

Scan 4870.12

Jehan Thomas Linnelby. 1845.

JÓMSVÍKÍNGÁSAGA

OK

KNYTLINGA

MEÐ TILHEYRANDI ÞÁTTUM.

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AÐ TILHLÚTUN HINS

NORRÆNA FORNERÆÐAFÉLAGS.

Kaupmannahöfn, 1828,

Prentaðar hjá *Harðvíg Friðrek Popp*.

Scan 4870.12

✓
HARVARD COLLEGE LIBRARY
IN MEMORY OF
WILLIAM HENRY SCHOFIELD
APRIL 6, 1931

F o r m á l i.

AT þessi partur af Fornmannasögunum gengr fyrr út á prent að tilhlutun þess norræna Fornfræðafélags, enn það í byrjun atgjörða sinna hafði fyrirætl- að, berr það helzt til, að margir lærðir og málsmet- andi menn höfðu tilmælt, að Danmerkr sögur yrði sem fyrst útgefnar og skotið því efni undir félagsmanna álit á almennum fundi, hvar það ráð var tekið með atkvæðafjölda, að útgefa skyldi sögur þær, er Dan- mörku viðkoma að þessu sinni. En svo að sú röð og niðurskipun, sem upphaflega var viðtekin, ekki rask- ist, þá verður þetta hið 11ta bindi í röðinni, þaræð Noregs konunga sögur munu fullkomlega fylla 10 fyrstu bindin.

Nú skal hér nokkuð ítarligar greina frá því, hvörninn útgáfa þessa sögullokks er af hendi leyst, og hvör handrit hafa þartil hagnýtt verið:

1. *Jómsvíkingasaga* er prentuð eptir gamalli kálfskinnsbók í Arna Magnússonar handritasafni, Nr. 291 í 4blf., sem kölluð er *A*; hún er að líkindum einhver sú elzta íslensk skinnbók, sem til er; lýs- ir því bæði útlit hennar og stafasetning, og þykir líkligt, að hún sé eigi seinna skrifuð enn við lok 13ðu eða í byrjun 14du aldar. Fremsta blaðsíðan í henni er máð og að öllu ólæsilig, og er því byrjun fyrsta kapítulans, þangað að, sem til er vísað á 2ri blaðsíðu, tekin úr *R.*, en niðurlag sögunnar allt- upp frá orð- unum: *ef eg kæmak í Noreg* á bls. 153, er tekið úr *F*, því seinasta blaðsíðan í *A* varð ekki lesin, og þar- aðauki vantar aptan við skinnbókina líkliga eitt blað. Hvört 50, 51 og 52 kapítulinn hefir nokkurn tíma staðið í *A* er að sönnu óvíst, því ekkert handritanna, neina *F*, hefir þessa kapítula, en þaræð innihald þeirra

er náskyldt sjálfri sögunni, þótti ekki mega skilja þa frá henni. Réttritun skinnbókarinnar er í mörgu tilliti mjög merkilig, svo sem t. d. *e* er víðarsthver brúkað í niðurlagi orðaanna, bæði þar, sem höfuðhljóðstafurinn í sjálfu orðinu er í eða *y*, t. d. *kristne, inne, fýse*, og líka þegar eigi hefir orðið breyting hljóðstafs á undan í orðinu, t. d. *skálenne, fjórðe*; eptir sömu reglu er *o* brúkað fyrir *u* á eptir *u* eða *ú*, t. d. *skulo, furðo, búom*, og eins þar sem eigi er hljóðstafsþreying á undan, t. d. *þesso, sínom* (en *fjóður, mönnum*); enn fremr er *æ* brúkað fyrir *æ*, þegar hljóðið leiðist af *ó*, t. d. *kæmi af kom, bræðra af bróðir*. Fyrir utan þetta og fleira fábreytiligt, sem haldið hefir verið af réttritun skinnbókarinnar, má geta þess, að hon stendr allstaðar fyrir *hún*, *bözt* og *enn bözti* víða fyrir *bezt* og *enn bezt*, *ljýga, sjýkr* fyrir *ljúga, sjúkr, rekr* fyrir *rekkr*, *okr* fyrir *okkr, hæra* fyrir *hærra, örvæna* fyrir *örvænna, égi, méra*, fyrir *eigi, meira*, o. þessh., *skipverjym, nauðsynjym, viljym* fyrir *skipverjum, o. s. fr., hynir* fyrir *hinir, mykill* og *mykit* fyrir *mikill* og *mikit*; *v* stendr víða í orðum á milli tveggja hljóðstafa fyrir *f*, t. d. *hava, scavit*; *c* er brúkað optarst, nema í byrjun orða, fyrir *k*, *v* allstaðar fyrir *ú* og *u*, *æ* sumstaðar fyrir *e*, t. d. *Vesæti, æign, æiga, ei* allstaðar fyrir *é*, t. d. *leit, reið* fyrir *lét, rēð*; *ng* er jafnan skrifað með bókstafsmynd, sem er nærri því eins og *n*, nema aptari leggrinn gengr niðr úr línunni með bug á endanum innávið, rúniu *Maðr* fyrir orðið *maðr*, og séreginligt band fyrir orðin *heldr* og *eða*. En til þess, að lesendr geti betr gjört sér hugmynd um útlit bókarinnar og stafasetning, fylgir bindi þessu kopargrafin líking af einni blaðsíðu hennar, er inniheldr endir 4ða og mestan part 5ta kapítula; þessi blaðsíða er einna skirust í bókinni, því víða annarstaðar, einkum í byrjuninni og í 7da og

8da kapit., líka undir endanum, má hana kalla ólæsiliga, og krafði því lestr hennar allviða mikla yfirlegu og ítrekaða aðgá, en aungva afskrift var að fá, og ólík-
ligt er, að nokkur sé eða hafi að nýungu tilverið.

Við *A* eru samanbornir þrír aðrir handritaflokkar, sem optarst eru mjög frábrugðnir hver öðrum að orðatiltæki, þó frá sömu atburðum sé sagt; var því eigi hæft að taka orðamun þeirra, eða greina allstaðar frá, hvar þau væru fjölórðari eða fáorðari enu *A*, nema þar, sem aðalritsins orðatiltæki var efasamt eða óljóst. 1, Pró-
fessor *Rask's* eginbandar afskrift af skinnbókinni Nr. 7 í handritasafninu á bókahirzlu konungs í Stokkhólmi, og er hún kölluð *R*; hún er í fyrri þætti sögunnar að mestu leiti samhljóða *A*, nema hvað nokkuð er undanfellt í frásögninni, þó er það meira í öðrum þættinum; eptir henni er Jómsvíkingasaga (annar þátrinn) prentuð, að tilllutun fornritanefndarinnar, í Kaupmhl. 1824. — 2, Jómsvíkingasaga á tveim stöðum í Ólafssögu Tryggvasonar í Flateyarbók, kölluð *F*; hér til heyrir frásagan í Ólafssögu Tryggvasonar, sem prentuð er í Skálholti 1689, einninn pappírshandritin Nr. 14, 15 og 57 í arkarformi, og Nr. 288 og 292 í 4rblf. í Arna Magnússonar handritasafni; þessi handritaflokkur líkist mest *A*, og er henni allviða samhljóða, þegar aptr eptir sögunni dregr. — 3, Skinnbókin Nr. 510 í 4blf. í handritasafni Arna Magnússonar kölluð *B*, mun vera skrifuð á 15du öld; hún byrjar á öðrum þætti sögunnar og er hinum miklu fjölórðari, þykir og, sem hún hafi öll nýrri frásagnarmáta, líka hefir hún fleiri vísur, enn nokkur hinna. Þessari skinnbók eru að miklu leiti samhljóða pappírshandritin Nr. 13 í arkarformi, Nr. 289, 290, 293 í 4blf., öll í handritasafni A. Magnússonar. *Hamarskjöld's* útgáfa af sögunni í Stokkhólmi 1815, mun helzt heyra til þessa handritaflokks.

2. *Jónsvíkingadrápa Bjarna biskups* er prentuð eptir skinnbókinni, sem Snorra Edda er á, í hinni stóru konúngl. bókahirzlu, og er þessi bók kölluð *A*. Drápan er aptan við í bókinni; hún tekur þar við, er Eddu lýkr, og endar neðst á blaðsíðu, en efst á blaðinu hinumegjinn byrjar annað kvæði, og má af því sjá, að drápan hefur þar aldrei verið lengri rituð, þó auðsjáanliga vanti aptan við hana. Óáreiðanlig afskrift af drápunni, kölluð *B*, sem Brynjólfur biskup Sveinsson hefur átt, en Sira Jón Erlendsson ritað eptir tæðri Eddubók, er til í Árna Magnússonar handritasafni, sem Nr. 65 í arkarformi. Við *A* eru samanbornar vísur úr drápunni, er standa í Olafssögu Tryggvasonar, eptir skinnbókinni Nr. 61 í arkarformi, og er þessi orðamunur kallaður *O*. Þar, sem segir frá Jónsvíkingabardaga í greindri sögu, finnst 9da, 10da, 11ta, 16da, 17da, 19da, 25ta, 28ta, 29da, 31ta, 32, 33 og 37da vísan og paraðauki 3 vísur og 2 hálfar umfram, sem meðal annara vanta í *A*, og er þeim því bætt aptan við drápana.

3. *Knytlingasaga*. Hennar fyrsti partr, frá 1ta kapít. til byrjunar þess 28da, er prentaður eptir pappírshandriti Nr. 20, *d*. í 4blaðaformi, sem er að öllu samhljóða með þeirri prentuðu Kaupmannahafnar útgáfu í arkarformi; þau orð, sem standa innan þessara merkja (), eru svo í sjálfu handritinu; handrit þetta nefnist *A*. Frá byrjun þess 28da til niðurlags þess 88da kap. blaðs. 327, er prentað eptir skinnbókinni Nr. 180, *b*. í arkarformi, sem kölluð er *B*, þar sem hún hefur verið eign Brynjólfs biskups Sveinssonar. Þaðan frá, er *B*. þrýtt, og allt til niðurlags sögunnar, er sú prentaða Kaupmannahafnar útgáfa, sem hér kallast *A*, lögð til grundvallar, og jafnsíðis henni

eginhandarit Árna Magnússonar Nr. 18 í arkarformi, sem merkt er *M*, og sem að mestu leiti er samhljóða *K*.

Við þessar bækur, sem til grundvallar eru lagðar, hafa þau pappírshandarrit og skinnbókabrot, sem hér voru faung á, og nú skal frá segja, verið samanborin og hagnýtt: pappírskókin Nr. 19 í arkarformi, sem byrjar á 22 kap., og nær söguna út; þessi bók kallast *C*; pappírskókin Nr. 18 í arkarformi, kölluð *K*, sem áður er getið; í hana vantar mikinn kafla frá blaðsíðu 181 til blaðs. 318. Skinnbókabrotin í Nr. 20, *a. b. c.* í arkarformi eru einkum nákvæmlega samanborin, og þeirra orðamunar getið. Fyrsta brotið byrjar neðst á blaðsíðu 240, í 22 kap., og nær til blaðs. 222, í 27 kap., og kallast brot þetta *E*. Annars brots fyrri partr byrjar efst á blaðs. 215 í 22 kap., og endar ofarliga á blaðs. 226 í enum 29da kap.; síðari partr þess byrjar blaðs. 282 í 64 kap., og endar á blaðs. 303 í enum 75 kap.; brot þetta kallast *F*. Bæði þau greindu brot *E* og *F* eru með sömu hendi, og eru að útliti og rættitun hvorutveggju mjög gamallig, traúðliga nýrri enn byrjun 14du aldar. Þriðja brots fyrsti partr byrjar á blaðs. 255. með upphafi 47da kap., og nær til blaðs. 260 í enum 48 kap.; annar partr þessa brots byrjar á blaðs. 277 í enum 58 kap., og endar efst á blaðs. 282 í enum 64 kap.; þriðji og síðarsti partr brotsins byrjar á blaðs. 313 í 79da kapít., en endar á blaðsíðu 318 í þeim 82 kapítula; allir partar brots þessa eru kallaðir *G*. Þetta brot er skrifað í tveim dálkum og er mjög gamalt sem hin. Fjórða brots fyrra blað byrjar á blaðs. 277 í þeim 58 kap., en endar í 64 kap. á blaðs. 282; síðara blaðið byrjar í þeim 77 kap. neðarliga á blaðs. 308, og endar í 79 kap. á blaðsíðu 313. Þetta brot, líkliga skrifað á 14du öld,

nefnist *H.* Öll þau handrit og sögubrot, sem nú er getið við sögu þessa, finnast í fornfræðasafni Árna Magnússonar.

Paraðauki er Knyttlingasaga samanborin við 2 handrit í arkarformi, sem finnast í enni konungligu bókahirzlu í Stokkhólmi, nl. Nr. 55, sem kallast *S.* og Nr. 41, sem nefnist *V*; bæði þessi handrit byrja á þeim 22 kap.; en aptan við Nr. 41 finnst einn þátr með þessari yfirskrift: *önnr saga um Danakonunga*, sem inniheldr byrjun Knyttlingasögu, og nær frá upphafi þess 1ta kap. til niðrlags þess 31 kapitula; þessi þátr, sem einninn er samanborinn og orðamunr þaraf tekinn, er merktr *V*. Framanvið þetta handrit stendr ritað á titilblaðinu þetta: *þessi bók hefir inni at halda Knyttlingasögu, sem skrifuð var eptir mjög gamallri membrana, ok hefir þat margt, sem aðrar sögur eigi hafa; skrifuð í Kaupmannahöfn Ao. 1687. ex Mss. papyr. e biblioth. Wormii.*

4. *Hið fyrsta Sögubrot* er prentað eptir 2 samanhángandi skinnbókarblöðum Nr. 1eþ í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar; ætla menn þau muni skrifuð vera á 14du öld. þetta brot er áðr. prentað í *Langebeks Scriptorum Rerum Danicarum Tom. 2.* bls. 25-37.

5. *Hið annað sögubrot* er tekið úr skinnbókinni Nr. 415 í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar; þessi skinnbók er kölluð *A.* Það stendr þar aptarst í bókinni, sem að öðru leiti inniheldr nokkrar annála uppteiknanir, ásamt Dana og Noregs konungaröð, er hvortveggja endar við árið 1319, þykir þar af ráða mega, að skinnbókin, sem að öðru leiti er mjög gömul útlits, sé um þetta tímabil eða litlu fyrr skrifuð. Við þetta brot er Flateyjarbók (*F*) samanborin, stendr það á 6 og 7da dálki hennar. Það hefir áðr prent-

að verið í *Langebeks Scriptores Rerum Danicarum* Tom. 2. bls. 146-153.

6. *Hákonarþátr Hárekssonar* er prentaðr eptir því fremsta pappírshandarriti er stendr í Nr. 347 í 4 blf., og er það kallað *S,a*; í sama Nr. eru paraðauki 4 önnur laslig handarrit af þættinum, sem kölluð eru eptir röðinni *S,b*, *S,c*, *S,d*. og *S,e*; þau eru öll sam-
anborin við *S,a*, og paraðauki pappírsafskrift í Nr. 554, *h* í 4blf. Hér til heyra enn fremr tvö brotkorn af þættinum á skinni í Nr. 567 og í Nr. 589 *e* í 4blf.; líka pappírshandarritið Nr. 582 í 4blf., sem er sam-
hljóða *S,a*.

7. *Af ágirnd Absalons erkibiskups ok af ein-
um bónda*. Þessi þátr er prentaðr eptir kálfskinns-
bókinni Nr. 624 í 4blf., nefndri *A*, sem líkliga er skrifuð á 15du öld. Skamt á undan þessum þætti stendr þetta ritað í skinnbókinni: „velnefndr virðuligr
mann, er heitir Herra Jón Haldórsson, hinn 13di biskup
Skalholtensis í Íslandi, hann var hinn sæmiligasti maðr
í sinni stétt, sem lengi mun lifa, á Norðrlöndum. Sú
var hans æfi lengst, at hann fór, síðan hann hafði
gerzt prèdikari í Noregs konungs ríki at stúdíum mjök
úngr allt út í París ok um síðir út í Bónóníam; kom
hann svá aptr af skólis fullkominn at aldri, at hann
var sá vísasti klerkr, er komit hefir í Noreg; því var
hann vígðr ok kosn biskup Skalholtensis af Eilífi
erkibiskupi. En livör mun greina mega, hver hans
góðvili var, at gleðja nærverandis mennu með fáheyrð-
um dæmisögum, er hann hafði tekit í útlöndum, bæði
með letrum ok eginni raun, ok til vitnis þar um
munum vèr harla smátt ok litit setja í þenna bækling af
því stóra efni, þvíat sumir menn á Íslandi samsettu hans
frásagnir sér til gleði ok öðrum.” Við þá tilgreindu
skinnbók er samanborið pappírshandaritið Nr. 578, *k*. í

4blf., og þess orðamunr kallaðr *B.* Handrit þau, sem getið er við þessa tvo seinustu þætti, eru öll í Árna Magnússonar handritasafni; en þeir voru því teknir með í þenna söguflokk, að þeir heyra til Danmerksögu, þótt þeir reyndar séu lítt merkir, en sjá má, að þeir eru að minnsta kosti engin nýari tíma diktun, þar sem handrit af þeim eru til á skinnbókum.

Starfinu við útgáfu þessa hefir verið þannig skipt, að Cand. Philós. Þorsteinn Helgason hefir afskrifað annarn part Jómsvíkingasögu og drápuna, líka þáttium um Absalon biskup, en Cand. Theól. Þorgeir Guðmundson hefir afskrifað fyrri part Jómsvíkingasögu, Knytlingu og hina þættina; og hefir enn fyrrnefndi ásamt með Prófessorunum *R. Rask* og *C. C. Rafn* samanborið sitt handrit við hinar bækurnar, en sá síðari sitt með áminnztum Prófessorum. Stokkhólms handritin af Knytlingasögu eru samanborin af Þorgeiri sumarið 1827, þá hann í félagsins erindum ferðaðist til Svíaríkis; hann hefir einnig samið registrin aptan við bindi þetta. Prófarkirnar eru leiðrættar, sem at undanförunu, af þeim þremr síðarst nefndu, at því undanteknu, að Cand. Þ. Helgason hefir lagfært prófarkirnar af Jómsvíkingasögu og drápunni, meðan Þorgeir var í burtu.

Félagið lætr þannin útgánga sögur þær, er Danmörk viðvíkja, og hefir af þess álfa allt verið framlagt, að útgáfan yrði sem fullkommust, eins og þeir, er hlut hafa átt að starfinu við hana, hafa kostgæfliga notað þau hjálparmeðöl, sem buðust, og varið miklu ómaki til, að leysa útgáfu þessa söguflokks sem bezt af hendi.

KAUFMANNAHÖFN þann 28da Jan. 1828.

JÓMSVÍKÍNGASAGA.

Hér hefr upp Jómsvíkíngasögu.

FYRRI ÞÁTTINN.

GORMR hét konúgr, er ræð fyrir Danmörku, er kallaðr var hinn barnlausí; hann var ríkr konúgr ok vinsæll við sína menn; hann hafði þá lengi ráðit ríkinu, er þetta var tíðinda. Þá var í Saxlandi Arnfinnr jarl, er ríki hélt af Karla-magnúsi konúngi; þeir voru vinir góðir ok Gormr konúgr, ok höfðu verit í víking báðir saman. Jarl átti systur fríða, en hann lagði á hana meira hug enn skyldi, ok gat við henni barn; en því var leynt, ok sendi jarl á braut, ok bað þá eigi viðskiljast, fyrr enn þeir vissi, hvat af yrði barninu. Þeir komu í Danmörk, ok við einn skóg vurðu þeir þess varir, at Gormr konúgr er á skóginum ok hirðin; þeir komu barninu undir eik eina, en forða sér. Um kveldit fór konúgr heim ok öll hirðin, nema tveir bræðr: hét annarr Hallvarðr, annarr Hávarðr, þeir urðu eptirstaðsi. Þeir gengu fram at sjá, ok þá heyrðu þeir barnsgrát, ok gengu eptir, en vissu eigi hverju gegndi. Þeir fundu þar sveinbarn undir eik einni, ok knút mikinn í

limunum yfir uppi. Barnit var vafit í guðvesjar pelli, ok knýtt silkidregli um höfuð barninu, ok þar í örtugar gull ¹⁾. Þeir taka upp barnit ok hafa heim með sér, ok koma svà heini, er konúngr sat yfir drykkjuborðum ok hirðmenn, ok saka sik um þat, er þeir höfðu eigi gáð at fylgja konúngi heim, en konúngr svarar, ok kveðst þeim eigi reiðr mundu fyrir þetta; ok nú sögðu þeir konúngi, hvat gerzk hafðe til tíðenda í för þeirra; en konúngr beiddist at sjá sveininn, ok lét sér fœra; konúnginóm leizt vel á sveininn, ok mælti: sjá mon vera stórra manna, ok er betra fundinn [enn eigi ²⁾], ok lét síðan sveininn vatne ausa, ok nafn gefa, ok kalla Knút, en þat var fyrir þá sök, er fíngrgullit hafði knýtt verit í enni sveininóm, þá er hann farsk; ok tók konúngr, þar nafn af, þat er hann gaf sveininóm; hann fèkk honum ok fósturu, þá er vel var fingit, ok kallaði sinn son, gerðe vel við hann, ok unne hann honum mjök. Ok nú er áleið æfi konúngsins Gorms, ok hann var gamall orðinn, þá tók hann sótt, þá er honum vann at fullu; ok áðr enn hann andaðist, þá bauð hann þángat til sín vinóm sínóm ok frændum, er hann þóttist sjá, hverso fara mundi um hans mátt; hann beiddi þá þess, at hann skyldi ráða, hverjom

¹⁾ Það undanfarna, sem ekki varð lesit í A. og sem verið mun hafa ein blaðsíða, er tekit úr R. ²⁾ Þannig R. engi A, enn einginn F.

sverja skyldi land ok þegna eptir hans dag, ok vilde hann til þess fá þeirra leyfi; en hann kveðst Knúte gefa vilja allt sitt ríke ok alla þá hluti, er hann væri þá meiri maðr enn áðr, eptir sinn dag; ok nú fyrir sakir vinsældra hans, ok hann var sínom mönnum ástfölginn, þá játtu þeir þessu, at konúgr skyldi ráða, ok fór nú þetta fram, ok eptir þat lætr konúgr líf sitt. Nú tekr Knútr við landi ok þegnom ok öllu því ríke, er Gormr hafðe átt, ok er vinsæll við sína menn. [Hann getr sér einn son, er Gormr hét, sá var fyrst kallaðr Gormr hinn heimski, en þá er hann var roskinn ¹⁾ kallaðr Gormr enn gamli ok enn ríke.

2. Haraldr er nefndr jarl einn, er ræð fyrir Hollsetulandi ²⁾, hann var kallaðr Klakk-Haraldr, hann var vitr maðr; hann átti sér dóttur eina, er Þyre er nefnd, hún var allra kvenna vitrust, ok ræð drauma betr enn aðrir menn, hún var ok fríð sjónom; þar þóttist jarl ega öll landráð, er dóttir hans var; lét hann hana öllum hlutum ráða með sér, ok unne hann henni afar mikit. Ok nú er Gormr var frumvaxta orðinn, ok hann hafði tekit við konúngdóme, þá fór hann or landi, ok ætlaði þat ráð fyrir sér, at biðja dóttur Haralds jarls; ok ef hann vilde eigi gipta honum konuna, þá hugði hann, at jarl mundi þola honum her. Ok nú er þau

¹⁾ þannig R. sèst eigi í A. ²⁾ Holdsetalandi, R.

Haraldr jarl ok dóttir hans Þyre spyrja til fara Gorms konúngs ok hans fyrirætlan, þá senda þau menn í móte honum, ok bjóða honum til veizlu virðiligrar, ok þat þiggr kann, ok sitr hann þar nú at málum sínom við vegsemd; ok er hann hefir uppborit sin örendi fyrir jarli, þá veitir hann þau annsvör, at hún skyldi sjálf fyrirráða: þvíat hún er miklo vitrari enn ek; ok nú er konúngr skorar þetta mál við hana sjálfa, þá segir hún svâ: égi mon þetta ráðast þesso sinne, ok skaltu nú heim fara at svâ búnu með góðum gjöfum ok virðiligum, ok ef þer er mikit um ráðahag við mik, þá skaltu brátt, er þú kemr heim, láta gera eitt hús svâ nokkoro mikit, at þer sè skapligt at hvíla í; þar skal húsit sett, er égi hafi fyrr hús verit gert; en þar skaltu ¹⁾ sofa í vetrarnátt ena fyrsto ok 3 nætr í samt, ok mundo glögt eptir, ef þik dreymir nokkvat, ok send síðan menn á minn fund, at þeir segi mēr drauma þína, ef nokkorir ero, ok mon ek þá atkveða fyrir þeim, hvert þú skalt fá þetta ráð eðr égi; nú þarftu ekki at vitja ráðahags þessa, ef þik dreymir ekki. Ok eptir þessa viðræðu þeirra, þá er Gormr konúngr skamma stund á þessi veizlo, ok býst heim, ok er títt at reyna þessa vitro ²⁾ hennar ok tilskipan, ok ferr hann nú heim með mikilli sœmð ok virðiliguin gjöfum; ok er hann er heimkominn, þá ferr hann svâ með öllu, sem hún hafðe honum ráð til kent,

¹⁾ einn bat. við F.

²⁾ þannig A. R., vitrum F.

lèt nú gera húsit, ok gengr síðan í þetta hús, svá sem fyrir var mælt; hann lèt vera úti hjá húsino 300 manna vǫpnaðra, ok bað þá vaka ok halda vörð, ok kom þat í hug, at vera muni svik; nú legst hann niðr í rekkju, þá er gjör var í húsino, ok sofnar, ok eptir þat dreymir hann, ok þar sefr hann 3 nætr í húsino; ok nú eptir þetta sendir konúgr menn sína á fund jarls ok Þyre dóttur hans, ok lætr segja henni drauma sína; ok er þeir komio á fund jarls ok dóttur hans, þá var þeim þar vel fagnat, ok síðan bera þeir upp drauma konúngs fyrir dóttur jarls; ok er hún hafðe heyrt draumana, þá mælti hún: nú skulo þer hér vera svá lengi, sem þer vilít sjálfir; en þat megi þer segja konúngi yðrum, at ek man gánga með honum. Ok er þeir koma heim, þá segja þeir konúngi þessi tíðendi; konúgr verðr við þetta létúðigr ok kátr, ok brátt eptir þetta býst hann heiman með miklu liðe, at vitja þessa máls, ok [ferst honum vel, þar til sem hann kemr til 1) Hollsetulands. Haraldr jarl hafðe frètt til um ferðir hans, ok lætr gera mikinn fagnað í móti honum, ok tekst nú ráðahagr þeirra í miðe ok miklar ástir; en þat er haft at skemtán at veizlunne, at Gormr konúgr segir drauma sína, en hún ræðr þá eptir. Konúgr segir svá, at hann dreyndi vetrarnátt ena fyrsto, ok 3 nætr, þær er hann svaf í húsino, þat dreyndi hann, at hann þóttist úti staddr vera,

1) þannig F; sést ekki í A.

ok sjá yfir allt ríke sitt, hann sá at sjórinn féll út frá landi svá langt, at hann mátte hvergi auga yfir reka, ok svá mikil varð fjaran, at þurr voro öll eyjasundin ok firðir; en eptir þessi tíðendi sá hann, at eyxn 3 hvítir gingu upp or sænum, ok runno á land upp, þar nær sem hann var, ok bito af allt gras at snöggu, þar er þeir komo at, ok eptir þat þá gingu þeir á braut. Sá var annarr draumr, er þessom er mjök áþekkr, at honum þykkir enn sem 3 eyxn ginge upp or sænom, þeir voru rauðir at lit ok hyrndir mjök, þeir bito enn gras af jörðunne, jafnt sem enir fyrre, ok er þeir höfðu þar verit nokkverja hríð, þá gingu þeir enn aptr í sæinn. Enn dreymdi hann enn 3ja draum, ok var sá enn þessom líkr: enn þóttist konúgrinn sjá þrjá eyxn ganga upp or sjónum, þeir voru allir svartir at lit ok miklo mest hyrndir, ok voru enn nokkora hríð, ok fóru ena sömo leið í braut, ok gingu aptr í sjóinn; ok eptir þat þóttist hann heyra brest svá mikinn, at hann hugðe, at heyra mundi um alla Danmörk, ok sá hann, at þat varð af sjófar-gáginom, er hann gekk at landino. En nú vil ek, drotníng! segir hann, at þú ráðir draumana til skemtonar mönnum, ok lýsir svá yfir vitr-leik þínom. Hún mæltist eigi undan, ok ræðr draumana, ok tók hún fyrst at skipa þeim draumnum, er fyrst var, ok segir svá: þar er eyxn gingu upp or sænom á land, hvítir at lit, þar muno vera vetr 3 miklir, ok mon falla snær svá

mikill, at árferð mon aftaka um alla Danmörk; en þar er þær þótti gánga upp or sænom aðrir 3 eyxn, ok voro þeir rauðir, þar munu koma aðrir 3 vetr snælitlir, ok þó eigi litlir, fyrir því at þær þótti yxnennir bíta gras af jörðunne. En þar er enir 3jo eyxn gingo upp or sæ, svartir at lit, þar munu koma enir þriðjo 3 vetr, þeir munu vera svâ illir, at þat munu allir ummæla, at égi myni slíka, ok þat 1) svarta óáran mon koma ok nauð yfir landit, at trautt munu dæme tilfinnast; en þat, er þær þótti eyxnin mjök vera hyrndir, þar munu margir menn verða þess hornúngar er eigu; en þar er þeir gingo aptr allir í sæinn, [þar kvað hún úáran mundu hverfa af landinu ok aptr í sæinn 2), sem at höfðu komit eyxninnir; ok (er) þú heyrðir (þar) brest mikinn, er særinn féll á land, þat mon vera fyrir ófriðe stóreflismanna; ok munu þeir hér finnast í Danmörku, ok ega hér bardaga ok orrostor stórar; þess er mæ ok vânr, at þeir menn sè þær nânir sumir at frændsime, er við verða staddir við þenna ófrið, ok ef þik hefði þetta dreymt ena fyrsto nátt, er síðarst var í drauminom, þá munde ófriðrinn framkoma á þínom dögum, en nú man ekki til saka, ok eigi hefða ek gingit með þær, ef þik hefði svâ dreymt, sem áðr gat ek; en við man ek gert geta öllum þessum draumom, er þik

1) þannig A. F. 2) bætt. v. F. v. i A. en R. sleppir þessu frá: en þar er þeir til eyxninnir; sèst hér af at A. er útskrifað af annari bók, hvar skrifarinn hefir hlaupit yfir eina línu.

hafa dreymt fyrir hallærinu. Ok nú eptir veizlo þessa, þá byrja þau ferð sína Gormr konúgr ok Þyre drotníng heim til Danmerkr, ok létu hlaða mörg skip af korne ok annarre gæzku, ok flytja svá ár í Danmörk, ok á hverjom misserom þaðan frá allt til þess hallæris, er hún hafði fyrrsagt; ok þá er þat hallæri kömr, þá sakar þau alls ekki fyrir viðbúnaðar sakir, ok þá menn, er í nánd þeim voro í Danmörku, þvíat þau miðluðu þaðan mikil gæði öllum landsmönnum sínom, ok þótti Þyre vitrost kona kömit hafa í Danmörk, ok var kolloð Danmarkarbót. Þau Gormr konúgr ok Þyre áttu 2 sono, ok hét Knútr enn ellri, en Haraldr enn ýngri; þeir voro báðir efniligir menn, ok þótti Knútr enn vitrari í æsku þeirra, ok hann var fyrir flestum mönnum um vænleik ok atgervi ok um allar íþróttir, þær er þá voru framme hafðar í þann tíma, hann var hvítr á hárslit ok hverjom manni gerviligri, hann óx upp með jarlinom Klakk-Haraldi, afa sínom, ok fóstraðe hann Knút, ok unne honum mikit; hann var ok vinsæll í sínom upprunom. En Haraldr var fœddr heima með hirð föðurs síns, hann var þeirra brœðra mjök miklo ýngri, ok var snemmendis ýgr ok æfr ok illr viðskiptis, ok varð hann fyrir því úvinsæll í sínom upprunom.

3. Þat er nú sagt eitthvert sinn, at Gormr konúgr sendir menn til fundar við Harald jarl, mág sinn, þeirra örenda at bjóða honum til jóla-

veizlu með sèr. Jarl tók því vel, ok hèt at fara um vetrinn til veizlunnar, ok eptir þat fóro aptr konúngs menn, ok segja svâ konúnginom, at jarls var vân til veizlunnar; ok er at því kom, er jarl skyldi heiman búast, þá valde hann sèr slíkt föruneysi, sem hann vilde, til veizlunnar, en þat er eigi sagt, hversu fjölmennr hann fór; þeir fara nú ferðar sinnar, þartil er þeir koma at Limafirði; þá sá þeir þar standa eik eina, þá er þeim þótti mjök með kynligu móte vera; þar voro vaxin á epli heldr smá, en þau voro græn ok blómgut, en undir eikinni þar lágu önnor epli, þau voru bæði forn ok stór; þeir undrast þetta mjök, ok segir jarl, at honum þykkir þetta undr mikit, er græn voru eplin í þann tíma missera, sem þá var, þvíat þeirra sá stað hjá eikinne, er um sumarit höfðu vaxit: ok monu vèr hverfa aptr, segir jarl, ok fara eigi lengra. Ok þat er nú frásagt, at hann hverfr nú aptr ok allt föruneysi hans, ok fóru þar til er þeir komu heim, ok sat jarl þat missiri heima með hirð sinne um kyrt. Nú þykkir konúngi kynligt, er jarl kom eigi, ok ætlaði þó, at nokkrar nauðsynjar munde fyrir standa. Nú er kyrt um hrið ok þat sumar; ok er annarr vetr kemr, þá sendir konúngr enn menn sína til Holzsetulands at bjóða jarli, mági sínom, til jólaveizlo jafnt sem it fyrra sinn; ok þarf nú eigi at lengja sögu um þat mál, at jarl heitir förinni enn, ok fara sendimenn nú heim, ok segja konúngi svâ búit. Ok nú kemr þar

missærum, er jarl ferr heiman með föruneyti sitt, ok fara nú enn þar til, er þeir koma til Limafjarðar, ok voru nú á skip komnir, ok ætluðu nú yfir fjörðinn at fara; en þat er frásagt, at í för voru með þeim hundar blauðir, ok lágu hvelpar í hundunum; en er þeir voru á skip komnir, þó þótti jarlinom sem gæi hvelparnir í greyhundunom, en hundarnir þögðu; þetta þótti jarli ok öllum þeim it mesta býsn, ok læt eigir vildu framhalda förinne, ok hurfo nú aptr, ok fóru heim, ok voru heima þau jól. Nú ferr þat fram, þar til er kemr enn 3ði vetr, ok enn sendir konúgr menn at bjóða jarli til jólaveizlu, ok heitir hann enn förinne, ok fara sendimenn aptr, ok segja konúngi svá búit. Enn býst jarl heiman, ok þá er at því er komit, ferr hann með föruneyti sitt, ok fara enn þar til, er þeir koma til Limafjarðar, ok fórsk þeim vel, ok koma yfir fjörðinn, ok var þá framorðit dags, ok ætluðu at vera þar við fjörðinn um nóttina; ok síðan bar sýn fyrir þá, er þeim þótti eigi enskis um vert; þeir sá boða rísa í innanverðum firðe en annann í utanverðum, ok gekk hvár í móti öðrum, en boðarnir voru miklir, ok gerði af ókyrrleik mikinn, er þeir fællu saman ok mættust, ok varð brestr hár, ok þat fylgði því, at þeim þótti blóðgan gera sjóinn af. Þá mælti jarl: Þetta ero stór býsn, segir hann, ok skulo vèr nú aptr hverfa, ok vil ek eigi fara til veizlunnar. Nú gera þeir svá, fara heim, ok sat jarl heima

þau jól; en í öðru lagi þá varð konúgr reiðr mjök, er jarl hafði öngu sinne þekzt hans heimboð, en hann visse eigi, hvat til hafði haldit, er hann kom eigi. Ok nú um vetrinn þá ætlaðe Gormr konúgr at herja uppá Harald jarl, mág sinn, þótte hann mjök hafa drabbat ¹⁾ í móte sínu virðiligu boðe, er hann hafði ekki sinn komit, þá er á var kveðit, ok þótti honum jarl svívirðt sik hafa mjök í þesso. Ok þessarrar fyrirætlanar Gorms konúgs verðr þyre drotníng vör, ok talðe ofan þessa fyrirætlan: ok samir þær eigi, segir hún, at gera honum ófrið fyrir vanda sakir ok tengda ykkarra, ok liggja hær til miklo betri orráð um þetta mál. Ok nú affyrirtölum drotníngar, þá sefast konúgr nakkvat svâ, ok eyðist herförin. Síðan var þat ráðs tekit, at Gormr konúgr sendir menn sína eptir jarli, ok vilde vita, hverjo umsætti, er jarl hafðe eigi komit, ok hafði drotníng þat ráð til gefit, at þeir skyldo finnast fyrst mágarnir ok talast við, ok sjá þá, hvat við sik væri. Ok nú koma sendimenn konúgs á fund jarls, ok bera fram konúgs örendi, ok bregzt jarl nú við skjótt, ok ferr á konúgs fund með virðiligo föruneyti. Konúgr tekr nú vel at hófi við mági sínom; eptir þat gánga þeir konúgr ok jarl í málstofo, ok er þeir voro þar komnir, þá spyr konúgr jarl: hví sætti þat, segir hann, er þú komt öngu sinne, er ek bauð þær til mín, ok svívirðir

¹⁾ drambat, F.

mik svá ok mitt boð? Jarl svarar ok kveðst eigi til svívirðingar við hann gert hafa, þótt hann koemi ekki sinn til veizlunnar, heldr kvað hann þar aðra hlute tilhalda, segir síðan konúnginóm undrin, þau er þeir höfðu sæð, ok sem var áðr frásagt; ok síðan kveðst jarl skíra mundu fyrir konúnginóm, ef hann vilde vita, hivat hann ætlaðe, hvat er tákna munde eðr fyrirbenda þessi in miklo undr. En konúngr játar því. Jarl mælti: Þar mon ek þá tiltaka, er vèr sá m eikina ¹⁾ með grænum eplum ok smám, en forn epli ok stór lágu hjá niðri; en þat hygg ek vera muno fyrir siðaskipte, því er koma man á þessi lönd, ok man sá siðr vera með méra blóma, ok jarteina þau en fögru epli; en sá siðr, er hín gat til hefir verit, man tákna en fornu epli, er niðri lágu á jörðu, ok mundu þar fúna ok verða at dusti ²⁾ eino; svá man ok þessi siðr niðrleggjast, þá er hinn gengr yfir lönd, ok man þá verða at öngu, ok hverfa allt sem myrkr fyrir ljóse. Annat undr var þat, er vèr heyrðum hvelpana geyja í greyhundunóm, þat hygg ek fyrir því muno vera, at þeir menn, er ýngriero at aldri, muno taka mál fyrir munn enóm ellrom mönnum, ok gerast svá hvatvísir, ok er mikil ván at þeir hafi eigi minne hlut ráðanna, þóat enir ellri sè opt ráðgari, ok hygg ek at þeir myni enn ókomnir vera í heiminn, er ek mæla þetta til; þvíat hvelpar þeir gó, er eigivoru

¹⁾ umi hávetri, *b. v. B.*

²⁾ dufti, *F.*

komnir í heiminn, en greyhundarnir þögðu. Þat var et 3ja undr, er vèr sá m boðana rísast í móte, annann or innanverðom firðe, en annann or utanverðum, ok mættust miðfirðes, ok fèll hvàrr í kverk öðrum, en særinn varð blóðogr af ókyrleik, þeim er þeir gjörðu; þat hygg ek vera muno fyrir missætti stóreflismanna hær innanlands, ok muno þaraf gerast stórir bardagar ok mikil styrjöld, ok er mikil vãn, at þar verði nokkvarr afspringraf þessom ófriðe á Limafirðe, þar sem þessi býsn bar fyrir oss, er nú hefi ek sögð. Konúnginóm skilðost vel orð jarls, ok þótti hann vera stórvitr, ok þar eptir gaf hann honum grið ok frið, ok rann nú konúnginóm reiði við mág sinn; en þat er sagt, áðr enn þeir ginge í málstofona, konúngr ok jarl, at Gormr konúngr hefði setta menn til at bera vâpn á jarl, ef honum þótti sem úrækð jarls hefði tilgingit ok ofmetnaðr, er hann hafði eigi farit til veizlunnar nè eino sinne, er hann hafðe boðit honum, ok þóttist hann þá vita mundu, er þeir hefðe tekizt at orðum, mágar; en nú þótti konúngi sakir til, þótt hann hefði eigi komit; ok nú gánga þeir í braut af stefnonni, konúngr ok jarl, ok nú eptir þat var jarl þar með honum nokkora hríð í mikille sæmð, en síðan skilðost þeir mágar sáttir ok góðir vinir, ok þá jarl góðar gjafir af konúnginóm, áðr enn hann færi í braut, ok ferr hann nú með föruneyti sitt, þar til er hann kemr heim. En eigi miklo síðar þá fór

Haraldr jarl suðr á lönd, ok kom í Saxland, ok tók við kristni, ok kom aldri síðan til ríkis síns.

4. Nú er þar til máls at taka, er þeir ero feðgar, Haraldr ok Gormr konúgr, at þeir urðu ósamþykkir, þegar er Haraldr hafðe [nokkorn krapta ¹⁾] aldrsins; þá tók Gormr konúgr þat ráð, at hann fèkk honum skip nokkor, ok leysti hann svâ í braut. Haraldr var hvern vetr í Danmörku, ok hafðe þar þá friðland. Ok er því hafðe framfarit um hríð, þá er þat sagt at Haraldr beiddi þess Gorm konúng föður sinn, at hann skyldi fá honum slíkar eigur ok ríki til eignar ok forráða, sem Klakk-Haraldr, afi hans, hafðe fingit Knúte; en þat fèkk hann eigi af föður sínom, er hann þeiddi; þaðan frá er þat sagt, at úþokki mikill lagðist á í mille þeirra bræðra, Knúts ok Haralds, ok þótte Haraldr þeirra gjörr mikill munr í hvívetna, ok grundaðe at eigi mundi síðar minne. Þess er ok viðgetið eitthvert sinn, at eitt haust kom Haraldr eigi til Danmerkr, sem hannrátti vanda til, at hafa þar vetrsetu, ok hafðe hann herjað um sumarit í Austrlönd ²⁾; en í annarre sögn er þess getið, at Gormr konúgr sendir menn til Hollsetulands, at bjóða Knúte syne (sínom) til sín at jólum; ok nú er at því kom, þá ferr Knútr heiman ok hans föruneysi, ok hafðe hann 3 skip, en svâ hafðe hann tilætlat um ferðina, at hann kom í Limafjörð atfángsdag jóla ok síð dagsins; ok

¹⁾ þannig A; styrk F. Austrveg F.

Þat sama kveld kömr þar Haraldr, bróðir hans, með 9 skipom eða 10, hann var kominn or Eystrasalti, ok hafðe hann þar legit í víking um sumarit. Nú verðr Haraldr varr við, at þar var Knútr fyrir, bróðir hans, 3 skipom, ok minnist nú á þokka þann allan, er gerzk hafðe mille þeirra bræðra, ok biðr nú menn sína herklæðast, ok brjóta upp væpn sín: ok skal nú, segir hann, til skarar skríða með okkr Knúti bróður mínom. Knútr verðr ok varr við tiltekjo Haralds bróður síns ok fyrirætlan, ok vill hann verjast, þótt þeir hefðe lið minna; taka þeir væpn sín, ok búast til varnar, ok eggjar Knútr lið sitt. Núleggr Haraldr at þeim öllum megin, ok lýstr þegar í bardaga með þeim bræðrum, en þat var jafnt jólaaptan sjálfan, er þeir börðust; en svá lýkr bardaga, at Knútr ¹⁾ fellr þar, ok allt lið hans eðr nær því, þvíat Haraldr neytti þess, er hann hafðe lið miklo meira.

5. Eptir þessi tíðendi fara þeir Haraldr, þar til er þeir komo í stöðvar Gorms konúngs síð um aptan, ok gingu þeir alvæpnaðir til konúngs bæjar; ok er þat sumra manna sögn, þeirra er fróðir ero, at Haraldr leitaðe sèr ráðs, ok þóttist eigi vita allgerla, hverso hann skyldi atorkast, at segja föður sínom þessi tíðendi, fyrir þá sök at Gormr konúngr hafðe þess heitstrengt, at hann skylde þess manns bane verða, er honum segði líflát Knúts sonar síns. Haraldr sendir

¹⁾ Danabót b. v. F.

nú fóstbróður sinn, þann er Haukr er nefndr, á fund Þyre móður sinnar, ok bar henne til orð, at hún finge þat ráð nakkvað tilgefit, er hann gæti ráðit or þessom vanda. Litlo síðar kemr Haraldr sjálfr á fund móður sinnar, ok segir henni þessi tíðendi, ok leitar ráða við hana; en hún ræð honum þat ráð, at hann skyldi sjálfr fara á fund föður síns, ok segja honum þau tíðendi, at haukar 2 höfðu barzk, ok væri annarr alhvítr, en annarr grár, ok væri þó báðir gersimar, en svá lyke með þeim, at enn hvíte fengi bana, ok þótti þat skaðe mikill. Ok nú eptir þetta gengr Haraldr í braut til liðs síns, ok vonu bráðara ferr hann til hallar föður síns, þar sem hann drakk inne með hirð sinne, ok var konúgrinn undir borðum ok hirðen. Síðan gengr Haraldr inn fyrir föður sinn í höllina, ok segir honum síðan frá haukunom, svá sem móðir hans hafði honum ráð tilkennt, ok lauk svá málino, at nú er dauðr, segir hann, enn hvíte haukrinn; ok er hann hafðe þat mælt, þá kvað hann úti annat orð, ok fór þá enn á fund móður sinnar. Þess er eigi getið, hvar hann hafði herbergi um náttina ok lið hans; en Gormr konúgr ræð ekki í þetta, svá at menn fynde, er son hans hafðe sagt honum; en konúgr drakk, meðan honom sýndist, ok fór síðan at sofa; en um náttina eptir, er menn voru yr höll farnir til svefns, þá ferr Þyre drotning til með menn sína, ok lét ofan taka allan hallarbúning, en síðan lét hún

tjalda í staðinn [blám refflom ¹⁾] þartil er altjölduð var höllin; fyrir því gerði hún svá, at þat var hygginna manna ráð í þann tíma, þá er ha msögur komo at eyrom mönnum, at segja eigi með orðum, ok gera þá á þann veg, sem nú lét hún gera. Gormr enn gamle reis síðan upp þann morgin, ok gekk í háseti sitt, ok settist niðr; ok ætlaði at tåka til drykkjo, ok leit á hallarveggina ok búninginn, er hann gekk utan eptir höllinni, ok þar nú í háseti, sem áðr var frásagt. Þyre sat í öðru öndvegi ok háseti hjå konúnginom. Konúngur tók þå til orða ok mælti: Þú munt þessu ráðit hafa, Þyri! segir hann, er höllin er á þessa leið búin? Fyrir hví þykkir þer þat líkliga, herra! segir hún? [Því, sagði konúngur, at þú vill svå segja mér fall Knúts sonar míns. Þú segir mér nú, sagði drotning ²⁾]. Gormr konúngur hafði staðit upp fyrir hásetino, er þau tóku þetta at ræða, en nú settist hann niðr hart, ok svarir ³⁾ öngu, ok hnè upp at hallarvegginom, ok lét þå líf sitt; en síðan er konúngur þaðan í braut borinn, ok færðr til graftrar, ok var haugr orpinn eptir hann at ráði Þyri drotningar; þå hafði hann konúngur verið yfir Dönum nær tfo tigo ára. Ok nú eptir þetta sendir hún orð Haraldi syni sínum, at hann skyldi heim fara

¹⁾ svörtum tjöldum ok grám vefjum, F. ²⁾ vantar A. en er tekit úr F. ³⁾ þannig A.

með öllu liði síno, ok drekka erfi eptir föður sinn; nú gerði hann svâ, ok verðr erfit bæði gott ok virðiligt, ok nú hèreptir tekr Haraldr við landi ok þegnom ok því ríki öllu, er faðir hans hafði átt, ok síðan þíngaði hann við landsmenn, ok tóku Danir hann til konúngs yfir þat ríki alt, er Gormr konúngr faðir hans hafði átt, ok sitr síðan nokkora vetr í friði, ok stýrir ríki síno með vegsemd ok gildom sóma, er harðráðr ok gildir höfðíngi ok vinsæll ¹⁾.

6. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Hákon hét, ok var son Sigurðar Laða jarls, hann átti heimile í Noregi ok svâ kynferði; hann þóttist eiga ríki í Noregi at vera jarl yfir 4 fylkjom. Ok í þenna tíma ræð fyrir Noregi Haraldr gráfeldr ok móðir hans Gunnhildr, er kölluð var konúngamóðir, ok létu þau Hákon ei ráða eðr ná öllu ríki síno, en hann vildi eigi hafa, nema hann ræði öllu, ok fer hann fyrir þat í braut or landi með miklo liði, ok hafði hann 10 skip or Noregi; síðan lagðist hann í víking ok herjaði víða of sumarit; en um haustið þá kom hann í Danmörk með skipum sínom ok liði, ok mælti til vinfengis við Danakonúng, ok beiddist at hafa þar friðland í hans ríki, ok vera þar um vetrinn. Haraldr konúngr tók því einkar vel, ok bauð honom til hirðvistar með sèr við hálf

¹⁾ *I staðinn fyrir kap. 4 og 5, hefir R. styttri frásögn og frubrugðna, samstemma Ol. Tr. Sögu 1, kap. 64.*

100 manna. Hákon þektist þat, fór hann til konúngs með þetta lið, en vistaði annat lið sitt þar í Danmörk. Þat er ok frá sagt, at Knútr Gormsson átti son eptir sik, þann er Haraldr hét, ok var kallaðr Gullharaldr; hann kom eigi mörgum náttum síðar við Danmörk, ok hafði 10 skip, hann hafði herjat víða um lönd, ok fengit mikit fè, ok ætlaði sèr vist um vetrinn með Haraldi Gormssyni, frænda sínom, ok hafa þar friðland. Haraldr konúngr tekr vel við frænda sínom ok nafna, býðr honom heim til sín við jafnmarga menn, sem Hákon hafði áðr þángat haft, ok þat sama þektist Haraldr; ok ero þeir Hákon ok Gullharaldr þar báðir þann vetr í allmikille virðingu af Danakonúngi. En þá er jól komu um vetrinn, þá var þar enn meir vönduð veizla en þess í milli, bæði fyrir drykkjar sakir ok annarra tilfanga ok fjölmennis, er þá var enn þángat boðit at jólum. Frá því er sagt, at þat var haft at ölmálum ok teiti manna á mille, hvárt nokkor konúngr á Norðrlöndum mundi méri rausu hafa í sínom veizlom ok stórmensko enn Haraldr Gormsson, ok urðo allir á eitt sáttir, at engi konúngr væri slíkr of alla norðrhálfo heims, ok þar alt sem dönsk túnga ginge. En maðr var sá þar innan hirðar, er ekki fansk um, ok átti öngan hlut í hjali þesso, en þar var Hákon jarl Sigurðarson; en svá er sem mælt er, at

mörg ero konúngs eyro, ok var konúnginóm sagt brátt, at Hákon hefði ekki tillagt honóm til virðingar, þá er menn urðu á eitt sáttir; en eptir þat, þá er náttin er aflíðin, þá heimti Haraldr Gormsson á mál Hákon jarl ok Gullharald, ok gingo þeir 3 á málstefno; ok er þeir vâro þar komnir, þá skorar konúngr til við Hákon, hvárt hann hefði þat mælt, at hann væri ei mestr konúngr á Norðrlöndum, fyrir því at honóm var svâ sagt. Jarl svarar: hvârki gerða ek at, herra! segir hann, þá er aðrir áköfuðust mest á þetta, ok átta ek í öngan hlut, ok þykkjomst ek saklaus um þetta. Þá vil ek þetta vita, segir konúngr, hvattú færir til þess, er þer þykkir þetta eigi sem öðrum mönnum. Vant verðr oss, herra! segir jarl, of slíkt at ræða, en aldrei má mér sá þykkja méri maðr, er annarr sitr yfir sköttum hans, ok hafi svâ lengi framfarit, ok hafi sá ei ríki til at heimta, er á. Þá þagnaði konúngr nokkora stund, ok tekr til orða ok mælti: ek hefi nú íhugað attú hefir satt mælt, ok fundit til um þetta; en eigi þarf þik at kalla enn vitrasta jarl, ok enn mesta minn vin, ef eigi fær þú þat ráð, er dugi við Harald gráfeld Gunnhildarson; þvíat ek veit attú mælr þetta til hans. Jarl svarar: því at eino eyksk þín virðing við heimboð þetta við mik ok Gullharald frænda þinn, ef þú þykkir nú méri konúngr hêðan frá enn aðr, ok tókum nú allir samt þat

ráð, er oss sýnist efniligt, ok allra vârr vegr aukist við. Settú nú ráðit, segir konúngr, ok neyt nú þess, er þú ert ráðugr maðr kallaðr ok vitr. Hákon svarar: ef þat skal mitt vera, at setja ráðit, þá er nú hugat, segir hann; þá skal senda menn or landi á eino skipi, svá at þat sè vel skipat, til fundar við Harald gráfeld, ok segit svá, at þèr bjóðit honom h'ngat með fullri virðing ok eigi með miklo liði til vegsemdarboðs, ok lát svá segja honom, at þat er áðr stendr á meðal ykkars máls, meguð it sjálfir sættast á, þá er it finnist; þat skaltu ok fylgja láta orðsendingonne, segir hann, attú ætlar at biðja Gunnhildar móður hans, en ek kann skaplyndi hennar at því, þótt hún sè nakkvat aldri orpen, at hún mon þá mesta stund á leggja at fýsa son sinn fararinnar, ef þetta liggr við, þvíat lengi hefir hún þótt nokkvat vergjörn; en vèr skulom vera í öllum viðrbúnaði með þèr; en þú skalt þat tilleggja með Gullharaldi frænda þínum, attú skalt honum unna hálf Noregs, en hálf mèr, ef við getum Harald gráfeld af life tekinn, svá attú sèr eigi við með þína menn, en ek heit þèr því við í móti, ok við Gullharaldr báðir, attú skalt þá skatta hafa af Noregi, sem nú mon ek til inna: at við munom útreiða, ef okkart verðr landit, 100 marka gulls ok 60 hauka, þá miklomst vèr allir af, ef at þesso ginge, sem nú hefi ek ráð til gefit. Haraldr konúngr segir: þetta ráð sýnist mèr eigi óvænt, ok skal

Þetta vera ok framgánga, ef svá vildi tiltakast. Gullharaldr lét sèr ok þetta líka forkunnar vel, sem nú var tilskipat, ok nú gingo þeir af þessi málstefno, ok lét Haraldr konúgr nú skip búa vono bráðara, þat var snekkja ein mikel, þar lét hann á vera 60 manna, ok síðan fóru þeir leiðar sinnar, þá er þeir voro til þess búnir, ok fersk þeim vel, ok hitta þeir Harald konúng gráfeld í Noregi, ok báro upp örendi þessi fyrir hann, sem fyrir þá voro lögð, ok gátu fyrir Gunnhildi um bónorðit, at Haraldr konúgr Gormsson mundi biðja hennar, ok er hún heyrði þetta, þá fór sem hann gat, at hún fýsti Harald son sinn ferðarinnar: ok er einsætt, segir hún, at dvala ekki förinni, þvíat ek man hafa landráð meðan, ok vættir mik þat sè nokkor hlít slíka stund; en skunda at förinni, sem faung ero á. Eptir þat fóro sendimenn Haralds Gormssonar aptr, ok fersk þeim vel, ok segja konúngi, at þángat er vân Haralds gráfeldar.

7. Ok þá síðan settu þeir fram skip sín Hákon ok Gullharaldr, ok svá styrkði Haraldr Gormsson þá til, at þeir höfðu als 6 tige skipa, ok lágu á vatni albúnir sem til bardaga, ok ætluðu at taka við Haraldi gráfeld, ef hann kæmi; hann varð ok eigi þínglogi, ok hafði 2 skip mikil ok 400 manna, ok vissi sèr enskis ótta vânir. Þeir hittust á Limafirði, þar sem heitir at Hálsi. Hákon segir at hann læzt eigi vildu þar mörgom skipom at leggja, er lítills

þurfti við: ok er þat sannast at segja, at mér verðr vandi mjök mikill við Harald gráfeld fyrir frændsemis sökum, en ek ann þer þessa sigrs afar vel; þat er ok frásagt, at Haraldr lét at eggjast, ok átti við sér slægara um, þar er Hákon var. Ok eptir þetta þá leggr Gullharaldr at nafna sínom með 30 skipa, ok lét æpa heróp, ok skall nú bardagi á þeim, þvíat þeir vissu sér enskis ótta vânr, ok verja sik þó vel ok drengiliga. Hákon jarl lét ekki verða vart við sik um bardaga þeirra nafnanna, ok þat lið er eptir var með honum. Ok er Haraldr konúngr gráfeldr var í þessum mannháska, ok varð þá þess varr, at eigi var alt svikalaust, ok þóttist þá vita, hversó fara mundi leikrinn, þá mælti hann: þat hlœgir mik nú, segir hann, at ek sé þat, nafni! at sigr þinn mon eigi lángr vera, þóttú fellir mik, fyrir því at ek veit, at þetta ero ráð Hákonar jarls, er hér fara nú fram, ok hér kemr hann þegar á hendr þer, er ek em dauðr, ok drepr þik á fœtr oss, ok hefnir vár svâ. Ok nú er þat sagt, at Haraldr konúngr gráfeldr fellr þar í bardaganum ok mestr hlutr liðs hans, ok lauk svâ um hans æfi; þá hafði hann ráðit fyrir Noregi 15 vetr með brœðrum sínum ok Guðnhildi móður sinni. Ok þegar er Hákon jarl veit þessi tíðindi, þá gerir hann atróðr hardan, þá er þeir Gullharaldr voro sízt viðrbúnir, ok býðr liði Haralds þá kosti, hvárt þeir vildi heldr berjast við hann, eðr

selja honom fram Gullharald, ok læzt vilja hefna Haralds gráfeldar, frænda síns. Þeir kjósa þat at berjast eigi við Hákon, þvíat þeir visso, at Haraldr konúngr Gormsson vildi, at Gullharaldr væri drepinn, ok hafði þat verit í undirmálom með þeim Hákon, sem nú var bert. Er nú síðan Gullharaldr höndum tekinn, ok leiddr í mörk í braut ok hengðr. Ok nú fer Hákon jarl á fund Haralds Gormssonar, ok selr honom einsköpon fyrir þetta, er hann hafði drepit Gullharald frænda hans, en þó var þetta hægómi einn, fyrir því at þetta var beggja þeirra ráð reyndar. En Haraldr konúngr gerir þat á hendr Hákon, at hann skal skyldr til at fara til Danmérkr um sinn, ok bjóða út leiðangri um allan Noreg til liðs við sik; þá er hann þykkið liðs þarfi vera, en fara jafnan sjálfr, þá er hann sendir honom orð, ok hann vildi hans ráðoneyti hafa, hann skyldi ok gjalda skatta þá allá, er fyrr var ífrá sagt; ok áðr enn þeir Hákon skiljast, þá tekr hann gull þat, er átt hafði Gullharaldr, ok þar hafði hann nafn af tekit, er hann var Gullharaldr kallaðr; þat gull hafði hann flutt af Suðrlöndum, þat var svá mikit at 2 kistor voro fullar af gulli, svá at eigi máttu 2 menn méra knýja; ok nú tekr jarl upp þetta fè alt at herfänge, ok geldr Haraldi konúngi af því fè 3 vetra skatt fyrir fram, ok kveðst eigi mundu í öðru sinni betr til fær enn nú. Haraldr konúngr tekr því vel, ok skiljast þeir Há-

kon nú, ok fer hann í braut or Danmörk, þar-
 til er hann kemr til Noregs, ok kemr nú þegar
 á fund Gunnhildar konunga móður, ok seg-
 ir henni svá, at hann hefði hefnt Haralds grá-
 feldar, sonar hennar, ok drepit Gullharald, ok
 þat með, at hann kveðr Harald Gormsson vilja
 einkum, at hún fari or landi með vegligu föru-
 neyti, ok kvaðst vilja samfarir við hana; en
 þeir höfðu gjör þessi ráð reyndar með sér, áðr
 enn þeir skildu, Haraldr ok Hákon, ok þat með,
 ef hún ginge í þessa snöru, ok kæmi til Dan-
 merkr, þá höfðu þeir menn tilsetta at drepa
 hana þegar. Nú lýsir hér yfir því, er margir
 mæltu, at hún þótti nokkot vergjörn, ok fór
 hún nú or landi með 3 skip, ok voro 60 manna
 á hverjo; hún fer nú þartil, er hún kemr til
 Danmerkr; ok nú er þat spyrsk, at Gunnhildr
 er við land komin, lætr Haraldr aka vögnom
 í mót henne ok liði hennar, ok er hún þegar
 sett í einn virðiligan vagn, ok sögðu menn
 henni, at dýrlig veizla var búin í mót henni at
 konúngs; þeir óku með hana um daginn, ok
 um kveldit, er myrkt var orðit, þá komo þeir
 eigi at höll konúngs, heldr var hitt, at eitt
 fen mikit varð fyrir þeim, ok tóko þeir Gunn-
 hildi höndum, ok hófu hana or vagninom ok
 breyttu nokk ¹⁾
 streng

¹⁾ Hér er afrit af skinnbókinni neðst af blaðinu svo mikit sem 1½
 lína, af hverri ekki verðr lesit ljósliða nema str. kanske streng.

síðan út á fenit, ok drektu henne þar, ok lét hún svá líf sitt, ok heitir þar síðan Gunnhildar mýrr. Braut fóro þeir eptir þat, ok komo heim fyrir konúng, ok segja konúngi svá búit, hvat er þá hefir ígjörzk. Konúngur segir: þá hafi þer vel gert, (þar) hefir hún nú þann sóma, er ek hugða henne. Ok nú sitja þeir Haraldr konúngur ok Hákon jarl nokkura vetr í góðum friði; ok er nú friðr á milli landanna Noregs ok Danmerkr; ok vinátta þeirra einkar góð, ok sendir Hákon jarl Haraldi konúngi ein misseri 60 hauka, ok lét, at honum þótti betra at gjalda heldr upp á einu ári, en eigi á hverju ári.

8. Í þann tíma ræð fyrir Saxlandi ok Peitolöndum Otta keisari, er kallaðr var Otta enn rauði, ok jarlar hans 2, annarr hèt Urguþrjótr en annarr Brimiskjarr. Þess er viðgetit á einhverjum jólum, at keisarinn Otta strengði þess heit, at hann skyldi fara til Danmerkr 3 sumor í samt, ef þess þyrfti við, ok kristna alla Danmörk, ef hann mætti því framkoma; ok eptir þessa heitstrenging samnar keisarinn liði til þessarar ferðar. Ok þá er Haraldr Gormsson spyr þetta, ok verðr varr þess, at keisarinn hefir allmikinn liðsafla, þá sendir hann til Noregs þegar 60 manna á einni snekkjo til fundar við Hákon jarl, ok bauð þeim svá segja jarli; at hann mundi aldregi meirr þurfa enn þá, at hann byði út leiðángri yfir allan Noreg,

ok fœri at veita honum lið. Sendimenn konungs fóro, ok framkomo, segja jarli orðsending konungs ok fara síðan aptr. Hákon jarl víkst við skjótt við þetta mál, ok þykkir nauðsyn á vera, at ei verði þau endime í, at menn sé kúgaðir til kristni í Danmörku ok öðrum Norðrlöndum, ok megi eigi halda háttum ok átrúnaði sinna foreldra. Hann samnar nú lið nakkvat af brádúngo, ok mundi meira hafa, ef allr væri leiðángrinn, ok væri lengra tótm tilgefít. Jarl ferr þegar or landi, er hann er búinn, ok hafði 100 ¹⁾ skipa; en um sumarit síðar þá komo menn or [Noregi enn ²⁾] með mikit lið til móts við Hákon jarl. Nú fer Hákon jarl ferðar sinnar ok ekki greitt; ok er hann kömr við Danmörk, þá spyr Haraldr konúngr, ok verðr harðla feginn, ok fer þegar til móts . . . ³⁾ með fullri ölværð, ok gerði veizlo . . . ³⁾ ok taka þeir þat ráð, at þeir fara í móti Ottu keisara með svá mikit lið, sem þá höfðu menn samandregit um alla Danmörk, ok eru þeir mestir höfðingjar fyrir því liði Haraldr konúngr ok Hákon jarl, ok fóro þeir nú þartil, er þeir finna keisarann. Þeir finnast á sæ ok slær þar þegar í bardaga með þeim, ok verðr þar en snarpasta atlaga; þeir berjast allan dag í gegnum, ok fellr mikit lið af hvárumtveggjum, ok þó fleira af keisaranum, ok er náttu tók, þá

¹⁾ sést ekki glögg í A. ²⁾ nærri ólæsiligt í A. ³⁾ hér er rífið af skinnbókinni neðst af blaðinu 1½ lína

settu þeir 3 náttu grið á millum sín, ok lögðu at landi, ok bjuggost við hváirtveggjo; ok er 3 nætr liðo, þá gingo saman fylkingar þeirra Ottu keisara ok Haralds konúngs ok Hákonar jarls, ok berjast nú á landi, ok gengr keisar-anom nú þúngt bardaginn, ok fèll miklu fleira hans lið of daginn, ok þar kömr at hann legggr á flóttu undan með lið sitt. Otta keisari var á hesti um daginn, ok er nú sagt at þeir sökja ofan at skiponum, ok keisarinn ríðr framm at sjónum, hefir í hendi spjót eitt mikit gullrekit ok alblóðugt, ok síðan stínggr hann spjótinu í sæinn, ok nefnir síðan guð almátkan í vitni, ok mælti síðan: í annat sinni, þá er ek kem til Danmerkr, þá skal vera annathvært, at ek skal kristna Danmörku, ella láta hær lífið. Eptir þetta gánga þeir Otta keisari á skip sín, ok fara þeir nú heim til Saxlands; en Hákon jarl er eptir með Haraldi konúngi, ok ræð honum mörg vitrlig ráð, ok nú létu þeir gera þat mannvirki, er víðfrægt er, ok kallat er Danavirki, en þat var gert millom Ægisdura ok Slesmynna um þvert landit millom sjófa. Síðan fer Hákon jarl til Noregs, ok áðr enn þeir skildist, þá mælti hann við konúng: svà er nú farit, herra! at vèr þikkjomst eigi lagi á koma at gera yðr greiða um skattana, sem vèr vildim, fyrir sakir starfs þessa ins mikla ok fèkostnaðar, er vèr höfum fyrir yðrar sakir; en fyrir hvívetna framn viljo vèr gjalda yðr skattana, þá er

Þessa létir af oss. Konúngr svarar ok biðr hann ráða; ok þykkjast menn þó finna, at konúngi þykkja nokkrs til seinir skattarnir. Skildo þeir nú viðsvá búit, ok fer Hákon jarl nú heim í land sitt, ok þykkist nú unnit hafa mikinn sigr, ok eru nú kyrr tíðindi bæði í Noregi ok Danmörku 3 vetra, ok á þessum 3 vetrom lét Otta keisari samna liði, ok fékk ógrynni liðs, ok er þessir vetr liðo, þá fer hann, til Danmörkur með þenna enn mikla her, ok jarlarnir með honom Urguþrjótr ok Brimiskjarr.

9. En þá er Haraldr konúngr spyr þetta, þá sendir hann menn á fund Hákonar jarls, jafn-marga sem it fyrra sinn, ok sendir honom þau orð, at hann þykkist aldregi meirr hafa þurft hans liðveizlo ok fjölmennis enn þá. Hákon jarl skipaðist brátt við orðsending Haralds konúngs, ok þykkir vera nauðsynja mál, ok fer þegar er hann var búinn, ok hefir hann nú hvergi minna lið enn it fyrra sinni, ok kemr við Danmörk, ok fer þegar við 12 mann á fund Haralds konúngs, ok verðr konúngrinn honom stórfeginn, ok kveðr hann vel hafa vikizt við sína nauðsyn: ok skal nú senda menn í móti liði þíno öllu, ok fari þat hingat til veizlo, ok kann ek hvers yðvars þökk. Vèr skulom enn innast orð við áðr, segir jarl, enn þetta sè atgert; mik áttú heimilan til fylgðar við þik ok ráðagerðar ok þat lið, sem nú hefi ek, þessa 12 menn, en eigi fleira lið, nema ek vilja; þvíat

ek hefi komit áðr of sinn saman með leiðánger at veita þér lið, sem við áttum mælt með okkr fyrir öndverðu. Satt er þetta, sagði Haraldr konúnger, er þú mælir, en þess vætti ek, attú munir þetta lið láta mér at gagni koma, er þú hefir hingat haft fyrir sakir vinátto okkrar. Þess verð ek ráðandi við menn mína, segir Hákon, at þeir þykkjast skyldir til fylgðar við mik, at verja mitt land ok ríki, en þess þykkjast þeir ei skyldir, at verja Danmörk eðr annat konúngs ríki, ok leggja síðor sínar við spjótsoddum, en taka ekki í mót í gæðom eða virðingom. Hvat skal ek til vinna við þik, segir Haraldr konúnger, eða menn þína, at þér komit mér nú at liði, er ek þarf mest, þvíat þat hefi ek sannspurt, at ek mon við ofrefli eiga at skipta fyrir sakir fjölmennis keisarans? Jarl svarar: einn er hlutr skoraðr til þess, segir hann, at því er vèr urðom ásáttir, ek ok mínir menn, sá hlutr, ef þú gefr upp alla skattana af Noregi, þá er ógoldnir ero, ok svá skaltu gefa upp vandliga, at aldregi síðan verði Noregr skattgildir undir þik ¹⁾, en ef þú vilt eigi þetta, er nú er tilmælt, þá mon lið þetta alt fara aptr, er mér hefir hingað fylgt, nema ek sjálfr skal vera hèr, ok veita þér með þessom 12 mönnum, er nú ero hèr komnir, þvíat alt skal ek þat enda, er við verðum ásáttir. Þat er satt um at ræða,

¹⁾ Danmörk F.

segir konúngr, at alla menn byrgir þú inni ¹⁾ fyrir vitsmuna sakir ok ráða, ok ero mēr nú gjörvir 2 vandræða kostir, svâ at mēr þykkir hvârgi góðr. Sè þú nú vandliga á kostina, segir jarl, en svâ sýnist mēr, sem þer muni at öngu haldi skattrinn koma af Noregi, ef þú lætr lífið hér í Danmörk. Skjótt skal kjósa, segir konúngr, at því sem nú er máli komit, at þú veitir mēr með alt lið þitt, sem þú hefir fram-arst drengskap til, ok muntu þá öðlast þat, er þú mælir til. Ok eptir þetta þá voro menn sendir þegar í móti öllo liði jarls, at þángat skyldi koma á eina stefnu, ok eigu þeir at þesso handsöl ok binda fastmælum sín ímilli, ok nú taka þeir veizlo dýrlega at Danakonúngs, ok fara nú síðan í móti keisaranom með allan her, þann er þeir finga til. Haraldr konúngr fer með skipalidit til Ægisdyra, en Hákon jarl fer með sinn herr til Slesdöra ²⁾ öðrumegin lands-ins. Otta keisari spyr þetta, at Hákon jarl er kominn í Danmörk, at berjast í móti honom; hann tekr þá þat ráð, at hann sendir jarla sína í móti honom, Urguþrjót ok Brimiskjar, til Noregs, þeir höfðu 12 kugga hlaðna af mönnum ok vâpnum, þeirra örenda at kristna Noreg, meðan Hákon jarl væri í brauto.

10. Nú er fyrst at segja frá keisaranom ok þeim enom mikla her, er hann hafði, at

¹⁾ úti, F; hefir líka staðit í A. en er þar lagfært til inni.

²⁾ Slesmunna, F.

Þeir gánga á land upp, er þeir koma við Danmörk, ok sjá Danavirki, ok þykkir eigi vera auðvellingt at sökja, ef varnarmenn ero fyrir, ok hverfa frá ok ofan til skipa sinna, ok gánga á skip út; ok í því bili finnast þeir Haraldr konúngr ok Otta keisari, ok slær þar þegar í bardaga, þeir berjast á skipum, ok fellr mart manna af hvarumtveggja, ok fá hvarigir sigrað aðra með öllu, ok skilja við þat. Síðan leggr keisarinn skipaher sinn, þar sem heitir Slesdyr, ok er þar fyrir Hakon jarl með sitt lið, þar tekst ok þegar atlagá með þeim keisaranom ok jarli, ok verðr et harðasta èl, ok fellr þá keisaranom þýngra bardaginn, ok lætr hann þar mart lið, ok svá lýkr, at hann flýr undan með lið sitt, ok þykkir fast fyrir vera, ok kemr þat í hug, at hann mon verða at leita sèr ráðs um, hvernig helzt má at orka. Svá er sagt þá er keisarinn leggr skip sín til lægis, at þeir mæta skipa liði nokkoru, þat voro 5 skip, ok voro öll lángskip stór. Keisarinn spurði, hvat sá maðr hèti, er forráð hafði skipa þessa liðs. Sá svarar ok læzk Óle heita at nafne. Þá spurði keisarinn, hvert hann væri kristinn maðr eðr eigi. Óle svaraði ok læzt við kristne tekit hafa vestr á Írlandi, ok býðr hann sik til liðveizlu við keisarann, ef hann þykkir þurfa meira liðsafla, enn áðr hefir hann. Keisarinn kveðst þat gjarna vilja, ok kveðst kunna honum mikla þökk fyrir: ok lízt mèt gæfusamliga á þik, segir hann. Óle ræzk

í lið með honom, ok hefir 300 manna, ok er þat lið et hvatligsta, ok berr þó sá af öllum, er fyrir liðino ræð. Nú eptir þetta leitaði ráðs keisarinn ok menn hans, fyrir því at þat vandræði var komit at höndum þeim, at þeir voro farnir at vistom, en hitt í öðro lagi at allr fenoðr, sá er þeim megin Danavirkis var, sem þeir voro staddir, var á braut rekinn vandliga allr, ok fengu þeir því ekki náð, ok sýndist hyggnom mönnum at 2 vandræði væri á, annat hvárt at hverfa frá við svá búit, eðr drepa reiðskjóta sína til matar, ok sýndist mönnum hvártveggi kostrinn illr þeirra. Nú fær keisaranom þetta mikillar áhyggjo, ok orkar á Óla til atkvæðis ok orráða um þetta mál, ok bað hann fá þeim nokkot ráð, er gegndi. Óle svaraði ok kvaðst hafa (mætur) á ráðagjörðum sínom, ok vildi þat hafa láta at nokkoro, er hann legði til, ok yrði allir á eitt sáttir, eða ella kvaðst hann eigi mundu eitt orð tilleggja. Þar kemr nú mále, at allir gerðu at því róm, at hafa þat ráð, er Óle legði til. Þá mælti hann: þat er þá ráð mitt, segir hann, at vèr gángim allir til skripta, þeir er á Krist trúom, ok heitim á alsvaldanda guð, skapara allra hluta, 6 daga föstu, at hann gefi oss sigr, ok vèr þurfim eigi at drepa hross til matar oss; þá vil ek þat ráð annat tilgefa, segir hann, at vèr farim í dag á merkr ok skóga, þá er oss ero nálægstir, ok skal hverr maðr höggva

sér byrði af þeim viði, er oss þykkir von at eldnæmstr sè, ok skulom vèr þann við allan bera at virkino, ok sjám þá enn síðan hvat ígerist. Þetta ráð sýnist þeim vænligt, er Óle hefir tillagt, ok fara nú þannig með, sem hann gaf ráð til. Þar var þannig tilfarið, er virkit var, at díki mikit var grafit þeim megin, sem þeir voro, þat var 10 faðma breitt, en 9 faðma djúpt, en nokkoro mjórra þar, er kastalar stóðu yfir uppe; en þeir voro svá settir, at kastali stóð yfir hverjo 100 faðma á virkino uppe. Annann dag eptir, er þeir höfðu viðinn dregit at virkino, þá höfðust þeir þat at, at þeir gerðu brúar stórar yfir díkit, svá at brú var gjör gagnvert hverjom kastala, ok gerðu stokka undir, svá at allt tók sá umbúnaðr at virkino. Ok þann sama dag tóku þeir öll vatnkeröld, þau er þeir höfðu, ok drápo or botninn annann, ok létu síðan koma þar í innan lokar-spáno þurra ok aðra spáno, þá er þeir telgðu, til þess er fullir voro verplarnir af spánonom; síðan láta þeir koma eld í spánuna, ok eptir þat skjóta þeir aptr botnunom í verplana, ok láta opna ofan, til þess at þar lyste í vinde. Nú ok í annann stað þá taka þeir ok slá eld í viðona þá, er þeir höfðu dregna at virkino; en veðri var þannig farit, at á var sunnanvindr hvass, ok þurt veðr, ok stóð at virkino; nú taka þeir verplana, ok skjóta þeim út á díkit, ok síðan lýstr vindinom ofan í hólit verplanna, ok keyrir út at virkino, ok svá innundir virkit; en þetta

var um kveldit, er þessom umbúnaði var lokit. Nú er svá frásagt, þá er náttá tók, at eldrinn tók at leika (um) vatnkeröldin ok viðinn, ok því næst laust loganom upp í kastalana, ok því næst í virkit, ok síðan brann hvat at öðru, þvíat virkit var mest af viðom gert. Svá lauk mále, at á þeirri nátt brann upp allt Danavirki með kastölum, ok sá engi merki eptir ne örmol, ok unno þat vatnkeröldin, er eldinn báro at virkino; en þá er morna tók, þá gerði á mikit regn, svá at menn mundo trautt slíkt vatnfall or himne komit hafa, ok slökþi þann eld vannliga, svá at menn máttu þá þegar fara yfir usla þann enn mikla; ok ef þat sloknaði eigi við regnit, þá var eigi vænt, at þar mundi mega yfirkomast bráðfengis. Ok nú er þeir Haraldr konúngr ok Hákon jarl sáo þetta allt jafnsaman, þá slær ótta nokkorom í skap þeim, ok síðan flýja þeir undan til skipa sinna; en þeir keisarinn gingo yfir brúarnar þær, er þeir höfðu gert yfir dikit, þvíat þaðan hafði eldinn frálagðan, þá er virkit brann, ok gánga þeir nú yfir þann usla, ok var nú allr kaldr orðinn ok slokinn, ok höfðu þeir nú fastað 4 dægr til liðs sèr við almátkan guð, ok á eno 5ta dægri sækja þeir þángat frá virkino, sem þeir höfðu fyrir verit. Danakonúngr ok Hákon jarl; ok þá er þeir komo þar, þá skorti þá eigi kvikfè, ok fingo þeir sèr nú ærnar vistir, þvíat þángat hafði rekit

verið fæit, til skjóls undan herinom þeirra keis-
arans, ok hafa þeir nú ærna gnótt vista, ok spara
þeir ekki mjök fè Dana, ok ero góðar blóþ-ær.
Nú lofa þeir guð fyrir þenna sigr enn fagra, ok
þótte keisaranom vel hafa dugað ráð Óla, ok
spyrir nú eptir, hvaðan Óle væri at kynferði,
eðr af hverjo landi hann væri. Óle segir: ekki
man ek lengr dyljast fyrir þèr, segir hann, ek
hétí Ólafr, ok em ek kynjaðr or Noregi, en
Tryggvi hèt faðir minn.

11. Þat er nú frásagt, at þeir Otta keisare
ok Ólafr sóttu eptir þeim Haraldi konúngi ok
Hákoni jarli, ok allir þeir saman áttu 3
bardaga á meginlandi, ok varð þar mikit mann-
fall, ok flýðo þeir undan [lær þeir ¹⁾], Haraldr
konúngr ok Hákon jarl, en þeir keisarinn
ok Ólafr sóttu eptir um landit, ok hvar sem
þeir fóro, þá var þat boðit þeim mönnum öll-
um, er þeir fingo höndum tekit, at annathvært
skyldi hverr [at þar mundi] þegar vera drép-
inn, eðr ella skyldi taka trú ok skírn; kuro
margir þat, er betr gegndi, at taka trú ok skírn;
en þeir menn er eigi vildu undir gánga, þá
lētu búkarlar eigi mjök rjúka á þeim 12 mán-
odom enom næstom, þvíat þeir keisarinn
brendu byggðina ok þorpin, ok eyddu svá fyrir
þeim öllum, er eigi vildu trúna taka, en drepa
þá jafnan sjálfa. Otta keisare ok Ólafr Trygg-

¹⁾ þannig A.; måske særþiv.

vason vinna nú mikinn sigr ok fagran á þessom 12 mánoðom, þvíat lið heldr ekki við þeim, en þeir flýja undan ávalt, Haraldr konúgr ok Hákon jarl, ok þykkjast nú finna þat ok sjá, at minne ok minne er ávalt þeirra afle, svá sem méri hlutr ok méri er kristnaðr í landino. Ok nú hafa þeir Haraldr konúgr ok Hákon jarl stefno ok ráðagerð með sèr, hvat til skyldi taka, ok þykkir nú taka at þraungva at sèr mjök, hafa flýit í braut frá eignom sínom ok skipom ok fjárhlutom; þeir megu nú sjá þat, at þeir fá eigi náð skiponom, þvíat þeir keisarinn hafa þar yfirsókn, ok sýnist nú ráðligast at svá vöxnu mále, sem var, at senda menn á fund Ottu keisara ok Ólafs Tryggvasonar. Nú ero menn sendir á fund keisarans, ok bera upp örendi Danakonúngs ok Hákonar jarls; keisarinn tekr því vel, ok lætr þeim kost gerðan, ef þeir vilja trú taka, ok sendir þeim þau orð móte, at þeir skyldu þing eiga allir saman; ok fara þeir nú aptr sendimenn Haralds konúngs ok Hákonar jarls, ok segja þeim svá búit. Eptir þat koma þeir nú allir á þing, ok hefir þat fjölmennast þing verit í Danakonúngs veldi á þessom dögum. Þá gengr á þingit biskop, sá er var með keisaranom, er Poppa er nefndr, ok telr þar trú fyrir þeim á þingino vel ok orðfærlega, ok talar hann langt örendi ok snjalt. Haraldr konúgr hefir orð fyrir þeim Hácone, ok svarar, þá er hann hafði heyrt á töluna:

ekki er til þess at ætla, segir hann, at ek mona skipast við orð einsaman, nema þat fylgi, at ek sjá jartegnir ¹⁾ nokkorar; at þessom sið fylgir meiri mátt, er þer boðit, enn þessi trú, er vèr höfum áðr; en þetta var þó ráð Hákonar jarls, þótt konúgr bæri upp, þvíat hann vilde hotvetna annars, heldr enn gánga undir trúna. Biskop svarar þesso mále á þessa leið: eigi skal þat at skorta, segir hann, at reyna skal krapt þessar trúarinnar; nú skal taka járn glóanda, en ek mon áðr sýngja messo, ok fœra fórn almátkum guði, en síðan mon ek gánga yfir glóanda járn í trauste heilagrar þrenningar 9 fet, ok ef guð hlífir mér við bruna, svá at minn líkame sè alheill ok óbrunninn, þá skulo þer allir játast undir rétta trú; ok nú jata þeir því Haraldr konúgr ok Hákon jarl ok allir þeirra menn, ef hann ginge yfir járn glóanda, svá at hann brynni eigi, at þá mundi þeir verða við trúne at taka. Nú fer þetta fram at biskop sýngr messo, ok eptir messona þá gengr hann til þessar raunar, treystr þá með holdi ok blóði almáttigs guðs, ok var í öllum biskops skrúða, þá er hann trað járn, en guð hlífði honom svá, at hvergi var brunaflekkur á hans líkama, ok hvergi var á runnit á klæði hans. En er Danakonúgr sèr þessi stórtíðendi, þá tekr hann þegar trú ok skírn, ok allir hans menn, ok þykkir konúnginóm mikils um vert

¹⁾ jartegnir, *A. mun vera pennavillu.*

Þessa jartegn, ok nú er skírðr allr Danaher í þessi renno. Hákon jarl er alltrauðr undir trúna at gánga, ok þykkir vera harðr á annat borð, ræðr þó þat af loksins, at hann er skírðr, ok beiðir sèr síðan fararleyfis, ok vill hvata heim; en því mále kömr svá, at Hákon verðr því at heita keisaranom, at hann skyldi krístnat fá Noreg, ef hann mætti, eðr flýja frá ríki síno ella. Ok eptir þat ferr Hákon jarl í brottu, ok þángat sem skip hans voro, ok ferr síðan þartil er hann kömr heim í Noreg. Nú tekst síðan vinfengi mikit með þeim Haraldi konúngi ok Ottu keisara, ok fara nú báðir til einnar veizlo, þeirrar er konúngr veitir; Ólafr fer ok þángat með þeim; ok áðr enn þeir skiljast, Otta keisare ok Haraldr konúngr, þá heitr Danakonúngr því, at allir hans menn skyldu trú taka, þeir er hann mætti orðum viðkoma, ok þat endi hann; en Otta keisare ferr heim til Saxlands til ríkis síns, ok hauð Ólafe með sèr at fara, en Ólafr læzt fús at fara í Austrveg, ok svá gerði hann, ok skildost þeir þar Otta keisare ok Ólafr í Danmörk, ok verost góðir vinir jafnan síðan.

12. Nú er at segja frá því, er gerðist í ferð Hákonar jarls, þá er hann fór heim til Noregs, at hann kom við Gautland, ok þegar er hann kömr þar, þá herjar hann, ok gerir upprásir, en sendir aptr presta alla ok kenni-

menn, þá er keisarinn hafði fingeð honum til föruneysis, ok at skíra menn í Noregi. Nú vill Hákon ekki at þeir fari lengr með honom. Ok nú er hann herjar, þá spyr hann til hofs eins, þess er mest var í Gautlandi, meðan þar var heiðit; í því hofi voro 100 goða, hofit *). Hákon tekr fè þat allt, er þar var inne, en þeir menn er varðveitto hofið, ok blótstaðinn flýðo undan, en sumir voro drepnir; en Hákon fór aptr til skipa sinna með fèit ok brennir ok bœlir allt þat, er fyrir honum varð á þeirri leið, ok hafði fingit ógrynne fjár, er hann kom til skipa. Ok á þesso mæli, er Hákon svarfaðist þar um á Gautlandi, þá spyr Óttarr jarl, er ræð fyrir miklum hluta Gautlands, ok bregðr hann við skjótt, ok dregr hann at allan landher í móte Hákon jarli, ok fer með mikit lið at honom, ok lýstr þar þegar í bardaga með þeim, ok verðr Hákon borinn ofrliði af landher þeim, er at dreif, ok lauk svá, at hann flýr undan með lið sitt, ok ferr til Noregs. Eptir þat kveðr Óttarr jarl þings, ok mælti þeim málom á þingino, at Hákon jarl skyldi heita vargr í veom, fyrir því at hann kvað engi mann verri verk unnit hafa, er Hákon hafði brotið it æðsta hof í Gautlandi, ok unnit mart annat íllt, ok öngvir menn visso dæmi til slíks, ok hvargi er hann fór, eðr kom, þá skyldi hann þetta nafn

*) Hér eru skafin út tvö eða þrjú orð. Kanskje ok . . . hofit sé miskrifut af því er eptir kemr.

hafa. Ok er þetta er tíðenda, þá spyrja þeir jarlarnir Urguþrjótr ok Brimeskjarr, er fyrr var getið í þessu mále, til ferða Hákonar jarls, ok svá hvat hann hafðist at, ok þykkir hann fara lítt friðsamliga, ok vilja þeir eigi bíða hans þaðan, ok flýja þeir nú or landi með öll skip sín, ok voro öll hlaðin af mönnum, ok vildu þeir gjarna eigi finna Hákon jarl. En þá er jarl kom í land austan í Víkina, ok spurði þegar hvat þeir jarlarnir höfðu atsýst meðan, at þeir höfðu kristnað alla Víkina norðr til Líðendisness, ok verðr jarl við æfr ok reiðr mjök, ok sendir þegar orð um alla Víkina, at öngom skyldi hlýða at halda á þessom sið, svá at eigi mundi hverr stór víte fyrir taka af honom. Ok er þetta spurðist, þá flýði hverr undan, er kristne vildi halda, en sumir gingu aptr til heiðne ok villo þeirrar, er þeir höfðu áðr, fyrir sakir ofríkis jarlsins. En jarlinn Hákon kastar þá trúinne ok skírinnne, ok gerðist þá önn mesti guðníðingr ok blótmaðr, svá at aldregi hafði hann meirr blótað enn þá, ok sitr Hákon nú of kyrt í landino, ok ræðr nú einn fyrir öllum Noregi, ok geldr aldregi síðan skatta Haraldi konúngi Gormssyni, ok er mjök í renan þeirra vingan.

13. Haraldr konúngr býðr nú út leið-
 ángri af allri Danmörk, ok ferr nú til Noregs
 með óflýjanda her á hendr Hákone jarle, ok þá
 er hann var kominn norðr um Líðendisnes í

Þat ríki, er undan var horfið hans skattgjöfum, ok síðan herjar hann, ok lætr geysa eld ok járn yfir land, hvar sem hann fór, ok gerir aleyðo í Noregi í Sogne allt með sjó norðr til Staðar, nema 5 bæi í Læradal, ok síðan fregnir hann samnaðinn hvar Þrændir í Noregi, Naumdælir, Raumdælir, Háleygir, at hverr er vígr maðr er, þá er kominn í einn stað með Hákone jarle til varnar, ok hefir hann svá mikinn liðs-afla, at ófært er at berjast í móte með útlendum her. Nú ræzk Haraldr konúgr um við sína spekinga; konúgrinn lá þá í Sólundum, ok heitaðist at fara út til Íslands at herja, ok hefna niðs þess, er allir landsmenn höfðu gert um konúginn Harald fyrir rán þat, er Byrgir bryti hafði tekit fè íslenzkra manna at ólögum, en konúgrinn vildi eigi rétta ránet, þá er hann var þess beðinn. Á þessa lund var sett niðit:

Þá er sparnama mörnar
 morðkunn Haraldr sunnan
 varðara Vinda myrði
 var eitt í ham fara;
 en berstúfa Byrgir
 böndum rekr í landi,
 þat sá öld í öldu
 um ríki ill fyrir líki.

En Eyjólfir Valgerðarson orti víso þessa, þá er húskarl hans hafði selda öxe sína, ok tekit í móte grán feld einn, ok þá hafði spurzt út língat

úsáttan Haralds konúngs, ok nú kvað Eyjólfur víso þessa:

Sellt maðr vâpn við verði
 verði dynr ef má sverða
 verðum hæft at herða
 hljóð eigum slög rjóða;
 vèr skolom Gorms af gömlo
 Gandvíkr þoko landi,
 hörð er vân at verði
 vâpnhríð, sonar biða.

Haraldr konúngr tók þat ráð, sem vân var, er margir spakir menn [veltu umb ¹⁾], sem bezt gegndi, vendi nú aprt suðr til Danmerkr, ok heldr hann nú ríki síno til daudadags með fullom veg ok sóma, en Hákon jarl sköttum ok Noregi.

ANNARR ÞÁTRINN ²⁾.

14. Maðr er nefndr Tóki, hann var í Danmörku í héraði því, er á Fjóné heitir. Þorvör hét kona hans. Þau áttu 3 sonu barna, er hér ero nefndir til sögunnar. Áki hét enn elzti ³⁾ son hans, en Pálnir sá, er þar var næst at aldri, en enn ýngsti hét Fjölner ⁴⁾. Tóki faðir þeirra

¹⁾ óglöggð i A. ²⁾ A. hefir hér þessa yfirskrift: Nú hefzk upp annarr þátr sögunnar, sá er fyrr hefir verit, enn þetta væri framkomit, ok má eigi einom munne allt senn segja. *vantar i B.* Hér byrjast Saga af Jómsvíkingum, *hinir.* ³⁾ eltri, en annar Pálnir, hinn elzti, R. ⁴⁾ hann var frilluson, *b. v. B. og hinir.*

hefir þá verit gamall at aldri, er þetta var. Ok eitthvert haust, um vetrnátt skeið, þá tók hann sótt ok andaðist or sóttinne. Egi liðu ok lángr stundir áðr Þorvör tók sótt ok andaðist, kona Tóka, ok berr þá fjárlute alla undir þá Áka ok Pálne¹⁾, þvíat þeir áttu arf at taka eptir föður sinn ok móður; ok er svá var komit þá spurðe Fjölner eptir bræðr sína, hvat þeir ætlaðe honom af feno. Þeir svara, ok kveðast honom mundu miðla þriðjung af lausafeno, en ekki af löndum, ok þóttost þeir þó gera hans hluta góðan, en hann mælti til þriðjungs alls fjár²⁾. Svá er frá Fjölne sagt, at hann væri vitr maðr, ráðogr ok illgjarn; en þeir bræðr Fjölnes kváðu hann eigi méra fè mundu hafa, enn þeir höfðu boðit honum; en Fjölner lætr sèr þat illa líka, ok ferr hann nú við svá búit í braut með þenna fjárlut, ok ferr á fund Haralds konúngs³⁾, ok gerist hann nú hirðmaðr konúngs ok ráðgjafe⁴⁾. Svá er frá sagt um Áka Tókason, at engi maðr þótti þvílíkr í Danaveldi, sem hann í þann tíma, sá er eigi bæri tignarnafn. Hann lá hvert sumar í hernaðe, ok hafðe nær jafnan sigr þar, sem hann hèlt til⁵⁾.

1) Pálne F. 2) svá sem væri hann arfgegr, bæta við hinir.

3) Gormssonar, bæta við B. F.

4) slægr ok

illgjarn, en konúgr var eigi djúpsettr. Þat er sagt at þegar Fjölner kom til Haralds konúngs, at hann ræðði bræðr sína við konúng b. v. B.

5) harðist, L.

Fjölner segir svá Haraldí konúngi, at hann mundi eigi þykkja einn konúngryfir Danmörku meðan Áki Tókason væri uppe, bróðir hans; ok svá gat hann umtalið fyrir konúnginóm loks, at eigi gerist óhætt með þeim Áka ok Haraldí konúngi. En Áki átti friðland, ok gott vinfengi við Ottar jarl á Gautlandi, ok fór hann þángat eitthvert sinn at heimboðe til Óttars jarls, ok hafðe 2 skip, annat var dreki góðr ok mikill, en annat snekkja; hann hafðe á þeim skipom 100 manna, ok voru allir velbúnir at klæðum ok vâpnom. Ekki er getið at þar gerðist einkom til tíðenda um ferð þeirra, ok þá Áki góðar gjafir af jarli, áðr enn þeir skilðest, ok fór hann síðan heim til Danmerkr. Nú er at segja frá Haraldí konúngi, þá er hann frètti at Áki var farinn til boðsins. En þat var fyrir þá sök, at Áki var svá mikils virðr af landsmönnum, at engi var sú veizla stefnd innan lands, at eigi væri Áka bóðit til, eigi síðr enn konúnginóm, ok þá Áki góðar gjafir at hverri veizlo, ok svá gerðist mikit um vinsælð hans, at hann var nær eigi minna virðr af alþýðo enn við konúnginn, ok þat hafði hann or hvers manns eigo, sem hann vilde. En þat bjó mest undir ferð Áka til Gautlands, at hann bað dóttor jarlsins, ok var því mále vel svarað. Nú kemr hér mále, at Áki fer heimleiðis, ok hafðe 2 skip, sem áðr var sagt. Ok er konúnginn varð

varr þess, þá lætr hann [framsetja 10 skip ¹⁾], ok lætr hann þar á gánga [400 manna ²⁾], ok bað þá fara ok sæta því, er Áki fœri aptr frá boðino, ok taka hann af lífe ok allt föruneysi hans, ef svá vilde tiltakast. Þeir fóro síðan ok hældu njósnir til um ferðir þeirra Áka, ok var þat hægt, fyrir því at hann visse sèr enskis ótta vânr; ok er nú svá frásagt, þá er Áki kömr við Sjóland ³⁾ í Danmörk, at þeir Áki hafa tjöld á landi, ok ugga þá ekki at sèr. En þar koma konúngs menn at þeim með her á úvart, þann er áðr var getið, ok létu þegar drífa vârn á þá, ok feldu á þá tjöldin, er þeir voro ekki viðrbúnir, ok lýkr þar svá með þeim, at Áki fellr ok allt lið hans. Ok eptir þetta þá fara þeir aptr, þar til er þeir koma á fund Haralds konúngs ok segja honum þat er unnit var, at Áki var látinn ok allt lið hans, ok lét konúnginn vel yfir því, ok lét þess vænta, at hann mundi vera mega einn konúngr yfir Danmörko fyrir Áka sökum. Þeir konúngsmenn, er drápu Áka ok lið hans, taka vârn þeirra öll ok fjárhlut, ok höfðu með sèr at herfänge, ok færðu þeir fèit allt Haraldi konúngi, ok þar með skip þau, er Áki hafðe átt, drekann ok snekkjona, ok leggr konúngr nú sína eign á fè þetta allt. Þat er nú ok sagt at Fjölne bróðor

¹⁾ setja fram skip *F.*
manna *F. R.*

²⁾ 300 manna ok 30, *B.* 500

³⁾ Jólland, *B.*

Áka þótte nú ofraðar ¹⁾ vel um stillt, ok þóttist nú hafa goldit honum þat, er hann náðe eigi feno því, er hann þóttist eiga at taka eptir föðor sinn.

15. Nú spyrjast þessi tíðendi heim á Fjón, ok spyr Pálner, bróðir hans, ok þykkir honum svá mikit, at hann leggst í rekkjo af, ok var þat mest fyrir því, at honum þóttu ósýnar hefndirnar við þann, sem um var at eiga reyndar, er konúngr var fyrir. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Sigurðr hèt, fóstbróðir þeirra bræðra; hann var vitr maðr ok auðigr at fè. Pálner leitaðe ráða við hann, hvernig hann skylde meðfara. Sigurðr svarar, ok kvaðst þat mundu helzt til ráðs leggja við hann, at hann mundi biðja kono til handa honum, þeirrar er honum væri mikill sóme í, ef hann gæti. Pálner segir, ok spurðe eptir, hvar sú kona væri. Ek mun fara til Gautlands, segir Sigurðr, ok biðja til handa þær Íngibjargar, dóttur Ottars jarls. Þat ugge ek, segir hann Pálnir, at ek muna eigi geta þessa kono, en víst ætla ek, at þat mundi vænst til umbóta minna harma, ef ek gæta þenna ráðakost. Nú slítr þar hjale, ok býst Sigurðr til þessar ferðar, ok hefir eitt skip ok 60 manna, ok ferr síðan þar til, er hann kömr til Gautlands, ok tekr Óttar jarl vel við honum. Sigurðr lýsir brátt yfir örendum sínom, ok biðr dóttur jarls, Íngibjargar, til handa Pálne Tóka-

¹⁾ Þannig A., vantur í hina.

syni, ok kallar hann vera hvergi óframar í öngan stað, enn Áka bróður hans, ok kveðr eigi skorta fjárlute á Fjóne, en sagðe bana Pálna viðliggja fyrir harms sökum, áðr hann fœri þessa ferð, ok kvað þetta helzt mundu til umbóta hans harms, ef hann finge þetta ráð. Jarl svarar vel at hófe þesso mále, ok kvað þó verða á at líta vannliga á slík mál, at ráðum væri sett, en rasa eigi fyri ráð fram, ok lét sér þó þykkja líkligt, fyrir sakir Áka vinar síns ok bróður hans, at hann mundi vera góðs kostar verðr. Egi kunno vèr at segja hve lengi þeir kníöðu *) þetta mál, en svá lýkr málino, at þat er sagt, at Ottar jarl heitr Pálne Íngibjörgu, dóttur sinni. Svá er tilfarið, herra! segir Sigurðr, at Pálner mon eigi til fær verða, at sækja hín gat veizlona til yðvar, fyrir vanmætti ok harme; en hann skortir eigi eignir, nè stórmennsko, at búa þar veizlona á Fjóne, ok vildu vèr af því þess beiða fyrir naudsynja sakir, at þèr sœkit þángat veizlona með yðvart lið svá nokkoru mart, sem þèr villit sjálfir, ok þesso heitr jarl. Síðan ferr Sigurðr heim, ok segir Pálne þessi tíðendi. Nú létist honum við þetta mikit, ok búa þeir nú veizlona at öllu í móte jarli, ok spara nú ekki til, at hún væri sem virðuligust á alla vega. Ok er at nefudom degi kom, þeim er boðsmenn skyldo koma, þá varð jarl eigi þingloge, ok mikit lið með honum; ok er þá drukkit vegligt

*) þannig A.

brullaup, ok ero þau bæði leidd í eina sæfng, Pálner, ok Íngibjörg. Svá er sagt, at hún sofnar brátt, er hún kömr í rekkjo. Þá dreymir hana; ok er hún vaknar, segir hún Pálne drauminn. Þat dreymdi mik, segir hún, at ek þóttest hér stödd vera á þessom bæ, sem nú em ek; en ek þóttumst uppe ega vef, en þat var línvefr, hann var grár at lit; mēr þótti kljár vera vefrinn, ok var ek at, ok vafk, ok var lítið á ofit, at því er mēr þótti; ok þá er ek sló vefinn, þá féll af [einn kleinn ¹⁾] af miðjom vefnom á bak, ok tók ek upp; en þá sá ek, at kljár þeir voro ekki nema mannahöfð ein; ok er ek hafða upptekit þetta höfðit, er af hafðe slitnað, þá hēlt ek á, ok hugða ek at, ok kenda ek höfðit. Nú spyr Pálner eptir, hvört höfðit væri; en hún svarar, ok kvað vera höfuð Haralds konungs Gormssonar. Betra er dreymt enn eigi, segir Pálner, ok svá þykke mēr ok, segir hún Íngibjörg. Sitja þau nú at brullaupe slíka stund, er þeim þótti fallit; ok eptir þat ferr Óttarr jarl heim til Gautlands, ok með góðum gjöfum ok virðiligum. En samfarar þeirra ero góðar ok hægjar ok miklar áster; ok höfðu skamma hríð ásamt verit, áðr enn þau eigu son einn, ok er þeim sveine nafn gefit, ok kallaðr Pálnatóki. Hann vex þar upp heima á Fjóne, ok er þegar snemmen-
endis bæði vitr ok vinsæll. Öngum manne var

¹⁾ keinn, R. annars kljár.

hann líkare í sinne lýzko, enn Áka föðurbróður sínom; ok skammar stundir liðo frá því, er Pálnatóki var af enom mesta barnsaldri, þá tekr Pálnur faðir hans sótt, ok af þeirri sótt lætr hann líf sitt; en Pálnatóki tekr þar fjárhlut allan fyrir at ráða með móður sinne. Þat er frá honum sagt, at hann liggr í hernaðe á sumrom, ok herjar hann víða um lönd, þegar hann má þat fyrir aldrs sökum.

16. Eitthvert sumar er þess viðgetið, at hann liggr enn í víkingo, ok hefir þá 12 skip, þau voru vel skipoð; ok þá er þetta er tíðenda, þá ræðr fyrir Bretlandi jarl sá, er Stefner hét; hann átte sèr dóttur þá, er Ólöf hét; hún var vitr kona ok vinsæl, ok var þat góðr kost, svá at stórum bar. Þat er sagt at Pálnatóki kömr þar við land skipom sínom, ok ætlaðe at herja á ríki Stefnis jarls. Ok er þat spyrsk, þá tekr Ólöf þat til ráðs með Birne enom brezka, hann var [fóstbróðir hennar ¹⁾], ok var mjök í ráðagjörð með henne, at bjóða Pálnatóka heim til veizlo ok mikillar vegsemðar, ok ætti hann hær heldr friðland ok herjaðe eigi, ok þetta þekkist Pálnatóki ok allt lið hans, ok fóru til veizlonnar, ok at þeirri veizlo biðr Pálnatóke dóttur jarls sèr til handa, ok verðr honum þetta mál auðsótt, ok er honum kononne heitið, ok þar næst föstnot, ok sat hún eigi lengr í festom enn svá, at þá var þegar drukkit brullaup þeirra

¹⁾ ráðgjafi hennar, R.; fóstbróðir jarls, F.

at þessi veizlo, ok þat var tillagt þar með, at Pálnatóka var jarlsnafn gefit, ok hálftríki Stefnes jarls, ef hann vilde þar staðfestast, en hann átti þar allt at hafa eptir hans dag, þvíat Ólöf var erfingja hans einn. Pálnatóke er þar eptir á Bretlandi, þat er eptir er sumarsins ok svá um vetrinn; en of várið þá lýsir Pálnatóke jarl því, at hann mun fara heim til Danmerkr; ok áðr hann færi þaðan um sumarit, þá mælti hann við Björn enn brezka: Nú vil ek, Björn! segir hann, attú sér hér eptir með Stefne mági mínom, ok sér at landráðom með honum fyrir mína lönd, þvíat hann tekr nú at öldast mjök, en eigi óvænt, at ek koma eigi allbrátt aptr, ok ef þat dvelsk, at ek koma eigi hingat, ok misse jarls við, þá vil ek attú varðveitir allt ríkit, þar til er ek kóm aptr. Ok eptir þetta fer Pálnatóke í braut þaðan með Ólöfu kono sína, ok fersk honum vel, ok kömr nú heim á Fjón í Danmörk, ok er nú heima of hríð, ok þykkir hann nú annarr mestr maðr í Danmörku, ok ríkastr ok bezt at vite búinn, þegar er konúnginn líðr sjálfan.

17. Þat er nú frásagt, at konúngrinn ferr yfir landit, ok þiggr veizlor at vinom sínom. Pálnatóke gerir dýrliga veizlo í móte konúnginom, ok ferr síðan ok býðr honum, ok þat þekkist hann, ok ferr til veizlonnar með mikit lið; ok síðan lýstr á illviðre fyrir þeim,

ok koma þeir of kveld til búanda eins, þess er Atli hét, ok var hann kallaðr Atli enn svarte; hann var maðr fêlítill, ok tók hann við konunginóm með allri ölværð. Dóttir hans gekk of beina of kveldit, ok hét hún Æsa, ok var köllot Saum-Æsa. Hún var mikil kona vexti ok drengilig. Konúngi leizt vel á hana, ok mælti við föðor hennar: þat er satt at ræða, at beini má varla verða betri, enn hêr er í framme hafðr við oss af þêr, búandi! ok lætr þú nú einn hlut verða undandreginn við oss, ok er dóttir þín, Æsa, ok gás hennar. En búandi segir, ok kvað þat ekki hans vera, at leggja slíka konu at sêr, sem var dóttir hans. En konúngr kvað honum mikillar vinátto vãn í móte, ef hann gerðe þetta eptir hans vilja. Ok þar lendir þessi viðræðu þeirra ok viðrhjali, at Haraldr konúngr rekkur hjá dóttur búanda um náttina. En of daginn eptir, þá létir af veðrino, ok býst konúngr snemmendis í braut frá Atla; ok áðr enn þeir skilja, gefr konúngr honum góðar gjafir, ok sœmir hannsvâ ok dóttur hans. Ok eptir þetta ferr konúngr ferðar sinnar, þar til er hann kömr til veizlonnar, þeirrar er áðr var getið. Konúngr var lengi á veizlo þessi, ok veitir Pálnatóke með miklóm ríkdóme. Ok þá er konúngr ferr í braut af veizlonne, þá gefr Pálnátóki honum góðar gjafir ok virðiligar, konúngr tekr því ok vel. En um vetrinn eptir, er áleið upp, þá var þat

fundit af mönnum, at Saumæsa, dóttir búanda, tók at þróast ok digrast, ok mundi vera ólètt. Eptir þat ræddi faðir hennar við hana eina saman, ok spýrr eptir hverr vanheilso hennar munde valda. En hún segir, at engi maðr var þar annarr í týgi til, nema Haraldr konúngr, en þó hefi ek öngum manni þorat þetta at segja, nema þer einom. Já! segir hann, því æ betr skal ek þik virða, sem þú hefir göfgara mann að þer lagðan. Ok nú líða stundir fram, þar til er hún verðr lèttare, ok fæðir hún sveinbarn, ok er þeim sveini nafn gefit, ok kallaðr Sveinn, ok var hann kendr við móður sína, ok kallaðr Saumæso-Sveinn. Ok nú ber svá til, at sumar it þriðja eptir þetta, at Haraldr konúngr skylde enn sækja veizlo þángat á Fjón; ok er konúngr kömr þar til veizlonnar, þá ræðir Pálnatóki við Æsu, þvíat hún var þar komen með son sinn, þann er hún eignaðe Haraldi konúngi ok sèr: nú skaltu, kvað Pálnatóki, gánga fyrir konúnginn djarfliga í þat mund, er hann sitr yfir drykkjo, ok gerast bermælt við hann um þá hlute, er þer þykkir varða. Þú skalt ok leiða sveininn eptir þer, ok mæla síðan þessom orðum við konúnginn: at ek leiði hær eptir mær einn svein, ok kalla ek þar öngan mann annann í týge til, at eiga þenna svein með mær enn þik, Haraldr konúngr! En hversu sem konúngr svarar þíno mále, þá vertu djarfmælt; en ek man vera nærstaddr, ok taka undir

með þér, ok styðja málit þitt. Hún gerir svá, sem hann ræðr henni, ok gengr hún nú fyrir konúnginn Harald, ok leiðir sveininn með sér, ok mælir þessum sömum orðum, sem í munn henni voru lögð af Pálnatóka. Konúngr svarar brátt, þá er hún hafðe mælt þessom orðum, ok spyrr eptir hver þessi kona væri, er svá mikla dirfð hafðe við konúnginn, at slíkt þorðe upp at bera, ok spyrr hana at nafne; en hún kvaðst Æsa heita, ok vera eins búanda dóttir þar í Danmörku. Konúngr segir: firna djörf kona ertu ok heimsk, segir hann, ok dirfðu þik eigi at mæla slíkt optar, ef þú vilt ómeidd vera. Pálnatóki segir þá: því mon hún þetta mæla, herra! segir hann, at henne mon þykkja mikil nauðsyn tilbera, ok er hún engi skyndikona ¹⁾ nè púta, heldr er hún góð kona ok ráðvönd, þótt hún sè lítillar ættar eða kynferðar, þá hyggjom vèr hana þó satt eitt uppbera. Konúngr mælti: égi varðe oss þess af yðr, Pálnatóki! at èr mundut þetta mál þannig tengja til vârr, sem nú reynist. Svá skal ok vera, segir Pálnatóki, at ek mon þetta ekki ræsa á hendr yðr, herra! en svá mon ek til sveinsins gera í alla staðe, sem hann sè þinn eingason, en nú skuló við láta falla þessa rœðu at sinne. Ok brátt eptir þetta býst konúngr í braut af veizlonne; Pálnatóki gefr konúnginom gjafir ²⁾, en hann vill eigi viðtaka nè þiggja.

¹⁾ fórukona, B.

²⁾ þannig lagfært fyrir gjöfum, A.

En Fjölur var þá með Haraldi konungi, er getið var fyrr í sögunne, er var föðurbróðir Pálnatóka; hann bað konúnginn taka við gjöfum þessom enom virðiligum, ok gera sik eigi svá beran í þesso mále, at svívirða svá inn mesta höfðingja, at vilja eigi þiggja enn mesta sómahlut af honum, þar er hann var áðr enn kærsti hans vin. Ok nú fær hann svá umtalið fyrir konúnginum, at hann þiggir gjafirnar ok tekr við, en þó þakkar hann ekki, ok var auðfynt ¹⁾ at konúnginum hafðe mjök mislíkat, er Pálnatóki hafðe honum eignat sveininn, ok við þetta skilja þeir, at allfátt var um með þeim, ok aldregi kom þeirra vingan í samt lag síðan. Fór konúgr heimleiðis með sína menn. En Pálnatóki tekr Svein Haraldsson heim til sín ok Æso móður hans, fyrir því at þá var viðmist Atla ins svartar, föður Æso, ok uppgengit ²⁾ feit nálíga allt. Nú vex Sveinn þar upp á Fjóne með Pálnatóka, ok gerði hann svá vel við sveininn, sem hann væri hans son, ok hêlt honum til virðingar í öllum hlutom; hann unne honum ok mikit. Þess er nú viðgetið, at Pálnatóki á son við kono sinne Ólöfu, ok er hann fœddr litlo síðar, enn konúgr fór í braut af veizlonne; sá sveinn var kallaðr Áki; hann var þar uppfœddr heima með feðr sínom, ok várost þeir Sveinn Haraldsson fóstbrœðr; ok

¹⁾ þannig A.

²⁾ þannig lagfært fyrir uppgest, A.

þar fœddist Sveinn upp, þar til er hann var 15 ¹⁾ vetra gamall at aldri.

18. En nú er þessi enn úngi maðr er svá aldrs kominn, þá vill nú fóstri hans, Pálnatóki, senda hann á fund föður síns, Haralds konúngs, ok gerir hann með honum 20 menn framliga, ok ræðr honum þat, at hann skyle gánga inn í höll fyrir konúng föður sinn, ok segjast vera hans son, hvárt er honum þætti betr eða verr, ok beiða hann þess, at hann ginge við frændsime við hann. Svá gerir hann nú, sem við hann er mælt, ok er ekki sagt frá för hans, fyrr enn hann kömr í höll fyrir Harald konúng föður sinn, ok mælir þeim orðum öllum, er fyrir hann voru lögð; ok er því var lokit, þá annsvarar konúngrinn: þat þykkjomst ek finna ok skilja á orðtaki þíno, segir hann, at eigi mon logit vera til móðernes þíns, af því at mér sýnest, attú monir vera enn mesti skiptíngr ok afglapi, ok eigi úlíkr Saumæso, móður þinne. Þá svarar Sveinn: ef þú vilt eigi gánga við frændsime við mik, þá vil ek þess beiða af yðr, at èr fáit mér 3 skip or landi ok lið með, ok er þat eigi ofmikit tillag við oss, fyrir því at ek veit víst, attú ert faðir minn; en Pálnatóki, fóstri minn, mon at víso fá mér jafnmikit lið, ok svá skip eigi smærri, enn þú fær oss. Konúngr svarar: þess væntir mik, attú sèr vel þesso á braut kaupandi, sem nú mælir þú

¹⁾ tuttugu, F.

til, ok kœmir þú aldrei síðan mér í augsyn. Þat er nú í frá sagt, at Haraldr konúgr fær Sveine 3 skip ok 100 manna, ok hvárttveggja lítt vandat, skipen ok liðit. Ok eptir þetta ræðst Sveinn í braut þaðan, ok ferr þar til, er hann kœmr heim til fundar við fóstra sinn Pálnatóka, ok segir honum allt út, hversorð fóru með þeim feðgom. Pálnatóki segir: slíks var þar at vãn; segir hann, ok eigi betra. Síðan fær Pálnatóki Sveine góð skip 3 ok 100 manna, ok var þat lið mjök vandat, ok síðan gefr hann ráð til, hversorð hann skal háttá; ok áðr enn þeir skiljast mælti Pálnatóki við hann: nú montu freista at leggjast í hernað í sumar með lið þetta, er nú hefir þú finget. En þat ráð vil ek tilgefa með þer, attú farir ekki lengra fyrst í braut, enn svá attú herja hær í Danmörku á ríki föður þíns, þat er honum er nokkvat í fjarska, ok vinn þar slíkt allt íllt, sem þú mátt. Far herskilde yfir ok brenn allt ok bæll 1), svá sem þú mátt viðkomast, ok lát því gánga í allt sumar; en kom til mín at vetri, ok haf þá hær vist ok bæli, ok lið þitt. Ok síðan skiljast þeir fóstrar, ok ferr Sveinn í braut með lið sitt, ok ferr jafnit með öllu, sem honum var ráðit af hendi fóstra síns, ok gerir hann mikit illvirke á ríki konúngsins föður síns, ok gerist eigi góðr kurr í búandkörlum, þeim er fyrir verða hans úfriðe ok ágänge,

1) bæll, F.

Þvíat hvárki sparar hann við þá eld nè járn. Nú spyrsk þetta brátt, ok kömr til eyrna konúnginóm, ok þykkir honum því illa varit, er hann hefir finget honum afla til slíks ófriðar ok ágángs, ok kveðst ætla at honum mundi bregða í móðurkyn sitt um þessi endime, er hann tók til. Nú líðr af sumar þetta; ok er at vetri kömr, þá ferr Sveinn heimleiðis, þar til er hann kömr á Fjón til Pálnatóka fóstura síns, ok hefir finget mikils fjár um sumarit; ok áðr enn þeir komost heim, þá fingu þeir storm mikinn ok ofviðre, ok braut öll skipen, þau er faðir hans hafðe fengit honum, ok lið þat allt, er þar hafðe áverit, týndist. En síðan sigldi Sveinn heim á Fjón, sem honum var sagt, ok var hann þar of vetrinn í góðu yfirlæti, ok lið hans, þat er eptir var.

19. Nú er frá því at segja, þá er váraði, þá kömr enn Pálnatóki at mále við fóstura sinn, ok bað hann enn fara á fund Haralds konúngs föður síns, ok beiða hann þess, at hann finge honum 6 skip, ok þar lið með, svá at þau væri skipoð fullri skipan; en þú hygg at því vannliga, attú mæl til hversvetna illa, þess er þú beiðir hann, ok ver djarfmæltr í alla staðe. Ok nú fór Sveinn, ok kemr á fund föðurs síns, ok mælti til 6 skipa við hann ok liðs þar með, ok mælti til alls illa, svá sem Pálnatóki hafðe ráðit honum; en konúngrinn Haraldr segir: til ills eins þótti mér þú hafa þat lið, er ek

fèkk þer í fyrra sumar, ok ertu furðo djarfr maðr, er þú þorir enn at mæla til liðs við mik, slíka illsku, sem þú hefir áðr af þer sýnda. Sveinn segir: égi mon ek hëðan fyrre í braut fara, en þer fáit oss slíkt, sem vër krefjom; en ef þat náest égi, þá mon Pálnatóki fóstri minn fá mër lið, ok mon ek þá herja á menn þína sjálfs, ok skal ek ekki afspara, at vinna á þeim svá illt, sem ek hefi faung á. Nú mælti konúngr: hafðu 6 skip ok 200 manna, segir hann, ok kom aldrei síðan mër í augsyn. Ok nú fer Sveinn í braut við svá búit, ok á fund Pálnatóka fóstra síns, ok segir honum allt, sem fór með þeim feðgum. Ok enn fær Pálnatóki honum jafnmikit lið, sem faðir hans fèkk honum; ok nú ræðr Pálnatóki honum enn ráð, ok hefir Sveinn nú 12 skip ok 400 manna; ok áðr enn þeir skiljast, fóstrar, þá mælti Pálnatóki: nú skaltu fara ok herja, ok eigi þar, sem fyrra sumar, en þó skaltu enn á þá Danöna herja, ok rek nú þeim mon harðara hernaðinn enn fyrra sumar, sem nú hefir þú liðsafla bæði méra ok betra enn þá, ok hefst nú aldregi af höndum þeim sumarlángt, en at vetri far þú heim hín gat á Fjón, ok ver þá hër með mër. Ok nú skiljast þeir fóstrar at sinne, ok ferr Sveinn ok lið hans herskilde yfir landit víða; hann herjar bæði um Sjóland ok Halland¹⁾, ok svá er hann ákafr of sumarit, at svá má atkveða, at hann heri

¹⁾ Hjalund B.; Hjaltland, *Afskriftirnar*.

nátt með degi, ok hefsk hann aldregi or Dana-
konúngs veldi þat sumar. Hann drap margan
mann, ok mörg hëroð brendi hann um sumar-
it. Þessi tíðendi spyrjast víða, at úfriðr er mik-
ill í landino, en þó lætr konúngr þetta hjá sér
líða, þó at umræða verðe fyrir honum ¹⁾, ok
lætr fara fram sem auðit er. Ok nú of haustið,
er álsðr, ferr Sveinn heim á Fjón til Pálnatóka
fóstra síns, ok týnir nú öngu liðe síno í heimför-
inne, sem it fyrra sumarit, ok er hann nú
með fóstra sínom um vetrinn ok lið hans allt.

20. Enn er svá um vârit, at Pálnatókikömr
at mále við fóstra sinn, ok mælti við hann:
nú skaltú búa skip þín öll, ok far síðan á
fund föður þíns með öllu liðe þíno albúno.
Þú skalt gânga fyrir hann ok mæla, at hann
leggji til við þik 12 skip, ok öll skipoð af mönn-
um; ok ef þat fæst eigi af honum, þá bjóttu
honum bardaga þegar í stað með því liðe, sem
þá hefir þú, ok haf aldregi verit grimmari í
orðum við hann, enn nú. Nú gerir Sveinn
svá, sem Pálnatóki ræðr honum, ok ferr með
öllo liðe síno, þar til er hann littir Harald kon-
úng föður sinn, ok krefr hann þess, er fóstri
hans ræð honum; ok er því var lokit, þá svarar

¹⁾ ok lætr þetta hjá sér líða, er tekið upp *aptr* í *A*, en strikað
samt með þíntum undir þessi orð; má af því sjá, að
"skinnbókin *A*, þó gömul sé, er ritin eftir annari eldri;
hefir afskrifarinn vilzt á orðinu „lætr," er líka kom ú
eftir, ok því af vanvara tvítekið fyrri greinina.

konúgrinn: Þú ert maðr svá djarfr, segir hann, at ek veit trautt þinn maka, er þú þorir at koma á minn fund, þvíattú ert bæði víkingr ok þjófr, ok þat hygg ek, at þú sèr einn inn versti maðr at hvívetna, því er þú mátt sjálfr ráða; ok eigi þarftu til þess at ætla, at ek ganga við frændsime við yðr, þvíat ek veit vist, attú ert ekki minnar ættar. Sveinn segir: at visso em ek þinn sön¹⁾, segir hann, ok sönn er okkor frændsime, en þó skal ek ekki þèr þyrma í engan stað; ok ef þú lætr eigi gángast þat, er ek kref þik, þá skal nú reyna með okkr, ok skolo við nú berjast þegar í stað, ok skaltu hvergi fá undan hokrað. Konúgrinn svarar: vandræðamaðr ertu, segir hann, ok þannig hefir þú nakkvat skaplynde, sem þú mynir vera nokkorra eigi allsmárra manna, ok mundu hafa verða þat, er þú beiðir, ok far síðan braut or míno ríki ok til annarra landa, ok kom hær aldrei síðan, meðan mitt líf er. Síðan ræðst Sveinn í braut með 4 skip ok 20²⁾. Hann ferr þar til, er hann kömr heim á Fjón til Pálnatóka fóstura síns, ok voru öll skip hans vel skipað. Pálnatóki tekr vel við fóstura sínom: ok þykki mær þú vel hafa þau tillög, segir hann, er ek legg fyrir þik, ok skulo við nú ráða um báðir samt, hvat okkr sýnest rálligast. Nú skaltu fara í sumar, ok skal þèr nú frjáls vera öll Danmörk til hernaðarins, nema hær á

¹⁾ þannig A.

²⁾ 30, R.

Fjórne, er ek á friðland, hær skaltu nú ok hafa friðland. Ok nú ef þetta er tíðast, þá er Sveinn 18 vetra gamall. Pálnatóki lýsir yfir því, at hann ætlast at fara or landi um sumarit ok til Bretlands, at hitta Stefne jarl mág sinn, ok læzt hafa mundu 12¹⁾ skip: en þú Sveinn! segir hann, far svá nú öllu, sem ek gef ráð til, en ek mon vitja þín, er áliðr sumarit, með mikit lið²⁾, þvíat mik grunar, at nú mon görr herr á hendr þær í sumar, ok mon konúngr eigi þola þær lengr, attú gánger á hans ríki, ok mon ek þá veita þær lið, en þú hygg at því vannliga, attú flý eigi undan, þóat liðit sè at þær gert, ok halt upp bardaga við þá, þó at liðsmunr sè nokkorr. Nú skiljast þeir Pálnatóki ok Sveinn, ok ferr sína leið hvárr þeirra, ok fara þeir nú báðir senn, ok ræðsk Pálnatóki til Bretlands; en Sveinn tekr nú þat ráð, sem honum var tilkennt, herjar nú á nýja leika ríki föður síns, nátt með degi, ok ferr víða yfir landit, ok flýja landsmenn undan ok á fund konúngsins, ok þykkjast illa leiknir verða, ok ségja honum til vandræða sinna, ok biðja, at hann take nakkvat skjótt orráð. Ok nú þykkir konúnginom eigi vera mega svá búit, ok þykkist þá lengr hafa setið Sveini þann hlut, er hann mundi eigi öðrum³⁾ þola. Lætr hann nú búa síðan 50⁴⁾ skipa, ok ferr sjálfr með því liðe, ok ætlar at

¹⁾ 15, B; máske rángt lesit XU úr XII; en R. hefir 9.

²⁾ mitt lið, F. ³⁾ þannig, B, F, opum, A. ⁴⁾ 40, F.

drepa Svein ok allt lið hans. Ok er álför haustið, þá hittast þeir Haraldr konúgr ok Sveinn um aptan síð við Borgundarhólm, svá at hvárir sjá aðra, en þá var þó svá kveldat, at þá var eigi vígljóst, ok leggja þeirskip sín í lægi. En um daginn eptir, þá berjast þeir allan dag til nær, ok þá ero hroðin 10 skip Haralds konúgs, en 12 af Sveine [ok bíðr enn hvártveggi þeirra ¹⁾], ok legggr Sveinn nú skip sín inn í vâgsbotninn um kveldit, en þeir konúgr tengja saman skip sín um þveran vâginng fyrir utan, ok leggja stafne við stafn, ok búa svá umb, at Sveinn væri inne tepptr í vâginom, ok ætla at hann skyldi eigi útkoma skiponom, þótt hann vilde við þat leita. En um morgininn ætla þeir at leggja at þeim, ok drepa af þeim hvert mannsbarn, ok taka Svein af lífe.

21. Ok þat sama kveld, er til slíkra stórtíðenda horfist, þá kömr Pálnatóki vestan af Bretlandi, ok verðr þá landfastr þat sama kveld við Danmörk, ok hafðe 4 skip ok 20. Hann legggr undir nesit öðru megin, ok tjaldar þar um skip sín. Ok er því var lokit, þá gengr Pálnatóki af skipe einn saman á land upp, ok hefir örvamæli á baki. Þat ber at móte umb, at Haraldr konúgr gengr á land upp [ok menn með honum ²⁾]; þeir gingo í skóg, ok gerðu þar eld fyrir sér, ok bakast þar við. Þeir sitja á

¹⁾ ok bíðr er máð ok lítt læsiligt í A; ok lið þeirra þó hvortveggja sárt B; v. í F. ²⁾ ok 11 menn m. h. B; með 11 mennu, F; við 12ta mann, R.

lág einni allir saman, en þá er myrkt orðit af nótt, er þetta er. Pálnatóki gengr upp til merkrinnar ok gagnvert þar, sem konúngr bakast við eldinn, ok stendr þar of hrið. En konúngrinn í annann stað bakast við eldinn, ok bakar bríngspöluna á sèr, ok er kastað undir hann klæðum, ok stendr hann á knjánom ok ölbogunom, ok lýtr hann niðr mjök við, er hann bakast við eldinn; hann bakar ok við axlirnar, ok berr þá upp við mjök stjólinn konúngs. Pálnatóki heyrði gjörla mál þeirra, ok þar kennir hann gjörla mál Fjölnes föðurbróður síns; ok nú leggur hann ör á streng ok skýtr hann til konúngsins, ok er svá sagt af flestum fræðimönnom, at örin flýgr beint í rassinn konúnginom, ok eptir honum endilaungum, ok kom fram í munninn, ok fellr konúngrinn þegar á jörð niðr örendr, sem von var. En förunautar hans sjá, hvat í hafðe gerzt, ok þótti þetta öllum vera it mesta býsn. Þá tekr Fjölner til orða, ok kveðr þann mann hafa sótt it mesta óhapp, er þetta verk hafðe unnit ok fyrir ráðit, ok er þetta it mesta fádæme, þannig sem atburðr hefir orðit umb. En hvat skolo vèr nú til ráðs taka? sögðu þeir; en allir mátu við Fjölne, fyrir því at hann var þeirra vitrastr ok mest virðr. Þat er nú frásagt, at Fjölner gengr at þángat, er konúngrinn liggur, ok tekr í braut örina, þaðan sem hún hafði staðar numet, ok hirðer hana svá búna, sem þá var hún; en

örin var auðkend, þvíat hún var gulli reyrð. Síðan mælti Fjölnir við þá menn, er þar voro viðstaddir: þat legg ek helzt til ráða, segir hann, at vér hafim mjök allir eina frásögn um þenna atburð, ok þykki mér eigi annat vera frásegjanda, enn hann hafi skotinn verit í bardaganom um daginn áðr, ok verðr oss þat mest sœmð, ok svívirða, er við höfom verit staddir þenna atburð, með slikom undrom, sem orðit hefir, at gera þetta augljóst fyrir alþýðo manns. Ok síðan bundu þeir þetta fastmælum með sèr, ok hældu þesso allir um frásögn, sem þeir höfðu nú samið með sèr. En Pálnatóki fór til skipa sinna fyrst eptir verkit, ok kallar síðan með sèr 20 menn, ok læt fara vildu at finna Svein fóstra sinn. Ok nú fara þeir frá skiponom, ok umb nesit þvert, ok hittast þeir þar um nóttina, ok ræða með sèr, hvat þeir skyldu til ráða taka; kvaðst Pálnatóki þau orð hafa spurð frá Haraldi konungi, at hann munde þeim atgaungo ætla at veita, þegar er vígljóst væri um morgoninn. En þó skal ek enda þat, er ek hèt þèr, þars ek em nú tilkominn, at ek skal veita þèr allt slíkt, er ek má, ok eitt skal yfir okkr gánga. Engi maðr vissi þat enn, af liðe þeirra Sveins ok Pálnátoka, at konúgrinn væri líflátinn, nema hann sjálfr, Pálnatóki, ok lætr hann sem ekki hafi ígerzt til tíðenda, ok segir hann þetta öngum manni at svá búno. Sveinn tekr til orða,

ok mælti við fóstra sinn: þess vil ek biðja, fóstri! segir hann, attú leitir ráðs nokkors, þess er oss megi lýða, þar sem nú er komit. Pálnatóki segir: ekki skulo við seint til ráða taka; vèr munom hèr gánga á skip með yðr, ok síðan skulo vèr leggja þau or tengslom, ok binda akkèri fyri barð hverjo skipe, vèr skulom ok hafa skriðljós undir tjöldum, þviat nú er náttmyrkr á; síðan skulo vèr róa út á flotann konúngsins sem harðast, ok er mèr leitt at Haraldr konúngr kvíi oss hèr í vágshotnenom á morgin, ok drepe oss. Nú taka þeir þessa umbúð, sem Pálnatóki gaf ráð til, ok röro at sem harðast út á þveran flotann; en þetta varð á þá leið, at þar drektust 3 snekkjor fyrir atróðri þeirra, ok komost þeir einir menn á land, er syndir voro. En þeir Pálnatóki ok Sveinn röro út eptir í þat sama hlið öllum sínom skipom, allt þar til, er þeir koma at flota þeim, er Pálnatóki átti, ok hann hafðe þángat haft. Ok þegar um morguninn, er vígljóst var orðit, þá leggja þeir at þeim konúngsmönnonom, ok þá spurðo þeir þau tíðende, at konúngrinn var látinn. Síðan mælti Pálnatóki: þá monu vèr gera yðr 2 koste, takit hvárn er þèr villit, annathvært, at þèr skulot halda upp bardaga við okkr ok berjast, ok hafi þeir gagn; er auðit er; en hinn er annarr kostur, at þeir menn allir, er verit hafa meðHaraldi konúngi, skulo sverja nú

Sveini konungi fósttra mínom land ok þegna, ok taka hann til konungs yfir alla Danmörk. Nú bera þeir saman ráð sín konungsmenninnir, ok verða gervaller á þat sáttir, at taka Svein til konungs, en berjast eigi. Ok síðan ganga þeir til Pálnatóka, ok segja honum hvat þeir kuro af, ok fór þat nú fram, at þeir allir, er þar voro við, svörðu Sveini land ok þegna. Síðan fóro þeir, Pálnatóki ok Sveinn, báðir samt of alla Danmörk, ok hvar sem þeir komo, þá lætr Pálnatóki kveðja húsþings, ok er Sveinn til konungs tekinn um alla Danmörk, áðr enn þeir létti, ok um allt Danakonungs veldi. Lík Haralds konungs var fært til Róiskeldo, ok þar jarðat. Þá hafði hann konúgr vérið yfir Dönöm 40 ok 7 vetr eptir Gorm konúgr föður sinn. Ok eptir þat er Sveinn er konúgr orðinn, þótti þá honum þat skylt, sem öllum öðrom konúngum, at erfa föður sinn [fyrir enar 3ju vetrnœtr¹]. Hann ætlar nú þegar at hafa þessa veizlo, ok fresta því ekki lengr. Hann býðr fyrstum Pálnatóka fósttra sínom til erfis þess, ok þeim Fjónbyggom vinom hans ok frændum. En Pálnatóki svarar því svâ, at hann læzk eigi lagi mundu ákoma, fyrir þær vetrnœtr, er næstar voru, at koma til boðsins; er þat komit til eyrna mër, segir hann, er mër þykkir stórtíðendum sæta, at Stefnir mágr

¹) fyrir þin þriðju jól, B.

minn, Bretlands jarl, sè andaðr, ok verð ek þángat at fara nauðsynliga, þvíat ek á at hafa þat ríki eptir hans dag. Ok er Pálnatóki þykkir eigi koma mega til erfisins, þá eyddist nú erfisgerð fyrir konúnginóm, fyrir því at hann vill fyrir hotvetna fram, at fóstri hans sè at boðino.

22. Pálnatóke fer nú or landi í braut of haustið með skipalið sitt; ok áðr enn hann fœri, þá lætr hann þar til eptir Áka son sinn, at ráða búom sínom þar á Fjóne, ok öllu því, er hann átte þár, ok bað honum virkta við konúnginn Svein, áðr þeir skilðe, ok hèt konúgr því Pálnatóka, at hann skyldveita Áka ena beztu umsjá, ok þat sama endi hann. Síðan ræðst Pálnatóki í braut, ok ferr þar til er hann kömr til Bretlands, ok tekr við ríki því, er Stefnir mágr hans hafðe átt ok Björn enn brezki, ok liðu af þau misseri en næsto. Ok um sumarit eptir, þá sendir Sveinn konúgr orð til Bretlands, at Pálnatóki skyldveita þángat at boðe hans, ok svá mikit lið með honum, sem hann vilde haft hafa, ok vill konúgr nú erfa föðor sinn; þeir voro 12 saman sendimenn konúngsins, ok var nær at því komit, er Pálnatóki skyldi þaðan búast. Hann segir, ok biðr konúng þökk hafa fyrir boð sitt; en þannig er nú tilfarit, at á mèr liggr þýngð nokkor, ok þykkjómst ek eigi fær vera at svá búno; þat fylgir ok, at ek á hèr miklo méri fjölskyldu umb at vera, enn ek mega frá fara at svá búno þessi misseri.

Hann telök nú undan um förina á alla vega, ok fara þeir við þat heim, konungsmenn, ok segja honum svá búit. Ok er þeir voru í braut farnir, þá hvarf af Pálnatóka þýngð öll. Ok nú lætr konúngrinn líða þat haust erfisgerðina, ok liðr af sá vetr ok þat sumar. Ok nú var svá komit, at Sveinn mátti eigi þykkja gildir konúngr, ef hann skylde eigi erfa föður sinn fyrir enar ʒju vetrnætr, ok vill konúngr nú at visso eigi láta undan bera. Hann sendir nú ena sömo menn til Bretlands sem fyrr, enn ena sömo 12 menn á fund Pálnatóka, fóstura síns, at bjóða honum enn, sem fyrr, til boðsins, ok læzt nú mundu leggja reiðe á hann mikla, ef hann færi eigi. En Pálnatóki svarar þeim sendimönnom konungsins, ok biðr þá heimfara, ok segja svá konúnginom, at hann búist svá við at öllu um veizlona, sem framarst hefir hann fatung á, at hún verði sem vegligust, en hann kveðst koma mundo til erfisins þat haust. Nú fara þeir heim sendimenn konungs, ok segja honum sín örendalok, at Pálnatóka var þángat vãn; ok býst hann nú við boðino, konúngrinn, ok allt þat, er til skyldi fá, skyldi verða at öllu sem vegligast, bæði fyrir tilfángasakir ok fjölmennis; ok er nú allt (er) albúit at boðino, ok boðsmenn ero komner, þá var Pálnatóki eigi kominn, ok leið á daginn mjök, ok þar kömr at menn gingo til drykkjo um kveldit, ok er mönnum skipat í sæti í höllinni. Þá

er þat sagt, at konúngr lætr liggja rúm [á enom óæðra ¹⁾] bekk í öndvegi ok 100 manna utar frá, ok vættir þángat Pálnatóka fóstura síns til þess rúms ok hans föruneysis; ok er þat þykkir seinkast um kvámo Pálnatóka, þá taka menn þar til drykkjo. En nú verðr at segja frá Pálnatóka, at hann býst heiman ok Björn enn brezki með honum, ok hafa þeir 3 skip or landi ok 100 manna; þar var hálftr hvárir í því liðe, Danir ok Bretar. Þeir fara síðan, þar til er þeir koma við Danmörk; ok þat sama kveld koma þeir í þær stöðvar, er átte Sveinn konúngr, ok leggja þeir skip sín í lægi, þar er þeim þótti [at djýpast vera ²⁾]; þá var allgott veðr á um kveldit. Þannig búa þeir um skipen, at þeir snúa framstöfnom frá landi, ok leggja árar allar í hömlor ³⁾, at þeim skylde sem skjótast til at taka, ef þeir þyrpte bráðungar við. Ok síðan gánga þeir á land upp, ok fara leiðar sinnar, þar til er þeir koma til konúngsins, ok sitja menn þá við drykkjo, er þeir koma þar, ok er þetta it fyrsta kveld veizlonnar. Nú gengr Pálnatóki inn í höllina, ok þar þeir allir eptir honum. Hann gengr innar eptir höllinni ok fyrir konúnginn; konúngr tekr ok vel hans mále, ok vísar honum til sætis ok öllum þeim; ok sitja þeir nú við drykkjo, ok ero kátir vel. Ok er þeir hafa drukkit of hríð, þá er þess viðgetið, at Fjölner víkr at konúnginom ok talar

¹⁾ á enni æðra, B.

²⁾ þannig A.

³⁾ háreiðar, B. F.

við hann nokkora hrið hljótt. Konúgrinn brá lit við, ok gerir rauðan á at sjá ok þrútinn. En maðr er nefndr Arnoddr, hann var kerta-sveinn konúngs, ok stendr hann frammi fyrir borðe hans; honum selr Fjöltnir í hönd eitt skeyti, ok mælti, at hann skyld e bera þat fyrir hvern mann, er í væri höllinne, allt þar til er nokkorr kannaðist við, at ætti þat sama skeyti. Ok eptir þat gerir Arnoddr, sem Fjöltnir mælti fyrir. Nú gengr hann fyrst innar eptir höllinne frá há sæti konúngsins, ok berr þessa ör fyrir hvern mann, ok kannast enge við at egi. Þar kömr enn, er hann ferr utar eptir höllinne en-om óæðra megin, þar til er hann kömr fyrir Pálnatóka, ok spyrr hann eptir, hvárt hann kenne örina. Pálnatóki svarar: fyrir hví muna ek eigi kenna skeyti mitt? sel mér, segir hann, þviat ek á þat. Þá skorte eigi hljóð í höllinne, ok hlýddu menn til, þegar er nokkorr var til at eigna sèr örina. Ok nú tekr konúgrinn til orða, ok mælti: þú Pálnatóki! segir hann, hvar skilðest þú við þetta skeyte næsta sinne. Pálnatóki svarar: opt hefi ek þèr eptirlátr ver-it, fóstri! ok ef þèr þykkir þat þinn vegr mére, at ek segja þèr þat í allmiklo fjölmenne, heldr enn svá, at færri sè hjá, þá skal þat veita þèr: ek skilðumst við hana á bogastrengnum, kon-úngr! segir hann, þá er ek skaut í rassinn föður þínom; ok eptir honum endilaungom, svá at út kom (um) munninn. Standið upp

allir, segir konúngr, ok hafit hendr á þeim Pálnatóka ok förunautom hans, ok drepi þá alla, fyrir því at nú er niðrslegit allri vináttu mille okkar Pálnatóka, ok öllum góða þeim, er með okkr hefir verit. Ok nú spretta upp allir menn í höllinne, ok gerist nú eigi allt alkyrra. Pálnatóki fær brugðit sverði síno, ok lætr sèr þat verða fyrst á vegi, at hann höggr til Fjölnes frænda síns, ok klýfr hann í herðar niðr. En svâ á Pálnatóki sèr marga vine innan hirðar, at engi vildi vâpn á hann bera, ok komost þeir út allir or höllinne, nema einn maðr brezkr af liðe Bjarnar. Pálnatóki mælti, þá er þeir voro útkomner, ok sagt var, at saknað var eins manns af liðe Bjarnar, ok segir, at eigi var minna at vân enn svâ, ok föru vèr nú ofan sem skjótast til skipa vârra, fyrir því at nú er engi annarr ágjörr. Björn svarar: eigi mundir þú svâ renna frá þínom manni, segir hann, ef þú ættir minn hlut, ok eigi skal ek heldr ok, segir hann, ok snýr hann nú inn aptr þegar í höllina; ok er hann kömr inn, þá kasta þeir enom brezka manni yfir höfuð sèr, ok höfðu nær í sundr rifinn, svâ mátte atkveða; ok þá verðr Björn varr við, ok fær tekit hann, ok fleygir honum upp á bak sèr ok hleypr út síðan, ok fara þeir nú ofan til skipa sinna, ok gerði Björn þetta mest til ágætis sèr, en vita þóttist hann, at maðrinn munde dauðr vera, ok svâ varð, at maðrinn lèzt, ok hafðe Björn hann með sèr, ok

hljópu nú út á skip sín, ok fello þegar við árar; en þá var á niðmyrkr mikit um náttina ok logn, ok komast þeir svá undan, þeir Pálnatóki ok Björn, ok nema hvergi staðar, áðr enn þeir koma heim til Bretlands. En konúngrinn ferr nú heim til hallarinnar ok allt liðit með honum, ok fá nú ekki atgert, þat er þeir vildu, ok unðo við et versta. Taka þeir nú síðan ok drekka erfit, en eptir þat ferr hverr heim þaðan til sinna heimkynna.

23. Þat er nú sagt, at [it næsta sumar eptir ¹⁾], þá tekr Ólöf sótt, kona Pálnatóka, ok leiðir hana sú sótt til bana. En eptir annlát hennar, þá uner Pálnatóki eigi á Bretlandi, ok setr hann þá til ríkis þess at varðveita Björn enn brezka. En hann býr nú or landi 30 skipa, ok ætlar nú at leggjast í víking ok hernað. Hann ferr or landi, þegar er ferð hans er búin, ok herjar hann þat sumar til Skotlands ok Írlands, ok aflar sèr mikils fjár ok ágætis í herförunom. Hann hefir nú þessa iðn 12 sumar í samt, ok verðr honum bæði gott til fjár ok virðingar. En þá er þetta er tíðast, at hann er í herförunom, þá ferr hann eithvert sumar til Vindlands, ok ætlar at herja þar, ok hefir þá viðfingit 10 skip, ok hefir þá 40 skipa. En í þann tíma ræð þar fyrir konúngr sá, er Búrizlafr hèt, ok hugðe hann illt til hernaðarins, fyrir því at

¹⁾ hitt sama haust eptir þetta, *F*; þá er Pálnatóki kom heim til Bretlands, at þá var öndut Ólöf kona hans, *B*.

honum var sagt frá Pálnatóka, at hann hafðe nær ávalt sigr, þar sem hann herjaðe, ok var hann ágæztr víkínga í þat mund, ok þótti hann vera hverjom manni vitrari ok ráðgari, ok gengr þúngt við hann flestum. Ok vâno bráðara, þá er Pálnatóki kömr þar við land, ok Búrizlafr hefir spurt til hans, ok hvat hann ætlaðist fyrir, þá sendir konúngr menn sína á fund hans, ok (býðr) Pálnatóka til sín, ok læzt vildu ega við hann frið ok vinfengi. Þat lét hann ok fylgja þessu heimboði, at hann bauð at gefa honum eitt fylki eða ríki af landi síno, þat er heitir at Jóme, til þess at hann skyldi þar staðfestast, ok mundé hann þetta ríki gefa honum einkum til þess, at hann skylde þá vera skyldbundinn til at verja land ok ríki með konúnginom. Ok þetta þiggr Pálnatóki ok aller hans menn, at því er sagt er; ok þar lætr hann gera brátt í síno ríki sævarborg eina mikla ok rammgjörva, þá er Jómsborg er kölluð síðan. Þar lætr hann ok gera höfn þá uppe í borginne, at liggja máttu í 300 lánngskipa ¹⁾ senn, svâ at þau voru öll læst innan borgar. Þar var umb búit með mikille vèlfimne, er í var lagt inn í höfnena, ok þar var sem dyr væri gervar, en steinbogi mikill yfir uppe, en fyrir dyronom voro járnhurðir, ok læstar innan or höfninne. En á steinboganom uppe var gjörr kastali einu mikili, ok þar

¹⁾ þannig F. R.; vel 50 ok 200, B; 3 lánngskip, A, Ulliga III fyrir. CCC, eðr fyrir III. C.

valslöngur í. Sumr hlutr borgarinnar stóð út á sæinn, ok ero þær kallaðar sæborgir, er svá ero gjörvar, ok af því var innan borgar höfnin.

24. Nú eptir þetta, þá setr Pálnatóki lög við hygginna manna ráð þar í Jómsborg, til þess at þar skyldi gerast meiri afli, enn þá var enn orðinn. Þángat skyldi engi maðr ráðast til föruneytis við Pálnatóka, sá er ellri væri enn fimmtugr at aldri, ok engi ýngri, enn 18 vetra gamall; þar á meðal skyldu allir vera at aldrinom. Alls engi maðr skyldi sá þar vera, er rynne fyrir jafnvígligum manni, sèr jafnbúnom. Hverr maðr, er þángat ræðsk í þeirra föruneyti, skyldi því heita fastliga, at hverr þeirra skylde hefna annars, [sem mötunauts síns, eða bróður síns ¹⁾]; ok alls engi skylde þar róg kveikja á mille manna; svá ok þótt þángat spyrðist tíðendi, þá skylde engi maðr svá hvatvís vera, at þau skylde segja, þvíat Pálnatóki skyldi þar fyrst tíðendi segja. Ok sá er fundinn yrði at þesso, er nú var upptínt, ok afbrygði þessom lögum, þá skylde sá þegar rækr ok rekinn or lögum þeirra. Svá ok þó at við væri tekit við þeim manni, er vegit hafðe bróður eða föður þess manns, er þar var áðr fyrir, eða nokkorn allskyldan hans frænda, ok kœmi þat upp síðan, er við honum væri tekit, þá skylde Pálnatóki þat doema. Alls engi maðr skylde

¹⁾ sem þur eðr bróðir væri, F; sem föður síns eðr bróður, B.

Þar kono hafa innan borgar, ok engi skylde á braut vera þaðan 3 nóttum lengr or borginne, nema Pálnatóka ráð væri til ok leyfi. Allt þat, er þeir fingi í herförum, þá skylde til stanga bera meira hlut ok minna, ok allt þat er fè-mætt væri, ok ef þat reyndist á hendr nokkor-um, at eigi hefði svá gert, þá skylde hann í braut fara or borginne, hvárt sem til hans kœmi meira eða minna. Engi maðr skyldi þar æðro-orð mæla nè kvíða, hvegi óvænt sem þeim hyrfðe. Engi hlut skylde þann atbera með þeim innan borgar, er eigi skyldi Pálnatóki því öllu setja ok ráða, eptir því sem hann vildi. Ekki skylde því ráða frændsime eða vinfengi, þóat menn vildi þángat ráðast, þeir er eigi voro í þessom lögum; ok þó at þeir menn, er fyrir váro, bæði þeim þannig, er eigi voro tilfeldir þessara laga, þá skylde þeim þat ekki tjá; ok sitja þeir nú í borginne við þetta í góðum friðe, ok halda vel lög sín. Þeir fara hvert sumar or borginne ok herja á ýmse lönd, ok fá sèr ágætis mikils, ok þykkja vera enir mestu hermenn, ok öngvir þóttu vera nálíga þeirra jafníngrar í þenna tíma, ok ero nú kallaðir Jómsvíkingar hèðan í frá allar stundir.

25. Nú er at segja frá Sveini konúngi, at hann lætr sèr verða á alla vega sem bezt til Áka, sonar Pálnatóka, svá sem þeirra vinátta hefði jafnan góð verit. Ok þó at þar hefði áorðit nokkorr drúpr með þeim, þá lét konúgrinn

Áka ekki þess gjalda, ok virðir hann mikils þeirra fóstbroðralag, ok er Áki á Fjóni, ok ræðr þar fyrir, sem faðir hans hafði hann tilsettan ok fyrr var sagt.

26. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er heitið hefir Væseti; hann ræðr fyrir fylke því, er heitir Borghundarhólme. Kona hans hèt Hildigunnr. Þau áttu sèr 3 börn, þau er getið verðr við söguna, ok hefir heitit son þeirra Búi, er kallaðr var Búi enn digri, en annarr hèt Sigurðr, er kallaðr var Sigurðr kápa. Dóttir þeirra hèt Þorgunna; hún hafði þá gipt verit fyri nokkorum vetrum, þá er þetta var. Sveinn konúngr bað hennar til handa Áka, syni Pálnatóka, ok var hún gipt honum; ok brátt er þau höfðu saman gingit, þá áttu þau Áki sèr son, þann er Vagn er nefndr. En þá er þetta er tíðast, þá ræðr fyri Sjólöndum jarl sá, er nefndr er Haraldr, ok var kallaðr Strút-Haraldr; en þat bar til þess, at hann átti hött einn, þann er strútr var á mikill, hann var af brendu gulle gjörr, ok svá mikill, at hann stóð 10 merkr gulls, ok þaðan af fékk hann þat nafn, at hann var kallaðr Strútharaldr. Íngigerðr hefir heitið kona jarls; 3 voro börn þeirra, þau er hær ero nefnd í þessi sögu. Sigvaldi hefir heitit son þeirra, en annarr Þorkell, ok var kallaðr Þorkell enn háfi; en dóttir þeirra hèt Tófa. Áki son Pálnatóka býr á Fjóni með vegsemð mikilli ok tign, ok vex Vagn þar upp heima.

með feðr sínom, þartil er hann er nokkorra vetra gamall. En þat er frá honum sagt, þegar er nakkvað má marka skaplyndi hans, at hann var meiri vandræðamaðr í sínom skapsmunom, enn allir menn aðrir, þeir er þar höfðu uppvaxit; svá var hann ok í allri lýzko ok í öllo síno athæfi, at trautt þótti mega um tæla. Ok er þat frásagt, at Vagn er stundum þá heima fœddr, sem þangat til hafðe verit, en stundum er hann í Borgundarhólme með Veseta afa sínom, ok er þat fyrir því; at nær þykkjast hvár-igir ráðe mega við hann koma, eða festa hendr á honum, svá þykkir hann vera ódæll; við Búa er hann bezt allra sinna frænda, ok þat hefir hann nökkvi helzt, er Búi mælir fyrir honum, fyrir því, at hann var honum skapfeldastr, en at öngu hafðe hann þat, er frændr hans mæltu, ef honum sýndist annann veg; hvat sem þat var. Hann var allra manna vænstr ok fríðastr sjónum ok enn mesti atgjörvismaðr, ok bráðgjörri um hotvetna. Búi, móðurbróðir hans, var maðr úorðasamr ok heldr hljóðr optast, ok skapmikill; hann var maðr svá sterkr, at menn visso ógerla afl hans. Búi var ekki vænleiksmaðr, en þó var hann vörpuligr ok mikilúðligr ok garpr enn mesti í alla staðe. Sigurðr kápa bróðir hans var maðr vænn ok kurteis ok liðmannligr, ok þó enn raunæfr viðreignar, ok heldr fámálogr. En frá Sigvalda, syne Strútharalds, er þat at segja, at hann er maðr nefljótr ok fülleitr; hann var

eygðr manna bezt; hár var hann vexti ok allsnöfrmannligr ¹⁾. Þorkell bróðir hans var allra manna hæstr; hann var sterkr maðr ok forvitre, ok svá var hvártveggi þeirra brœðra.

27. Þat er nú frásagt, at þeir Sigvaldi brœðr búa skip 2 or landi, ok ætla til Jómshorgar, ok viljavita, ef við þeim væri tekit, ok spyrja ráðs Harald jarl föður sinn, hversu rálligt honum sýndist þat, at þeir ræðist til liðs með Jómsvíkíngum. En hann svarar, ok kallar þat rálligt, at þeir færi þángat, ok aflaðe sèr svá ágætis ok virðingar: ok er nú mál at it reynit ykk, brœðr! hvert ið er oð [nökkuð at mönnum ²⁾]. Þeir beiða hann fjártillaga til fararinnar, ok svá vista; en hann svaraðe, ok kvað þá annattveggja gera skyldo, at þeir færi þess kostar or landi í braut, at þeir fengi sèr sjálfir vistir ok annat þat, er þeir þyrfti at hafa, eða færi hvergi elligar ok sæti um kyrt. Nú fara þeir eigi at síðr, þó at Haraldr jarl, faðir þeirra, vilde ekki tilleggja. Þeir hafa 2 skip ok 100 manna; þeir vönduðu þat lið sem mest, ok fóro síðan, þartil er þeir komo til Borgundarhólms, ok þóttost þurfa at afla vèr vista ok fjár nokkorskostar; ok taka þeir nú þat ráð, at þeir gera þar upprásir ok ræntu, ok taka upp bú Veseta eitt, þat er auðgast var, ok rænto hann því fè öllo, ok báro ofan til skipa sinna, ok fara þeir nú í braut leiðar sinnar; ok er nú ekki at segja frá förum þeirra, fyrr enn

¹⁾ snöfrmannligr *A*, snaufurligr *R*.

²⁾ nokkut manna, *F*.

Þeir koma til Jómsborgar. Þeir leggja utan at borgarhliðino, en Pálnatóki gekk ávalt með miklo liði fram í kastalann, þann er gjörr var yfir sundino, ok var hann því vanr, at mæla þaðan við þá menn, er komo til borgarinnar. Ok nú er hann verðr varr við kvámo þeirra Sigvalda, þá gerir Pálnatóki enn sem hann var vanr, gengr upp í kastalann með miklo liðe, ok spyrr þaðan, hverr fyrir liðe því ræði ok skipom, er þá var þar kominn. Sigvalde svarar honum: hær ráða fyrir, sagðe hann, bræðr 2, synir Strútharalds jarls, ok hétu ek Sigvalde, en bróðir minn heitir Þorkell. En þat er örendi okkart hingat, at við vildim ráðast til liðs með yðr við þeim mönnum, er yðr þykkja nýtande vera í voro liðe. Pálnatóki svarar vel um þetta mál, ok leitar þó ráðs undir Jómsvíkinga félaga sína, ok kvað sèr kunnigt vera kynferðe þeirra, ok segir at þeir voro vel bornir. En Jómsvíkingar báðo Pálnatóka fyrir sja, sem honum sýnest, ok kalla þat sitt ráð, sem hann vill. En nú eptir þetta, þá er lokit upp Jómsborg, ok nú róa þeir Sigvalde í borgina upp; ok er þeir voro þar komnir, þá skal reyna lið þeirra, eptir því sem lög þeirra standa til, Jómsvíkinga; ok nú ferr þat sama fram, at til er reynt um lið þeirra, hvárt þeir þykkja til hafa vaskleik ok karlmennsko, at ganga í lið með Jómsvíkingum ok undir þau lög öll, er þar voro sett. En svá gengr sú raun, at helmíngr liðs þeirra er í lög tekinn af þeim

Jómsvíkingom, en helmínginn senda þeir aptr. Nú er tekit við Sigvalda ok Þorkatli, bróður hans, ok [hálfu 100 manna *) með þeim, ok ero þeir nú leiddir í lög með þeim Jómsvíkingom, ok gánga öngvir hærra í mannvirðingo af Pálnatóka enn þeir bræðr, ok stendr þar nú svâ búit um hríð.

28. Nú verðr þar til máls at taka, er Veseti er, at hann er ræntur eino búa síno, því er auðgast var, ok kömr þetta nú brátt til eyrna Veseta, ok tekr hann þat til ráðs í fyrstone, at hann setr aptr sonu sína at geysíngom öllum ok yfirgánga, en ferr sjálfr á fund Sveins konúngs, ok segir honum til, hvat títt var um þá Haralds sonu, ok hversu þeir höfðu ræntan hann ok tekit upp bú hans, þat er hann átti eitthvert auðgast. Konúngr svarar: þat ráð legg ek til með þér, segir hann, attú skalt nú vera láta fyrst kyrt, en ek mon senda orð Strútharaldi, ok vita ef hann vilð gjalda upp fè fyrir sono sína, svâ attú sèr haldinn af, ok vil ek attú látir þer þat vel líka. Nú ferr Veseti heim við svâ búit, en Sveinn konúngr sendir þegar menn eptir Haraldaraldi jarli, ok bað hann koma á sinn fund. Jarl lægst eigi förna undir höfuð, ok ferr þar til er hann kemr til konúngs, ok er þar tekit við honum vel. Nú spyrr konúngr eptir Harald jarl, hvat hann vissi til, hvern övisla synir hans höfðu gjörv-

*) 60 manna, F.

an Veseta; hann kvaðst úgjörlavita. Konúgrinn segir honum, at þeir höfðu tekit upp bú hans eitt, þat er mest var, ok beiddi hann þess, at hann skyldi boeta fyrir þá fjárlutum, ok værisíðankyrtr; en jarl segir, ok kveðst úfengit enn hafa þess fjársins, er hann mundi boeta fyrir þat, þótt úngmenni tæke naut eða sauðe til matar sèr. Konúgr mælti: þá muntu fara heim við svá búit, segir konúgrinn, ok hefi ek nú sagt yðr vilja minn, en nú mun ek þó svá fyrir mæla, attú ábyrgist þik nú sjálfr við sonum Veseta ok svá fè þitt, ok mun ek nú eiga at öngan hlut, þar er þú vill þat ekki hafa, er ek legg til með þèr, ok viltu þat einu hafa, er þèr sýnest, ok varir mik at þesso mune vera missráðit. Haraldr jarl svarar, ok kveðst sjálfr mundu vera í ábyrgð um þat, en læzt ekki mundu þat við hann meta: ok em ek stórum óhræddr við Veseta ok sono hans. Ok nú eptir þetta ferr Haraldr jarl heim, ok er ekki getið um ferð hans, at nè eitt yrðe til tíðenda.

29. Þat er nú at segja þesso næst, at Veseti ok synir hans frétta viðræðu þeirra Haralds jarls ok Sveins konúngs, ok svá hverjar lyktir áfello þeirra tal, svá ok þat, er jarl hafðe mælt at skilnaðe, áðr enn þeir konúgr skildist. Nú ætla þeir ráð fyrir sèr Veseta synir. Þat er þeirra tiltekja, at þeir búa skip 3*), þau er öll voru stór, ok hafa þar með 200**) manna,

*) 4, B, F.

**) 300, B.

ok búa þat lið sem bezt megu þeir, fara síðan þar til er þeir koma á Sjóland, ok taka þar upp þau 3 bú Haralds jarls, er auðgust voru, þeirra er hann átti; ok eptir þat fara þeir heim, synir Veseta, með þetta it mikla fengi, er þeir hafa nú aflat. Ok nú koma brátt þessi örendi fyrir jarlinn Strútharald, at hann var ræntr, ok tek-in upp 3 hans bú, þau er auðgust voru; kemr nú í hug, hvað konúngrinn hafðe spáð honum. Hann gerir nú þegar menn á fund konúngsins, ef hann vildi nú hlut í eiga at sætta þá, ok kveðst nú vilja gjarna hans úmbdæme. En konúngr svarar nú þesso: at nú skal Haraldr jarl hafa ráð sín in góðo, en nú mon ek ekki láta til mín taka, þvíat hann vildi ekki mín ráð við hafa, þá er við roeddum þetta mál, ok var þá umb minna at dæma, enn nú er, ok hafi hann nú sjálfr einræði sitt, en ek mon mēr öngu afskipta. Nú fara sendimenn jarls heim aptr, ok segja honum svör konúngsins. Vær munom þá verða taka til vârra ráða, segir jarl, ef konúngrinn vill sitja kyrr hjá málunom. Haraldr jarl tær sèr nú 10 skip, ok býr sem bezt at mönnom ok vâpnom, ok ferr síðan með þessu liðe, allt þar til er þeir koma í Þörgundarhólm, ok þar hlaupa þeir á land upp, ok taka upp 3 bú fyrir Veseta, þau er eigi voru verri enn þau, er synir Veseta höfðu upptekit fyrri. Haraldr jarl vendir nú aptr til Sjólanda með þetta fè, ok

Þykkist nú vel hafa hefnt sín í þessi ferð. Svá ernú sagt, at eigi líðr langt heðan, áðr enn þetta spyr Veseti, fjárskada þenna allan, er orðinn var, ok tekr hann þat ráð, at hann ferr þegar á fund Sveins konúngs, ok tekr hann vel við honum. Síðan ræðir Veseti mál sitt fyrir konúnginóm, ok tjár á þessa leið: Þat muntu spurt hafa, herra! segir hann, at þúngt hefir álagzt með okkr Strútharaldi jarli of hríð, ok varir mik at úfriðr myne afgerast sjálfra landsmanna í mille, ef þèr egit öngan hlut í með oss, ok kann vera at verra sè síðar enn nú svá komit sem er, þvíat yðrir menn ero hváirtveggjo, herra! Konúngr svarar á þessa lund: ek mon brálliga fara til þíngs þess, er heitir Íseyrarþíng*), ok mon ek boða þángat Haraldi jarli, ok skulo þit þar sættast með tillögu góðra manna ok vâro umbdöme, ok mon sá nú jarli enn bezti, at vèr setjum mále þesso, eptir því er oss líkar, allra helzt er oss þykkir þú vel fara með þíno mále. Ok eptir þetta ferr Veseti heim, ok liðo nú svá fram stundir, þar til er Sveinn konúngr ok hans föroneyti búast til þíngsins. Sveinn konúngr hefir 50 skipa**), ok því svá mikit lið, at hann vill einn skipa í mille þeirra um allt þat, sem í er orðit með þeim. Haraldr jarl átti skamt at fara til þíngsins, ok hefir hann eigi meir enn 20 skip. Veseti ferr ok til þíngsins, ok hefir 3 ein skip; þat er ok sagt, at

*) Iseyjarþíng, B; Seyrarþíng, F. **) 60 skipa, F.

synir hans voru eigi í ferð með honum, þeir Búi digri ok Sigurðr kápa. Ok nú er konúgr ok jarl ok Veseti voru komnir á þíngit, þá setr Veseti tjöld sín niðre við sjó hjá sunde því, er atgengr þíngstöðinne. En Strútharaldr jarl hafðe tjaldað upp frá stund þá, en þar á mille setr konúgr sínar herbúðir. Ok er áleið kveldið, þá sá þeir þaðan af þíngino fara frá heimile Haralds jarls 10 skip; ok er þeir nolgast þángat, þá leggja þeir menn í lægi skip sín, ok síðan gánga þeir menn á land upp frá skipom með sveit sína; þeir snara þegar á þíngit. Nú ero þessir menn brátt kendir, at þar ero komnir þeir synir Veseta; Búi ok Sigurðr. Búi enn digre var þá búinn mjök ítarliga at klæðum, fyrir því at hann var þá í klæðum þeim, er Haraldr jarl átte; en sá búnaðr var svá fèmikill, at til komu 20 *) merkr gulls. Þeir hafa ok tekit upp fyrir jarli 2 gullkistor, ok svá mjök hlaðnar af gulli, at í hværre kistonne voru [10 hundruð**) marka gulls. Hatt jarls hafðe Búi digre á höfðe sèr, þann er til komu 10 merkr gulls. Þeir gánga nú á þíngit bræðr alvápnaðir, ok með fylktu liðe ok snarpligu. Ok er þeir voro þar komnir, þá tekr Búi til orða ok kveðr sèr hljóðs, ok er hljótt var orðit, þá mælti hann til jarlsins Strútharalds: hitt er nú ráð, jarl! segir hann, ef þú berr nokkor kensl

*) 10, F. **) kannske mislesit úr XC (níutíu), R, tíu pund gulls, B.

á gripe þessa, er nú muntu sjá á oss skína, attú sök nú til úragliga, ef þú þorir, ok sè nokkor dáð í þer, fyrir því at lengi hefir þú stórt bergt*) við oss frændr; em ek nú ok albúinn at berjast við þik, ef nokkort er manns-mót í þer. Sveinn konúngr heyrir orð Búa, ok þykke þat sjá, at hann fær eigi haldit sinne tign, ef hann lætr þá berjast þar á þíngino, ok ginge eigi á mille þeirra, er hann hafði svá mikit aftekit, at þeir skyldu þar sættast á þíngino, ok tekr konúngrinn nú þat ráð, at han gengr á mille þeirra, ok lætr þá eigi ná at berjast, ok kömr þar nú því mále loks, við atgaungu konúngsins ok afla, at nú verða hvarirtveggjo því at játa, at konúngrinn skipe einn á millum þeirra, eptir því sem hann vill. En þat skorar Búi í sættina, at hann læzk aldregi mundu lausar láta gullkistornar, þær er hann hafðe fengit af jarli, ok önga gripe hans, en bað konúnginn ráða öðro sem hann vilde. Konúngr svarar: þú Búi! segir hann, stór verðr þú oss, nú hafðu þitt mál um gullkistornar, en jarl svá mikit fè annat, at hann þykke haldinn af, en lausa verðr þú at láta, Búi digre! segir hann, gripe jarls, þá er þú hefir tekit, ok gera honum eigi þá hneiso eða svívirðu, at hann nái eigi tignarklæðum sínom. Svá lýkr, at konúngr verðr at ráða, ok ferr Búi af klæðunum. Nú hèlt konúngrinn af því

*) þannig A. bundit: b'gt.

mest til þessa, um at gripir jarls raknaðe, at þat þótti jarli sèr mest svívirðing, ef hann skylde eigi ná at hafa gripe sína. Ok nú verða þeir á þat sáttir, at konúngr skylde þannig *) skipa með þeim, sem nú hafðe hann ákveðit um gripina, ok gera ok slíkt of annat, sem þá sýndist honum jöfnoðr mille þeirra. Ok síðan lýkr konúngr upp gerðinne, ok ferr þaðan at málino, sem hann hafði áðr sagt á væn umb, at Búi skal þegar láta lausa gripina jarls, en hafa sjálfr gullkistornar báðar til hella sátta við jarl; þeir skulo ok aftr gjalda bú þau, er upp voro tekin fyrir Strútharaldi jarli: en hann skal þat leggja í móte yðr til sœmðar, at gipta Tófu dóttur sína Sigurði kápu, ok skulo henne heiman fylgja þessi fè, ok skal eigi öðro-vís aptr gjalda upptöko búanna, enn þeir taka þat undir sjálfum sèr. Því gerði konúngrinn þannig sættina, at honum þótti þetta vænst til, at um heilt mætti gróa með þeim, ok sættin mætti lengst haldast með þeim, ef mægðin tækist. Þesso taka þeir vel, feðgar, ok leggr Veseti til við Sigurð þriðjúng alls fjár síns, ok þykkir Sigurði it vænsta of kvánfáng þetta, er honum er ætlat, ok sættast þeir nú at þesso, ok fara þegar af þingino til Strútharalds jarls, ok skal þá vera þegar brullaup þeirra Sigurðar. Þángat ferr fyrir konúngrinn til þeirrar veizlo, ok Veseti ok sýnir hans, sem líkligt var; ok

*) gískat fyrir apnig með strik yfir þ, A.

er nú drukkit brullaup þeirra Sigurðar ok Tófu með mikille tign ok virðingu; ok eptir boðit ferr konúngr heim, sæmðr með gjöfum, ok aðrir boðsmenn. Veseti ferr nú ok heim ok synir hans til Borgundarhólms, ok er Tófa þar í för með þeim jarlsdóttir; ok er nú kyrt of hríð ok friðr góðr allra manna í millum.

30. Nú hafa þeir bræðr skamma hríð heima verit með föður sínom, áðr enn Búi digri lýser yfir því, er honum bjó í skape, at hann ætlast at fara til Jómsborgar, at leita sèr frægðar ok ágætis. Sigurðr bróðir hans vill ok fara með honum, þótt hann sè nýkvangaðr, ok nú búast þeir heiman bræðrnir, ok hafa 2 skip ok 100*) manna, ok vilja gera sem líkast því, er gerðu synir Strútharalds fyrri, þeir Sigvaldi ok Þorkell; fara síðan, þar til er þeir komu til Jómsborgar, ok leggja þegar utan at steinboganum ok at hafnardurunom. Ok er höfðingjar í borginne verða varir við kvámo þeirra, þá gánga þeir, höfðingjarnir Pálnatóki ok Sigurðr ok Þorkell háfi, framme á steinboganann, ok kenna þeir Sigvaldi mennina, þá er fyrir skipunom ræðo. Ok nú tekr Búi til orða ok segir, at hann vill þángat ráðast til liðs með þeim Jómsvíkíngum, ok þeir bræðr með allt lið sitt, ef Pálnatóki vilde við þeim taka. En Sigvaldi tekr til orða: hversu hafi þær faðir minn Strútharaldr jarl sett málum yðrom, seg-

*) það er: 120 manna, eða stórt hundrad, eins ok allstaður framvegis.

ir hann, áðr enn þær færir or landino. Búi svarar: þat er laung saga, segir hann, at segja frá vârum viðskiptum, en þau urðu lok á, at Sveinn konúngr hefir skipat öllom málom með oss, ok má ek nú eigi þat uppinna í skömmo mále, er vèr höfum saman átt, ensáttir ero vèr nú. Nú mælti Pálnatóki við félaga sína, Jómsvíkinga: vilè þær tilhætta, segir hann, hvárt þessir menn segi satt eða eigi, en allfúss væra ek til þeirra, segir hann, fyrir því at þess vættir mik, at fáir myne hær slíkir vera fyrir í voro liðe, sem þeir ero. Þeir svara honum, Jómsvíkingar: vèr viljom attú takir þessa menn í lög með þær ok oss, ef þær sýnest þat, en ef þeir hlutir nokkorir koma upp síðar umb hagi þeirra, er vèr vitom nú eigi, þá skal þat sem allt annat á þíno umdæmi. Ok nú eptir þetta þá er upplokit Jómshorg, ok leggja þeir Búi skiponom inn í höfnina, ok er síðan reynt lið þeirra [ok hljótast af því liðe 8tígir manna*), en 4tígir fara aptr heim til Danmerkr. Nú er frá því at segja at þeir ero nú í borginne allir samt höfðingjar, þeir er áðr voro nefndir ok þessir, er nú ero til komnir, ok vârost góðir vinir. Þeir herja nú hvert sumar eptir annat á ýmse lönd, ok fá sèr bæði fjár ok mikillar frægðar, ok þó at eigi sè hær í þessari frásögn frá þeim stórvirkjum sagt, sem þeir unno, þá er þat þó alsagt, at eigi er sýnt, at verit hafi méri hetjor eða garpar, enu þeir Jómsvíkingar, ok hyggjo

*) ok ero 80 manna í lög teknir, F.

vèr at varla hafi fingizt þeirra jainningjar; en þeir ero hvern vetr í Jómsborg í kyrðum.

31. Þar er nú til at taka, er Vagn er Ákason, hann vex nú upp heima með föður sínom á Fjóne, en stundum með Veseta afa sín-
om. Hann er maðr svá úeirinn í sínom upp-
runa, at þat er helzt sagt til marks um hans
skaplynde, at þá er hann var 9 ¹⁾ vetra gamall,
þá hafðe hann drepit 3 menn. Hann er nú
heima þar til er hann er 12 vetra gamall, ok
er þá svá komit, at menn þóttost trautt mega
umb hreifa hans skaplynde ok ofsa; hann ger-
ist ok svá illgerðasamr, at öngu vætta vilde
hann eira. Ok nú þykkjast hans frændr eigi
vita, hvat or skylde ráða þesso vandræði. Ok
nú er þat ráð tekit, at Áki faðir hans fær hon-
um hálf 100 manna ok þar með 1 lánsskip,
en annat lið jafnmikit fær honum Veseti afi
hans ok þar með annað lánsskip, ok er engi
maðr, sá er honum fylgir, ellri enn tvítögr at
aldri, ok engi æri ²⁾ enn 18 vetra gamall, nema
Vagn sjálfr, hann var 12 vetra gamall. Hann
biðr sèr ekki fleira fá, enn nú var frásagt, 100
liðs ok 2 lánsskip, ok lèzt enskis fleira viðþurfa,
kvaðst sjálfr mundu fá sèr vistir ok þat annat,
er þeir þyrpte at hafa.

32. Nú ræðsk Vagn heiman með lið þetta
it vænliga, ok þurfo þeir nú þegar at afla sèr
vistar, ok verðr Vagn ekki mjök örþrifráðe, þótt

¹⁾ 10, B.

²⁾ þannig A; yngri, B, F, R.

hann væri úngr at aldri. Hann ferr nú í fyrsto ok rekr hernað fyri endilánga Danmörk, ok höggr sèr strandhögg óspart, svâ sem hann þarf. Hann rænir bæði klæðum ok vâpnum, ok svâ lýkr nú, at hann skortir hvârke vâpn nè herklæðe nè vist, áðr hann siglde í braut or Danaveldi, ok lætr hann þá Danina fá sèr slíka hluti. Allt hefir hann nú ærið, þat er þeir þurfo að hafa með þessom 2 skipom. Nú ferr hann þar til er hann kömr til Jómsbórgar, þat var snemma umb morguninn í sólar upprás. Þeir Vagn leggja nú þegar skiponom utan at steinboganom; en þeir höfðingjar borgarinnar, Pálnatóki ok Sigvaldi, Þorkell ok Búi ok Sigurðr, þegar er þeir verða við lið varir, þá fara þeir í kastalann, sem þeir voro vanir, ok spyrja síðan eptir, hverir þar væri komnir. Vagn spyr í móte, hvárt Pálnatóki væri í kastalanom. Hann svarar ok segir, at sá væri maðrinn kominn til tals við hann, er svâ heitir: eða hverir ero þessir menn, segir hann, er svâ láta ríkmannliga? Vagn segir: ekki skal ek leyna þik heiti míno, ek heiti Vagn, segir hann, ok emk son Áka á Fjóno ok náfrændi yðvarr, ok em ek því hær kominn, at ek vilda ráðast til liðs með yðr, fyrir því, at ekki þóttu ek nú dæll heima meir enn svâ, þóttost frændr mínir nú ærið hafa, þótt ek fœra nú í brott þaðan. Pálnatóki svarar: þykki þær ráðit, frændi! segir hann, at þú munt hær þykkja hægr viðskiptes, ef menn megu heima trautt

eða eigi umtæla? Vagn svarar: logit er at mēr, frænde! segir hann, ef þú getr eigi temprað svá mitt skaplynde, at ek mega vera í samsæti með vöskum mönnum, ok munto vilja gera vörn sóma, þar sem vēr erom komnir á yðvarn fund. Þá rœðir Pálnatóki við Jómsvíkínga: hvárt þykkir yðr rálligt, segir hann, at vēr takim við þeim Vagne frænda eða eigi. Þá annsvarar Búi digri: þat er mitt ráð, segir hann, ok er Vagn við mik bezt sinna frænda, at vēr takim aldregi við honum, ok hann komi hēr aldregi innan borgar. Við þèr vilja menn rísa hēr innan borgar, frændi! segir hann, ok jafnt frændr þínir, þeir er öll deili vita á þèr. Vagn svarar: hvárt verða þeir menn berir at því, segir hann, er þar standa hjá þèr, at þeir vilja eigi við mēr taka? en þó væri mēr þess eigi vån af Búa frænda mínom, at hann munde í þesso berr gerast. Þar em ek þó saðr að því, segir Búi, at ek fýse ekki, að við yðr sè tekit, heldr let ek þess, en þó vil ek at Pálnatóki ráðe. En hvat leggja þeir til synir Strútharalds jarls? segir Vagn, þat vil ek vita. Hafa skulo við til þess einorð, segir Sigvaldi, at við vildim attú kæmir hēr aldregi í vörn flokk. Nú spyr Pálnatóki ok mælti: hverso gamall maðr ertu? frænde! segir hann. Ekki mon ek ljúga til þess, segir hann, ek em 12 vetra gamall, segir hann. Já, segir Pálnatóki, þá mælis þú ólög við oss, frænde! segir hann, þar er þú

ert miklo ærri*) maðr at aldri, enn svá, at vèr hafim hær lögtekna í Jómshorg at vera í sveit með oss; ok hítr þat fyrir, ok máttu af því eigi vera með oss. Vagn svarar: ek mon ekki til þess halda, frænde! segir hann, at þú brjótir lög þín, en þá ero þau sízt brotin, ef ek em sem einn 18 vètra eða ellri. Heill svá, attú halt ekki lengr á þesso, frændi! segir Pálnatóki; ek mon heldr senda þik vestr til Bretlands, á fund Bjarnar ens brezka, ok fyri sakir vârrar frændsime þá gef ek þèr upp hálftr rskit til eignar ok stjórnar þar á Bretlandi. Vel þykke mèr þetta boðit, frændi! segir Vagn, en þó vil ek eigi þetta, er nú býðr þú. Hvat viltu þá, frænde! segir hann, er þú vilt eigi slíka hlute, sem nú býð ek þèr, þvíat nú þykkjomst ek vel bjóða. Nú svarar Vagn: égi vil ek þetta heldr enn áðr, segir hann, ok er þetta þó vel boðit ok frændsamliga. Pálnatóki mælti: hvar ætlar þú til, frænde! segir hann, með ofsa þinn ok framgáng, ef þú vill eigi þiggja slíka hlute? Þess skulo þèr nú vísir verða, Jómsvíkingar! hvað mèr býr í skape; ek vil bjóða Sigvalda, syni Strútharalds jarls, at við eigim leik saman ok berjymst við jafnmart lið; hafi hann 2 skip or borginne ok 100 liðs, ok reynem síðan með oss, hvârir undan skulo láta öðrum, ok hvârir meira hlut skulo hafa í vâru viðskipte, ok skal þetta mál binda með

*) Þannig A. yngri, R.

oss: ok ef svá kann at verða, að þeir [láte síga ok renne*) undan, þá skulo þer skyldir at taka við oss, ok gera oss [kost á með yðr at vera í*) Jómsborg. En ef vèr eigum slíkan hlut máls, sem nú ætla ek þeim Sigvalda, þá skulo vèr í brott fara, ok ero þer þá lausir þessa máls. En eigi býð ek yðr með minna kappe, enn svá, at Sigvaldi jarlsson berist við oss, ef hann þorir, ok sè hann úragr karlmaðr, ok hafi heldr manns hjarta enn berkykvendis**). Nú svarar Pálnatóki: hèr lýstr í endime, segir hann, hvát þessi enn úngi maðr tekr til, ok máttu þar til heyra, Sigvaldi! segir hann, hversu mjök hann vandar boð at þer, þóttú sèr jarlsson, ok þat þykke mèr hvergi óvænna, attú komir í fulla raun af þessom frænda mínom, áðr enn þer skillð. En við þat er svá er fast atskafit ok fárliga, þá verðr þú trautt hæfr maðr af, ef þú freistar eigi við þá, fyri því at miklo er um mælt meira, enn þú megir undan víkjast; ok er þat til, at èr leggit at þeim, ok gerit þeim þá ena fyrsto hrfð, at þeir kunne hóf sín. En ef svá berr til, at Vagn frænde vârr verðr eigi svá sigrsæll, sem hann er stórorðr, ok gänge honum þýngra, þá vil ek þar mikinn varnað ábjóða, at engi maðr beri vâpn á hann, fyrir því, at þeim mon þúngt falla, er þat hendir, ok leitt mon oss at sjá á, ef hann er hart lékinn, eða honum nokkvat til meins gert,

*) er máð ok lítt læsiligt í A.

**) blauds kvikvendis, B.

þótt hann þyкке trautt hvers barns leika vera; en þó varir mik, at nú sè gjör skírsla til, hvílíkr þú ert, Sigvaldi! í framgaungo, þótt frændi minn sè úngr at aldri. Nú eptir þetta húast þeir Sigvaldi or borginne 2 skipom til móts við Vagn, ok þegar er þeir hittast, þá leggja þeir saman randir ok berjast, ok er svâ frásagt, at Vagn ok fèlagar hans veita þeim Sigvalda ena snörposto grjóthrið svâ þegar, at þeir mega ekki annat enn hlífa sèr ok forða, ok hafa þeir þó yrit*) at vinna, svâ ero þeir ákafir, enir úngo menn; ok þegar grjótið fœttist, þá láta þeir eigi lengi þurfa at bíða höggvápna, ok hafa þeir þá höggorrosto, ok berjast með sverðum allhreystimannliga. En svâ kom of síðir því mále, at Sigvaldi létti undan, ok flýr inn til landsins, ok vilde fá grjót. En þeir Vagn leggja eptir þeim, ok finnast þeir nú á landi, ok verðr Sigvaldi nú við at hrökkva, hvárt hann vill eða eigi, ok verðr þar nú með þeim önnor atlaga, ok er þeirra bardagi nú miklo ákafari ok snarpari enn it fyrra sinn, ok er þat nú frásagt, að þeim Sigvalda veitti sjá hrið enn þúngt. Þeir Pálnatóki ero nú staddir í kastalanum borgarinnar, ok sjá þaðan til, hversu þessi leikr ferr með þeim Sigvalda. Nú sækja þeir Vagn at fast, svât þeir Sigvaldi hopa undan á hæli ok hans fèlagar, allt þar til er þeir koma at borginne, en hún var læst

*) þannig A. kanske pennavilla fyrir yfrit; ærit, F. R.

ok lukt, ok máttu þar eigi innkomast í borgina, ok varð nú við að snúast ok veita vörn, eða gefast upp ella. Ok nú sèr Pálnatóki ok þeir Jómsvíkingar, at nú man tvémr umskipta, annathvært at Vagn man fá yfirkominn Sigvalda ok lið hans, eða hitt ella, at þeir muno verða at lúka upp borginne, ok komist hann svà undan með fjörvi, þvíat hann má nú eigi undan flýja, ok eigi man hann viljat hafa, slíkr maðr sem hann var. Hèr kemr mále, at Pálnatóki biðr upp lúka borginne: ok hefir þú, Sigvaldi! segir hann, trautt þinn maka við at eiga, þar er sjá er, frænde vârr, ok er nú mál at lètta þessom leik, þvíat reynt er nú til fulls ykkat viðrskipte, ok megu vèr nú þekkja hvilíkr hvârr ykkar er; ok er þat mitt ráð, segir Pálnatóki, ef yðr sýnest svâ, at vèr takim við þessom enum únga manni ok liðe hans, þótt hann sè nökkvi ýngri at aldri enn svâ, sem í lögum vârom er mælt, ok hlær mèr þess hugr, segir hann, of einn jafngamlan hèr í vâro liðe, at nè einn fáe fáng af honum, ok er góð ván á um slíka menn síðar, at slíkir láti sèr eigi allt í augu vaxa. Nú gera þeir eptir því, sem Pálnatóki mælti fyrir, ok er nú upplokit Jómsborg, ok slitið bardaganom með þeim, ok er nú Vagn í lög tekinn ok allir hans menn. Í bardaga þeirra Vagns ok Sigvalda er sagt at fallit hafi af Sigvalda 30 manna, ok [jafnmargt lið*) af

*) 20, B, F; fáir, R.

Vagne, en þó hafðe Vagn einn virðing þeirra beggja af þessom funde. Margir menn voro ok sárir orðnir í bardaganom af hvárstveggja liðe. Nú er Vagn þar í Jómsborg með vild ok samþykke allra höfðingja, þvíat svá stóðo lög þeirra til, að allir skyldu at eino ráðe, þegar er þar kæme, þótt áðr hefði nakkvat um svarfað. Vagn er sagt at svá gerist spakr maðr ok sið- ugr þar í Jómsborg, at engi maðr var þar spakari nè listugari enn Vagn Ákason, nè kunné betr allan sinn riddaraskap enn hann. Hann ferr or landi hvert sumar, ok stýrir skipe ok legst í hernað, ok var engi þeirra Jómsvík- ingsa meire kenpa enn hann í framgaungu. Því ferr nú fram 3 sumur í'samt, frá því er hann kom í lið með þeim Jómsvíkíngom, at þeir liggja úte hvert sumar á herskipom, ok hafa jafnan sigr, en um vetrunom ero þeir heima í Jómsborg, ok er þeirra nú víða getið um ver- öldina.

33. Þess er nú viðgetið it 3ja sumarið, þá er áleið um haustið, at Pálnatóki tekr sótt, ok er Vagn þá 15 vetra gamall, er þetta er. Nú er þegar boðit konúnginom Búrizlafi til borg- arinnar, þvíat Pálnatóka segir svá hugr um sitt sóttarfar, sem þessi sótt myne hann til bana leiða. Ok er konúnginn kömr á fund Pálnatóka, þá ræðir hann svá: þat er hugboð mitt, herra! segir hann, at ek muna eigi fléri

sóttir taka, ok má þat ok eigi ólíkligt þykkja fyrir aldrs sakir; en þat er ráð mitt, segir hann, ok tillag með yðr, at maðr sè fingenn annarr í stað minn, ok sè sá höfðingi í borginne, at skipa þeim málum, er ek hefi áðr fyrir setið, ok hafist þeir hær við í borginne, Jómsvíkingar, ok hafi þeir enn landvörn fyrri þær, sem vèr höfum áðr gjört, ok þykke mær, sem Sigvalda myne fæst til skorta, af þeim sem til er at gánga, mær í hömlo*) um ráðagerðir, ok dæma hær um mál manna, bæði fyrir vizku sakir ok ráðspeki; ok man yðr þó þykkja nokkor hvatvíse í því, er ek man nú mæla fyrir yðr, at ek get þess, en eigi veit ek þat, at alla skorti nokkvat at því, sem ek hefi verit. Konúngr svarar þá: opt hafa oss þín ráð vel gefizt, segir hann, ok skal þetta enn hafa, er þú hefir tillagt, ok man oss þat öllum bezt gegna, en þat er ugganda, at nú myne eigi lengi þín við njóta eða þinna ráða, ok er oss at skyldra at hafa it síðarsta, ok skulo standa öll en forno lög, þau er Pálnatóki hefir sett við hygginna manna ráð hær í Jómshorg. Svá er sagt, at Sigvaldi var þess ekki einkar trauðr, ok gengr hann undir þetta, er á hendr honum var lagt, með ráðe Búrizlafs konúngs ok Pálnatóka. Ok nú eptir þetta, þá geir Pálnatóki Vagne frænda sínom hálf Bretlands ríki til eignar ok forráða með Birne enum brezka, ok síðan bað hann

*) þa nnið.

Vagne frænda sínom virkða á alla vega við þá Jómsvíkinga ok einkum við konúnginn, ok fór um þat mörgum orðum ok snjöllum, ok sýnde þat í þesso, at honum var mikil ástúð á Vagne frænda sínom, ok þat annat, at honum þótti miklo skipta, at þeir gerðe vel til Vagns; ok litlo eptir þetta andast Pálnatóki, ok þykkir þat öllum enn mesti skaðe, ok lýkr þar frásögn um einn enn bezta dreng.

34. Nú eptir fráfall Pálnatóka, þá tekr Sigvaldi at stýra lögum þeirra Jómsvíkinga, ok er hann hafðe eigi lengi þesso stjórnað, þá er þat frásagt, at nokkvat breyttist hátt laganna í borginne, ok verða lögin haldin eigi með jafmikille freko, sem þá er Pálnatóki stýrðe; gerist svá brátt, at þaðra ero konor í borginne 2 nóttom saman eða 3, svá ok ero menn í brott or borginne, lengrum enn lög stóðo til, ok verða nú í borginne stundum áverkar með mönnum ok einstaka víg.

35. Ok nú er þetta er tíðenda, þá ferr Sigvaldi or borginne, ok til fundar við Búrizlaf konúng; en konúnggrinn atti sèr døtr 3, þær er nefndar ero til sögunnar, ok hèt Ástriðr en elzta, ok var allfrið sjónum ok en vitrasta; en sú er næst var henne at aldri hèt Gunnhildr; en Geira en ýngsta, hennar fèkk Ólafr Tryggvason. Ok er Sigvaldi er kominn á fund konúngsins, þá býðr hann honum 2 kosti, annat-

hvárt at hann læzt eigi vera mundo í Jómsborg, eða ella gæfi hann honum Ástríðe dóttur sína. Konúngr svarar honum: Þat hafða ek ætlat fyrir mèr, segir hann, at ek munda hana þeim manni gefa, er tignari væri fyrir nafns sakir, enn þú ert, en þó væri mèr þess þörf, attú færir eigi í brott or borginne, ok skulo vèr ráða um þetta öll saman, hvat oss þykke rálligast af at hafa. Síðan hitte konúngrinn Ástríðe dóttur sína, ok spyr hana, hverso henni væri at skape þessi ráðahagr, at hún væri gipt Sigvalda: ok vil ek, segir hann, at við setim ráðit sem vitrligast, at Sigvaldi fari eigi brott or borginne eða Jómsvíkingar, þvíat ek þarf þeirra mjök til landvarnar með mèr. Ástríðr svarar feðr sínom: Þèr satt til at segja, faðir! segir hún, þá vilda ek Sigvalda aldregi eiga, en þó skaltu honum eigi frá hnekkja, ok þó á þá leið, sem ek man fyrir segja. Hann skal þat vinna til ráðahags þessa, at koma af landino öllum sköttum, þeim er vèr höfum hingat til goldit Danakonúngi, áðr enn hann komi mèr á arm; hinn er annarr kostur, at hann fái hingat komit Sveine Danakonúngi, svá attú egir vald á honum. Ok eptir þetta berr konúngrinn upp þetta mál fyrir Sigvalda, er þau mæltu til, ok binda þau þetta síðan fastmælum með sèr, ok skal framkomit vera fyrir en 3ju jól; en ef Sigvaldi kömr eigi þesso fram, sem nú var skilt með þeim, þá skulo mál þeirra öll vera laus.

36. Sigvaldi ferr nú heim eptir þetta til Jómsborgar. Ok á eno sama vâri ferr hann með 3 skip ok 300 *) manna þaðan or Jómsborg. Hann ferr til þess er hann kömr á Sjóland, ok hittir þar menn at mále, ok hefir frétt til, at Sveinn konúngr tekr veizlor skamt þaðan á land upp. Ok nú er hann þykkist glöggst spurt hafa til fara konúngsins, þá leggr hann skip sín við nes eitt, þar er hvergi voro skip í nánd, en þat var skamt frá böenom, þar er konúngrinn tók veizlo [ok drakk með 600 **) manna. Þeir Sigvaldi snúa skipom sínom, ok láta framstafna horfa frá landi, ok tengja saman hvert skip af stafne annars, ok leggja þeir árar allar í háreiðar. Síðan sendi Sigvaldi 20 menn skilríkja til fundar við Svein konúng, ok mælti at þeir skyldu þat segja konúngi, at hann vilde hitta hann at nauðsynjum; ok þat annat, at hann væri svâ sjúkr, at hann væri nálíga at bana kóminn: þat skulo þer ok segja konúnginom, at þar liggè honum nálíga við allt ráð ok líf. Ok nú fara sendimenn til bæjarins, ok gânga í höll fyrir konúnginn, ok sá er foríngè þeirra var, berr upp öll þessi örendi, er þeir vâro með sendir. Ok er konúngrinn heyrðe þessi tíðendi, þá ferr konúngrinn þegar ofan til sjóvar, ok með honum þau 600 manna, er þar voro at veizlonne, til fundar við Sigvalda.

*) hundrad, F.
manna F.

**) ok hafði eigi minna líð enn 800

En þá er Sigvaldi verður þessa varr, at konúgrinn var þángat á för, þá er þat sagt, at hann er á því skipino, er first var landi, ok liggr hann nú í rekkjo ok gerist allmáttlítill. Hann mælti nú við sína menn: þá er 30 manna ero útgingnir á þat skip, er næst er landino, þá skulo þer hleypta út bryggjo af landi ok á skip út, ok mæla svá, at menn sökkvi eigi skipom undir oss, ok troðist eigi svá ákaft, ok get ek at konúgrinn myne gánga í fyrsta lagi. En þá er 20 menn ero komnir á miðskipet, þá skal kippa af þeirri bryggjonne, er á þat liggr skipet. Nú er svá frásagt, at konúgrinn kömr þar með lið sitt, ok spyrr at Sigvalda; en honum er sagt at hann mátte líteð, ok liggr hann á yzta skipino: ok gengr hann síðan á þat skip, er næst er landino, ok hvert af öðro, þartil er hann kömr á skip Sigvalda. Menn gánga ok eptir honum, en Sigvalda lið ferr svá með öllu, sem hann hafðe ráð tilgefít. Ok nú er konúgrinn er kominn á skip þat, er Sigvaldi liggr á, með enn 10da mann, þá spurðe konúgrinn, ef Sigvalde hefði mál sitt; en honum er sagt, at hann hefir mál sitt, ok er þó mátt sem minnstr. Síðan gengr konúgrinn at, þar er Sigvaldi liggr, ok lýtr at honum niðr, ok spyrr, ef hann mætti nema orð hans, eða hver tíðendi hann kynne honum at segja, þau er honum lægi svá stórt við að þeir fyndist, sem Sigvaldi hafði honum orð um send. Lúttu nú at mæ'r lítta^x,

herra! segir hann Sigvaldi, þá munto heldr mega nema mál mitt, þvíat ek em nú lágmaeltr. Ok er konúngr lýtr at honum niðr, þá tók Sigvaldi hende annarri um herðar konúnginóm, en annarri undir hönd honum, ok er hann nú eigi allmeginlaus, ok heldr hann nú eigi allaust konúnginóm. Ok í því bile þá kallar Sigvaldi at öllum skipverjum, at þeir skyldu falla við árar allar sem tíðast; ok svágera þeir, ok röru nú í brott sem þeir máttu. En þessi 600 manna standa eptir á landi, ok sjá á; ok nú tekr konúngr til orða ok mælti: hvat er nú, Sigvaldi! segir hann, viltu svíkja mik nú, eða hvat er fyrir ætlat? ek þykkjomst nú sjá, segir hann, at tíðendum mon sæta, en þat má ek eigi vita, til hvers koma mon þessi tiltekja. Sigvaldi svarar konúnginóm ok mælti svá: eigi mon ek svíkja yðr, herra! en fara verðe þer nú með oss til Jómsborgar, ok veita skulo vèr yðr þat allt til virðingar, sem vèr megum, ok allir yðrir menn, þeir er nú fylgja yðr, skulo velkomnir með oss, ok monu þer þá vita, til hvers hvatke kömr, er þer komit þar til þeirrar veizlo, er vèr höfum yðr búit, ok skaltu þar einn fyrir öllu ráða, en vèr skulom allir, sem skylt er, til þín lúta, ok veita þer alla sœmð, þá er vèr megum. Þat muno vèr nú þekkjast, segir konúngr, or því sem að ráða er. Þer fara nú þar til er þeir koma til Jómsborgar, ok þjónar Sigvaldi konúnginóm, sem vert var, ok gera

nú Jómssvíkingar í móte honum ena beztu veizlo, ok kallast allir hans menn vera. En Sigvaldi segir nú konúnginóm, hver sök til er, er hann hafðe konúnginn or landi hafðan, at hann læzt beðit hafa kono til handa honum, dóttur Búrizlafs konúngs: ok þeirrar meyar, er ek vissa vænsta vera ok bezt um sik, ok tókumst ek þat á hendr fyrir vinátto sakir við yðr, herra! að því er mér sýnest, ok vilda ek eigi, attú mistir ens bezta kvænfángs. Því gat Sigvaldi nú viðkomit, at allir Jómssvíkingar sönnuðu þetta með honum. Konúngur spurðe, hvat mærin hëti. Sú mæri heitir Gunnhildr, segir Sigvaldi, er ek hefði beðit þær til handa, en mér er föstnoð önnor dóttir hans, sú er Ástríðr heitir, ok er þó Gunnhildr fyrir hversvetna sakir frammar, sem vera á. En þú konúngur! skalt hær vera at veizlo í Jómssborg, en ek skál fara á fund Búrizlafs konúngs, ok vitja málanna fyrir hönd okkra beggja, ok mantu nú verða mér at trúa til málanna þinna allra, ok skulo vær yðr ok vel gefast. Nú eptir þetta ferr Sigvaldi á fund Búrizlafs konúngs með 100 manna, ok er góð veizla ok veggislig ger honum í móte; ok er þeir konúngur ræðast við, þá læzt Sigvaldi nú kominn til ráða við Ástríðe, ok kvaðst nú því hafa á leið komit, sem til var mælt, at Sveinn Danakonúngur var nú kominn til Jómssborgar, ok þeir áttu nú við hann alls koste, at gera við hann slíkt, af síno tilstille ok vitro, sem þeir vilde, ok bað þá konúnginn

ok Ástriðe gera, sem þeim sýndist rálligast ok vitrligast. Þau ræddu nú um, ok leituðu nú ráða undir Sigvalda, bæði konúgrinn ok dóttir hans Ástriðr, hvat honum sýndist rálligast um þetta mál, er til konúngs tók, Sveins. Sigvaldi svarar: hugat hefi ek eitthvert ráð um þetta málit, segir hann: ek vil attú gefir Sveini konúngi dóttur þína Gunnhildi, ok gerir hínngatför hans virðuliga, en hann vinne þat til ráðahags, at hann gefi þér upp áðr alla skatta, þá er þú hefir áðr átt honum at gjalda hínngat til, ok man ek gánga með þeim málom ykkar í mille, ok man ek svá þeim málum fylgt geta, at þetta man framgánga, sem nú hefi ek fyrir yðr røett. Nú eptir þessa viðrøðu þeirra, þá ferr Sigvaldi aptr með lið sitt, 100 manna, þar til er hann hittir Svein konúng, ok spyrr konúngr brátt eptir, hverso honum hefðe málin gingit. Þat er nú á yðro valde, herra! segir hann. Hvernveg er þess? segir konúngr. Þat þá, segir Sigvaldi, ef þú vilt þat tilvinna, at gefa upp áðr skattana Búrizlafi konúngi, áðr enn hann gipti þér dóttur sína: máttu ok á þat líta, herra! segir Sigvaldi, at þitt er allt eptir hans dag, ok er þetta þinn vegr méri, attú eigir þann mág, at undir öngan sè skattgildir; þvíat þeir þykkja ávalt konúngarnir minne, er skattana gjalda, enn hinir, er eigi gjalda. Ok nú telr Sigvaldi um fyrir Sveini konúngi á marga vega, at honum skylde þetta sýnast, ok skorti

hann hvârki til vit nè orðfæri. Svâ kömr þesso máli, at Sveini konúngi sýnist þetta ráð, er Sigvaldi lagðe til, ok er honum títt til at þessi ráðahagr tækist, ok er nú þetta ráðit, ok kveðit á brullaupsstefno, ok skulo bæðe vera senn brullaupin. Ok er at því kömr, þá fara þeir allir til boðsins Jómsvíkingar, ok er þar Sveinn konúgr í för með þeim, ok var þar en ríkuligsta veizla at hvívetna, svát þeir menn, er þá voro uppe, munðu eigi at vegligr boð hefðe verit í Vindlandi enn þetta. Þat er nú frásagt enn fyrsta aptan, er menn sitja at brullaupi, at brúðirnar falda sítt, svâ at úgerla má sjá þeirra yfirlit; en um morgoninn eptir, þá ero þær vel kátar, ok skupla þá ekki; ok nú hyggr Sveinn konúgr vannliga at yfirlitom þeirra systra, þvíat hann hafðe hvâriga fyrr sèna, enn að því boðe, ok hafðe hann þat eina til, er Sigvaldi hafðe honum frásagt þeirra vænleik ok kurteisi, systranna; ok er nú sagt at Sveini konúngi lizt allra bezt á þá konona, er Sigvaldi átti, refr, ok sýndist sú vera vænni ok kurteisari enn sín kona, ok þykkir konúngi Sigvaldi eigi til lengðar ¹⁾ hafa et sanna frásagt, ok finnr nú Sveinn konúgr at mikit stendr undan við hann í vinfengino af hende Sigvalda, ok sèr konúgrinn nú með vitra manna ráðe bragð hans allt, ok drepr þó hulðo á fyrir alþýðo manns, ok nýtir þat af allt sèr til sœmðar

¹⁾ ógluggt í A; lykta, F.

ok virðingar, sem nú er í boði, þannig sem komit er máli; á hann nú ok at taka Vindland at þriðjunge eptir dag Búrizlafs konúngs. Nú eptir þetta er slitið veizlonne, ferr nú Sveinn konúngr í brott með Gunnhildi kono sína, ok hefir þaðan 30 skipa, ok ferr með mikit lið í brott ok margar gersimar; en Sigvaldi ferr til Jomsborgar með kono sína Ástríðe, ok gánga-ast nú mjök or stað lögin þeirra, frá því sem þar voro sett fyrir öndverðu af Pálnatoka ok öðrum vitrom mönnum, ok finna þeir þat nú Jomsvikíngar, ok ero þó nú allir samt þar í borginne of stundar sakir, ok ero frægir mjök.

37. Eigi eptir þetta miklo, er nú var frásagt, þá spyrjast tíðendi mikil or Danmörku, at Strútharaldr jarl er andaðr, faðir þeirra Sigvalda ok Þorkels, en Hemíngr bróðir þeirra er úngr að aldri, þá er þetta er tíðenda, ok þykkist Sveinn konúngr skyldr til at gera erfi eptir Strútharaldr jarl, ef synir hans enir ellri kæmi eigi til; þvíat Hemíngr þótti þá enn úngr til at ráða fyri veizlonne. Nú sendir hann orð þeim bræðrum til Jomsborgar, at þeir Sigvaldi ok Þorkell kæmi til erfisins ok hittist þar, ok gerðe allir samt veizlu, ok hæfðe til skipana, at hún yrðe sem virðeligust eptir því líkan höfðingja, sem var faðir þeirra, Strútharaldr jarl. En þeir bræðr sendu þegar konúnginum þau orð í móte, at þeir koðost koma mundu, ok mæltu at konúngr skyldi allt láta tilbúa, þat er til veizlonn-

ar þyrpte at hafa, en þeir kváðost til mundu fá, ok báðo hann taka öll tilfaung af eigu þeirri, er átt hafðe Strútharaldr. Þá sýndist flestum mönnum úrálligt, at þeir færi þángat, ok grunuðu at vinátta þeirra Sveins konúnga ok Sigvalda mundi vera heldr grúnn, ok þeirra allra saman Jómsvíkínga, þannig sem farit hafðe með þeim fyrr viðrskipten, þótt þeir lèti þá hváirtveggjo skyldiliga við aðra; en Sigvaldi ok Þorkell háfi vilja ekki annað enn fara, sem þeir höfðu heitið, en Jómsvíkíngar vilja ok eigi eptir vera, ok vilja þeir allir fylgja þeim Sigvalda til boðsins. Ok er at því kömr, þá fara þeir or Jómsborg með miklo liðe, þeir hafa 70*) skipa annars hundraðs. Þeir fara nú þar til er þeir koma á Sjóland, þar sem Haraldr jarl hafðe fyrir ráðit, ok var Sveinn konúngr þar fyrir, ok hafðe þar búa látið erfit, svá at þá var alþúit, ok er þetta um vetrnáttu skeið; þar er inn mesti mannfjöldi ok en bezta veizla, ok drekka þeir Jómsvíkíngar ákafliga et fyrsta kveldit, ok fær á þá mjök drukkrinn. Ok nú er því ferr fram um hríð, þá finnr Sveinn konúngr þat, at þeir gerast nálíga allir dauðdrukkniir með þeima hætti, at þeir gerast málgir mjök ok kátir, ok þykkir líðið fyrir mörgu þat at tala, er ella væri eigi örvænna at undan liðe; ok nú er konúngr finnr þetta, þá tók hann til orða ok mælti. Hèr er nú glaumr mikill ok fjöl-

*) þannig F; óglöggð i A; hált unnat hundrað (3: 180), R.

menne, segir hann, ok vilda ek nú til þess mæla, at er tækit upp nokkora gleðe nýja til skemtonar mönnum, ok þat er lengi væri síðan at minnum haft, ok mikils væri um vert. Sigvaldi svarar konúnginom ok mælti: þat þykkir oss vera upphafligast, segir hann, ok vån at bezt myne verða fyrir sèð um gleðina, at er heyit fyrst, herra! Þvíat vèr eigum allir til yðvar að lúta, ok viljum vèr þvf allir samþykkjast, sem þer vilít vera láta um gleðina eða upptaka. Konúngr segir: þat veit ek menn gert hafa jafnan, segir hann, at dýrligum veizlum ok samkundum, ok þar er mannvál hefir gott samankomit, at menn hafa framhaft heitstrengingar sèr til skemtonar ok ágætis, ok em ek þess fúss, at vèr freistim nú þess gamans, fyrir því at ek þykkjomst þat sjá, svá miklo sem þer erot nú ágætari, Jómsvíkingar, um alla norðrhálfo heimsins enn allir menn aðrir, þá er þat ok auðvitað, at þat mon með méra móti, er þer villð til hafa tekit í slíkri skemtan, ok man þat enn fara eptir öðro, at þer erot nú meire fyrir yðr enn aðrir menn, ok þat líkligt at menn myne lengi þá hluti at minnom hafa, enda skal ek eigi undandraga at hefja þetta gaman. Þess strengi ek heit, segir konúngrinn, at ek skal eltan hafa or ríki síno Aðalráð konúng, áðr liðnar sè enar zju vetrnøtr, eða hafa feldan hann ella, ok nát svá ríkino; ok nú áttu, Sigvaldi! segir konúngr, ok mæl þú eigi minna um enn ek.

Sigvaldi segir: svá skal vera, herra! segir hann, at um skal nokkot mæla. Þess strengi ek heit, segir Sigvaldi, at ek skal herja í Noreg fyrir enar þju vetrnoetr með því liðe, er ek fæ til, ok hafa eltan Hákon jarl or landi eða drepit hann ella, at þja kosti skal ek þar eptir liggja. Þá mælti Sveinn konúngr: nú ferr vel at, segir hann, ok er þessa vel heitstrengt, ef þú efnir þetta, ok eigi er þetta lítilmannligt, ok ver hálfo at heilli, attú hafir þetta mælt, ok efn þetta nú vel ok drengiliga, er þer hafit nú ummælt. Nú er þar til at taka, er þú ert, Þorkell enn háfi! segir konúngr, hvers þú vill heitstrengja, ok er einsætt at láta verða stórmannliga. Þorkell svarar: hugat hefi ek mína heitstrenging, herra! segir hann. Þess strengi ek heit, segir Þorkell, at ek mon fylgja Sigvalda bróður mínom, ok flýja eigi fyrr, enn ek sæk á skutstafn skipe hans; en ef hann bersk á landi, þá strengi ek þess heit, at ek skal eigi flýja, meðan hann er í fylkingo, ok ek mega sjá merki hans fyrir mër. Vel er þetta mælt, segir Sveinn konúngr, ok muntu þat at víso efna, ertu svá góðr drengr. Búi digri! segir konúngr, nú áttu, ok vitu vèr attú munt nokkornig mikilmannliga ummæla. Þess strengi ek heit þá, segir Búi, at ek skal fylgja Sigvalda í för þessa, svá sem mër endist karlmennska til, ok drengskapr, ok flýja égi fyrr, enn færri standa upp enn fallnir ero, ok halda þó við, meðan Sig-

valdi vill. Svá fór sem vèr gátom, segir konúngr, at mikilmannliga mundi verða ummælt af þinne hendi; en nú áttu, Sigurðr kápa! segir konúngr, at mæla umb enn nokkvat eptir hönd Búa bróður þíns. Skjót er heitstrenging mín, herra! segir Sigurðr, þess strengi ek heit, at ek mon fylgja Búa bróður mínom, ok flýja eigi fyrr enn hann er líflátinn, ef þess verður auðit. Slíks var þar væn, segir konúngr, attú mundir því vilja atfylgja, sem bróðir þinn; en nú átto, Vagn Ákason! segir konúngr, ok er oss þar mikit um at heyra, hvers þú strengir heit, þvíat er lángeðgar erot garpar miklir ok afætor *). Vagn svarar ok mælti: þess strengi ek heit, segir Vagn, at ek skal fylgja Sigvalda í för þessa ok Búa frænda mínum, ok halda við meðan Búi vill, ef hann er lífs, ok þat læt ek fylgja, segir hann, minne heitstrenging, ef ek kóm í Noreg, at ek skal komit hafa í rekkjo Íngibjargar, dóttur Þorkels leiro í Vík austr on hans ráðe ok allra frænda hennar, áðr enn ek koma heim aprt í Danmörk. Nú fór sem mik varðe, segir konúngr, ok ertu fyrir flestom mönnum, þeim er vèr vitom, of allan vaskleik ok kurteisi. Þat er sagt at Björn enn brezke var þar í liðe þeirra Jómsvíkínga, ok var einkom fèlagi Vagns Ákasonar, þvíat þeir átto Bretland báðir samt, síðan er Pálnatóki andaðist. Ok nú mælti konúngr: hvers strengir þú heit, Björn

*) þannig A, en vantar í hina.

enn brezke! segir konúgr. Þess strengi ek heit, segir Björn, at ek man fylgja Vagne, fóstur mínum, sem ek hefi vit til ok drengskap. Ok nú eptir þetta slítr tali þeirra, ok fara menn at sofa vâno bráðara, ok ferr Sigvaldi í rekkjo hjá kono sinne Ástriðe, ok sofnar hann fast brátt, er hann kom í rekkjona; en Ástriðr kona hans vakir, ok vegr hún hann Sigvalda, þá er hann hefir sofit mjök lengi svâ, ok spyrr, ef hann myne heitstrenging sína, þá er verit hafðe um kveldit; en hann svarar, ok kveðst eigi muna, at hann hefðe heitstrengt nè eins um kveldit. Hún mælti: eigi mon þer at því verða, segir Ástriðr, at því er ek get til, ok muntu bæði viðþurfa vit ok ráðagerð. Hvat skal nú þá til ráðs taka, segir Sigvaldi, þú ert vitr ávalt, ok muntu nú kunna nokkor góð ráð til at gefa. Hún svarar: ek veit eigi nú, segir hún, hvert þat ráð sè, er gott er, en til skal þó nakkvat leggja: þá er þú kömr til drykkjo á morgin, þá vertu glaðr ok kátr, þvíat Sveinn konúgr mon muna heitstrengingar yðrar, at því er ek get til, ok þá er konúgr ræðir umb við þik, þá skaltu honum þesso svara: at öl er annarr maðr, ok munda ek sýnu minna hafa aftekit, ef ek væra ódrukkinn; en síðan skaltu spyrja konúnginn, hvat hann mon vilja tilleggja, attú getir efnt heitstrenging þína, ok [tak síðan glaðan á*) við konúnginn, ok lát sem þú þykkist

*) grip nú gulli á, F.

þar allt eiga, er konúgrinn er, fyrir því at hann þykkist nú hafa stiltan þik mjök í þesso, ok spyr hverso mörg skip hann myne fá þer til fararinnar, ef þú reipast við at fara, ok ef hann tekr þesso vænliga, ok kveðr þó ekki á umb, hverso mörg skip hann man tilleggja með þer, þá skaltu skora við hann fast, at hann kveðe þegar á, hvat hann man tilleggja, ok seg attú munt margra þurfa, fyrir því at Hákon jarl hefir mikinn afla; en fyrir því skaltu svá skjótt atgala um þetta, ok skora fast við konúnginn, segir hún, at ek hygg at honum myne nú minnst fyrir þykkja, at heita þer liðeno, ok leggja skipen til með þer, meðan hann veit eigi víst, hvárt förin tekst eða eigi; en þá er förin er ráðin, þá get ek þik lítit af honum fá um liðit, ef hann hefir eigi áðr heitið, fyrir því at hvárgan ykkarn Hákonar jarls man hann spara til at hljóte úförna, ok þykkja þá bezt at báðir hlyte.

38. Þat er nú frásagt at Sigvaldi gerir svá sem Ástriðr ræð honum; ok þá er þeir taka til drykkjo of daginn eptir, þá er Sigvaldi enn kátaste, ok fær mart til gamans. Ok nú inner konúngr til umb heitstrengingar þeirra, er verit höfðu um aptaninn, ok þykkir konúnginom nú umb it vænsta, ok þykkir mjök hafa í vaðhorne uppkomit við Sigvalda, ok alla þá saman Jómsvíkínga. En Sigvaldi segir konúnginum,

ok mælti slíkum orðum öllum, sem Ástríðr hafðe fyrir hann lagt, ok frèttir nú eptir, hvat konúngrinn vill tilleggja með honum. En þar kömr at konúngrinn mælir svá, at hann kveðst ætla, þá er Sigvaldi er búinn til þeirrar farar, at hann mundi tilleggja með honum 20 skip. Sigvaldi svarar: þetta tillag er gott, segir hann, af einhverjom ríkjum bónða, en ekki er þetta konúngligt tillag, slíkr höfðingi sem þú ert. Þá svarar Sveinn konúngr, ok var nokkvat brúnölfri ¹⁾, ok spurðe Sigvalda: hversu mikils mundir þú þykkjast viðþurfa, segir hann, ef þú hefðir lið eptir því sem þú vildir. Skjótt er þat at segja, segir Sigvaldi: beint 6 tigi ²⁾ skipa, þeirra er öll sè stór ok vel skipot, en ek mon þó fá ³⁾ í staðinn eigi færri skip eða þaðan af fleiri, ok monu þau vera smærri, fyrir því at eigi má vita, hvárt öll koma aptr skipen yðr, ok er þessu sýnna að svá berr til. Nú segir konúngr: búin skulo öll skipen, Sigvaldi! þá er þú ert búinn til fararinnar, segir konúngrinn, ráðtu til at heldr! ek skal til fá þetta, er þú beiddir. Þá er vel við orðit, herra! segir Sigvaldi, ok vegsamliga, sem vau var at yðr, ok látið þá nú vel efnt verða, sem nú hafi þer heitið, fyrir því at nú skal fara þegar, er boðe þesso er lokit, er nú sitjum vèr at, ok fá þú nú öll skipen, svá at eigi verðe seinað, en

¹⁾ brúnölfir, *R*; brúnvölvi, *F*; reiðugligr, *B*. ²⁾ 40, *B*, *F*.

³⁾ þér, *b. v. F*.

ek man lið til fá ok við báðir samt. Ok nú drepr or hljóð fyrst or konúnginom, ok verðr honum staðr á, ok mælti þó vâno bráðara: svâ skal vera, Sigvaldi! segir konúngr, sem þú mælir til, en þó hefir þetta skjótara aðborizt, enn ek hugða, ok varðe mik trautt, at svâ skjótt mundi áþjóta, sem nú er. Þá mælti Ástriðr, kona Sigvalda: égi er yðr þess vân, segir hún, at þer munit mjök sigrast á Hákone jarli, ef er dvalit ferðinne, svâ at hann spyrl, ok megi viðbúast lengi, ef þer fáit nú úsigr, ok er þetta eitt ráðit, segir hún, at bregða við sem skjótast, ok láta enga fara frèttina fyrir, ok komet þer jarli á úvart. Þat er nú sagt, at þeir láta ráðna vera ferðina, þegar veizlonne er slitið, ok skipa þar nú til alls at erfino, ok hafa ætlan á um ferðena. Svâ er sagt, at Tófa, dóttir Strútharalds jarls, tekr til orða, ok mælti við Sigurð bónda sinn: þú munt nú fara, segir hún, sem þú hefir ætlað, en þess vil ek þik biðja, segir hún, attú fylgir sem bezt Búa brœðr þínom, ok leif eptir þik orðstír sem beztan, en ek mon þín biðja, svâ at engi maðr skal koma í mína rekkjo, meðan ek spyr þik heilan ok lífs. En menn ero þeir 2, Búi! segir hún, er ek vil þer gefa til farar þessarar, þvíat þú hefir allar stundir vel til mín verit: annarr heitir Hávarðr, ok er kallaðr Hávarðr höggvande, en annarr heitir Áslákr, ok er kallaðr Áslákr hólmskalle, en því gaf ek þer

Þessa menn, at mér er við þik vel, ok ekki skal úeinorð við þat hafa, at miklo heldr vilda ek þér hafa gefin verit, enn þeim er nú á ek, en þó mon þat nú svá búit vera verða. Búi þiggr mennina at henne, ok biðr hana hafa þökk fyrir, ok gefr þegar Áslák Vagne frænda sínom til fylgðar, en Hávarðr var með honum sjálfum. Nú slítr boðeno, ok búa þeir nú lið sitt Jómsvíkingar þaðan frá veizlonne; ok er þeir ero búnir, þá fara þeir or landino, ok hafa 100 stórskipa, [en þeir höfðu þangat haft or Jómsborg til veizlonnar 70 annars 100, ok voro í því tali mörg smáskip ¹⁾].

39. Nú fara þeir ferðar sinnar, ok gefr þeim vel byri, ok taka Víkina í Noregi; þeir koma at síð aptans, ok þegar um nóttina hældu þeir til býarins í Túnsbergi, ok komo þar með öllu liðeno um miðnættis skeið. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Ögmundr hét, ok var kallaðr Ögmundr ²⁾ hvíte, hann var lendr maðr Hákonar jarls, úngr að aldri ok! virðr mikils af Hákone jarli; hann hefir mest forráð býarins í Túnsbergi, þá er þessi tíðendi ero. Ok nú er herrinn er kominn í bæinn, þá tóko þeir upp nálíga allan bæinn, ok drápo þar mart manna, tóko síðan allt þat er þeir máttu í fjárlutum, ok fóro eigi þorfsamlíga ³⁾; en þeir er fyrir váro vöknudø eigi við góðan draum, ok

¹⁾ *sleppir R*; en þeir höfðu alls hálfan sjöunda tug annars hundraðs *F*. ²⁾ Geirmundr, *R*, *allstaðar*. ³⁾ þorfsamlíga, *F*.

áttu margir þegar við höggum at taka ok vâpna-
gánga. Ögmundr hvíte vaknar ok, sem aðrir
menn, við þenna úfrið, ok þeir er sváfo næstir
honum í herbergi. Nú tekr hann þat ráð, ok
þeir með honum, at þeir flýja undan í eitt lopt,
þat er þeim þótti sem lengst munde verjast mega,
þvíat engi voru föng á, at komast mætti til
skógarins. Ok er þeir Jómsvíkíngar verða þessa
varir, þá drífa þeir at loptino, ok höggva loptið
í ákafa; ok nú sjá þeir Ögmundr, at þeir muno
eigi fá varizt, miklo er herra þessi harðfengari
ok ákafari, er þar er kominn. Þat er sagt, at
Ögmundr hvíte tekr þat ráðs, at hann hleypr or
loptino ofan ok á strætið, ok kömr standande
niðr; en Vagn Ákáson var þar nærstaddr, er hann
kom niðr, ok höggr þegar til hans Ögmundar,
ok hjó á hönd honum fyrir ofan úlflið, ok hefir
Vagn eptir höndina, en Ögmundr komst í skóg
í braut. Gullhríngur hafði fylgt hendingne, ok
tekr Vagn hann upp ok hefir. En Ögmundr,
er hann kömr í skóginn, þá nemr hann staðar,
þar er hann má heyra mál þeirra, ok vill vita
ef hann fái þat skilt af orðum þeirra, hverir þar
ero komnir, þvíat hann veit eigi áðr, ok þykkir
þetta heldr til ¹⁾ ófrólligt, ef hann kann ekki frá
segja, ef hann hittir aðra menn, en slíkt víte, sem
hann hafðe á sèr tekit. Hann verðr nú þess
varr af orðum þeirra ok ákalle, at þar ero kom-
nir Jómsvíkíngar, ok svá veit hann nú, hverr
á honum hefir unnit sjálfom. Ok nú eptir

¹⁾ óglögg í A.

Þetta þá ferr hann leiðar sinnar á skóga íbrott ok merkr, ok þat er nú frásagt, at hann liggr úti 6 dægr á mörkum, áðr enn hann kömr til bygða. En þegar er Ögmundr finnr bygðir ok menn, þá hefir hann greiða allan, þann er þarf, því at margir menn visso deili á honum, ok var hann vel um sik ok vinsæll maðr, ok ferr hann nú þar til, er hann spyrr hvar jarl er á veizlum, ok sækir hann nú á hans fund. Jarl hefir þá tekit veizlu á þeim bæ, er heitir á Skugga, ok sá maðr er Erlíngr nefndr, er veizlona hêlt; hann var lendr maðr. Jarl var þar með 100 manna á veizlonne, ok þar var Eiríkr son hans með honum. Svá er sagt at Ögmundr hvíte kömr þar síð aptan dags, ok gengr þegar inn í höllina ok fyrir jarl, ok kveðr hann vel. Jarl tekr kveðju hans, ok er hann spurðr almæltra tíðenda. En hann svarar, Ögmundr: litil ero enn tíðendi undir förum mínom, segir hann, en gerast mætti at tíðendum eigi all-litlum. Hvattá? segir jarl. Þattá, segir Ögmundr, at ek kann at segja yðr hersögu, at mikill herr er kominn í landit, austr í Víkina, ok með enom mesta úfriði ok styrjöld, ok þat sama ætla ek þeim í skapi búa, at halda slíko fram. Jarl mælti: hvat veit ek, segir hann, hvárt menn muno aldregi hætta fyrr lygisögum í landino, enn nokkor hángir uppe fyrir. Eiríkr svarar ok mælti: eigi er svá á slíko at taka, faðir! segir hann, ekki er þessi lygimaðr, er nú segir frá. Jarl mælti:

veiztu þat mjök gerla, frændi! segir hann, hverr þessi maðr er, ok væri þat líkligt, fyrir því er þú fylgir mále hans. Þat ætla ek at ek vita nokkot til, segir Eiríkr, eigi síðr enn þú, faðir! at ætlan þinne; þat hygg ek at hær sè kominn Ögmundr hvíste, lendr maðr þinn, ok hefir hann oss opt betr fagnað, enn vèr fögnum honum nú. Egi kennda ek hann, segir jarl, gänge hann enn hín gat til máls við mik. Nú gerir Ögmundr þegar, er honum komu orð jarls, þá gengr hann enn fyrir hann. Síðan spyrr jarl: hverr Ögmundr ertu? segir hann. En hann segir honum öll deili á sèr, at hann má viðkannast. Þá mælti jarl: veit ek, segir hann, attú munt sanna sögu segja, ef þú ert þesslíkr *) maðr; en seg mèr, segir jarl, hverr ræðr fyrir her þessom enom mikla? Sigvaldi heitir sá, segir Ögmundr, er fyrir herliðino ræðr, en nefnda heyrða ek í herinom bæði Búa ok Vagn, ok hefi ek þess nokkor merki á sjálfum mèr, at ek lýg þetta eigi; ok bregðr síðan upp hendinni, ok sýnir jarli handarstúf-inn. Jarl mælti þá: hart ertu leikinn, segir hann ok sárliga, en hvárt vissir þú þat, hverr þær veitti þenna geig? Ræð ek at likendum, jarl! segir hann, af því er þeir mæltu, þá er sá tók upp hringinn, er fylgt hafðe hendinne: fænaði þær nú, Vagn Ákason! sögðu þeir, ok þóttumst ek þaðan af vita, at hann mundi á mèr hafa unnit, ok þat kannaða ek af, segir hann,

*) óglögg í A.

að sá herr mundi kallaðr vera Jómsvíkíngar. Sannfróðr muntu of þat vera, segir jarl, af þeim mönnum, sem þú heyrðir nefnda í liðino; en þat er þó at segja, at þenna munda ek sízt kjósa herinn, segir jarl, þótt ek ætta um alla at velja, ok man nú bæði viðþurfa vit ok harðfenge, svá segir mēr hugr umb þetta.

40. Nú sendir jarl þegar menn nokkora á Hlaðir til Sveins sonar síns, at segja honum hersöguna, ok sendir honum orð til, at hann safnaðe liðe um allan Þrándheim af sinne tilsýslo, ok kveðja upp alla þá menn, er mikils ero virðir, ok svá hina, er minna háttar ero, ok fá búit hvert skip þaðan, þat er nokkorr vöxtr er at. En Guðbrandr hvíte var þar með jarli, er hann unni mest. Ok ferr jarl nú þegar af veizlonne með því liðe, er hann fékk þar; hann ferr þar til, er hann kömr ofan í Raumsdale, ok síðan samnar hann liðe um Norðmæri; en hann sendir Erlíng suðr um Rogaland at segja tíðendin, ok samna þar liðe, ok sende jarl Erlíng þegar suðr þá þángað, áðr hann færi frá veizlonne, ok sendir þau orð öllum mönnum sínou, þeim er í landino voru, ok öllum þeim, er nokkorr líkvendi var at, at þeir skyldu allir til hans koma með því liðe, er þeir fengi til. Ok jamvel sendir jarl þeim mönnum orð, er hann var missáttr við, at þeir skyldo ok koma á hans fund, ok kveðst sættast mundo við hvern mann, þeirra er sótti á hans fund

Því sinni, ok veitti honum lið. Eiríkr ferr norðr um Naumudali, son Hákonar jarls, í móte Sveine bróður sínom, ok samnar liði, sem hann má, allt um eyjarnar et ytra. Þat er sagt, þá er Eiríkr sigldi suðr eptir Hamrasundum, að þar koma ímóte honum herskip, ok ræðr sá maðr fyrir liðino, er Þorkell hèt, ok var kallaðr Þorkell miðláng, hann er rauðr víkingr ok í mis-sætti við Hákon jarl. Þeir brjóta þegar upp vâpn sín, víkingarnir, ok ætla at leggja að þeim; þeir hafa 3 skip. En þá er Eiríkr sèr þat, þá mælti hann við Þorkel miðláng: ef þú vilt berjast við oss, segir hann, þá skulo vèr búnir þess, en þó sæi ek hèr betra ráð til. Hvert er þat? segir Þorkell. Óskapligt sýnist mèr þat, segir Eiríkr, at vèr berimst sjálfir Noregs menn, þvíat nú mætti vera at fingist [annarr betri kost *], ef þú vilt koma á fund föður míns með lið þitt, ok viltu veita honum slíkt, sem þú ert tilfærr, þá muno þit sættast, ok mon þat þá eigi verða torsótt af föður míns hendi. En Þorkell svarar: þenna kost vil ek, ef þú býðsk í því, Eiríkr! at mèr akist þetta eigi í tauma, er þú segir, þá er ek hitte föður þinn. Ek skal þat annast, segir Eiríkr; ok nú ræðst Þorkell miðláng með sveit sína til liðs með Eiríki. Ok brátt eptir þetta finnast þeir bræðrnir, Eiríkr ok Sveinn, ok fara þeir nú til þess staðar, er þeir höfðu ákveðit með sèr, Hákon ok Eiríkr, áðr enn þeir skildist, ok síðan hittast þeir þar

*) máð i A; þannig gízkat.

allir feðgar, Hákon ok Eiríkr ok Sveinn, í þeim stað, sem þeir höfðu mælt mót með sèr, ok allr herrinn skylde hittast ok saman koma; en þat var á Sunnmæri við ey þá, er heitir Höð ¹⁾, ok kemr þar mart lendra manna. Þeir höfðu feðgar alls 300 skipa, ok voro mörg ekki allstór. Þeir liggja þar á vâgi þeim, er Hjörúngavâgr heitir, ok bera nú saman ráð sín, ok liggja þar á vâginom ölluðm flotanum.

41. En nú er at segja frá þeim Jómsvíkíngum: þeir fara nú sunnan fyrir landit ófriðsamliga, herja þar ok ræna, sem þeir koma við. Þeir höggva strandhögg stór ok drepa mart manna, ok víða er þat, at þeir brenna býi at köldum kolum, ok fara með herskilde allt sunnan fyrir landit, ok flýr hotvetna undan herinom; þat er spyrr til, ok undan má komast. Ok nú fara þeir, þar til er þeir koma fyrir sund þat, er kallat er Úlfasund, ok ero þeir þá komnir at Stað; ok er þat frásagt, at hvârigir spyrja til annarra gleyggt, Hákon jarl eða Jómsvíkíngar. Ok nú sigla þeir Jómsvíkíngar sunnan fyrir Stað 20 vikur sævar, ok fara þar til, er þeir koma í höfn þá, er heitir í Herseyjum, ok leggja þar í höfnina allan flota sinn; ok er þeir ero þar komner, þá þykkjast þeir þurfa at nýjo at fá sèr vista; ok er þat sagt, at Vagn Ákason ferr á skeið sinnè til eyjar þeirrar, er Höð heitir, ok veit Vagn eigi at

¹⁾ Hödd, F.

jarl liggr þar í váginom skamt frá eyjonne. Vagn liggr við eyna, ok gánga þeir upp, ok ætla at fá sèr strandhögg, ef svá berr at hendi. Ok nú berr svá at, að þeir finna mann einn at máli; sá rekr fyrir sèr kýr 3 ok geitr 12 1). Vagn spyrr þann mann at nafne. Sá svarar ok kveðst Ulfr heita. Þá mælti Vagn við sína menn: takit er nú kýrnar ok geitrnar, ok höggvið út á skip vart, ok svá ok, ef er finnit hær fleira fè. Hverr er þessi maðr, segir hann Ulfr, er fyrir liðino ræðr á þesso skipe? Þessi heitir Vagn ok er Áka son. Svá þótti mér nú, segir hann Ulfr, sem vera muñdi nú stærrí slátra efni, ok nú eigi allfjarri yðr komit, at því er jer 2) ætlit nú til, Jómsvíkingar! enn höggvaniðr kýmínar eða geitr. Segðu oss, ef þú veizt nakkvat til ferða Hákonar jarls, segir Vagn, ok ef þú kant oss nakkvat þat at segja með sannendum, at vèr vitem, hvar hann er, þá muntu undan koma bæði kúm þínom ok geitom; eða hver ero tíðendi oss at segja, hvat veiztu til Hákonar jarls? Ulfr svarar: hær lá hann í gærkveld síð einskípa fyrir innan eyna Höð á Hjörúngavági, ok máno þær þegar fá drepit hann, er þær vilit, þvíat hann bíðr þar manna sinna. Þá skaltu, segir Vagn, hafa keypt í frið fè þitt allt, ok gakk nú á skip með oss, ok seg oss leið til jarls. Svá hæfir eigi, segir Ulfr, ok vil ek víst eigi berjast í móte jarli, ok samir þat eigi; en segja

1) þannig B, F, R; vantar í A.

2) þannig.

mon ek yðr leið, þar til er þér hittið inní váginn, ef þér villt; ok ef ek fer með yðr á skip út, þá vil ek þat mælt eiga, at ek sjá þá látinn vera í friðe, er þér sèð yfir þat, at èr hittið í váginn. Nú gengr Úlfr út á skip með þeim, en þat er snemma dags, ok fara þeir Vagn þegar í Hereyjar sem tíðast, ok segja Sigvalda ok öllum Jómsvíkíngum þessi tíðendi, er Úlfr sagði þeim.

42. Nú taka þeir Jómsvíkíngar at búast við at öllu, sem þeir munde þá, at þeir skyldu fara til ens harðasta bardaga, ok vilja vera við öllu umbúnir, þótt Úlfr take auðvelliga á. Ok er þeir ero albúnir, þá veita þeir atróðr at váginnom. Þat er sagt at Ulf grunar um nokkot, að þeim myne fleiri sýnast skipin í váginnom, enn svá sem hann hafðe sagt þeim. Ok þegar er þeir sá framkoma skipen, þá hleypr Úlfr útbyrðes ok þegar á kaf, ok ætlar at leggjast til lands, ok vilde eigi bíða þess, er þeir launaðe honum sitt starf. Ok er Vagn sèr þetta, þá vill hann at víso launa honum eptir verðleikum, grípr upp síðan eitt spjót, ok sendir eptir honum, ok kemr spjótið beint á hann miðjan, ok lèzk hann þar. Nú róa þeir Sigvaldi ok allir Jómsvíkíngar inn í váginn, ok sjá þá at skipaðr var vâgrinn allt frá þeim í brott af herskipom ¹⁾. Þeir fylkja nú þegar liðes síno

¹⁾ B. hæfir þessu við: ok þar hitta þeir þann, er þeir fóru at leita, llákon jarl, ok var hann eigi einskípa, ok eigi með 2,

öllu. En í öðrum stað þá sá þeir jarlarnir, Hákon ok synir hans, hvar þeir ero komnir, Jómsvíkingar, ok taka þegar skip sín or tengslum, ok ætla til hverir hverjom skulo í móte berjast. En svá er hær frásagt, at í austr horfi botninn á Hjörúngavági, en mynnet í vestr; þar standa ok út á váginnom steinar 3, þeir er heita Hjörúngar, ok er einn þeirra nokkoru mestr, ok er við þá steina vâgrinn kenndr. En sker liggr inn á vâginóm miðjum, ok er jafnlángt til lands á alla vega frá skerino, bæðe inná vâgsbotninn, ok út tveim megin gagnvert. En ey liggr sú fyrir norðan vâgin, er heitir Primsigð ¹⁾, en Harund ²⁾ liggr fyrir sunnan vâgin, ok þar inn frá er Harundarfjörðr. Nú er frá því at segja, at þeir Jómsvíkingar skipa þannog í fylking skipom sínom, sem nú mon hær sagt:

heldr voru meir enn 300; þat voru snekkjur ok skeiðr ok kaupskip, ok hvert fljótanda far, er jarl fékk til þeirra, þau er há voru borði, ok öll voru skipin bæði hlaðin af mönnum ok vopnum ok grjóti. Þar er með Hákon jarli eum fyrsti maðr Eiríkr son hans, ok Sveinn ok Sigurðr ok Erlíngr synir hans, þeir styrðu allir skipum; svá sagði Þórðr Kolbeinsson, er hann orte um Eirík:

Mjög lét margar snekkjur	Sótti jarl sá er átte
mærdarör sem knöru	ógnfróðr á lög stóði
áðr vex skjallz ok skeiðar	hær sinnz hafa stafna
skjalldhlynr aljum dynja;	hátt Sigvalda á móti;
þá er ólúinn utar	margr skalf hlynr en hvergi
oddherðir þar gjörðar	hugendr bana ugðu
mörg var lind fyrir laudi	þeir er gátu sjó slíta
lund síns föður röndu.	sárgams blóðgunn ára.

Ok eum sagði hann svo:

1) Primsignd, R.

2) Havrund, R.

Sigvaldi leggr skip sitt í miðja fylking, en Þorkell háfi, bróðir hans, leggr þar skip sitt næst honum; en Búi digri ok Sigurðr kápa, bróðir hans, þeir leggja skip sín út í fylkingar armenn annann; en Vagn Ákason ok Björn enn brezke skipa annann arm. En þeir Hákon jarl ætla fyrir sér í öðru lagi, hverir berjast skulo í móte þessom köppum af þeirra liðe, ok skipa þeir svá til í flestom stöðum, at 3 voru ætlaðir í móte einom þeirra. Nú muno vèr þar fyrst til-taka, at segja frá þeirra tilskipan, at ætla Svein Hákonarson í móte Sigvalda. En 3 mönnum var skipat í móte Þorkatli háfa, bróður Sigvalda, ok var þar Yrjaskeggi einn, en annarr Sigurðr steiklingr norðan af Hálogalandi, 3ðil Þórir, er kallaðr var hjörtr; ætlaðir voru enn 2 menninnir með Sveine Hákonarsyni í móte Sigvalda, þeir er eigi var áðr getið: Guðbrandr or Dölum ok Styrkarr af Gimsum. Í móti Búa var ætlaðr Þorkell miðláng, lendr maðr jarls, ok annarr Hallsteinn kerlingabane ¹⁾ af ... lum ²⁾, ok enn 3ðil Þorkell leira, hann var lendr maðr jarls. En á mót Sigurðe kápo, bróður Búa, voru þeir feðgar [Ármóðr or Önundarfirði ok Árne son hans ³⁾]. En í mót Vagne Ákasyni var ætlaðr Eiríkr jarl Hákonarson, ok annarr Erlíngr af Skugga, enn 3ðil Ögmundr hvíte, ok sá enn same átte at gjalda Vagne handarhöggit,

¹⁾ kerlingr, R.

²⁾ Fjöllum, B; Fljóðum, F, en vantar

í R.

³⁾ Ármóðr ok Arni ok Fiðr, R.

sem fyrr var sagt. Á mót Birne enom brezka var ætlaðr Einarr litle, lendr maðr, annarr Hávarðr uppsjá, 3ði Hallvarðr af Flyðronesi, bróðir Hávarðar; en Hákon sjálfr skal leika laus við svá, ok var öngum ætlaðr einkum í móte, ok skal hann styðja allar saman fylkingar, ok ráða fyrir liðeno. Þat er frásagt at 4¹⁾ menn íslenzkir hafi verit með þeim feðgum Hákoní ok Eiríke, þeir er nefndir ero: Þar er til nefndr Einarr, er þá var kallaðr Skjaldmeyjar-²⁾ Einarr, hann var skáld jarls, ok hafðe þá lítinn sóma af jarli, hjá því sem verit hafðe. Einarr hafði þat mjök í mali, at hann mundi hlaupa or flokke jarlsins Hákonar ok til Sigvalda, ok síðan kveðr hann vísu:

Gerða ek [veig of³⁾ virða

víðis illrar tíðar,

þat vann ek meðan aðrir

örvafaðar⁴⁾ sváfu;

[komkað ek þess⁵⁾ þar er þótte

þingsættis⁶⁾ fè betra,

meiðr sparir hödd við hróðri

hverr en skáldit verra⁷⁾.

Enda skal ek at vísu til Sigvalda, segir hann,

¹⁾ 3, B.

²⁾ Skjaldmeyjar, R.

³⁾ víg-um, F.

⁴⁾ örva veðrs, F.

⁵⁾ kátr er þrótz, F.

⁶⁾ þing-

sættis, F.

⁷⁾ B hefir þessa vísu þannig:

Gjörða veit ek virða

komkat ek þrótt þann er þótte

vörð þann er sitr á jörðu,

þrenna línz at finna

yðrunst þess, meðan aðrir

færi mik firða mæri

örváðir menn sváfu;

fere skjald enn verri.

eigi mon hann minna sóma gera til mín, enn jarl gerir. Hann hleypr síðan utan af skipe Hákonar jarls ok á bryggjornar, ok gerir á sér brautfús sem mestan, en hleypr eigi skeleggliga ¹⁾ í brott, ok vill sjá hvernog jarli brygðri við; ok er hann kömr á bryggjornar, þá verðr honum enn vísa á munne, ok kveðr til Sigvalda:

Sækjum jarl, þanns auka
úlfs ²⁾ verðr ³⁾ þorir sverðum
hlöðum ⁴⁾ við ⁵⁾ borð á barða
baugskjöldum ⁶⁾ Sigvalda;
drepr eigi sá ⁷⁾ sveigir
sárlinns er ⁸⁾ grams ⁹⁾ finnum,
rönd ¹⁰⁾ berum út á andra
Endils ¹¹⁾, við mér hendi.

Ok nú finnr Hákon jarl, at Skjaldmeyjar-Einarr er nú í brottbúninge, ok nú kallar jarl á hann, ok biðr hann ganga þángat til máls við sik, ok hann gerir svâ; síðan tekr jarl skálir góðar, þær er hann átti, þær vöro gervar af brendu silfri ok gylldar allar; en þar fylgðo 2 met, annat af gulli, en annat af silfri; á hvárotveggja metino var gert sem væri líkneskja ¹²⁾, ok hêto þat hlotar, en þat voru reyndar hlutir, sem mönnum var títt at hafa, ok fylgðe þesso náttúra mikil, ok til þess alls, er jarli þótti skipta, þá

¹⁾ þannig, A, F. ²⁾ úlf, B. ³⁾ verð, R, F, B. ⁴⁾ hlaupum, B. ⁵⁾ vèr, R. ⁶⁾ haugmildum, B. ⁷⁾ svâ, R.
⁸⁾ af, B. ⁹⁾ gram, R, F, B. ¹⁰⁾ rand, F.
¹¹⁾ endis, B. ¹²⁾ manns, b. v. B, F, R.

hafðe hann þessa hluti. Jarl var því vanr at leggja hluti þessa í skálernar, ok kvað á, hvat hvar skylde merkja fyrir honum, ok ávalt er vel gingo hlutir, ok sá kom upp, er hann vilde, þá var sá ókyrr hlutrinn í skálinne, er þat merkði, er hann vilde at yrðe, ok breysti sá hlutrinn nokkot svá í skálenne, at glam [þat] varð af. En þessar gersimar gefr jarl Einari, ok verðr hann við þetta kátr ok glaðr, ok sezkr nú aptr at brottförinne, ok ferr ekki á fund Sigvalda. Ok af þesso fær Einarr nafn, ok er síðan kallaðr Einarr skálaglam. Sá maðr var þar annarr íslenzkr, er hêt Vigfús, son Vígaglúms; þriðe þórðr, er kallaðr var örvahönd; fjórðe þorleifr, er kallaðr var skúma, hann var son þorkels ens auðga vestan ¹⁾ or Dýmsfirði ²⁾ or Alviðro ³⁾. Þat er sagt frá þorleifi, at hann fær sèr í skógi klumbu eina mikla eða hálfroteldi ⁴⁾ þat, ok ferr síðan þángat, er matsveinar hafa elda ok matbúa, ok sviðr klumbuna utan alla nokkot svá, ok hefir hana í hendi sèr, ok ferr á fund Eiríks Hákonarsonar, ok gengr Eiríkr þá ofan til skips, ok er þar þá í för með honum Einarr skálaglam, ok þá slæst þorleifr í för með þeim; ok er Eiríkr sèr hann, þá mælti hann: hvat skal þèr, þorleifr! segir hann, klumba

¹⁾ af Mýrum, *b. v. B.* ²⁾ fimti var, *b. v. B.* ³⁾ Tindr

Hallkels son, *b. v. B.*

⁴⁾ þannig *A, R*; er róteldi,

B; v. i F.

sú in mikla, er þú hefir í hendi. En Þorleifr svarar honum á þá leið:

Hefi ek í hendi
til höfuðs gerfa
beinbröt Búa,
böl Sigvalda,
vå víkinga,
vörn Hákonar;
sjá skal vera ¹⁾,
ef vér lifom,
eikikylfa
óþörf Dönom ²⁾!

Ok nú fara þeir þar á skip [4 íslenzkir ³⁾ menn með Eiríke, Þorleifr skúma ok Einarr skálaglam, Vigfús Vigaglúmsson ok Þórðr örvahönd.

43. Nú eptir þetta leggjast at fylkíngar með þeirri tilskipan, sem nú var tjáð ok sagt, ok er Hákon jarl í fylkíngo með Sveini syne sínom at efla hann í móti Sigvalda, ok tekst

¹⁾ verða, *B, R, F.* ²⁾ *F, B, R bæta við þessu: þá tók Vigfús Vigaglúmsson, ok hvatti spjót, er hann átti, ok áðr þeir berðist kvað hann vísu þessa:*

Oss er ¹⁾ leikr, en lauka [hlýss kveð ek hel ab ossa ⁷⁾
liggr heima vinnr ²⁾ feimu, hann væntir sér annars
þraungr ³⁾ at Viðris veðri ⁴⁾ vífs ⁸⁾ undir ⁹⁾ vörnum bægi,
varðar ⁵⁾ góðr ⁶⁾ fyrir handun; , vér skreytom spjórr neyta.

Vel er þetta kveðit, segir jarlinn.

³⁾ hinir íslenzku, *B.*

¹⁾ *v. í B.* ²⁾ *v. í B.* ³⁾ þrýngr, *R.* ⁴⁾ varðar, *B.*

⁵⁾ vöndr, *B.* ⁶⁾ goð, *R.* ⁷⁾ hlýs kveðju hæla

bossa, *B;* loð kveð ek hæla hosa, *R.* ⁸⁾ vis, *B.*

⁹⁾ und, *R.*

nú inn harðasti bardagi millom fylkínganna, ok er hvárigum sóknar at frýja nè framgaungu; ok er þat sagt, at at jöfnu gengr með þeim Sigvalda ok þeim feðgum, svà at hvárigir láta undan síga sín skip. En þá er svà (er) komit, þá geta þeir Hákon jarl at líta, at Búi hefir á gjört mikinn bug á fylkíngo þeirra, þar sem hann var, inn nörðra arminn, ok höfðu þeir, er við hann börðost, látið síga skipen undan, ok þótti þeim sem betra mundi firr honum, en liann gengr þó á eptir eigi at síðr, ok verðr hann þeim stórhöggr, ok fá þeir illt af honum, ok er hann mannskæðr í bardaganom. Jarl getr at líta, at mjök var jafnleikit með þeim Eiríke ok Vagne at svà búno, ok ero þeir í fylkíngar arminum syðra. Ok nú leggr Eiríkr frá þaðan skip sitt, þat er hann er á sjálfr, ok Sveinn bróðir hans öðru skipe, ok fara þeir nú brœðrnir ok leggja nú at Búa, ok berjast við hann, ok geta rétta fylkíng sína, ok eigi betr. En Hákon jarl bersk við Sigvalda meðan, en þá er Eiríkr kemr aptr í fylkíngararminn syðra, þá hefir Vagn á gjört mikinn bug á liðe Eiríks, ok hafa látið undan sígast, ok þá hafa sundrskila orðit skipen Eiríks, ok hafa þeir Vagn gingit þar í gegnum fylkíng, ok lagt svà fast at þeim. Ok nú verðr Eiríkr reiðr mjök, er hann sèr þetta, ok leggr nú járnbarðann at harðfengliga at skeiðinne, þeirri er Vagn stýrði, ok stínga

Þeir nú saman stöfnum, ok berjast þeir nú af nýjo, ok hefir eigi verit snarpari orrostan, enn nú er. Ok þat er nú frásagt, at Vagn ok Áslákr hólmskalli hlaupa af skeið sinne ok á járnbarðann Eiríks, ok gengr síðan með síno borðe hvárr þeirra, ok höggr Áslákr hólmskalle á tværhendr, svá má at kveða, ok svá Vagn it sama, ok svá ryðjast þeir nú umb, at allt hrökkr liðit fyrir. Eiríkr sér þat, at þessir menn ero svá óvægnir ok óðir, at eigi mon lengi lýða svá búit, ok mon þurfa sem bráðast at leita ráða jarls. Áslákr er maðr sköllótt, at því er sagt er, ok hefir öngan hjálm á höfðe, etr fram berom skallanom um daginn, ok er heiðviðri á ok bjart veðrit ok varmt, ok fara margir menn af klæðum fyrir hita sakir, ok hafa ekki nema herklæðin ein. Ok nú eggjar Eiríkr menn sína í móti þeim, ok ráða þeir í móti Ásláki hólmskalla, ok bera vâpn á hann, höggva í höfuð honum bæði með sverðum ok eyxum, ok þótti þeim sem honum munde eigi annat geigvænliga, þars hann hafðe beran skallann fyrir. En þó er svá frásagt, at vâpnin hrjóta af upp af skallanom Ásláks, hvárt sem þeir færa í höfuð honum sverð eða eyxar, ok beit ekki á, ok hrýtr orskallanum við höggin. Ok nú er þeir sjá, at hann gengr fram hart, hvatke er þeir hafa at, ok ryðsk hann um [it sitt ¹⁾], höggr á báðar hendr, bæði títt ok hart ok stórt, ok fellir margan mann.

¹⁾ þannig A; hit sama sinn, F.

Þat er nú frásagt, at Vigfús, son Vígaglúms, tekr þat fangaráðs, at hann þrífir upp nefsteðja einn mikinn, er þar lá fram á þiljom á járnbarðanum, ok þar hafðe Vigfús áðr hnoðit við sverðshjölt sín, er losnað höfðu, ok færir síðan steðjann í höfð Höslake hólmskalla, svá at þegar sökkr steðjanefit, en við því átti hann eigi gert, ok fellr hann niðr þegar dauðr. En Vagn gengr með borðe öðru, ok ryðsk umb it harðasta, höggv á tvær hendr, ok veitir mörgum manni skaða; ok er því ferr fram, þá hlöypr Þorleifr skúma í móti Vagne, ok lýstr til hans með kylfonne, ok kömr höggit á hjálmenn uppe, ok springr fyrir þó undir, svá varð höggit mikit, ok hallast hann við, ok stakar nær at honum Þorleifi við, ok jafnt í því hann stakaðe, þá stakk hann sverðino til hans Þorleifs; ok síðan stiklar hann út af Járnbarðanom, ok kömr niðr standandi í skeið sína sjálfs, ok hefir engi verit snarpari í atsókninne, enn nú var hann ok allir hans menn; en svá höfðu þeir Hólmskalli þó ruddan Járnbarðann fyrir Eiríki, at hann lét mennina þángat ganga af öðrum skipum, þar til er hann var alskipaðr, ok þótti honum eigi annat hlýða mega, ok tekst nú enn in harðasta atlaga með þeim Vagne. Ok því næst sjá þeir Firíkr, at Hákon faðir hans ok fylkíng hans var kominn at landi, ok verðr nú á hvíld nokkor á bardaganom.

44. Nú hittast þeir feðgar allir saman ok

talast við; þá mælti Hákon jarl: Þat þykkjomst ek sjá, segir hann, at mjök tekr á oss at hallast bardaginn, ok var hvárttveggja, þegar at ek hugða til þess, verst at berjast við þessa menn, enda reynist mér svá, at mér þykkja öngvir vera þessom mönnum líkir, at eigi sé þessir menn verri viðreignar, ok þat kann ek sjá, at oss mon eigi svá búit hlýða, ef eigi er ráðs leitat, ok skulot er nú vera eptir með herinom, þvíat úvarligt er, at höfðingjarnir allir fari frá liðino, ef þeir leggja at, Jómsvíkingar, ok er þess aldregi örvænt. En ek mon gánga á land upp með nokkora menn, ok sjá þá enn hvat í gerist, segir Hákon jarl. Ok nú ferr jarl á land upp með nokkora menn, ok ferr norðr í eyrna Primsigð, en þar var mörk mikil í eyjinni. Síðan gengr hann í rjóðr eitt, er í mörkinne var, ok leggst jarl þar niðr á knè bæði, ok biðst fyrir, ok horfir þó í norðr, ok mæltist nú fyrir, sem honum þótte vænligast, ok þar kömr nú böenarorðum hans, at hann skorar á fulltrúa sinn, Þorgerðe Hörðatröll ¹⁾, en hún daufheyrst við böen jarls, ok þykkist hann þat finna, at hún mon honum reið orðin, ok býðr hann henne nú at þiggja af sér ýmsa hlute í blótskap, ok vill hún ekki þiggja, ok þykkir honum allóvænt horfa málit. Ok þar kömr því mále loks, at hann býðr fram mann-

¹⁾ Hörðabruði, *F*; Hølgabruði, *R*; Høldabruði eða Hörðatröll, þvíat ýmist er hún kölluð, *B*.

blót, en hún vill þat ekki þiggja, er hann býðr henne í mannblótum. Nú þykkir jarli óvænkast sitt mál, ef hann fær eigi sefat hana, tekr nú ok eykr boðit við hana, ok þar kömr máli, at hann býðr henne alla menn aðra, nema sjálfan sik ok sono sína, Eirík ok Svein. En jarl átti son, þann er Erlíngr hét, ok var 7 vetra gamall ok enn efniligsti maðr. En þat verðr nú of síðir, at Þorgerðr þiggr af honum, ok kýs nú Erlíng son jarls. Ok nú er jarli þykkja heyrðar vera bœnir sínar ok áheit, þá þykkir honum vænkast umb; ok lætr síðan taka sveininn, ok fær hann í hendr [Skopta Kark ¹⁾] þræli sínom, [ok veitir hann sveininom fjörlöst með þeima hætti, sem Hákon var vanr, ok hann kenndi honum ráð til ²⁾]. Nú eptir þetta ferr jarl til skipa sinna, ok eggjar nú lið sitt allt at nýjo: ok veit ek nú víst, segir hann, at vèr munom sigrast á þeim Jómsvíkingom, ok gángit nú fram at betr; þvíat nú hefi ek heitið til sigrs oss á þær systr báðar, Þorgerði ok Irpu, ok muno þær eigi bregðast mèr nú heldr enn fyrr. Ok nú hefir hvíld verit á bardaganom, meðan jarl var í brautu, ok hafa þá enn hváirtveggjo búizt við orrostone, sem vænligast þótti, meðan þessi dvöl var. Nú eptir þetta gengr jarl á skip, ok leggjast þeir nú at öðru sinne, ok er jarl nú í móti Sigvalda, ok

¹⁾ þannig A, B, R; Skofta, F.

²⁾ fer hann ok sker sveininn á hals, sem H. j. mælti fyrir, B.

gengr nú fram it harðasta í trausti Hörðabrúðar ok Irpo; ok nú tekr veðrið at ylgjast í norðrit, ok dregr upp ský dökkt ok dimmt með hafino, ok gengr upp með öllu skjótt; en þat var í þat mund dags, er tók ut eyktina ¹⁾, ok dregr nú yfir skýit skjótt ok fylgir þegar jel, ok þótti þeim, sem þánga- væri bæði eldingar ok reiðarþrumor, því allir Jómsvíkingar áttu at veða í gegn jelino. En þetta jel var svá með miklom býsnom, ok veðrit þat er fylgði, at ekki máttu sumir menn betr, enn fá staðizt; ok nú er menn höfðu áðr um daginn farit af klæðunom fyrir hita sökum, en nú var veðrit nakkvat öðruvís, ok tekr þeim nú at gnolla, ok er þó svá, at þeir sækja bardagann frýjolaust. Þat er sagt at Hávarðr höggvandi, förunautr Búa, sèr fyrstr manna, hvar Hörðabrúðr er í liðe Hákonar jarls, ok margir sjá þat ófreskir menn, ok svá þeir, er eigi voro ófreskir; ok þat sjá þeir með, þá er líttað linaði jelino, at ör fló, at því er þeim þótti, af hverjom fingri flagðsins, ok varð ávalt maðr fyrir, svá at bana fékk af. Ok nú segja þeir Sigvalda ok öðrum sínom félögum; ok nú tekr Sigvaldi til orða ok mælti, þvíat þeir Hákon sóttu þá bardagann, sem þeir máttu, er jelino laust á ok meðan þat hælzk: égi þykki mér, segir Sigvaldi, sem vèr egim hèr við menn at berjast í dag,

¹⁾ Þá var svá komit deginum, er þetta var tíðinda, at heldr tók út eyktina, *F*; en *v.* í *B*, *R*.

heldr við en versto tröll, ok mon þat þykkja nokkot mannvandara, at gánga vel í móti tröllunom, ok er þó einsætt at menn herðist við sem bezt. Þat er nú ífrásagt jarlinom Hákon, at þá er hann finnr [at jelino latra ¹⁾], ok eigi var jafn ákaft, sem verit hafði, þá hæt hann enn á þorgerðe ákafliga ok systor hennar Irpu, ok telr hann þat til við hana ok þær ²⁾, hversu mikit hann hefir tilunnit, er hann hefir blótað syne sínom til sigrs sèr. Ok nú rekr at jelino annat sinne, ok í þesso jelino öndverðo þá sèr Hávarðr höggvandi, at 2 konor ero á skipe Hákonar jarls, ok hafa eitt atferli báðar, jafnt sem hann hafðe fyrr sèð til annarrar ³⁾. Ok

1) eða látra, A; at eldi nokkut élit F; at élit minkar, B.

2) þannig lagfært eptir B, F; þeir, A. 3) B bætir

þessu við: þat er sagt, at þeir Hákon jarl gjörðu harðar atlögur ok börðust nú djarfliga. Nú er þess getið at Hákon jarl barðist svo djarfliga, at um síðir steyppte hann af sèr brynjunne fyrir hita sakir ok erfðis, svà segir Tindr:

Vaðar ¹⁾ gimis sem gjörði
[gjog tímum ínu ²⁾ herða
gnýr óx Fjöluis fyrða ³⁾
fagrlig ⁴⁾ sæng jarle;

[þars hríng fjóin ⁵⁾ hánga
[hrim serkr viðr um merki
brynju ruðz ⁶⁾ riðmarar roðe ⁷⁾
rastar varðar ⁸⁾ kasta.

Ok enn kvað hann:

Gat ⁹⁾ óhraðinn æðru
odd ¹⁰⁾ galds enn Sigvaldi
vitt sökkr nære njótar
viðrnám Búa kvánti;

áðr mót röðuls ¹¹⁾ máttu
magrendr ¹²⁾ grímnis vagna ¹³⁾
saung at sverða þingi
sárla þrænskum ¹⁴⁾ jarli.

1) varða, hefir afskriftin Nr. 288 i 4, sem úr er tekinn orðamunur til vísnanna, sem B. bætir við. 2) gerðr

bjúglimum. 3) fura. 4) farlig. 5) þá er hring

fán. 6) hryu serk viðurr brynju hruduz. 7) roða.

8) varð að. 9) bat. 10) óðs. 11) röðuls. 12) marg-

endir. 13) vanga. 14) þrángs um.

nú tekr Sigvaldi til orða ok mælti: nú vil ek brott flýja, segir hann, ok geri svâ allir mínir

Ok enn kvað hann:

Dreif at Viðris veðri
 vargi grím á margan
 verð ¹⁾ auðkundu ²⁾ viðri
 vâgl agls ³⁾ tûnis hagli ⁴⁾

Þá hruðust af Jómsvíkingum hálf þriðe togr skipa, ok þat segir Tindr Hallkelsson í flokki þeim, er hann orti um Jómsvíkinga, ok hevir svâ þar til, at hann var þar sjálfr:

Vann at niunda ⁵⁾ sinne ⁶⁾
 verð bjóði hugins ferðar
 beit sólgagar ⁷⁾ sveita
 sverð eggja spor leggi;

þars ⁵⁾ í sundr á sandi
 Sörla hlígs ⁶⁾ fyrir jarli
 þess hafa seggir sessi
 [serk hring ⁷⁾ ofin merki.

at hjör ¹¹⁾ meiðar herðir
 hættíng var þat mætti
 leiðar lánga skeiða
 liðs hálfan tog ¹²⁾ þriðja.

Ok enn kvað hann:

Forráð jarlenn ára
 hendr ¹³⁾ hermörum kendi
 [Göndlar dóms at glaumi
 geirs tírar för meire;

undz þá er hrauð enn hauðri
 hjaldr ræsi ek þat gjöldum
 minnar fúsa á mæti
 morðr víkinga skeiðar ¹⁴⁾.

Ok enn kvað hann:

Gjörðust Göndlar borða
 glaumr óx þar at er naumu
 auði gríms at ¹⁵⁾ eyðist
 öll lönd Dana brandi;

kent hefir hægr at höggva
 hra: her hirtíngum sénar ¹⁶⁾
 veðz eggí undum viggjar
 veggis ¹⁷⁾ niðs ¹⁸⁾ um þat Skeggi.

Ok enn kvað hann:

Saddi jarl þars ¹⁹⁾ odda
 of [þíng saman ²⁰⁾ gengu
 van hugða ²¹⁾ valt húngri ²²⁾
 Hrana byrgis nafui;

[morð skýar ²³⁾ varð mönnum
 Mistar gott til vista.
 heiðins dóms at haða
 öld vann markar síðu

¹⁾ varð. ²⁾ auðkunda. ³⁾ agls. ⁴⁾ agli. ⁵⁾ þarfs.
⁶⁾ blings. ⁷⁾ serkhríng. ⁸⁾ Vinda. ⁹⁾ sini. ¹⁰⁾ sólgangins.
¹¹⁾ hjörð. ¹²⁾ tug. ¹³⁾ hend. ¹⁴⁾ hjaldr ræsi ek þat gjöldum minnar fúsa mæti;
 morð víkingu skerðir auðs þá er hrauð enn hauðri.
¹⁵⁾ er, b. v. ¹⁶⁾ sjónar. ¹⁷⁾ veg. ¹⁸⁾ Snids.
¹⁹⁾ sár er. ²⁰⁾ þíng sumar. ²¹⁾ huga. ²²⁾ hængr.
²³⁾ morðskigr.

menn, ok er nú því verr enn fyrr, þá er ek gat umb þetta, at vèr berjomst nú við 2 flögðin, er þá var eitt, enda skal nú eigi lengr viðhaldast; enda er þat til kostar, at eigi flýjum vèr fyrir mönnonum, þótt vèr haldim undan, ekki strengðu vèr þess heit, at berjast við tröll. Ok nú snýr Sigvaldi undan skipe síno, ok kallar á þá Vagn ok Búa, at þeir skyldu undan flýja sem harðast. Ok nú í því bile, er Sigvaldi hafði frá flotahom leyst skip sitt, ok hann kallar á þá Búa ok Vagn, þá hleypr Þorkell miðlángur af skipe síno ok á skipit Búa, ok höggr þegar til Búa, ok berr þetta nú allbráðum (at). Hann höggr af honum vörina ok hökuna alla niðr í gegnum, svá at þat fèll þegar niðr í skipit, ok fuko tenrnar or Búa við höggvit, þat er hann fèkk. Þá mælti Búi, er hann fèkk sárit: versna mon enne dönsku

Ok enn kvað hann:

þat vill öld meðan aldir
ýngs kveðju menn byggja
guógt þat er göglum veitti
glaum Hákonar æfi;

Hrauð en hroptur um³⁾ náði
hjaldr skýa val nýum⁴⁾

því hykk bitrum beita
band at villdu¹⁾ landi
hykk lár eiðe lýða
lætr²⁾ hverjum gram betri.

þar var lindz⁵⁾ fyrri landi
leiðángur⁶⁾ Dana skeiðar.

Þessi hrið var nú harla ógrlig af atsókn djöflanna með því illa veðri, er þar fylgði, ok af atgáungi liðsins, en viðrtakan var ok allhörd af Jómsvíkingum, þvíat báðir þeir Búi ok Vagn ok allir þeir, er þeim fylgðu, börðust ok alldjarfliga með mikilli hreysti ok ágætri vörn.

1) villu. 2) lætr. 3) hoptum. 4) nýum. 5) língs.
6) leiðángur.

Þykkja at kyssa oss, segir hann, í Borgundarhólme, þótt vèr komem enn þangat þessu næst. Búi höggr í mót til Þorkels, en hált var á skipino, er blóðugt var, ok fellr hann Þorkell í skjaldrinna ¹⁾, er hann vildi forða sèr við höggino, ok kömr nú höggit á hann miðjan, Þorkel, ok höggr Búi hann í sundr í tvá hluti út við skipsborðit. Ok þegar eptir þetta, þá tekr Búi gullkistor sínar í sína hönd hvára, ok hleypr síðan fyrir borð með kistornar báðar, ok kömr hvárke upp síðan, svá at menn sæi kistornar nè hann. Þat segja sumir menn, þá er Búi stè upp á borðit, ok ætlaði at gánga fyrir borð, sem hann gerði síðan, at hann hafi mælt þessom orðum: fyrir borð, allir Búa liðar! segir hann, ok þá þegar stígr hann fyrir borðit ²⁾. Nú er þar til at taka, er Sigvaldi dregst út frá flotanom, ok gáir eigi þess, er Búi er

¹⁾ Þannig *A*; skjaldrimina, *R*. ²⁾ *B*. bætir þessu við: ok er þat mál manna, at engi einu hafi meiri kappi verit í liði þeirra Jómsvíkinga, enn Búi digri, hafði hann ok svá margan mann drepit í bardaganum, at þat kunni enginn maðr at telja; svá segir Tindr:

þá er fyri borð á barða
í brúðarfang at gánga
veðr magnanda Viðris
virdendr Búa kendu;

mikinn gjörði herr hjörva
hljónr Búi sunnan
baugz skerðr ¹⁾ at breiðu
baldr Hákonar valdi.

Undr er þreytt af þriðri ²⁾ gulli ⁵⁾ safnaðar ⁶⁾ gumna
þann kendi ³⁾ val er sendir ⁴⁾ Goðinar ⁷⁾ hræum firri.

Svá heitir fjörðrinn. Nú falla margir menn Búa, en sumir hlaupa fyri borð, ok háfði hverr þeirra aðr marga menn felda.

¹⁾ skeiðir. ²⁾ þundi. ³⁾ hendir. ⁴⁾ sendi. ⁵⁾ gull.
⁶⁾ safnanda. ⁷⁾ goðinnar.

fyrir borð gingenn, ok kallar nú á þá Vagn ok Búa, at þeir skyldi flýja sem hann. En Vagn svarar honum ok kvað viso:

Sigvaldi hefir ¹⁾ setta
sjálfa oss und kylfo,
en [fárhugaðr fnauði ²⁾
fór heim ³⁾ til Danmarkar;
hyggr ⁴⁾ í faðm at falla
fljótt und ⁵⁾ kono sinne,
en fyrir borð et breiða
Búi gekk með hugrekki ⁶⁾.

Þat er sagt at Sigvalda var orðit kalt í jelino, ok hleypr hann til ára, ok vill láta orna sèr, en annarr maðr sezkr við stjórnina; ok er Vagn hafði kveðit vísona, ok hann sèr Sigvalda, þá fleygir hann spjóti til hans, ok ætlaði at hann sæti enn við stjórnina, en Sigvaldi var þá þó við árar, ok hlaut sendingina sá er stýrðe. Ok þá er Vagn fleygði af hendi spjótino, þá mælti hann til Sigvalda, at hann skyldi fara manna armastr. En Þorkell háfi, bróðir Sigvalda, ferr í brott þegar, er Sigvaldi var farinn, ok hafði 6 skip, ok svá Sigurðr kápa, þvát Búi bróðir hans var þá fyrir borð gingenn, ok var þá ekki hans at bíða, ok þykkist nú hvar-tveggi þeirra hafa efnt ⁷⁾ sína heitstrenging,

¹⁾ svá, *b. v. B.* ²⁾ fáhróðigr flýði, *B.*; fárhugaðr flæði, *R.*

³⁾ þannig lagfært í *A* fyrir apr. ⁴⁾ hygzt, *B.*

⁵⁾ nú eða aa, *B.*; aver, *R.*; vin, *F.* ⁶⁾ hugreiði, *B.*

⁷⁾ Lagfært fyrir hefnt, *A.*; ent, *F.*

Þorkels ok Sigurðar, ok fara þeir nú allir, þar til er þeir koma heim til Danmerkr, ok höfðu í brott með sér 4 skip ok 20; en allt þat, er afkomsk þeim skipom, er eptir voru, þá hlaupa þeir allir upp á skeiðina Vagns, ok verjast þar allir saman et hvatligsta, allt þar til er myrkva tók ¹⁾, en þá sleit bardaganom, ok stóðu þá enn upp mjök margir menn á skeiðinne Vagns, ok varð þeim Hákon jarli dagfátt til at leita um skipen, hvat lífvænt væri eða lífs, ok létu vörðu á halda um nóttina, at engi maðr skyldi komast af skiponom þeirra um nóttina, Jómsvíkínga, ok tóko frá reiðin öll frá skiponum. Ok er þetta var atgjört, þá róa þeir Hákon jarl til lands, ok skjóta yfir sik skjöldum ²⁾, ok þykkjast nú eiga sigri at hrósa. Nú síðan vega þeir haglkornin, ok reyna svá ágæti þeirra systra, Þorgerðar ok Irpo, ok þykkir vel reynast, ok er þat frásagt, at eyri vægi eithvert haglkornet, ok vâgu þeir í skálum. Ok nú eptir þetta, þá ero bundin sár manna, ok vaka þeir of nóttina Hákon jarl sjálfr ok Gudbrandr or Dölum.

45. Nú er at segja frá þeim Vagne ok

¹⁾ *B bætir þessu við*: ok fá þeir eigi unnið skeiðina Vagns þetta kveld; kvað Vigfús Vigaglúmsson þá, er menn sóktu, at skeiðinni Vagns Ákasonar:

Varðar hægt þar er lurðir
hjørklofnar sá ek hromna
hátt saung hjörva geitís
hers til Vagns at leggja;

þar gengum vér þröngvar
þunn íse haud grinnar
straung var danskra drengja
dörrinn flaug til knarrar.

²⁾ tjöldum, *F.*

Birne enom brezka, at þeir ræða um með sér, hvat þeir skulo til ráða taka: ok er annattveggja til, segir Vagn, at vera hær á skiponom, þar til er dagar, ok láta þá taka oss hær höndum, ok er sá úkjörliqr, en hinn er annarr, at leggja til lands ok gera þeim þat illt, er vèr megum, ok leita síðan at koma oss undan at forða oss. Þat ráða þeir nú or allir saman, at þeir taka siglotrèit [ok rána ¹) ok fara af skipino, ok flytjast þar á, ok ero saman 80 manna, ok flytjast á trjánom í myrkrino, ok vildu til landsins flytjast, ok komast í sker eitt, ok þóttost þá komnir á meginland, ok voro þá farnir margir menninner mjök, ok þar létu 10 menn líf sitt um náttina, þeir er sárir voru, en 70 lifðu eptir, ok voru þó margir raunar mjök þrekadír, ok verðr nú ekki farit lengra; ero þar of nóttina. Þat er nú ok frásagt, þá er Sigvaldi hafði undan flýit, at þá tók af jelit ok eldíngr ok reiðarþrumor allar, ok varð eptir þat veðrit kyrt ok kalt, ok svá er nú ok um nóttina, er þeir Vagn ero í skerino, þar til er dagr er, ok allt til þess er ljóst er orðit. Þat er sagt, at þá er skamt er til dags, at þeir menn jarls ero þá enn at binda sár sín, ok hafa at verit alla nóttina, frá því er þeir lögðu at landi, ok olli þat því, at fjöldi manna var sárr orðinn, en þó höfðu þeir nú lokit mjök svá. En nú eptir þetta þá heyra þeir, at strengr

¹) þannig B, R, F; v. i A.

gellr út á skipi, ok flýgr ör af skipino, því er Búi hefir á verit, ok kömr undir hönd honum Gudbrandi frænda jarls, svá at hann þarf eigi fleira, ok er hann þegar dauðr, ok þykkir jarli ok öllum þeim þetta vera enn mesti skaði, ok taka þeir at búa of lík hans, svá sem þeim sýnest, þvíat þar voru engi önnor efni at. Þess er viðgetið, at maðr einn stóð hjá tjaldsduronom, ok þá er Eiríkr gekk inn í tjaldit, þá spyr Eiríkr: hví stendr þú hér, segir hann, eða hví ertu þannig yfirlits, sem þú sèr at bana kominn, eða hvárt ertu sárr? [þar var Þorleifr skúma. Eiríkr mælti: þat kann ek sjá, segir hann, at þú ert at bana kominn ¹⁾. Þorleifr svarar honum: eigi munda ek vita, segir hann, at blóðrefillinn Vagns Ákasonar kæmi við mik í gær líttað, þá er ek laust hann kylfohöggit. Jarl mælti þá: illa hefir þinn faðir þá haldit [út á landino, segir hann, ef þú skalt nú deyja ²⁾. Þetta heyrðe Einarr skálaglamm, er jarl mælti; þá verðr honum Einari vísa á munne:

Þat kvað jarl at ærri ³⁾
unnvigs ⁴⁾ fyrir haf sunnan
þá er á seima særi
sárr elda spjör ⁵⁾ váro ⁶⁾:
öllungis hefir illa

¹⁾ þannig *F, B, v. í A.* ²⁾ *v. í R;* út á Islandi e. þ. sk. nú d. svá röskr drengr, *B;* á landinu út e. þ. s. hér deyja, *F.* ³⁾ æri, *R;* væri, *B.* ⁴⁾ brenvigs, *B.*
⁵⁾ spör, *R;* spör, *B;* spávr, *F.* ⁶⁾ vöru, *B.*

eybaugs, ef skalt ¹⁾ deyja,
 vèr ²⁾ hyggjom þat, viggja ³⁾
 valdr þinn faðir haldit.

Ok nú fellr Þorleifr skúma niðr dauðr eptir þetta.

46. Ok þegar er ljóst var orðit um morguninn, þá fara þeir jarl at kanna skipin, ok koma á þat skip, er Búi hafði átt, ok vildu allrahelzt verða varir við, hverr skotið hefði um nóttina, ok þótti þeim sá maðr ílls verðr vera; ok er þeir koma á skipit, þá finna þeir þar einn mann, þann er [í-endr var ok litlo meirr ⁴⁾], en þar var Hávarðr höggvandi, er verit hafði fylgðar maðr Búa, en hann var þó sárr mjök, svát fœtrnir báðir voro höggnir undan honum fyrir neðan knè. En þeir Sveinn Hákonarson ok Þorkell leira gánga þángat at honum; ok er þeir koma þar, þá spurðe Hávarðr: hvernig er, sveinar! segir hann, hvárt kom hèðan nokkor sending af skipino í nótt þángat á land til yðvar eða engi? Þeir svara: kom at víso, segja þeir, eða hvárt hefir þú því valdit? Ekki er þess at dylja, segir hann, at ek senda yðr, eða hvárt varð nokkorum manni mein at, er örin nam staðar? Þeir svara: bana fèkk sá af, segja þeir, er fyrir varð: Vel er þá, segir hann, eða hverr varð fyrir, maðrinn? Guðbrandr hvíte, segja

¹⁾ þú skalt, *B*, skal, *R*, *F*. ²⁾ víst, *B*. ³⁾ viggjar, *B*,
 vígea, *F*. ⁴⁾ líf hafði *F*.

þeir. Já! segir hann, þess varð nú eigi auðit, er ek vildag helzt; jarl hafða ek ætlat; en þó skal nú vel yfir láta, er nokkor varð fyrir, sá er yðr þótti skaðe at. Egi er á at líta, segir Þorkell leira, drepum þenna hund sem skjótast, ok höggr síðan til hans, ok þegar hlaupa til aðrir, ok bera vâpn á hann, ok saxa hann, þartil er hann hefir bana. Spurt höfðu þeir hann áðr at nafne, ok sagðe hann til sín et sanna. Ok nú fara þeir síðan til lands inn, er þeir höfðu þetta atgjört, ok sögðu jarli deili á, hvern þeir höfðu drepit, sögðu þat eigi meðalfarbauta vera, ok þat eitt kvøðost þeir á finna á hans orðum, at eigi mundi skaplyndit umbæta. Nú eptir þetta þá sjá þeir, hvar menn ero á skerino mjök margir saman, ok biðr jarl nú fara eptir þeim, ok taka þá höndum gjörvalla ok færa sèr, ok lèzk hann vildu ráða fyrir lífe þeirra. Nú gingo menn jarls á eitt skip, ok röru út til skersins, ok var þar bæði um þá menn, er fyrir voru, at fáir voru vel liðfærir, bæði fyrir sára sakir ok kulda, enda er ekki frá því sagt, at nè einn maðr verðist; voru þeir nú allir þar hannteknir af jarlsmönnum, ok fluttir til lands á fund jarls, ok voru þeir þá saman 70 ¹⁾ manna. Ok eptir þetta lèt jarl leiða þá á land upp, Vagr ok hans fèlaga, ok ero nú reknar hendr þeirra á bak aptr, ok bundinn hverr hjá öðrum með einom streng ok eigi þörmsamliga. En jarl

¹⁾ 6 , F.

ok hans menn brjóta upp vistir, ok setjast til matar, ok ætlar jarl þá í ærno tóme um daginn, at höggva ¹⁾ þessa menn alla, Jómsvíkínga, ok þeir höfðu nú höndum á komit. Ok áðr þeir settist til matar, þá voru skip þeirra Jómsvíkínga flutt at landi ok svá fjárhluotr, ok var fèit til stánga borit, ok skipti Hákon jarl ok hans lið fèno með sèr gjörvöllu ok svá vâpnom þeirra, ok þykkjast þeir nú allskostar hafa unninn mikinn sigr, er þeir hafa fèit allt, en hönlat þá Jómsvíkínga, en elta suma í brott, en þat þó mestr hluti, er drepinn er, ok gamba þeir nú et mesta. Ok nú er þeir jarl ero mettir, þá gánga þeir út or herbúðunom, ok fara þángat til, er þeir ero bandíngjarnir, ok er þat sagt, at Þorkell leira væri tilætlaðr at höggva þá alla. Þeir hafa áðr orð við þá Jómsvíkínga, ok spyrja: hvárt þeir væri menn svâ harðir, sem frá þeim var sagt; en þeir Jómsvíkíngar svara þeim öngu um þetta, svât. hær sè frásagt.

47. Frá því er nú at segja þesso næst, at nú ero menn leystir or strengnum nokkorir, þeir er sárir ero mjök; en þeir Skopti Karkr ²⁾ ok aðrir þrælur hafa varðveitta þá, ok haldit strengnum. En nu er menninnir voro leystir, þá gera þeir þat at, þrælarnir, at þeir snúa vöndu í hár þeim Jómsvíkíngum; ok ero nú leiddir

¹⁾ skyli, *b. v. F.*

²⁾ Skopti ok Karkr, *F.*

fram fyrst sárir menn þrír ¹⁾ með þessum bún-
 inge, ok gengr Þorkell síðan at þeim, ok högggr
 höfuð af hverjom þeirra, ok mælte síðan við
 félaga sína, ok spyr ef honum hefði nokkvat
 brugðit við þessa sýslo, svát þeir fyndi þat: Því-
 at þat er mál manna, segir hann, at öllum
 mönnum bregði við, ef þrjá menn höggva hvern
 eptir annann. En Hákon jarl svarar honum:
 ekki sjá vèr þèr brugðit hafa við þetta, segir
 jarl, en þó [sýndist mér þèr áðr brugðit ²⁾].
 Nú er leiddr or strenginom enn 4ði maðr ok
 snúinn vöndr í hár þeim, ok leiddr til þángat,
 er Þorkell hjó þá; þessi maðr er enn sárr mjök.
 Ok er hann kömr þar, þá mælti Þorkell við
 hann, áðr hann veitti honum tilræði, ok spurðe,
 hverso hann hygðe til bana síns. En hann svar-
 ar: gott hygg ek til bana míns, segir hann, þat
 mon mér verða sem mínom föður, at ek mon
 deyja; ok nú eptir þetta þá högggr Þorkell höf-
 uð af þessum manni, ok lauk svá hans æfi.
 Nú er leystr or strenginum enn fimti maðr, ok
 leiddr þángat; ok er hann kömr þar, þá segir
 Þorkell leira: hvern veg er þèr um [at deyja?
 Hann segir: eigi man ek þá lög Jómsvíkínga,
 ef ek kvíði við bana, eða mæla ek æðruorð;
 eitt sinn skal hverr deyja. Högggr Þorkell þann.
 Nú ætla þeir at spyrja hvern þeirra, áðr þeir sè

¹⁾ þannig B, F, R; v. í A. ²⁾ sýnist oss þèr mjög brugðet,
 R; sýnist mér, sem þèr sè mjök brugðit, hvat sem eptir
 kemr, F.

drepnir, ok reyna svá liðit, hvárt svá sè fræknt, sem sagt er, ok þykkir þá reynt, ef eingi mælir æðruorð. Þá var tilleiddr enn 6ti maðr, ok snúinn vöndr í hár. Þorkell segir með sama hætti; honum kveðst gott þykkja at deyja við góðan orðstír: en þú, Þorkell! munt lifa við skömm. Höggr hann þenna. Þá er þángat leiddr enn 7di, ok spyrr Þorkell eptir vanda. Ek hygg allgott til at deyja, en þú högg mik skjótt; ek held á týgilknífi, því at vèr höfum átt opt um at ræða, Jómsvíkingar, hvárt maðr vissi nökkvat, ef hann væri allskjótt höggvinn, þá er höfuðit væri af; en þat mun til merkis, at ek mun vísa fram knífinum, ef ek veit nökkuð, ella mun hann niðrfalla. Þorkell höggr þann, ok fauk af höfuðit, en knífrinn féll niðr. Þá var tekinn enn átti maðr, ok spurði Þorkell eptir vanda. Hann kveðst gott til hyggja, ok þá er honum þótti, sem skamt mundi at bíða: hrútr! segir hann. Þorkell stöðvaði höggit, ok spurði, hví honum yrði þat at munni. Hann segir: Þó mon eigi ofskipat til áнна, þeirra er þèr nefndut í gær, jarlsmenn! þá er þèr fenguð áverka. Manna armastr! segir Þorkell, ok lætr skjalla honum höggit. Þá var leystr enn 9di maðr. Þorkell segir eptir vanda. Hann segir: gott hygg ek til bana míns, sem allir várir félagar, en ek vil eigi láta mik höggva sem sauð, heldr vil ek sitja fyrir; en þú högg framan í andlit mèr, ok hygg at vand-

liga, hvárt ek blöskra nökkut, þvíat vèr höfum þar opt átt um at ræða. Nú er svá gjört, at hann sitr fyrir, en Þorkell gengr at framan, ok höggv í andlit honum, ok blöskrar hann eigi, nema sigu saman augun, þá er dauðinn fór á. Þá var tilleiddr enn iodi maðr, ok spyrr Þorkell enn. Hann segir: þat vil ek at þú bíðir, meðan ek bjarga brókum mínum. Þat skal veita þer, segir Þorkell. Ok er hann hafði þat gjört, mælti hann: mart verðr annann veg enn maðrinn ætlar, ek hugða at koma í rekkju hjá Þóru Skagadóttur, konu jarls, ok hristi félagann, kippir upp síðan brókunum. Hákon jarl mælti: högg þenna sem tíðast, sjá hefir lengi illt haft í hug. Höggv Þorkell þann. Þá var leiddr til maðr úngr, sá hefir hárl mikit ok gult sem silki. Þorkell spyrr eptir vanda. Hann segir: lifat hefi ek nú et fegrsta, þeir hafa nú látið líf fyrir skömmu, er mèr þykkir ekki í veitt at lifa, en eigi vil ek, at mik leiði þræl- ar til höggs, heldr sá maðr, er eigi er verri drengr enn þú, ok mun sá óvandfenginn, ok haldi hárlino fram frá höfðinu ok hnykki höfðino, at hárlit verði eigi blóðukt. Hirðmaðr einn gengr til, ok tekr hárlit, ok vefr um hönd sér; en Þorkell ¹⁾ reiðir at sverðit, ok ætlar

¹⁾ þetta vantar í A allt frá því um fimmta manninn: „hvern- veg er þer um,” og af því at hér er blaðaskipti þykkir sem blaðkorn hafi týnt úr A, er þat því tekit úr B, þó frásögnin sé hér að líkindum nokkuð styttri, enn í A hefir verit. B og F hafa þetta allt, og nærri sömu orðum sem R.

at veita honum þat tilræði, er hann gat, at höggva hann hart ok skjótt, ok höggr hann til. En þessi enn únge maðr, er hann heyrir hvinenn af höggino, þá hnykkir hann hart höfðino, ok bar þannig til, at sá hlýtr höggit, er honum hêlt, ok höggr Þorkell af honum, hirðmanninóm, hendrnar báðar í ölbogabótóm. En hann sprettrupp, enn úngemaðr, ok bregðr á gamanmál, ok mælti: hverr á sveina, segir hann, hendir í hári mèr? Hákon jarl tekr þá til orða ok mælti: stór-úfarar geraðt nú, segir hann, of menn þessa, er eptir ero í strengnum, ok taki sem skjótast ok drepí, ok hefir hann þó miklo slise á oss komit, ok er einsætt, at þeir sè drepnir allir sem skjótast, er eptir ero, þvíat miklo ero menn þessir óðinnðælli ¹⁾, enn vèr fáim við þeim sèð, ok hafa eigi ofsögur verit frásagðar þeirra garpskap ok herði. Eiríkr tók nú til orða ok svarar föður sínom: vita viljo vèr nú, faðir! segir hann, hverir menninnir sè, áðr drepnir sè allir; eða hvat heitir þú, enn únge maðr? segir Eiríkr. Sveinn heiti ek at nafne, segir hann. Hvers son ertu, Sveinn! segir Eiríkr, eða hvert er kynferði þitt? Búdigri heitir faðir minn, segir hann, ok var Væseta son or Borgundarhólme, ok em ek danskr at kyne. Hversó gamall maðr ertu? segir Eiríkr. Ef ek lið yfir þenna vetrinn, segir hann, þá em ek 18 vetra gamall at aldri. En þú skalt

¹⁾ verri viðfangs, R.

ok yfirlíða vetrinn, segir Eiríkr, ef vèr megum ráða, ok skal þik eigi drepa; ok tekr Eiríkr hann nú í frið, ok lætr hann nú vera í sveit með sèr ok sínom mönnum. Ok er Hákon jarl sèr þetta, þá tekr hann til orða ok mælti: eigi veit ek nú, segir hann, hversu þú ætlar til, ef þú villt þenna manninn undan þiggja, er oss hefir svá mikla skömm ok háðung gjörva, sem þessi enn únge maðr, er vèr höfum verst af honum hlotið, en þó kann ek eigi þat sjá, at ek mona sækja eptir manningom í hendr þer, ok muntu nú ráða verða at sinne. Ok nú verðr svá búit at vera, sem Eiríkr vill. Ok nú mælti Hákon jarl við Þorkel leiro: högg enn mennina sýsliga, segir hann. Eiríkr svarar: eigi skal nú höggva mennina, segir hann, fyrr enn ek hefi aðr haft orð við þá, ok vil ek vita, hverr hvergi sè.

48. Þá er maðr enn leystur or strengin-
om á því mælingo, ok hefir strenginn brugðizt
líttað af fótum honum, svát festi nokkot. Þessi
maðr er mikill vexti ok vænn, úngr at aldri
ok enn vaskligsti. Þorkell spyrr hann, hversu
hann hygði til at deyja. Gott hygg ek til þess,
segir hann, ef ek gæta áðr enda heitstrenging
mína. Eiríkr jarl mælti: hvert er nafn þitt,
segir hann, eða hver er sú heitstrenging þín, er
þú vildir áðr einkum at framkæmi, áðr enn þú
lètir líf þitt? Hann svarar: Vagn heiti ek, seg-
ir hann, ok em ek son Áka Pálnatókasonar af

Fjóne, svá er mér til kennt. Hvers strengðir þú heit, Vagn! segir Eiríkr, þess, er þér kveðst þú þá þykkja gott at deyja, ef hún væri fram komin ok efnd eptir því sem þú vildir? Þess strengða ek heit, segir Vagn, at ek skylda kominn í rekkjo Íngibjargar, dóttur Þorkels leiro, on hans ráði ok allra hennar frænda, [en drepa sjálfan hann ¹⁾], ef ek kæmag í Noreg ²⁾, ok þyki mér mikit atskorta um mitt mál, ef ek skal þessu eigi framkoma, áðr enn ek deyja. Ek skal at því göra, segir Þorkell, at þú skalt þessu eigi framkoma áðr, ok hleypr at honum Vagni, ok höggr til hans báðum höndum; en Björn hinn brezki, fóstri hans, spyrndi til Vagns fæti sínum, ok hratt honum hart undan högginu. Þorkell höggr yfir Vagn, en sverðit kemr á strenginn, er Vagn er bundinn með, ok gekk hann í sundr, er Vagn nú lauss, en ekki sárr. Þorkell steyptist við, er hann misti mannsins, ok fellr hann, en sverðit rauk or hendi honum. Svá hafði Björn hart spyrnt til Vagns, at hann hafði fallit við, en eigi lá hann lengi, ok sprettr upp þegar skjótt; hann tekr sverðit, er Þorkell hafði haft, ok höggr Þorkel þegar banahögg. Nú hefi ek efnda aðra heitstrenging

¹⁾ Þannig R; vantar í A.

²⁾ Hæðan frá er eptir ein blaðsíða í A, næstum öll ólæsilig, en hitt vantar, og er tekit úr F, sem þykir næst koma A að orðutiltæki og frásagnar lengð; en R er styttri hæðan af, enn A þykir hafa verið.

mína, segir Vagn, ok uni ek nú þegar sýnu betr við, enn áðr. Hákon jarl mælti: láti þér hann nú eigi lausan viðleika lengi, ok drep þér hann fyrst, þvíat hann hefir unnit oss mikinn skaða. Eigi skal hann drepa, segir Eiríkr, ef ek má ráða, fyrr enn oss, ok skal ek Vagn undan þiggja. Hákon jarl mælti: eigi þurfum vèr nú til athlutast, einn viltu nú ráða, frændi! segir hann. Gott er mannskaup í Vagni, faðir! segir Eiríkr, ok sýnist mér því vel keypt, at vèr takim hann í virðingar ok metnað, sem haft hefir Þorkell; átti Þorkell þessa af von, sem nú hlaut hann, þvíat nú kemr at því, sem opt er mælt, at spá er spaks geta, en þú sátt þegar í dag feigðina á honum; ok nú tekr Eiríkr Vagn á sitt vald, ok er honum nú við öngvu hætt, ok þá mælti Vagn: því at eins þykki mér betra at þiggja grið af þér, Eiríkr! ef þeim öllum eru grið gefin, er eptir eru vorra félaga, ellegar munu vèr fara allir saman förina félagar. Eiríkr svarar: ek vil nú hafa orð við þessa félaga þína, en þó fyrirtek ek ekki þat, er þú beiðir; ok nú gengr Eiríkr til, þángat sem var Björn inn brezki, ok spyr, hverr hann væri, eðr hvort hann hëti. Hann svarar ok læzt Björn heita. Ertu sá Björn, er bezt sóttir eptir manningum í höll Sveins konungs. Eigi veit ek þat, segir Björn, at ek sækta bezt eptir, en þó kom ek þaðan manningum í brott. Hvat áttir þú at oss at sækja, segir Eiríkr, gamall maðr, er þú

hefir farit hingat, eða hvat rak þik til þessar ferðar, sköllóttan mann ok hvítan sem maskara ¹⁾? ok er þat satt, segir Eiríkr, at öll strá vildu oss stanga Noregs menn, síðan þer fórut hingat, jafnvel þeir menn, er komnir eru af fótum fram fyrir aldrs sökum, at berjast við oss, eða hvert vilt þú þiggja líf at mēr? segir Eiríkr, þvíat mēr þykir eigi at þer vígt, svá gömlum manni. Björn svarar: þiggja vil ek víst líf at þer, Eiríkr! segir hann, við þann kost, at Vagn fóstri minn hafi grið, ok allir þeir vorir menn, er eptir eru. Þat skal yðr nú öllum veitt vera, ef ek má nú ráða, segir Eiríkr, en ek skal ráða; ok síðan gengr Eiríkr fyrir ²⁾ föður sinn, ok biðr hann þess, at þeir hafi allir grið Jómsvíkingar, er eptir eru, ok þat veitir jarl honum; ok nú eru þeir allir leystir, Jómsvíkingar, ok þeim trygðir veittar, ok í frið teknir. Ok nú er þann veg tilskipat af þeim Hákoní jarli ok Eiríki, at Björn hinn brezki ferr til bús þess, er átt hefir Hallsteinn kellingar bani. Þat er sagt at 5 félli lendir menn aðrir enn Hallsteinn. Vagn Ákason fór austr til Víkr at ráði Eiríks, ok mælti Eiríkr við Vagn, áðr þeir skildust, at hann skyldi svá breyta um brúðkaup við Íngibjörgu Þorkeldóttur, sem hans væri vilí til sjálfs. Ok er

¹⁾ þannig A; hvítur sem maskari, F; hvítan sem linjóskara, B. hvítan sem snjóskara, afskriftin 288 í 4. ²⁾ Hér er úti sú seinasta blaðsíða af A.

Vagn kemr austr í Vík, þá gengr hann í sæng hjá Íngibjörgu hinn sama aftan, dóttur Þorkels leiru, ok er Vagn þar um vetrinn; en um vorit eptir ferr Vagn í brott, ok hèlt hvern hlut vel, þann sem hann hafði heitit Eiríki; ok ferr Vagn til Danmerkr heim á Fjón til búa sinna, ok ræð þar fyrir lengi síðan, ok þótti vera hinn mesti afreksmaðr, ok er mart stórmenni frá honum komit. Þat er sagt, at Vagn hafði Íngibjörgu heim með sér; en Björn hinn brezki ferr heim til Brétlands, ok ræð þar fyrir meðan þeir lifðu, ok þótti vera hinn vaskasti drengr ¹⁾.

49. Nú er at segja frá Sigvalda, at þá er hann flýði úr bardaganum, nam hann eigi fyrr staðar, enn hann kom heim í Danmörk, ok var Ástríðr kona hans þar fyrir, er þeir koma heim, ok görði hún veizlu í mót honum. Þeir segja tíðendin frá bardaganum ok frá förinni allri saman, síðan er þeir Jómsvíkingar fóru heiman or Danmörk, ok þótti mönnum þat mikil skemtan at heyra, er þeir sögðu frá þeim tíðendum; ok þess er viðgetit, at Ástríðr vildi fagna sem bezt Sigvalda jarli hvívetna, ok sýna þat, at hún er fegin orðin hans heimkvomu. Hún lætr göra honum laug, biðr hann síðan fara í laugina: ok veit ek, segir Ástríðr, at leið

¹⁾ Hér segir F nokkuð frá Sigmundi Brestissyni, er því sleppt hér, eins ok annarstaðar að undanfögnu, af því hans er hucrgi getið í A.

svá lángrí, sem er or Noregi, þá muð mál at fægja sárin, þau er þer fengut í bardaganum. Síðan ferr Sigvaldi í laugina, ok hlítir Ástríðr ekki öðrum konum at því, at þjóna honum í lauginni, ok mælti síðan: verit get ek hafa nokkura í bardaganum í liði Jómsvíkínga, er þaðan munu hafa borit raufóttara belginn, enn svá, sem þú hefir borit, þvíat mér þykir sjá til þess bezt fallinn, at varðveita í hveitimjöl. Sigvaldi svarar: þat mætti verða minnar æfi, at þú ættir eigi slikum sigri at hrósa, sagði hann, ok hygg þú at því, at þer líki þá betr; ok þá er ekki sagt frá þeirra viðrtali lengra at sinni. Sigvaldi ræð fyrir Sjalöndum nokkura stund síðan, ok þótti vera hinn vitrasti maðr, ok var eigi þar allr, sem hann var sèn, ok eru mikil tíðendi frá honum sögð í öðrum sögum ¹⁾. En Hákon jarl ræð skamma stund Noregi síðan, ok þótti hann verða hinn ágætasti allskonar af þessu öllu saman ok svá synir hans. Ekki er hær frá því sagt, hvat Sveinn Búason lagði fyrir sik, hvort hann var með Eiríki, eðr gjörði hann annat af sèr. En Sigurðr kápa, bróðir Búa, fór til Danmerkr, ok tók við föðurleifð sinni eptir Veseta í Borgunðarhólmi, ok bjó þar lánga æfi, ok þótti vera hinn bezti drengr, ok er mart manna frá honum komit ok þeim Tófu, ok voru samfarir þeirra góðar síðan. Þorkell hinn háfi, bróðir Sigvalda, þótti hinn

¹⁾ Sonr hans hét Gyrðr, ok var mikill víkingr, *b. v. B.*

vitrasti maðr, sem reyndist síðan í mörgum hlutum. En Skjaldmeyjar-Einarr fór til Íslands, ok druknaði á Breiðafirði, ok heita þar af því Skál-eyjar, at þar rak skálirnar á land, þær sem jarl gaf honum. En Þórðr örvönd fór heim í Dýrafjörð til Þorkels föður síns í Alviðru, ok verðr hær svá sagt, (at) þeir Þorleifr skúma ok Þórðr örvönd hafi bræðr verit, ok bjó Þórðr í Alviðru eptir föður sinn, ok er mart manna frá honum komit í Fjörðum vestr.¹⁾, ok sögðu þeir Einarr glöggvast frá þessum tíðendum út til Íslands. En þat er sögn manna síðar, at Búi hafi at ormi orðit ok lagizt á gullkistur sínar; en vèr hyggjum þat til þess haft vera, at þar hafi orm-rinn sæzt á Hjörúngavogi, ok kann vera, at nokkur ill vættr hafi lagizt á fèt, ok sýnzt þar síðan; en eigi kunnum vèr at segja hvort heldr er, má ok vera, at hvorki sè satt, því at marga vega má sýnast²⁾.

50. Sveinn konúgr Saumæsuson var nú heima í Danmörk. Knútr óx upp, son hans, ok var heima uppfæddr. Þorkell hinn háfi fóst-raði hann. Sveinn konúgr herjaði á ríki Aðalsráðs konúgs, ok gjörir hann landflótta suðr um haf. Sveinn konúgr setti Þingamannalið í tveim stöðum, annat í Lundúna-borg; þar ræð fyrir Eilífr Þorgilsson, bróðir

¹⁾ Hær endar B þannig: Vigfús Vigaglúmsson fór ok til Íslands, ok sagði þar fyrstr manna þessi tíðindi til Íslands, ok lýkr hær Jómsvíkinga sögu. Geymi guð þann er ritaði ok sagði, ok alla þá, er hlýddu á, utau enda, amen. ²⁾ Hær endar R, þó orðatiltakið sè nokkuð öðruvísi.

Úlfs; hann hafði 60 skipa í Temps. Annat Þingamannalið var norðr í Slessvík; þar ræð fyrir Hemíngr jarl, bróðir Þorkels háfa; þar voru enn 60 skipa. Þingainenn settu þau lög, at engi skyldi kvittr kveikjast, ok engi vera um nótt á brott. Þeir höfðu kyrkjusókn til Búr-akyrkju; þar var ein stór klukka; henni skyldi hríngja, þá er þriðjúngr lifði nætr, hverja nótt; þá skyldu allir til kyrkju gánga, ok eigi með vopnum; slík lög höfðu þeir í Slessvík. Þórðr hét maðr ok Auðunn í liðinu.

51. Sá maðr hafði forráð í borginni, er Álrekr Strjóna hét, bróðir Emmu Ríkgarðs dóttur jarls, föður Vilhjálms; hana átti Aðalráðr konúngr. Norðr ræð fyrir Englandi Úlfkell snillíngr; hann átti Úlfhildi dóttur Aðalráðs konúngs. Sveinn konúngr andaðist í Englandi, ok færðu Danir hann til Danmerkr; ok grófu hann í Hróiskeldu hjá föður sínum. Þá var Knútr 10 vetra. Mikit var ríki Þingamanna. Markaðr var þar tvo tíma á 12 mánaðum, í annat sinn um miðsumar, en annann tíma um miðsvetrar skeið. Eigi þykir enskum mönnum sýnt, at hægra sè öðru sinni at ráða af Þingamannalið, er Knútr var úngr, en Sveinn andaðr. Hvern vetr í mót jólum fóru vagnar til borgarinnar, ok var þar fjárlutr sá, er menn voru vanir at hafa til markaðarins; svá var ok þenna vetr, ok tjaldat yfir öllum; þat var at ráðum, svikum ok vilja Ulfkels snillíngs ok

Þeirra bræðra, Aðalráðssona. 7da dag jóla gekk Þórðr utan borgar til húsa konu, þeirrar er honum fylgði; hún bað hann vera þar um nóttina. Hví biðr þú þess, er víti liggr við? Því bið ek þessa, kvað hún, at mēr þykir máli skipta. Við skulum kaupa saman, kvað hann, at ek mun hēr vera, en þú seg mēr, hvat tilberr, er þú biðr þessa. Þat sætir, segir hún, um bæn þessa, at ek veit ráðinn bana öllu þingamanna liði. Hví máttu þat vita, kvað hann, er vēr vitum eigi? Þat er svá viðlátit, segir hún, at menn óku hingat vögnum í borgina, ok létu sem þeir færi með fjárhlut, en þar var fjölmenni í hverjum vagni, en engi fjárhlutr, ok svá hafa þeir ok gjört norðr í Slessvík. En þá er þriðjúngr er af nótt, mun hríngt í borginni, skulu þá hermenn búast um miðnætti; skulu menn búast annann veg í borginni. En þá er þriðjúngr lifir nætr, mun hríngt af Búrákyrkju; þá munu þær ætla til kyrkju slippir, en þá mun sleginn hríngtr um kyrkju. Búit er við, kvað Þórðr, at vinsældir þínar sè miklar, ok mun ek segja Eilífi, þótt kvittr þyki vera; en bú þetta skaltu eiga. Þórðr gekk í borgina; hann fann Auðunn fèlaga sinn, gánga þeir ok segja Eilífi. Hann görir menn vara við; sumir trúðu, en sumir kvoðu fælingar. Heyra þeir hríngingar eptir vana, ok hyggja margir, at prestur muni hríngja. Þeir menn allir, er orðum Þórðar trúðu, gengu með vopnum en hinir allir slippir.

52. Þá er þeir koma í kyrkjugarð, var þar fjöldi liðs. Þeir máttu þá eigi ná vopnum sínum, þvíat þeir kvomust eigi til húsa sinna. Eilífr spyr þá ráða, en þeir látast eigi kunna. Eigi þyki mér vel ráðit, kvað Eilífr, at hlaupa í kyrkju, ef þat verður at öngú skjóli, en sýna sik í hræðslu. Þat kemr mér í hug, at vèr munum hlaupa á herðar þeim, er fyrir utan standa garðinn, ok vita ef vèr kæmimst með því undan til skipa, ok svá gera þeir. Þat varð mannfall mest, er við skip varð. Eilífr komst á burt með 3 skip, en öngir or Slessvík, ok þar féll Hemíngr. Eilífr ferr til Danmerkr. Nokkuru eptir þetta var Játmundr til konúngs tekinn í Englandi; hann var konúngr 9 mánuðu. Á þeim tíma háði hann 5 orrostur við Knút Sveinsson. Álrekr strjóna, er sumir kölluðu Eirík, var fóstri Játmundar, bróðir Emmu, er átt hafði Aðalráðr Englakonúngr. Þorkell háfi hafði þá mest forráð fyrir Danmörk. Þeir áttu þing um vorit eptir fall þingamanna. Eilífr eggjaði at fara til hefnda, en Þorkell svarar: vèr höfum konúng úngan, en eigi hæfir at herja svá, at konúngs sè eigi viðgetit, en á þriggja vetra fresti væntir ek, at eigi muni konúng skorta harðfengi, en lið óvarast. Eilífr svarar: ósýnt er, at þeim sè minnisamt á þriggja vetra fresti, er nú þykkir einkis um vert. Eilífr ferr út í Miklagarð, ok gjörðist

höfðingi fyrir Væringjaliði, ok fëll þar um síðir. Á þriggja vetra fresti fór Knútr, Þorkell ok Eiríkr með 8 hundrat skipa til Englands. Þorkell hafði 30 skipa, ok drap Úlfkelsnilling, ok hefndi svá Hemíngs bróður síns, ok gekk at ega Úlfhildi, dóttur Aðalráðs konúngs, er Úlfkell hafði átta. Þar fëll með Úlfkatli hvert mannsbarn af 60 skipa; en Knútr konúngr vann Lundúnaborg. Þorkell fór með landi fram, ok fann Emmu drotningu á einu skipi; hann flytr hana heim í land með sèr, fýsir Knút konúng at biðja hennar, ok gekk Knútr konúngr at ega hana. Hún ól son um vetrinn, er Haraldr hèt, kenníngarson Knúts; Hörðaknútr var þeirra son. Sveinn var enn son Knúts ok Alfífu; Gunnhildr hèt dóttir Knúts; hana átti Heinrekr keisari Konráðsson; með honum fór Knútr til Róms. Þat var miklu síðar, er Knútr konúngr var at boði hjá Þorkatli háfa, þá sá konúngr Úlfhildi, ok þótti hann hafa svikit sik í kvennaskipti, ok rëð Þorkeli fyrir þá sök bana. Þeir Knútr konúngr ok Játmundr áttu nokkura bardaga. Eptir þat báðu hvorirtveggju, Danir ok Englismenn, at þeir skyldu sættast, ok þeir gjörðu svá, ok skyldi hvorr taka land eptir annann, er lengr lifði. Mánaði síðar var Játmundr veginn af fóstura sínum Álreki strjónu; eptir þat öðlaðist Knútr allt England, ok rëð því 4 vetr ok 20.

Jómsvíkingadrápa

Bjarna biskups.

1. **A**ungan kveð ek at óði
örum málma rýri
þó gat ek hróðr um hugðan
hljóðs at ferðar þerði ¹⁾;
fram mun ek fyrir öldum
Yggjar bjór um færa,
þó at einigir ýtar
ættgóðir mēr hlýði ²⁾.
2. Hendir enn sem aðra
úteitan mik sútar
mēr hefir harm á hendi
harðla ³⁾ fögur kona bundit;
þó em ek óð at auka
ærit gjarn at hváru,
mjök em ek at mēr orðinn
úgæfr um för vífa.
3. Dreng var dátt um svarra
dorgar vangs fyrir löngo,

¹⁾ er *halfmáð* í *A*, en *B* les *fnúði*. ²⁾ Hér er *vísad* inni í *A*
rekkar víðar, en *sýnist þó vera* hér *ofaukið*. ³⁾ er
óskýrt í *A*.

Því hefir oss um únga
eldreið skapi haldit;
þó hefi ek ort um ítra
allfátt mjaðar þellu,
vel samir enn um eina
ölseljo mér þylja.

4. Varkat ek firri ¹⁾ und forsum
fór ek aldrei at göldrum
. ²⁾
annat þarf at yrkja;
allstórum mun fleira
. . . ²⁾ greppr um snerto ³⁾
þat berum upp fyrir ýta
óhljóð sögu kvæði.
5. . . ²⁾ gu v sitja
seima guðr at Jómi,
fögur rænir mik flaumi,
fimm höfðingja snemma;
vel samir víst at telja
vinnar hreysti manna,
þar er um málmþings meiða
merkiliga at yrkja.
6. Hvervitna frá ek heyja
Harald bardaga stóra,
þeir ruðu bitra branda
böðgjarnastir niðjar;
sjá knáttu þar síðan
siðfornir glym járna

¹⁾ er mið i A; B les firir. ²⁾ það sem hér vantar, er
rifið af bladsíðuhorninu i skinnbókinni A. ³⁾ eða bjerto.

- þótti þeim at efla
þörf Veseta arfa.
7. Geta skal hins hverr hvatra
höfðingi var drengja,
sá gat sigri at hrósa
snjallastr at gjörvöllu;
hverr var hótí minni
hreysti maðr at flestu
heldr í herðiraunum
hauklyndum syni Áka.
8. Sigvaldi hêt seggja
snarfengra höfðingi,
ok ræð þar fyrir þegnum
Þorkell liði snjöllu;
Búi var at hverjum hjaldri
harðráðr með Sigurði,
frágum Vagn at væri
víst ofrhugi enn mesti.
9. Hèldu dreyrgra darra
Danmarkar til sterkir ¹⁾,
þeim gafst rausn ok ríki,
rjóðendr skipum sínum ²⁾;
ok auðbrotar erfi
ógnrakkastir ³⁾ drukku,
þeim frá ek ýmsum aukast
annir, feðra sinna.
10. Enn vildu þá einkum
öldar ⁴⁾ menn at skyldo,

¹⁾ styrkir, O.²⁾ sípan, O.³⁾ ógarakkir þar, O.⁴⁾ öldur, O.

slíkt eru yrkis efni,
 ágæta sér ¹⁾ leita;
 ok haukligar ²⁾ hefja
 heitstrengingar tóku ³⁾,
 eigi segik ⁴⁾ at ⁵⁾ ýta
 ölteiti var lítil.

11. Heitstrenging frá ek hefja
 heiptmildan Sigvalda,
 Búi var örr at efla ⁶⁾
 órækinn þrek ⁷⁾, slíkan;
 hētuzt þeir af hauðri
 Hákun reka fíkjom,
 grimm ⁸⁾ var frægra ⁹⁾ fyrða ¹⁰⁾
 fjón ¹¹⁾, eða lífi ræna.
12. Búi læzt barr at fylgja
 böðmildum Sigvalda
 til hjörþrymu harðrar
 hugprúðr vera síðan;
 hafa kvaðst Hávarð vilja
 hrannabryótr at gunni,
 sér kvað hann eigi illa.
 Áslák í för líka.
13. Vagn kvað hitt enn hrausti
 Hamðis gunnar tömdum
 sá læzt frækn at fylgja
 faldr úðr Búa skyldu;

¹⁾ ágætis síns, O.

²⁾ haukligast, O.

³⁾ gátu, O.

⁴⁾ frá ek, O.

⁵⁾ orð, O.

⁶⁾ auka, O.

⁷⁾ styr, O.

⁸⁾ gram, O.

⁹⁾ frækura, O.

¹⁰⁾ furða, O.

¹¹⁾ eða fion i A.

Þá ræð heit til hvítrar
hríngameiðr ¹⁾ at strengja,
mèr kemr harmr at hendi
hætt, Þorketils dóttor.

14. Ein drepr fyrir mèr allri,
útrauðr á lög skeiðum
örr þengill bað ýta,
ftr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gekk herr á skip darra
hinn er kunni gný guma ²⁾,
gæðings at mèr stríði.

15. Sagt var at sunnan hældu
snyrtimenn um hrannir,
kaldr dreif marr á meiða
morð háls, skipa stóli;
lömðu heldir húfar
hríð kannaði lýðr
gnúði svalr á sýjo
sjár ísugar báru.

16. [Sagt var at ³⁾ rauðra randa
reynendr flota sínum
jólanótt at Jaðri
Jómsvíkíngar komo ⁴⁾;
váru heldr á harðan
hernat fírar gjarnir,
rjóðendr buðu ríki
randorm á ⁵⁾ Geirmundi.

¹⁾ hríngameiðr, *er pennavilla i A.* ²⁾ gnma, *A.* ³⁾ segja, *O.*

⁴⁾ kvæmi, *O.* ⁵⁾ raud orma, *O.*

17. Þá buðu þeir á ¹⁾ móti
þeim er sunnan komu ²⁾
til geirhríðar greppum ³⁾
görla Noregs jarlar;
þar var mestr á mæli
morðremmandi skömmu
margr var at laufa leiki
landherr saman ⁴⁾ fundinn.
18. Ein drepr fyrir mér allri,
eldr gnauðaði víða
elri skæðr um eyjar,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmo,
gaus upp logi úr húsum
griðum rænti sá gumna,
gæðings at mér stríði.
19. Ok höfðingjar hraustir
heyra menn at væri ⁵⁾,
þat hefir þjóð at ⁶⁾ minnum,
þrír með flokki hvârum;
þar er hreggviðir hittust
hjálmaskóðs á víðum,
fundr þótti sá fyrðum ⁷⁾
frægr ⁸⁾, Hjörungavâgi.
20. Hauðr frá ek Hákon verja
hart svâ at eigi skorti,
Eiríkr hefir eggjar

¹⁾ at, O. ²⁾ kvæmi, O. ³⁾ greipum, O. ⁴⁾ er gleymt
í A; tekit úr, O. ⁵⁾ voro, O. ⁶⁾ í, O. ⁷⁾ fyrða, O.
⁸⁾ á, b. v. O.

ótrauðr verit rjóða;
ok sögðu þar ýtar
Ármóð vera síðan,
sá var greppr við gumna
glæðr, höfðingja hinn þriðja.

21. Lögðu heiptar hvattir
herði menn þar er börðust,
herr var hauðr at verja
hundíngja, saman randir;
ok víkingum váro
varð raun at því einum
þat kveða eigi árla
ýtar fimm á móti.

22. [Ein drepr fyrir ¹⁾] mér allri
atróðr mikinn grimðu

.
[Ítr manns konan teiti ¹⁾];
goðætt of kemr grimmu;
glygg magnaðist eggja

.
gæðings at mér stríði.

23. Sigvaldi bað sína
sóknstránga vel gánga,
hann varat samr á sáttir,
sveit Hákonu á móti;
Haralds arfi klauf hjálma
hildar örr ok skjöldu,

¹⁾ Þetta er hér tilsett, eins og það stendr annarstaðar, þó það sé ásamt þeim tveim línum, er, í vísuna vanta, rífið af blaðinu í A.

fram gekk hann fyrir hlífar
hart nákkvara sinnum.

24. Þar gekk fram í fólki
fránlyndr Búi sínu,
þess kveða verða vissu
vânir, hart með sveina;
ok geirviðir görðu
grimma, höggum rammir
gengu þeir at gunni,
geysta vâpna brestu.

25. Klauf með Yggjar eldi
[ólmr Gullbúi ¹⁾ hjálma,
niðr lét hann í herðar
hríngserkja bøl gánga;
hart vann ²⁾ högg at stæra
Havarðr liði fyrða,
við hefir illt ³⁾ at ega
Áslák ⁴⁾ verit fikjum.

26. Ein drepr fyrir mèt allri,
el gnúði mjök stála,
álmr spann af sèr odda,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gripu þeir í bug snærum
gunnrakkastir gumnar,
gæðings at mèt stríði.

27. Þar frá ek vâpnum verjast

¹⁾ ólmr gall, Búi, O.
Aslâkr, O.

²⁾ røð, O.

³⁾ illr, O.

Vagn feldi lið þegna,
hann klauf breiðra brúna
berg hundroðit mörgum;
grimmr var snarpra sverða
söngur, burgust vel drengir,
vann arf þegi Áka
ös, fèll blóð á kesjor.

28. Vagn hefir orðit ýtum
örfengr at böð strángri,
með fullhuga fræknum
framgengu vel drengir;
þar er ¹⁾ í Yggjar èli
Áka sunr hinn ríki
brátt frá ek hann at hlæði
hugprúðum Ármóði.
29. Hvervitna frá ek hölda,
herr æxti gný darra,
fyrir hreggviðum hjörva
hrökva gunnar rökum ²⁾;
áðr í örva drífu
ýtum grimmr at blóta,
fram kom heipt hin harða,
Hákon þegar ³⁾ tæki.
30. Ein drepr fyrir mér allri,
ylgr gekk á ná bólginn
þar stóð úlfr í átu,
ítr manns konan teiti;
goð ætt of kemr grimmu,

¹⁾ þars, O. ²⁾ rekkum, O. ³⁾ syni, O.

gein vargr um sal mergjar
graðr þvarr gylðis jóða,
gæðings at mēr stríði.

31. Þá frá ek el hit illa
æða ¹⁾ Hölgabruði ²⁾,
glumði hagl á hlífum ³⁾,
harða grimt or norðri;
þar er ⁴⁾ í ormfrán augu
ýtum skýagrjóti,
þí knátti ben blasa,
barði hreggi keyrðu.
32. Þar ⁵⁾ var þörfum meiri
þrekförluðum jarli,
braut hygg ⁶⁾ ek hann at hældi,
hugraun, flota snum;
snara bað segl við húna
Sigvaldi í ⁷⁾ byr köldum ⁸⁾,
[gnúði hörð á hlýrum ⁹⁾
hríð, fèll [byrr í viðir ¹⁰⁾.
33. Þar lét Vigfús verða
vegrækinn ¹¹⁾ Ásláki,
þann era þörf at inna ¹²⁾
þátt, helfarar veittar;
Þorleifr of vann þjökva ¹³⁾
þrekstærðum Hávarði

¹⁾ ædast, O. ²⁾ Hölga brúðar, O. ³⁾ hjálmum, O.
⁴⁾ þars, O. ⁵⁾ þá, O. ⁶⁾ trá, O. ⁷⁾ v. í O.
⁸⁾ köldu, O. ⁹⁾ glumdi hrönn á höfum, O. ¹⁰⁾ í
bug vada, O. ¹¹⁾ eða vegrækum í .f. ¹²⁾ segja, O.
¹³⁾ þykkva, O.

hart lét ¹⁾ hann með kylfu
höggrammr brotit leggi.

34. Ein drepr fyrir mēr allri,
andaf fólk at sundi
straumr dró út um eyjar,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gífrs hesta brá föstu
gný miklandi geira,
gæðings at mēr stríði.
35. Bað fyrir borð at skyldi
böðsvellandi allir,
áðr frá ek vâpnum verjast
Vagns lið, Búa þegnar;
ok hreggboði hjörva,
hraustr með þúngar kistur,
sá var illr af aurum,
útrauðr á kaf ræði.
36. Vann eldbroti Yggjar
ýgr fyrir borð at stíga,
út bar hann af húfum
hraustr, Gullbúi, kistur;
ok optliga eptir
úblauðir þar síðan
knegu lýðir líta
lángan orm á hríngum.
37. Skeið frá ek valt ²⁾ at verði
Vagn með sína þegna,

¹⁾vâ, O. ²⁾víst, O,

öll váro þá þeirra
 þunn skip hroðin önnur;
 upp náðu ¹⁾ þar eigi ²⁾
 [öðlings menn ³⁾ at gánga,
 ofan ræðu þeir öfga ⁴⁾
 Eiríks vini ⁵⁾ keyra.

38. Upp stóðu þar eptir,
 úngra snyrti drengja,
 sveit fylgði vel Vagni
 væn, þrír tígir einir;
 alls önga frá ek aðra
 jafnmarga svá burgust,
 áðr létti dyn darra
 dreng menn hugum strángir.

39. Ræð með danska dólga
 drengr á land at gánga,
 roðinn frá ek dörr í dreyra,
 dauðr lá herr á skeiðum;
 Vagn kvað eigi ýtum
 undan ráð at skunda,
 saman görðu þeir sitja
 sáttir á einni náttu ⁶⁾

* * *

þar lét Eiríkr öndu
 átján þegar týna

1) náði, O. 2) þeigi, O. 3) þengils maðr at gánga, O.
 4) ýgja, O. 5) menn at, O. 6) hér er drápan áti í
 A og B, en vísurnar, sem eptir koma, eru teknar úr O.

heldr frágum þá þverra,
 þegna, lið fyrir Vagni;
 mæltu hraustar hetjur,
 haukligt var þat síkjum,
 þau hafa þjóðir uppi,
 þróttar orð með fyrðum.

* * *

Ok með Fjörnis íálu
 fór þorketill leira,
 þá er menbroti mælti
 mansaung um Gná hrínga;
 gerðist hann at höggva
 hauklyndan son Áka,
 Vagn gat heldr at hánnum
 heiptörr vegit furri.

* * *

Viltu, kvað hrínga hreitir
 hyggjugegn at Vagni,
 èlsvellandi yðvart
 Yggjar líf of þiggja?
 Eigi mun ek, nema efna,
 úngr þat er heit nam strengja,
 svá kvað Ullr at jarli
 egghríðar, fjör þiggja.

* * *

Grið lét örr ok aura
 Eiríkr gefit stórum,

mjök leyfa þat þjóðir,
þegnum tólf með Vagni.

*

*

*

Þá gekk Ullr at eiga
örlyndr þrymu randa,
menn fýstu þess, mæta,
margir, Íngibjörgu.

KNYTLÍNGASAGA.

Hér hefr upp Knytlíngasögu.

1. Haraldr Gormsson var tekinn til konúngs í Danmörk eptir föður sinn, hann var ríkr konúngr ok hermaðr mikill; hann eignaðist Holsetaland í Saxlandi, ok hafði hann mikit jarlsríki í Vindlandi; hann lét þar gjöra Jómsborg, ok setti þar herlið mikit, hann setti þeim mála ok rétt, en þeir unnu landit undir hann; [á sumrum láu þeir í hernaði, en sátu heima.¹⁾ á vetrum, þeir voru kallaðir Jómsvíkíngar. Haraldr konúngr Gormsson ræð svikum ok lífláti Haralds konúngs Gunnhildarsonar, Noregs konúngs, þá er hann féll at Hálsi í Limafirði ²⁾, sem ritað er í æfi Noregs konúnga; en síðan fór Haraldr konúngr í Noreg með her sinn, ok lagði land allt undir sik, ok setti þar yfir höfðingja Hákon jarl Sigurðarson, en Danakonúngr tók skatta af landi öllu. Á dögum Haralds konúngs Gormssonar var keisari í Saxlandi Ottó hinn rauði, hann hafði ófrið við Danakonúng, ok bauð Dönum kristni, en

¹⁾ v. í F. ²⁾ þannig leiðrétt, *A hefir Linnafyrði alstaðar.*

Danakonúgr hafði þar úti her í móti, ok vildi með öngu móti við kristni taka. Haraldr konúgr Gormsson átti mikla orustu við Ottó keisara suðr við Danavirki, þá var þar Hákon jarl af Noregi með Danakonúngi; þar fékk keisarinn ósigr, en þó vann hann landit nokkru síðar, ok kom þeim þá á flótta Haraldr konúngi ok Hákon jarli til Limafjarðar, ok allt út í Marsey. Síðan tók Haraldr konúgr við kristni, ok keisarinn veitti guðsifjar Sveini syni hans, ok gaf honum nafn sitt, ok var hann með því skírðr, at hann hét Ottó-Sveinn; var þá alkristin Danmörk, ok skildist keisarinn eigi fyrr við.

Fall Styrbjarnar ens sterka.

2. Á dögum Haralds konúgs Gormssonar var Styrbjörn enn sterki í hernaði í Austrveg. Styrbjörn var son Ólafs Bjarnarsonar, Svíakonúgs. Styrbjörn kom með her sinn í Danmörk, ok fékk handtekit Harald konúng; þá gipti Haraldr honum ¹⁾ þyri dóttur sína, ok fór sjálfr til Svíþjóðar með Styrbirni. Styrbjörn brændi öll skip sín, áðr hann gengi á land upp; en er Haraldr konúgr verðr þess varr, at Styrbjörn er skipalauss, þá hæld hann skipum sínum út á Löginn ok síðan í braut, ok aprtr til Danmerkr. Styrbjörn barðist á Fýrisvöllum við Eirík enn sigrsæla Svíakonúng, föðurbróður sinn; þar féll Styrbjörn ok mestr hluti liðs hans, en sumt flýði; þat kalla Svíar Fýriseltu.

¹⁾ konúgr. F.

Frá hernaði Haralds konungs.

3. Þá er Haraldr konúgr Gormsson hafði skírast látit, sem fyrr var sagt, þá nauðgaði hann Hákon jarli [Sigurðarsyni ¹⁾] at taka við trú, ok var hann skirðr ok allir menn, þeir sem þá voru með honum af Noregi; fèkk Haraldr konúgr honum þá presta ok aðra lærða menn, ok bauð honum at láta skíra allt fólk í Noregi, ok hèt Hákon jarl því með swardögum; en er þeir skildu konúgr ok jarl, þá fór Hákon til Noregs, en skaut enum vígðum mönnum á land at Hálsi í Limafirði, en hann kastaði kristni, ok efldi síðan hin mestu blót í Noregi ²⁾. En er Haraldr konúgr spurði þat, at Hákon hafði kastat kristni, ok þat annat, at hann hafði herjat land Danakonúgs, þá fór Haraldr konúgr með her sinn til Noregs, ok eyddi land allt með sjá, svá at allt var brennt milli Lísðandisness ok Staðs, nema fimm bæir í Løradal í Sogni, en fólk allt flýði á fjöll ok markir með allt lausafè; þat er komizt fèkk. Haraldr konúgr lá um hrið með her sinn í Sólundum, ok ætlaði þá að herja til Íslands með liði því, er hann hafði þar, ok vildi hann hefna níðs þess; er Íslendingar höfðu gjört um hann, ok níðdan hann. Haraldr konúgr bauð kúngum ³⁾ manni at fara í hamförum til Íslands, ok vita hvat hann kynni þaðan at segja konúngi;

¹⁾ sigrsæla, *V.* ²⁾ hér vantar *i M* mikinn kastu. ³⁾ kunnugum, *V.*

sá fór í hvalslíki umhverfis landit, ok sagði síðan konungi at margar kúngar óvættir byggja land þat, en haf svá mikit milli landanna, at þar var ekki fært lán skipum; ok er Haraldr konúgr varð þessa var, þá þóttist hann skilja, at þetta var en mesta ófæra, ok ekki mátti þessu til leiðar koma. Eptir hernat þenna, er Haraldr Gormsson hafði gjört í Noregi, þá snéri hann heim til Danmerkr með lið sitt, en Hákon jarl lét byggja land allt í Noregi, en galt önga skatta síðan Danakonungi.

Fall Haralds konúgs.

4. Sveinn, son Haralds konúgs Gormsonar, beiddist ríkis nokkurs af Haraldri konungi feðr sínum, en Haraldr konúgr unni honum lítt, þvíat hann var frilluson, ok vildi hann ekki ríki fá honum til forráða. En er Sveinn gjörðist fullkominn maðr, þá fékk hann sèr skip ok lið, ok herjaði víða bæði utanlands ok innanlands; þá varð Haraldr konúgr reiðr honum, ok safnaði liði í móti honum; þá var kominn til liðs við Svein Pálnatóki fóstri hans, sem segir í sögu Jómsvíkínga, ok héldu þeir þá til Sjólands ok inn í Ísafjörð, þar var þá fyrir Haraldr konúgr með skipum sínum. Sveinn lagði þegar til orrostu við hann, varð þar bardagi mikill, dreif þá lið til Haralds konúgs, svá at Sveinn varð ofrliði borinn, ok flýði hann. Í þeirri orrostu, fékk Haraldr konúgr banasár, ok var hann skotinn öru til bana, ok var hann

fyrstr Danakonunga grafinn í vígða jörð; þá hafði hann verið konungur 80 vetra, 30 vetra at lifanda Gormi konungi feðr sínum, 50 vetra síðan.

Frá Sveini konungi.

5. Sveinn tók konungdóm í Danmörk eptir Harald konung feðr sinn, hann var kallaðr Sveinn tjúguskegg, hann var ríkr konungur. Á hans dögum fór Sigvaldi jarl ok aðrir Jómsvíkingar til Noregs, ok barðist við Hákon jarl á Mœri á Hjörúngavægi, þar féll Búi digri, en Sigvaldi jarl flýði. Eptir þat hvarf ríki í Norgegi undan Danakonungum, en litlu síðar kom Ólafr Tryggvason til Noregs, ok tók ríki. Sveinn konungur átti Gunnhildi dóttur Búrizlafs Vindakonungs, ok voru þeirra synir Knútr ok Haraldr. Síðan átti Sveinn konungur Sigríði ena stórráðu, dóttur Sköglartosta, móður Ólafs Svíakonungs; hana hafði fyrr átt Eiríkr hinn sigrsæli Svíakonungur. Dóttir Sveins konungs ok Sigríðar var Ástríðr, er átti Úlfr jarl, son Þorgils sprakaleggs. Sveinn ok Björn hétu synir þeirra. Gyða hét enn ¹⁾ dóttir Sveins konungs tjúguskeggs, hana átti Eiríkr jarl Hákonarson í Norgegi; þeirra son var Hákon jarl, er Ólafr hinn helgi tók í Sauðúngs sundi. Sveinn konungur tjúguskegg var at falli Ólafs konungs Tryggvasonar með þeim Ólafi sønska, stjúpyni sínum, ok Eiríki jarli, mági sínum; þeir börðust við

¹⁾ þannig V; ein A.

Svöldr; ok eptir fall Ólafs konungs Tryggvasonar eignuðust þeir þrír Noreg, Sveinn Danakonúgr einn þriðjung, annann Ólafr Sviakonúgr, enn þriðja Eiríkr jarl.

Enn helgi Játmundr drap Svein konúg.

6. Sveinn konúgr var hermaðr mikill ok enn ríkasti konúgr; hann herjaði víða bæði um Austrveg ok suðr um Saxland; at lyktum fór hann með her sinn vestr til Englands, ok herjaði þar víða, ok átti þar margar orrostur; þar var þá Aðalráðr konúgr Játgeirsson. Þeir Sveinn konúgr áttu margar orrostur, ok höfðu ýmsir sigr. Sveinn konúgr vann mestan hlut Englands, var hann þá á Englandi marga vetr, ok herjaði víða landit ok brenndi, hann kölluðu þeir fjanda Engla. Í þessum ófrið (flýði) Aðalráðr konúgr landit fyrir Sveini konúgi, en Sveinn konúgr varð bráðdauðr um nótt í rekkju sinni, ok segja þat enskir menn, at Játmundr konúgr enn helgi hafi drepit hann með þeim hætti, sem hinn helgi Merkúrius drap Júlíanum níðing.

Frá Þíngamanna liði.

7. Eptir dauða Sveins konungs hældu Danahöfðingjar því ríki í Englandi, er þeir höfðu unnit af landinu; höfðust þá enn orrostur af nýju, þvíat þegar Sveinn konúgr var dauðr, fór Aðalráðr konúgr heim í landit, ok komst þá í ríki sitt með styrk Ólafs ens helga, svá sem sagt

er í sögu hans eptir orðum Óttars svarta skálds;
hann segir svá:

Komtu í land ok lendir
láðvörð ¹⁾ Aðalráði
þín naut rekka rúni
ríski efldr at slíku;
harðr var fundr sá er færðut
friðlands á vit niðja ²⁾
rèð ættstuðill ³⁾ áðan
Játmundar þar grundu.

Í þann tíma settu Danir Þíngamannalið í Eng-
landi, þar vâru þá málamenn, ok var þat eð
frœknasta lið, ok hêldu Þíngamenn mjök upp
orrostu af hendi Dana við Englismenn.

Knútr konúngr lagði England (undir sik).

8. Knútr, son Sveins konúngs tjúguskeggs,
var 10 vetra, þá er faðir hans andaðist, var
hann þá til konúngs tekinn í Danmörk yfir allt
Danaveldi, þvíat Haraldr bróðir hans var and-
aðr. Danahöfðingjar, þeir er þá sátu í Eng-
landi, ok þar hêldu landinu, því er Sveinn kon-
úngr hafði unnit, þá sendu þeir þau orð til
Danmerkr, at Knútr konúngr skyldi koma vestr
til Englands með Danaher til styrks við þá;
en með því at Knútr konúngr var þá á barns
aldri, ok var ekki vanr herstjórn, þá lögðu
vinir hans þat ráð fyrir hann, at hann skyldi
senda herlið til Englands, ok setja þar höfð-
ingja yfir, en fara eigi sjálfr, meðan hann var

¹⁾ lávörðr, *V.* ²⁾ niðra, *A.* ³⁾ þannig leiðrætt; eðstuð-
ill *A.*; ætskuðill, *V.*

eigi meirr á legg kominn, ok svá var gjört at konúngr sat 3 vetr í Danmörku, síðan hann tók konúngdóm; en at liðinni þeirri stundu bauð hann út herliði af Danmörku; hann sendi boð ok til Noregs Eiríki jarli mági sínum, at hann skyldi safna liði ok fara til Englands með honum, þvíat Eiríkr jarl var frægr mjök at hreysti ok at hernaði, er hann hafði borit sig af þeim tveim orrostum, er frægstar hafa verit á Norðrlöndum: önnur var sú, er þeir Sveinn konúngr tjúguskegg ok Ólafr scenski Svíakonúngr ok Eiríkr jarl börðust við Ólaf Tryggvason við Svöldr; en önnur sú, er þeir Hákon jarl ok Eiríkr jarl börðust við Jónsvíkínga á Hjörúnga-vági. Knútr konúngr hélt her sínum vestr til Englands, ok höfðu allmikit lið. Svá sagði Óttar svarti í Knútsdrápu:

Hrestu lit ¹⁾ gamall lýtir
 lavgreiðar fram skeiðum
 fór-at fylkir æri
 fólk sveimaðr þér heiman;
 hilmir bjóttu, ok hættir
 harðbrynjuð skip kynjum
 reiðr hafðir ²⁾ þú rauðar
 randir Knútr fyrir landi.

Ok enn segir hann svá:

At ³⁾ fylgðu þeir ⁴⁾ Jótar
 auðmildr flugar trauðir

¹⁾ hræztu litt, *V.* ²⁾ kalfdyr, *V.* ³⁾ út, *V.* ⁴⁾ þér, *V.*

[skaut reina ¹⁾ bjó skreytir
 Skánunga lið vånir;
 vað blès of þær vísi
 vestr settir þú flesta
 kunnt gjörðir þú þenna
 þitt nafn í háf stafna,

Knúti konungi fylgðu margir höfðingjar til Englands; þar var fyrstr maðr Ulfr jarl Sprakalegsson, mágr hans, hann átti þá Ástriði Sveinsdóttur, systur Knúts konungs; þar voru ok þeir bræðr, synir Strútharalds jarls, Hemíngr ok Þorkell háfi, ok margir höfðingjar aðrir. Knútr konúgr kom til Englands, ok sigldi utan at Englandi, þar sem Fljót heita. Svá segir Hallvarðr Háreksblesi í Knútsdrápu:

Knútr læztu fram til Fljóta,
 frægr leið vörðr ²⁾ um ægi
 heipt snarr Hildar leiptra,
 harðbrynjuð skip dynja;
 Ullar læztu við Ellu
 ættleifð ok má reifðir
 sverð manns snyrti gerðar
 sund vigs flota bundit.

En þegar Knútr konúgr kom til Englands, gekk hann upp, ok herjaði landit, drap mannfólkit, en brendi bygð alla. Svá segir Óttar svarti:

Herskjöld bartu ok hèlduð
 hilmir ríkr af slíku
 hykkað ek þengil þektust

¹⁾ skautrima, V. ²⁾ norðr, V.

þik kyrsetu mikla;
ætt drap Jóta drottinn
Játgeirs í för þeirri
þveit rakt ¹⁾ þrár er ²⁾ heitinn
þeim stillis kom ³⁾ illan.

Ok enn kvað hann svá:

Brunnu bygðir manna
buðlung ⁴⁾ fyrir þer úngum
opt læztu hús ok heiptir ⁵⁾
her kall búendr gjörva.

Landsmenn drógu her saman, ok fóru í móti
Dönnum, ok hældu upp orrostum. Svá sagði Þórðr
Kolbeinsson:

Gengu upp þeir er Englum
ár ramn gefendr váru
langa stund á landi
leiðir grund af skeiðum;
en í gegn þeir er gáðu
glaum skers bæi verja
galt hilmis lið hjalta
herferð ⁶⁾ búendr gjörðu.

Knútr konúgr átti ena fyrstu orrostu á Eng-
landi í Lindisey, ok varð þar mikit mannfal,
þá vann hann ok Hemíngaborg ⁷⁾ á Englandi,
ok drap þar mikið fólk. Svá segir Óttar:

Gunni læztu í grœnni
gramr Lindisey framda

¹⁾ á spázianni í *A* stendr rakt. ²⁾ ert *V*. ³⁾ á spázi-
anni í *A* stendr konr. ⁴⁾ buðlungr, *V*. ⁵⁾ seipt-
ir, *V*. ⁶⁾ leiðrætt fyrir herferðr *A*. ⁷⁾ Helmíngaborg, *V*.

beldu viðr því er vildu
 víkingar því ríki;
 bíða læztu í breiðri
 borg Hemínga ¹⁾ sorgar
 æst fyrir Usu vestan
 Engst fólk Svía þröngvir.

Því næst átti hann miklar orrostur á Norðimbra-
 landi við Tesu, drap hann þar mikit fólk, en
 sumt flýði, ok týndist þar sem voru fen nokkur
 eða diki; síðan flutti Knútr konúngr her sinn
 lengra suðr á landit, ok lagði allt undir sik þar
 sem hann fór.

Knútr konúngr fèkk Emmu.

9. Aðalráðr Englakonúngr¹ varð sótt-
 dōðr þat sama haust eða sumar, er Knútr kon-
 úngr kom með her sinn til Englands; hann
 hafði þá verit konúngr í Englandi 18 vetr ok
 20; en Emma drottning, kona hans, bjóst þegar
 eptir andlát hans at fara af landi á brøt, hon
 ætlaði at fara vestr til Vallands ²⁾ á fund bræðra
 sinna, Vilhjálms ok Róberts, þeir voru jarlar í
 Vallandi. Faðir þeirra var Ríkarð Rúðujarl
 Ríkarðsson, Vilhjálmssonar lánaspjóts; hann
 var son Gönguhrólfs, þess er vann Normandi;
 hann var son Rögnvalds Møera jarls. Menn
 Knúts konúngs urðu varir við för Emmu drotn-
 íngar; þá er hon ok hennar voru búnir til hafs,
 þá komu þar menn Knúts konúngs, ok tóku skip-
 it ok allt þat er á var, fluttu þeir drotníngu á

¹⁾ Helmínga, *V.* ²⁾ Englands, *V.*

fund Knúts konúngs; ok var þat ráð höfðingja með konúngi, at Knútr konúngr skyldi fá Emmu drotníngar, ok svá var gjört.

Frá Játmundi konúngi.

10. Eptir andlát Aðalráðs konúngs voru til konúnga teknir synir hans ok Emmu drotníngar: Játrnundr hinn sterki var elztr; annar Játgeirr; þriðri var Játvígr; fjórði Játvarðr enn góði. Játmundr konúngr dró nú her saman mikinn, ok fór síðan í móti Knúti konúngi, ok varð fundr þeirra þar seín heitir at Skorsteini, ok var þat en frægsta orrosta, er í þann tíma hafði verit; varð þar eð mesta mannfall í hvárutveggja liði. Játmundr konúngr reið fram í miðjan Danaher, ok kom svá nær Knúti konúngi, mági sínum, at hann náði til hans með sverðshöggvi. Knútr konúngr skaut skildinum fram [yfir háls ¹⁾] hestinum, er hann sat á, en höggit kom á skjöldinn litlu fyrir neðan mundriðann, ok varð höggit svá mikit, at sundr tók skjöldinn, ok fyrir framan söðulinn klauf hann í sundr hestinn í bógunum, en þá sóttu Danir at honum svá fast, at Játmundr konúngr snèri aptr til sinna manna, ok hafði hann þá þó áðr drepit marga Dani, en konúngrinn varð lítt sárr eðr ekki. En er konúngrinn hafði framriðit allt frá liði sínu, þá hugðu hans menn at hann mundi vera fallinn, er þeir sá hann hvergi, ok kom þá flótti í lið þeirra, en sumir

¹⁾ fyrir sik. ok á háls, F.

sá at hann reið undan Dönum; flýðu þá allir, þeir er þat sá, en konúgr kallaði hátt, það herinn aprt snúa ok berjast, en þá lét engi sem heyrði; flýði þá allr herinn, ok varð þá einna ákafast mannfallit, ok ráku Danir flóttann allt til nætr. Svá segir Óttar svartir:

Ungr fylkir læztu Engla
allnær Thesu falla
flæði djúpt of dauða
dík Norðimbra líkum;
svefn braut svörtum hrafni
sunnar havtuðr gunnar
olli sókn enn snjalli
Sveins mögr at Skorsteini.

Frá Úlfi jarli.

11. Úlfr jarl var þá enn sem optar í fremra lagi af mönnum Knúts konúgs, ok fylgði lengst flóttamönnum; hann var þá kominn í skóg nokkurn svá þröngvan, at hann komst ekki or á allri nóttinni, fyrr enn lýsti; þá sá hann á völlum nokkurum fyrir sér at smali var rekinn, ok sveinn nokkur vel frumvaxta rak fæið. Úlfr jarl gekk at sveininum, ok heilsaði honum, ok spurði hann nafns. Hann svaraði: ek heiti Guðini; eða ertu af Knúts mönnum? Úlfr jarl svarar: ek em einn víst af leiðangrsmönnum hans; eða hversu langt er nú til skipa verra? Ekki veit ek, segir sveinninn, at þer Danir megit vænta af oss líðsinnis, ok hafi þer Danir

heldr til annars gjört. Ulfr jarl svarar: þiggja munda ek nú þó af þér, sveinn! ef þú vildir greiða ferð mína til skipa vârra. Sveinninn svarar: þú hefir beint þvers farit frá skipunum, ok lángrt á land upp yfir eyðiskóga, en þér Knúts menn erut ekki hér mjög þokkaðir af landsmönnum, ok þikkir mönnum þó nokkur vârkunn til þess, en nú er spurt í byggðina mannfall þat, er varð í gær at Skorsteini, ok muntu hvergi grið hafa, ok enginn annara Knútsmanna, ef bœndr finna þik, ok svâ ef nokkur helpr þér; en svâ lizt mér á þik, sem gott mankaup muni í þér vera, ok ætla ek þik annann mann, enn þú segir. Ulfr jarl tók þá gullhring af hendi sér ok segir: gefa vil ek þér hring þenna, ef þú vilt fylgja mér til vârra manna. Guðini ¹⁾ sá upp á hann um stund, ok mælti seint: eigi vil ek þiggja hringinn, en freista mun ek nú, ef ek má koma þér til þinna manna, ok vil ek heldr eiga undir þér launin, ef ek fæ þér nokkvat viðhólpit, en ef þér verðr þetta at öngri liðveizlu, þá er öngra launa fyrir vert; skaltu nú fyrst fara heim til feðr míns með mér. Þeir gjörðu svâ; en er þeir komu til bœjarins, gengu þeir til litlustofu, ok lét Guðini setja þar borð, ok var þar gefinn góðr drykk. Ulfr jarl sá, at þar var góðr húsabœr ok vel búinn. Þá kom til þeirra bóndi ok húsfreya, þau voru fríðir menn bæði ok vel

¹⁾ Guðni, ƒ.

búin; fögnuðu þau vel gestnum, ok sat hann þar um daginn, ok var hann þar í enum bezta fagnaði; en í móti nótt voru þar búnir tveir góðir hestar með enu bezta reiði. Þá mæltu 1) þau við Úlf: far þú nú vel, ok fæ ek þér í hendr son minn, þann einn er ek á; nú bið ek, ef þú kemr til konungsins, ok megi þín orð nákkvað standast, þá kom þú honum þar í þjónostu, því at ekki má hann með mér vera síðan, ef várir landsmenn spyrja, at hann hafi þér á bröt fylgt, hversu sem ek fæ undan stýrt. Úlfr jarl hét því at koma Guðina þar í sveit. Guðini var enn fríðasti maðr sýnum, ok vel at orði farinn. Bónði nefndist Úlfnaðr. Þeir Úlfr jarl ríða þá nótt alla, en at morni, þá er ljóst var orðit, koma þeir til skipa Knúts konungs, ok voru menn á landi uppi; en ér þeir sá jarl, ok kendu hann, þá hurfu menn þegar at honum allir, ok fögnuðu honum, ok þóttust hann or helju heimt hafa, þvíat hann var svá vinsæll, at allir menn unnu honum hugástum. Varð Guðini 2) þá hið fyrsta viss, hverjum hann hafði fylgt. Jarl setti Guðina í háseti hjá sér, ok hêlt hann at öllu sem sjálfan sik eða son sinn, ok er þat skjótast af at segja, at jarl gipti honum Gyðu systur sína, ok með framkvæmd Úlfs jarls ok liðveizlu, þá gaf Knútr konúngur Guðina jarldóm

1) þannig K. mælti, A.

2) Gudni, V.

fyrir (sakir) Úlfs jarls mágs síns. Voru synir þeirra Guðina ok Gyðu: Haraldr Englakonúngr ok Tosti jarl, er kallaðr var trèspjót, Maurukári jarl ok Valþjófr jarl ok Sveinn jarl; þaðan er mart stórmenni komit í Englandi ok í Danmörku ok í Svíaríki ok austr í Garðaríki; eru þat konungaættir í Danaríki. Gyða hèt dóttir Haralds konúngs Guðinasonar, hana átti Valdamar konúngr í Hólmgarði; þeirra son var Haraldr konúngr, hann átti døtr 2 ¹⁾, er enn skal frá segja síðar.

Frá Knúti konúngi.

12. Knútr konúngr átti aðra orustu við borg, þá er Brandfurða heitir, varð þar enn mikil orrosta, ok hafði Knútr konúngr sigr, en Aðalráðs synir flýðu, ok létu lið mikit, en Danir brutu borgina. Svá segir Óttar svarti:

Fjörlausá hýr 2) Frísi
 friðskerðir þeir gjörðu
 brauztu með bygðu setri
 Brandfurðu þær randa;
 Játmundar laut undir
 ættniðr göfugr hættir
 danskr her skaut þá dörum
 drótt er 3) þú rakt flótta.

Knútr konúngr átti ena þriðju orrostu við Aðalráðs sonu, þar sem heita Assatún, varð þar enn mikil orrosta, þat er norðr frá Danaskógum. Svá segir Óttarr:

¹⁾ 3, *V.*

²⁾ hýrr, *V.* hýk, *M.*

³⁾ en, *V.*

Skjöldúngr vantú und skildi
 skœru verk enn sterki
 fékk blóðtrani bráðir
 brúnar Assatúnnum;
 vattu en valfall þótti
 verðung jöfurr sverði
 nær [norðan fyrir ¹⁾] stóru
 nafngnóg Danaskóga.

Knútr konúngr átti ena fjórðu orrostu við Ját-
 mund konúng ok þá bræðr í Norðvík ²⁾, varð
 þar enn mikil orrosta ok mannfall mikit, ok fékk
 Knútr konúngr sigr, en Aðalráðs synir flýðu.
 Svá segir Óttarr svarti:

Bjóð ³⁾ vantú brynjur rauðar
 blíð ⁴⁾ stórgjafa síðan
 lætr þú önd áðr þrek þrjóti
 þinn fyrir Norðvík innan.

Frá Knúti konúngi.

13. Síðan heldr Knútr konúngr öllu lið-
 inu til Tempsár, þviat hann spurði at Játmundr
 konúngr ok þeir bræðr hefði flýið til Lundún-
 aborgar; en er Knútr konúngr kom til Temps-
 ármynnis, þá sigldi þar af hafi utan Eiríkr jarl
 Hákonarson, mágr hans, ok fundust þeir þar, ok
 lögðu síðan upp í ána með herinn. Svá segir
 Þórðr Kolbeinsson í Eiríksdrápu:

¹⁾ fyrir norðan, V. ²⁾ Norðvík, V. ³⁾ bjóðr, V.

⁴⁾ blíðr, V.

Ítr þrifust jöfra hleti ¹⁾
 eggveðrs í favr seggja
 skeið hêlt mörg í móðu
 misslaung sem ek vissa;
 bládýrum hêlt báru.
 brands. [svâ nær ²⁾ landi
 Ullr, at enska völlu
 áttstórr sjá knátti.

Ok enn kvað hann:

Emm at eyrar grunni
 endr ³⁾ skjöldungum renndi
 sá er kjölslóðir kníði
 Knútr lán skipum utan;
 varð þar er vildu fyrðar
 varrláð koma báðir
 hjálmað ⁴⁾ jarls ok hilmis ⁵⁾
 hægr fundr á því dægri.

Útí ánni Temps var gjörr kastali mikill, ok settr
 þar í herr manns til landvarnar, at eigi skyldi
 skipaherr mega upp fara í ána. Knútr kon-
 úngr lagði þegar upp í ána, ok at kastalanum,
 ok barðist við þá, en enskir menn lögðu skipa-
 herr frá Lundúnum ok út eptir ánni, lögðu
 þeir til orrostu við Dani. Sva segir Óttar svartí:

Fram gekk enn þar er unnuð
 álmr gall hátt við málma.
 knáttuð sæ þar er sóttuð
 sverð kastala verða;

¹⁾ hlæti, *V.* hlæti á spázhanni í *A.* ²⁾ nær svâ, *V.*

³⁾ *V. K.* end, *A.* ⁴⁾ hjálmaðs, *V. K.* ⁵⁾ hilmir, *A.*

unnuð eigi minni

Ulfis ¹⁾ gómr veit þat rómu

hnekkir. ²⁾ hleypi blakka

hlunns á Tempsár grunni.

Atsókn Knúts konúngs.

14. Knútr konúngr lagði öllum hernum upp til Lundúnaborgar, ok setti þar um herbúðir sínar; síðan veittu þeir atsókn til borgarinnar, en borgarmenn vörðu. Svá segir í flokki þeim, er þá var ortr af liðsmönnum:

Hvern ³⁾ morgin sèr horna

Hlökk á Tempsár bakka

skala hánga má húngra

hræskóð lituð blóði;

hve sigrfíkin sækir

snarla borgarkarla,

dynr á brezkar brynjur

blóð-ís, Dana vísi.

Ok enn þetta:

Margr ⁴⁾ fer Ullr í illan

od-sennu dag þenna

frár þar fœddir várum

fornan serk um bornir;

en á enskra manna

ölum gjóð Hnikars ⁵⁾ blóði

œrt ⁶⁾ mun skáld í skyrtu

skœðazt hamri sœða.

¹⁾ V. K. Ulf, A. ²⁾ V. K. hekkir, A. ³⁾ K. K. hver, A.

⁴⁾ V. K. marg, A. ⁵⁾ þannig V. hikars, A. ⁶⁾ ort, V.

Knútr konúngr átti þar marga bardaga, ok fèkk eigi unnit borgina.

Frá Eiríki jarli.

15. Eiríkr jarl fór með sumán herinn upp á landit, ok fylgðu honum þíngamenn í móti enskum her, er fyrir ræð Ulfkell snillíng, mikill höfðingi, varð þar orrosta, ok hafði Eiríkr sigr, en Ulfkell flýði. Svá segir Þórðr Kolbeinsson í Eiríksdrápu:

Gullkennir lét gunni
græðis hests ¹⁾ fyrir vestan
þundr vâ ²⁾ leyfr til landa
Lundún saman bundit;
fèkk regn þorinn rekka
rönn af þíngamönnum
[æglig högg ³⁾ þar er eggjar
[Ulfkels blá skulfu ⁴⁾.

Aðra orrostu átti Eiríkr jarl á Hríngmaraheiði við enska menn. Svá segir Þórðr Kolbeinsson:

Hvatr vann Freyr á flotna
fólk stafns sá er gaf hrafni
sollit hold nè sjaldan
sverðs eggja spor leggi;
snjallr lét opt ok olli
Eiríkr bana þeirra
rauð Hríngmaraheiði
her Engla lið þverra ⁵⁾.

Þar hafði Eiríkr jarl sigr. Enn segir Þórðr

¹⁾ græðishest, V. ²⁾ na, V. ³⁾ ok högg, V. ⁴⁾ Ulfkell fèkk blárskulfu, V. ⁵⁾ þvera, V.

Kolbeinsson fleira í Eiríksdrápu frá hernaði hans :

Gengu upp þeir er Englum
 ár hrafn gefendr váru
 lánga stund á landi
 leiðir upp frá skeiðum ;
 en í gegn þeir er gáðu
 glaum skers bæi verja
 galt hjálmað lið hjalta
 herferð bæendr gjörðu.

Sætt konúnga.

16. Knútr konúgr sat um Lundúnaborg, en Játmundr konúgr ok þeir bræðr vörðu borgina; þá fóru menn á millum þeirra. Knútr konúgr átti Emmu drottningu, móður þeirra, ok kom svo, at gislar voru settir í millum þeirra, ok voru grið sett til tals ok umleitanar meiri sætta; ok á þeim stefnum var sætt gjör millum þeirra, svá at skipta skyldi í hólminga landi með þeim, ok hafa hálftríki hvár, meðan þeir lifði, en ef annarhvár andaðist barnlaus, þá skyldi sá taka allt tríki með frjálsu, er eptir lifði, ok var sú sætt eiðum bundin. Heiðrekr strjóna hét einn tríkr maðr, er fè tók til þess af Knúti konúngi, at hann sviki Játmund konúgr, ok dræpi hann með morðvígi, ok þetta varð hans bani. Heiðrekr var þó fóstri Játmundar konúngs, ok trúði hann honum sem sjálfum sér. Síðan rak Knútr konúgr braut af Englandi alla syni Aðalráðs konúngs, ok urðu um þat

orrostu - slög mörg, en eigi fengu þeir styrk fjölmennis í móti Knúti konúngi, síðan Játmundr konúgr var drepinn. Svá segir Sigvatr skáld í Knútsdrápu:

Ok senn sonu
sló hvern ok þó
Aðalráðs eða
út flæmdi ¹⁾ Knútr.

Synir Aðalráðs konúgs voru þá vestr í Vallandi í Normandí, ok voru þar lengi með móðurbræðrum sínum, Róðbert ok Vilhjálmi, svá sem sagt er í sögu Ólafs ens helga. Eiríkr jarl Hákonarson andaðist á Englandi, ok var hann þá búinn til Rómferðar; honum var skorinn úfr, ok varð eigi blóð stöðvað, fékk hann af því bana. Knútr konúgr ok Emma drotning áttu 3 börn: Haraldr var elztr, annar Hörða-Knútr; dóttir þeirra var Gunnhildr, er síðan var gipt Heinreki keisara enum milda, er hinn þriðl var sinna lángfeðga með því nafni. Sveinn hét enn þriðl son Knúts konúgs; hans móðir var Alfífa en ríka, dóttir Álfrúns jarls.

Sveinn konúgr kom í Noreg.

17. Í þann tíma er Knútr konúgr ræð Englandi ok Danmörk, þá ræð Ólafr Haraldsson fyrir Noregi. En er Ólafr konúgr kom þar til ríkis, þá stukku or landi fyrir honum Sveinn jarl Hákonarson ok Hákon jarl Eiríksson, systurson Knúts konúgs; hann fór til Englands á

¹⁾ rak, V.

fund Knúts konúngs frænda síns, ok tók hann vel við honum. Síðan ófriðaðist með þeim Ólafi konúngi ok Knúti konúngi. Knútr konúngr ok Hákon jarl komu í Noreg með her óvígjan, var þat ovarla á dögum Ólafs konúngs, ok lögðu þeir land allt undir sik. Knútr konúngr setti þá Hákon frænda sinn til ríkis í Noregi, en hann fór þaðan til Danmerkr, en Ólafr konúngr flýði þá landit, ok fór þá austr í Garðaríki, ok kom þá aprt í Noreg tveim vetrum síðarr, ok átti þá orrostu mikla á Stiklarstöðum við lenda menn sína, er þá höfðu gjörzt honum ótrúir, ok voru þá mótstöðumenn hans; þar féll Ólafr konúngr, sem alkunna er orðit, ok er hann heilagr, ok liggr í skríni í Níðarósi. Hákon jarl Eiríksson týndist í Englandshafi einum vetri áðr Ólafr konúngr enn helgi féll. Þá kom Sveinn, son Knúts konúngs ok Alfífu, í Noreg, ok var hann þá til konúngs tekinn yfir land allt at tilskipan Knúts konúngs föður síns. Knútr konúngr setti Hörða-Knútr son sinn yfir Danaveldi, ok skyldi hann þar konúngr vera. Knútr konúngr hafði ok til forráða mikinn hlut af Skotlandi, ok setti hann þar Harald, son sinn, konúng yfir, en þó var Knútr konúngr yfirkonúngr allra þeirra; hann var kallaðr Knútr hinn ríki eða Knútr gamli, hann hefir verit ríkastr konúngr ok viðlendastr á danska túngu. Knútr konúngr byrjaði ferð sína af landi í brøt, ok

fór hann suðr til Rúms, ok hafði hann í þeirri ferð svá mikinn fækostnað, at engi maðr kunni markatal um ok varla pundatal; hann hafði of lausafjár af sínu ríki, en tók ikeisarans fè at frjálsu, hvar sem hann vildi. Meðan Knútr konúgr var á Rúmavegi, þá þyrfti engi maðr sèr matar at biðja, sá er hans fundi máttí ná, so gaf hann öllum nóga skotpennínga. Knútr konúgr gekk af Flæmíngjalandi til Rómaborgar. Svá segir Sighvatr skáld:

Svá mun fár ferill
 fetum suðr metinn
 hringdrifr ¹⁾ hafa
 höfuð fremst ²⁾ jöfur.

Knútr konúgr setti spítala, þann er alla menn skyldi fœða um nótt, þá er þar kæmi af danskri túngu; víða gaf hann ok til stórfè, þar sem voru klaustr eða aðrir stórir staðir.

Andlát Knúts.

18. En er Knútr konúgr kom aptr til Englands í ríki sitt, þá fèkk hann sjúkleik, ok var fyrst með því móti, sem gulusótt er köllut; hann lá lengi um sumarið, ok um haustið andaðist hann iðus Nóvembris, þat var í borg þeirri [er heitir ³⁾ í Morstr, þat er mikill höfuðstaðr, ok er hann þar jarðaðr. Þá hafði hann at aldri 17 vetr ok 20, þá hafði hann verit konúgr yfir Danmörku 7 vetr ok 20, en ráðit fyrir Englandi

¹⁾ þannig M. hringdrifr A.
 v. í hina.

²⁾ fremstr, V.

³⁾ þannig V.

4 vetr ok 20, en fyrir Noregi 7 vetr. Þat er allra manna mál, at Knútr konúngr hafi ríkastr verit ok víðlendastr konúnga á Norðrlöndum.

Frá Knúti konúngi.

19. Knútr konúngr hefir verit örvastr konúnga á Norðrlöndum, þvíat þat er sannliga sagt, at eigi hafði hann þat miðr umfram aðra konúnga, hversu mikit fè hann veitti í vingjafir á hverju ári, heldr enn hitt, at hann tók miklu meira í skatta ok skuldir á hverju ári af 3 þjóðlöndum enn hverr sá annarra, er hafði eitt konúngsríki fyrir at ráða, ok þó þat með at England er auðgast at lausafè allra Norðrlanda. Þat var eitt mark um örleik hans, at maðr er nefndr Þórarinn loftúnga, íslenzkr, hann var skáld mikið, ok hafði hann bundizt á höndum konúngum ok 2) rísum mönnum lánga æfi, ok var þá gamall, er hann sótti til fundar við Knút konúng, ok hafði ort kvæði um hann, en þat var þá, er hann gekk fyrir konúnginn, ok kvaddi hann, ok spurði ef hann vildi hlýða til kvæðis, er hann hafði ort um hann; en þat var þá er konúngr sat yfir borðum, ok vist var upptekin; menn nokkurir stóðu fyrir borðinu, þeir er töluðu mál sitt, ok hlýddi konúngr þeim fyrst, en er þeir luku sinni ræðu, þá mælti Þórarinn, þvíat hann var maðr konúngdjarfr, ok hafði opt flutt mál sitt fyrir höfðingjum: herra! segir hann, enn vil ek biðja, at þer

1) öðrum b. v. V.

heyrið kvæði mitt, ok mun yðr þat skömm
 dvöl vera, þvíat þat eru fár vísur. Knútr
 svarar, ok leit til hans heldr reiðuliga: þat hef-
 ir engi maðr fyrr gjört enn þú, at yrkja um
 mik dræplínga, ok vittu þat víst, at á morgin
 at dögurðar ¹⁾ máli kom þú hér, ok flyt mēr
 þá þrituga drápu eða lengri, þá er þú hefir nú
 ort um mik á þessi stundu, en at öðrum kosti
 skaltu deya. Þá gekk Þórarinn í bröt, ok tók
 at yrkja drápu um Knút konúng, ok er sú drápa
 kölluð Höfuðlausn, ok nýtti hann allt úr flokk-
 inum, þat er svá mátti, ok eptir um daginn
 flutti hann kvæðit at konúngs borði, ok tókst
 honum eð bezta. Konúngr launaði honum
 kvæðit, ok gaf honum 50 marka skírra ²⁾. Síð-
 an orti Þórarinn aðra drápu um Knút konúng,
 ok er þat kölluð Tugdrápa, þar segir svá:

Gjöld hefi ek marka
 málmðyns fyrir hlyn
 fram fimm tigu
 forvist borit;
 þeirra er veitti
 víghagr ³⁾ brag
 mēr morðstórir
 mannbaldr er ek fann.

Knútr konúngr gaf Bersa Skáldtórufusyni tvá
 gullhrínga, er báðir stóðu mörk, ok þar með
 sverð gullbúit. Svá segir Sighvatr skáld:

Knútr hefir okkr enn ítri

¹⁾ dögverðar, V. ²⁾ skíta, V. ³⁾ fyrir b. v. M.

[all-dáðgöfugr báðum ¹⁾
 hendr er hilmi [fundum ²⁾
 húns skrautliga búnar;
 þær gaf hann mörk eða meira
 margvitr ok hjör bitran
 gulls, ræðr gjörfa öllu
 gud sjálfr, en mér hálfá.

Þá er Knútr konúgr andaðist í Englandi, end-
 ist sá hinn mikli höfðingskapr Danakonunga,
 er þeir lángeðgar höfðu haft, at hverr enn
 síðarri hafði meira ríki enn hans faðir.

Frá Knúti ok Sveini.

20. Knútr var manna mestr vexti ok
 sterkr ³⁾ at afli, manna fríðastr, nema nef hans
 var þunt, ok eigi lágt, ok nákkvað bjúgt, hann
 var ljóslitaðr, fagrhárr ⁴⁾ ok mjök hærðr, hverj-
 um manni var hann betr eygðr, bæði fagreygðr
 ok snareygðr; hann var ör maðr, hermaðr mik-
 ill ok enn vápndjarfasti, sigrsæll, hamíngju-
 maðr mikill um alla hluti, þá er til ríkdóms
 heyrði; ekki var hann stórvitr maðr, ok svá
 Sveinn konúgr með sama hætti, ok enn áðr
 Haraldr ok Gormr, at þeir voru öngir spek-
 íngar at viti.

Frá Hörða-Knúti.

21. Hörða-Knútr, son gamla Knúts, tók
 ríki allt í Danmörku eptir föður sinn, en Har-
 aldr, annarr son gamla Knúts, tók ríki yfir Eng-

¹⁾ alldafugr báðum, *V.* báðum *v. í A.* ²⁾ fundu, *V.*

³⁾ sterkastr, *V.* ⁴⁾ fagrhærðr, *V.*

landi eptir föður sinn; þá kom til Englands Játvarðr enn góði Aðalráðsson, bróðir þeirra Haralds ok Hörða-Knúts, hafði hann í Englandi gott yfirlát, sem vert var. Tveim vetrum eptir andlát gamla Knúts andaðist Gunnhildr drottning í Saxlandi, dóttir Knúts konungs, er Heinrekr keisari hafði átt; en þrim vetrum síðarr andaðist Haraldr Knútsson Englakonungur, ok er hann jarðaðr hjá föður sínum í Morstr ¹⁾, tók þá Hörða-Knútr bróðir hans bæði ríkin, England ok Danmörk, en Magnús son Olafs ens helga, svarabróðir Hörða-Knúts, ræð þá Noregi, svá sem ritað er í æfi Noregs konunga; en tveim vetrum eptir andlát Haralds Knútssonar andaðist Hörða-Knútr, var hann ok jarðaðr í Morstr ²⁾ hjá gamla Knúti, feðr sínum. Eptir dauða Hörða-Knúts var aldauda en forna ætt Danakonunga. Þá var Játvarðr Aðalráðsson til konungs tekinn yfir Englandi, var hann þar lengi konungur, ok eignuðust Danakonungar aldregi England síðan. En þá tók Magnús, son Ólafs ens helga, ríki í Danmörk, var hann þá þar konungur yfir, sem segir í æfi Noregs konunga; hann ræð einn Danmörk, áðr þar hófst til ríkis í móti honum Sveinn, sá er sagt er, Magnús hèti öðru nafni, hann var son Ulfs jarls Þorgilssonar sprakaleggs. Móðir Sveins var Ástriðr, dóttir Sveins konungs

¹⁾ *F. Mostr, A.*

²⁾ *F. Most, A.*

tjúguskeggs, var hún systir Knúts konúnga gamla, en móðir Ástríðar var Sigríðr hin stórráða, dóttir Sköglar-Tosta, hon var ok móðir Olafs scenska.

Frá Dana konungi 1).

22. Sveinn Úlfsson tók jarldóm af Magnúsi konungi Ólafssyni, ok þar með Danaveldi til forráða ok yfirsóknar, þá er þeir fundust í Gautelfi 2), ok batt Sveinn eiðum sætt þeirra, fór Magnús þá norðr í Noreg, en Sveinn til Danmerkr. Þat sama haust tóku Danir Svein Úlfsson til konúnga, ok lagði hann þá land allt undir sik, [ok gjörðist konúngur yfir 3)]; þat spurði Magnús konúngur, ok eptir um várið fór Magnús 4) til Danmerkr með mikinn her. Þat sumar barðist Magnús konúngur á Vindlandi við Jómsborg, ok fékk sigr, brendi hann borgina ok víða annarstaðar landit. Aðra orrostu átti Magnús konúngur um haustið næsta dag fyrir Mikkjáls 5) messu á Jótlandi, skamt norðr frá Heiðabœ á Hlýrskógsheiði 6) við Skotborgará; þá barðist hann við Vindr, þar sigraði Magnús konúngur með heilagleik ok jarteiknagjörð Ólafs konúnga föður síns, ok drap þar ógrynni hers 7) heiðinna manna. Þat er sögn sumra manna at Sveinn Úlfsson hafi verit í þeirri orrustu með

1) hér byrjar S. V. C. 2) Elfinni, S. V. C. 3) v. í S. V. C. 4) suðr, b. v. S. V. C. 5) Michels, S. V. C. 6) Lyrskógsheiði, S. V. C. 7) v. í S. V. C.

Magnúsi konungi, ok sætt þeirra hældist þá enn. Svá segir Þorleikr fagri í flokki þeim, er hann orti um Svein Ulfsson:

Fur sendir vann ¹⁾ fjandum
 fjörspell í gný hjörfa ²⁾
 [bráð ³⁾ fèkk hrafn fyrir Heiða- ⁴⁾
 hauk storða bæ norðan;
 rákust Vindr ⁵⁾ en vakar
 vals ginu ⁶⁾ þeir um ⁷⁾ halsa,
 dauðr lá herr á heiði
 hund margr, [fáir undan ⁸⁾.

Þat sama haust áttu þeir orrostu á öndurðum vetri, Magnús konúgr ok Sveinn konúgr ⁹⁾ Ulfsson, við Erri ¹⁰⁾; þar hafði Magnúskonúgr sigr, en Sveinn flýði til Jótlands. Aðra orrostu áttu þeir litlu fyrir jól, fyrir Jótlandi fyrir sunnan Áróð; þar var hörð orrosta, ok mikið mannfall, þar flýði Sveinn konúgr, ok lét þar 7 skip, sem segir í sögu Magnús konúgs ens góða. Sveinn flýði fyrst til Sjólands, með [þat lið er undan hafði komizt, ok honum vildi fylgja ¹¹⁾, en Magnús konúgr sigldi þegar eptir honum, ok kom at Sveini, þar sem heitir í Höfn, lá hann þar fyrir fám skipum; varð þar skömm viðrtaka, flýði Sveinn á land upp, fèll

¹⁾ S. V. C. var, A. ²⁾ jörfa, S. V. örfa C. ³⁾ bravð,
 S. V. ⁴⁾ herða, C. ⁵⁾ Vindar, C. ⁶⁾ gnýu, S.
 V. gum C. ⁷⁾ S. V. C. und, A. ⁸⁾ fá undir, C.
⁹⁾ v. í S. V. C. ¹⁰⁾ Eyri, S. V. ¹¹⁾ sínum mönn-
 um, S. V. C.

þar enn mart lið hans. Sveinn flýði þá til Fjóns, en Magnús konúgr hæld eptir honum, ok urðu [þar enn mörg slög veitt Sveins mönnum, ok voru þat ekki stórar orrostur, en þó ¹⁾ segir Arnór jarlaskáld í Magnúsardrápu:

Fjórar hefir þú [randa rýrir ²⁾
 reyrar setrs á einum vetri
 allvaldr ertu ofveg ³⁾ kallaðr
 örva ⁴⁾ hríðir fræknum gjörvar ⁵⁾.

Sveinn konúgr gekk á skip, ok hæld austr fyrir Skáni, ok fór þar upp á land, ok svá austr í Svíaveldi á fund Önundar konúgs Ólafssonar, frænda síns, ok dvaldist þar til vârs. Magnús konúgr fór um vârið til Noregs, ok dvaldist þar lengi um sumarit, en er Sveinn spurði þat, fór hann þegar út í Danmörk, ok lagði land undir sik; ok er Magnús konúgr spurði þat til Noregs, þá fór hann til Danmerkr [um haustið með her sinn, ok var ⁶⁾ fundr þeirra Sveins, þar sem heitir Helganes, þar varð allmikil orrosta, ok flýði Sveinn á land upp um síðir, ok lét öll skipin. [Svá segir Arnór í Magnúsdrápu:

Keppinn vantú, þat er ey mun uppi
 Yggjar veðr, meðan heimrinn byggist,

¹⁾ þá mörg slög með Norðmönnum ok Dönum, svá, *S. V. C.*

²⁾ rimmur reyar, *S. V.* rumnur reyrir, *C.* ³⁾ ofvægr *S. V. C.* ⁴⁾ avrferð, *S. V.* ⁵⁾ hirðir frægn af gjörvann, *S. V. C.* ⁶⁾ varð, *S. V. C.*

valgammr skók í vâpna rimmu
við Helganes blóðugt fiðri;
ýngvi féktu öll með hringum
jarl vissi sik foldar missa
þjóðkuðr en þú tókt síðan
þeirra flaust við sigri meira ¹⁾.

Sveinn flýði þá enn til Svíþjóðar, ok dvaldist þar annann vetr, en Magnús konúgr fór þá til Noregs. Haraldr Sigurðarson kom þat vár til Svíþjóðar austan or Garðaríki, mágr Sveins. Haraldr átti þá Ellisif, dóttur Jarizleifs konúgs or Hólmgarði ²⁾; móðir hennar var Íngigerðr, dóttir Olafs sænska, [en hann var móðurbróðir Sveins Ulfssonar ³⁾]. Sveinn ok Haraldr gjörðu félagskap sinn, ok drógu her saman, ok fóru síðan til Danmerkr, foru þar allt herskildi yfir, ok lögðu land allt undir sik. En er Magnús konúgr spurði þat, þá fór hann móti þeim með her or Noregi, þá fór Hallkell móðurbróðir þeirra Olafs ens helga ok Haraldar Sigurðarsonar af Magnúsar liði á fund Haralds Sigurðarsonar ⁴⁾, ok gjörði sætt á milli þeirra Magnús konúgs; fór þá Haraldr til Noregs, ok tók þar halft ríki af Magnúsi konúgi frænda sínum, en Sveinn flýði þá enn til Svíþjóðar, ok fór þá aprt út í Danmörk, þegar er konúngarnir voru norðr farnir, var hann í Danmörk um vetrinn, en eptir ⁵⁾ um sumarit fór Magnús konúgr

¹⁾ frá [v. í S. V. C. ²⁾ Hólmgörðum, S. V. C. ³⁾ v. í S. V. C. ⁴⁾ frænda síns, S. V. C. ⁵⁾ hér byrjar E.

ok Haraldr til Danmerkr. Sveinn var þá [á Skáni ¹⁾. Þat haust varð Magnús konúgr söttdauðr á Jótlandi, en allr Norðmannaherr fylgði líki hans norðr í Noreg; en Sveinn varð konúgr at Danmörk at frjálsu, ok reð því ríki lengi síðan; en Haraldr var þá konúgr í Noregi, ok stóð lengi ²⁾ ófriðr milli þeirra, ok herjaði Haraldr konúgr hvert sumar í Danmörk, ok eru um þat lángr frásagnir í sögu Haralds konúgs ³⁾. [Þá er Haraldr hafði verit 16 vetr yfir Noregi, áttu þeir Sveinn konúgr orrostu mikla fyrir Hallandi á Jöfnfirði ⁴⁾ fyrir Nizi, þar hafði Haraldr konúgr sigr, en Sveinn konúgr flýði; þrim vetrum síðar gjörðu þeir sætt sína Haraldr ok Sveinn ok ⁵⁾ frið millum landanna; einum vetri síðarr féll Haraldr konúgr á Englandi. Sveinn konúgr hafði ok ófrið við Steinkel Svíakonúg, ok fór hann með herr sinn ⁶⁾ á hendr Sveini konúgi, ok vann ekki af landi hans. [Svâ segir Þorleikr fagri:

Hætt hafa sèr þeir er sóttu
Sveins fundar til stundum
litt hefir þeir ⁷⁾ at þreyta

¹⁾ í Skaney, *S. V. C.* ²⁾ yfrið, *b. v. E.* ³⁾ Sigurðarsonar, *S. V. C. E.* ⁴⁾ Lofnfirði, *M.* ⁵⁾ en þó sættust þeir um síðir eptir því sem segir í æfisögu Noregs konúga ok settu þeir, *S. V. C. E.* ⁶⁾ í Danmörk, *b. v. S. V. C. E.* ⁷⁾ þeim, *M.*

þrimr þragningum hagnað;
þó hefir höldvinr haldit
(hann er snjallr konúgr) allri
Jótagrund með endum
ógnsterkr ok Danmörku ¹⁾).

Frá börnum Sveins konúgs.

23. Sveinn konúgr Úlfsson átti Gunnhildi, dóttur Sveins jarls Hákonarsonar; þeirra sun hét Sveinn. Sveinn konúgr átti mörg frillubörn, hann átti 14 sonu, þá er or barnæsku komust: Knútr hét enn elzti, hann andaðist at lifanda feðr sínum í Rúmferð; annarr hét Haraldr; þriðr Knútr enn helgi; 4ði Ólafr; 5ti Sveinn; 6ti Eríkr enn góði; 7di Þorgils; 8di Sigurðr; 9di Benedikt; 10di Björn; 11ti Guttormr ²⁾; 12ti Eymundr ³⁾; 13di Nikulás; 14di Úlfr, er Ubbi var kallaðr. Þær voru dætr Sveins konúgs: Íngirðr, er síðan átti Ólafr kyrri Noregs konúgr Haraldsson; önnur var Ragnhildr, er átti Sveinn, son Áskels Erlingssonar, þeirra son var Knútr á Sóla. Sveinn Úlfsson var ágætr konúgr ok vinsæll, svá at [eigi hefir einhverr ⁴⁾ Danakonúnga ástsælli verit af öllu landsfólkinu ⁵⁾], [hann var lengi konúgr yfir Danmörk ⁶⁾]. Þorgils, son Sveins konúgs, fór austr í Garðaríki, þar átti hann móðurætt göfga, fœddist hann þar upp, ok

¹⁾ frá [v. í S. V. C. E. ²⁾ Gutthormr, E. ³⁾ Eyvindr, V. C.

⁴⁾ engi hefir einn, S. V. C. E. ⁵⁾ Dana landsfólki, S.

V. C. E. ⁶⁾ v. í S. V. C. E.

var þar til konungs tekinn, ok kom ekki síðan til Danmerkr. Sigurðr, son Sveins konungs, fell á Vindlandi ¹⁾).

Frá Sveini konungi.

24. Þá er Sveinn konúgr hafði ráðit fyrir Danmörku 9 vetr ok 20, síðan Magnús konúgr enn góði andaðist, þá var hann staddr austr ²⁾ á Jótlandi; hann lét þá þings kveðja, ok var þar allfjölment; en er þingið var sett, þá talaði ³⁾ Sveinn konúgr ok mælti: guð launi ok þakki yðr Dönnum ást ok hlýðni, er þer hafit við mik lánga stund haft; vænti ek at enn muni svá vera um þá hluti, er mér þikkja miklu máli skipta; ek hefi haldit lög forn við yðr Dani, en nú ⁴⁾ er sá hlutr í málinu, er yðr man ek þikkja taka um fram lögin; er þat ok svá; ek vil þess biðja, at þer látit mik kjósa konúgr eptir mik, bið ek þess fyrir þá sök, at ek á marga sonu ok vel mannaða, vil ek heldr skipta ríki með þeim ok konúgrdómi, enn þeir deili með ófriði sín í milli, ok verði fyrir þat styrjöld í landinu ok hernaðr. [Konúgrinn talaði ekki langt ⁵⁾], en er hann hætti ræðunni, þá varð góðr rómr at máli hans, ok játuðu allir honum bæn sína fyrir sakir vinsælda hans ok ástar, er allt fólk unni honum, var þat þá gjört lögtekit, ok átt vápnotak at, at Sveinn konúgr skyldi kjósa þann af sonum sínum,

¹⁾ Vinnlandi, E. ²⁾ vestr, S. ³⁾ þunnig S. V. E.
svaraði, A. ⁴⁾ cinn, V. ⁵⁾ v. í S. V. C. E.

sem hann vildi, til konúngs eptir sik í Danmörk. Þá tók Sveinn konúngr til máls ok sagði svá: Haraldr er elztr sona minna, sem þær vit-ið, at vetratali, en Knútr er [röskastr í skapi ok ¹⁾ bezt at íþróttum búinn allra sona minna, er hann nú ok reyndr at herstjórn ²⁾, ok þikki mēr hann bazt til konúngs fallinn af sonum mínum ³⁾, vil ek hann til konúngs kjósa eptir mik. Var þá slitit þinginu.

Andlát Sveins.

25. Síðan fór Sveinn konúngr aptr í þorpið, þar sem hann hafði áðr veizlu haft, þar heitir Suddaþorp. En er konúngr kom [til herbergis ⁴⁾, þá lét hann búa hvílu sína, ok lagðist í sótt, ok leiddi sú sótt hann til bana. Lík hans var flutt til Hríngstaða, [[ok var hann þar jarðaðr. Kálfr Mánason segir svá [í kvæði því, er hann orti um Knút enn helga, son Sveins konúngs ⁵⁾, at líkit Sveins konúngs var flutt á 13 dögum [sunnan af Jótlandi ok norðr ⁶⁾ til Hríngstaða með miklum prís ok virðulegri lík-fylgju ⁷⁾. Sveinn konúngr andaðist þriðja Kal. Mají, þá hafði hann verit konúngr at Danmörku 9 vetr ok 20, síðan Magnús konúngr andaðist, en áðr 2 vetr í úfriði við Magnús konúng. Sveinn konúngr andaðist 10 vetrum

¹⁾ v. í S. F. C. E. ²⁾ herstjórn, S. F. C. E. ³⁾ hér í Danmörk, b. v. S. F. C. E. ⁴⁾ í þorpið, S. F. C. E.
⁵⁾ v. í C. E. ⁶⁾ v. í C. E. ⁷⁾ frá [[v. í S. F.

eptir fall Haraldanna ¹⁾ á Englandi. Þá voru liðnir frá andláti gamla Knúts ⁴⁰ vetra. Sveinn konúgr var allra manna fríðastr, hann var ok hverjum manni meiri ok sterkari, lítillátr ok blíðmæltr ²⁾, manna örvastr, snjállr í máli, stjórnsamr ok réttlátr ³⁾, þolinmóðr, enn hraustasti [ok enn vâpndjarfasti ⁴⁾]; ekki var hann sigrsæll í orrostum, [svâ sem hér er áðr sagt ⁵⁾]. Svâ segir Steinn Herðisarson [í Nizar vísun ⁶⁾], er hann orti um Harald konúgr Sigurðarson:

Oss dugir hrafns ens hvassa
 húngr-deyfi ⁷⁾ svâ ⁸⁾ leyfa,
 linns at lastim ⁹⁾ annan ¹⁰⁾
 látrs ¹¹⁾ sveiganda ¹²⁾ eigi;
 [aldregi kvöddust oddum,
 annað hverjum manni
 tál er um tiggja at mæla,
 tveir fullhugar meiri.

Ok enn kvað hann:

Eigi mundi undan,
 allvaldr Dana halda,
 oss dugir satt um snotran
 sælinga kon mæla;
 ef menn fyrir sjá sunnan
 sverð reiddust ¹³⁾ at ferðir

¹⁾ Haralds konúgs, *S. V. Hér byrjar F.* ²⁾ blíðleytr, *V.*
³⁾ réttðemr, *S. V. C. E. F.* ⁴⁾ í öllum mannaun-
 um, *S. V. C. E.* ⁵⁾ v. í *C. E. F.* ⁶⁾ v. í *C. E. F.*
⁷⁾ deum, *C. E. F.* ⁸⁾ fê, *S.* ⁹⁾ K. lastim, *A.*
 lastni, *S. E. lastun, F.* ¹⁰⁾ annat, *S. C. E.* ¹¹⁾ látur,
S. C. E. ¹²⁾ sveigandi, *S. C. sveigan, F.* ¹³⁾ v. frá
 [í *S. T. E.*

þeir er ¹⁾ herskildi hældu
hrafu fæði ²⁾ vel tæði ³⁾.

Haraldr til konúngs tekinn.

26. Eptir andlát Sveins konúngs varð þegar sundrþykki mikit með sonum hans, ok dró hverr þeirra at sér vini sína, ok leitaði sér fulltíngs ⁴⁾. Ásbjörn Eydana ⁵⁾ jarl ⁶⁾ hafði gipt dóttur sína Haraldi, syni Sveins konúngs, ok gekk hann at með enu mesta kappi, at halda Haraldi til konúngs, ok hurfu at því margir aðrir höfðingjar með honum; drógu þeir þat fram, sem forn lög voru, at enn elzti konúngsson skyldi konúngr vera, en hirtu ekki, hvat Sveinn konúngr hafði þarum mælt, eðr hverju þeir höfðu honum heitit. Knútr, son Sveins konúngs, hafði [aðr verit ⁷⁾] í hernaði í Austrveg, ok hafði hann lið mikit ok góðan skipakost. Svá segir Kálfr Mánason í kvæði sínu, at Knútr hafi sigrað 10 konúnga, þá er hann var í hernaði í Austrveg. Þeir báðir bræðr Knútr ok Haraldr sóttu nú til Jótlands, [þvíat þar skyldi ⁸⁾] konúng taka á Vebjarga þíngi, var þar allmikit fjölmenni. En er þíngit var sett, ok höfðingjar þar komnir, þeir sem vãn var, þá talaði [þar annar ⁹⁾] at öðrum, ok birtist þá hverr hverjum [fulltíngði ¹⁰⁾]; fór svá

¹⁾ *v. í F.* ²⁾ hrafu fæðir, *F.* ³⁾ *v. í V. frá* [⁴⁾ við *b. v. C. ún huíldarmerkis.* ⁵⁾ Eydanna, *V.* ⁶⁾ hann *b. v. C.* ⁷⁾ þá verit um hrið, *S. V. C. E.* ⁸⁾ Danir skyldu sér, *S. V. C.* ⁹⁾ hvör, *S. V. C. E.* ¹⁰⁾ vildi fylgja, *S. V. C. E.*

Þann dag allan til nær, [ok var ekki þá nær lýktinni ¹⁾ enn áðr; en annann dag, er menn komu á þingið, ok nokkurir menn höfðu talað, þá stóð upp einn maðr í bóndaliðinu, ok talaði ok mælti svá: vèr Jótarnir höfum lengi haft vald til þess, at kjósa konúng yfir Danaveldi, höfum vèr Danir verit jafnan konúngsælir, ok þessi konúngr, er nu var næstum, hafði alla hluti [þá með sèr ²⁾, er konúng fríðr ³⁾, en þat er herða ⁴⁾ ok stjórn at gæta landsins, þvíat land vart er mjök herskátt af víkingum; þurfum vèr þann konúng, at áðr sè reyndr í bardögum ok at stjórn hersins ok þar með lands ok laga; [hafi hann ok bæði til ⁵⁾ vit ok vanda ⁶⁾ at vera höfðingi; konúngr þarf að vera snjallr í máli ⁷⁾ ok stiltr vel, ok þó harðr til rættra refsinga, örr af fè, þvíat hann tekr af mörgum, skal hann af því mikit gefa; þat er ok hans þryði, at hann sè fríðr ok fagr, ok sæmiligr í enum bezta búnaði; tókum þann til konúngs, er þessa hluti hefir einn alla, sem nú eru upptaldir, þvíat góðr konúngr er oss betri ok nytsamligr enn öll en fornu lög vár. Knútr einn hefir þetta með sèr, er nú er upptalt, [hann viljum vèr til konúngs taka ⁸⁾; var ok

1) at ekki var nær, S. V. var þá ekki at nær heldr, C.

2) til þá, S. V. C. E. 3) þriða, V. S. C. E.

4) hræðsla, S. V. hrærssla, C. E. 5) hafi þartil, S. V.

6) vilja, S. V. C. E. 7) stjórnsamr, b. v. S. V. C. E.

8) v. í S. V.

Sveinn konúgr svá heilráðr sínu landsfólki, at þat mun öllum bazt gegna, at hafa hans forsjá um slíka hluti, er oss liggr svá stórt við. Þá varð at máli hans rómr mikill, ok þótti öllum vel mælt. Eyviindr bifra hèt einn ríkr maðr, vinr mikill Ásbjarnar jarls, hann stóð þá upp, ok talaði, þegar hljóð fækst, ok tók svá til orðs: mikit vandamál egum vèr [hèr at kæra, en þó eigi at síðr heldr oss ¹⁾ nauðsyn til, at taka einnhvern konúng yfir oss; allir megu ²⁾ þat sjá, at Knútr hefir flesta hluti til þess, að vera konúngr yfir Danmörk, þó at forn lög vár vísi heldr til annars, ok eigi vildum vèr í móti honum mæla; en þó ef vèr skulum lögin brjóta, þá hæfir þat, at allir landsstjórnarmenn ok höfðingjar gjaldi þar til jáyrði, ok verði allir á eitt sáttir; Björn konúngs bróðir er eigi hèr á þínginu, er einn er ágætastr aflands ³⁾ mönnum [ok mest ráðandi, en þetta er ekki svá lítit vandamál, ok sýnist oss ráð, at hafa hèr við alla ena beztu menn, þá er nokkurs eru ráðandi, finnumst hèr á morgin, ok tökum oss þá konúng at lögum, þó at Knútr sè nú líkastr til. Sleit svá ⁴⁾ þínginu, ok fór Knútr til skipa sinna. Á þeirri nótt áttu höfðingjar stefnu ok [ta] sitt ⁵⁾, var þar Haraldr Sveinsson ok Ásbjörn jarl, mágr hans, Björn konúngs ⁶⁾ bróðir

¹⁾ Danir ok er þó, S. V. C. E. ²⁾ megu vèr, S. V. C. E.

³⁾ vorum, S. V. C. E. ⁴⁾ en er Eyviindr hætti tæðu

sinni, þá var ok slitið, S. V. C. E. ⁵⁾ ráðagjörðir, S.

V. C. E. ⁶⁾ Knúts, S.

ok Eyvindr bifra ok margir aðrir [vinir þeirra ¹⁾], þeir er Harald vildu til konúngs taka. Þá talaði Eyvindr bifra, ok mælti svá: Þing áttum vèr í dag við Knút, ok fór þar, sem ek sagða yðr áðr, at Knútr var mjök flytjandi síns máls, en hann hafði ólög ²⁾ at mæla, en þó kom hann svá sínu máli, at þat þótti öllum áheyriligt, bar til þess snild hans ok prettr [sá, er hann hafði skotit í munn manni þeim, er talaði í flokki várum, svá at allr múgr geystist fram með einu samþykki, at vilja Knút hafa til konúngs, brá ek fyrir þá sök ³⁾ upp þinginu, mun oss ekki annat duga, ef vèr viljum þó kapp á leggja, at Haraldr verði konúngr, [at fullna þat svá, at Knútr sè hvergi ⁴⁾ nær; skolum vèr fá nú til menn at eiga þing við Knút, þá er snjallir sè ok slægir, en sumir skolu sitja á meðan launþing, ok taka Harald þar til konúngs. Þetta ráð líkaði öllum vel, ok var svá gjört, var Eyvindr bifra sendr at þinga við Knút, ok með honum mikit bóndalið. En er þingið var sett, þá kom Knútr þar, hann stóð upp, ok talaði langt ⁵⁾ ok snjalt, ok beiddi bændr gefa sèr konúngsnafn, sem áðr var rætt. Þá svaraði Eyvindr bifra, [bað bændr bíða þess, er ⁶⁾ jarl eða aðrir höfðingjar kæmi til þingsíns, þeir

1) höfðingjar, S. V. C. E. 2) órétt, S. V. C. E. 3) ok því brá, S. V. C. E. 4) at láta Knút hvörgi vera nær, S. V. C. E. 5) erindi, b. v. S. V. C. E. 6) Asbjörn, b. v. F.

er þángat var ván, ok þíkkir oss þat meiri sœmd ¹⁾, at sem flestir sè við, [þeir er nokkurs sè ráðandi, enn vèr væntum at hær mæli engi í móti ²⁾. Síðan veik hann svá rœðunni, [at hann taldi upp mannkosti Knúts, talaði þar um langt ok snjalt ³⁾, at hann væri bazt til konúngs fallinn [af öllum sonum Sveins konúngs, fann hann til þess mörg sönn orð; hann talaði lengi ⁴⁾, en áðr hann hafði lokit tölunni, þá komu menn á þíngit, ok sögðu þau tíðindi, at Haraldr Sveinsson var til konúngs tekinn yfir öllu Danaveldi. En er Knútr heyrði þetta sagt, stóð hann þegar upp, ok gekk í braut ok til skipa sinna, en er hann kom á skipin, þá undruðust allir menn, þeir er hann sá, hvílíkr hann var, sumir hugðu [hann sjúk-an ⁵⁾ orðinn, þvíat andlit hans var svá rautt sem blóð; hann settist niðr á hásætis kistuna, ok mælti ekki, engi þorði at krefja hann máls, ok var svá lánga stund dags. Eyvindr bifra fór þegar á fund [Haralds ok ⁶⁾ Ásbjarnar jarls ok [annarra þeirra höfðíngja, er at þessu ráði höfðu horfit; hann ⁷⁾ sagði þeim þessi tíðindi, ok lét þat fylgja, at hann hugði þat, at vís

¹⁾ þess viljum vèr biðja at fleiri menn komi til þíngsins, þykkir oss Knúti í því mest sœmd, *S. V. C. E.* ²⁾ þvíat þessu má engi maðr í móti mæla, *S. V. C. E.* ³⁾ til Knúts ok lofaði hann í hvörju ok sagði, *S. V. C. E.* ⁴⁾ fyrir margra hluta sakir, *S. V. C. E.* ⁵⁾ þannig *S. V. C. E.* at hann væri sár *A.* ⁶⁾ *v. í S. V. C. E.* ⁷⁾ *v. í S. V. C. E.*

ván mun ófriðar í landi. Þeir segja at svá búit mun nú standa hljóta, at þeir munu þann konúng til lands halda, er þeir hafa þá tekit yfir sik. Eyvindr mælti: þat mundi þá vera mitt ráð, at bjóða Knúti sættir, þvíat yðr mun ¹⁾ hann verða harðr í horn at taka, ef hann snýst til ófriðar. Jarl svaraði: kunnu vèr nú stórleika Knúts, at ekki mun hann gœla ²⁾ mega með sættarboðum. Eyvindr svarar: Knútr er grimmr ok skapstórr, vitr ³⁾ ok guðhræddr, mun hannsjá alla meinbugi þá, sem á eru þessu máli, at berjast við bróður sinn, [en ekki mun þurfa af at draga, nema konúngdóminn einn ef hlýða skal. Jarl svarar: hvað viltu bjóða láta? Eyvindr mælti: bjóði þèr honum jarldóm, ok þar með Sjólönd ok þar með svardaga af öllum Danahöfðingjum, at Knútr skal konúngr vera, ef hann lifir lengr enn Haraldr bróðir hans, hverir aðrir sem þá eru á lífi synir Sveins konúngs ⁴⁾. Jarl svarar: ekki mun Knútr annað vilja, enn vera konúngr. Eyvindr svarar: eigi má þat vita, fyrr enn reynt er, mun ek enn fara til Knúts með þessum boðum, ef þèr villð ⁵⁾. Þessu játuðu þeir allir. Ferr Eyvindr á fund Knúts, ok fann hann á skipi, ok gekk fyrir hann, ok bar upp þetta erindi. Knútr svaraði seint, en er hann tók til máls,

1) má, S. 2) gæfa, S. 3) v. í S. V. C. E. 4) v. í S. V. C. E. 5) þessu játa mér h. v. S. V. C. E.

segir hann svá: þat mun ek kjósa ¹⁾, er yðr mun þikkja lítilmannligra, at ek mun [þann kost upptaka, at ²⁾ leifa konúngsnafn ³⁾, heldr enn berjast við Harald bróður minn til ríkis, ok skipti guð vár í milli. Síðan tók Eyvindr sætt þessa af Knúti, ok kysti á hönd honum, ok tók orlof af honum, at flytja svá búit til Haralds konúngs, gekk sú sætt saman, ok var eiðum bundin.

Andlát Haralds konúngs.

27. Haraldr konúngr Sveinsson tók konúngdóm í Danmörk eptir föður sinn, sem nú var sagt, var þá Knútr Sveinsson jarl yfir Sjólöndum, ok hëlzt vel sætt þeirra ok frændsemi, meðan þeir lifðu, en aðrir synir Sveins konúngs, þeir sem ekki ríki höfðu ⁴⁾ til forráða, unduilla sínum hlut, ok var [órói mikill ⁵⁾ í landinu, svá sem hér segir:

Stundu ⁶⁾ vèr til stikka
 styrr vex í Danmörku
 er at Sveins synir sáttir
 at sinn föður dauðan;
 Haraldr skal vígi verja
 þá er vel tamiðr ⁷⁾ stiki
 jörð af ærnu ⁸⁾ magni
 fyrir ellifu bræðrum.

1) aftaka, S. V. E. meðtaka C. 2) v. i S. V. CE. F. 3) at sinni b. v. S. C. V. 4) hér endar E. 5) óró mikil, S. V. F. orosta, C. 6) Stundum, S. V. skundum, C. F. 7) tamdr, S. V. taundr, C. 8) ýrnu, S. V. ýrum, C.

Haraldr konúgr var maðr kyrrlátr ok fálátr, úmálugr, ekki talaðr á þingum, urðu aðrir mjök at hafa túngu fyrir honum, var hann ok lítill atkvæðamaðr um þá hluti er þurfa þótti, engi var hann hermaðr, kyrr ok hægr við fólkít, ok stóð lítill stjórn af honum, fór nær slíku hverr fram í landinu, sem vildi. Danir kölluðu hann ¹⁾ Harald hein, en er hann hafði konúgr verit 4 vetr, þá varð hann sótt dauðr.

Knútr varð konúgr ²⁾.

28. Þá er Haraldr konúgr var andaðr, áttu Danir Vebjarga þing; þar ³⁾ skulu Danir sèr konúgr taka jafnan á því þingi, at ráði allra landsmanna yfir allt Danaveldi; var þá Knútr til konúgrstekinn; hann gjörðist brátt ríkr maðr ok stjórnsamr. Hann mælti svá á einu þingi, er hann talaði: þèr Danir launuðut svá Haraldr bróður mínum góðvilja ok linleik, þann sem hann hafði við yðr, at þèr kölluðut hann Harald hein, ok gjörðut þat til spots við hann; en nú skal ek þat launa yðr, er þèr kunnut þat illa at þiggja, þvíat nú skal ek vera yðr frekr harðsteinn. Knútr konúgr reið yfir landit ⁴⁾, en er hann kom í Halland, átti hann þar þing, ok talar hann sjálfr á þinginu, ok bað bændr játa sèr [reiðskjóta ⁵⁾], er hann færi yfir landit, þvíat hann hafði með skipum þangat

¹⁾ því, b. v. S. V. ²⁾ Hér byrjar skinnbókin B. ³⁾ þá S. ⁴⁾ b. v. F. ⁵⁾ skjótt, S. V.

farit. Einn bóndi, sá er þar var snjallastr ¹⁾, stóð upp ok talaði, sagði at bændr vildi ekki hafa frekari álög af konúngi, enn forn lög stæði til; en er hann hætti ræðu sinni, þá gjörðu bændr mikinn róm at máli hans, [ok sögðust í aungu vilja láta pinta sik, meir enn lög stóðu til ²⁾. En er þessi kurr staðnaði, þá mælti konúngur: þér hafit vel gjört, bændr! at þér segit, at ek skal hafa lög af yðr, en eigi frammar; veit ek ok þat, at þér munut láta mik ná lögum af yðr; vil ek þá hafa í frelsi eign mína fyrir yðr; ok því játuðu honum allir. Þá mælti konúngur: þá vil ek banna yðr Hallandsföllum ³⁾ at neyta eða beita mörk þá, er ek á, ok hær liggr nær yðr, bæði svínum yðrum ok öðrum smala. Bændr urðu ókvæða við þetta, ok sáu at þeim dögði þat eigi, þvíat konungsmörk liggr fyrir ofan allt Halland, en þeir hafa mikinn fjölda svína, er ganga í bækiskógi ok í eikiskógi. Taka bændr nú þat til ráðs, at játa konúngi þat allt, er hann beiddi. Var þat þá fest með þeim, þvíat bændr máttu eigi við hit húa ⁴⁾. Í þann tíma var drepinn bóndi sá, er [mest hafði í móti mælt konúngi. Fór konúngur þá til Skáni, ok ⁵⁾ átti

¹⁾ ok helzt var fyrir þeim, bóndunum, *b. v. F.* ²⁾ sögðu at þeir vildu svo gera, at taka engi álög né fjölskyldur af konúngi, *F.* ³⁾ Hallendingum, *F.* ⁴⁾ þannig *F.* synja, *A. sæma S.V. C.* ⁵⁾ svarað hafði konúngi. Síðan fór Knútr konúngur um Halland, eptir því sem hann hafði ætlat ok dæmdi mönnum landslög, en er Knútr konúngur kom út í Skáni, *F.*

hann þar fjölmennt þing við bændr, ok þótti bændum hann yfrit [frekt mæla ¹⁾] í kvöðunum; æpa bændr upp allir senn, ok neittu því er konúgr beiddi ²⁾. En er hljóð fækst, þá mælti konúgr: Þer Skánúngar eruð menn vitrir, skil ek þat á tiltæki yðru, at þer hafit spurt, hversu farit hafa skipti vár Hallendínga; hafit þer fundit miklu snjallara ráð enn þeir, at neita því, er ek [vil kraft ³⁾] hafa, þvíat hér má ek nú aungum einum gefa sök á svörunum; en þess vil ek nú beiða yðr, sem fyrr Hallendínga, at þer látið mik í frelsi ráða fyrir yðr minni eign; ok þessu játuðu þeir allir. Þá mælti konúgr: þat megu nú allir menn vita hér í Danmörk, hvat hér er konúngs eign eða bænda eign, at konúgr á hér auðn alla í landi, eða hvort játit þer því? Allir játuðu því at svá væri ⁴⁾. Konúgr kallaði auðn sjóinn ok [aðrar óbygðir ⁵⁾]. Þá mælti konúgr: þá köllumst ek eiga Eyrarsund, vil ek þá banna yðr allt fiskifang ⁶⁾, þat sem þer hafit þar áðr haft, ef þer villt ekki [gjöra fyrir mín orð, ok ⁷⁾] stöðá ekki ⁸⁾ mína nauðsyn. En er konúgr hafði þetta mælt, þá sáu allir, at þetta mátti þeim eigi hlýða, at bændr misti síldfiskis ⁹⁾ í Eyrarsundi. Var þat þá til ráðs tekit ¹⁰⁾, at

¹⁾ frekr, F. ²⁾ ok kváðust aldri vilja gera konúngi skat eða skyld, tramar enn lög voru til, b. v. F. ³⁾ vilda beidt, F. ⁴⁾ var, F. ⁵⁾ aðra óbygðan, S. V. ⁶⁾ fiskiver, F. ⁷⁾ v. i F. ⁸⁾ v. i F. ⁹⁾ sverðfiski, S. ¹⁰⁾ sem Hallendíngar höfðu gert, b. v. F.

láta konúng einn fyrir ráða, ok játuðu því allir, er hann beiddist; lauk svá því þingi.

Frá Knúti konúngi.

29. Knútr konúngr var mjök ¹⁾ ríkr maðr ok refsíngasamr, ok hegnði ²⁾ mjök ósiðu. En meðan Haraldr hein hafði verit konúngr yfir Danmörk ³⁾, þá höfðu litt verit hegnðir ⁴⁾ ósiðir, bæði með innanlands mönnum ok víkingum, er þá herjuðu í Danmörk, bæði Kúrir ok aðrir Austrvegsmenn; en er Knútr var konúngr orðinn, þá varði hann landit harðfengiliga, ok rak alla heiðingja burt af Danaveldi, ok jafnvel af sjónum, svá at engi þorði úti at liggja fyrir Danmörk, fyrir sakir ríkis Knúts konúngs ok herskapar; hann lét drepa hvern þann mann, er sannr varð at þjófnadi, svá ok manndrápsmenn ok hernaðarmenn alla, hvort sem þeir voru útlenzkir eða innlenzkir; sá er manni hamlaði á hendi eðr á fæti, eðr veitti önnur meiðsl, hina sömu refsíng tók hann á sjálfum sér. Svá mikil ógn stóð af honum ok ríki hans ok refsíngum, at engi þorði at stela í ríki hans. Svá mælti Knútr konúngr um þann mann, er gekk frá herbergi sínu [láslausu ⁵⁾], eða sá er hest átti fjötrlausan, ok væri stolit, ok hvers sem hann misti, svá at stolit væri frá honum, sá skyldi til hans gánga, ok

¹⁾ v. í F. ²⁾ þannig S. V. F. C; hengdi, B. ³⁾ hér

endar fyrra brot af F. ⁴⁾ þannig S. V. hengdir, B.

⁵⁾ lausu, S.

taka þar fè sitt, en konúgr vill láta refsa, þeim er stolit hafði; jafnan dóm lét hann hafa ríkan sem óríkan, en þat varð mjök öfundsamt af þeim mönnum, er létu göfga frændr sína at dómi konúgs, þó at sakir væri sannar.

Kvænfáng Knúts.

30. Knútr konúgr setti Eirsk bróður sinn jarl yfir Sjalöndum, ok gaf honum þat ríki, sem hann hafði áðr haft; var þeirra frændsemi góð, meðan þeir lifðu. Benedikt bróðir hans var jafnan innan hirðar með honum, hann var mikill maðr vexti, ok hverjum manni sterkari. Ólafr Sveinsson ¹⁾ var jafnaldri Knúts konúgs; hann var litill maðr ok allófríðr ²⁾ sýnum, orðsnjallr, hermaðr mikill. Knútr konúgr átti Eðlu, dóttur Baldvina hertuga úr Flæmíngjalandi; Karl hèt son þeirra.

Frá Knúti konúgi ok presti.

31. Þat var eitt sinn at Knútr konúgr fór at veizlum með hirð sinni, at hann kom til einnar virðuligrar veizlu, ok hit fyrsta kveld veizlunnar sá konúgr þar eina fagra konu, svá at hann þóttist varla sèð hafa fríðari konu; hana átti einn ríkr prestur. Konúgr leit ástaraugum til hennar; hann kallaði til sín ræðismann sinn, ok sagði at hann skal svá um búa, at þessi kona sè í hvílu hjá konúginum um

¹⁾ Þannig S. V. K; Sigurðarson, B. C.

²⁾ fríðr, V.

nóttina; engi maðr þorði at mæla í móti konungs vilja, en hálfu síðr gera; ok var svâ gjört, sem konúngrinn mælti fyrir. Um kveldit, er konúngr kom til hvíslunnar, var þessi kona þar fyrir, ok er konúngr var afklæddr, stè hann upp í sængina, ok er menn höfðu þjónat honum eptir vanda, þá gengu þeir í burt, en konúngr legst niðr, ok snýst at henni blíðliga. Hún mælti til hans: guð gæti yðvar nú ok jafnan; gjörít nú svâ vel, sem yðvarri tign byrjar, vinn mèr eigi grand en sjálfum yðr mein; svâ vel ok fagrliga sem þèr síðit yðra menn í þessu landi, þá samir yðr þó at hafa fegrsta síðu, þvíat þèr eruð fyrir öllum mönnum hèr í landi. Nú vil ek þess biðja, þá er þèr komit fyrir þann konúng, sem allsvaldandi er, at hann sè yðr svâ bæna ¹⁾, sem nú erut þèr mèr. Konúngr svarar: veita vil ek þèr bæn þína, ok ek sè at þeim mun er betr, ok þú biðr þessa af svâ miklum góðvilja, ok svâ samir betr, sem þú vilt vera láta; en þó er nú at sinni nokkuð [athald í ²⁾] at gjöra eigi sinn vilja, er þó þetta lítit hjá stórum hlutum, er vor herra Jesús kristr hefir þolat fyrir vorar sakir. Síðan stóð konúngr upp, ok gekk í burt, ok fèkk sèr aðra hvíflu um nóttina. Um morguninn kallar konúngr til sín prest, þann er þessa konu átti, ok mælti til hans: þú átt góða konu, prestr! ok gjör vel til hennar, þvíat ek hygg at fáar munu

¹⁾ bæna hollr, S.

²⁾ aðhald, S. V. at baldi, M.

finnast ¹⁾ jafnröskvar. Konúngr tók þá fingrgull af hendi sér, þat var bæði mikit ok gott; konúngr mælti þá: gull þetta skaltu þiggja í vina-gjöf af mér, prestr! ok þar með vinattu mína, ok ef nokkurir menn gjöra þér rángt, kom þá til mín, ok skal ek þat rétta. Prestr þakkaði konúngi með mörgum fögrum orðum gjöfina ok vináttumál ²⁾. Konúngr bað hann eigi þakka svá mjök, þvíat ek vilda í fyrstu óvingast við þik, en nú bið ek þik, at þú fyrirgefir mér þat. Prestr læzt þat gjarna vilja gjöra. Síðan fór konúngr þaðan til annarrar veizlu.

Frá Landsskipan í Danmörk.

32. Danmörk er mikit ríki, ok liggr mjök sundrlaust; hinn mesti hlutr Danmerkr heitir Jótland, þat liggr hit syðra með hafinu; þar er hinn synzti ³⁾ biskupsstóll í Danmörk í Heiðabæ, ok er í þeim biskupsdóm hálf-fjórða hundrät kirkna, en 100 ok 30 skipa konúngi. Annarr biskupsstóll er á Jótlandi, þar er heitir í Rípum; í því biskupsríki eru 4 kirkjur ok 20 ok 300, en 11 tigur ⁴⁾ skipa konúngi til útboðs. Þriðil biskupsstóll er á Jótlandi, er heitir í Árósi, í því biskupsríki eru 200 kirkna ok 10, en konúngi 9 tigur skipa. Fjórdi biskupsstóll er á Jótlandi, er heitir á Vębjörgum, í því biskupsríki eru 200 kirkna ok 50, en konúngi 100 skipa. Limafjörðr heitir á Jótlandi, þat er mikill fjörðr, hann gengr af útnorðri ⁵⁾ til suðrs;

¹⁾ vāru landi, b. v. K. ²⁾ er fylgði, b. v. K. ³⁾ síðsti, S. V. ⁴⁾ S, V; 11 tigu, B; 12 tigur, K. ⁵⁾ norðri, K.

úr norðanverðum Limafirði er mjótt eið vestr til hafs, er heitir Haraldseið, þar lét Haraldr konúngr Sigurðarson draga yfir skip sín, þá er hann komst undan Sveini konúngi. Fyrir vestan Limafjörð er þat ríki, er heitir Vendelskagi, ok víkr til norðrættar, þar er hinn 5ti biskupsstóll i Danmörk í þeim stað er heitir í Jörúngi ¹⁾; í því biskupsríki eru 100 kirkna ok 60 kirkna, en fimm tigr skipa konúngi. Jótlandssíða heitir allt vestan frá Vendilskaga ok suðr til Rípa. Millum Jótlands ok Fjóns gengr Meðalfararsund. Á Fjóni er hinn 6ti biskupsstóll i Danmörk í Óðinsey; í því biskupsríki eru 300 kirkna, en 10 tigr skipa konúngi. Milli Fjóns ok Sjólands gengr Beltissund. Í Sjólandi er hinn 7di biskupsstóll í Danmörk í Róskeldu ²⁾; í Sjólands biskupsdæmi eru 400 ok 11 kirkjur, en 100 ok 20 skip konúngi. Fyrir norðan Sjóland er Eyrarsund; en fyrir norðan Eyrarsund liggr Skáney [ok Halland. Á ³⁾ Skáney er erkibiskupsstóll í Lundi, sá er hinn 8di biskupsstóll í Danmörk; í því biskupsdæmi er hálf fjórða 100 kirkna ok 3 kirkjur, en hálf annat 100 skipa konúngi; sá er biskupsstóll ríkastr í Danmörk. Millum þessara landa Jótlands ok Skáni liggja mörg stór eylönd, þau er eigi eru áðr nefnd. Sámsey er undir Árósbiskup. Hlæsey undir Vebjarga biskup;

¹⁾ Norðúngi, *B. C.* ²⁾ Róskeldu, *K.* ³⁾ í Hallandi á Skáney, *S. V.*

Þær liggja vestr frá Fjóni. Aalsey er undir Heiðabæ. Láland, Erri ¹⁾ Þjórslundr ²⁾, Aalsey ³⁾ Lángaland ⁴⁾: Þessar 5 eyjar eru undir biskup á Fjóni. Mön ok Falstr eru undir biskup á Sjólandi. Borghundarhólmr liggr austr í hafit frá Skáney, þat er mikit ríki ok liggr undir [biskup á Skáney ⁵⁾]; þar eru 12 konungsbú ok 14 kirkjur. Þessi lönd, er nú voru nefnd, liggja undir Danakonung, ok eru þau bæði víð ok fjölmenn. Voru þessi lönd at fornu margra konunga ríki.

Upphaf Blóð - Egils.

33. Ragnar hét maðr, hann var danskr, ok ættaðr suðr á Jótlandi, hann var ríkr maðr, ok bjó þar sem heita Ragnarstaðir, þat er í Rípa biskupsríki; þar er ok vatn, þat er Ragnarssjór heitir. Ragnar hafði verit kær vin Sveins konungs, ok honum jafnan þjónat, meðan konungur var á lífi. Egill hét sön Ragnar, hann var mikill atgjörvismaðr, manna mestr ok sterkastr, vígr hverjum manni betr, ok allmikill hermaðr.

Frá Egli.

34. Sá atburðr varð í Danmörk, at þar andaðist einn ríkr maðr í Borghundarhólmi, sá er Áki er nefndr, hann hafði þar ráðit fyrir 12 konungsbúum, er hann á í Borghundarhólmi; nú lá þar ríki autt ok höfðingjalaust; voru þá

¹⁾ Ereí, S. V; Eyri, C. ²⁾ Þjórslund, S. V. Þórslundr, M.

³⁾ v. í M. ⁴⁾ þannig M; Konungaland, B. ⁵⁾ b. v. S. V.

menn sendir á fund Knúts konúngs, at hann skyldi ráð fyrir gjöra, ok voru honum sögð þessi tíðindi, báðu þeir hann fá til annann yfir ríkit. Í þenna tíma kom til Knúts konúngs Egill Ragnarsson, ok býðr at hann muni gjörast hans maðr, ok þjóna honum með trúnaði: hafa ok slíkt starf haft enir fyrri frændr mínir, segir hann, sem yðr er kunnigt. Konúngr svarar: mikill maðr ertu, Egill! ok fyrimannligr, ok eigi mun þik karlmennska skorta, en eigi ertú með öllu gæfumannligr; en með því at þú ert mikill framkvæmdarmaðr, sem vèr vitum, þá mun ek fá þèr ríki til forráða í Borghundarhólmi; skaltu ok skyldr til allra útgjörða ok konúngs starfs, ok þó munum vèr aftaka 3 búin, þau er vèr eigum þar, en þá skaltu ráða fyrir öðrum. Egill tekr þenna kost, ok gjörist valdsmaðr yfir þessu ríki; gjörist hann brátt ríkr ok fjölmennr, ok hafði með sér mikla sveit; hann var örr af fè, lifði ríkmannliga, ok var jafnan í hernaði á sumrum, ok aflaði mikils fjár, ok lagði hann þat í kostnat fyrir menn sína á vetrum; hann var vinsæll af sínum mönnum; hann varði harðfengiliga ríkit; mjök gekk upp fèit fyrir honum í kostnaði, þeim er harn hafði, þvíat hann hèlt [littlar veizlur ¹⁾], hjá því er fyrr hafði verit, en ²⁾ hann hafði í kostnaðinum miklu meira. Þetta líkaði Knúti konúngi litt, ok bað Egil mínka

¹⁾ lagfært fyrir miklar v. B; miklar útgjörðir, S. V. ²⁾ K; þvíat, B.

fjölmenni sitt, ok sagðist af hafa tekit hernað innanlands.

Egill drakk blóð.

35. Þat var eitt sumar at Egill fór úr landi, ok hafði 18 skip, ok er hann kom til Vindlands, herjar hann. Vindar ¹⁾ safnast saman á móti Egli, ok er þeir finnast, verðr þar bardagi mikill, ok fellr mart af hvorumtveggjum. Egill barðist allhermannliga; þeir börðust á skipum, ok var þat næst Egils skipi, er á var höfðingi Vinda, ok er orrustan var sem áköfust, ok menn þóttust eigi skilja, hvorir hníga mundu, þá hljóp Egill af skipi sínu ok upp á Vindasnekkjuna, ok hjó til höfðingjans, ok veitti honum banasár, ok þegar hljóp Egill öfugr aptr á sitt skip, brestr þá flótti á Vindum, fær Egill þá ágætan sigr ok mikit fé; hann var svâ móðr, at hann féll nær í óvit, ok er hann sat upp í skipi sínu, þá bað hann gefa sér drykk. Sveinn svarar: verit hefir þat hark hér í dag á skipinu, at brotnat hafa verplar vorir allir, ok er niðr hlaupinn drykk allr í kjöl á skipinu. Egill svarar: eigi mun ek at síðr drekka mega. Sveinn svarar: eigi, herra! segir hann, þvíat þat er meiri hlutr manna-dreyri ok blóð. Egill stóð þá upp, ok tók hjálminn af höfði sér, ok sökkr niðr í kjölinn, ok drekk þrjá drykki mikla; eptir þat ferr Egill heim með fögrum sigri til Borghundarhólms;

¹⁾ Vindlendr, S.

skortir nú eigi fè um vetrinn til framflutningar liði sínu. Þetta spyrst víða, ok þetta kom fyrir Knút konúng, ok margir lofuðu mjök afrek Egils, ok sigr þann sem hann vann. Konúngr varð fár við þat ¹⁾, er honum var sagt frá drykk Egils, ok af þessum atburð var Egill kallaðr Blóð-Egill síðan.

Frá Egli.

36. En er Egill hafði litla stund heima verit, þá fór hann á fund Knúts konúngs, ok fékk Egill þar sémiligar viðtökur. Konúngr spurði at um ferðir Egils, en hann sagði frá, þvíat honum var allt lætt hjalat um hernað þann, er hann hafði haft um sumarit. Síðan kallar konúngr hann á eintal, ok spyr ef þat væri satt, at hann hefði drukkit mannablóð. Egill segir at mikit væri til þess haft, en kveðst þó lítt hafa hugsað þetta fyrri. Því varð svá illa? segir konúngr. Egill svarar: þosti svá mikill kom at mæ ok mæði, at ek þóttumst varla þola mega, en drykkur var engi annar. Konúngr svarar: þessi hlutr er harðla þúngligr ²⁾ vorðinn, ok mikit kristnispell í, ok þat er kallat at vèr sèum refsingasamr um smærri hluti; en með því at oss líkar vel þín þjónusta svá búit, þá munum vèr eigi svá stríðan dóm áfella at sinni, sem mörgum mun von þikja; vil ek þat ráð áleggja með þèr, at þú bætir við guð ok segir sem fyrst kennimönnum, ok tak skriptir

¹⁾ þá, S. ²⁾ færligr, S; farliga, V.

fyrir; en þar sem vorr rættur hefir brotinn verit, þá viljum vèr þèr þat uppgefa, en eigi sýnist mér þetta minna vera, enn þó at þú hefir etit manna-hold soðit, er þú hefir drukkit blóð þeirra. Egill heitir konúngi at hann skal svá gjöra, ok áðr þeir skilja býðr Egill konúngi til veizlu heim til sín: vænti ek, herra! segir hann, at mér sè þat heilla vænt, at þèr sækit hífýli mín. Konúngr heitir honum ferðinni, er á líðr vetrinn. Ferr Egill heim ok sitr heima í Borghundarhólmi um vetrinn.

Frá konúngi ok Agli.

37. Knútr konúngr bjó ferð sína um vorit til Borghundarhólms. Egill hafði þar fyrirbúit vegliga veizlu. Konúngr kemr við miklu líði. Þar var mikil stofa, sem konúngs höll væri, hún var alskiput skjöldum. Konúngr var þar 3 nætr at veizlunni, ok var harðla glaðr. Egill leiddi konúng út með stórmannligum gjöfum. Konúngr mælti þá við Egil: hvat er nú, Egill! segir hann, hefir þú nú gaum gefit at því, er ek minta þik á næstum, at þú hafir sagt kennimönnum til misverka þíns, ok sæzt við guð? Egill svarar: eigi er þat, herra! segir hann, gleymt hefi ek nú þessu. Konúngr bað hann eigi fresta lengr. Egill sagði svá vera skyldu, ok skiljast nú með vináttu. Egill fór í her-nað um sumarit, ok aflar enn mikils fjár, ok kemr heim at hausti, ok ferr nú ekki á konúngs fund.

Frá Agli.

38. Knútr konúgr spurði þetta, at Egill hafði enn verit í hernaði um sumarit, ok líkaði konúngi þat illa, þvíat hann bannaði þat mönnum, at hafa rán ok óspekt. Konúgr sendi Egli orð, at hann kæmi á hans fund. Egill fór á fund Knúts konúngs, ok fagnar konúgr honum vel; tóku þeir Egill tal sín á millum; spurði konúgr Egil, hvort hann hefði herjat um sumarit. Egill segir at svá væri. Konúgr svarar: þar tekr þú illt ráð upp, er þú gjörir þik at víkingi, er þat heiðinna háttr, vil ek þat þer banna; mēr er ok sagt, at þú hafir með þer fjölmenni mikit sem konúgr, ok haldir þik at öllu, sem þeirra er siðr til, ok eyðir þar upp nær öllum þínum peníngum, en takir þá til annara er þik skortir; koma þeir margir á vorn fund, er slíkt kæra; vil ek, segir konúgr, at þú mánkir fjölmenni þitt, ok gjör þik eigi stærra, enn þú átt kyn til; vil ek at þú sèrt hófsmaðr ¹⁾ um alla hluti, ef þú vilt oss þjóna; eða hvat er nú, Egill! segir konúgr, um þann hlut, er ek hefi nokkurum sinnum þik ámintan, ok þú mátt viðkannast, hefir þú þat nú til bóta borit? Egill segir þá heldr reiðuliga: þat væntir ²⁾ ek, herra! segir hann, þótt þer minnizt þess hlutar opt við mik, at sjálfum mēr mun þó mest hugat ³⁾ um mitt.

¹⁾ þannig S. V. M. ljósmaðr, B. C.

²⁾ veit, S. V.

³⁾ vera, b. v. S. V.

Þá svarar konúgr: nú er mér þess von, at þat komi fram, er ek sagða þér hið fyrsta sinn, er við fundumst, at þú mundir eigi vera með öllu gæfumaðr, nú ok svá mjök sem þú úrækir nauðsyn sjálfs þíns, þá vil ek fyrir aungvæn mun hafa lengr þína þjónustu, ok eigi skaltu varðveita mína eign hëðan frá. Egill svarar: þér munuð ráða veizlum yðrum við mik, herra! en þat mun yðr þykja undarligt, segir hann, ef ek held mik eigi óríkmannglar, þó at ek hafi mína kosti eina, skal ek ekki biðja yðr um þjónustu, meir enn yðr líkar. Konúgr svarar: ekki þarftu, Egill! at gjöra þik svo stóran, segir hann, beygt hefi ek svíra á feitari ¹⁾ búkum. enn þú ert; ætla ek þér þat verr munu ²⁾ gegna enn mér, at okkra vináttu skilli. Nú er þat mitt hugboð, segir konúgr, at nokkut hendi þik þat, er enn er stærra, enn þeir, er áðr eru berir vorðnir um hagi þína. Eptir þat skildu þeir konúgr ok Egill með aungri blíðu, fékk konúgr þá annann mann yfir ríkit í Borghundarhólmi. Egill minkaði ekki fjölmenni sitt, héldr hafði hann öllu meiri rausn ok nokkuru mannfleira; sat hann nú heima í búi sínu.

Skiptjón.

39. Í þenna tíma rëð fyrir Noregi Ólafr kyrri Haraldsson, hann átti Ingiríði, dóttur Sveins konúgs, en systur Knúts konúgs; var þar

¹⁾ frekari, *V.* ²⁾ muni, *S. V.*

vinátta kær með þeim mágum. Þat var eitt sumar at skip nokkurt fór af Noregi bæði mikit ok auðigt; þat skip áttu kaupmenn; þeir sigldu suðr til Danmerkr, ok austr í gegnum Eyrarsund, ok svá austr til Borghundarhólms. Síðan hvarf skip þat, svá at ekki spurðist til, ok ekki fannst af því skipi, ok voro hær margar getur á, hvat af mundi orðit. Noregs konúngr sendi orð Danakonúngi, mági sínum, at hann skyldi láta leita eptir skipi þessu, hvat af mundi orðit; ok hann hêt því.

Dauði Egils.

40. Knútr konúngr fór einu sinni til Borghundarhólms með nokkurum skipum, þar var í ferð með honum Benedikt bróðir hans ok bræðr 2, hêt annar Sveinn, en annar Ástráðr, þeir voru danskir menn, ríkir ok stórættaðir, ok voro kendir við móður sína, þeir voru kallaðir Þórgunnu synir. Þórgunna móðir þeirra var dóttir Vagns Ákasonar; þeir bræðr voro kærir Knúti konúngi. Knútr konúngr siglir nú til Borghundarhólms með lið sitt; var þat mest erindi konúngs, at vita ef hann mætti verða vís um skip, þat er týnt hafði af Noregi, þvíat Knútr konúngr bar hær mikla hugan fyrir, ok vildi gjarna vita, hvat af væri orðit; ok er þeir áttu skamt til Borghundarhólms, þá sigldu þeir hjá eyjum nokkurum, ok bað konúngr þar at leggja, ok svá gjörðu þeir. Síðan gengu þeir á land. Knútr konúngr gengr eptir fjör-

unni, ok var þar stórgrýtt mjök. Konúgr hugði at grjótinu, ok sá þar¹⁾ rautt allt. Konúgr spurði menn sína, því svá mundi vera? Þeir svara: Þér munuð þat bezt skynja, herra! Konúgr svarar: þat mundi ek ætla, at hér mundi um hríð hafa verit eldsneyti yfrit; mun vera at þat komi fram, er mēr sagði laungu hugr um, er tekr til okkar Egils; er nú ekkī því at leyna, segir konúgr, at ek hygg at þat sè af manna völdum, en brátt mun þat reynast; munu²⁾ vèr nú ekki hér lengr dveljast at sinni; ferr nú konúgr ok tekr veizlu skamt frá bæ Blóð - Egils. Egill hafði með sèr mikit fjölmenni, ok mjök undruðust menn þat, er hann hèlt svá mikit lið, þar sem þá lágu engi brýn fèfaung fyrir, þvíat Egill hætti þá hernaði. Mart ræddu menn fyrir konúngi um siðu Egils ok manna hans, ok fanst þat á konúngi, at honum var lítt at skapi. Þetta hið sama kveld lét Knútr konúgr veita heimferð at Egli, var þar höfðingi fyrir Benedikt, ok þeir bræðr Sveinn ok Ástráðr, þeir voro saman hundrat manna. Þeir fóru þar til, er þeir komu til bæjar Egils um nóttina. Þeir Egill voro vanir at drekka til miðrar nætr; en er þeir Benedikt komu at bænum, þá gengu þeir at drykkjustofunni; þeir Egill sátu þá enn ok drukku. Þeir Benedikt slógu þá mannhring um stofuna; en er þeir Egill urðu varir við ó-

¹⁾ at þat var, S. V.

²⁾ munum, S. V.

fríð, þá hlupu þeir til vopna sinna, ok ætluðu at verjast. Benedíkt sagði at sá mundi þeirra kostur beztr, at gefast upp, ok er Egill vissi þat, at þeir höfðu her manns, þá gekk Egill út í hendr þeim. Síðan var hann handtekinn, ok fór Benedíkt með hann á konúngs fund, en þeir bræðr Sveinn ok Ástráðr voro eptir með sína menn, ok skyldu geyma, at öngvir kæmist í burt af sveitúngum Egils. En er Egill kom á konúngs fund, þá mælti konúngr: langt hefir nú verit á millum funda vorra, Egill! vilda ek nú at sjá væri hinn síðasti. Egill svarar: þèr munit nú hafa vald á því at sinni, herra! vænti ek þess, segir hann, at engi kalli þik at betra höfðingja nè at meira konúng, þótt þú látir drepa saklausa menn. Þá svarar Knútr konúngr allhógliga: ek mun nú verða, Egill! at bera ábyrgð fyrir hlut mínum; ef ek drep saklausa menn, þá verð ek því at svara við guð; en þó er nu, Egill! svá komit þínum hag, at ekki mun þèr nú stóða, at fara með drambi nè stríðlæti, tekit höfum vèr þik nú svá í fángelsi, ok muutu nú segja verða slíkt sem yfir hefir gengit, þó at eigi sè fagrt, sem mik varir; munu við nú nær gángast um eptirleitina; skaltu segja um skipssögn ¹⁾, þá er vèr hyggjum at þú ok menn þínir hafir ²⁾ myrða, en tekit fèit til þín, hefir þetta helzt til lengi leynt verit; höfum vèr ok þar komit,

¹⁾ þannig B. M. skipssögn, K. skipssögu, S. V. C. ²⁾ hafir S. V.

segir konúngr, ok í þann stað, at vèr hyggjum þat unnit hafa verit. Egill sá þá, at sá einn var kostur til, at segja eptir því sem var, ok farit hafði; þvíat hann vissi, at svá margir voru hans menn samvitandi þetta með honum, at til mundu verða nokkurir af þeim, ef fast væri eptir sótt. Egill svarar þá: þá er þetta skip, er nú spyrir þer eptir, lá undir þeirri sömu ey, er þer komut við, þá hældum vèr njósnum til um ferðir þeirra, þar er útgrunnt, en þat vissu þeir eigi, Norðmenn, þvíat þeim var ókunnigt, ok fjaraði um nótt út undan skipinu, þá fórum vèr til, segir Egill, í nætrelding, ok var þar skammt viðrtal vort, vèr tókum menn alla, er á voru skipinu ok bundum, en ræntum fè öllu; leiddum síðan skipit uppá hellurnar, ok lögðum í eld, ok brendum upp alltsaman skip ok menn, svá at þess mætti eigi sjá merki, nema þetta eina, er grjótit var rautt eptir. En er Egill hafði þetta sagt, þá mælti Knútr konúngr: nú er sem mik varði, at þú ert ólífismaðr, lítið nú á, góðir höfðingjar! segir konúngr, hversu vèr skulum refsa slík niðingsverk. Þar voro margir frændr Egils viðstaddir, þeir er mikils voro virðir, ok buðu fè fyrir Egil. Konúngr svarar: eigi skal þat spyrjast, at ek niðumst svá á guði mínum, at ek taka fè til nokkurra manna vináttu, at dæma svá rángt; eru eigi slíkt ólífissakir, er þó væri svá at einn maðr væri myrðr, þarsem nú eru margir,

en fæðst síðan á því einu, er stólit er til? Nú var bæðiat fllt þótti til mót at mæla, enda þorði ok engi at mæla móti konúngi. Eptir þetta var farit með Egil til skógar, var þar reistr gálgi, ok var Egill uppfestr. Síðan fór konúngr til bæjar Egils, er hann hafði átt, ok lét þá sæta refsíngum menn Egils, suma lét hann drepa, en suma lét hann meiða, suma rak hann or landi burtu, en öngvan lét hann óhegndan, þann er nokkurn hlut hafði í átt í þessari ráðagjörð, ok eyddi hann svá þessum óaldarflokki. Þetta verk varð honum mjök öfundsamt, þvíat Egill var bæði frændmargr ok frændstór. Eptir þetta viku höfðingjar til sundrþykkis við konúnginn, ok tóku mjök at stirðna við hann, ok þar eptir gjörði alþýðan; þótti mönnum hann ríkr ok refsíngasamr, en þeir áðr [vanir sjálfæði ¹).

Frá Ólafi konúngi ok Knúti konúngi.

41. Þat var eitt sumar, at þeir mæltu stefnu í millum sín, Knútr konúngr af Danmörk ok Ólafr konúngr af Noregi. Þeir fundust í Elfinni, ok fagnar hvorr þeirra öðrum vel; áttu þeir tal með sér. Þat var á einni stefnu at Knútr konúngr mælti svá til Ólafs Noregs konúngs: þat hefir ek hugsat, Ólafr mágr! segir hann, ef yðr sýnist þat eigi óvænt stefnt vera, at gjöra leiðánger úr landi, ok minnast þess ríkis, er [vèr frændr þikjumst ²) mikla tiltölu ³) eiga, en

¹) voru sjálfraðir, S. V. ²) vorir frændr þikjast, S. ³) til b. v. S.

Þat er ríki í Englandi; hafa vorir frændr þar haft mikit vald, sem yðr er kunnigt, þar sem Knútr hinn ríki eignaðist allt England, frændi vorr, ok ræð því ríki allt til dauðadags, ok synir hans eptir hann; nú vildum vèr, Olafr mágr! hafa þartil yðvarn styrk; munum vèr þar gjöra yðr kost á, at þèr gjörizt höfuðsmaðr yfir þessari ferð, þvíat þèr eiguð mikla harma at reka við Englands menn; viljum vèr þá veita yðr lið af vöru ríki, ella mun ek gjörast formaðr ferðarinnar fyrir beggja okkra hönd, þó at þat sè miðr tilfengit, en taka [þá þar til ¹⁾] traust af yðr ok styrk fjölmennis. Þá svarar Olafr konúngr: Þetta mál, er nú hafið þèr talat um hríð, Knútr konúngr! sýnist oss vænlíga sett; er at því raun ²⁾ mikil, at þèr frændr hafit gæfu tilborit, at vinna þar mikinn sóma, er þat mjök sundrleitt eða um vora frændr, þvíat vèr höfum fengit þar þann mannskaða, er vèr bíðum aldri bætr. Nú megum vèr þat sjá, ok kunnum skilja, at þá er Haraldr konúngr faðir minn fór úr landi, þá mælti þat alþýða, at aldrei hefði fræknara lið búizt af Noregi til einnar ferðar, voro þar allir hlutir betr tilfengnir enn nú sè kostr í landinu; nú fær eigimennina þvílíka, sem hann hafði með sèr, en hitt skilr þó miklu meira um höfðingjann, þann sem þá var fyrir ferðinni, er Haraldr konúngr var; eða þar sem ek em. Nú svá þúng

¹⁾ þar þó, S. V. ²⁾ gizkat, rauns B. raun, S. V.

sem þá var ferðin, þá munum vér ekki ætla oss svà mikla hamíngju raun, at brjótast til ríkis í Englandi. En með því, Knútr konúngr! at þèr leitið eigi minnr eptir nauðsyn minni í slíku enn yðvarri fýst, þá viljum vér fá yðr til þessar ferðar 60 stór skip, ok velja menn til af hirðsveitum mínum, alla þá er fræknastir eru, ok skal at aungu nú minnr vanda hvorki skip nè menn, enn þó at ek væri sjálfr fyrir. Knútr konúngr svarar: Þetta er stórmannliga mælt ok boðit, sem von var at, ok þenna kost munum vér upptaka, en guð ráði hversu gefst. Marga hluti töluðu þeir um ríkin milli Noregs ok Danmerkr, ok fóru allar ræður vingjarnliga með þeim. Var nú þetta ráðit, at Knútr konúngr ætlaði að fara herferð til Englands, ok voro margar getur á um, hversu sú ferð mundi takast. Eptir þetta skildust konúngarnir með vináttu, ok skiptust gjöfum við, fór Ólafr norðr í Noreg, en Knútr konúngr suðr til Danmerkr.

Frá Knúti konúngi.

42. Knútr konúngr lét gánga herboð um allt sitt ríki, ok kvað á, hversu mikit lið fara skyldi úr hverju héraði, ok segir almenníngr skuli úti vera at liði ok skipum; var um vetrinn mikill viðrbúnaðr í Danmörk. Eirekr jarl bjóst til ferðar þessarar með Knúti konúngi, ok þarmeð aðrir ríkismenn. Snemma um vorit lét Knútr konúngr safna saman hernum, ok stefna öllu liðinu til Limafjarðar. Í þenna tíma

kom Norðmanna lið, sem Ólafr konúgr hafði heitit Knúti konúgi, ok var þat fólk hið hermanneligasta ok at öllu vel búit. Nú dregst saman Danaher, ok var þat múgr manns. Knútr konúgr var þá enn eigi kominn, en þó sendi hann boð til þeirra, ok lét leiðangrs fólkit biða sín, ok segir at eigi mán þurfa lengi at biða. Liðu svá nú 7 nætr, at konúgr kom eigi, ok líkar Dönum nú illa, er hann kom eigi; en þat olli því, er konúgr kom eigi, at þeir menn komu á konúgs fund, er sögðu honum at Vindar höfðu her úti, ok þeir ætluðu um sumarit at herja til Danmerkr, at hefna þess ófriðar, er Blóð-Egill hafði veitt þeim. Knútr konúgr sendi menn til þeirra Vinda með sættarboðum, ok biðr þá eigi at herja í Danmörk; sagði þat ekki vera þeirra færi, at berjast við sik: en þó mun í því verða gjört margra manna mein ok ónáðir; vil ek at vèr setim grið ok frið millum landa, svá at hvorugir herji á aðra. Fóru nú sendimenn á fund Vinda, en konúgr sagðist mundu biða þeirra um 7 nætr, þvíat hann vildi eigi fara úr landi, nema þessi ófriðr stöðvaðist. Liðr nú vika þessi, ok koma eigi sendimenn aptr. Nú þikir Dönum langt at biða konúgs, þar er þeir liggja í safnaðinum, ok þikkir mönnum sèr mikill vanhagr í, at liggja í sama stað sèr at augu nýtu; tala höfðingjar hèr um lángrar tölur, kom þetta samt með þeim, at senda menn á konúgs fund, ok báðu þeir til þeirrar ferðar Ólaf konúgs bróður; hann

var ófús á at fara, kveðst þat hyggja, at konúngr mundi sjálfr vilja ráða ferðum sínum: hvat sem þer Danir kurrít; get ek hann lítit gjöra fyrir mín orð, er konúngr óáhlýðinn, hvat sem mælt er fyrir honum, en mjök einráðr, en þer Danir opt ekki fastir á velli ok meðal-lagi trúlyndir. En þótt Ólafr talaði slíkt, þá lét hann þó at bæn vina sinna, ok hèt ferðinni, ok fór með nokkura menn á konúngs fund. En þegar Knútr konúngr sá Ólaf bróður sinn, þá mælti hann til sinna manna: takið þer Ólaf, segir hann, ok setið fjötr á fætr honum, ok gætið hans svâ, at hann komist eigi á burt; þvíat ek vil ekki orð heyra, þat er hann talar. Þetta þótti mörgum undarligt, því konúngr lét þetta gjöra; en svâ stóð mikil ógn af orðum konúngs, at engi þorði at brjóta boð hans. Annann dag eptir fær Knútr konúngr menn til, at flytja Ólaf vestr í Flæmíngjaland til Baldvina hertuga mágs síns; bað Knútr konúngr svâ segja Baldvina, at hann hefði Ólaf í varðhaldi ok gæzlu, ok lèti hann aldri komast út af því jární, er hann var í settr: nema ek sendi orð til. Margir menn svöruðu: þat lízt oss, herra konúngr! sem þessi dómr sè stríðr ¹⁾, er þer dæmit þessum mánni, þvíat vèr sjáum eigi at hann hafi svâ brýnar sakir til, at koma í slíka þrísund. Konúngr segir: ekki ber ek sakir á

¹⁾ stríðr, S. F.

hendr Ólafi fyrir [alþýðu manns ¹⁾], en vita mun allsvaldandi guð, ef þær eru nokkurar; má ok vera, segir hann, at þær vitið gjörr eñn ek, hverr maðr hann er, [en þat er ætlan mín, segir konúngr, at eigi mun langt líða, áðr at Ólafr sjálfr mun bera sèr vitni, hverr maðr hann er ²⁾]. Þessir menn fóru með Ólaf vestr í Flæmíngjaland, sem konúngr sagði fyrir, ok komu á fund Baldvina hertoga, ok sögðu honum orðsending Knúts konúngs ok jartegnir, þær er fylgðu viðröku Ólafs. Hertoginn gjörði sem konúngr bauð, at hann setti Ólaf í einn turn háfan ok þar menn til geymslu, var þar ríkt varðhald; sitr Ólafr þar um hríð.

Frá líði Knúts.

43. Nú er at segja frá þeim mönnum, er Ólafi Sveinssyni höfðu fylgt á fund Knúts konúngs, þeir urðu hræddir mjök við ófarir þær, er þeir sáu at Ólafr hafði; þeir komust í burt með hlaupi, ok komu ³⁾ á fund leiðángsrliðsins, ok sögðu mönnum þau tíðindi, er orðin voru; sögðu ok þat með, at Knútr konúngr mundi þar aldrei koma: hefir hann nú þat sýnt, segja þeir, hverr maðr hann er, hefir hann nú þat gjört ódæmaverk, at því er betr at fáheyrt er, hann tók nú bróður sinn saklausan ok vel til höfðingja fallinn, ok setti í járn; hyggjum vèr at honum gáangi þat til, at hann hræðist þat, at

¹⁾ mönnum, S. V.

²⁾ v. í S. V.

³⁾ komust, S. V.

höfðingjar mundu heldr vilja hafa Ólaf fyrir konúng enn hann, ok þá mundi betr standa ríki í Danmörk, ok mundu menn eigi eiga undir slíkum ofsa at búa. Við þessa sögu brá mörgum mönnum mjök, ok áttu höfðingjar þíng, ok töluðu um þessa tiltöku, er konúgr hafði haft, ok lagði þá hverr orð til sem sýndist. Voru þeir sumir höfðingjar, er þat mæltu berum orðum, at aldri mundi þrifast Danaríki, meðan Knútr væri konúgr, en hinir voru miklu fleiri, er eigi gengu á berhögg ¹⁾ um fjandskap [við konúng ²⁾], svá at alþýðan mætti þat reifa ³⁾, þótt þeir væri í jöfnum hug sem hinir. Var nú ráðagjörð mikil með hernum, hvat þeir skyldu upptaka; voru þeir sumir höfðingjar, er þat mæltu, at þeir mundu rjúfa leiðángrinn, ok gefa mönnum heimleyfi. Bændamúgrinn hljóp upp með einu samþykki, ok báðu þann aldrei þrifast, er þar lægi lengr, sögðust þá ok margir hafa nauðugir [komit í þenna ⁴⁾ leiðángr. Norðmenn báðu þá bíða, ok þola vel, ok gjöra eigi at hægómamáli orðsending konúngs, ok sögðu hann brátt koma mundu. Danir æptu á móti því, ok báðu Norðmenn liggja í sultar kví ⁵⁾ þeirri, svo lengi sem þeir vildi. Eptir þat raufst leiðángrinn, ok sigla allir Danir í burt. ok heim, hverr til sinna hífýla; þikist sá bezt hafa, er fyrst kemr heim;

¹⁾ bráhögg, S. V. ²⁾ Knúts konúngs, S. V. ³⁾ reina, S. V.

⁴⁾ verit hér í þetta leiðángr, S. V. ⁵⁾ sultar kúir, S. V.

ok þegar at rofinn var leiðangrinn, kom Knútr konúgr til Limafjarðar, ok þar lá fyrir Norðmannaher; fóru þeir þegar á konúngs fund, ok fagna honum æfar vel. Konúgr var þá mjök reiðr Dönum, er þeir höfðu rofit leiðangrinn, ok sagði svá: nú hafa Danir enn sýnt trúleik sinn, nær sem vèr fáum þeim goldit þetta. Konúgr var allmjök reiðr, en stilti vel orðum sínum, sem hann var jafnan vanr, þótt þeir hlutir bærst at, er honum mislíkaði allmjök. Norðmenn buðu konúngi fylgð sína at fara þángat, (sem honum líkaði. Konúgr sagði þeim vel fara ok drengiliga, ok þeir höfðu vel haldit boð síns herra ok höfðingja. Bað konúgr þá fara heim til Noregs, ok hafa mikla þökk fyrir sína þarkomu: en vèr Danir munum enn verða við at leikast. Síðan sigldu Norðmenn heim til Noregs. Knútr konúgr ferr þá til Sjólands, hann hafði þá fjölmenni mikit, þá komu til hans þeir menn, er hann hafði sent til Vindlands, ok sögðu honum þau tíðindi, at Vindar tóku þat með þökkum, at halda sátt ok frið við Knút konúng, ok þeir höfðu því haft her fyrir landi sínu, at heim þótti hann vera ótrúligr, er þeir spurðu at leiðangr væri úti hafðr í Danmörk. Sendu þeir nú vináttumál til konúngs ok þar með gjafir sæmiligar, ok þótti Knúti konúngi þetta allgóð tíðindi.

Frá Knúti konúngi.

44. Eptir þetta ferr Knútr konúgr suðr

til Fjóns, ok átti þar þing við bændr, ok veitti þeim stórar átölur fyrir þá svívirðing, er hann kallar at þeir hefðu gjört honum; segir hann at þar fyrir skuli þeir sæta ¹⁾ afarkostum af sér. Eirekr jarl flutti mál bænda við konúng; sagði þeim eigi svá mikinn illvilja til hafa gengit við konúng: er þat, sem yðr er kunnigt, herra ²⁾! segir hann, at alþýðan hlýdir því, er þá er talat, ok þikir þat vænast ráð, er þá er nýgjört; nú var þat ³⁾ flutt til þeirra, at þær mundit hvergi nær koma þeim her; er þar var sam-ankominn. Talar jarl hær um lángt, ok flutti vel ok drengiliga fyrir bænda hönd. Konúngur var heldr styggr, ok var ekki hægt orðum við hann at koma; sagði at bændr skyldi ná sættum við sik, en hann vildi þó éinn ráða þeirra á millum. Síðan festu bændr konúngi sjálf-dæmi, lagði konúngur stór gjöld á þá, er hann hafði mest sakir á hendi; létu margir hær stór fè fyrir, ok þótti mönnum þetta mikill afarkostr, en þó þótti sá nú hinn bezti til, at láta konúng einn ráða þeirra á millum, sem þá var komit, en Knútr konúngur vægði þeim ekki, þvíat þann dóm lét hann hvern hafa, sem honum þótti þeir sakir til hafa, hvört sem hann var ríkr eðr óríkr; en þat þótti höfðingjum ofrausn, ok settu mjök hug sinn við, en þó bar engi traust til at mæla á móti Knúti konúngi.

¹⁾ mæta, S. V.
S. V.

²⁾ minn, b. v. S. V.

³⁾ vel, b. v.

Frá Knúti konungi.

45. Knútr konúgr fór þá suðr til Jótlands, ok kom þar mart lið til hans. Konúgr hefir þá miklu meira lið ¹⁾ enn hann var vanr, ok lét bjóða upp fyrir sér veizlur, þar sem hann vildi dveljast, ok lét bændr hafa þar allan kostnað fyrir. Í hverju héraði þingar hann við bændr, ok hefir þetta eð sama mál upp, ok berr þat, á hendr bændum; kallar at þeir hafi gjört honum svívirðing, er þeir vildu eigi veita honum hlýðni: eptir því sem [þær voruð ²⁾] skyldir til. Konúgr talar langt ok snjalt ok stirt á hendr bændum, ok fanst þar mart í orðum hans, er til sakargipta var við þá. Bændr svörðu fyrir sik, ok færðust undan öllum sökum, en þó í annann stað sáu þeir, at þeir máttu eigi deila kappi við Knút konúng, þvíat hann hafði mikinn styrk fjölmennis, þvíat hann hafði til sín boðit mörgum ³⁾ ríkismönnum. Þar var þá með Knúti konungi Eiríkr jarl, bróðir hans, [ok Benedikt ⁴⁾], Sveinn ok Ástráðr Þórgunnu synir; þar voru ok með konungi bræðr 2, hét annar Pálmar, en annar Blakkmar, þeir voru fóstbræðr Eðlu drotníngar, er Knútr konúgr átti; þeir voru miklir menn ok sterkir, ok höfðu gott yfirlát af konungi. Margir menn voru þeir með konúnginum, er mikils voru verðir.

¹⁾ fjölmenni, S.

²⁾ þeir voru, S. V.

³⁾ öllum, S.

⁴⁾ v. í S. V.

Frá Þórði skora 1).

46. Þórðr skori hèt maðr, en annarr Tólar verpill, þeir voru sýslumenn Knúts konungs vestr á Vendilskaga, þar sem heitir Hjarranda 2) sýsla; þat er einn útskagi vestr af Jótlandi. Þetta ríki er fátækt hjá því sem annat ríki í Danmörk. Þaðan voru þeir ættaðir Ásbjörn jarl ok Eyvindr bifra; þar heita síðan Ásbjarnarbúðir ok Eyvindarbúðir; er þeir voru fæddir. Þeir Þórðr ok Tólar spurðu, at Knútr konúgr var á Jótlandi, ok þat með, hvar sem konúgr fór, átti hann þing við bændr ok stefnur, ok lagði á þá stór gjöld. Þeir spurðu ok at konúgr ætlaði þeim slíkan kostVandilsbyggjum sem öðrum mönnum, ok við þessa frètt stefndi þing Þórðr við bændr, ok boðar þar til öllum sínum mönnum, sem helzt voru þar ráðsmenn ok nökkurs virðir, ok er þing var sett, var þángat komit mikit fjölmenni. Þá stóð Þórðr skori 3) upp ok mælti svá: spurt munut þer hafa til konungs þessa, er hann ferr yfir landit með rán ok hrips; hefir hann ok safnat at sèr miklu Vendil 4) fólki mörgum til óþurftar; er þó þess at vænta, at sjálfum honum gegni þó verst; þvíat hann hefir nær öngva dugandi menn með sèr, ok er þess von at fáir munu til verða at þjóna honum, þeir er manndómsmenn vilja vera 5); þvíat hann er ótrúur maðr ok ágjarn, svá at hann kann ekki hóf, því

1) dorra *alstaðar*, M.

2) Hjeraða, S.

3) skjótt,

S. V.

4) vendis, S. V.

5) reynast, S. V.

má hann heldr kalla at réttu víking enn konung, hefir hann nú suma höfðingja drepna, ok gjört at óbótamönnum, svá at frændrnir skulu önga sæmd fyrir taka, suma hefir hann af landi rekit fyrir öngvar tilgjörðir, en alla lagit í þján ok í þrælkan; mán þetta ófrelsi ok ánauð aldri afganga, meðan hann lifir, ok er þat furða, er menn þola honum hverja ¹⁾ óhæfu, er hann tekr til; nú mun ek birta minn vilja hërum, at ek vil eigi hafa hans ofsa yfir mër; sè ek eigi mun duga sváfátæku fólki, sem hër er með oss, at hafa slíkar pyndingar ²⁾ af honum, sem annarstaðar hefir nú viðgengizt; nú er hingat torfæra mikil, sem þèr vitið, fyrir sakir fena ok vatna, ok ef yðr lízt sem mër, þá munum vèr eigi biða heima þessa vanrëttar ³⁾. Nú vil ek at þèr segið yðvarn vilja hërum, eða hvört þèr vilit því játa, sem ek vil upp taka, eða vilið þèr taka yðr annat ráð. Þeir kvoðust hans forsjá hlíta mundu um þetta vandkvæði, höfum vèr þat reynt lengi, at þín forsjá hefir oss vel í haldkomit. Þórðr svarar: eigi vil ek til þessa ens mikla vandamáls, sem mër lízt þetta, einsaman vera, heldr allir í einu jáyrði vera, þvíat mër kemr þat í hug, ef Knútr konúngr kemr hër at vitja vor, ok eigi hann tal við yðr, at hann flyti svá sitt mál, at yðr þiki þat sannast, sem þá talar hann, þvíat hann er maðr orðsnjallr ok

¹⁾ slíka, S. V.
S. V.

²⁾ fundingar, S. V.

³⁾ vanreksturs,

brögdóttir ok undirhyggjumaðr mikill; mun yðr hann vera slægvittr, ok vandsæð er við honum, ef þær hlýðit nokkut því, er hann mælir. Nú vil ek at þær festið með því trúnað yðvarn við mik, at hverr sá maðr, er nokkut er eigandi, fái mæð í hendr lausafè sín öll, ok vil ek þat varðveita, þar til er nokkur úrskurðr verðr þessa máls; en ef þær erut truir við mik, at halda þetta, sem nú höfum vèr mælt, þá skulu þær taka við fè yðru, en ef þær bregðizt mæð í trúnaðinum, þá mun auðsærr minn kostur, ok verði konúgr vís þessarar ráðagjörðar, at þær munut fá af honum stórar refsingar, þótt þær haldit lífinu, ok mun ¹⁾ þó kallaðar nógar sakir til. Tólar verpill svarar: vitum vèr um þetta alþýðu vilja, at engi vill hær leggja sitt mál á konúgs vald, þótt hann gjöri sik svá stóran, at hann hyggist muni gánga með ófriði um allt þetta land; er þat vor vill, at nú taki menn nokkut skjótt ráð; viljum vèr, Þórðr! at þú sèr fyrir þessu liði öllu, þvíat þú ert vor vitrastr. Þá mælti Þórðr: hvört er þetta vill allra ok samþykki, þeirra sem nú eru hær samankomnir. Því játuðu þeir allir, er þar voru. Þat ráð vil ek furst gjöra, sagði Þórðr, at vèr haldim safnaðinum, svá at vèr látim öngvan í braut, er nú er hær kominn, heldr söfnum vèr við, förum síðan til ár þeirrar, er á veg Knúts konúgs er, ef hann vill hingat fara til vor; ok ef

1) væri, S. V.

Þeir vilja hín gat leita til vor, þá skulum vér verja þeim vaðit. Eptir þetta var slitit þínginu, ok fóru þeir með allan þenna her, þar til er þeir koma til árinna. Þar spurðu þeir þau tíðindi at Knútr konúgr var eigi þaðan langt i burt at veizlu, þar sem heitir at Sævarenda, þat er í innanverðum Limafirði; gjörðu þeir þá frá sér njósarmenn, ok létu vita um Knút konúg eða fjölmenni hans.

Frá Knúti konúgi.

47. 1) Knútr konúgr var á veizlu á Sævarenda, sem fyrr var sagt. Konúgr ætlaði at senda menn vestr til þeirra Vendilskaganna 2) ok leggja gjald á þá. Knútr konúgr nefnir til þessarar ferðar Svein ok Ástráð Þórgunnu syni, þeir höfðu með sér 60 manna; ekki höfðu þeir spurt liðsafnaðinn þeirra Þórðar. Þeir bræðr fóru til þess, er þeir komu að einni mikilli á, öðrumegin árinna var her mikill með alvæpni, ok fylktu þegar á árbakkanum við vaðit, er þeir bræðr riðu at ánni. Þá mælti Sveinn Þórgunnu-son: Þessir gánga vel í móti at færa oss skattinn ok gjaldit, munu þeir ok vita at oss er ókunnigt, hafa þeir miklu betr gjört enn margir 3) hafa til getið, skulum vér þá vel flytja þeirra mál. Ástráðr svarar: ekki veit ek þat, mæ þikkja þeir ekki vera svá trúligir. Þeir Þórðr heyrðu hvat þeir töluðu, ok þá svarar Tólar

1) her byrjar fyrra blaðið af, G. 2) Vandilskaga, G.

3) þannig, G. vantar i B. aðrir b. v. S. vær höfum, V.

verpill: þér skulið eigi svá verða bráðfegnir, þvíat ek vænti þess at sama gjald hafit þér hëðan, sem yðr er makligt; er þat hin mestu firn, at þér ætlit fyrir at leggja á allt fólk ánauðarok, er ok þess von at þér finnit sjálfa yðr fyrir; eru menn þess latari þó, en líkindi stæði til, munut þér ok yðrum ójafnaði annarsstaðar meirr framkoma enn hër, ok sækit at, ef þér þorit. Þá svarar Sveinn Þórgunnuson: þessir eru orðstórir, eða hvað lízt yðr ráð? skulu vër ekki ráða til árinna? Ástráðr svarar: nú fór sem mik grunaði, að þeir mundu eigi færa oss neitt gjald, þat er konúngi sè gagn í, ok ekki sýnist oss þat ráð at ríða á ána, þvíat þeir hafa her manns; en nú þarf ekki at dyljast við, hvat þeir vilja. Sveinn svarar: ekki mun konúngi þikja rekit erindi sitt, er þat ok svá, ef vër eigumst ekki fleira við, ok ekki er þat mitt ráð at vër flýjum fyrir stóryrði ¹⁾ ein saman; skulum vër víst herða áfram, ok svá gjöra þeir. Hinir skjóta þegar á þá ok grýta; geingr þeim seint framreiðin, hlífar þeirra lömdust af grjóti, en urðu sjálfir sárir af skotum. Þá mælti Ástráðr: snúum aptr, segir hann, ok hefði betra fyrr verit. Sveinn kvað þat aldrei vera skyldu, ok keyrði hestinn með sporum. Þá tók Ástráðr í beizlis ²⁾ taumana, ok snéri aptr hestinum undir honum, ok lét hann þessu eigi ráða, þvíat hann sá at þat var hin mesta ófæra. Hann var manna sterkastr,

¹⁾ faryrði, S. V. ²⁾ þannig, S. V. beils, B.

ok mátti Sveinn öngu um ráða; snúa þá ok aptr allir förunautar þeirra. Sveinn var nú hinn reiðasti, ok fór ¹⁾ aptr til þess, er [hann fann ²⁾ Knút konung, ok sögðu honum sín erindi. Konúgr var þá búinn af veizlunni á Sævarenda. Konúgr varð styggr við þessa ræðu. Sveinn var hinn óðasti, ok bað konung senda eptir mönnum allavega, ok fara síðan til móts við þessa menn, ok berjast við þá, ok reka slíkar vanmennur ³⁾ af sér: eru þetta hin mestu firn, segir hann, er þeir hafa upphlaupit til ófriðar, ok gjört styrjöld á móti yðr, sem enskis eru verðir; skyldum vèr þeim þann ófagnað gjöra, er þeir mætti lengi ⁴⁾ muna. Konúgr svarar: óðr er Sveinn nú, ok ekki væri þeir þess ómakligir, en þó munum vèr annat ráð hær fyrr gjöra, enn berjast við menn mína; munum vèr enn senda menn vora til þeirra, mun þá þessi ófriðr stöðvast, en ek mun fara norðr til Fjóns, sem ek hefi ætlat. Konúgr kallar þá til sín höfðingja, þann er Tóli hét, hann var kynstórr ok hinn kurteisasti maðr. Konúgr mælti til hans: þú skalt fara til móts við Vendilskagana ⁵⁾, ok seg þeim at þeir fari heim til hýbýla sinna, ok eyði flokki sínum, fari síðan á minn fund, ok semjum þá sættir vorar. Eptir þat ferr Knútr konúgr norðr til Fjóns, ok fór þar

¹⁾ fóru, S.²⁾ þeir fundu, S.³⁾ vanvirður, svívirður, V.

ur, V.

⁴⁾ lengr, S. V.⁵⁾ Vandilskaga, G.

at veizlum. Tóli fór ok sinnar ferðar, ok hafði 60 manna.

Fall Tóla.

48. Þat er að segja frá ferðum þeirra Þórðar skora ¹⁾, at þeir stefna þá ena sömu leið, sem þeir Þórgunnu synir höfðu undanfarit; gjöra þeir þat nú öllum mönnum kunnigt, at þeir ætli með her þenna á móti Knúti konungi, ok fór þetta lið æst mjök; ok svá sem menn spurðu þessa nýjúng, þá hljóp þar hverr til, sem kominn var, ok áðr var staddr, ok sögðust æ vilja í flokkinn; varð þetta brátt múgr manns, ok hvar sem þeir komu, höfðu þeir þat sem þeir vildu. Þetta spurði Tóli ok hans menn, voru þeir þá komnir hjá þorpi einu, er þeir sáu herinn. Þeir Tóli gengu upp í staðinn, þvíat menn eggjuðu þá þess, sögðust þat ætla at þeir mundu [fáss letjast at gera ²⁾], er höfðingjar voru fyrir liðinu. Tóli gengr upp í einn turn, ok nokkurir menn með honum, ok vildi sjá herinn, er þar færi hjá, vildi hann skynja sem gerst, hve mikit lið þetta væri; hann ætlaði ok at tala þaðan konúngs erindi. Þeir Þórðr höfðu spurt áðr, at konúngr hafði sent menn til móts við þá, ok svá hvar þeir væri nú komnir. Þeir fara nú fram hjá staðnum, ok stöðva þá herinn. Þórðr spurði hvört nokkurir konúngsmenn væri þar í staðnum. Honum

¹⁾ skorra, G.
ast, B.

²⁾ þannig G. eigi letjast, S. V; eigi leit-

var sagt at þeir væri þar, ok vildu hann finna. Þórðr gekk þá upp í staðinn með mikla sveit manna, ok þángat til er Tóli stóð í turninum, ok spurði hvört erindi hann vildi flytja. Tóli mælti svá: hvert ætlið þer her þessum, er mörgum mönnum þar forvitni á, hví þer hafit þetta á hendr tekizt, at efna til ófriðar hér innanlands, ok muntu ok hafa einurð til at segja, hvat þer berizt fyrir. [Þórðr svarar ¹⁾]: rétt gatzu þar, Tóli! at ek skal hafa dreingskap til ok framkvæmd til þess, at segja þer þetta, þó at þú sèrt allmikill vîn konúngsins: vèr ætlum þessi ferð eigi fyrr at lètta, enn vèr finnum konúnginn, ef hann þorir at bíða vor, ok ef svá ferr sem vèr vildum, þá mun Knútr konúngr eigi kunna at segja frá tíðindum. [Þá svarar Tóli ²⁾]: þessi ætlan er stórum óheppilig ²⁾, ok mun yðr at illu verða, sem makligt er, ef þer haldið þessu fram; gjörið heldr, sem yðr samir, snúið sem skjótast frá þessu óráði, er þat með öllu ógjöranda, at hatast við svá dýran herra, sem vèr eigum. Þjónum heldr honum, sem vèr kunnum bezt, þat er vor skylda, þvíat vèr eigum konúng ríkan ok stjórn saman, trúan ok siðgóðan, vitran ok örlátan, ok at öllu betr mentan enn allir aðrir í þessu landi; mun þá raun ágefa um konúnginn, at munu sannorðari menn hans, er til hans mæla vel, enn hinir,

¹⁾ v. í B. tekít af S. V. ²⁾ óhæfilig, S. V.

er honum hallmæla ¹⁾). Nú er þat boð konungs til allra þeirra manna, er undir hans ríki búa, ok hafa nokkut gjört aflaga við hann, at hann vill unna þeim sætta við sik; vill hann at menn leggi sitt mál á hans vald ok miskunn, sem vera á; vill hann ok halda við yðr Dani lög ok fornan landsrètt, en hafa þar á móti hlýðni ok trúliga fylgð. Lítið nú á, hvat yðr samir, en þótt þèr hafit mikit fjölmenni nú, þá mun þó vera mikill hamíngjuskortr við Knút konúng, þvíat svá hefir þeim verit, er meiri stórbokkar ok rískari hafa verit enn þèr. Gjöríð nú fyrir guðs sakir, góðir drengir! segir hann, ok yðra nauðsyn, setið niðr þenna storm, ok víkizt til sætta við konúng yðvarn, mun yðr þat enn auðvelt vera, þegar hann sèr, at þèr þikizt ofgjört hafa, þvíat hann líknar hvers manns máli, því meir sem stærra hefir afgjört verit við hann; skulum vèr ok flytja yðvart mál, sem vèr kunnum, ef þèr vilít þetta gjöra nú fyrir mín orð. En er Tóli lauk máli sínu, þá svarar Þórðr skori: þessi maðr hefir mart mælt um hríð ok flest ósatt; er hann raunar einn falsari, skuluð þèr ekki hans orðum trúá; hefir konúngur sett hann til at tala mál sitt, ok ætlar at menn skuli trúnað á leggja á slíkt; nú gefum vèr öngvan gaum at því, er hann flytr! Margir menn mæltu, at Tóli hefði vel mælt ok sannliga, ok væri þat nú ráð at víkjast eptir

¹⁾ hér endar fyrra blaðið af G.

hans orðum, ok sættast við konúng. Þórðr tók þá spjót úr hendi manni, er stóð hjá honum, hann skaut spjótinu upp í turninn, þar er Tóli stóð, ok kom á hann miðjan, ok fékk hann þegar bana; þótti þetta mörgum manni mikill skaði.

Frá Þórði skora.

49. Eptir þetta hældu þeir Þórðr fram ferð sinni, þartil er þeir komu til Sævarenda á veizlu, þar sem Knútr konúngr hafði verit ¹⁾; þat var eitt ríkt konúngsbú, ok ræð þar fyrir ármaðr konúngs; þeir drápu ármanninn, en ræntu fé öllu; þeir spurðu at Knútr konúngr var farinn norðr til Fjóns, ok hafði lítit lið. Þeir sendu nú orð höfðingjum þeim, er þar voru næstir ok ríkum bændum, ok létu segja þeim, í hvert efnikomiti var um þessa ráðagjörð; báðu þá nú minniga vera þeirra mótgjörða, er Knútr konúngr hafði veitt þeim. Þetta þikir öllum mönnum mikil undr, at þessir menn hafa gjörzt til svá mikils stórræðis, er nálíga voru með öngum merkjum. Nú kom þat fram, er fyrr var ritat, at margir höfðingjar voru mjök fjandskapaðir við Knút konúng, þvíat þeir þoldu honum eigi réttindi, voru því flestir fljóttir til uppreistar í móti honum, ok þurftu litla frameggjan aðra. Bjóst nú svá hverr, sem spurði þessi tíðendi, var þar á fáum dögum svá mikill her saman kominn at varla fékst talit; voro þá ok í því liði margir stórir höfð-

¹⁾ á veizlu b. v. S. V.

ingjar. Þar var kominn Ásbjörn ¹⁾Eydana jarl ok Eyvindr bifra, þvíat þar voru áðr í liði með Þórði margir frændr þeirra ok vinir ok kunníngjar, er komnir voro vestan af Vendilskaga. Tók þá Ásbjörn jarl allá stjórn á þessu liði. Fóru þeir þá með her þenna norðr í Randárós, ok dvöldust þar nokkrar nætr; kom þar enn mart lið til þeirra.

50. Knútr konúngr var norðr á Fjóni, þá er hann spurði dráp Tóla ok liðsdrátt bænda, ok þann er höfðingjar höfðu samandregit á móti honum, ok þat með at þeir höfðu óflýanda her, ok þat eina at þeir ætluðu at honum at stefna. Hann stefndi til sín liði þar af hærudum, ok lagði ríkt við, en þar höfðu allir ein svör fyrir sér, at hvorigum mundu þeir veita, konúngi nè bændum. Knútr konúngr sendi ok menn á fund Eðlu drotningar, konu sinnar, ok bað hana fara af landi í brott sem fyrst, á fund Baldvina hertuga föður síns í Flæmíngjaland, ok hafa með sér Karl, son þeirra Knúts konúngs, ok allt lausafè, þat er hún mætti með komast, ok dýrgripi, þá er hún mætti vel með fara.

Frá bøndum.

51. Nú er at segja frá bændum ok her þeirra, at þeir voru í Randárósi, ok afla sér þar skipa, ok ætla at flytja herinn norðr yfir sundit. Þá kvaddi Ásbjörn jarl þíngs, ok talar

¹⁾ b. v. S.

fyrir liðinu ok mælti svâ : hverja ætlan hafi þer á um fund þenna, er þerskulið eiga við Knút konúng; nú þó at hann hafi lítit lið hjá her þeim enum mikla, er þer hafið, þá mun þó þurfa nokkut ráð annat fyrir at gjöra, ef hlýða skal, þvíat hann hefir einvala lið, ok kært í orrostu; mun yðr Knútr konúgr verða brögðóttr ok slægvittr, hefir hann fengit njösn af ferð vorri; þætti mér ráðligt at nokkur vittr maðr færi á konúngs fund af liði, voru með sættarboðum, ok mætti þá skynja fjölmenni hans eðr ráðagjörð hans, hvat hann ætlast fyrir. Þetta þótti mönnum þjóðráð, en þó voru menn til þessar ferðar ófúsir. Þá mælti jarl: mun eigi þat ráð, at ek fara þessa ferð á fund konúngs, við höfum opt brögðum beizt. Síðan fór jarl á skip yfir sundit með nokkura menn, en annat liðit sluttist síðar yfir sundit. Eyvindr bifra var þá fyrir liðinu, ok var engi grimmar konúngi nè verri í sínum tillögum, ok meiri hvatamaðr, at þetta skyldi sem fyrst framgengt verða. Var svâ tilætlat at jarl skyldi koma aptr til liðsins, er hann hefði áðr fundit Knút konúng, ok skynjat liðsfjölda hans ok ráðagerðir. Ok er liðit bjóst til skipferðar or Randá-ósi, þá mælti Þórðr skori við Tólar verpil fé- laga sinn: nú munum vér snúa aptr með vort lið, þvíat nú eru hér komnir svâ margir ríkir menn ok stórir höfðingjar, at til vor mun nú þikja lítit ráðaskot, en þó höfum vér mikit á-

unnit í vorri ¹⁾ ferð; þvíat þess er nú mest von, at þessi herra stöðvist eigi fyrr, enn þat er [í-gert ²⁾], er öllum er mest nauðsyn í [ok happ ³⁾], at Knútr konúgr sè drepinn. Síðan skildust þeir úr hernum með sína menn, ok gaf engi maðr at því gaum, miklu var meiri þys ok kall um herinn allan.

Frá Ásbirni jarli.

52. Ábjörn jarl fór nú á fund Knúts konúngs með sínum mönnum; en er hann kemr á fund Knúts konúngs, gekk hann fyrir hann, ok heilsar uppá konúnginn. Konúgr tók ekki kveðju hans. Jarl mælti svá: spurt munuð þér hafa þau tíðindi, herra! at ófriðr er hafðr í móti yðr; er at þessu orðinn svá mikill mátt, at hér eru við [vafðir ⁴⁾] margir ríkismenn, sýnist oss þetta hið mesta vandræði ok níðingskapr, er þessir menn ætlast fyrir; ok eigi mun ek af mèr bera, herra! at eigi hafi ek í liði verit með þeim; er þetta fólk svá illt ok ært, at þeir vilja öngvan gaum at gefa, því er nýtt ⁵⁾ er; en fyrir þá sök fór ek [í flokkinn ⁶⁾], at ek vildi forvitnast, ok svá helzt vís verða, hvat þeir ⁷⁾ berast fyrir; en ek hugsaða þat með sjálfum mèr, sem mèr samir, ok ek veit at mín skylda er, at bregðast yðr aldri, ok fara þegar á yðvarn fund, ok gjöra yðr kunnigt, hversu

¹⁾ þessari, *S. F.*

²⁾ gört, *S. F.*

³⁾ v. í *S. F.*

⁴⁾ v.

í *S. F.*

⁵⁾ mælt, *S. F.*

⁶⁾ þannig *M*; língat,

B. S. F.

⁷⁾ þér, *S. F.*

háttat er, veita yðr ok slíkt lið ok allt, sem ek em í færum um, ef þér þurfit manna við; sjáið þér nú fyrir, ok takit nokkuð gott ráð ok skjótt. Konúngr þakkaði honum, ok kvað hann 1) betr hafa farit í þessu máli, enn aðrir gátu til, eða hvað sýnist yðr ráðligast, jarl 2)? legg nú til nokkut, þvíat þú ert vitr maðr, ef þú ert oss svá hollr, sem þú segir. Jarl svarar: eigi kann ek yðr ráð at kenna, en skyldr em ek at tala þat hér um, sem mér sýnist ráðligast; þér hafit lítit lið ok vandat mjök, sýnist mér þat ráð at þér leitið undan við svá búit, þángat sem landsmegin er meira, ok munuð þér þá brátt fá meira lið; leitið síðan til fundar við bændr, væri þá níðingar barðir 3) til batnaðar. Þessu ráði samþykkti Eiríkr jarl ok margir aðrir höfðingjar. Þá svarar Benedikt konúngs bróðir: aldri viljum vèr á flótta leggja fyrir Dönum; væri þat fyrst mitt ráð, at jarl þessi væri höndum tekinn, svá at hann kæmist eigi með lífi á burt, ok víst er þat undarligt, herra! er þér trúið orðum Ásbjarnar jarls, ok sè ek glöggt at hann er einn falsari ok drottins svikari. Konúngr svarar: þetta ráð skulum vèr hafa, Benedikt! at flýja eigi fund óvina vorra, ráði guð fyrir, hvèrr hann verðr; en þú, Ásbjörn jarl! far aptr sömu leið til bænda, ok seg þeim svá, at vèr viljum sættast; vil ek þat bjóða af minni hendi, at þeir hafi í hvern stað fullan

1) honum, S. C. 2) segir hann, b. v. S. V. 3) ráðir, S. V.

rött sinn, sem forn lög standa til hér í Danmörk, hafa svá gjört fyrri landshöfðingjar; en er ek þíkjumst eiga saknæmt við þá, þá vil ek eiga þar dóm á, ok eigi vil ek at bændr dæmi mitt mál; skaltu nú þetta flytja við bændr, kom aptr snart, ef þeir vilja neita friðinum, ok ver oss nú trúr, þvíat þat er þín skylda, þvíat þú ert minn undirmaðr, ok heldr ríki af mér; en ef þú gjörir öðruvís, þá mun guð hefna þer, ok margir trúa þer illa; kom nú snart aptr á minn fund, þvíat ver munum hér bíða þín. Já, herra! segir hann, ek skal skjótt aptrkoma, ef þer villð ekki mínum orðum hlýða, ok allir mínir menn, þvíat nú þurfit þer liðs við. Síðan laut hann konúnginum, ok gekk á burt til sinna manna. Þat var síð dags, er þeir skildu við konúnginn; þat var á Fjóni í þeim stað, er heitir í Óðinsve, þar var Knútr konúgr á veizlu með öllu liði sínu um nóttina.

Frá svikum.

53. Ásbjörn jarl fór nú til þess, er hann kom á fund bænda, var þá liðit komit yfir Meðalfararsund, ok komit af skipum sínum; spurðu menn þá at fjölmenni konúngs eða ¹⁾ um ráðagjörðir. Jarlsagði þá, hvers hann var vís orðinn, sagði at hann þóttist eigi vita, hversu at hans mál mundi snúast. Jarl segir, hvar konúgr er, eða hvar hann mundi vera um nóttina; kvað þat nú vera ráð at vitja hans, [ok

¹⁾ ok, S.

bað þá nú eigi dvelja ¹⁾); kveðst nú vænta, at nú mundi yfirtaka, ef auðna vildi til falla með þeim. Voru þá ok bændr svá óðir, at þeir vildu þegar fara að konúnginum; þeir komu nú at á þeirri, er næst er staðnum í Óðinsve, þar sem Knútr konúngr [var á veizlu ²⁾]; þessi á heitir Kálfá; bændr komu þar snemma um morgunin, svá at sól var skamt farin. Ásbjörn jarl skaut þá á húsþingi, ok talaði fyrir fólkinu ok mælti svá: ek fór á fund Knúts konúngs, sem menn vissu, forvitnaðumst ek um ráðagjörðir hans ok um fjölmenni hans, er þat þar frá at segja, at ek talaða við konúng, ok fanst mér þá ³⁾ í orðum hans, at hann mundi aungum manni rétts vilja unna, hèt hann ok yðr bandum hinum mestum afarkostum, þegar hann mætti viðkomast, hefir hann aldri verit orðstærri til yðar Dana, enn svá sem nú var hann. Nú er yðr þat at segja í annann stað, at ek hygg þat at konúngrinn sè feigr, svá lízt mér nú á hann, var hann nú með öllu ráðlaus, en þat hefir honum ekki orðit fyrr, þvíat hann er vitr maðr, hann hefir ok lítit lið, en þó hyggst hann einn munu öllu ⁴⁾ orka; nú mætti svá vel verða, at á þessu yrði skjótt endir, ok mætti þá vita, hvort hann væri sèr þá einn ærinn, er hann vill einskis manns mál meta; kalla ek nú yðr einsætt, at fresta ⁵⁾ eigi at veita kon-

¹⁾ v. í S. K. ²⁾ gisti, S. V. ³⁾ þat á S. V. ⁴⁾ ráða ok, b. v. S. ⁵⁾ freista, S. V.

únginum atgaungu, skal ek ok mínir menn fyrst atganga, þvíat þat kalla ek hið mesta nauðsynjaverk; [er sá nú ok ¹⁾] ekki at manni, er nökkut óttast í þessu verki, at drepa Knút konúng, eða hversu margir höfðingjar eru hér nú samankomnir, at hann hefir eigi stórar sakir viðgjört, drepit frændr þeirra eða mága, feit tekit upp fyrir sumum, eðr gjört aðra skömm ²⁾; nú mun yðr lítit stoða frameggjan orða, ef þér villið eigi slíkt minnst; munum vèr hér í landi aldri fá frelsi vort, meðan Knútr konúgr er á lífi; hugsit nú ok, ef konúgr kemst undan, hverr kostur yðr er þá hugaðr, ef yðr þótti hann þá grimmr, er þér ³⁾ höfðut minna til gjört; segi ek yðr þat með sönnu, ef Knútr konúgr fær enn vald yfir Danmörk, at hann geldr ⁴⁾ grimmu nokkurum þeim, er nú efla þenna ófrið. Nú vildum vèr gjarna eigi til þess hætta, viljum vèr hafa þann konúng, at hann sè hófsmaðr um alla hluti, ok sè oss eigi of stór, eða fari eigi með svá mikilli frekju, sem konúgr þessi. En er jarl lauk tali sínu, þá mælti Eyvindr bifra: þessa manns máli höfum vèr nú hlýtt um hrið, er bæði er vitr ok góðgjarn, ok er fyrirmaðr þessa hers, er mönnum nú ok einsætt at hafa hans heilræði, svá vel sem nú er til efnat, at þetta ráð mætti framkvæmt verða; hafa menn nú ok gjört sik svá bera í fjandskapnum við kon-

¹⁾ en sá minn, S.

²⁾ skráin, S. V.

³⁾ honum, S.

⁴⁾ min heldr launa, S.

únginn, at illt er nú at hætta á hans miskunn; er ok ekki at leyna yðr því, at ek ætla mér at bera vopn á konúnginn, ok meta þat ekki við aðra menn, ok er þat hugboð mitt, at mér verði þat 1) auðit. Ok er Eyvindr hætti sinni ræðu, stóð upp annarr af öðrum, ok töludu langt erindi, en þó kom allt í einum stað niðr, þar sem jarl liafði fyrst talað, ok skorti Dani þá eigi stór orð, ok fýstu allir mjök at taka Knút konúng af lífi, ok með þessari ætlan knúðist fram alþýðan.

Frá Knúti konúngi.

54. Nú liðr svá fram deginum, at komit var at messumáli; gekk þá Knútr konúngr til kirkju, at hlýða messu; hann spurði þá, hvat menn sæi til bænda. Hans menn sögðu, at þeir þínguðu öðrum megin árinna. Konúngr mælti: ok eigi kemr Ásbjörn jarl, vinr vorr; segja mun hann oss, ef eigi er friðvænligt. Þá svarar Benedikt: hann mun aldri segja oss neina góða hluti, var þat hið ósnjallasta ráð, sem ek sagða yðr þá þegar, at láta hann lausan fara. Konúngr sagði at því mundi eigi vera misráðit, ok hann mun oss vel gefast. Síðan fór konúngr til messu; ok er súngrin var messan, þá var konúngi sagt, at bænda herinn var 2) kominn yfir um ána, ok geystist upp at bænum. Þá mælti konúngr: hvert ráð skulum vèr, taka? nú mun eigi þurfa at dyljast við, at bændr munu vilja vitja vor með ófriði, ok er þat ok vel, er vèr höfum

1) þess, S. V.

2) væri, S.

verit of ófriðsamir, er nú auðsèð, hvat þessir menn vilja. Eirekr jarl svarar: þat er mitt ráð, herra! at þer stígit á hest ok ríðit í burt, þvíat þat má enn vel takast, ef guð vill, er ok þá alls gætt, þegar yðar er. Konúngr svarar: nú þó at ek ¹⁾ frelsa svá lif mitt, þa munu ²⁾ þeir gjöra hér svá mikinn mannskaða, at seint mun ek bætr bíða, ok vil ek eigi þenna kost, ok miklu heldr vil ek einu gefast upp fyrir oss alla, þvíat ek veit þat, ef þeir ná lífi mínu auðvelliga, at þá munu grið hafa flestir menn mínir. Þá svarar Benedikt: sú skömm skal oss aldri henda, at vér seljum yðr undir vopn óvina yðvarra, þó at vér vissum oss vísan frið; hitt skulu heldr allar Danameyjar eiga til at spyrja ³⁾ at vér kunnum at beita sverðunum í dag, ok vorn konúng at verja, þvíat víst eigi vil ek þat sjá, at þer seuð höggvir fyrir augum mér, en ek standi hjá; hefi ek ok aldrei þat heyrt, at guði líki betr huglausir klækismenn enn hugfullir drengir ok hvatir; viljum vér miklu heldr deyja með drengskap með yðr, enn lifa eptir yðr með klækisskap: ok bað þann ⁴⁾ aldrei með dugandi mönnum teljast, er nú óttaðist nokkut, eða hræddist, ok bað nú hvern sýna sik með hreysti ok drengskap: þvíat vér eigum góðum höfðingja at fylgja. Allir menn rómuðu vel at máli hans, ok eggjaði hverr annann. Með

¹⁾ kynni, b. v. S.

²⁾ veit ek, S.

³⁾ segja, S.

⁴⁾ þá, S.

Knúti konúngi voro margir þeir menn, er mikils voro verðir ¹⁾: þar voro þeir fyrst Eirekr jarl ok Benedikt, Sveinn ok Ástráðr Þórgunnu synir; þeir voro ok þar Pálmarr ok Blakkmar, ok margir aðrir góðir drengir; þeir bjuggust nú um í kirkjunni, ok ætluðu at verja dýrnar; þar var trækirkja mikil, ok á margir stórir glergluggar.

Frá Knúti konúngi.

55. Knútr konúngr var innar í saunghúsinu, ok lagðist til bænarr fyrir altarinu, ok bað til guðs fyrir sér með tárum, at þat kæmi upp, sem honum gegndi bezt; en er hann reis upp af bæri sinni, þá fór hann af skarlats kyrtli, er hann hafði í verit, hann var búinn mjök; síðan kallar konúngr til sín prest þann, er þar saung, ok mælti: þú skalt eiga, prestr! kyrtill þenna, segir konúngr, vil ek at þú haldir upp bænum fyrir mönnum þeim, sem hér falla í dag, bæði fyrir mínum mönnum, ok svá eigi síðr fyrir þeim, er látast af bændum. Síðan gekk konúngr til skriptar, ok játaði fyrir presti allar syndir sínar, ok fyrirgaf sínum óvinum þann mótgang, er þeir veittu honum. Hann settist þá niðr hjá altarinu, ok lagði yfir herðar sér skallatmöttl, hann var undir í silkitreyju. Konúngr kallar þá til Svein Þórgunnuson, þá tók hann belti búit, er hann hafði um sik, var þat hinn bezt gripr, þar fylgði ok með búinn knífr,

¹⁾ virðir, S. V.

Þá mælti konúgr við Svein: balti þetta skaltu eiga, Sveinn! segir konúgr, ok lóga eigi, nema þú komir vel niðr; þvíat vant er nú at sjá, hvort þú þiggr fleiri gjafir af mæ. Sveinn þakkaði konúngi gjöfina, ok spenti þegar um sik beltinu, ok kvað hann þat skyldu gæta lífs síns í dag. Konúgr bað guð gæta lífs hans: en líkara þikir mæ þat, Sveinn! at þú látist eigi á þessum fundi. Síðan tók konúgr saltara ok saung á.

Mannaskipan Knúts konúngs.

56. Í þenna tíma kom bóndaliðit at kirkjunni, ok gengu þegar at með ópi ok kalli, ok spurðu, hvar hann væri guðs-reiðis-maðrinn, Knútr; báðu hann nú láta sjá sik ok felast eigi; mætti nú ok endir á verða. Þá svarar Benedikt: eigi þurfit þér bændr at vera svá orðstórir, þótt þér hafit nú lið mikit, eigi er yðr sigrinn vís, þvíat betra skal þeim þikja þorpurunum, er heiman hafa hlaupit frá kirnu-¹⁾ askinum, at vera þenna dag heima að beyrsta²⁾ korn, enn skipta höggum við oss konúngsmennina. Benedikt var svo búinn, at hann var í rauðum skallatskyrtli, ok í brynju um utan, yzta hafði hann silki-³⁾ treyju ermalaus, gullroðinn hjálm, skjöld rauðan ok dreginn á riddari með gulli, sverð búit í hendi, ok var hann allra manna röskligastr; hann stóð í miðjum kirkjudyrum,

¹⁾ kjarn, S. V.
beysta, M.

²⁾ þannig, S. V. B. hrursta, C.

³⁾ þannig, S. V. C. silge, B.

ok bað bændr gánga inn í kirkjuna, ef þeir vildu konúnginn finna. Öðrum megin dyranna stóð Eirekr jarl, bróðir hans, ok þeir Þórgunnusynir, en öðrum megin Pálmarr ok Blakkmar.

Hér hefir orrostu.

57. Eptir þetta sóttu bændr at kirkjunni, en konúngsmenn vörðust svá drengiliga, at þat var lánga hríð dags, at öngvir fellu af konúngs mönnum, en fjöldi manns af bændum, en ýmsir gengu til ómóðir til atsóknar, þvíat þeir voro yfrið margir til. Þat var orðtæki þeirra bænda í bardaganum, er þeir sóttu at: nú launa ek þér kú, Knútr konúngr! nú launa ek þér uxa, nú launa ek þér hest; ok er þeim sóttist seint kirkjan, þá mælti Ásbjörn jarl: þetta er hin mesta skömm, hversu mönnum sækist hér í dag, þar sem fáir menn eru fyrir til varnar, en vèr höfum látit menn marga, en þeir öngvan, er þetta fólk heimskt ok ráðlaust; gángit þér nú at umhverfis kirkjuna, ok brjótit frá glergluggana ok skjótit þar inn á þá ok grýtit. Síðan var svá gjört, ok var þá borit inn á þá skot ok grjót, urðu þá margir sárir, en sumir lömdust af grjóti, en sumir fengu bana með öllu. Þá mælti Benedikt, at þeir skyldu leita innar í kórinn, ok verjast þaðan, meðan auðit yrði, [ok svá gjörðu þeir ¹⁾]. Síðan sóttu bændr inn í kirkjuna eptir þeim, en þeir Benedikt vörðu kórðyrnar

¹⁾ v. i S.

með þrýði; sumir af bændum sóttu utan at kirkjunni, tókst nú orrostan í annat sinn, ok var hún nú miklu strángari enn hin fyrri hríðin; tekst nú mannfalið af konungsmönnum, en þó féll enn miklu fleira af bændum, ok svá segja menn at blóðit tæki í ökla í kirkjunni. Ásbjörn jarl gekk nú umhverfis kirkjuna ok mikil sveit manna með honum, ok eggjaði nú liðit til atsóknar, ok sagði fyrir, hvar at skyldi sækja. Benedikt stóð í miðjum kórðyrum, ok varðist alldjarfliga, varð hann margs manns bani, ok bað hann þá at sækja fast guðniðingana, ok þareptir gjörðu allir hans menn, báðu þann aldrei þrifast, er nokkut hlífði bændum; ok er bardaginn var sem óðastr, þá fékk Knútr konungr steinshögg inn í gegnum glugg einn, þat högg kom uppá brúnina, ok blæddi mjök, hann tók þá munnlaug, ok setti í knè sér, at eigi blæddi á klæðin, ok saung saltarann sem áðr; var nú bardaginn allmannskæðr, ok féllu mjök margir af konungsmönnum, ok leifðu þeir gott orð eptir sik; en heilir (voru) þá enn allir höfðingjar.

Fall Knúts konungs.

58. Nú varð á hvíld nokkur á bardaganum, ok létu þá bændr atsókninni; konungsmenn tóku þá ok hvíld. Benedikt stóð í miðjum kórðyrum, ok studdist á skjöld sinn, hann var þá enn ekki sár, en ákafliga vígmóðr, þvíat þat segja allir einn veg frá, at engi vörn hafi röskligri verit af jafnfáum mönnum enn þessi, slíkt ofr-

efli sem tilkom, ok er þó engi meirr ágætr enn hann. Nú sjá þeir Benedikt, at maðr gengr inn í kirkjuna, ok hafði vafit at sér guðvefjar skikkju, hann var vopnlaus, þenna mann kendu þeir, ok var þat Eyvindr bifra, hann mælti svá: hvat munum vér nú þess mæla, er öllum mætti bezt gegna, þvíat nú væri til þess ærin nauðsyn, í svá mikit óefni sem komit er, ef nokkut mætti umbætast ¹⁾, hefir fólk þetta farit æst ok rasanda, en nú eru þeir nokkut orðnir tannsárir af vopnum yðrum, konungsmanna. Heyrit ²⁾ mér nú! bændr eru búnir nú til sætta at gánga við konúnginn; fór ek nú því þegar á yðvarn fund, Benedikt! segir hann, at mér er á þessu mikill fagnaðr, megu ok allir sjá, at þat er mest nauðsyn, at sættin mætti verða; er þat sem von er, at þeim muni mikill hamíngjuskortr verða við Knút konúng; nú þó at mikit sé at-orðit, góðir menn! segir hann, þá stendr þó til miklu méira geigs, ef konúnginum verðr nokkut, þvíat eigi má þat vita, þar sem margir koma saman, þeir sem lítt eru vandaðir, nema nokkurir ynni sér glæps; hyggjum nú at allir saman, hvat bezt er af at gjöra, ok gefum á meðan ró reiðinni, þvíat engi sér hið sanna, meðan hún fylgir. Nú bið ek yðr í guðs nafni, segir Eyvindr, at þer gefit mér gánga á konúngs fund, þvíat ek trúí því, at hann er fúss til friðarins.

¹⁾ viðbætast, S.

²⁾ heyrist, S. *V. M.*

Benedikt svarar: Þú skalt aldrei gánga á konungs fund, þvíat þat vita allir, at þú ert hverjum manni ótrúari, ok ef þú hefðir nú eigi svá gengit á vort vald, þá skyldir þú fá fet hëðan gánga, en nú þikkir mër skömm í at drepa þik, at ¹⁾ þú ert vopnlaus, en eigi ætla (ek) þat illt verk. Konúngr heyrði tal þeirra, ok mælti: látið hann gánga, sem honum líkar, opt hefir Eyvindr mër vel gefizt; hefi ek ok mínir frændr hafit hann til ríkis, mun hann oss þat vel launa, mun hann því þat erindi sækja á vorn fund, er gott er, ok þarft oss. Benedikt svarar: Þer skulið þessu ráða, herra! en ekki kemr mër þat á óvart, at þessa iðrumst ek brátt. Gekk Eyvindr innar í saunghúsit hjá Benedikt, ok er Eyvindr kom fyrir konúnginn, þá mælti hann, ok hneigði ²⁾ honum: heill, herra! segir hann. Konúngr leit við honum, ok svarar aungu. Þá lét Eyvindr síga möttulinn aptr af herðum sër, hann hafði sverð brugðit undir klæðunum, þá lagði hann konúnginn í gegnum með sverðinu. Síðan hnè konúngrinn upp at þilinu, ok bað guð gæta sín, fèkk konúngrinn þegar bana. Eyvindr hljóp þegar upp á altarit, þvíat uppi yfir altarinu var gluggr mikill, er frá var brotit glerit, ætlaði Eyvindr sër þar út at hlaupa. En er Benedikt sër þessi tíðindi, er orðin voru, þá hlupu þeir allir senn innar í kórinn, ok var Pálmar skjótastr, hann hjó til Ey-

¹⁾ þar, S. V.

²⁾ þannig hinir; hniemdi, B.

vindar, er hann kom at altarinu, ok kom höggit á hrygginn, er hann ætlaði at smjúga út um glugginn. Eyvindr var í brynju, en svâ var þó óslægliga til höggvit, at Eyvind tók sundr í miðju, fêll höfuðhlutrinn út úr glugginum en fótahlutrinn inn í kirkjuna. Eptir þetta var kurr mikill í liðinu, ok mæltu þat sumir, at menn skyldu leita undan, ok forða sér þannig sem helzt mætti, ok því samþykkti Eirekr jarl, ok leitaði hann út suðr-stúkuna, hann kallaði á Benedikt bróður sinn, ok bað hann fylgja sér, er aungum harmr sinn at bættari, segir hann, at hér sè niðrdrepnir allir dugandi menn. Benedikt svarar: þat skulu nú gjöra hvorir sem betra þikkir; þeir megu ¹⁾ leita undan ²⁾, er betra þikkir enn at berjast, en þeir berjast, er þat er ljúfara ³⁾; far nú heill ok vel, bróðir! ok hittumst í himnaríki. Eiríkr jarl komst nú undan, ok nokkurir menn með honum, var þat bæði at lítill gaumr var gefinn at fáum mönnum, en þó at menn kendu Eirík jarl, þá var hann svâ vingaðr af mörgum manni, at engi vildi honum grand gjöra.

Fall Benedikts.

59. Benedikt varð nú svâ óðr, at hann hljóp út úr kórnum, ok kastaði skildinum, ok tók þá sverðit tveim höndum, ok hjó til beggja handa hvat sem fyrir varð, ok stökk allt undan, þat er

¹⁾ hér byrjar H. ²⁾ hér byrjar síðara blað af G. ³⁾ makara, G. II.

Því kom við, en eigi at síðr hlutu þar margir eptir at liggja í kirkjunni; hann ruddi sér veg utar at kirkju- [hurðinni ok !] dyrunum, svâ at ekki hêlt við; þeir fylgðu honum bræðr Pálmarr ok Blakkmar, ok fóru ekki á hæl; en er þeir komu at kirkjudyrunum, þá nam þar við, gekk þá eigi lengra, þvíat þar var fyrir bóndamúgrinn, svâ at hinir komust þá eigi út; var þá sótt at þeim Benedikt öllum megin. Nú þó at þeir væri kappar miklir, þá urðu þeir þó ofrliði bornir, ok kom þá at því, sem mælt er, at ekki má við margnum; féll þar nú Benedikt ok allir þeir með góðan orðstýr, svâ at þeirra vörn ok hreysti er ágætt síðan. Stöðvaðist nú bardaginn, gengu þeir þá til griða konungsmennirnir, sem eptir voru; þeir bræðr voru eigi fallnir, Sveinn ok Ástráðr Þórgunnusynir.

Frá Ásbirni jarli.

60. Þegar eptir bardagann bjuggust bændr í burt, þvíat mörgum var ant heim. Ásbjörn jarl bað menn vera vara um sik, þá sem mest höfðu atgjört, ok vita hvert ráð at Eiríkr jarl tæki eða aðrir konungsmenn: en eigi mæli ek þetta af því, segir hann, at ek kvíða mæne mínnum mönnum; ætla ek flesta þat munu mæla, at eigi mun annar maðr meira hlut í hafa átt enn ek, ok við því mun ek gánga, iðrumst ek eigi þess, þvíat eigi mun þat ofgjört; mun ek nú ok heim fara. Raufst þá ok safnaðrinn, ok

1) v. i G. II.

skildist liðit, ok fór hverr þann veg, sem heimili átti.

Dauði Ásbjarnar jarls ógrligr.

61. Ásbjörn jarl fór norðr til Eyrarsunds ¹⁾ þegar eptir fundinn, hann tók sér herbergi í þorpi einu, ok svaf í lopti einu um nokkura nótt. Þar varð ógrligr atburður, at þar komu inn mýs margar valskar, þær voru miklu stærri, enn menn höfðu fyrr sæð; þær sóttu jarl svá ákafliga, at hann varð þegar upp at standa, ok verjast ²⁾ þeim, ok eigi því síðr sóttu þær hann; þar voru margir menn inni í loptinu, ok hirtu þær um aungan annann; þá hljóp jarl út úr loptinu, ok þær þegar eptir honum, ok er hann kom út, þá sækja þær hann fastast; þá hljóp hann ofan til sjóvar, ok komst út á skip, ok lét frá landi; þær hlupu þegar á sjóinn út ok upp í skipit til hans, ok réðu þegar í andlit honum ok nasir, ok svá lauk at þær deyddu hann, ok þegar í stað hurfu þessar óvættir. Þessi undr spurðust víða, dauði Ásbjarnar jarls, ok varð mönnum at þessu ótti mikill, þeim er mestan mótgang höfðu veitt Knúti konungi; grunaði þá marga menn, at þetta verk mundi svá guðrættligt, sem þeim hafði opt tjáð verit, er þeir höfðu drepit Knút konung; mæltu menn þá, at þessi hefnd mundi af guði send vera.

Dauði Þórðar.

62. Nú skal þar tiltaka, er fyrr var frá-

¹⁾ Eyrarsunds, G.

²⁾ þannig G. varðist, B.

horfit, at þeir Þórðr skorri ¹⁾ ok Tólar verpill [hurfu aptr með sínum mönnum ²⁾]; þeir komu at á einni mikilli einn dag snemma, var þar yfir vegr þeirra, þar var yfir ein mikil fjalabrú, þá hleypti hverr yfir brúna, svá sem atkom; en er flestir voru yfir komnir, mælti Þórðr skorri: hær fara menn fólsliga, er þeir hleypta hær yfir, sem á víðum velli. Þeir svöruðu, er yfir voru komnir, ok báðu hann fast atráða ³⁾: þvíat þú hefir þann hest, er beztr er kallaðr, ok mun þær endast, þar sem ⁴⁾ allir hafa nú ⁵⁾ yfir riðit; sýnist oss þetta minni mannaun, enn [at berjást ⁶⁾ við Knút konung; geta þess ok sumir til, at þú mundir þær þetta eigi nær ætla. Þórðr reiddist nú mjök, ok keyrði hestinn með sporum, en hestrinn var óðr ok kornfeitr, ok bregðr hann á leik, er hann kemr út á brúna, er hlúnkaði mjök undir hófunum, ok rís nú upp örðigr undir honum á brúnni; féll Þórðr þá aptr úr söðlinum ok í ána, ok fékk þegar bana. Förunautum Þórðar brá mjök undarliga við þenna atburð, ok fóru heim við svá búit. En þat segja sannfróðir menn, at Tólar verpill fún- aði kvikr í sundr, ok vall möðkum. Sýndi guð þat í dauða þessara manna, hversu þetta verk var rækt ⁷⁾ fyrir guði ok góðum mönnum.

¹⁾ skori, *S. V.* ²⁾ skildust frá föru- úti konungi ætluðu til heimferðar; en er, *II.* ³⁾ atráða, *G.*
⁴⁾ nálíga, *II.* ⁵⁾ áðr, *ib. v. G.* ⁶⁾ þat sem þú ætlaðist um hrið fyrri at ganga til bardaga, *G. II.* ⁷⁾ ílt, *S. V.*

Gröptr Knúts konúngs.

63. Eptir þat er [bændaliðit var ¹⁾ á burtu af Fjóni, þá söfnuðust saman þeir menn, sem verit höfðu vinir Knúts konúngs í Óðinsve ²⁾, ok gengu þar til, sem var lík Knúts konúngs, voru þá sár hans gróin, var líkit bjart ok þekkiligt, var þar nú sæmiligr umbúnaðr, sem vera átti; lík Benedikts ³⁾ var þveggit ok umbúit, ok svá annarra manna, þeirra er þar höfðu látizt; síðan var kirkjan rudd, ok bornir út dauðir menn, ok veitt þeim gröptr. At líki Knúts konúngs var kista mjök vöndut gjör, [í aðra kistu var lagðr líkami Benedikts konúngs bróðurs ⁴⁾; var þessi líkferð gjör hin sæmiligsta; var Knútr konúngr jarðaðr í Óðinsve á Fjóni ok svá Benedikt bróðir hans. [Knútr konúngr féll ⁵⁾ á laugardaginn 6ta íðus júlíí, sá dagr er 2 nóttum eptir Seljamannavöku ⁶⁾, þá hafði hann konúngr verit at Danmörk ⁷⁾ vetr, hafði hann því ríki stýrt ok stjórnat með mikilli siðsemð ok skörúngskap; þá var liðit frá holdgan vors herra Jesú krists 1000, 80 ok 7 vetr.

Frá Þórgunnusonum.

64. Eptir fall Knúts konúngs þóttust Danir þurfa at taka sèr konúng, var þá næstr konúngdóminum Ólafr Sveinsson, sem forn lög stóðu til, at elzti son konúngs skyldi konúngr vera.

¹⁾ bændr voru, S. V. ²⁾ Óðinsvö, G. ³⁾ hans, S. V.

⁴⁾ v. í H. ⁵⁾ sá bardagi er var á Fjóni og Knútr konúngr féll ok lét líf sitt var, H. ⁶⁾ messu, S. V. ⁷⁾ C, H.

Danir ¹⁾ töluðu ²⁾ jafnan um þetta vandmæli, var þat margra manna vill, at kalla Ólaf til konungdómsins, en þó þótti þetta eigi vera auðsóttligt, þar sem hann var kominn; væntu þeir lítillar vinganar af Baldvina hertuga, fyrir sakir þeirra atburða, er þá höfðu orðit fyrir skömmu. Síðan tóku menn ³⁾ þat til ráðs, at biðja til Þórgunnusyni, at þeir færi vestr í Flæmingjaland á fund Baldvina hertuga, ok vita ef þeir næði Ólafi með nokkurri útlausn, ok þóttu þeir líkastir til at ná honum, þar sem þeir höfðu verit hinir kærustu vinir Knúts konungs. En þeir bræðr svöruðu svá: ekki erut þer Danir ⁴⁾ þess verðir, at vèr farim sendifarir yðrar, eða flytìm yður málskipti, en ekki er ferð þessi svá laung, at hún megi eigi vel framkomast, [væntum vèr okkr góðar viðtökur af hertoganum ⁵⁾. En þó at þeir töluðu slíkt, þá játuðu þeir þessu með vina sinna ráði, ok búast þeir til þessarar ferðar, ok fara þegar þeir voru búnir, ok koma fram í Flæmingjalandi ⁶⁾ á fund Baldvins hertoga ok Eðlu drottningar, dóttur hans; var þeim þar vel fagnat, ok varð drottning þeim fegin, ok spurði þá eptir vandliga um þau tíðindi, er þá höfðu fyrir skömmu orðit í Danmörk. Þeir

¹⁾ áttu þá opt þing ok, *b. v. II.* ²⁾ hér endar síðara blað af *G.* ³⁾ hér endar *H.* og síðara brot af *F.* byrjar *aptr.*
⁴⁾ Dana höfðingjar flestir, *F.* ⁵⁾ fyrir þat, væntum vèr oss ok góðra viðtakna, þó at vèr komim í Flæmingjaland, *F.* ⁶⁾ ok fara þegar, *b. v. F.*

sögðu henni allt, sem hún spurði. Síðan báru þeir fyrir hertogann sín erindi, ok sögðu honum orðsending Danahöfðingja, ok þar með alþýðunnar bæn: ef [þér vildit gefa Ólafi ¹⁾ orlof til heimferðar ²⁾]; væntum vér, segir Sveinn, at þér munið, herra! gjöra hér mikit ³⁾ at fyrir vora skuld ok orð. Hertogi svarar: þess væri Danir frá oss verðir, at þeim væri í ⁴⁾ bæði skömm ok skaði, fyrir sakir þess níðingsskapar, er þeir hafa nú unnit; biðja þeim þar margir ⁵⁾ alls fyrir, sem vert er; en þó í annann stað væri þat eigi ómakligt, at þeir Danir hefði þvílíkan höfðingja yfir sér, sem Ólafr er; en þó er hann svá kominn undir mitt vald, at hann mun seint leysast, þvíat þat reyndist mér aldri fals, er Knútr konúngr sagði mér, en hann sendi mér þau orð síðast, at þenna mann skylda ek aldri lausan láta. Þá svara þeir bræðr báðir senn: þat mæla menn, herra! at þessi hlutr hafi konúnginum yfirgefizt helzt, ok jafnvel mæla þat vinir hans, ok þótti Olafr honum með trúnaði þjóna; mundu ok til þess aungvir menn vera jafnskyldir sem við bræðr, at bæta um þat, ef konúnginum hafi yfirgefizt; viljum vér bjóða allt fram fyrir vora hönd, sem yðr líkar, ok þér villit beitt hafa, til þess at vér náum þessum

¹⁾ hann vildi gefa Ólafi Sveinssyni gaung ok, *F.* ²⁾ bjóða þeir ok til þess fé, at hann sé útleyst, svá mikit sem yðr líkar; *b. v. F.* ³⁾ nokkut, *S.* ⁴⁾ gjörð, *S.* ⁵⁾ allir, *F.*

manni, Ólafi, á brott hëðan. Hertoginn svarar: eigi væntir mik þess, at sú raun verði á, at þessu sè misráðit, at Ólafr sè í varðhaldi hafðr, eptir því sem Knútr konúngr sagði fyrir, en skil ek at ykkr gengr gott til ¹⁾ ok ástúð við Knút konúng. Nú með því at ek hefi ykkr reynt at góðum drengjum jafnan, ok ek (veit) til sanns, at þið hafit vel fylgt Knúti konúngi ok drengiliga ²⁾, þá skal ykkr gjöra á þessu kost; Ólafr skal leysa sik út með 30 marka gulls, ok þó með þeim kosti, at þið skuluð hér sitja á meðan í járnum, þar til er Ólafr hefir útgreitt fèit, þat sem nú er ákveðit; vil ek at þið reynit (svá), hversu góðr drengr Ólafr er, eða hverlr munu næst sèð hafa, hverr maðr hann er; megut þið ok [þat hugsa ³⁾], ef Ólafr vill eigi greiða fèit, eptir því sem skilið er, at þið komizt aldri úr þessari þrísund ok varðhaldi; nú eigit þit mest í hættu, segir hann, en aungvan trúnað vil ek undir Ólafi eiga, ok ekki vil ek þessa fýsa ykkr til, segir hann. Ok er hertoginn hafði þenna kost uppsagðan, þá sögðust þeir bræðr vildu finna Ólaf. Síðan var þeim fylgt til dísblissunnar, þar sem hann sat í; þeir sögðu honum allt saman ok orðsending höfðingja í Danmörk, at þat væri vilí þeirra, at hann væri þar til konúngs tekinn yfir allt Danaveldi; höfum við nú ok þetta uppborit fyrir

¹⁾ þessarar eptirleitanar, *F.* ²⁾ ok hann vgrði ykkr mikils, *b. v. F.* ³⁾ svá hugsa ykkar mál, *F.*

hertoganum, ok setti hann þar þvert nei fyrir í fyrstu, en þó við bæn okkra þá vill hann unna þér útlausnar, ok þó þat með, at við bræðr setjumst í járnit, þat sama er nú sitr þú í, þar til er þetta er goldit út; munu þat ok flestir mæla, at við hættum mjök á þitt vald ok miskunn, ef vèr gjörum þetta; væntum við þess at okkr mun þat vel gefast, ok þú munir þat okkr góðu launa, svá mikit sem þer liggr hér við, [þvíat fáir get ek at þetta geri fyrir þínar sakir. Ólafr segir ¹⁾): þessi kostr þikir mér allgóðr, ok eigi beiði ek annars, ægir mér ekki þetta fægjald, ok ef ek fæ ríki í Danmörk, þá skal ek eigi hafa borit konúngsnafn um 3 nætr, áðr ek skal hafa tilgjört ok greitt fèit, ok þetta gjald skuluð þit hafa fyrir þann manndóm, er þit sýnit mér nú, ok slikt ²⁾ sem mér kaupist í; má enn vera at ykkur verði þetta umbunat, ef vort vald verðr nökkurt. Síðan gekk hertoginn til tals við þá, ok var nú þetta ráð algjört; segir Ólafr þat uppá trú sína, at hann skal þessa menn útleysa, svá sem fyrst má hann viðkomast; hann sver ok þat hertoganum, at greiða fèit, eptir því semnú heit ³⁾ hann. Er nú Ólafr úrtekinn díblissunni við þenna kost, en þeir Sveinn ok Ástráðr voro þar í settir, ok látin járn á hendr þeirra ok fætr; þeir höfðu ok fæðslu, sem þeir máttu lifa við eð minzta.

¹⁾ b. v. F.
S. V.

²⁾ þannig S. V. F. skilt, B.
hét, K.

³⁾ heitir,

Ólafr tekinn til konúngs.

65. Ólafr ferr nú til Danmerkr, ok þegar hann kemr þar, þá safnast þar saman lið til hans. Hann fór til Jótlands, ok var þar stefnt Vebjarga þíng, var Ólafr þar til konúngs tekinn yfir [alla Danmörk ¹⁾]; fèkk hann sèr þá hirð, ok fór yfir landit, ok dæmdi um ²⁾ lög, ok stjórnaði konúngsmálum. Ekki er þess getit, at hann efnaði til um fègjaldit, er hann hafði heitit hertoganum til útlausnar sèr, en þá liðu eigi lángrar stundir, áðr menn urðu til áminningar við hann um þetta mál, at hann skyldi at þessu gaum gefa, voru þat frændr ok vinir þeirra Þórgunnusona. Konúngr svarar því styggiliga, ok bað slíkt ekki tala við sik: munu þeir bræðr hafa góða daga með Baldvina hertoga, sem veri er, þvíat þeir hafa lengi ³⁾ þjónað þeim mágum ⁴⁾, munu þeir nú ok taka makliga umbun þess. Fèkst ekki af Ólafi konúngi meira um þetta mál.

Hér segir um heilagleik Knúts konúngs.

66. Þá er Ólafr konúngr for at veizlum á Fjóni, þá kom til hans prestur sá, er saung at kirkju þeirri, er Knútr konúngr hvíldi at. Prestur heimti hann á einmæli ⁵⁾, ok sagði honum í hljóði, at hann sæi opt um nætr mikit ljós til leiðis Knúts konúngs, bróður hans: ok mörg verða þar önnur tákni, segir hann, þau er oss

¹⁾ Danaveldi, F. ²⁾ mænum, S. F. ³⁾ mjúkliga, F. ⁴⁾ Knúti konúngi ok Baldvini hérioga; b. v. F.
⁵⁾ mál, F.

þikir mikils um vert; hyggjum vèr hann sann-
liga helgan mann vera; nú viljum vèr hafa þartil
yðra forsjá, herra! hvort þetta mál skal meirr
uppbera ¹⁾svá búit. Konúngr svarar: vertu eigi
svá djarfr, at þú segir slíkt fals, þvíat ek vís-
þá marga hluti í fari Knúts konúngs, at enn
mundi ærinn til, at hann mætti ²⁾heilagr vera;
skaltu þat ok víst vita, at ef nokkur mælir þetta
í heyrn mér hèðan í frá, at sá skal engu fyrir-
týna nema lífinu; varð prestur því feginn, at hann
feldi niðr þessa ræðu sem skjótast, svá þung-
liga sem konúngrinn tók á þessu, en þó hófst sú
umræða eigi at síðr í Danmörk, at Knútr kon-
úngr væri sannheilagr, en þó varð því ekki á
loft borit, meðan Ólafr konúngr lifði, þvíat
engi treystist at mæla slíkt fyrir ofríki Ólafs
konúngs.

Frá Þórgunnusönnum.

67. Í þenna tíma sátu þeir Þórgunnusynir
í járnum ok varðhaldi vestr í Flæmingjalandi,
ok voru illa háldnir, þvíat Baldvini hertogi lét ³⁾
ekki hlífa þeim, þvíat honum var mjök í móti
skapi, at Óláfr Sveinsson var útleystur, þó at
hann gjörði þat fyrir bæn þeirra bræðra. Þetta
líkaði Eðlu drottningu illa, ok biðr hún jafnan
fyrir þeim, ok bað hertogann at þeir skyldu
njóta þess, er þeir höfðu verit með Knúti kon-
úngi, heldr enn gjalda ódrengskapar Ólafs kon-

¹⁾ eðr biða, b. v. S. ²⁾ mundi, S. mundi ei. F. aldrei,
b. v. F. ³⁾ létst, S. F.

úngs. Hertogi svarar reiðuliga ok mælti svá: þeir skulu þess dags hær biða í Flæmíngjalandi, er Ólafr, vinr þeirra, leysir þá út, eða biða hær bana ella; nú þó at hær frestist útlausn [hans við þá ¹⁾], þá er makligt at þeir gjaldi þess, þvíat þeir báðu þess þakksamliga, ok töldu þar marga hluti, þá er samdi eigi at neita þeim, munu þeir nú ok nokkuru gerr vita, til hvers þeir hafa starfat, er þeir lögðu alla stund á, at Ólafr væri laus látinn; hefir þetta farit eptir hugþokka mínum, at illt mundi at leita trúnaðar undir Ólaf ²⁾. Leið nú hinn næsti vetr eptir fall Knúts konúngs, at þeir bræðr sátu þar í járnum með Baldvina hertoga.

Jarteiknir Knúts konúngs.

68. ³⁾ Sá atburðr varð um vorit páskanóttina, þar sem þeir voru í díblissunni, Sveinn ok Ástráðr, þeir höfðu þá áðr haft nálíga öngva fæðslu, ok höfðu menn þá ekki komit (nýliga til þeirra, voru þeir þá) máttlitlir bæði af matleysi ok járnagáangi, þvíat járnin [skoruðu þá mjök at beini, ok brann undir þeim ⁴⁾]; um nóttina eptir í óttu rann höfgi á Svein, hann þóttist heldr (vaka enn sofa; hann sá) at maðr kom inn; hann var virðuliga búinn, ok svá bjatr at

¹⁾ þeirra, S. F. ²⁾ ok er hún sá at eigi týði at flytja þetta mál lengra, þá hætti hún, b. v. F. ³⁾ hær er hola á skinnblaðinu í B. þau innstrikðu orð eru því tekin af F. ⁴⁾ þannig F. voru þa mjök komin . . . undir brann járnunum, B.

hann þóttist varla mega í gegn (sjá, hann þóttist) þar kenna Knút konúng; hann gekk at Sveini ok mælti: hart ertu nú leikinn, Sveinn fèlagi! ok er þat eigi at [verðleikum¹⁾]; nú mun ek leysa þik úr þessari þrísund, þú skalt ok segja Baldvina hertoga orð mín, til þess at hann líkni þínu máli hèðan í frá. Hann tók þá til fjötrsins, er á fótum honum var, ok vatt²⁾ hann í sundr [sem muru³⁾], ok slíkt hið sama þann er [á höndunum⁴⁾] var. Þá mælti konúngr: nú ertu laus orðinn, skaltu nú segja þenna fyrirburð, er sem flestir eru hjá; vænti ek þess, at guð gefi mér þá miskunn, at hvar sem menn kalla á mitt nafn með góðvilja, at menn fái bót meina sinna. Honum sýndist ljós mikit í myrkvastofunni, ok þar kendi hann dýrligan ilm. Eptir þetta leið konúngr í frá honum at sýn, en Sveinn vaknaði⁵⁾, ef hann hefði sofit, voru þá af honum járnin. Hann sagði þá Ástráði, hvat fyrir hann hafði borit. Ástráðr svarar, ok kvað slíkt hið sama fyrir sik borit hafa, ok voru nú báðir lausir. Ástráðr bað þá þegar á burtu leita⁶⁾. Sveinn sagði, at þeir skyldu at aungum kosti fyrr í burt, enn hertoginn sæti yfir borðum um daginn, kvað þá mundu flesta við-

¹⁾ þannig F. K. útrifit í B; vilja mínum, S. V. ²⁾ var, S. V. ³⁾ v. í S. V. ⁴⁾ þannig S. V. F. fótunum, B. ⁵⁾ þannig F. vakti, B. ⁶⁾ ef þeir mætti komast, F; K.

vera. Þeir gjöra svá, ok þá fóru þeir til hallarinnar, er hertoginn sat yfir borðum; þeir voru svá máttlitlir, at þeir skriðu heldr enn gengu. En er þeir komu inn í höllina, þá sá hertoginn þá, ok bað taka bandíngjana, ok færa þá út [þeim mönnum ¹⁾], sem þeir höfðu áðr hjá ²⁾ verit. Sveinn mælti þá: eigi muntu þat gjöra vilja, herra! ef þú veizt, hverr okkr hefir leyst. Hertoginn kveðst ætla, at þeir mundu hafa illa geymt, er þat skyldu gjört hafa. Sveinn kvað eigi þeim at kenna, þvíat Knútr konúgr kom í nótt, ok vatt ³⁾ af okkr fjötrana; er þat til marks at vèr segjum satt, at í myrkvastofunni liggja fjötra-brotin. Hertoginn læzt eigi vita, hvat þeir sögðu ⁴⁾. Þá mælti Eðla drottning: hafa munu þeir skulu frið um helgina, [herra! hversu sem lengr er ⁵⁾]; vildum vèr at þèr forvitnaðist, hvárt þetta væri með sannleik, er þeir segja, væri oss mikill fögn-uðr í at satt væri; kemr mèr þetta eigi fyrir óvart, þvíat marga vissa ek þá siðu Knúts konúgs, at ólíkir voru flestra manna siðum ⁶⁾. Hertogi bað hana ráða. Síðan var þeim búin hæg hvíla, ok hægt þeim í öllu sem mátti. Sveinninn Karl, son þeirra Knúts konúgs ok Eðlu, kom til hvílunnar, þar sem þeir lágu. Sveinn Þórgunnuson hafði spent af sèr beltinu, ok lagt upp á hægendit hjá sèr. Karl tekr upp beltit, er

¹⁾ þannig, *F.* þannug, *K.* ²⁾ *v. v. F., K.* ³⁾ braut, *F.* ⁴⁾ satt, *b. v. F.* ⁵⁾ ok hvíld, hvat sem þá liðr enn um þeirra mál síðar, *F.* ⁶⁾ háttum, *F.*

hann sèr fagrt, ok leikr sèr at. Sveinn mælti: hversu lízt þèr á þenna grip, Karl! Vel, segir sveinninn. Viltu eiga beltit, segir Sveinn, ætla ek þat makligast, þvíat Knútr konúngr, faðir þinn, gaf mér, gjöri ek þá, sem faðir þinn mælti fyrir, at ek þikjumst vel selja mér af hendi. Karl fór þegar á fund hertoga, ok sýndi honum þessa gersemi, er honum var gefin, ok sagði at faðir hans hefði átt: vænti ek nú, frændi! segir Karl, at þèr munit þat mér veita, at þessir menn fái sætt af yðr með nokkuru móti. Drottning lagði mörg orð til friðar þeim. (Hertoginn svarar): ervitt mun mér veita, at gánga í móti ykkur báðum, munum vèr fyrst talast við. Síðan gekk hertogi til máls við þá ¹⁾, ok spurði eptir um burtkvomu þeirra. Þeir sögðu honum allan atburð, ok þat með, at Knútr konúngr hafði honum þessi orð sent, at ²⁾ hann frelsti þá; ok þar með jarteignir þær, er hann mátti eigi við dyljast, [at sannar voru ³⁾]. Hertoginn hèt þá at gjöra svá. Þórgunnusynir styrktust skjótt, var þá eigi minnr frá, at hertoginn gjörði vel til þeirra, ok lét alls í leita at hjúka þeim; ok er þeir voru herfærir menn, þá báðu þeir sèr orlofs til heimferðar. Hertoginn kvað svá vera skyldu; mun ek nú (segir hann) segja upp sætt vor í millum: þit skulið fyrst fara á fund

¹⁾ bræðr, *b. v. F.*
þeirra, *F, K.*

²⁾ er, *B.*

³⁾ at sönnu var saga

Ólafs konúngs, ok biðja hann gjalda af höndum fèit, þat sem hann hèt til útlausnar sèr, ok fái ykkir í hendr, skulið þit þat færa mèr; en ef hann vill eigi greiða fèit, sem mik varir, þá skulið þið gjalda oss þetta fè, ok þartil skulið þit veita oss swardaga, at efna þetta; ok þessu játuðu þeir bræðr, búast síðan í burt úr Flæmingjalandi ¹⁾, fèkk hertoginn þeim föruneysi. En er þeir komu til Danmerkr, fóru þeir á fund Ólafs konúngs, ok beiddu hann greiða sèr í hendr fèit, þat er hann hafði héitið sèr til útlausnar: hafit þer ekki, herra! gjört eptir því sem þer hetuð, ok við hugðum til; munut þer nú vilja gjöra því betr, segir Sveinn, ok gjöra nú góðan (greiðskap ²⁾) á ok fljótan; má okkr þat enn vel í þörf koma, þvíat við erum nú í heitum bundnir í því við Baldvin hertoga (at hann skal eigi) þessa fjár missa. Konúngr svarar: annars væri þeir Flæmingjar verðir frá oss, enn ver gyldum þeim (fè fyrir þá skömm) ok svívirðing, er þeir gjörðu oss, ok þat sama skulu þeir hafa, at þegar ek hefi [fengit trúnað höfðingja hér í Danmörk ³⁾], þá skal ek bjóða út öllum her af ríki mínu, ok herja á hendr (Baldvina hertoga, ok gjöra þeim) öllum svá mikit illt, at þeir skulu aldrei þrífast. Síðan varð konúngurinn nú svá óðr ok (ýfinn, at ekki)

¹⁾ Flæmingjalandi, F. ²⁾ hér kemr holan á hinni síðunni, þat innstrikauða tekit af F. ³⁾ þannig F; ... landi ok trúnað, B.

vetta mátti við hann koma. Varð Sveinn nú því fegnast, er hann komst í burt. Eftir þetta fóru (þeir bræðr) heim til búa sinna, ok heimtu saman lausafè sín öll, sumt var þeim lánat af vinum eða frændum; þeir seldu ok jarðir sínar, en sumar veðsettu þeir; ok er þeir höfðu fengit svá mikit fè, sem ákveðit var, þá fóru þeir vestr í Flæmingjaland til Baldvina hertoga, ok fagnar hann þeim vel; ok er þeir hafa þar litla hrið dvalizt, þá greiða þeir af hendi fægjaldir, var allt í gulli ok í brendu silfri, ok þar með [gáfu þeir hertoga hina beztu gripi, þá ¹⁾ er fágætir voru í þeirra landi. Þá mælti hertoginn: þetta mál hefir ykkar farit vel ok drengilega, veit ek ok at þit erut ekki svá stórauðgir menn, at eigi ²⁾ muni hér kominn [hinn mesti ³⁾ hluti af eign ykkarri, ok er þó allinikit fè; vil ek nú þetta fè ⁴⁾ uppgefa, ok skulið þó hafa fyrir þökk ok vináttu mína, en gjafir þessar mun ek þiggja. Þeir þökkuðu honum margfalliga sína stórmensku. Þeir dvöldust þar nú [skamma stund ⁵⁾], ok er þeir voru í burt búnir, gaf hertoginn þeim góðar gjafir, ok skildust kærir vinir. En er þeir bræðr komu heim í Danmörk, settust þeir at búum sínum um kyrt, ok þjonaðu ekki Ólafi konungi; þóttu þeir Þórgunnusynir jafnan vera hinir röskustu menn.

¹⁾ gjafir, hesta góða ok bauka ok aðra þá hluti, *F.* ²⁾ *v. í S. V.* ³⁾ mikill, *F.* ⁴⁾ ykkar, *b. v. S. F.* ⁵⁾ slíka stund sem þeim líkaði, *F.*

Andlát Ólafs konungs.

69. Ólafr Sveinsson átti Íngiríði, dóttur Haralds konungs Sigurðarsonar, Noregs konungs, systur Ólafs konungs kyrra. Ólafr Sveinsson var ríkr maðr ok grimmr ok óvinsæll, hann var ágjarn ok fægjarn; var um hans daga í Danmörk hallæri mikit ok lögleysur; mæltu þat þá margir menn, þeir er eigi höfðu verit í mótgangi við Knút konung, at því hefði óheppiliga verit umskipt, ok þeim hefði at illu reift: þvíat konúngr þessi lætr öngvan mann frjálsan vera ¹⁾. Ólafr var konúngr 8 vetr í Danmörk; hann varð sótt dauðr, ok var hann ekki ²⁾ harmdauði Dönnum ³⁾.

Frá Eiríki jarli Sveinssyni.

70. Eirekr jarl hafði haldit ríki sínu í Sjólandi um daga Ólafs konungs, því er Knútr bróðir hans hafði veitt honum. Eirekr var ríkr maðr ok vinsæll, hann hafði [jafnan fjölmenni um sik ⁴⁾], hann herjaði jafnan í Austrveg, ok herjaði á heiðingja, en lét alla kristna menn fara í friði [fyrir sér ⁵⁾] ok svá kaupmenn; við þessa hans meðferð varð hann frægr ok vinsæll um allan Austrveg ⁶⁾; hann fór allt austr í Garð-

¹⁾ lætr hann gánga með myklu meiri frekju, enn fyrr hafi verit; sönnuðu þat þá allir, b. v. F, K. ²⁾ lítt, F. ³⁾ alþýðu manns, F. ⁴⁾ löngum mikla hirð með sér, F. ⁵⁾ þannog sem hverjum líkaði best, F. ⁶⁾ svá at hverr maðr, sá er nokkurs þótti verðr, kunnir skyn á hans nafni, b. v. F.

aríki, ok sótti þar heim [marga höfðingja ágæta ¹⁾], ok tóku þeir honum allvel ok sæmíliga; þá hann þar gjafir margar af höfðingjum ²⁾. Svá segir Markús Skeggjason í Eiríksdrápu ³⁾:

Fæðir sótti fremdar ráða
foldar vörðu austr í Görðum ⁴⁾
auði gæddu allvald prúðan
ítrir menn ⁵⁾ er hneyki ⁶⁾ slíta;
stillir ⁷⁾ varð um Austrveg allan
einkar tíðr ⁸⁾ hinn mærdar blíði
hinn var engr ⁹⁾ er hans nafn kunnit ¹⁰⁾
heiðar ¹¹⁾ manns í lofi reiða.

Eiríkr jarl fór um öndvert vorit austan úr Görðum ¹²⁾, sigldi hann austan um öndvert sumar, ok heim til Danmörk í ríki sitt. Svá segir Markús:

Vor öndvert bjó Vinda ririr ¹³⁾
vegligt flaustr ¹⁴⁾ úr Görðum austan,
hlýrum skaut á hola báru
helmíngs oddr í sumars broddi;
hlýðu ¹⁵⁾ studdi ¹⁶⁾ borðvið breiðan
bróðir Knúts í veðri óðu,

¹⁾ höfðingja ok rikismenn, *F.* ²⁾ ríkis mönnum, *F.* ³⁾ sinni drápu, *S. V.* ⁴⁾ Garða, *F. K.* ⁵⁾ þeir, *b. v. F.* ⁶⁾ hnöggvi, *F. K.* ⁷⁾ stillr, *F.* ⁸⁾ *F.*; tíðum, *B.* ⁹⁾ *K.*; honum varð engi, *B.* ¹⁰⁾ *F.* kunnigt, *B.* ¹¹⁾ herðar, *B.* ¹²⁾ ok lét setja fram skip sín, þegar isa leysti, ok búa þau at öllu sem hann hafði bast efni til, *b. v. F. K.* ¹³⁾ tívir, *B.* ¹⁴⁾ flaust, *F.*; veglig flaust, *A.* ¹⁵⁾ lýðum, *K.* í alþugagreinum. ¹⁶⁾ *F, K.*; studdu, *B.*

síðan knáði ¹⁾ svik-fólks eyðir
snilli kendr við Danmörk lenda.

Eiríkr enn góði varð konúngr.

71. Eiríkr tók þá konungdóm í Danmörk eptir Ólaf bróður sinn, sem lög stóðu til, þvíat hann var elztr sona Sveins konúngs, þeirra er þá voru á lífi ²⁾. En er Eiríkr var konúngr orðinn í Danmörk, þá reisti hann upp lög í landinu, ok leiðrætti síðu manna, þvíat margar óvenjur ok siðleysur hafði yfir landit gengit, meðan Ólafr lifði. Eiríkr konúngr síðaði vel fólk, ok gjörði sér alla kæra hina beztu menn í ríki sínu; hann var örr af fè, bæði við höfðingja ok [við vini sína ³⁾], ok veitti stórfè ⁴⁾ öllum þeim, er hans fund sóttu, ok þeim öllum mest, er lengst sóttu til hans, hann gaf ok mikit fátækum mönnum ⁵⁾; hann varð brátt vinsæll af Dönum; hann var kallaðr Eiríkr hinn góði, ok sögðu þat menn at honum væri þetta sannefni, þvíat allir þóttust gott af honum hljóta, þeir er til hans komu. Svá segir Markús:

Drengir þágu auð af ⁶⁾ Yngva,
örr fylkir gaf sverð ok knörru,
Eirekr veitti opt ok stórum
armleggjar röf dýrum ⁷⁾ seggjum;
hríngum eyddi harra ⁸⁾ slaungvir,

¹⁾ knátti, *F.* ²⁾ var þat þá villi ok samþykki allra höfðingja ok alþýðu í Danmörk, *b. v. F.* ³⁾ hirð sína, *F.*
⁴⁾ í vingjafir, *b. v. F.* ⁵⁾ ef þeir komu á fund hans *b. v. F.* ⁶⁾ at. *S. F.* ⁷⁾ dyrdar, *F.* ⁸⁾ herra, *S. F.*

hildar rammr enn stillir ¹⁾ framdi ²⁾
firða kyn ³⁾ at flestir urðu
Fróða stóls af honum góðir.

Um Eirik.

72. En er Eiríkr konúgr hafði skamma stund ráðit fyrir Danmörk, þá kom þar sá hinn sami prestr, er fyrr hafði tjáð helgi Knúts konúngs fyrir Ólafi konúngi; ok þegar er Eiríkr konúgr sá hann, þá heimti konúgr hann á eintal, ok spurði hvat hann kynni at segja honum frá táknum þeim, er yrði um helgi Knúts konúngs: var oss þess fyrir laungu von, segir konúgr, at þar mundi þau efni í vera, viljum vèr vita þat sem gjörst, því öllum oss væri mestr fagnaðr í því, ef þat mætti með sannleik segja ⁴⁾. Prestr svarar: já, herra! segir hann, fagrt er þar frá at segja ok satt, þvíat þat er með sönnu at segja, ad öngvir kalla þeir með góðfýsi ⁵⁾ á hans nafn, at eigi fái þeir skjótt bót allra meina sinna, hvat sem þeim er [at ángri ⁶⁾]; ok þetta vissu margir með prestinum sannorðir menn; höfðu ⁷⁾ þá margir áheit við Knút konúng, ok urðu margar fagnar jarteignir at hans helgi; gjörðist þá kunnigt um helgi hans um alla Danmörk.

¹⁾ stíld, B. ²⁾ framí, S. V. ³⁾ svá, b. v. F, K.

⁴⁾ eun gæti þó þess, er mest liggr við, at menn segi þat eigi fyrri, enn menn vita áðr sannleik á, hvat er mála skulu, b. v. E. ⁵⁾ nálíga, b. v. F. ⁶⁾ áðr at meini, E. ⁷⁾ hófu, E.

Frá Eiríki konungi.

75. Eiríkr konúgr gjörðist nú ríkr höfðingi ok ágætr, hann var allra konunga vinsælastr, hann hegndi mjök ósiðu manna, hann eyddi víkingum ok vondum ¹⁾ mönnum, hann lét drepa þjófa ok ránsmenn, eða hamla á höndum eða á fótum, eða veita aðrar stórar refsingar, svá at engi mátti vondra manna þrífast í Danmörk fyrir honum, hann var réttðæmr, ok hêlt ríkuliga guðs lög. Svá segir Markús:

Vörgum eyddi Vinda fergir,
víkingum hepti kónúgr fíkjum,
þjófa hendr lét þengill stýfa,
þegnum kunni hann ósið hegna;
aldri fráttu ²⁾ at Eiríkr vildi
allréttligum dómi at ³⁾ halla,
hála ⁴⁾ kunni sér til sælu
sigrs valdari guðs lög halda.

Eiríkr konúgr var vitr maðr ok góðr klerkr, ok kunni margar túngur, manna minnigastr ⁵⁾ ok snjallastr í máli. Svá segir Markús:

Hróðigr átti brynþings ⁶⁾ beiðir
bjartan auð ok fræklikt ⁷⁾ hjarta,
minni gnógt ok mannvit annat
mest, fylgðu því hvergi lestir;
alla hafði öðlingr snilli,
úngr nam hann margar túngur,

¹⁾ úændis, F. ²⁾ frást, K; fanstu, S, V; tréttu, F. ³⁾ v. í F, K. ⁴⁾ F, K; haga, B. ⁵⁾ megnastr, S, V; minnigastr, F. ⁶⁾ F, K; byrðings, B. ⁷⁾ S, V, F. fræknlígt, K; fræglígt, B.

Eiríkr var, sá er ¹⁾ mátti meira,
mestr ofrhugi, jöfri ²⁾ flestum.

Brottfærð Eiríks.

74. Eiríkr konúgr bjó færð sína af Danmörk, hann gjörði mönnum þat kunnigt, at hann ætlaði suðr til Róms ³⁾, hann hafði virðuligt föruneysi með sér; hann skipaði ríki sínu meðan í vald vina sinna til stjórnar; eigi hafði hann með sér mikit fjölmenni; hann gekk alla leið suðr til Róms. Svá segir Markús:

Lýst skal hitt er lofðúgr fýstist
lángan veg til Róms at gánga
fylkir sá þar friðland bálkat
Feneyjar hlið ⁴⁾ dýrð at nema ⁵⁾.

Síðan fór hann ⁶⁾ út í Fenedí ok í Bár, ok sótti heim marga helga staði, ok gekk jafnan. Svá segir Markús:

Bróðir gekk í Bár út síðan
bragnígr vildi guddóm magna
hylli guðs mun hlífa stilli ⁷⁾
höfuðskjöldunga fimm ⁸⁾ at gjöldum.

Eiríkr konúgr ⁹⁾ varði í þessari færð stórfè, þar sem voru klaustr eða aðrir helgir staðir. Síðan snèri hann aptr færð sinni, ok kom þá enn til Rómaborgar, er hann fór sunnan. Svá segir Markús:

1) eigi, S. F. 2) í ófrið, S. F. 3) Róma, B.
4) lið, F. 5) venja, F. K. 6) þaðan, b. v. F.
7) stillir, F. 8) fimm, S. F. 9) sóti heim marga
höfuðstaði, b. v. F.

Stóra sótti Haralds hlýri
helga dóma út frá Rómi,
hríngum varði ¹⁾ áttkonr ²⁾ Ýngva
auðig skrin ok ³⁾ gulli rauðu;
mildíngr fór um múnkaveldi
móðum fæti sál at bæta,
sveitir [kníði allvaldr ⁴⁾ utan
Eiríkr var til Róms í þeirri.

Eiríkr konúngur dvaldi nokkura stund í Róma-
borg, ok gjörði sèr at vinum marga höfðingja
þar í borginni ok víða annarsstaðar, ok kom
sèr í hina mestu kærleika við þá; hann þurfti
hvergi túlk fyrir sèr, þar sem hann kom. Í
þenna tíma var Paskalis páfi í Róma, er annar
hefir verit með því nafni, hann tók sæmiliga
við Eiríki konúngi, ok gjörði hann sèr kæran
í vináttu. Eiríkr þá lof til þess af páfanum, at
erkistóll ⁵⁾ skyldi vera í Danmörk, en áðr var
engi norðar enn í Brimum ⁶⁾ í Saxlandi. Svá
segir Markús:

Eiríkr náði utan at færa
erkistól um Saxa merki,
hljótum yèr þat er hag vornbætir
híngat norðr at ⁷⁾ skjöldúngs orðum.

Marga hluti aðra þá Eiríkr af páfanum, þá er
nytsamligir hafa verit á Norðrlöndum. Pávinn

¹⁾ þannig S. V; vandi, B; eyddi, F. ²⁾ þannig F.
at kom, B. ³⁾ K. með, F. í, B. ⁴⁾ þannig F. kendu all-
valds, B. ⁵⁾ erkibiskupsstóll, F. ok K. ⁶⁾ þannig F;
Bremen, B. ⁷⁾ af, V.

leyfði honum at taka upp úr jörðu helgandóm Knúts konúngs. Svá segir Markús:

Eyðist hitt at jafn stórt ráði ¹⁾

[annarr gramr ²⁾ til þurftar mönnum;
leyfði allt, sem konúngr krafði,

[Krists unnandi pávi sunnan ³⁾].

Síðan skildu þeir pávinn ok Eiríkr með vináttu ok miklum kærleikum. Eiríkr konúngr snèri þá til heimferðar, en er hann kom til borgarinnar Placencía, þá setti hann spítala skamt frá borginni; en er hann kom til borgarinnar, er Lúka ⁴⁾ heitir, þá gaf hann þar fè til þess, at allir pílagraímar, þeir er [á dönsku töluðu ⁵⁾, skyldu þar ókeypis nóg vín drekka, ok heimila gisting eiga ⁶⁾. Eptir þetta fór Eiríkr konúngr heim til Danmerkr í ríki sitt, varð hann allfrægr af för þessari.

Frá Heinreki keisura.

75. Nú var í þenna tíma keisari í Saxlandi Heinrekr, son Heinreks keisara hins milda, hann var ⁷⁾ hermaðr mikill, ok er hann spurði at Eiríkr konúngr var úr landi farinn, þá stefndi hann miklum her saman í ríki sínu, ok fór með her þann til Vindlands, ok vann þar mikinn hernat í ríki því, er Dana konúngar höfðu átt þar lengi ⁸⁾; játaði þar allt fólk hlýðni keis-

¹⁾ F, K; jafnan stórræði, B. ²⁾ F, K; annan gram, B.

³⁾ v. í S. F.

⁴⁾ Líka, F.

⁵⁾ danska tungumáli, F.

⁶⁾ at þeim spítala, er hann hafði settan ok áðr var frásagt, b. v. F.

⁷⁾ ríkr höfðingi ok, b. v. F.

⁸⁾ lagði keisarinn undir sik ríkið ok, b. v. F.

aranum; heiðit var allt fólk í Vindlandi þá í þenna tíma. Keisarinn setti þar yfir marga höfðingja til gæzlu yfir ríki þat, er hann hafði unnit; einn af þeim hét Björn, sá var ríkastr. Björn mælti til keisara: við slíkt stórvirki, sem vèr höfum unnit á ríki Danakonúngs, þá þurfum vèr mjök yðvarn afla; vil ek nú þess beiða, at þer unnit oss teingda ¹⁾ við yðr; vil ek nú þess ok biðja ok hafa tilmæli, er frú Bóthildir ²⁾ er, systir yður ³⁾, þvlat mèr sýnist þetta eigi hættulaust, at sitja hèr fyrir Dönum; er yðr ok kunnig ætt mín ok atferð. Keisari lézt mundi veita honum þetta ⁴⁾, ef hann vildi sik allan tilleggja, at verja þetta ríki fyrir Dönum eðr öðrum þeim, er til vildi kalla. Síðan gipti keisari frú Bóthildi Birni ⁵⁾; þat er sagt frá hennar ætt, hún var systir keisara sammædd, en faðir hennar hét Þorgautr, hann var danskr at ætt, hann var hirðmaðr ⁶⁾ Sveins konúngs Ulfssonar, hann var manna fríðastr, hann kallaði Haraldr konúngr Sigurðarson fögrumskinna; faðir hans hét Ulfr, hann var jarl í Danmörk, hann var hermaðr mikill; hann fór í vestrvíking, ok vann [Galízuland ⁷⁾ ok eyddi, ok gjörði þar mikinn hernað, ok því var hann kallaðr Galízu-úlfr; hann átti Bóthildi, dóttur Hákonar jarls Eiríkssonar, var hún móðir Þorgauts fögr-

¹⁾ mægða, F. ²⁾ S, V; Bóthild, B. ³⁾ yðar, S. V.

⁴⁾ ok slíkar aðrar sæmdir, sem hann beiðdi, F. ⁵⁾ v. í B.

⁶⁾ hirðjarl, F. ⁷⁾ Vestr-Galícíaland; B.

umskinna. Keisari setti nú Björn mág sinn höfðingja yfir því ríki ¹⁾, sem hann hafði unnit í Vindlandi; en Heinrekr keisari snéri þá heim aptr í Saxland; en Björn settist í ríki Danakonungs, ok hugðist halda mundu því ríki fyrir Dönum. [Í þenna tíma kom Eiríkr konúgr sunnan frá Rómi, er Vindr höfðu gengit undan hlýðni við hann, ok gafst þeim svá sinn útrúnaðr, sem enn mun síðar verða frásagt ²⁾. Svá segir Markús:

Veldi þorðut ³⁾ Vindr ⁴⁾ at halda villan gjörðist þeim at illu sunnan kom þá svikdóms manna satta rof, þat er buðlúngr átti ⁵⁾.

Frá Eiríki.

76. Þá er Eiríkr konúgr kom heim í ríki sitt, ok hann spurði þenna ófrið, er keisarinn hafði gjört í Vindlandi, þá átti hann þegar þing við höfðingja ok bændr, ok talaði hann svá: Öllum mönnum er kunnigr suðrmanna ágánger á ríki þau, er Danakonungar, vorir frændr, hafa lengi átt í Vindlandi; nú skulu þat vita allir mánir menn, at vèr ætlum þessum ófriði af oss at ⁶⁾ hrinda, eða bíða bana ella. Síðan sendi hann herboð um allt sitt ríki, ok

¹⁾ Dana Konungs, b. v. F. ²⁾ þannig F; Eiríkr konúgr kom svá fremi (su fregn S.) sunnan, er Vindar höfðu gengit undir hlýðni við Heinrek, sem enn mun sagt verða frá því, lversu þeim gafst þat, B. ³⁾ þorðu, S, V. ⁴⁾ Vindar, B. ⁵⁾ hér endar F. ⁶⁾ reka eða, b. v. B.

dró saman herlið mikit, aflaði 'sér síðan til skipa, ok sigldi með allan herinn til Vindlands. Svá segir Markús:

Yngvi hêlt í óða straungum
öldugangi skipum ¹⁾ þangat;
hlýðan ²⁾ skalf, en ³⁾ hristi græðir
hêlug ⁴⁾ börð ⁵⁾, fyrir Vinda görðum ⁶⁾.

En er Vindahöfðingjar, þeir sem keisari hafði þar yfir skipat, spurðu at Danaher bjóst á hendr þeim, þá stefndu þeir liði saman, ok bjuggust til bardaga. Eiríkr spurði þat, at Vindar vildu verja honum ríski sitt, gekk hann þá á land með lið sitt, ok fylktu þá hvorir með sínu liði. Eiríkr konúgr fylkti svá sínu liði, at rani var á framan á fylkingunni, ok lukt allt utan með skjaldborg. Svá segir Markús:

Röndu lauk um rekka kindir
risnu maðr ⁷⁾, svá at hver tók aðra;
hamalt, knáttu þá hlífar glymjá,
hildíngur fylkti liði miklu.

Síðan lét Eiríkr konúgr bera fram merki sitt, tókst þar hin snarpasta orrosta. Eiríkr konúgr var framarliga í orrostu, ok barðist alldjarfliga, hann var í brynju, ok hafði hjálm á höfði. Svá segir Markús:

Styrjöld óx um stilli örvan,
stengr báru fram vísis drengir ⁸⁾,

¹⁾ skíðum, S. F. ²⁾ M. K. hlundan, B. ³⁾ er, B.

⁴⁾ þannig M.; herlug, B. ⁵⁾ börð, B. ⁶⁾ gerðum, B.

⁷⁾ mar, S. F. ⁸⁾ þannig S. F. K.; drengi, B.

mildíngur gekk at miklum hjaldri
málmi skryddr ok faldinn hjálmi.

Síðan lögðust Vindar á flóttu, ok héldu sik á
ýmsum stöðum í borgum ok í kastölum, en Danir
sóttu eptir þeim, ok áttu við þá bardaga, ok
drápu mart af þeim. Svá segir Markús:

Hörða ¹⁾ varðist herra í borgum,
hjaldr gánga var snörut ²⁾ þángat,
[harðir kníðust ³⁾ menn at morði,
merki blés um hilmi ⁴⁾ sterkan;
Eiríkr vakti odda skúrir,
eggjar týndu lífi seggja;
súngu járn, en svæfðust ⁵⁾ drengir,
sveiti fell á valköst heitan.

Blóðit dreif á randgarð rauðan,
rógs hegnir drap ótal þegna,
framdi sik, þar er fólkvopn glumdu,
fylkir úngr, en brynjur sprúngu.

Vindar sáu þann sinn kost beztan, at gánga til
handa Eiríki konungi, ok hætta nú til, hverja
miskunn hann vill gjöra þeim. Svá segir
Markús:

Heiðinn vildi herra um síðir
hömlu vigs úr porti gömlu,
urðu þeir, er virkit vör^u,
vángi næst á hönd at gánga.

¹⁾ hörða, *B.* ²⁾ snarut, *B.* ³⁾ harðir tündust,
S. V. harðar kindr, *B.* ⁴⁾ hilmir, *S. V.*
⁵⁾ þannig *S. V.* sæfðuz, *K.* svæfðumst, *B.*

Þar var orðit svá mikit mannfall, at engi kom tölu á, þar hafði ok fallit Björn, mágr keisarans, ok nær allt lið þat, er honum hafði fylgt; þar tók Eiríkr konúgr mikit herfáng, ok skipti því öllu með sínum mönnum, en hann sjálfr vildi ekki af hafa. Eiríkr konúgr lét brenna bygðir víða um landit, ok varð fólkit svá hrætt, at flýði undan víðs vegar. Svá segir Markús:

Heiðin voru hjörtun lýða
hrygðafull í Vinda bygðum;
eldrinn sveif um ótal hölda,
Eiríkr brendi sali þeirra;
eisur kyndust hátt í húsum,
hallir náðu vítt at falla,
óttu leið, en uppi þóttu
elris grand í himni ¹⁾ standa.

Þat var ok, sem Markús sagði, at í þessum hernaði lét margr maðr sitt líf bæði fyrir eldi ok vopnum; fóru sumir Vindar þá á fund Eiríks konúgs. Konúgrinn lagði á þá stór fægjöld, ok taldi þat ríki arftekna jörð sína, er Danakonúgar höfðu átt í Vindlandi, síðan er Sveinn konúgr tjúguskegg lagði þat undir sik. Svá segir Markús:

Eiríkr var með uppreist harri,
undan flýðu Vindr af stundu,
gjöld festu ²⁾ þá grimmir höldar
gumnar voru sigri numnir ³⁾;
ýngvi taldi erfðir þángat,

¹⁾ himin, S. *V.* himnum, B.

²⁾ feldu, K.

³⁾ unnir, B.

alþýða varð stilli at hlýða,
 veldi reð því ástvinr 1) aldar,
 einatt lá þat fyrr und Sveini.

Eiríkr konúgr setti þar menn til gæzlu í Vindlandi, ok því ríki héldu þeir undir Danakonunga; síðan fór Eiríkr konúgr heim með sigri miklum til Danmerkr, kom hann fyrst við Eyland skipum sínum, er hann kom sunnan af Vindlandi, sem Markús segir:

Flaustum 2) lukti [fólka treystir
 foldar síðu brimi kníða
 örr vísi bað oddum læsa
 úrga strönd ok svalri 3) röndu;
 hlífum keyrði hersa reifir
 harðla nýtr um landit ytra,
 hilmir lauk við hernað ólman
 hauðr [Eydana 4) skjaldborg ratuðri.

Eptir þetta settist Eiríkr konúgr um kyrt heima í ríki sínu, ok varð enn frægr ok ágætr af ferð þessari.

Upptekinn heilagr dómr Knúts konúgs.

77. Eiríkr konúgr lét kalla saman alla hina vitrustu menn í ríki sínu, lærða ok ólærða. Konúgrinn segir, at þat er hans vill, at leitast se til graptar Knúts konúgs, ef þat væri eigi á móti vilja kennimanna, segir [þó á þeirra

1) astvin S. V. 2) flaustrinn S. V. 3) snjalki S. V. snjallri, B. 4) S. V. K; ey Dana, B.

forsjá vera skyldu ¹⁾). Allir báðu konúng fyrir at sjá; ok þá með samþykki biskupanna ok allrar alþýðu ok konúngs atkvæði fóru þeir til Fjóns með miklu fjölmenni, voru þar þá með konúngi allir hinir beztu menn í Danmörk. Síðan var leitat til leiðis Knúts konúngs, ok tekin upp kistan, ok var heilagr dómr hans borinn um kirkju með lofsaungum, en fyrir austan kirkju sat einn maðr, sá er lengi hafði kryplíngr verit, hann varð fyrir þeim mönnum, er helgan dómína báru, en er þeir báru fram yfir hann kistuna, þa stóð hann heill upp, ok gekk með öðrum mönnum um kirkjunna, lofandi guð ok hinn heilaga Knút konúng. Síðan var heilagr dómr borinn í kirkjunna, ok var settr á mitt kirkjugólfit; eptir þat gekk konúngrinn til ok kennimenn, ok var upplokinn kista Knúts konúngs, ok líkami hans var með heilu líki, sem hann væri þá nýandaðr, ok þótti öllum mönnum þetta mikils vert; þá var líkaminn tekinn úr kistunni, ok lagðr á barar. Þá mæltu menn, at reyna skyldi helgan dóminn, ok viku þessu allir til konúngs atkvæða. Konúngr mælti: þess em ek fúsari, at reyndr sè, þvíat þat kann vera, ef eigi er reyndr, at þat sè mælt at þetta sè fals ok nýung vor, Dana; en vèr væntum þess, at guð muni þat ²⁾ veita fyrir verðleik síns píníngarvotts, Knúts konúngs, at þá skuli öllum

¹⁾ svá at þeirra forsja ráða skyldi S. F.

²⁾ hér byrjar síð-

ara brot af H.

enn auðsærra vera ok óefanligra um þans helgi, er þar sè meiri raun til gjör, svà at þá megi engi ifa um. Þá lét Eiríkr konúgr taka lèr-
ept óhreint ¹⁾ ok vesja saman í brúðu, til þess at þat var eigi meira ²⁾ nè skemra enn líkami Knúts konúgs; síðan var þessi brúða lögð ofan á líkamann, þá var tekinn vígðr eldr, ok lagðr í brúðuna, ok hún brann svà, at aska ein var eptir, en líkamr hins helga Knúts konúgs var óbrunninn ok svà alheill, at öngu hári var skatt, en líkaminn var miklu bjartari enn áðr; hófu lærðir menn upp *Te deum*, ok lofaðu allir almátkan guð, ok þenna hans píningar vott ³⁾; var þá þegar tekinn í mikit hald hans lífláts dagr, ok er um alla Danmörk hans messudagr haldinn, sem hinar hæstu hátíðir. Þá var úr jörðu tekinn líkkista Benedikts konúgsbróðurs, ok voru sár hans öll gróin, þau er horft höfðu at Knúti konúgi. Eiríkr konúgr lét gjöra virðuligt skrín, var þar í lagðr heilagr dómr konúgs, var skrínit sett yfir altari. I öðru skríni hvílir Benedikt í Óðinsve ⁴⁾ á Fjöni. I þessi sömu kirkju, er nú er helgut Knúti konúgi, veitir guð fyrir hans bæni ok árnaðarorð mykla miskunn ok margar jarteignir: þar fá blindir mennsýn, haltir gánga, líkþráir hreinsast, djöflar flýja frá óðum mönnum; veitist þessi hjálp ok víða, þar sem á hann er heitit eða

¹⁾ hreint *S.* lin órent *V.* K; lin óreint *H.* ²⁾ mjórra *V.* *H.*

³⁾ enn helga Knút konúgr *b. v. H.*

⁴⁾ Óðinsey, *H.*

kallat með réttri trú, at samvinnanda drottni vorum Jesú Kristó, þeim er lifir ok ríkir einn guð at eilífu utan enda, amen.

Frá sonum Eiríks konungs.

78. Eiríkr konúgr hafði tekit at herfáangi frú Bóthildi, systur Heinreks keisara, er átt hafði Björn, sem fyrr var ritat; fór hún til Danmerkr með Eiríki konúngi; við henni gat Eiríkr konúgr son; sá sveinn hét eptir Knúti hinum helga, bróður hans, hann var snemma vænligr ok friðr sýnum; en er hann var úngr at aldri, þa sagði Eiríkr konúgr frú Bóthildi svá: nú hafa vistir þínar verit hér nokkurar stundir, en nú mun þat þrjóta, mun ek nú láta fylgja þér heim til frænda þinna. Hún svarar: ek ætla okkr lítt til ástarfunda auðit hafa vorðit, ok hafit þér meirr gert samlag við mik af heipt enn ást; munu þér þá, herra! unna mér þess, at Knútr, son okkar, fari með mér til hugganar ¹⁾). Konúgr svarar: ekki á ek svá gott at launa frændum þínum, at ek unna þeim þess, at þessi maðr vaxi þar upp, þvíat þat er hugboð mitt, at hann verði at sæmd sínum frændum ok mörgum öðrum. Síðan var henni fylgt heim til frænda sinna, fékk konúgr henni sæmiligt föruneyti ²⁾). En Knútr óx upp í hirð föður síns, hann var vinsæll ok vel mentr í alla staði; konúgrinn unni honum

¹⁾ hugganar B. ²⁾ tók keisarinn vel við henni ok svá aðrir frændr hennar b. v. H.

míkit ok þarmeð öll-alþýða. Eiríkr konúgr átti 2 sonu aðra, þá er ellri voru, hèt annarr Eiríkr ¹⁾, en annarr Haraldr kesja, þeir voru báðir efniligir menn. Eiríkr konúgr átti eina dóttur ²⁾, hún var gipt þeim manni, er hèt Hákon hinn nærræni, hann var ok kallaðr Hákon Sunnifuson; Sunnifa var dóttir Hákonar jarls Ívars-sonar ok Ragnhildar, dóttur Magnúss konúgs hins góða. Sonr Hákonar hins norræna ok Ragnhildar, dóttur Eiríks konúgs, hèt Eiríkr lamb, er enn mun síðar verða frá sagt. Eiríkr konúgr hafði laungum starfsamt í ríki sínu, á meðan hann ræði fyrir Danmörk; hann lagði mikla stund á stjórn bæði lands ok laga, hann hafði ok mikinn hug á at styðja staði þá, er niðr voro fallnir eða hrörnaðir; hann lét gjöra 5 steinkyrkjur af sjálfs síns kostnaði, ok lagði síðan fè til. Svá segir Markús:

Víða setti vísdóms ³⁾ græðir
virki skryddar ⁴⁾ höfuð kyrkjur,
gjöra ⁵⁾ lét [þar hollr um ⁶⁾ hëruð ⁷⁾
[hrein musteri fimm af steini ⁸⁾];
voru þau með trygðar tiri
tíða flaustr, er gramr lét smíða ⁹⁾

¹⁾ hër er stykki rifit af II. til Ragnhildar. ²⁾ putá: Ragnhildar, á spátsiunni í S. V. ³⁾ vísdóm, B.
⁴⁾ skryttd at, II. ⁵⁾ gerva, II. ⁶⁾ þannig, K. í athugagr. þar hollr vior, B. hann helzt um, S. V.
⁷⁾ herjat, II. ⁸⁾ II. K; af hreinum ok musteri steini, S. V. ok musl. 5 af st. hreinum, B. ⁹⁾ II. K. síðan, B.

böðvar snjallr ok beztr at öllu
borði¹⁾ merkt²⁾ fyrir Saxa³⁾ norðan.
Jórsalaferð Eiríks konúngs.

79. Þat var eitt sinn at Eiríkr konúngr
átti fjölment þíng, hann tók svá til orðs: guð
þakki yðr Dönum ást ok hlýðni ok marga góða
hluti, er þær hafit til mín gjört, meðan vort
samveldi hefir verit, en nú ætla ek mēr ferð
úr landi til Jórsala, er þat eigi v. st, hvort mēr
verðr auðit aprtkomu⁴⁾, skal fara með mēr Eir-
íkr son minn, ok þar með aðrir höfðingjar,
þeir er (ek) ræð til at nefna; Haraldr son minn
skal vera eptir til landsstjórnar í Danmörk, með-
an ek em á braut. Knúti syni mínum vil ek
gefa hertogadóm, ok þar með Heiðabý ok þat
ríki, er þar fylgir; en þat er öllum mönnum kunn-
igt, at Nikulás bróðir minn er nærstr konung-
dóminum eptir minn dag fyrir laga sakir, vil
ek ok eigi ræna hann sinni sæmd ok ríki, vænti
ek at hann muni mēr þat vel launa; þikjumst
ek eiga at honum góða frændsemi, at hann veit
Knúti syni mínum vináttu ok styrk, til at halda
ríki því, er ek fæ honum í hendr, þvíat hann er
sjálfr barn at aldri; [vildi ek⁵⁾ at þeir frændur
byggi⁶⁾ vel saman, vil ek ok þess hiðja
mína vini, at þeir gjöri vel til sveinsins ok

1) boði eða borði, H.

2) merkt, H.

3) Saxland, II. K.

4) hingat til Danmörk.

5) ok þiki mēr þat allmiklu mál.

B.

liga. Síðan bjó Eiríkr konúgr ferð sína ¹⁾ með miklum kostnaði, ok spurðist víða þessi hans fyrirætlan, reðust ok margir ríkismenn til þessarar ferðar, bæði útlenzkir ok innlenzkir ²⁾. Í þenna tíma sendi Frakkakonúgr Eiríki konúngi sæmiligar gjafir, áðr hann fór úr landi. Þat er flestra manna sögn, at þá hafi verit gjör sátt í millum Heinreks keisara ok Eiríks Danakonúngs, svá at þeir sjálfir sendust gjöfum í millum. Keisarinn sendi Eiríki konúngi ³⁾ herlið mikit ⁴⁾ af sínu ríki ⁵⁾. Svá segir Markús:

Blíðan ⁶⁾ gæddi björtum auði
 Bjarnar hlýra Frakklands stýrir,
 stórar lét sér [randgarðs rýrir ⁷⁾
 ríks keisara gjafir líka;
 honum lét til ⁸⁾ hervígs ⁹⁾ búna
 harra spjalli [láð menn ¹⁰⁾ snjalla ¹¹⁾
 alla ¹²⁾ leið, áðr öðlingr náði ¹³⁾
 Jóta grundar Cesars fundi ¹⁴⁾.

Frá erkibiskupi.

80. Í þenna tíma var Özur, son Sveins Þórgunnusonar, biskup í Lund í Skáney, hann

¹⁾ í tómi, *b. v. H.* ²⁾ ok margir höfðingjar eflðu hann með fégjöfum til þessarar ferðar, þeir er spurðu fyrirætlan hans, *b. v. H.* ³⁾ storgjafir ok fékk honum, *b. v. H.*
⁴⁾ ok láðmenn, *b. v. H.* ⁵⁾ alla leið út til Miklagarðs, *b. v. H.* ⁶⁾ blíðum, *B. hér byrjar síðara brot af G.*
⁷⁾ randgarðs reyris, *S. V. randgríðs rýrir, II.* ⁸⁾ hvar endar *II.* ⁹⁾ hvorígs, *S. V.* ¹⁰⁾ leiðmenn, *V.*
¹¹⁾ alla, *B.* ¹²⁾ snjalla, *B.* ¹³⁾ náði, *G.*
¹⁴⁾ fundi, *B.*

var ríkr ok stórættaðr, ok hinn mesti höfðingi, hann átti frændaafla mikinn, ok sýndist mörgum mönnum hann vel til erkibiskups fallinn; ok með forsjó Eiríks konúngs ok allra samþykki í Danmörk, þá var Özur kosinn til erkibiskups í Danmörk, ok skyldi erkistóll vera í Lundi, skyldu þar allir Danir til þjóna. Svá segir Markús:

Dróttum ¹⁾ lét í Danmörk settan dögling ²⁾ grundar skamt frá Lundi erkistól, þann er öll þjóð dýrkar, eljun ³⁾ þúngr, á danska tungu; hildíngur framdi heilagt veldi, hvar gegnan má Özur fregna honum vísar hölda reynir himna stig ⁴⁾, til biskups vígðan.

Frá Eiríki konúngi.

81. Nú er Eiríkr konúngur hafði búit lið sitt, sem honum líkaði, þá fór hann úr landi með fríðu ⁵⁾ föruneyti; hann hafði mikit riddaralið, ok marga fótgángandi menn. Svá segir Markús:

Lýst skal hitt er læknast fýstist lið hraustr ⁶⁾ konúngur [sár en iðri ⁷⁾]; [norðan fór með helmíng harðan ⁸⁾ hersa mæðir sál at græða;

¹⁾ Dróttinn, *G. K.* ²⁾ dögling, *G. K.* ³⁾ *M. K.*
elli mun, *S. V.* ⁴⁾ stigr, *B.* ⁵⁾ miklu, *S.*
⁶⁾ harðr, *S.* ⁷⁾ fór sá norðan, *B.* ⁸⁾ hörðum enn með
hilmir vörðu, *S. V.* en með helmíng hörðum vörðu, *B.*

harri bjóst til heims ins dýrra 1)
hann gjörði för út at 2) kanna,
böðlúngr vildi bjart líf öðlast,
bygð Jórsala í 3) friði trygða.

Eiríkr konúgr fór ríkuliga ok með pris miklum;
ok í hverri borg, er hann kom, þá var hans sæmd
gjör, gengu kennimenn í móti honum með
prócessíone ok helgum dómi. Svá segir Markús:

Báru menn úr borgum stórum
bleyði skjars á móti harra 4),
súngit var þá herr 5) tók hríngja,
hnossu göfgud skrín ok krossa 6);
aldri fær 7) í annars veldi
jöfra ríkr 8) metnað slíkan,
eitt var sér þat er jafnast mátti
engi maðr við Dana þengil.

Eiríkr konúgr fór til þess, er hann kom til
Miklagarðs, þá var Alexis Grikkjakonúgr, hann
tók vel við Eiríki konúgi, ok veitti honum
virðuliga veizlu. Alexis konúgr bauð Eiríki
konúgi, hvört hann vildi heldr þiggja af hon-
um hálfu lest gulls, eða lėti hann leika fyrir
honum þann leik, er Grikkjar kalla 9) þaðreims
leik, ok konúgr er vanr at láta leika á það-
reimi 10), í þeim stað er svá heitir, ok sögðu
allir at eigi kostaði konúginn minna leikrinn,

1) dýra, B; hýra, S. V. 2) hér byrjar G. K. apr. 3) v. í G.
4) herra, S. V. 5) þannig, G. hér, B. 6) krossar, S. V.
7) fæst, S. V. 8) ríkr, G. K. 9) hér er stykki burtu
af G. 10) þaðreimsleik, B; v. í V.

enn þetta gull, er hann bauð Eiríki konúngi; en fyrir því at Eiríki konúngi var kostnaðarsamt, er hann hêlt fjölmenni mikit, ok eyddist mjök lausafê hans, en farvegr lángr fyrir hendi, þá kaus hann fyrir þá sök gullit. Þessi sami Alexis Grikkjakonúngr bauð síðan Sigurði Norregskonúngi jórsalafara slíkan kost, en með því at Sigurðr fór þá heimleiðis, ok hafði þá lokit hinum mesta fêkostnaði, þá kaus hann fyrir því leikinn, ok greinast menn á fyrir því, hvört höfðingligr þótti ¹⁾. Grikkjakonúngr ²⁾ gaf Eiríki konúngi tignarklæði sín, ok hann gaf honum 14 herskip, ok marga hluti veitti hann honum stórmánnlíga í fêgjöfum. Svá segir Markús:

Hildíngr þá við hæst ³⁾ lof aldar
höfgan auð [í gulli rauðu ⁴⁾
hálfu lest af harra sjálfum
harða ⁵⁾ ríkr í Miklagarði;
áðan tók við allvalds skrudí
Eiríkr, þó at gefit var fleira,
reynir veitti herskip honum
hersa máttar sex ok átta.

Skildu þeir Alexis ⁶⁾ konúngr ok Eiríkr konúngr með allmikilli blíðu ok vináttu. Eiríkr sigldi þá frá Miklagarði með miklu liði, ok er hann kom við eyna Kípr ⁷⁾, þá tók hann þar

¹⁾ væri, S. V. ²⁾ hér byrjar G. aptr. ³⁾ hæðst, S. V.

⁴⁾ ok gullit rauða, S. V. ⁵⁾ harða, G. ⁶⁾ Alexius,

S. ⁷⁾ Cíphur, V. S; Kífr, B.

sótt, þá er hann leiddi til bana; hann andaðist í borg þeirri, er Basta heitir, ok fékk þat öllum hans mönnum mikillar hrygðar ok víða annarsstaðar, þar er menn spurðu þessi tíðindi. Svá segir Markús:

Andar krafði út í löndum
 allsstýrandi konúng ¹⁾ snjallan
 elli beiðat ²⁾ ofvægr ³⁾ stillir ⁴⁾
 aldr ⁵⁾ stríð, er frægt ⁶⁾ er víða;
 síðan harma siklíngs ⁷⁾ dauða
 snjallir menn um heimsbygð alla,
 drúpir ⁸⁾ her ⁹⁾ [at dólga steypi ¹⁰⁾
 dyggan, [þótti veröld hryggva ¹¹⁾.

Eiríkr konúngur var mjök harmdauði öllum þeim, er hann var kunnigr, svá at þat er sannliga sagt, at engi Danakonúngur hafi ástsælli verit af allri alþýðu í þann tíma; hann var 8 vetr konúngur í Danmörk, ok stýrði því veldi með miklum ríkdóm ok skörúngskap; öngvir höfðingjar gengu á ríki þans eðr hans sona, eða ríki þeirra mínkaðist við þá; hann var grimmr óvinum sínum, ok stóð þeim því ótti af honum, hann var blíðr ok kátr við vini sína, varð hann af því vinsæll. Svá segir Markús:

Hvörgi stóðust hjörva borgar
 hristi ¹²⁾ meiðar konúngs reiði

1) konúnginn, B. 2) beiðir, B. 3) hér er stykki burtu af G. 4) stilli, S. V. 5) aldrei, S. V. 6) fregit, S. V. 7) siklíng, S. V. 8) draup, S. V. 9) heimr, B. 10) en dólum stypi, B. 11) þat tær ver. hr. X; þótti ver. hryggja, S. V. 12) hreisti, S. V.

raunar ¹⁾ varðat rönd við hánum
reist, gjörðust þess jöfrar freista;
ógnin stóð af jarla meiði ²⁾,
engi þorði kapp at strengja,
flestir [ugðu foldvörð hraustan ³⁾,
fylkir snarr við Dana harra ⁴⁾.

Ættir í Danmörk.

82. Eptir þat er Eiríkr konúgr fór úr Danmörk, tók Haraldr kesja stjórn ok forráð ríkisins yfir öllu Danaveldi, eptir því sem Eiríkr konúgr hafði tilskipat; hann var þá fullkominn maðr fyrir aldrs sakir, hann var vinsæll af sínum mönnum, ok naut hann þó mest vinsælda föður síns. Haraldr kesja átti einn son, er Björn hét, ok var kallaðr járn-síða, hann átti dóttur Ínga Steinkelssonar Svíakonúngs, er Katrín hét; þeirra dóttir hét Kristín, er átti Eiríkr ⁵⁾ hinn helgi Játvarðs-son Svíakonúgr, ok voro börn þeirra: Knútr Svíakonúgr ok Margrèt drottning, er átti Sverrir Noregs konúgr, ok Katrín er átti Nikulás blaka: þeirra dóttir var frú Kristín, er átti Hákon jarl gamli í Noregi, ok var þeirra sonr ⁶⁾ Knútr [jarl í Noregi ⁷⁾. Haraldr kesja átti Ragnhildi, dóttur Magnúss berfæts, Noregs konúngs; voro þeirra synir Magnús ok Ólafr,

¹⁾ rannar, B. ²⁾ heyni, M. ³⁾ hugðu foldna hraustann, S. V. ⁴⁾ hjara, S. V. ⁵⁾ hér endar G. en byrjar aptr M. ⁶⁾ Stunpa, b. v. M. ⁷⁾ v. í B. S. V. C. tekit af M.

er enn mun síðar frá sagt, ok ¹⁾ Haraldr ok Knútr.

Frá Nikolási konungi.

83. Nikulás Sveinsson tók nú konungdóm í Danmörk eptir Eirík konúng, bróður sinn, þá voru andaðir allir synir Sveins konúngs. Á því sama sumri sendi Paskalis páfi pallíum Özuri erkibiskupi at bæni ok tilskipan Eiríks konúngs. Özur var lengi síðan erkibiskup í Lundi, hann var ríkr höfðingi. Nikulás konúngr gjörðist ok höfðingi mikill, hann fékk Margrètar Íngadóttur, er fyrr hafði átt Magnús konúngr berbeinn. Haraldr kesja ²⁾ var kær vin Nikoláss konúngs, frænda síns, ok var laungum innan hirðar með honum, stundum sat hann í Róiskeldu í Sjólandi, ok hêlt þar mikla sveit manna, ok efldi þann stað mjök. Eiríkr, son Eiríks konúngs, var eigi jafnkær Nikolási konúngi.

Upphaf Knúts lávarðar.

84. Knútr son Eiríks konúngs, hafði her-tugadæmi í Heiðabý, sem Eiríkr konúngr, faðir hans, hafði gefit honum; hann var allra manna vinsælastr ok örvastr af fê, ok bezt þokkaðr af alþýðu, þótt Nikulás konúngr eða Magnús son hans hefði ríki meira, því var hann kallaðr Knútr lávarðr. Þat bar mest til vinsælda hans, at hann lét öllum mönnum heimilt fê sitt, er hafa þurftu, en þeir gættu eigi hófs, er hafa vildu,

¹⁾ S. V. ²⁾ Eiriksson, b. v. M.

ok urðu framlögin minni í móti, ein nauðsyn krafði, ok'gekk' upp fyrir honum mjök lausaféit; ekki var mart um með þeim Nikolási konungi ok Knúti lávarði; öfundudu þeir feðgar ¹⁾ mjök vinsæld Knúts; var þat ok mjök rétt at segja, at hverr maðr í Danmörk vildi svá sitja ok standa sem Knútr vildi; var Magnús þó jafnan færri til hans. Nökkurum vetrum eptir andlát Eiríks konungs andaðist Heinrekr keisari í Saxlandi, var síðan keisari Heinrekr son hans; en er Knútr spurði þat, at Heinrekr, móðurbróðir hans, var andaðr, en Heinrekr son hans keisari orðinn, þá fýstist hann at finna frænda sinn, keisarann, ok fór hann með virðuligu föruneysi; ok er keisarinn spurði til frænda síns, þá lét hann búa virðuliga veizlu á móti honum, ok fagnaði honum með blíðu, er þeir fundust. Dvaldist Knútr með keisara um hríð í hinum mestum kærleikum ok prís.

Frá Knúti lavarð.

85. Þat var eitt sinn, er þeir töluðu Heinrekr keisari ok Knútr lávarðr, þá mælti hertoginn til keisara: herra! segir hann, ek hefi veitt yðr heimsókn í minni tilkomu, at sækja at yðr heil ráð fyrir frændsemisakir, vænti ek hér sæmdar, sem þær erut, ok at þær munit meira meta við mik frændsemi enn viðskipti minna fyrri frænda, en ríki mitt stendr mjök til auðnar, en hugr minn fýsist ad halda sæmdum,

¹⁾ vantur í B.

vilda ek eigi láta þat vald, er faðir minn fékk mér í hendr, vildum vér gjarna þar til hafa heil ráð af yðr, hversu með skal fara 1). Keisari svarar: ek hefi spurt vinsæld yðra, ok at þér hafit hvers manns lof, ok er hin mesta nauðsyn, at þér fáit ríki yðru haldit ok sæmdum; nú er þat siðr vor, segir keisarinn, hér í Saxlandi ok enn víða annarsstaðar at læsa hafnir fyrir landinu, ok taka þar toll af, ok láta aunga ná at leggja skipum sínum í höfnina, nema leigu leggi eptir; nú kann vera at þetta þikir hart, þar er menn eru óvanir þessu, en svá mikinn framgáng hefir yður sæmd áðr fengit, at mik væntir at hún mun ekki við þetta mínkast; því at þat er ríkra manna siðr víða í löndum, at læsa hafnir fyrir landi sínu, ok taka menn þar stórfé eptir; en þat er þó gæzla mikil ríkinu við ófriði; þar með skal ek fá þér nokkut í fjárumunum, svá at þú megir halda sóma þínum fyrir þessa sök. Hertoginn þakkaði keisarinum fyrir sín tillög, ok kallaði vel tilfallit í sínu landi, at læsa hafnir, ok kallaði svá háttat landinu, at þat væri auðvelt víða. Síðan fór hertoginn heim í ríki sitt með stórmannligum fægjöfum ok mörgum sæmiligum hlutum, er hann hafði þegit af keisara.

Læstar hafnir.

86. Þá var mjök herskátt í Danmörk af

1) en fjárabli minn gjörist nú ekki mikill, b. v. M.

heiðnum mönnum ¹⁾), þeim er laungum lágu í hernaði á sumrum, ok ræntu kaupmenn eða landsmenn. Ok er Knútr lávarðr hafði eigi lánga stund heima verit í ríki sínu, þá lét hann gjöra kastala 2 tveim megin Slesvíkur, þar sem mjóst var yfir sundit, er utan gengr at Heiðabý; síðan lét hann gjöra yfir sundit járnrekendr, en sumt af viðum, svá at læsa mátti sundit, settu síðan menn í kastalann at gæta ²⁾), ok láta þau ein skip þar inn leggja, [er þeir tæki fê af hverju skipi ³⁾]. [Hertoginn sat laungum í Heiðabý, var hann nú hirðr fyrir öllum ófriði; styrktist hann nú mjök að ⁴⁾ peníngum, en hêlt þó öllum vinsældum, eptir því sem keisarinn hafði getit til ⁵⁾).

Frá Víðgauti.

87. Víðgautr ⁶⁾ hêt maðr, hann var ættaðr af Sámlandi, hann var maðr heiðinn, hann var kaupmaðr, ok var stórauðigr ok vel mentrum marga hluti, hann sigldi jafnan kaupferðir í Austrveg. Þat var eitt sumar, er hann sigldi austan at Kúrlandi ⁷⁾), þá lágu Kúrir þar fyrir honum á herskipum, ok lögðu þegar at honum, ok vildu drepa hann ⁸⁾); en með því at hann

¹⁾ ok öðrum austrvegs mönnum, *b. v. M.* ²⁾ hans, *b. v. S. V.* ³⁾ er þeim líkaði, ok höfðu þó toll af hverju skipi, er þar lagði inn, *M.* ⁴⁾ öllum, *b. v. V.* ⁵⁾ frá [*v. í M.* ⁶⁾ Þjóðgautr smalenski, *á spazíunni í M.* ⁷⁾ Kúrlandi, *B; v. í M.* ok ætlaði þá heim at halda, at hann varð síðbúinn, ok hann kom austan at Kúrlandi, *b. v. M.* ⁸⁾ ok taka fê hans til sín, *b. v. M.*

var einskípa ¹⁾, þá sá hann sik aunga viðtöku mega hafa, ok setr upp segl, ok ætlar at sigla heim til Sámlands ²⁾. Kúrir sigldu þegar eptir; [ok komast í millum Sámlands ok hans ³⁾]; sér hann at hann hefir 2 kosti fyrir höndum: at hætta á fund þeirra, hver yrði, eða sigla á haf undan, ok snúa til kristinna landa, ok þótti honum hvorgi góðr. Tók hann þó þat til ráðs, at sigla á haf ok austan til Danmerkr; hann hafði haft spurn af Knúti lávarði, ok þat með at allir hlytu gott af honum, er á hans fund kæmi; vænti hann sér þar sóma, er margir fengu aðrir; ræð hann þá þat af, at sigla til Heiðabæjar, sigldi hann þá at sundinu, því er læst var, þá kallar hann á varðmennina, þá er í kastalanum voru, sagðist hann vildu leggja inn í höfnina ⁴⁾. Varðmaðrinn spur, hverr hann væri. Hann svarar: ek heiti Viðgautr. Varðmaðrinn svarar: ekki býðr Knútr lávarðr, at vèr lúkum upp hafnir fyrir mönnum, er vèr vitum eigi skyn á. Viðgautr svarar: láttu upp höfnina, góðr maðr! þvíat ek vil Knút finna, skal ek ok fyrir þik svara, ef hertogi vill þik nokkut um þetta kunna. Varðmaðrinn mælti: vel er til-mælt, segir hann. Luku þeir þá upp sundinu, ok lagði Viðgautr inn skípi sínu, ok fór síðan

¹⁾ en þeir Kúrir höfðu lið mikit, *b. v. M.* ²⁾ Smálands, *leið-rætt til Sámlands, i V.* ³⁾ ok bæggðu honum þegar frá landinu, ok vildu gjarna hafa líf hans ok fè, *M.* ⁴⁾ sundin, *M.*

á fund hertoga. Knútr spurði: hverir þeir væri. Víðgautr sagði, at þeir væri af Sámlandi. Knútr svarar: heyrð hefi ek þín getit, ok er mér sagt, at þú munir vera heiðinn maðr. Víðgautr svarar: víst erum vér heiðnir menn. Hertogi mælti: tveir eru kostir til, at þér takit við kristni, ok látið skírast, skuluð þér vera hér þá allir velkomnir, eða hætta til ella, hvat fyrir liggr. Víðgautr svarar: mun eigi einsett, herra! at kjósa hinn bættra sér til handa, ef þess er kost; vil ek gjarna taka við trú, ok þiggja síðan sóma af yðr. Síðan voru þeir skírðir, ok voru með Knúti lávarði um vetrinn í góðu yfirlæti. Víðgautr var laungum á tali við hertoga, kunnir hann frá mörgu at segja, þvát hann var vitr maðr, ok hafði víða farit. Hertogi spurði hann margs úr Austrvegi, ok kunnir hann þaðan mart at segja¹⁾.

Kvænfang Knúts lávarðar.

88. Haraldr var konúgr austr í Hólmgarði, son Valdimars konúgs Jarislaðssonar²⁾, Valdimarssonar³⁾. Móðir Haralds var Gyða, dóttir Haralds Englakonúgs, Guðinasonar. Haraldr átti Kristínu, dóttur Ínga Svíakonúgs, Steinkelssonar, systur Margrètar drottníngar, er þá átti Nikolás Danakonúgr. Dætr Haralds ok Kristínar voru þær Málmfriðr, er átti Sigurðr konúgr jórsalafari, ok Íngibjörg⁴⁾. En er

¹⁾ Þat er hann vildi forvitnast, *b. v. M.*

²⁾ Jarisleifs-

sonar, *M.*

³⁾ sóstra Olafs konúgs Tryggvasonar

b. v. M.

⁴⁾ Engilborg, *M. K. alstaðar.*

Víðgautr hafði verið einn vetr með Knúti lávarði í miklum kærleikum, þá beiddi hertogi at hann mundi fara sendiför hans austr til Hólmgarðs, ok biðja Íngibjargar, dóttur Haralds konúngs, til handa honum. Víðgautr svarar: herra! segir hann, einn hlutr er sá, er ¹⁾ ek em tilfær yðvart erindi at flytja, at fe skortir mik eigi, en þó at ek sé fyrir margra hluta sakir vanfær til yðvart erindi at flytja, þá verð ek þó skyldr til at gjöra yðvarn vilja um allt, þat sem þer villt mik til nýta. Hertogi þakkar honum, ok læzt því þetta mál við hann talaf hafa, at honum þætti hann bezt tilfallinn, þeirra manna er í hans valdi voru, bæði fyrir (sakir) [vits ok framkvæmdar²⁾]. Síðan var búin ferð hans, ok áðr enn Víðgautr færi á burt, mælti hann til hertoga: herra! segir hann, þer hafit gjört til vor í vetr með miklum sóma, ok veitt oss stórmannliga, en launin munu vera minni af minni hendi enn vert væri; þer skulið þiggja af mér 40 serkja grárra skinna, en 5 timbr eru í serk hverjum, enn 40 ³⁾ skinna í timbr. Hertogi þakkaði honum gjöfina, ok kvaðst eigi betri gjöf þegit hafa. Víðgautr siglir nú í burt með sínu föruneysi, ok lætti eigi fyrr enn hann kemr austr í Hólmgarð á fund Haralds konúngs; heimti hann sik fram með fe-gjöfum við konúnginn. Konúnggrinntók honum vel, þvíat Víðgautr var frægr maðr ok djarfr í

¹⁾ at, S. ²⁾ viturleiks ok smildar; læzt honum bezt treystast at flytja þetta mál, M. ³⁾ 50, V.

máli, ok kunní margar túngur ¹⁾; hann bar framerindi sín við konúnginn, ok flutti kænliga, ok sagði svá frá Knúti lávarði, at allir mundu frá honum einnveg ²⁾ segja, at engi er hans jafnngi í Danmörk ok miklu víðara: ætt hans er yðr öllum kunnig ³⁾, ok er yðr öllum sómi í þessu. Konúngr svarar: mikit fulltíng veitir þú honum í orðum þínum, ok mán hér skjótt lykt falla á þetta mál, ef vèr höfum þín ráð hér um. Já, herra! segir hann, í aungvan stað mun yðr reynast óframar, enn ek hefi frá sagt ⁴⁾, þvíat þat er almæli, at Knútr lávarðr er fyrirmaðr allra þeirra manna, er nú vaxa upp í Danmörk eða á Norðrlöndum. Konúngr svarar: með því at vèr vitum þik sannorðan, ok þú ert oss at góðu einu kunnr, höfum vèr ok áðr heyrt nokkut getit Knúts lávarðs, þá skulum vèr máli þessu vel svara, en ríki þikir oss hann lítit hafa til forræðis, þótt hann hafi einn hertogadóm í Danmörk. Viðgautr svarar: þat hefir hann þarámót, er miklu er frægra. Hvat er þat? segir konúngr. Viðgautr svarar: mannkosti skal hann hafa umfram flesta menn aðra, ok er þat meira vert enn mikit fè eða ríki. Síðan átti konúngr tal við dóttur ⁵⁾ sína ok við annat ráðuneyti sitt, ok tjáði þetta mál fyrir þeim, en allir fýstu þessa ráðs, ok svá kom með samþykki

¹⁾ ok þurfti ekki túlk fyrir sér, *b. v. M.* ²⁾ eit, *S.*

³⁾ segir hann, *b. v. S. V.* ⁴⁾ þat er hann tekr honða,

b. v. M. ⁵⁾ vini, *S. V.*

Íngibjargar, at hún skyldi gíptast Knúti lávarði, ok fór Viðgautr með þessum erindum til Danmerkr, ok fann Knút hertoga, ok sagði frá sínum erindum. Knútr hertogi þakkaði honum sitt starf; efnaði hertogi til brúðlaups síns, en Haraldr konúngr sendi Íngibjörgu dóttur sína austan úr Hólmgarði at nefndri stundu með fríðu föruneysi; en er hún kom til Danmerkr, tók hertogi vel við henni ok þar með öll alþýða; síðan gjörði hann brúðlaup sitt til hennar með miklum fagnaði ¹⁾ ok sóma. Þau áttu nokkur börn, þau er enn munu síðar nefnd vera.

Frá Magnúsi Nikulássyni.

89. Magnús Nikulásson óx upp í hirð föður síns, ok var hann allra manna mestr í allri Danmörk, ok vel vinsæll, en þó var Knútr lávarðr allra vinsælastr ok bezt þokkaðr af alþýðu, þó at þeir Nikulás konúngr ok Magnús son hans hefði ríki meira; ok þat sama olli ²⁾ því, er nokkur fæð var í milli þeirra, at þeim feðgum óx öfund á vinsældum hans, ok þótti þeim hans vinir hölztí margir. Magnús Nikulásson fékk Ríkizu ³⁾, dóttur Búrizlafs Vindakonúngs. Þeirra synir voru þeir Knútr ok Nikulás. Magnús hafði jafnan með sér mikla sveit manna; var hann löngum innan hirðar með Nikulási konúngi feðr sínum, en stundum var í sínum stað hvárr

¹⁾ hér sleppir skinnbókin B. þat fylgjandi tölut af K. M

²⁾ völdi, K. ³⁾ Ríknu, C.

þeirra; hann var sterkr maðr ok bráðgjörri í öllu; hann var kallaðr Magnús sterki.

Frá Knúti lávarð.

90. Knútr lávarðr bjó ferð sína úr landi í annat sinn, ok fór enn á fund Heinreks keisara, frænda síns; ok er keisarinn spurði til ferða hans, þá lét hann búa fyrir honum veizlu virðuliga, ok fagnaði honum vel. Keisarinn mælti eitt sinn til hertugans: gleðr mik þat, frændi! sagði hann, er allir sýngja yðr eitt lof, þvíat þik lofa allir, þeir er nokkut skynja, ok þíns nafns heyra getit, svá at engi maðr er jafn vinsæll sem þú. Hertuginn svarar: gæfu beru vèr til þess, herra! sagði hann, en ¹⁾ þèr hafidð oss upphafit með yðrum styrk ok ráðum. Þá lét hertuginn frambera grávöruna, þá er Viðgautr hafði gefit honum, ok mælti til keisarans: þenna varning vil ek at þèr þiggið af mèr, herra! þó at smærri minningar ²⁾ sè gjörvar enn vera ætti. Keisarinn sá þessa gjöf, ok þakkaði honum, ok mælti: þegit hefi ek stærri ³⁾ gjafir, sagði hann, en fár þær, at mèr hafi betri þótt. Hertuginn dvaldist með keisaranum um hríð í góðu yfirlæti ok miklum kærleikum; ok er hertuginn bjóst til heimferðar, þá gaf keisarinn honum margar gjörsimar, ok sagði at hann skyldi eigi fè skorta, meðan þeir lifa báðir: en þær gjafir, er þèr færðut mèr, skal ek launa einar saman ⁴⁾; þèr

¹⁾ C. er, K. M.

²⁾ virðingar, C.

³⁾ stórar, K.

⁴⁾ þèr einn samann, V.

skuluð þiggja af mér klæði, er eigi er víst at önnur sé slík, í [yðru landi ¹) eða víðara, ok þess vænti ek, ef þér egið klæðin, at þar fylgi hamngja yður ok gipta ríkis yðar eptir; vil ek þess biðja yðr, frændi! segir hann, at þú lógir eigi klæðunum, en um þat em ek hræddr, ef þér lógið, at þá sé skömm unaðsbót at yðvarri sæmd. Þetta voru tignarklæði keisarans, ok voru þau öll gullsaumud ok enar mestu gjörsimar. Hertuginn þakkaði honum gjafirnar ok allan þann sóma, er hann hafði til hans gjörvan. Síðan fór hertuginn heim í ríki sitt, ok þótti jafnan enn mesti ágætismaðr. Litlu síðarr andaðist keisarinn, ok segja menn, at sú náttúra fylgði tignarklæðunum, þeim er keisarinn gaf Knúti lávarði, frænda sínum, at flestir yrði skamlífir þaðan frá, er klæðunum hefði lógat. Síðan tók keisaradóm Ljóðgeirr, saxneskr hertogi, hann var síðan kallaðr Lótariús.

Frá Knúti lávarð.

91. Knútr lávarðr var svá vinsæll, sem fyrr var sagt, at allir enir beztu menn í Danmörk voru hans vinir, eigi minni enn Nikoláss konúngs eða Magnúss sonar hans; en þat var, sem fyrr var sagt, at þeir feðgar kunnu því svá illa fyrir öfundar sakir, at fyrir þat sama lögðu þeir óþekt²) til hertugans ok margra hans vina; ok er Knútr lávarðr fann þetta, leitaði hann sér ráðs ok þóttist vandliga saklaus við þá feðga. Þat

¹) Danmörk, C.

²) fíð ok úlfbúð, C.

var eitt sinn at þeir Nikulás konúgr ok Magnús son hans voru suðr á Jótlandi, at Knútr Lávarðr fór á fund þeirra með nokkura menn; ok er þeir fundust, fögnuðu þeir vel hertuganum. Knútr mælti þá: þat er örendi mitt hingat, at ek vil bjóða ykkv feðgum til veizlu: vilda ek at vèr ættim marga góða hluti saman, sem oss sómir fyrir frændsemi sakir, ok látumeigi rógs-menn spilla frændsemi várri fyrir öngva tilgjörninga. Þeir svöruðu ok sögðust þat gjarna vilja, ok sögðu önga hluti í milli þeirra vera, þá er eigi mætti þeirra frændsими vel fara. Síðan reið Knútr Lávarðr heim til Heiðabæjar, ok lét þar búa veizlu í móti Nikulási konúngi ok Magnúsi syni hans; en þeir komu til veizlunnar at ákveðinni stundu, ok var þar ágæt veizla; ok er sá dagr kom, er þeir skyldu í brott ríða, þá þakkaði hertuginn Nikulási konúngi þann sóma, er þeir höfðu honum gjörvan í þángatkvámu sinni, ok gaf konúnginum marga ágæta gripi. Síðan gekk hann til Magnúss, ok mælti: Magnús frændi! sagði hann, hèr ero klæði þau, er Heinrekr keisari, frændi minn, gaf mèr, en nú vil ek gefa yðr klæðin til vináttu ok heillar frændsими; ok vil ek því gefa þèr ena beztu gripi, er ek á til, at þèr samir vel at bera, enda ann ek þèr vel at njóta, þvíat þú munt mèr þat góðulauna. Magnús fór þegar í klæðin, ok mæltu allir, er hann sá, at eigi mundi finnast honum vænni maðr eða tíguligri, ok sögðu, sem satt var, at þar

var stórsæmda fyrir vert. Nikulás konúgr ok Magnús son hans þökkðu hertuganum þá hluti, er hann hafði sæmiliga til þeirra gjört í heimboði ok í stórmannligum gjöfum; ok áðr enn þeir skildu, buðu þeir honum til sín um vetrinn til jólaveizlu; hann tók því þakksamliga. Skildu þeir frændr þá með enum mesta kærleik.

Fall Knúts.

92. Þenna ¹⁾ vetr skyldi Nikulás konúgr taka jólaveizlu á Hríngstöðum norðr í Sjólandi, ok til þessar veizlu kom Knútr lávarðr, eptir því sem ætlat var, við nokkura menn, ok var hann með Nikulási konúgi um jólin, ok var þar ágætlig veizla, ok voru þar miklir kærleikar með þeim Nikulási konúgi ok Magnúsi syni hans ok Knúti lávarð frænda þeirra. En er sá dagr kom, er veizluna skyldi eyða, þá segir hertuginn, at hann vill þá búast til ferðar; þenna dag var veizlan allra áköfust, ok voru menn hertugans mjök druknir. Þá mælti Magnús til hertugans: herra! sagði hann, þó at yðr verði smærri gjafir veittar enn vert væri, þá vil ek þó minnast yðar: ek vil gefa yðr riddara 40 með öllum búnaði sínum, (en þat er sagt, at einn riddara kostar 8 merkr gulls sinn búnað). Hertuginn þakkar Magnúsi gjöfina, ok segir at þessi gjöf var bæði góð ok stórmannlig. Nú leið á daginn, ok kom eigi riddaraliðit, þat er Magnús skyldi gefa hertuganum, þvíat eigi var

¹⁾ Aman, S. V.

alla í einum stað upp at taka. Þá mælti hertuginn: Magnús frændi! sagði hann, nú munu vér ríða fyrir ok bíða svá liðsins ¹⁾, þar sem yðr þykkir fallit. Magnús svaraði: gjörum svá, sagði hann, ok skal ek ríða á leið með yðr, frændi! ok skiljast eigi fyrri við yðr, enn þat er efnat, er ek hefi heitit yðr. Já, herra! sagði hertuginn, allt mun þat svá efnast, sem þer hafið tilskipat, en jafnan þykkir oss sæmd at yðru föruneyti. Síðan mynntist Knútr lávarðr við Nikulás konúng frænda sinn ok aðra menn, þá er honum sýndist. Eptir þat stíga þeir á hesta sína, ok ríða í brott; þeir riðu um skóg nokkurn, ok komu í rjóðr eitt; þá bað Magnús þá stíga af baki, ok bíða riddaranna, ok læzt vænta at þeir mundi skamma stund þurfa. Þeir gjörðu nú svá, at menn stigu af hestunum, ok settust niðr í rjóðrinu, ok sofnuðu þegar margir, er af baki voru farnir, þvfat þeir höfðu drukkit fast um daginn. Knútr lávarðr sat á lág einni, en Magnús frændi hans hjá honum, ok var hann Magnús í blárri kápu. Síðan sjá þeir, hvar maðr hljóp fram úr skóginum, þar sem þeir voru, ok er hann kom í rjóðrit, þar er þeir sátu, steypti hann af sér kápunni, er hann var í, ok reif af ermina aðra; hann mælti ekki við þá, hljóp síðan aptr í skógin. Hertuginn spurði Magnús: frændi! sagði hann, hvat ætlar þú slíkt vera, svá (er) sem þetta sè vísbending nokkur? Ek

¹⁾ riddaranna, C.

veit eigi, herra! sagði Magnús, lítit mark ætla ek at slíku, eðr hyggr þú, at hér búi nákkvat annat undir? Hertuginn svaraði: þat grunar mik, at þetta muni skolu vera njósn nokkur, þeim er nær oss eru, ok mun lið vera komit at oss í skóginum. Ekki mun þat vera, frændi! segir Magnús, þvíat þú ert svá vinsæll maðr, at engi vill yðr grand gjöra. Þá tók hertuginn hendi sinni á öxl Magnúsi, ok spurði: hví leiddir þú mik svá á götu, frændi! sagði hann, at þú vart í brynju? Magnús svaraði: þvíat ek em eigi jafn vinsæll sem þer eruð, frændi! Í þenna tíma, er þeir töluðust við, kváðu við lúðrar í skóginum alla vega braut frá þeim, ok þvínæst drifu menn at þeim úr mörkinni. Fyrir þessu liði ræð sá maðr, er hét Heinrekr halti, hann var son Sveins, Sveinssonar konúngs, Úlfssonar, manni firnari enn bræðrúngr Knúts lávarðar; en þetta voru þó ráð þeirra feðga Nikuláss konúngs ok Magnúss sonar hans; ok er hertuginn sá, at liðit þusti fram or skóginum at þeim, ok hann sá at þetta voru ófriðarmenn, þá mælti hann: hvat er nú, Magnús frændi! sagði hann, ræðr þú nákkvat fyrir fjölmenni þessu? Magnús snaraðist við honum, ok mælti: öngvu skip-ir þik, hverr fyrir ræðr, at fullu skal þer nú vinna. Snérist hann þá í lið með Heinreki halta. Hertuginn mælti: guð fyrirgefi þer, frændi! sagði hann, ef nákkvat er ofgjört í þessu, ok fyrirgefa vil ek þer. Þeir Magnús

ok Heinrekr halti veittu þeim Knúti lávarði at göngu harða, en þeir hertuginn snérist til varnar í móti; þar tókst hörð orrosta, ok var mjök ójafnlig, þvíat margir voru þar um einn; voru þeir ok ekki viðbúnir, þvíat þeir vissu sèr einskis ótta vânr ne ófriðar á þeim degi; voru ok margir svâ dauðadrukni, at eigi vöknudú, fyrr enn spjótin dundu á þeim eða í gegnum þá, þeir er sofnat höfðu. Þar féll Knútr lávarðr, ok er þat flestra manna sögn, at Heinrekr halti bæri vâpn á hann, ok veitti honum bana; þar féll ok mestr hluti liðs hans hertugans, en hann sjálfr fékk þó mælt fyrir sèr, þat er honum var hjálpvænligast, áðr hann læzt, en fátt eðr ekki læzt af liði þeirra Magnúss ok Heinreks. En er þessi tíðendi spurðust um Danmörk, þá harmaði hverr maðr Knút lávarð, ok urðu þeir Nikulás ok Magnús son hans stórilla þokkaðir af þessu verki, svâ at nær [engi maðr í Danmörk bað þeim góðs fyrir þetta ¹⁾], ok jafnvel þeir, er áðr voru vinir þeirra, sögðu, svâ sem var, at þetta var eð mesta niðingsverk, ok engi dugandi maðr mundi til þeirra vilja þjóna upp frá því. Knútr lávarðr var færðr til Hríngstaða, ok þar jarðaðr, ok er sannheilagr maðr, ok gjörir margar fagar jarteignir ok dýrligar. Líflátsdagur hans er einni nótt eptir enn 13 dag jóla, en nú er honum haldinn messudagr um alla Danmörk enn næsta dag eptir Jónsmessu ²⁾ baptista á sum-

¹⁾ bað þeim hvæ

tunga ills fyrir, C.

²⁾ Jóansmessu, M.

arit, þvíat þá var upptekinn úr jörðu heilagr dómur hans; þar heitir nú Lávarðsskógr, er hann féll. Svá segja Danir, at í rjóðri því, er enn helgi Knútr lávarðr féll, sè jáfnan síðan fagr-grænn völlr, hvárt sem er vetr eða sumar.

Frá börnum Knúts lávarðar.

93. Enn helgi Knútr lávarðr ok Íngibjörg¹⁾ áttu dætr 3, Margrétu ok Kristínu ok Katrínu, hún var gipt í Austrveg; en Kristínu átti Magnús blindi, Noregs konúgr, son Sigurðar jórsalafara; Margrétu átti Stígr hvítaleðr²⁾ á Skáni: þeirra börn voru þau Nikulás ok Kristín, er átti Karl Svíakonúgr Sörkvisson: þeirra son var Sörkvir Svíakonúgr, hann átti Íngigerði, dóttur Birgis jarls brosu: þeirra son var Jón Svíakonúgr. En er hinn heilagi Knútr lávarðr féll, var Íngibjörg kona hans með barni, hún var þenna vetr austr í Garðaríki með Haraldi konúngi feðr sínum, hún fæddi sveinbarn, ok hèt sá sveinn Valdimar, hann var fæddr 7 nóttum eptir líflát ens heilaga Knúts lávarðar feðr síns, hann var snemma bæði vænn ok mikill ok afbragðligr um flesta hluti, hann óx upp austr í Garðaríki með móðurfrændum sínum, meðan hann var í barnæsku, ok var brátt vinsæll af alþýðu manna.

Frá Eiríki.

94. Eiríkr, son Eiríks konúngs góða Sveinsonar var ekki innanlands, er hann spurði líflát

¹⁾ þannig C. Engilborg; M, K. alstaðar.

²⁾ hrutaleðr, S. F.

Knúts lávarðar bróður síns; en er hann frætti þessi tíðendi, þá safnar hann liði at sér, öllu því er hann fékk, ok honum vildi fylgja; hann fór síðan til Danmerkr, ok er hann kom í land, þá krafði hann sér liðs, en með því at mörgum þótti hann mikils eiga at hefna við Nikulás konúng ok Magnús son hans, þá varð Eiríki fyrir því gótt til liðs; naut hann at því ok mjök vinsælda Eiríks konúngs föður síns ok Knúts lávarðar bróður síns, ok söfnuðust þeir menn margir til Eiríks, er áðr höfðu verit vinir þeirra. En þegar hann fékk nokkurn styrk liðs, þá herjaði hann víða í Danmörk, ok gjörði mikinn hernað í ríki Nikuláss konúngs, ok veitti stór slög mönnum hans; ok varð af þessu mikill hernaðr innanlands. Nikulás konúngur setti menn til landvarnar í móti her þessum; voru þá ríkastir menn í ríki Nikuláss konúngs, Magnús son hans, Heinrekr halti, Haraldr kesja, bróðir Knúts ens helga lávarðar, hann var kær Nikulási konúngi frænda sínum ok Magnúsi syni hans; ok láu margir á hálsi honum um þat, ok fékk hann af því mikit ámæli; hann hafði ríki í Sjólandi, ok sat hann löngum í Róiskeldu til landvarnar fyrir her Eiríks bróður síns, ok hafði hann mikla sveit manna með sér, ok styrkti hann þann stað mjök; hann lét gjöra kastala mikinn ok sterkan, ok setti þar í margt lið til varnar, þá er hann var eigi við. Nikulás

konúngr hafði löngum fjölment með sér, síðan þessi ófriðr hófst.

Frá Nikulási konúngi ok Magnúsi.

95. Þat finnst ritat í fróðum ¹⁾ dönskum bókum, at þeir Nikulás konúngr ok Eiríkr hafi átt nokkurar orrostur, þær er vèr kunnum eigi frásagnir af, með hverjum tíðendum lyktazt hafi. En svâ er ritat, at á öðru ári eptir líflát hins heilaga Knúts lávarðar, bróður síns, áttu þeir Nikulás konúngr orrostu á Jalángrsheiði ²⁾, ok því næst áttu þeir, eða menn þeirra, aðra orrostu í Fótvík ³⁾ á Skáni, þat er skamt frá Lundi. Tveim vetrum eptir fall ens heilaga Knúts lávarðar kom Eiríkr til Sjólands ok herjaði þar víða, ok þá vann hann kastalann Haralds kesju, bróður síns, í Róiskeldu, ok drap þar mart fólk; hann lét brjóta niðr allan kastalann, en Haraldr kesja var þá eigi í staðnum; ok á öðru ári eptir þá eyddi Eiríkr allan staðinn í Róiskeldu, ok þá gekk mart fólk til handa honum í Sjólandi, ok veitti honum hlýðni. Þaðan fór hann með mikit lið norðr á Skáni, ok gekk þá allt fólk undir hann, bæði á Skáni ok Hallandi, ok veitti honum hlýðni. Í þenna tíma var Özur erkibiskup í Lundi; hann tók vel ok sæmiliga við Eiríki, ok fékk honum allan þann styrk, er hann hafði fong á, [þvíat

¹⁾ fornum, C. ²⁾ Jalángisheiði, C. ³⁾ Pottvík, C. S.
I. alstaðar.

erkibiskup hafði verit enn mesti vinr Eiríks konungs ens góða föður hans ¹⁾; en þat var ok, sem fyrr var sagt, at þeir Nikulás konúgr ok Magnús son hans höfðu mikinn óþokka fengit af alþýðu manns í Danmörk af drápi Knúts lávarðar; ok því meir sem óx afli Eiríks, því meiri var óvinsæld þeirra Nikuláss konungs ok Magnúss, ok snèrust þá margir menn til hlýðni ok þjónustu við Eirík. Nikulás konúgr fór með skipaher norðr á Skáni, ok hafði mikit lið, þar var í liði með honum Magnús son hans, Heinrekr halti ok Haraldr kesja ok margt annarra ríkismanna; þar voru í liði með honum 6 biskupar, ok var einn ofan af Svíþjóðu, annar af Sjólandi, enn [4 voru ²⁾] sunnan af Jótlandi, Þèrr biskup af Róiskeldu af Sjólandi, Þórir biskup af Rípum, Ketill biskup af Vendli úr Jörúngi.

Tala konungs ok erkibiskups.

96. Eiríkr hafði liðsafnað mikinn fyrir á Skáni, ok hèlt her sínum til Fótvíkr ³⁾, til móts við Nikulás konúgr, þat er suðr frá Lundi. Özur erkibiskup var í liði með Eiríki; þar var með honum mikill frændabálkr hans, ok svá annat lið, þat sem honum fylgði. Þar voru með Eiríki Skánúngar ok Hallendíngar, ok þat lið, er honum hafði fylgt or Sjólandi, ok margt annat fólk; var þar þá mikill herr manns; voru þar ok í liði

¹⁾ Þvíat Eiríkr hafði verit goðr, vin föður hans, C. ²⁾ Þriðji, C. S. F. ³⁾ Pottvíkr, alstaðar C.

margir höfðingjar. Þat var á hvítadögum, er herrinn kom allr saman í Fótvík, ok þá fylktu hváirtveggjuliði sínu, ok bjuggust til bardaga; með erkibiskupi var mikill fjöldi kennimanna. Erkibiskup mælti, er liðit bjóst til bardagans: taki lærðir menn viðbúnað, ok veiti mönnum skript, þvíat eigi er annars vãn, enn fundr þessi verði með tíðendum miklum, svá at margr kunnir ekki frá at segja, ok hugsir nú svá hverr sitt ráð, at eigi sè víst, at hann eigi kost hêðan frá, at játa syndir sínar fyrir neinum kennimanni. Nú er sú skript mín: at ek býð yðr í guðs nafni, at þer gangið fram karlmannliga, ok berizt djarf-
liga; hugsid þat, sem er, at guði þikja eigi betri huglausir menn, enn röskvir drengir, skal ok eitt sinn hverr deyja. Síðan talar Eiríkr fyrir sínum mönnum, ok mælti svá: öllum mönnum er kunnigt hêr í landi níðingsvíg ok skemdarverk, er þeir Nikulás konúgr ok Magnús son hans hafa unnit í drápi Knúts hertuga bróður míns, ok launat svá Eiríki konúngi feður mínum marga góða hluti, er hann hefir til þeirra gjört, má oss hugkvæmt vera hvers at hefna er. Hann eggjaði mjök liðit.

Fall Magnúss Nikulássonar.

97. Eptir þetta kváðu við lúðrar um allan herinn hvárratveggju. Sigurðr enn sterki hêt maðr, hann var fóstbróðir Magnúss sterka konúngssonar, ok bar merki hans. Síðan tókst

þar mikil orrosta, ok urðu þar mikil stórtíð-
endi, þó at vèr kunnnum óglöggat at segja frá
falli tiginna manna. Þar féllu 6 biskupar af
liði Nikuláss konúngs. Sigurðr enn sterki var
jafnan þar fyrir, sem mest var atsótt, ok barðist
alldjarfliga, svá at hans vörn er ágætt. Nikulás
konúngr varð sár nakkvat í orrostunni, ok eigi
mjök, áðr hann flýði, ok svá Haraldr kesja; þá
rauf hann þegar fylkingina, er hann sá, at kon-
úngr flýði, hélt hann þá ok í brott. Síðan héldu
þeir upp bardaganum Magnús ok Heinrekr halti
með því liði, er eptir var; þá var fast atsótt
merkjum Magnúss, var þá alstaðar los á fylk-
ingunum í hernum. Magnús var í hringabrynju
þeirri, er aldregi festi vopn á, ok barðist all-
hraustliga, ok bað menn standa vel við ok legg-
ast eigi á flóttu. En er Sigurðr enn sterki sá,
at þyntist um merki Magnúss, ok eigi mundi
duga svá búit, þá kastaði hann merkinu, en
hann tók Magnús upp í fáng sèr, ok snèri til
skipa, ok vildi á skip út. En er Eiríksmenn sá
þetta, snèru þeir þegar eptir honum, ok ráku
flóttann, þvát þá snöru allir á flóttu Magnúss
menn. Þeir Eiríkr komust milli þeirra Sigurð-
ar ¹⁾ ok skipanna, ok varð þá at hrökkva við.
Tókst þar orrosta í annat sinn, ok lauk svá, at
þeir Magnús ok Sigurðr féllu þar báðir, ok
flest lið, þat er þeim hafði fylgt, sumt flýði,
þat er því kom við. Í Fótvík varð allmikit

¹⁾ Magnússar, C.

mannfall af liði þeirra Nikuláss konúngs ok Magnúss sonar hans; þar féll Heinrekr halti ok mart annat ríkismanna, sem áðr var sagt; þá voru 4 vetr liðnir frá lífláti Knúts lávarðar.

Drepinn Nikulás konúngr.

98. Nikulás konúngr flýði or bardaganum í Fótvík, sem fyrr var sagt, hann komst á skip með nokkura menn, ok fór suðr til Jótlands; síðan fór hann til Heiðabæjar, ok var fámennr, en er hann reið at staðnum, þá heyrðu þeir Iúðragang ok þar með allskyns streingleik ok klukkna hljóð. Þá mælti Nikulás konúngr: hær munu menn vel við oss taka ok tísgugliga, er bæði er hríngt í móti oss ok svâ streingleikar, ok mun hær ekki afsparat at veita oss allan aurgata, þann er til er. Einn maðr svaraði konúnginum: lengi hefir þú ekki verit vitr maðr, ok þat sýnist ok í þessu, er þær ætlið hær til sómans, er fyrir eru ástvinir Knúts lávarðar, ok vænna þætti mér, at öðru mundir þú hær mæta. Þeir riðu þó í bæinn; þar var mikit fjölmenni fyrir í Heiðabæ; vâru þar ok margir þeir menn, er verit höfðu vinir Knúts lávarðar. En er þeir spurðu, at Nikulás konúngr mundi koma til Heiðabæjar, þá beiddu þeir sêr liðveizlu alla þá menn, er í staðnum voru. Þá var þar Saxa-herr mikill. Ok með því at Nikulás konúngr gjörðist þá mörgum mjök óþokkaðr í Danmörk, þá veittu þeir honum þegar atgaungu, er hann kom í staðian; var Nikulás konúngr þá höndum

tekinn, ok var hann látinn ná kennimanna fundi. Síðan var hann af lífi tekinn; þá hafði hann konúngr verit 30 vetra.

Eiríkr eymini tekinn til konúngs.

99. Eptir fall Nikuláss konúngs var Eiríkr Eiríksson til konúngs tekinn í Danmörk um allt land; var þat gjört með vild ok samþykki alþýðu. Hann var ríkr ok refsíngasamr við alla þá menn, er hann þóttist stórsakir við eiga, ok öllum þeim grimmastr, er mestir höfðu verit vinir Nikuláss konúngs eðr Magnúss sonar hans, svá at þeir þóttust varla mega búa undir ríki hans; ok með því at margir þóttust langan aldr mundu minni eiga til at reka grimdar hans, þá var hann kallaðr Eiríkr eymini. Hann átti Málmfriði.¹⁾ drotningu, dóttur Haralds konúngs Valdimarssonar, Jarisleifssonar²⁾, austan úr Hólmgarði, systur Íngibjargar³⁾, er átti Knútr lávarðr bróðir hans. Málmfriði hafði fyrr átta Sigurðr jórsalafari, Noregs konúngr.

Frá Noregs konúngum.

100. Í þenna tíma voru konúngar í Noregi: Magnús konúngr, son Sigurðar jórsalafara, ok Haraldr gilli, bróðir Sigurðar⁴⁾ konúngs; þeir höfðu ófriðsamt ríki sín á milli, þeir börðust á Fyrileif⁵⁾ þat sama sumar, er þeir voru drepnir í Danmörk Nikulás konúngr ok Magnús son hans. Þá flýði Haraldr gilli or orrostu

¹⁾ Málfríði, S. ²⁾ Jarisleifssonar, C. S. V. ³⁾ þannig C. S. V.; Engilborgar, M. K. ⁴⁾ Sveins, S. V. ⁵⁾ Friðleik, S. V. Ferðleik, C.

Þeirri suðr til Danmerkr á fund Eiríks konúngs eymuna, en Magnús konúngr lagði þá undir sik ríki allt í Noregi. Eiríkr konúngr tók vel við Haraldi konúngi, ok bauð honum í ríki sínu þá hluti; er hann þyrfti at hafa til kostnaðar fyrir lið sitt, þvísat þeir Eiríkr konúngr ok Haraldr gilli [höfðu svarizt í bræðralag ¹⁾]. Haraldr konúngr beiddi Eirík konúng fá sér lið ok afla nokkurn, at fara aptr til Noregs, ok vildi hann vinna undir sik ríki þat, er hann hafði látit um sumarit fyrir Magnúsi konúngi; en með því at Eiríkr konúngr var mjök nýkominn til ríkis í Danmörk, ok hafði þá enn lítt fengit trúnað af fólkinu, þá þóttist hann lítinn afla mega fá Haraldi konúngi af sínu ríki, en þó veitti hann honum Halland til yfirferðar, ok fèkk honum nokkurn afla bæði liðs ok skípa; skildu konúngarnir með vináttu, ok hældu þat, meðan þeir lifðu. Síðan fór Haraldr aptr til Noregs þat sama haust með þat lið, er Eiríkr konúngr hafði fengit honum, ok þann vetr vann hann ríki allt undir sik í Noregi, en Magnús konúngr var blindaðr, ok sendr síðan í klaustr, sem segir í æfi Noregs konúnga.

Herferð Eiríks konúngs.

101. Eiríkr eymuni var harðr ok stirðr við fólk allt í Danmörk, þegar hann þóttist festast í ríkinu; hann lét drepa Haraldr kesju, bróður sinn, ok sonu hans 2, ok marga aðra

¹⁾ voru svarabréðr, C; svarbræðr, S.

vini Nikuláss konúnga; þat var einum vetri eptir fall Nikuláss konúnga, er Haraldr kesja var drepinn, en vetri síðar fór Eiríkr konúgr til Vindlands með her sinn, ok herjaði þar víða, ok vann þar mikit hervirki; hann vann þar þann stað, er Arkún heitir, þat fólk var heiðit, er þann stað byggði. Eiríkr konúgr fór svá þaðan, at þeir tóku áðr við kristni, er eigi voru drepnir af heiðnum mönnum, ok lét konúgr kristna allt fólk í staðnum; fór hann síðan heim til Danmerkr. En þegar konúgr var í brottu þaðan, þá köstuðu þeir aptr kristni, ok efldu síðan blót ok heiðin sið.

Frá Eiríki konungi.

102. Magnús, er blindaðr hafði verit, fór úr klaustri eptir dráp Haralds gilla, ok efldi síðan flokk í móti sonum Haralds konúnga, Ínga ok Sigurði, ok átti við þá nokkrar orrostur, ok fengu þeir jafnan sigr, en Magnús flýði. Síðan fór Magnús til Danmerkr á fund Eiríks eymuna, ok sótti hann at liðveizlu; sagði svá, at þat væri honum höfðingligt bragð, at fara til Noregs með her, ok vinna þar undir sik ríki; sagði hann, at þar voru konúngar börn at aldri, en þeir lendir menn, er þar voru til ráðuneytis teknir, voru allir ósáttir hverr við annann fyrir öfundar sakir; sagði hann svá höfðingjum, hvar sem hann kom, at ríkit í Noregi mundi laust fyrir liggja, ef nokkurir stórir höfðingjar vildi tillita, ok eigi mundi einu skapti í móti þeim.

skotit. En með því at Eiríkr konúgr var fúss sæmdarinnar ok tignar enn meiri, enn áðr hafði hann, þá fêlst honum þetta vel í skap, ok fór síðan með Danaher til Noregs af áeggjan Magnúss blinda, ok hafði allmikil lið; þar var ok Magnús blindi í ferð með þat lið, er honum hafði fylgt til Danmerkr; þeir komu í Víkina austr, ok fóru spakliga austanfjarðar, þvíat þar voro fyrir vinir Magnúss konúgs; en er þeir komu til Túnsbergs, þá spurðu þeir at Þjóstólfr Álason lendr maðr var í Osló, ok svá annat lið Ínga konúgs. Eiríkr konúgr sigldi þá til Oslóar, þegar byrgaf; en er bæjarmenn sá, at lið Eiríks konúgs sigldi utan at Höfuðey ¹⁾, þá vildu þeir bera skrín ens helga Hallvarðar upp úr bænum, ok gengu undir svá margir, sem flestir máttu at komast, en skrínit varð svá þúngt, at þeir máttu eigi bera lengra en utar á midt kirkjugólfið. Eiríkr konúgr lá um nóttina út við Höfuðey; en um morguninn, er ljóst var, lögðu þeir inn til bæjarins; þá gengu bæjarmenn til skrínsins, er herrinn sigldi til bæjarins, ok vildu eigi, at Danir tæki í brott skrínið, ok þá varð þat svá lætt, at 6 menn báru þat úr bænum ok allt uppá Raumaríki, ok var skrín ens helga Hallvarðar þar at Forsi ²⁾ 3 mánaði síðan. En konúgr brendi bæinn í Osló ok svá Hallvarðs kirkju; en Þjóstólfr safnaði liði í móti, ok ræð til bardaga við

¹⁾ höfninni, C. S. F.

²⁾ Fossi, S.

Þá, þvíat hann var þá mestr formaðr í Noregi allra lendra manna, en konúngarnir voru svâ úngir, at Þjóstólfr bar Ínga konúng í kiltíng ¹⁾ sèr í bardaganum, en Danir lögðu þegar undan til skipa, ok lögðu þegar í braut, ok fóru síðan til Danmerkr; ok er þat mál manna, at eigi hafi verri för farin verit í annars konúngs ríki með jafnmiklu liði. Þótti Eiríki konúngi eigi sèr svâ reynast, sem Magnús konúngr hafði sagt honum, at laust mundi liggja ríkit fyrir í Noregi, ok engi maðr mundi skapti skjóta í móti honum, ok læzt aldrei skyldi vera hans vin jafnmikill sem áðr. Svâ mikit óx grimd ok ofríki Eiríks konúngs í Danmörku, at ríkismenn þóttust varla þola mega; en þó þorði engi í móti at mæla, því sem hann vildi vera láta; hèt hann þeim jafnan afarkostum, ef nokkurir voro, þeir er eigi vildu þegar samþykkja þat er hann vildi, ok líkaði þat mörgum landsmönnum illa, er þeir höfðu farit hertör til Noregs, ok fengit þar enga sæmd af, en margir höfðu þá ferð nauðgir farit, ok sinn kostnað þar til gefit, en aflat einskis í ferðinni; en þótti Eiríkr konúngr enga þá hluti stunda vilja, er landsmönnum væri til nytsemdar eðr ríkinu til framkvæmdar.

103. Plógr hinn svarti hèt maðr, hann var einn ríkr maðr í Danmörk, hann var ættaðr af Jótlandi, þar sem heitir Plógssýsla, þat

¹⁾ kiltíng, C.

er í Rípa biskupsríki. Eiríkr konúgr lét drepa föður hans, ok eigi fyrir meiri tilgjörninga, enn hann mælti í móti honum á einu þingi. Plógr kunnir þessu illa, en sá þó engan sinn kost annann, enn láta vera svá búit ok kyrt. Plógr var þá á unga aldri, er faðir hans var drepinn. Eiríkr konúgr lét hann eigi njóta þess, þótt hann hefði honum harm unnit. En er Eiríkr konúgr var suðr á Jótlandi, átti hann þing við bændr; ok er Plógr veit þetta, þá ferr hann á fund prests eins, ok biðr hann gefa sèr þjónustu. Prestrinn svarar: hví munda ek þat gjöra, mèr sýnist þú ósjúkr. Þá mælti Plógr: gjör sem ek mæli, ella mun ek drepa þik. Prestrinn svarar: fyrir hverja sök biðr þú þessa? Plógr læzt eigi mundi honum frá segja, sagði hann engu skipta. Síðan gaf prestr honum *corpus Christi*. Þá tók hann fingrgull af hendi sèr, ok gaf prestinum, ok bað hann fyrirgefa sèr, er hann hafði heitazt við hann. Eptir þat gekk Plógr á þingit, hann kaffði spjót mikit í hendi, ok kefli mikit fram-an á spjótinu, hann snèri niðr oddinum; hann bað gefa sèr gáng á konúngs fund, ok læzt við hann eiga eyrendi. Hann hafði ekki fleira vâpna enn spjótit, ok er hann nálgast þángat, steig hann keflit af spjótsoddinum, síðan lagði hann spjótinu í gegnum konúnginn, ok veitti honum banasár. Plógr lagði svá öruggliga til, at konúgrinn féll áfram við lagit, er í gegn-

um gekk konúnginn. Þá varð þraung mikil, ok vissu menn úglöggt, hverr þetta verk hafði unnit, þvíat bráðan bar at. Eiríkr lamb ¹⁾ hét maðr, hann var sonr Hákonar ens norræna, Sunnifusonar, sem fyrr var ritat, ok dótturson Eiríks hins góða, en systurson Eiríks eymuna, hann var þar viðstaddr; hann ljóp upp, ok brá sverði á þínginu. Þá mælti Plógr: ver eigi svá óðr, Eiríkr lamb! fel sverð þitt; feitt flesk fell þèr í ketil, ef þú kant at súpa. Því mælti Plógr svá, at honum þótti hann nær. ²⁾ standa konúngdóminum, en maðrinn vinsæll, sem síðar reyndist. Á þínginu varð allmikil þröng, þvíat eigi varð skjótt víst, hverr drepit hafði konúnginn, ok raufst við þat þíngit. En Plógr forðaði lífi sínu lánga stund, ok var mikill maðr fyrir sèr. Eiríkr eymuni var 4 vetr konúngr yfir Danmörk.

104. Í þenna tíma voru þeir margir menn í Danmörk, er komnir voru af konúngaættum, ok voru allir nær börn at aldri, þóttust allir vera nær komnir konúngdóminum; en ríkismenn urðu eigi á eitt sáttir, sumir vildu þeim fulltíng veita, en sumir mæltu á móti, sem jafnan kann verða, at eigi verða allir á eitt sáttir. Valdimarr, sonr ³⁾ hins heilaga Knúts lávarðar, var þá kominn til Danmerkr, hann var þá 8 vetra gamall, er Eiríkr konúngr eymuni var

¹⁾ Lambi, C.
S. F.

²⁾ næst. C. S. F.

³⁾ hertoga, b. v.

drepinn, föðurbróðir hans. Sveinn hét sonr Eiríks eymuna. Knútr hét son Magnúss sterka Nikulássonar; móðir Knúts var Ríkiza ¹⁾, dóttir Búrizlafs Vindakonúngs. Ólafr hét son Haralds kesju; móðir hans var Ragnhildr, dóttir Magnúss berfætts Noregs konúngs. Þetta voro allt úngir menn ok efniligir; en fyrir sakir úvinsælda ²⁾ Nikuláss konúngs ok svá Eiríks eymuna, þá voru menn úfúsir at þjóna þeirra afkvæmi; var þat flestra manna mál ok vill, at taka Valdimar Knútsson til konúngs, fyrir sakir vinsældar föður hans, en með því at hann var úngr, þá var þat gjört með ráði móður hans ok annarra vina þeirra, at Eiríkr lamb var til konúngs tekinn, skyldi hann varðveita ríki honum til handa, þar til er hann kynni sjálfr fyrir at sjá. Eiríkr lamb var vitr maðr ok vinsæll af Dönnum, hann var kallaðr Eiríkr hinn spaki.

105. Özur erkibiskup í Lundi andaðist einum vetri eptir fall Eiríks eymuna, hann var mörgum mönnum harmdauði, þá hafði hann erkibiskup verið 14. ³⁾ vetr ok 20. Áskell hét bróðurson Özurar, hann var þarnæst erkibiskup í Danmörk; hann var ok ríkr höfðingi ok vitr maðr, ok sat lengi at stóli sínum í Danmörk.

106. Ólafr, son Haralds kesju, hófst til ríkis í móti Eiríki hinum spaka, á hinu fyrsta ári

¹⁾ Ríkessa, *T. M.*
S. 17.

²⁾ óvildar, *C. S. F.*

³⁾ 17, *C.*

ríkis Eiríks, ok á hinu 3ja ári áttu þeir Eiríkr kon-
 úngr ok Ólafr 8 orrostur, ok 3 á einum vetri ¹⁾,
 ok hafði Eiríkr sigr í öllum. Þeir voru 3 vetr
 höfðingjar í Danmörk báðir; en á enu 4da ²⁾
 ári áttu þeir enn orrostu, ok í þeirri orrostu
 féll Ólafr, son Haralds kesju. Eptir fall Ólafs
 Haraldssonar kesju reð Eiríkr enn spaki einn
 ríki í Danmörk með konúngsnafni; hann var
 ríkr konúngr innanlands ok friðsamr, hófust þá
 ok öngir höfðingjar í móti honum til ríkis. Hann
 sat löngum í Lundi, ok þann stað efldi hann mjök,
 svá at á hans dögum var engi annarr ríkari í
 allri Danmörku; hann lét gjöra steinmúr um
 staðinn, svá at hann var einum múr ³⁾ allr utan
 luktr; hefir þat þar lengi síðan haldizt. Eiríkr
 enn spaki var 8 vetr konúngr at Danmörk.
 Hann skildi sik sjálfr frá ríki, ok fór í klaustr,
 ok andaðist múnkr í Óðinsey, ok var mönnum
 mjök harmdauði.

Upphaf Sveins Eiríkssonar.

107, Sveinn, son Eiríks konúngs eymuna,
 var til konúngs tekinn á Skáni eptir Eirík kon-
 úng enn spaka; en Jótar tóku til konúngs Knút,
 son Magnúss ens sterka Nikulássonar. Valda-
 marr Knútsson var þá 17 vetra gamall, hann var
 æðlingr ⁴⁾; hann var meir snúinn til vináttu
 við Svein konúng enn Knút konúng, þvíat
 Magnús, faðir Knúts, hafði svikit enn heilaga

¹⁾ máskè rittara degi.

²⁾ 9da, C.

³⁾ borgarvegg,

C. ⁴⁾ æðlingr, C. S. F.

Knút lávarð, föður Valdimars. Þeir Sveinn kon-
 ungr ok Knútr konungr áttu mikinn ófrið sín á
 milli; þeir áttu ena fyrstu orrostu við Slánga-
 þorp ¹⁾, ok hafði Sveinn konungr sigr í þeim
 bardaga, en Knútr konungr flýði til Jótlands.

Frd konungum.

108. Í þenna tíma var unnin Jórsalaborg
 af heiðnum mönnum, ok komu þá sendiboð af
 Evgenío páfa, at menn skyldu krossast til Jór-
 salaferðar, ok berjast við heiðna menn; ok í þeirri
 ferð varð Konráðr keisari. En er þessi tíðendi
 komu til Danmerkr, þá vildi hvártveggi kon-
 únganna vera í þeirri ferð, þvíat svá hafði páf-
 inn fyrir mælt, ok heitit því af guðs hálfu, at
 hverr maðr skyldi laus af öllum sínum syndum,
 þeim er hann hafði til skripta borit, hvat sem
 hann hafði hendt, þegar hann var krossaðr til
 útferðar, ok fyrri skyldi önd hans í himinríki,
 enn [blóð hans ²⁾] væri kaldt á jörðu, ef hann
 létist í þeirri ferð. Konúngarnir mæltu nú til
 sætta á milli sín með enna beztu manna ráði,
 ok settu þeir gisla milli sín til trúnaðar; setti
 Sveinn konungr Ólaf glugg, en Knútr konungr
 Nikulás skata ³⁾; ok fara síðan báðir konúng-
 arnir til Dubbin ⁴⁾, ok kom Knútr konungr fyrri
 með sinn her í Vizmar höfn, en Sveinn konungr
 kom með Fjónbúum ok Sjólendíngum ok Hal-
 lendíngum ok Skanúngum. Þar komu til þeirra

¹⁾ Stángaþorp, S. ²⁾ líkaminn, S. C. F. ³⁾ skara, C.

⁴⁾ Dúbin, F. Dubrin, S.

Suðrmenn, þeir er berjast vildu við heiðna menn fyrir guðs sakir. Sveinn konúgr hafði týnt skipi sínu einu ok öllu því sem á var, bæði mönnum ok fè; þá bauð Knútr konúgr at gefa honum annat skip með öllum reiða, utan menn. Sveinn konúgr vildi þat eigi þiggja, ok raufst þá útferðin konúnganna, fóru þeir þá heim, þvíat hvargi vildi svá frá fara ríkinu, at annarr væri eptir, ok gengu þá aptr gislarnir. Sveinn konúgr var þá á Skáni, en Knútr konúgr fór af Jótlandi til Sjólands. Þá er Sveinn konúgr var á Skáni, tók hann Áskel erkibiskup með valdi, ok hafði í gislíngum um stund. En er Sveinn konúgr spurði, at Knútr konúgr var kominn til Sjólands með her, þá flutti hann her af Skáni til Sjólands í móti Knúti konúngi, ok fundust þeir við Þorsteinsþorp, ok börðust þar, ok fékk Sveinn konúgr sigr, en Knútr konúgr flýði til Jótlands. Valdimarr Knútsson var öðlingr, sem fyrr var sagt, ok hafði ríki á Jótlandi, hann kom til liðs með Sveini konúngi, ok kom hann eptir orrostu. Síðan fór Sveinn konúgr eptir Knúti konúngi til Fjóns, ok bauð honum sættir; en er hann kom til Óðinseyjar, þá andaðist þar ¹⁾ ráðgjafi hans, föðurbróðir Absalons, er síðan var erkibiskup; hvarf Sveinn konúgr þá aptr fyrir þær sakir, ok var þann vetr kyrr í Sjólandi. Eptir þat kom Rípa-Ulfr til ráðuneytis við Svein konúng ok þéttleifr

¹⁾ *Uklíga Ebblí.*

Eðlarson ok Yngvarr kveisa, ok óx mjök óvinsæld hans við þat. Svá sögðu Danir, at Eiríkr konúgr eymuni heitaðist at gjöra Dönum allt hið illa, en Sveinn konúgr son hans létigjöra; hann kölluðu Danir Svein sviðanda, þvíat hann var við allt fólk harðr ok grimmr. Hann ræð Plóg svartu föðurbana sinn, en Yngvarr kveisa drap hann. Þenna tíma kom Einar prestur Skúlason til Danmerkr, hann orti kvæði um Svein konúgr, ok fékk engi laun fyrir, þá kvað Einar vísu þessa:

Ekki hlaut af ítrum
 Einar gjafa ¹⁾ Sveini,
 öld lofar öðlings mildi
 æðru stygs ²⁾, fyrir kvæði;
 danskr harri metr dýrra,
 dugir miðlung ³⁾ þat, fiðlur,
 ræðr fyrir ræsis auði
 Rípa-Ulfr, ok pípur.

Þá er Sveinn konúgr hafði verit um vetrinn á Sjólandi, sem fyrr var sagt, þá bauð hann her út um vârit, ok fór til Jótlands á hendr Knúti konúgi. Valdimarr var þá með Sveini konúgi. Knútr konúgr var þá í Heiðabæ, ok safnaði liði um Jótland, þegar hann frétti til Sveins konúgs; þeir liittust við Vebjörg, ok varð þar orrosta, ok fengu þeir Sveinn konúgr sigr ok Valdimarr, en Knútr konúgr flýði til Álaborgar, ok þaðan

¹⁾ gjafir af, C. S. V. ²⁾ styrks, C. S. V. ³⁾ undlaun
 C. miðlaun, S. V.

norðr í Noreg til Konungahellu, ok þaðan fór hann upp í Ljóðhús. Hann fann í Gautlandi Sörkvi Kolsson ¹⁾ mág sinn, hann átti Rikizu, móður Knúts konungs, ok beiddi hann liðsafla Sörkvir konúgr bauðat fá honum ríki í Svíþjóðu. Þat er hanu mætti vel halda sik við; en hann kveðst mundu taka þat ríki, er Knútr konúgr átti í Danmörku; en Knútr konúgr vildi þat eigi. Síðan fór Knútr konúgr austr í Garðarski, ok þaðan austan; hann fór þá suðr í Rauðstokk ²⁾ til móðurbræðra sinna, ok vildu þeir eigi at hann væri þar, þvíat þeir ætluðu at hann mundi vilja hafa ríkit undan þeim. Síðan fór Knútr konúgr suðr í Brimar ³⁾ á fund Harðvígs erkibiskups, en hann fylgði honum í Brúnsvík á fund Heinreks hertoga, sonar Konráðs ⁴⁾ keisara, ok tók han við Knúti konúngi; þá var Konráðr keisari andaðr, en Friðrekr var þá keisari. Knútr konúgr eflidist at liði í Saxlandi, ok fór með Suðrmanna her til Jótlands. En er Sveinn konúgr spurði þat ok þeir Ulfr, at Knútr konúgr var kominn til Jótlands, þá söfnuðu þeir her í móti, ok hittust við Geitsbekk ⁵⁾; þar var mýrlendt, er þeir fundust, ok máttu þeir eigi nást til. Þar var Valdímar kunnigt, ok vissi hann vað eitt, ok reið þartil; þá runnu í móti honum 4 Suðrmenn, ok lögðu til hans allir senn; hestrinn viknaði við, er þeir lögðu tveir framan í brjóstit, þá lögðu

1) Karlsson, K. 2) Rauðstork, F. Roðstokk, C. 3) Brúnsvík, S. F. C. 4) Konráðs, C. 5) Getzbekk, C.

aðrir tveir í mót aptan í lendina, ok réttist þá upp hestrinn; þá komu at menn Valdimars ok svâ fleiri Suðrmenn; þá hjó Valdimarr til Fólkráðs greifa, svâ at hann fèll af hestinum; komu þá til menn Valdimars, ok drápu greifann. Eptir þat varð hörð orrosta ok eigi löng, áðr Knútr konúngr flýði, en þeir Sveinn konúngr ok Valdimarr fengu sigr. Knútr konúngr for þá aprt enn til Saxlands, ok dvaldist þar litla hríð, þá fór hann til Fríslands, ok gaf þar hverjum manni hálfá örtug vegna af því gjaldi, er þeir áttu at gjalda konúnginum í Danmörk, til þess at þeir hældi hann þar í móti Sveini konúngi, ok því jáðu þeir honum, ok gjörðu þar borg mikla við á, þá er Mildin ¹⁾ heitir, ok kölluðu hana Mildinborg. En er Sveinn konúngr spurði þetta, dró hann þegar her saman, ok fór til Heiðabæjar, hann hafði skipalið, ok dró þar skipin fra Slètti yfir til Hýlíngrstaða ²⁾ á Fríslandi; varð þar orrosta mikil, áðr hann fengi unnit Mildinborg; þar varð svâ mikit mannfall, at menn gengu þurrum fótum yfir ána Mildin á mannaþúfum. Sveinn konúngr fèkk þar sigr, en Knútr konúngr flýði þá enn suðr í Saxland til Heinreks hertuga af Brúnsvík, ok dvaldist þar um stund.

Frá keisara ok Sveini konúngi.

109. Í þenna tíma sendi Friðrekr keisari Sveini konúngi orð, ok bauð honum til sín með vináttu. En er Sveinn konúngr kom til keisar-

¹⁾ Mild, C.

²⁾ Hilmíngstaða, S. V.

ans, þá rauf keisarinn trú sína við Svein kon-
 úng, ok neyddi hann til at gjörast sèr handgeng-
 inn. Þá kom þar til keisarans Heinrekr her-
 tugi ok Knútr konúgr; þá gjörðu þeir keisar-
 inn ok hertuginn sætt með þeim Sveini kon-
 úngi ok Knúti konúngi, ok skyldi Knútr kon-
 úngr vera undirmaðr Sveins konúngs, ok hafa
 Sjóland til forráða. Þá bað Sveinn konúgr, at
 Valdimarr skyldi ganga í trúnað fyrir hann, at
 þessi sætt hældist, þvíat Knútr konúgr hirði
 ekki, hverju Sveinn konúgr hét, ok kallaði hann
 ekki efna mundu, þat er hann hét, ok vildi kon-
 úngr eigi sættast, nema Valdimarr gengi í trúnað
 þenna fyrir Svein konúng. Þá mælti Valdimarr:
 eigi vilda ek, at þú beiddir mik þessa, frændi!
 þvíat ek em eigi vinr Knúts konúngs; en þó ef
 þú heldr eigi þá sætt, er ek em viðbundinn, þá
 mun mèr mislíka, em ek þá ok þegar skildir
 við þín mál. Sveinn konúgr bað hann ganga
 í trú fyrir sik, ok sagðist allvel mundu sættina
 halda, en kvað hann at heimilu skyldu skiljast
 við sín mál, ef hann ryfi sættina. Síðan varð
 þat at lyktum, at Valdimarr gekk í trúna með
 Sveini konúngi, ok fóru síðan heim til Danmerkr.
 En er þeir komu heim, þá rauf Sveinn konúgr
 þegar sætt við Knút konúng, ok kallaði sína
 eign öll þau konúngsbú, er voru í Sjólandi. Þá
 krafði Knútr konúgr Valdimar sínfiar trúar, at
 þat hældist, er mælt var. Valdimar bað Svein
 konúng gjöra svà vel, at hann hældi sætt þá, er

hann var í bundinn við Knút konúng; en Sveinn konúngur kvað þá sætt eigi mega haldast, ok bað at þeir skyldu þá gjöra aðra sætt, ok þat var gjört. Þá fèkk Knútr konúngur Apa ¹⁾ sýslu á Jótlandi ok 6 hëruð ²⁾ í Sjólandi, ok 6 hëruð á Skáni; en Valdimar gekk þá enn í trú fyrir Svein konúng, þvíat Knútr konúngur kvað þessa sætt eigi mundu betr haldna af stundu enn ena fyrri. Sveinn konúngur bað þá enn Valdimar íbindast, ok kallaðist þessa sætt mundu halda, er við hans samþykki var gjör, en kvaðst mjök nauðugr hafa verit at játa öllu því, er keisarinn vildi vera láta: þá er ek stóð fyrir knjáin honum. Gekk þá enn við þat saman sætt þeirra um síðir, at Valdimar skyldi skildr við Svein konúng, ef hann ryfi enn þessa sætt. Þessi sættarfundr var í Vebjörgum. Eptir þetta gipti Knútr konúngur Valdimar ³⁾ Súffíu ⁴⁾ systur sína sam-mædda, hún var dóttir Valadars ⁵⁾ konúnga af Polína ⁶⁾ landi; hërmeð gaf Knútr konúngur Valdimar þriðjung af allri sinni eign til vináttu ok heilla sátta. Kristofórus hèt son Valdimars, hann var frilluson; Tófa hèt móðir hans.

Frá Sveini konúngi.

110. Sveinn konúngur bauð út leiðangri enn næsta vetr eptir sætt þeirra Knúts konúnga ok Valdimars, ok vildi herja í Svíaríki. Hann

¹⁾ apte, S. V.
b. v. S.

²⁾ bú, S. V. C.

⁴⁾ Sophía, C.

³⁾ Knútssyni,

⁵⁾ Valadraugs, S.

Valadraugs, C.

⁶⁾ Pólónía, C.

sendi boð þeim Knúti konungi ok Valdimar, at þeir færi með honum, en þeir vildu eigi fara, þvíat Sörkvir konúgr átti Rikizu, móður þeirra Knúts konungs ok Súffiu. Síðan fór Sveinn konúgr til Svíþjóðar, ok vann þat ríki af Svíakonungs veldi, er heitir Verandi, þat eru 5 hëruð, en eitt biskupsríki; í því biskupsríki eru [6 kirkjur ens 6ta tigar ¹). Ok annat ríki vann hann, þat er Finneiði heitir, þat eru 3 hëruð, er svá heita: Austbú, Suðrbú, Vestbú; þessi ríki ok hëruð liggja næst Danakonungs veldi. Í þeirri ferð var dæpinn Nikulás dotta ²). Síðan fór Sveinn konúgr heim, en menn hans voru eptir í Hallandi í Farðhúsum, ok voru þar höfðingjar fyrir þeir Karl ok Knútr. En er þeir Gautar spurðu þetta, þá foru þeir ok tóku hús á þeim, ok drápu þegar kertissveinana, þá er útkomust; síðan voru menn þar handteknir; þá hjuggu þeir Gautar vök á ísi, ok söktu þeim þar í; en friðr hëlzt enn þann vetr með þeim Sveini konungi ok Knúti konungi. En at sumri fóru þeir Knútr konúgr ok Valdimar með skipaliði til Sjólands, ok láu við Sundbý ³); en Sveinn konúgr var þá í Róiskeldu, ok líkaði honum eigi ferð þeirra, þvíat hann var fáliðr fyrir; en þeir fóru at öllu sem spakligast, ok gjörðu sik til einskis ófriðar líkliga. Þá sendi Sveinn konúgr menn til þeirra, ok var

¹) 10 tígu kirkna, S. V. C. ²) detta, S. V. C. ³) Sundbú, S. V. C.

komit á stefnulagi, at þeir skyldu finnast. Reið Sveinn konúgr þá út til þeirra, ok festi þá enn trú sína ok sætt, þá sem fyrr hafði verit, ok skildust sáttir. Fóru þeir Knútr konúgr þann sama dag til Jótlands, en Sveinn konúgr fór aprt til Róiskeldu. Um morguninn eptir barðist Sveinn konúgr við Vindr við Kálflunda, ok fékk sigr, ok drap margá menn. En stóð sættin enn þat ár með þeim Sveini konúngi ok Knúti konúngi. Svein konúng ángraði þat mjök, at þeir Knútr konúgr ok Valdimar voru svâ vel sáttir, ok töluðu þeir Þettleifr Eðlarson ok Rípa-Ulfr þat jafnan fyrir Sveini konúngi, at hann leitaði nokkurra bragða í, at taka þá báða senn af lífi með nokkurum svikræðum, ef hann fengi eigi náð þeim öðruvís, ok kölluðu hann svâ fremi mundu stýra einn öllu Danaveldi í frelsi. Sveini konúngi féll þetta allvel í eyru. Ok eitt sinn spurði hann, at þeir voru báðir mágar í Rípum, Knútr konúgr ok Valdimar. Fór Sveinn konúgr þá skyndiliga af Skáni, ok hafði allmikil lið, en hann spurði at þeir voru fámennir fyrir, ok ætlaði nú at taka þá báða; en þeim kom njósn um ferðir hans ok fyrirætlun, ok skildust þeir. Fór Knútr konúgr þaðan til Vebjarga, en Valdimar til Heiðabæjar. En er Sveinn konúgr spurði þetta, þá vendi hann aprt sömu leið; ok þegar þeir spurðu at hann var aprt horfinn, þá buðu þeir út liði. Sveinn konúgr

safnaði ok liði í mót, þeim Skánúngum ok Sjalandsförum, er honum vildu fylgja, ok var hann þá í Róiskeldu, er þeir láu í Lýngbý í Valburs 1) héraði, ok láu þeir þar svá 7 nætr, at þeir börðust eigi. Þá skildust Skánúngar við Svein konúng; ok er hann fann þat, at þeir flýðu frá honum, þá treystist hann eigi at standa í móti þeim Knúti konúngi ok Valdimar, ok flýði í braut um nótt, ok suðr til Falstrs, ok eigi nam hann fyrr stað, enn hann kom til Landesbergs 2) til Konráðs margreifa mágs síns, ok var þar 3 mánuði.

Sætt konúnga.

111. En á þeirri stundu, er Sveinn konúngr var á brottu, þá lét Valdimar taka sik til konúngs, ok voru allir til þess búnir, þvíat hann var allvinsæll maðr. Þeir létu þá vígja sik báðir senn til konúnga, Valdimar ok Knútr konúngr mágr hans. Ok á þeirri stundu heimti Knútr konúngr festarmey sína ofan af Svíþjóðu, dóttur Sörkvis konúngs. En meðan Knútr konúngr var uppi í Svíþjóð, þá kom Sveinn konúngr í Danmörk ok Heinrekr hertugi, ok voru 14 nætr í landinu; þeir komu svá framarla í landit til Sumarstaða á Jótlandi. En er þat spurði Valdimarr konúngr, þá fór hann með þat fólk, er hann fèkk í Sjólandi, ok kom til Fjóns, ok fór yfir Fjón til Meðalfararsunds, en þar var illa fært yfir sunðið fyrir ísum, ok

1) Valbýs, S. Valbýrs, C.

2) Esbergs, C.

komst hann á báti yfir með 18ða mann, ok fór hann þegar norðr á Jótland, ok safnaði liði. Sveinn konúgr ok Heinrekn hertugi fengu frètt til hans, ok vildu eigi biða hans, ok flýðu, ok fóru þat 2 daga aptr, er þeir höfðu 14 ¹⁾ daga þángat farit. En er Valdimar konúgr spurði þat, lét hann lið sitt heim fara, en hann dvaldist á Jótlandi um vetrinn, ok beið svá Knútskonúngs. En er Sveinn konúgr hafði skamma hrið verit á Saxlandi, þá leiddist honum þat, ok fór hann þaðan til Vindlands, ok gaf Vindum fè til þess, at þeir flytti hann til Fjóns. En er þeir Knútr konúgr ok Valdimar spurðu þat, þá buðu þeir þegar út leiðángri ok hældu til Fjóns. Fjónbúar flýðu frá Sveini konúngi, ok vildu eigi fylgja honum, ok fóru þegar til þeirra Knútskonúngs ok Valdimars með öllu fè sínu ok konum ok börnum, þvíat áðr höfðu allir nauðgir geingit undir Svein konúng. Sá þá Sveinn konúgr öngan sinn kost vænna, enn at leita sætta við þá konúngana, ok sendi hann þá menn til þeirra, ok beiddist griða til tals ok sætta umleitanar. Varð þá komit á stefnulagi með þeim; á þeirri stefnu bað Sveinn konúgr, at Valdimar konúgr skyldi einn gjöra með þeim, þannig sem hann vildi, ok kvaðst því skyldu vel una, sem hann vildi vera láta, ok kveðst góðs eina at honum vænta, ok bað hann skipta landinu með þeim, sem honum likaði. En Valdimar konúgr kveðst

¹⁾ 12, S. V. C.

vildu eiga ráð um þetta við ena vitrustu menn ok ena beztu, er til væri í landinu, en hann læzt ekki mundu svá skjótt grípa á slíku, en það Sveinn konúngur bíða á meðan á Falstr. Sveinn konúngur spurði, hvert ráð gjöra skyldi fyrir lidi hans meðan, kveðst eigi mega fæða fólkið á svá litlu landi, ok bauð þeim konúngunum, at þeir skyldi taka við mönnum hans, ok halda, þartil er sættin yrði samið; ok því játuðu þeir. En Sveinn konúngur hét því við guðs vitni ok manna, at hann skyldi eigi koma á braut af Falstr á þeirri stundu, fyrr enn sættin væri samið ok uppsögð milli þeirra, ok öngva menn til sín taka, fyrr enn þeir væri sáttir.

Landsskipti.

112. Nú stefndu þeir Valdimarr konúngur ok Knútr konúngur til sín öllum þeim mönnum, sem vitrastir ¹⁾ voru í Danmörk, til umráða um landskiptið. En þegar Valdimarr konúngur ok Sveinn konúngur höfðu skilit, þá sóttu þegar til Sveins konúngs allir menn hans, ok þegar hann fekk traust af þeim, ok hann þóttist hafa nokkurn afla, þá var hann ófljótari til sættarstefnu, sem mælt var, ok var Sveinn konúngur þá tregr at láta þá sætt vera, er fyrr hafði hann beitt, en þósa hann at hann mátti enn eigi annað gjöra, enn láta svá vera, sem þeir vildu, fyrir liðsafla sakir; var þat þá samit, at Valdimarr skyldi skipta með þeim landinu, ok svá kjosa,

¹⁾ mestir, C. S. V.

ok Þvífjátuðu þeir Knútr konúgr ok Sveinn konúgr. Valdimar lagði í einn hlut Jótland ok útlönd, þau er þar liggja til; þá lagði hann í annann stað Skáni ok Halland, Bleikíng ¹⁾ ok Borgundarhólm ²⁾; í þriðja stað lagði hann Sjóland ok Fjón, Erri ³⁾ ok Falstr, ok þau lönd er þar liggja til. Valdimar kaus Jótland ⁴⁾, en Sveinn konúgr hlaut Skáni ok þau lönd, er þar voru tilnefnd; en Knútr konúgr hlaut Sjóland ⁵⁾ ok Fjón; ok þótti öllum Valdimarr konúgr sýna enn mikinn drengskap við Svein konúng í þessari sættargjörð, þvíat mönnum þótti Sveinn konúgr hafa fyrirgjört landi ok láði. Síðan lögðu þeir Valdimar konúgr ok Knútr konúgr saman sín lönd; en þeir svörðu allir konúngarnir við guð ok allan helgan dóm, at þessi sætt skyldi haldast, ok sá skyldi í banni af pávanum ok öllum biskupum ok lærðum mönnum, er þessa sætt ryfi.

Sett grið með konúgunum.

113. Eptir þessa sætt konúnganna bauð Knútr konúgr Sveini konúngi heim með sér til Róiskeldu, ok Sveinn konúgr þá heimboðit, ok mæltu þeir konúngarnir allir með sér til ens bezta vinfengis. Þeir Valdimarr konúgr ok Knútr konúgr riðu fyrir báðir, ok bjöggu veizluna í móti Sveini konúngi; en svá var mælt, at þeir skyldu ríða í móti Sveini

¹⁾ Bleikíng, S. F. C. ²⁾ Borghólm, S. F. C. ³⁾ Eiri, S. F. C. ⁴⁾ Sjóland, C. ⁵⁾ Jótland, C.

konungi til Hringstaða, ok skyldu þeir þar finnast allir konungarnir; ok nú mælti Valdimarr konúgr til Knúts konúgs, at þeir mundu ríða í móti Sveini konungi, ok bjóða honum til veizlunnar, er fyrir var búin. Knútr konúgr svaraði ok kvað þat eigi sitt ráð, at þeir færi báðir á fund Sveins konúgs, svá at hann ætti vald á þeim, ok sagði at honum var grunr enn á, hversu trúr Sveinn konúgr mundi vera: eru þeir nú ok þar með honum ráðgjafar hans, er jafnan fýsa hann ens verra, Þéttleifr Eðlarson ok Rípa-Ulfr ok Ýngvar kvésa ¹⁾, ok vilda ek lítinn trúnað eiga undir honum, ætla ek at honum líki sættin illa, ok muni hann eigi halda þessa betr enn þær, sem hann hefir fyrrum rofit. Gef ek þat ráð til, segir Knútr konúgr, at þú riðir í mót honum, ok menn með þér, en ek mun [ríða til meðan ²⁾], ok halda saman liði til varúðar ³⁾, ok vænti ek at þá hlýði, at eigi muni Sveinn konúgr því treystast, at taka annann okkarn svá at lífi, at annarr sè eptir til hefnda; mun hann heldr hins á leita at ná okkur báðum senn. Valdimarr svaraði: eigi mun Sveinn konúgr frændi svá vandr maðr vilja vera, at búa um nein svikræði við okkr, ok gremja svá guð at sèr ok alla góða menn, ok mun hann at vísu vel halda þessa sætt, ok svíkja öngan mann í gríðum þessum ok swardögum,

¹⁾ kveisa, C.
veizlu, C.

²⁾ reiða til. boxðs á meðan, C.

³⁾ varð-

sem yfirstanda; en þó skulu þér þessu ráða, mágr! sem yðr líkar; ok svá gjörðu þeir, at Valdimarr konúgr reið í móti Sveini konúngi; ok er hann kom til Hringstaða, var Sveinn konúgr þar fyrir; ok hafði fjölmenni mikit, voru hans menn allir brynjaðir ok svá járnaðir, sem á eina ísmöl sæi; hafði Sveinn konúgr gjört ráð sitt, ok ætlaði at drepa þá báða, ef hvártveggi hefði komit. Ok er Valdimarr sá, hversu fyrir var búit, þá kom honum í hug, at Knútr konúgr mundi eigi þessu fjærri getit hafa, bað menn sína þá ríða at fram djarfliga, ok láta ekki finna ótta á sér. Ok er þeir fundust, spurði Valdimarr, hví þeir væri svá brynjaðir. Sveinn konúgr sagði, at hann hefði spurt, at þeir Knútr konúgr vildi eigi um heilt búa við hann: eðr hví er hann nú eigi hér? Vilda ek ok svá gæta lífs míns ok minna manna, ef þér byggid um [nokkurn skoll 1) við oss. Valdimarr svaraði: eigi munum vér svíkja þik, frændi! en gæti hverr sín, at hverr búi um heilt við annann, þvíat miklu heldr vil ek láta lífinitt enn rjúfa svardaga mína, slíka sem viðliggja, ok vér bundum með oss. Sveinn konúgr kvað svá vera mundu, kveðst ok ekki öðru vildu trúa, þótt honum hefði annat sagt verit. Síðan riðu þeir til Róiskeldu báðir, er Knútr konúgr var þar fyrir, ok var þar veizla en virðuligsta, ok veru þeir allir konúngarnir um nóttina í góðum

1) nokkur svik, C.

fagnaði, ok var þá eð blíðasta með þeim. Sveinn konúgr hafði þángat fjölmenni mikit, ok voru þeir þar þá allir ráðgjafar hans.

Frá svikum.

114. Annann dag eptir drukku þeir allir konúgarnir í einu herbergi, ok voru kátir. Menn Sveins konúgs höfðu torg ok skemtan, ok leika úti hjá herbergjunum, ok drifu menn þángat til or herbergjunum, er áleið daginn, ok þótti mönnum þat kátara, enn at sitja einart við drykkinn; var þá fátt manna í herberginu, nema þeir konúgarnir; þá komu þar inn menn Sveins konúgs, Þéttleifr Eðlarsson ok nokkurir menn aðrir, ok báknuðu ¹⁾ til Sveins konúgs. Hann stóð upp í móti þeim, ok töl-uðust þeir við litla hrið ok þó leyniliga; síðan gekk Sveinn konúgr út með þeim, hann gekk í liús eitt, ok byrgði sik þar, en Þéttleifr ok Tóli Hemíngsson ²⁾ ok Ýngvar kveisa ok aðrir virktamenn Sveins konúgs snëru þá aptr til herbergissins, þar er þeir Valdimarr konúgr sácu fyrir ok Knútr konúgr. Valdimarr konúgr læk at skáktafli við annann mann, en Knútr konúgr sat í pallinum hjá honum; ok er þeir Þéttleifr gengu í dyrnar, laut Knútr konúgr til Valdimars konúgs, ok kysti hann. Valdimarr konúgr sá eigi af taflinu, ok spurði: hvi ertu nú svâ blíðr, mágr! Knútr konúgr svaraði: vita muntu þat brátt. Sveins menn þustu

¹⁾ vönkuðu, C.

²⁾ Hemíngssynir, S.

Þá inn hverr at öðrum ok allir alvâpnaðir, þeir brugðu þegar sverðunum. En er Valdimarr konúgr sá þat, hljóp hann upp, ok vafði skikkjunni um hönd sèr, er hann hafði yfir sèr, þvíat þeir voru vâpnlausir inni, þvíat engi vissi ófriðar vâ. Valdimarr konúgr hljóp upp ok fram á gólfit fyrst allra manna sinna; hann stiklaði svâ hart upp á Þèttleif, at þeir féllu báðir utar fyrir dyrnar; þá hjó Tóli Hemíngsson til Valdimars konúngs, ok kom þat högg á lærit, ok var þat svöðusár ok ekki hættligt; hann varð ok sár á þumalfíngri. Ok er menn Valdimars konúngs sá, at hann var fallinn, þá lögðust þeir á hann ofan, ok voru þar saxaðir, en Valdimarr konúgr komst við þetta undan. Þá komst Þèttleifr á fætr, ok hjó þegar öfgri hendi til Knúts konúngs, ok varð þat högg svâ mikit, at hann klauf allt höfuðit til háls, ok var þat hans banasár. Annarr maðr veitti ok Knúti konúngi áverka, sá er Hjálmsviðarr ¹⁾ hèt. Knútr konúgr féll í einn skorstein; segja Danir hann helgan.

115. En Absalon, er síðan var erkibiskup, hafði eigi verit í herberginu, þá er þessi tíðindi urðu, en hann var maðr Valdimars konúngs, ok honum kærast allra manna. Absalon var allra manna hvatastr ok vâpndjarfastr. En er þessi tíðindi spurðust, þá leitaði hverr sèr hælís þángat, sem vænast þótti, þeirra manna,

¹⁾ Hjálmsviðr, S. Hjálmsviðar, C.

er verit höfðu með þeim konúngunum, þvíat þat var fyrst ætlan manna, at konúngarnir hefðu látizt. Absalon vildi eigi undan leita, þvíat hann hugði at Valdimar konúgr væri fallinn, en hann vildi eigi við hann skilja; hann gekk þá inn í herbergið, voru þeir Þéttleifr þá í brottu, ok vildi hann vita, ef hann fyndi nokkut konúnginn Valdimar annadhvært lífs eða dauðan, en Valdimar konúgr var þá í brottu; hann tók þá skinn sín, er hann hafði á herðum sér, ok lagði undir höfuð Knúti konúgi, þar sem hann lá á gólfinu, ok spurði ef konúgr væri lífvænn, ok sagði at hann mátti þá undan komast, en hann mátti þá ekki mæla, ok andaðist í knjám honum. Konstantín hét einn ríkr maðr af liði þeirra Valdimars konúgs ok Knúts konúgs, hann var þar inni í herberginu, hann bað Absalon hjálpa sér, ef hann mætti. Absalon svarar: hvat má ek þèr hjálpa meir enn þú mèr? Þá bað Absalon Konstantín gánga til þeirra dyranna, er ekki var fólkít fyrir úti, ok skoltu við nú gánga út jafnsnemma. Svá gjörðu þeir, ok gekk Absalon þar út, sem flestir voru menn fyrir Sveins konúgs, ok stóðu allir með brugðnum sverðum fyrir dyrunum, ok ætluðu at drepa hann; en Asley ¹⁾ frændi hans var þar úti fyrir, ok er hann kendi hann, þá mælti hann, at jafnskjótt sem nokkurir gjörði honum grand, kveðst hann þann skyldu höggva;

¹⁾ Asgeir, S. F. Asleyr, C.

Hann var maðr Sveins konúngs, ok komst Absalon í brót við þetta. Þeir þèttlèifr þektu, er Konstantín hljóp út, ok þeir fóru þegar eptir honum, ok drápu hann. Pètr þenja hét sá maðr, er at mestu liði kom Valdimar konúngi eptir líflát Knúts konúngs, hann fékk þeim hesta, ok riðu þeir til Ramsjóvar ¹⁾, ok var Absalon þar fyrir ok Pètr mágr hans, ok varð þar enn mesti fagnafundr; riðu þeir þaðan allir samt til Búaþorps, ok fundu þar enn nokkura sína menn; þaðan riðu þeir til Freysmosa ²⁾, þar kom í móti þeim Ásbjörn snara, bróðir Absalons, ok tók hann allvel við þeim, ok bauð þeim styrk slíkan, sem hann mátti veita þeim; hann fékk þeim skip at Víkingavöðum, ok fóru þeir þar yfir sundit, ok fengu allmikinn storm, ok komust þó með heilu til lands; en þat sama kveld fórust 600 Vindaskipa við Jóluhólma ³⁾.

Frá Valdimari konúngi.

116. Valdimarr konúngr var nú kominn til Jótlands, ok kærði sín vandræði á Vebjarga þingi, ok þat morð, er Sveinn konúngr hafði gjört á Knúti konúngi; hann sýndi þar ok sár sín, at honum var slíkr kostur ætlaðr, ef eigi hefði guð bannat; hann krafði sér liðs, ok tjáði mönnum, hver nauðsyn honum var á höndum; en allr lýðr hljóp upp með kalli, ok sögðust

1) Bramsjóvar, S. V. Hramsjóvar, C.

2) Þreysmosa, C.

3) Jólhólma, C.

allir honum fylgja vilja, ok töldu þetta eð versta verk, sem var, er Sveinn konúgr hafði vinna látit. Síðan bauð Valdimarr konúgr út leið-ángri, ok hafði mikit lið; hann lét þá skipin, ok safnaði þá liði á landi. Sveinn konúgr fór þá til Vebjarga, ok bað sèr þar liðs, ok ætlaði hann át taka þar Valdimarr konúg höndum, en hann var þá í Randárósi, ok beið þar liðs síns. Þá reið Ásbjörn snara eptir Sveins mönnum, er hann frètti til ferða þeirra, ok mætti þeim er undan riðu, ok tók af þeim þriggja manna vâpn, en drengirnir komust undan, ok fundu Svein konúg við Kornúngar ¹⁾, ok sögðu honum lát sitt, ok kölluðust eltir hafa verit, ok komizt nauðuliga undan. Konúgr lét illa yfir því, ok dvaldist þar þá nótt, ok ámælti mjök mönnum sínum, sagði at þeir þyrði öngra skamma at reka, þótt þeir væri barðir eða eltir, ok kveðst þar vânda menn á mat ala, er þeir vâru. Ásbjörn snara reið á fund Valdimars konúgs, ok sagði honum at Sveinn konúgr lá við Kornúng ²⁾. Valdimarr konúgr fór þá yfir Randáróssbrú, ok vildi þá enn eigi berjast, þvíat hann beið þá enn liðs þess, er honum var vân til sín. En er Sveinn konúgr kom til Randáróss, þá hafði Valdimarr konúgr látit skjóta af brúnni, ok mátti þá eigi yfir ána komast, ok varð því ekki af orrostunni.

¹⁾ Kornveg, S. V. Kornúng, C.

²⁾ Kornveg, S. V.

117. Þetta eð sama haust eptir Mikjálsmessu ¹⁾ kom Valdimarr konúgr liði sínu þar sem heitir Graðarheiðr ²⁾, þat er skamt suðr frá Vebjörgum; vissi hann þá at Sveins konúgs var þángat vån með miklu herliði, ok brátt mundi fundr þeirra verða með einhverju móti; hafði þá hvártveggi frítt lið ok mikit. Valdimarr konúgr tók þeim orrostustað, ok skutu ³⁾ þar landtjöldum sínum; eptir þat snæddu menn ok hvíldu sik, ok lagðist Valdimarr konúgr til svefns, ok er hann var sofnaðr, dreymdi hann, at hann þóttist sjá enn helga Knút lávarð föður sinn; ok mælti við hann: hær liggr þú, son minn! sagði hann, ok ert mjök óttafullr um skipti ykkar Sveins konúgs, hverri veg fara munu; ver hraustr enn, sagði hann, þvíat þú hefir góð málefni í ykkrum deilum; hygg at nú vandliga, hvat ek segi þær, son minn! þvíat þetta er ekki fals, er fyrir þik ber: þá er þú vaknar, muntu sjá hvar hrafn einn flýgr, ok þat skaltu vandliga hugsa, hvar hann sezt, þvíat þar skaltu skipa fylking þína, sem hrafninn nœmr stað, ok mun guð þær sigr gefa.

118. Eptir þetta vaknar Valdimarr konúgr, ok stóð upp, ok hugsaði draum sinn; hann sá hvar hrafn einn flaug, svá sem honum hafði verit tilvísat. Síðan skipaði Valdimarr konúgr

¹⁾ Michaelismessu, C.
S. V. alstaðar.

²⁾ Grandar heiðr, C. Grúndarheiðr

³⁾ þannig C. slúngu, M. K.

þar hermönnum sínum, ok setti þar fylkíng, ok bjóst til orrostu. Þá sá þeir ok, hvar fór lið Sveins konúngs, hann hafði þá ok mikit lið, ok sótti þángat á heiðina til þeirra, ok fylkti hann ok sínu liði. Rípa-Ulfr bar merki fyrir Sveini konúngi; ok er þeir voru búnir til bardaga, þá æptu hváirtveggju heróp; eptir þat gengu saman fylkíngar, ok tókst þar bardagi, ok varð hörð orrosta ok laung; var þat lengi at ósýnt var, hvárir sigr mundi fá. Valdimarr konúngr var á hesti, ok barðist alldjarfliga; hann reið þar at með mikla sveit manna, er fyrir var merki Sveins konúngs, ok varð þar allhörð orrosta, áðr Rípa-Ulfr fèll, ok merkit varð niðr-höggvit. Eptir þat kom flótti í lið Sveins konúngs, en fjöldi fèll þar á vígvellinum. Sveinn konúngr reið undan, ok skipti búningi við klerk einn, ok fèkk honum hestinn ok vâpnin, ok bað hann ríða undan, sem mætti hann, ok hestrinn gæti farit, en konúngrinn dvaldist eptir, ok varð fánginn í runni einum. Pètr þenjakendi hann, ok mælti: hví fari þer nú svâ lógt, herra? Þá hljóp at Gvenmarr ¹⁾Ketilsson, ok drap hann, ok fèll þar Sveinn konúngr sviðandi. Í þessi orrostu fèll Ýngvar kvésa, er drepit hafði Plóg svarta. Eptir þat lét Valdimarr konúngr taka Þèttleif Eðlarson, ok brjóta í hjóli. Þat sagði Atli Sveinsson, at hann sæi meiðingar manns þess, hann var þar þá í Danmörk.

¹⁾ Kveinar, C

119. Eptir orrostu þessa þá fékk Valdimarr konúgr einvald yfir öllu Danaveldi; var þat þá gjört með ráði allra landshöfðingja; hann var enn vinsælasti konúgr; þá voro 9 vetr liðnir frá andláti Eiríks konúgs ens spaka, en einn vetr frá drápi Knúts konúgs eymuna ¹⁾ Magnússonar. Í þenna tíma andaðist Özur biskup ²⁾, en Absalon, bróðir Ásbjarnar snöru, var vígðr til biskups í stað hans, þvíat Absalon var enn bezt klerkr ok vitr maðr, ok varð hann síðan hinn mesti höfðingi. Valdimarr konúgr sendi orð um allt land sitt hinn næsta vetr eptir orrostu á Graðarheiði, at leiðágr skal úti vera at vâri, ok hann ætlar at fara til Vindlands at kristna landit, ef guð vill þess auðit láta verða. Til þessar ferðar ræðust með konúginum margir höfðingjar; þar var enn fyrsti maðr Áskell ³⁾ erkibiskup ok Absalon ⁴⁾ biskup af Róiskeldu, er mestr hermaðr hefir fæddr verit einhverr í Danaveldi; þar var Kristofórus, son Valdimars konúgs; Gvenmarr ⁵⁾ Ketilsson, Pètr þenja, Ásbjörn snara, bróðir Absalons biskups, ok Íngimarr ⁶⁾. Þessi her kom allr saman undir ey þeirri, er Mön ⁷⁾ heitir suðr frá Sjólandi ⁸⁾, þar fengu þeir andviðri mikit, ok lágu því þar til þess, at eigi var meirr eptir enn 7 náttu vist öllum henum. Þá kallaði

¹⁾ *tekit af C.*

²⁾ erkibiskup, *C. som lætir þessu við:*

en Áskell varð erkibiskup eptir hann. ³⁾ Absalon, *S.*

⁴⁾ Ásbjörn, *S.* ⁵⁾ Gnemar, *C.* ⁶⁾ Gveinar, *V.* ⁷⁾ Ing-

unnar, *C.* ⁸⁾ Mön, *C.* ⁸⁾ Jótlandi, *C.*

Valdimarr konúgr samanráðgjafasína, ok leitað ráðs við þá, hvat upp skal taka. Absalon biskup svaraði ræðu hans: í gær var færiveðr, ok svá hinn fyrra dag var fullgott veðr at fara, ok lágut þér þá, ok vildut hvergi fara; en ef þér skulut kyrrir vera, þá fært er, eðr fara þá at eins, er yðr þykkir blíðast, þá er yðr ekki hent í slíkum starfa at vera, ok er þá at snúa heim leiðangri þessum. Konúgr reiddist við þetta frýjuorð, ok sagði svá: at eigi skal hann aptrsnúa, meðan hann fær víst til at fæða herinn. Um morguninn eptir sagði konúgr, at í brottskyldi leggja; reyru þeir þá allmikinn storm, ok var konúgr á skeið med Áskeli ¹⁾ erkibiskupi, ok losnaði hún í sundr í storminum, en Valdimarr konúgr fleygði sér á skip Íngimars, ok með sverði ok merki, ok þótti þat allvel farit; þar varð borgit mönnum, en fè týndist. Þeir fóru til Heðinseyjar ²⁾. Þá gekk konúgr á skip Absalons biskups, ok lagðist niðr ok svaf; en Gvenmar ³⁾ Ketilsson sendi hann á njósn um kveldit til lands, ok fékk hann tekit njósnarmenn Vinda, fór síðan aptr, ok mætti konúgi suðr frá Heðinsey þar á firðinum. Gvenmar sagði konúgi, at hann hefði náð njósnarmönnum Vinda. Síðan tóku þeir Vindland ⁴⁾, ok var þar móða ein; þeir skiptu liðinu til landgaungu, fór konúgr upp öðrum megin árinna, en Absalon biskup

¹⁾ Absalon, V.
Gvenmar, C.

²⁾ Heðinseyjar, C.
⁴⁾ Kúrland, C. Af.

³⁾ Gvenmar, S.

öðrum megin, ok vissu hvárigir til annara; brendu þeir þá byggðir víða hvárumtveggja megin árinna, ok fóru svá til skipa sinna, ok hlóðu 60 skipa af fè, er þeir höfðu fengit at herfangi. Eptir þat fór Valdimarr konúgr heim í ríki sitt, ok sat heima þann vetr eptir. En um vârit sendi Íngi konúgr af Noregi Valdimar konúngi dreka einn fríðan. Þat sumar fór Valdimarr konúgr enn til Vindlands, ok í þeirri ferð lesti hann drekann, en konúgr fór upp at Guðakursá ¹⁾, ok átti þar orrostu við Vindahöfðingja, þann er Mjúklátr hét. Friðleifr hét son hans, hann varð fanginn af Dönum í hinum fyrra leið-ángri, ok var hann nú með konúngi ok var kristinn. Þeir börðust við borg þá, er Urk heitir, Valdimarr konúgr fèkk þar sigr, en Mjúklátr flýði, ok fèll síðan. Danir tóku höfuð hans, ok stegldu við trè eitt þar hjá borginni; fór Valdimarr konúgr þá til skipa sinna. Þá spurði hann, hverr höfðingja hefði hraustleik til at ríða í Brúnsvík, ok bera eyrendi sitt til Heinreks hertuga, sonar Konráðs keisara; hann átti dóttur Heinreks Englakonúngs, ok voru þeirra synir Ottó keisari ok Heinrekr valdsgreifi ok Vilhjálmr digri, en Geirþrúðr dóttir. Þeirrar ferðar voru menn ófúsir, þvíat þar varð til at fara um Vindland í hendr fjandmönnum sínum. Absalon biskup bauð konúngi at fara þessa ferð. Konúgr játar því. Biskup fór við 60 manna, ok

¹⁾ Guðdarkursá, 5.

Friðleifr Mjúklátssón með honum til leiðsagnar; þeir ríða nú þar hjá borginni, er höfuð Mjúkláts var á staurnum, þá feldi Friðleifr tár, er hann sá þat, ok sagði at honum væri þess vãn at svá tækist, er hann vildi eigi sönnum guði þjóna. Þeir komu þá til Heinreks hertuga ¹⁾, ok var þeim þar vel fagnat; dvöldust þeir þar um stund, ok luku eyrendum sínum, ok er þeir fóru í brott, bauð hertoginn þeim lið til fylgðar. Biskup kvað eigi mundu þess þurfa. Riðu þeir af Brúnsvík snemma dags, ok voru allir herklæddir; þeir riðu svá fram um völlu nokkura; þeir höfðu grun á, at liðsafnaðr mundi vera um bygðina. Þá mælti Friðleifr ok sagði, at þar hefði faðir hans verit drepinn: ok ef þær verðit teknir, þá farit þær Danir slíka för, sem þær létuð hann fara, ok er þat nú hverjum manni bezt, at selja sik sem dýrast. Biskup þakkaði honum sín orð, ok sagði slíkt mælt drengiliga. Þeir riðu um bygðina kveðandi um daginn, ok létu ekki mjök finna á sér ótta. En sem landsmenn sáu ferð þeirra, hugðu þeir at hertugans menn væri, er svá riðu glaðliga. Komu þeir biskup til skipa með heilu ok höldnu; sat Valdimarr konúgr þá ok las saltara, ok varð feginn biskupi ok hans mönnum.

120. Um morguninn sigldi konúgr austr fyrir Vindland til Svöldrar, þar lágu fyrir Vindr með miklu liði; þeir flýðu þegar, er þeir sáu

¹⁾ keisara, C.

segl Danakonúngs ¹⁾; lagðist þá á ²⁾ byr; konúngr sendi Kristofórum son sinn til at brenna héraðit á Vindlandi, er Valúng heitir, ok bað þá eigi fyrr uppríða, enn allr herinn kvæmi upp í landit. Þeir Kristofórus voru heldr fljótir í brennunni. Ok er Vindr sáu brennuna, þeir er á skipunum voru, ok áðr höfðu flúit, ræru þeir sem skjótast til, ok ætluðu at koma á úvart Dönum, ok í því sáu þeir, hvar Valdimarr konúngr fór með suman herinn, viku þeir þá enn undan sem skjótast, svá at Danir gátu eigi [náð þeim ³⁾]; lögðu Danir síðan til hafnar ok tjölduðu; ok er tjaldat var konúngsskipit, kom þar Áskell ⁴⁾ erkibiskup ok sagði svá: alltíðvirkir eru þær, Danir! er [þær grafið ⁵⁾ þá, fyrr enn þeir eru dauðir. Konúngr spyr, hví hann mælti svá? Erkibiskup svarar: þvíat ek sè ad vèr liggjum hér lengi um eyjar ok útsker, áðr vèr vinnum hér jafnmikinn sigr, sem vèr lètum í þessu bráðræði, ok fylgir sjaldan ráð rasi. Síðan fóru þeir til skipa af áeggjan erkibiskups, ok ræru yfir móðu nokkura, er þar var, ok hleyptu þar upp á land hestum, ok brendu þar allt fylki, þat er þar liggr fyrir ofan Strælu, ok láu þar um nóttina; en um morguninn eptir fóru þeir á Falongi, ok brendu héraðit, ok ætluðu heim eptir þat. En á enni næstu nótt eptir komu Rængjar eptir

¹⁾ C. konúngr, K. með hvíldarmerki á undan, en engu á eptir.

²⁾ C. við K.

³⁾ C. farit þá, K.

⁴⁾ C. S. V.

Eskell, K.

⁵⁾ C. S. V. þeir grafa, K.

þeim við Masnes, þeir byggja þat hérað á Vindlandi, er Re heitir, þat er mikit hérað ok ríki. Dómaburr hét höfðingi þeirra, hann talaði um sættir við Dani, en erkibiskup beiddi þá ganga til handa Valdimar konúngi, ok setja honum gisla. Þá ræð Dómaburr erkibiskupi ráð, ok sagði svá: þú ert ungr maðr, ok veizt óglögt, hvat verit hefir; kref oss eigi gisla, ok herja eigi land vart; far heldr heim, ok halt jafnan frið við oss, þar til'er yður lönd eru jafnvel bygð, sem nú eru vár lönd, þvíat yður lönd liggja mörg auð ok óbygð; hæfir yðr því betr at hafa frið enn ófrið. Þá svaraði erkibiskup: ek veit at Valdimarr konúngr vill gjarna hafa þitt ráð, ok þat er mér vel at skapi; far nú heim, segir erkibiskup, ok seg svá Rængjum, at vér beiðum þá eigi fyrri gisla, enn þeir bjóða oss. Síðan fór Dómaburr heim, en Valdimarr konúngr lagði her sínum til hafnar þeirrar á Re, er Skaparödd heitir, ok gengu upp með öllu liðinu til þess staðar, er Arkún heitir, þann stað hafði unnit Eiríkr eymuni, sem fyrr er ritat í bókinni; þar komu Rængar í móti Valdimar konúngi með ógrynni hers, ok héldu við hann orrostu; í þeirri orrostu fékk Valdimarr konúngr sigr, en af Rængum féllu 300 þúsunda, en þeir flýðu, er eptirlifðu. Danir fóru þá til Hæðinseyjar, ok er þeir voru þar, komu Rængar til þeirra, ok settu þeim 4¹⁾ gisla,

1) 7, 6, 8, 7.

ok játuðu því öllu, er þeir beiddu. Eptir sigr þenna fór Valdimarr konúgr heim í ríki sitt. En enn næsta leiðágr, er Valdimarr konúgr röri ¹⁾ eptir þenna, þá hélt hann til Strælu; þá reið Absalon biskup á land upp, ok átti þing við bændr, bauð biskup þeim at fara til Valagust ²⁾ með konúngi ok veita honum lið, ok Rængar gjörðu sem hann bauð, ok fóru með konúngi, ok höfðu mikit lið, ok lögðust í Kúaviz ³⁾. Þar komu þeir af Valagust í móti þeim, ok settu konúngi gisla, ok játuðu honum hlýðni, ok fór Herinn heim aptr síðan. En ena næstu ferð, er Valdimarr konúgr átti, fór hann til Grænasunds, þvíat Rængar vildu þá rjúfa sætt, þá er fyrr var gjör við Valdimar konúng; en þat bar til þess, at þeir höfðu á þeirri stundu gengit undir Heinrek hertuga af Brúnsvik, ok sett honum gisla, þvíat Heinrekr kallaði sitt ríki allt um Valagust, hann hafði ok herjat á Rænga. En er Rængar spurðu at Valdimarr konúgr var kominn til Grænasunds, ok ætlaði at herja á þá, þá fóru þeir til konúngs fundar, ok gáfust þá af nýju upp á hans vald, ok fór Valdimarr konúgr við þat heim. En er þetta spurði Heinrekr hertogi, gaf hann konúngi sakir á, er hann hafði tekit gisla af Valagust ok herjat á Rænga, þvíat hann kallaði þá sína menn. Sendi hann þá sína menn á fund Vald-

¹⁾ gjörði, C.
Kvætt, C.

²⁾ Valagaut, C.

³⁾ Kúaviz, S, F;

imars konúngs, ok bað hann bæta þat, er hann hafði herjat land hans, en at öðrum kosti læz hann mundu hefna, ok fara með her til Danmerkr. En meðan sendimenn voru í ferðinni, þá höfðu Austrvindr úti her óvígán, ok fóru á þat ríki, er hertuginn átti í Vindlandi, ok brendu þat, en fólk allt var drepit. Heinrekr hertugi kendi þessi ráð Absalon biskupi, en hann var þó þess óvaldr; en er hertuginn vissi þetta til sanns, þá sendi hann þegar menn í annat sinn norðr í Danmörk á fund Valdimars konúngs, ok bað hann þá sætta, ok þat með at hann skyldi herja með honum til Vindlands. Valdimarr konúngr játaði þessu, þvíat þeir af Valagust höfðu þá enn rofið sættina við hann. Þetta vor eptir buðu þeir út leiðángri, Valdimarr konúngr af Danmörk ok Heinrekr hertugi af Saxlandi, ok herjuðu í Vindland, ok kom hertuginn með her sinn þar, sem heitir á Dím-in ¹⁾, ok settist þar um borg eina, en landsmenn söfnuðust saman, ok vildu verja land sitt, ok riðu eina nótt á menn hertugans, ok drápu þar um nóttina 2 greifa af hertuganum, hét annar Aðalbrikt, en annar Heinrekr, ok marga aðra göfga menn; þar féll hálf 5ta hundræð manna af liði hertugans, en margt varð sárt, en allt annat fólk flýði, þat er því kom við. Vindr ráku skamt flóttann, ok [lögðust á ²⁾ valinn, ok raufuðu, ok flettu menn bæði vâpnum

¹⁾ Dunvi, C.

²⁾ ráku, C. flettu, S. V.

ok klæðum. En er lýsa tók, ok Suðrmenn sjá, hvat Vindr höfðust at, þá riðu þeir aptr, ok börðust við þá, ok komu þeim á flótta. Eptir þat vann Heinrekr hertugi borgina, ok drap þar ótalligt fólk af Vindum. Valdimarr konúgr fór í annan stað með her sinn til Valagust, ok settist þar um borgina, en Vindr báðu þá konúnginn sætta, ok gáfust á hans vald, ok settu honum gisla, ok um nóttina eptir flýðu þeir af borginni, svá at konúgr varð eigi var við. En er Valdimarr konúgr vissi þat, þá skipaði hann borgina sínum mönnum, ok fór síðan út að á nokkurri, ok til brúar þeirrar á ánni, er heitir Dunzarbrú ¹). Um morguninn eptir kom Heinrekr hertugi frá Grozum, ok fór hann þegar á skip með Valdimar konúngi, ok undraðist hertuginn hví þeir konúgrinn máttu svá mikit sigla. Þá fór allt með þeim með blíðu, ok þá mælti Valdimarr konúgr til mægðar við hertugann fyrir hönd sonar síns, ok því játti hertuginn; þá gáfu þeir saman börn sín, er þá lágu í vöggu, hét sveinninn Knútr, son Valdímars konúngs, en mærin frú Geirþrúðr. Um morguninn eptir röri Valdimarr konúgr til Stólps, en Heinrekr fór til Dímin ²), ok braut niðr alla borgina ok brendi. Þá fór Valdimarr konúgr aptr til brúarinnar, þar kom til hans Kassamar, er þá var herra á Vindlandi, ok setti honum gisla, ok gjörðist hans maðr; en Valdi-

¹) Dínarbrú, S. I.

²) Dímum, S. I. Dunum, C.

marr konúgr fèkk honum 2 hluti af Valagust at gæta, en þriðjung fèkk hann Rængum. Síðan fór konúgr til Strælu, ok átti þar tal við lið sitt; þá gaf hann Knúti syni sínum konúngsnafn með ráði Absalons biskups ok annarra höfðingja, hann var þá vetrgamall. Hann¹⁾ fór þá heim til Danmerkr. [En enn næsta leiðágr er Valdimarr konúgr röri, þá fór hann fyrst til Rænga, ok þá var brendt Analöng; varð þa enn Absalon biskup skjótastr ok Eylendingar; svá at þeir biðu konúngsins 7 nætr við Hèðinsey, ok fóru þaðan heim.

121. En er vetrinn leið af, bauð Valdimarr konúgr enn út leiðágr, ok fór til Rænga, ok lögðu upp á Strælu við blótlund einn, er heitir Böku²⁾, ok brendu þar allt ok bældu, en tóku fólk ok fè, ok fóru til skipa með; ok þá lögðu þeir upp á annann veg á Valung, ok brendu þar, ok foru þaðan til Víkr, ok brendu landid allt til torgs þeirra. Þaðan reru þeir til Hèðinseyjar, ok lágu þar 2 nætr ok hvíldust. Þá bað konúgr Absalon biskup fyrri fara, en konúgr ok Jótar lögðust þá upp við Strælu; en er rökkva tók; röri biskup upp með sínu liði fram um konúnginn til Parez³⁾, ok reið síðan upp til borgar þeirrar;

¹⁾ Valdimarr konúgr, C. S. V. ²⁾ Í þessum leiðágr höfðu Danir í burtu verið í 3 vetr, ok höfðu brendt Analöng; var þá enn Absalon biskup fremstr sém jafnan, ok þeir Eylendingar með honum. Kap. En er 2 vetr vorð liðnir frá leiðágr þeim, er nú hefir verit frá sagt; fór Valdimarr konúgr til Strælu, ok kom í blótlund einn; er heitir Böku, C. ³⁾ Paris. S. V.

er heitir Garðs ¹⁾, enn þar komu Vindr í móti þeim, ok ræðu þegar til orrostu við biskup, ok börðust við vatn eitt; þar varð mikil orrosta ok mannfall mikit, ok hafði biskup sigr, enn þar féll af Vindum 1100 ²⁾ manna, en einn maðr af biskupi, en tveir menn fórust á káfi af biskupsmönnum, er reyndu sund með sér fyrir kappsakir. Síðan reið biskup út til skipa sinna, en er þeir hleyptu hestunum út á skipin, þá kom Valdimarr konungr þar, ok spurði hvat þeir hefði sýslat, en biskup sagði honum. Konungr þakkaði fögrum orðum sigr þenna, ok fara síðan allir samt til Strælu. Eylendingar höfðu nú fengit hlutskipti mikit, en Jótar lögðu þar öfund á, ok sögðu at Eylendingar fengu alls, en Jótar mistu, en þeir þorðu þó eigi at mæla þetta, svá at konungr heyrði. Eptir þat fór konungr með herinn til Ásund, ok herjaði þar; þar drápu þeir höfðingja þann, er Dalemarr hét, ok tóku þar fólk allt ok fè, ok fóru síðan til Hèðinseyjar. Þar komu Ræingar til móts við konung, ok báðu sér myskunnar, ok settu honum gisla, ok gáfu honum skatta slíka, sem hann kvad á, ok játuðu konungi hlýðni. Fór konungr heim til Danmerkr eptir þetta.

122. - Valdimarr konungr gaf Kristofóró syni sínum ríki á Jótlandi; hafði hann hertugadóm í Heiðabæ ok þat ríki sem þar fylgir; hann var ríkr maðr. Valdimarr konungr hafði jafnan starfsamt, meðan hann ræð ríkinu; hann hafði

1) Gaz., C. 2) 500., C.

8 leiðangra til Rænga, áðr hann vann landit. Einn vetr um föstu fór Kristofórus hertugi ok Absalon hiskup til Svölðrs ¹⁾, ok brendu þar allt upp til Tribuzis, svá at þat lá audt marga vetr síðan; þá lágu þeir 20 nætr veðrfastir í ánni Svölðr ²⁾ í óveðri miklu, ok fengu síðan byr, ok fóru heim. Eptir þetta stóð kyrt 3 ³⁾ vetr, áðr Ræingar rufu enn sætt, þá sem fyrr var gjör. Þá bauð Valdimarr konúgr enn út leiðangri, ok fór til Ræinga, ok kom þar at hvítasunnudegi ⁴⁾ ok vann borgina Arkún, er fyrr var nefnd. Þá kom til Valdimars konúngs Tetizlafr ⁵⁾, er var konúgr þeirra, ok Jarmar ⁶⁾ bróðir hans, ok allir hinir beztu menn af Ræingum, ok gáfu þá landit ok sjálfa sik í vald Valdimars konúngs, ok báðu hann gjöra af slíkt, er hann vildi. Þá bauð konúgr þeim at taka við kristni, þviat þar var jafnan heiðit, síðan þeir köstuðu aptr kristni, þá er Eiríkr konúgr eymuni lét skíra þá, þá er hann vann borgina Arkún, sem fyrr var sagt, þeir sögðust nú gjöra vilja, sem konúgr beiddi ok Absalon biskup. Þá kvaddi konúgr til Sóna Ebbason ok menn með honum, at gánga í borgina Arkún, ok til hofs þess, er þar var, ok bað hann höggva niðr goðit, er Svantaviz ⁷⁾ hét, ok draga þat út af borginni, en ræna hofit öllu, því er fëmætt var; en þeir er fyrir vâru í borg-

¹⁾ Svavlands, *V.* Svavlands, *S.* ²⁾ Sölðr, *C.* ³⁾ 7, *C.*

⁴⁾ hvítrottinsdag, *C. S. V.*

⁵⁾ Tettslafr, *S. V.*

⁶⁾ Farmarr, *C.*

⁷⁾ Svaraviz, *C.*

inni þorðu ekki at draga hann út, ok hræddust þeir mjök reiði hans. Þá gekk til Sveinn biskup ok Sóni Ebbason, ok hjuggu niðr goðit; síðan lögðu þeir reip um háls honum, ok neyddu Rænga sjálfa at draga hann út; en er hann kom út, undrudust allir læiðingjar, er hann mátti þá ekki hjálpa sjálfum sér, ok trúðu minnr á hann enn fyrr. Þá gengu menn til, ok klufu hann í sundr, ok brendu hann undir kötlum sínum; sáu þá Ræingar at þeir voru sviknir, ok trúðu ekki á hann síðan. En Absalon biskup ok allir lærðir menn kristnuðu fólkit, ok skírðu 1300¹⁾ einn dag, ok fóru svá þaðan, at þeir játuðu konungi hlýðni ok svá biskupi. En um morguninn eptir fóru þeir konúngr til þess staðar, er Karenz²⁾ heitir, ok lét hann þar höggva niðr 3³⁾ skurðgoð, er svá hétu: Rinvit⁴⁾, Turupið⁵⁾, ok Puruvit⁶⁾; en skurðgoð þessi gjörðu svá mikil undr, at þegar ef nokkr maðr átti samlag við konu innan borgar, þá lóddu þau saman sem hundar, ok eigi losnuðu þau, fyrr enn þau komu út af borginni. En þann dag, er þessi skurðgoð voru brend, þá kristnuðu þeir 900⁷⁾, ok vígðu 11 kirkjugarða. Þar tóku þeir mikit fê af goðunum, gull ok silfr, silkī ok pell ok guðvef, hjálma ok sverð, brynjur ok allskonar vopn.

1) 1600, C. S. V. 2) Karonz, C. 3) 6, M. S. V.

4) Rinvit, C. S. V. 5) Turtuput, S. V. Turtupit, C.

6) Peimut, S. V. Pruvit, C. 7) 1095, C.

Eð 5ta ¹⁾ goð hét Pizamarr, hann var á Ásund, svá heitir einn staðr, hann var ok brendr. Þá hét ok Tjarnaglófi, hann var sigrgoð.²⁾ Þeirra, ok fór hann í herfarar með þeim; hann hafði kanpa af silfri, hann hëlzt lengst við, en þó fengu þeir hann á 3ja vetri þareptir; en þeir kristnuðu alls á landinu 5 þúsundir í þeirri ferð. Eptir þat fór Valdimarr konúngr heim ok Absalon biskup, ok allr herrinn.

123. Meðan Valdimarr konúngr lifði, þá voru reistar 11 kirkjur [á Ræng ³⁾], ok vígði Absalon biskup þær. Þar er nú biskupsstóll í þeim stað, er Usna heitir, ok eru [nú í því biskupsríki ⁴⁾] 30 kirkna ok 100. En síðan er Ræing var kristnað, þá kom Valdimarr konúngr ekki í leiðánger. En fyrir fè þat, er Valdimarr konúngr tók af Ræing, varð úsætt milli Danakonúngs ok Heinreks hertuga, þvíat hann kallaði Ræing sitt land vera, ok hann kallaðist fèið eiga. Bauð hann þá Austrvindum at herja á Danmörk. En er Valdimarr konúngr spurði þat, þá bauð hann Kristóforó syni sínum ok Absalóni biskupi, at þeir skyldu verja landit, en þeir vildu eigi á landinu viðtaka, ok buðu þeir út leiðánger, einu skipi or hverju héraði í Danmörk. En er þeir voru úti á herskipunum, þá spurðu þeir, at Kúrir höfðu her úti, ok herjuðu á Bleikíng; þeir vissu þó eigi víst, hvárt

¹⁾ fjórða, S. V. ²⁾ höfuðgoð, C. S. V. ³⁾ við Reingar, V. á Rænga, C. ⁴⁾ 9 biskupsríki ok í einu, C. S. V.

Þetta var með sannleik, ok þótti þeim hér þurfa ráð við at gjöra, ok gjörðu þeir þat ráð, at Kristóforus ok Absalon biskup ok Ásbjörn fóru þángat, ok sigldu til Eylands; þar tóku þeir fè mikit ok svá menn; en er þeir komu til skipa sinna, þá spurðu þeir at Kúrir voru [fyrir innan ¹⁾], þá létu þeir laust þat fólk, er þeir höfðu þar tekit, ok hældu þegar þángat, sem þeir voru, ok fundu þá við eina höfn, er heitir Járnløka. En er Kúrir vissu at her fór at þeim, drógu þeir upp skip sín, ok bjuggust við vörn á landi, ok ætluðu at Svíar væri. Einn maðr af Kúrum gamall sagði, at þat voru Danir: ok er ekki ráð at bíða, segir hann. Þá röri sá enn gamli maðr braut sínu skipi, en aðrir Kúrir lágu eptir á 9 skipum. Þá komu þeir Kristóforus með sínum her, ok ræðu þegar til bardaga við þá, ok fèllu þar allir Kúrir, svá at ekki manns barn komst undan, en 2 menn fèllu af Dönnum. Síðan tóku Danir þar skip þeirra ok fè, ok fóru heim með, ok höfðu nú fengit mikinn sigr.

Tekinn or jörðu enn heilagi Knútr.

124. Þetta sumar, at miðju sumri, var upptekinn úr jörðu enn heilagi Knútr lávarðr á Hríngstöðum, faðir Valdimars konúngs, ok urðu þá enn fagrar jarteignir at hans heilagleik. En Knútr konúngr, son Valdimars konúngs, var þá vígðr til konúngs með ráði feðr

¹⁾ þannig C. S. V. við Mön, K.

síns ok samþykki allrar alþýðu í Danmörku; þá var hann fárra vetra gamall. Þá var ok gjör sætt milli Valdimars konúnga¹⁾ ok Magnúss Erlíngssonar, Noregs konúnga. Kom þá til Danmerkr Erlíngr skakki, faðir Magnúss konúnga, ok fann Valdimar konúng í Randárósi, ok töluðu þeir margt um mál Noregs konúnga ok Danakonúnga; þóttist Valdimarr konúngur eiga at telja til ríkis í Víkinni í Noregi, þvíat þat höfðu verit einkamál þeirra Valdimars ok Erlíngs, þá er Valdimarr konúngur veitti þeim feðgum styrk til Noregs af sínu ríki, at hann skyldi eignast Víkina áustr; en frændsemi var mikil með þeim Magnúsi konúngi ok Valdimar konúngi. Móðir Valdimars konúnga var Íngibjörg²⁾, dóttir Haralds konúnga Valdimarssonar, sem fyrr var sagt, en systir hennar var Málmfriðr³⁾, er átti Sigurðr konúngur jórsalafari, ok var þeirra dóttir Kristín, móðir Magnúss konúnga Erlíngssonar, ok er sagt frá skiptum þeirra Valdimars konúnga ok Noregs manna í sögum Noregs konúnga. En nú er Erlíngur kóm til Danmerkr á fund Valdimars konúnga, þá gaf Valdimarr konúngur Erlíngi jarldóm ok [þat ríki með⁴⁾ til forráða, er hann þóttist eiga tiltölu til í Noregi; skildu þeir þá með sætt ok vináttu, ok höldu þat vel, meðan þeir lifðu. Þetta haust bauð Valdimarr konúngur út leið-

¹⁾ ok Heiðreks hertuga, *b. v. C. S. V.* ²⁾ *C. S. V. Engilborg, K.* ³⁾ Málmfriðr, *S.* ⁴⁾ Víkina, *C. S. V.*

ángri, ok fór til Jómsborgar ok til Steinborgar ¹⁾, þat er austarliga á Vindlandi. Konúgr fór í eitt sund lítit, ok ætlaði þar út at komast, þá sögðu Danir, at þeir þóttust komnir í einn sekk, ok sögðu at þetta var enn forsjá Absalons biskups ok ráðagjörð, ok kölluðu hann hafa komit sér í einn sekk ok í þann stað, er engi þeirra mundi braut komast: Þvíat nú er herr á landi hjá oss, en skipaherr fyrir utan; hefir þetta þó eigi fyrri framkomit enn líkindi væri á, er þú hyggst at öngu öðru enn ákafa einum ok ágæti, ok þikki þer æ sem alla vega muni hlýða; en þóat þú sèrt bardagamaðr mikill ok kenpa, þá er þó eigi víst, hvárt þú mátt sjálfum þer allt ætla en ekki öðrum, þótt þer hafi svá gengit um hríð. Þá svaraði Absalon biskup allhægliga: með því at ek hefi komit yðr í vandan stað, þá skal ek ok frelsa yðr frá vandanum; en slík ummæli vil ek eigi optar heyra; þvíat vèr skyldim hafa karlmanns hjarta enn eigi konu, ok egum vèr fyrir því at vera ókvíðnir, ok mælast eigi illa um, þótt eigi þikki jafnan blítt eitt fyrir liggja; nú mun ek fyrst fara ok mitt lið, ok mínu ráði skolu þer enn fylgja; en ef þer sjáið, at vèr komust út um sundið, þá skulu þer bregða við skjótt, ok hleypa upp hestum á landit, ok ríða með fylktu liði at landhernum, ok sjám hvat atgjörist ²⁾; ok svá var gjört, sem biskup gaf ráð til. Vindr höfðu

¹⁾ Steinsborgar, C. ²⁾ C. athafi, M. K.

mikinn her manns fyrir bæði á landi ok á skipum; en fyrr enn skipaherr Vinda var viðbúinn, þá röri biskup út at þeim, ok æpti þegar heróp ¹⁾, en allr skipaherrinn flýði, sá erfyrir lá, ok þorðu eigi at berjast við hann; en þeir er á hestunum voru, riðu til borgarinnar, ok fundu Vindr þar fyrir, ok ræðu til bardaga við þá; kom þá ok til fulltings við þá Absalon biskup, er hann fékk önga viðtöku af skipahernum; snöri þá skjótt mánnfalli uppá Vindr, svá at á lítilli stundudrápu þeir 60 ²⁾ hundraða manna, en annat flýði; þeir tóku þar margt fólk, ok fluttu til skipa sinna. En um morguninn eptir kom einn maðr riðandi til þeirra af landi ofan, ok læzt vildu leita um sættir fyrir hönd landsmanna, en hann fór raunar með falsi ok svikræðum, ok lét Absalon biskup taka hann, ok hafði af honum sannar sögur; síðan var hann í varðhaldi biskups 4 nætr, en þá leysti [son hans hann út ³⁾ 100 mörkum silfurs. Eptir þat fóru Danir heim, ok er Absalon biskup sigldi norðr til Eyrarsunds, lá hann í Hyljumynni ⁴⁾ með 6 skipum; þat var 7 nóttum fyrir allra heilagra messu; þeir biskup láu 3 skipum við mynnit, en önnur 3 voru uppi fjörut; en í óttu, meðan biskup las óttusaung, þá komu þar at þeim 9 Vindaskip, ok öll ærið stór, ok ræðu þegar til bardaga við þá, ok er þeir höfðu

¹⁾ átti við þá vopna skipti, C. S. V. ²⁾ réttara mun 9, nsl. IX fyrir LX. ³⁾ hann sik, C. ⁴⁾ Hylju hinna minni, S. V. C.

litla hríð barizt, lögðu Vindr á flötta, tóku Danir af þeim eitt skip, en 8 komust undan. Síðan fór biskup heim, ok kom heim 7 nóttum síðar. En at sumri eptir var enn leiðángri útboðit, ok skyldi liðit hittast at Grænasundi; þar kom Áskell erkibiskup með Skánúngum, ok þar kom Absalon biskup með Sjólendíngum, ok Kristóforus með sitt lið; þeir fóru síðan til Bramnes ¹⁾, ok brendu þar allt; þar kom í móti þeim greifi einn, er Hyrníngr ²⁾ hét, til bardaga við þá, ok hafði lið mikit, ok var mikill bardagamaðr, en þó kom hann brátt á flötta, ok var margt dröpit af honum, en sumt handtekit. Síðan fóru Danir til skipa, ok fundu Valdimar konúng við Geitisey, ok sögðu honum frá ferðum sínum; þá öfunduðu Jótar þetta, ok sögðu at Sjólendíngar fengu fè allt, en þeir þóttust missa. Þá fór konúngur til Strælu með lið sitt, ok [reið þar upp til Tribúzis ok Atripíð-en ³⁾ ok brendu víða landit, ok unnu borgina, en drápu fólkið, tóku þar fè, ok fóru heim síðan.

Frá Valdimari konúngi.

125. Í þenna tíma bjó Heinrekr hertugi af Brúnsvík ferð sína af landi út til Jórsala; en áðr hann færi, þá sendi hann orð Absalóni biskupi, at hann skyldi fara í móti frú Geirþrúði dóttur hans, er Knútr, son Valdimars konúngs, skyldi fá, en Absalon biskup var þá sjúkr, ok

¹⁾ Brúnes, C. S. V. ²⁾ Hringr, S. Hringr, V. ³⁾ réðu þartil, C. S. V.

mátti eigi fara, ok þótti hertuganum þat illa. En um vetrinn móti jólum sendi Heinrekr hertugi hana til Heiðabæjar, ok sendi bréf Absalóni biskupî, ok sagði svâ, at öngvum manni í Danmörk treystist hann betr enn honum. Síðan sendi Valdimarr konúgr menn í móti henni, ok tók við henni sæmiliga. En Heinrekr hertugi fór út til Jórsala, ok heim úr þeirri ferð. En er sá vetr leið af, bauð Valdimarr konúgr enn liði út, ok fór til Vindlands ok inn á Plazmynni að Gorgasjám, ok brendi þar allt. Eptir þat fór Valdimarr konúgr til Burstaborgar, ok sat þar um lengi; en þar lauk svâ, at borgarmenn gáfust í konúgs vald, ok gáfu honum fê til sátta, ok settu honum gisla. Fór konúgr heim eptir þetta í ríki sitt. Stóð þá kyrt nokkura hríð. Þenna vetr eptir fékk Knútr konúgr frú Geirþrúðar, dóttur Heinreks hertuga; ok í þenna tíma andaðist Kristóforus, son Valdímars konúgs; ok í þann tíma gaf Áskell erkebiskup upp sitt ríki, ok bað Absalon biskup taka við erkibiskupsdæminu; en hann vildi fyrir öngan mun við taka; en síðan tóku þeir Valdimarr konúgr ok Áskell ¹⁾ erkibiskup hann með valdi, ok settu hann nær hálf nauðgan í sæti erkibiskups, ok gáfu honum erkibiskups nafn. En um vârit eptir í föstu þá fór Áskell erkibiskup í þann stað, er Klerivás ²⁾ heitir, þat er eitt ríkt múnkaklaustr, hann andaðist múnkr;

¹⁾ Eszell, K.

²⁾ Klermas, S. F. Klervás C.

hann sat nokkura vetr at stóli í Lundi. Valdimarr konúgr spurði þat, at Vindr gjörðu borgir 2 í Flatzmynni 1), meðan þeir voru sáttir, ok friðr stóð með þeim, þetta ángraði mjök konúgrinn ok alla Dani, þvát þeir þóttust þá skilja, at Vindr vildu þá enn rjúfa sættina. Fóru þá sendimenn millum þeirra Valdimars konúgs ok Heinreks hertuga af Brúnsvík, at þeir skyldu hafa her úti, ok fara til Vindlands, ok finnast þar; fór hertuginn með sinn her til Dímin 2). Valdimarr konúgr bauð enn liði út af Danmörk, ok fór um Valagust til Fúznon, ok herjaði, en fólkið flýði allt undan; en hann brendi 3 borgir Fúznon ok Vinborg 3) ok Fúir 4). Þá fóru enn sendimenn í millum Valdimars konúgs ok Heinreks hertuga, at þeir skyldi finnast á Grozvin 5), þar kom Valdimarr konúgr, ok hèlt stefnustað, þann er þeir höfðu mælt með sèr, en hertuginn kom eigi. Síðan lagðist Valdimarr konúgr um borgina, er heitir Kotskógaberg 6), hann lá um borgina um nóttina, en brendi hana um nóttina eptir, ok fór síðan til skipa sinna, ok skildist þar við ófrið. Síðan fór Valdimarr konúgr til Flatzmynnis, ok fór þar út. En borgir þær 2, er Vindr höfðu gjört, þá hafði flóð tekit þær um

1) Plazminni, C. 2) Dimun, S. Dúnum, C. 3) Vindborg, C. V. Vindberg, S. 4) Fúer, C. 5) Gásun, C. S. V. 6) Kotskógr, C. S. V.

vetrinn, ok brotið allar. Fór konúgr heim eptir þetta.

Orðsending páfa.

126. Þenna vetr eptir sendir Alexander pávi Absalóni erkibiskupi *pallium* ok *legationem* yfir Danmörk ok Svíþjóð ok yfir allt Gautland hvárttveggja, kom honum þat fyrir utan fè, en öngum kom fyrr, ok var hann vígðr um föstu. En er sá vetr var liðinn, þá bauð Valdimarr konúgr leiðángri út af allri Danmörk, ok kom liðið saman í Grænasundi. Þá vildi Valdimarr konúgr eigi fara lengra sjálfr, en bauð liðinu, at menn skyldi vera hlýðnir Knúti konúngi, syni hans ok, Absalóni erkibiskupi, ok setti þá höfðingja yfir herinn, en hann vildi eigi or landi fara. Síðan fóru þeir til Valagust, ok brendu þar allt upp; þaðan fóru þeir til Usnu, ok brendu þar allt upp, ok svá borgina sjálfa ok allt, þat er bygt var; þá komu þeir Búrizleifr ¹⁾ ok Kassamarr ²⁾, er [hertugi var ³⁾ austr á Vindlandi, á fund þeirra Knúts konúngs ok Absalons erkibiskups, ok báðu þá miskunnar, ok settu þeim gisla af öllum sínum löndum, ok gáfu konúngi 1500 marka ⁴⁾, en biskupi 500 marka ⁴⁾ til þess, at sú sætt skyldi standa, er fyrr var gjör við Vindr af hendi Valdimars konúngs, ok Vindr höfðu síðan sjálfir rofit; játuðu þeir þá friði öllum löndum þeim, er konúgr vildi eigi at

¹⁾ Búrizlafr, C. ²⁾ Kasabar, C. ³⁾ hertugar voru, C.

⁴⁾ gulls, b. v. C. S. F.

þeir herjaði; ok komu aptr á gða degi, frá því er þeir höfðu á brott farit, [ok fundu konúng á Mön. Hann undraði því þeir hefði svá skjótt farit ¹⁾; en þeir sögðu honum þau tíðendi, er gjörzt höfðu í þeirra ferð, ok færðu honum fè heim ok gisla; en konúngr þakkaði þeim sína ferð.

Andlát Valdimars.

127. Eptir þetta liðu 5 ²⁾ vetr, svá at leiðángri var eigi útboðit; en í þeim friði, er þá var, gjörðu Vindr borgir ok kastala, ok gjörðu mörg virki í landi sínu, þau er til landvarnar þyrfti. En er Valdimarr konúngr spurði þetta, þá vissi hann, at Vindr vildu eigi betr halda þessa sætt enn enar fyrri, bauð hann þá út leiðángri snemma um vârit; en er liðit kom saman í Grænasundi, þá tók Valdimarr konúngr sótt, hann átti þá tal við lið sitt, ok bauð þeim at halda fram ferðinni sem áðr, ok setti enn Knút konúng, son sinn, höfðingja yfir herinn ok Absalon erkibiskup, en þeir vildu eigi við hann skiljast, fyrr enn þeir vissu, hversu sótt hans skipaðist. Gaf Knútr konúngr þá heimleyfi öllu liðinu með ráði Absalons erkibiskups. Valdimarr konúngr andaðist af sótt þessi 2 nónamaji ³⁾, hann var færðr til Hríngstaða; ok þar jarðaðr, ok var mjök harmdauði alþýðu um alla Danmörk. Þá hafði hann verit einvaldskon-

¹⁾ C. S. V. v. i M. K.
aðar, C.

²⁾ líkliga réttara 3.

³⁾ mána-

úngr að allri Danmörk 6 vetr ok 20, en hann hafði [átt 8 ok 20¹⁾] orrostur, á heiðnum löndum, ok brauzt æ við heiðinn lýð meðan hann lifði, ok vildi efla guðs kristni. Börn Valdimars konúnga ok Súffiu²⁾ drotningar voru þau Knútr konúgr ok Valdimarr gamli, er síðan var konúgr í Danmörk, er einnhverr hefir verit ágætastr konúgr hingat á Norðr-lönd; með honum var Ólafr Þórðarson, ok nam at honum marga fræði, ok hafði hann margar ágætligar frásagnir frá honum. Engilborg³⁾ var ok dóttir Valdimars konúnga Knúts-sonar, er átti Filippus Frakkakonúgr, faðir Löðves⁴⁾ Frakkakonúnga, er vann Damíað. Ömur dóttir Valdimars konúnga var Rikiz⁵⁾, er átti Eiríkr Svíakonúgr Knútsson: þeirra börn voru Firíkr Svíakonúgr ok Engilborg⁶⁾, er átti Birgir jarl í Svíþjóðu: þeirra börn voru þau Valdimarr Svíakonúgr ok Eiríkr ok Rikiz, er átti Hokon úngi Noregs konúgr. Þriðju dóttur Valdimars konúnga átti Vilhjálmr⁷⁾ digri, son Heinreks hertuga af Brúnsvík, bróðir Ottu keisara. Kristóforus hertugi var ok son Valdimars konúnga ok Tófu, sem fyrr var sagt, hann var laungetinn; hann andaðist 10 vetrum fyrr enn Valdimarr konúgr faðir hans.

1) S., C. 2) Söphiu, C. 3) Ingilbjörg, C. 4) Illöðvers, C, S, V. 5) Rikitz, V. Rikitz, S. 6) Ingilbjörg, C. 7) Valdimarr, leiddrett í V. fyrir Hákon.

Knútr tók konungdóm.

128. Eptir andlát Valdimars konúgs Knútssonar tók Knútr son hans ríki yfir allt Danaveldi, ok þjónuðu honum allir Danir. En er Friðrekr keisari spurði andlát Valdimars konúgs, þá sendi hann þegar menn til Knúts konúgs, bað hann vera sinn mann, ok halda af honum Danaríki. Þá ræddi Knútr konúgr þetta við Absalon erkibiskup, hverju hann skyldi um svara, ok við aðra ráðgjafa sína; en þeir réðu honum, at hann skyldi svara vægiliga, ok segja svá: at keisarinn mætti vel gefa honum svá mikit vald, at hann yrði hans maðr, en fyrir Danmörk þyrsti hann ekki hans maðr at verða. Fóru þá sendimenn keisarans heim með þessum svörum Knúts konúgs. En meðan þessir menn voru í ferðinni, þá sendi Búrizláfr af Vindlandi sinn mann, er Príða ¹⁾ hét, til keisarans, ok sagði honum kveðju sína, ok sagði, at hann mundi þat skjótt gjöra, at Knútr konúgr af Danmörk yrði maðr keisarans, eigi síðar enn fyrir jafn leingð. Keisarinn þakkaði honum orð sín, ok kysti sendimann, ok gaf honum hest góðan ok brynju, skjöld ok hjálm, ok öll vönduð hervápn; hann gaf honum skinn góð, ok klæddi hann vel, lét hann síðan heim fara, ok bað hann segja hertuga Búrizláf, sínum enum kærasta manni, at hann haldi þat vel, sem hann hafði heitit keisaranum. Eptir þetta bauð Búrizláfr út her mik-

¹⁾ Friða, C. S. F.

lum, ok vildi fara til Ræinga, ok vinna þat ríki undir sik. En er Rængar spyrja þetta, þá sendi Jarizmarr menn til Absalons erkibiskups, at segja honum, at Austrvindr voru úti með her miklum, ok biðu Vestrvinda, ok ætluðu at herja á þá; bað hann erkibiskup hjálpa þeim, ef hann vildi halda landinu. Erkibiskup bað þá verða við hraustliga, ok sagðist koma mundu at veita þeim. Eptir þetta bauð erkibiskup út liði ¹⁾, ok sigldi til Vindlands í mót Búrizláfi. Búrizleifr hafði 500 skipa, ok beið þá enn Vestrvinda. En er erkibiskup kom til móts við Búrizleif, tókst þar harðr bardagi, ok lauk svá, at Búrizleifr flýði undan með 50 skipa, en þeir erkibiskup tóku öll önnur, en sumt liðit komst á land, en sumt druknaði, en mestr hluti var drepinn. Þessi bardagi var um værit um Piskis ²⁾ daga. Síðan skiptu Danir fê því öllu, er þeir höfðu fengit, ok fóru heim.

*Frá leiðángri Knúts.**

129. Þetta hit sama sumar bauð Knútr konúngr út leiðángri af Danmörk, ok fór fyrst til Ræinga, ok bauð þeim at fara með þeim ³⁾ til Valagust; þaðan hafði Knútr konúngr lið mikit, ok fór síðan til Valagust, ok herjaði þar, ok lét þar brenna allt. Þeir lágu lengi um borgina; Absalon erkibiskup fór á land upp með sitt lið; hann brendi 2 borgir, þær er settar voru við veginn þeirra í Flatsmynni ⁴⁾; en er

¹⁾ leiðángri, K. ²⁾ Pintz, C. S. V. ³⁾ er, C. ⁴⁾ Flatsminni, S. F.

Þær voru brendar, þá fór hann aptr til konúngs. Þá kom Búrizleifr á landit; hann sendi menn til erkibiskups ok lagði við hann stefnu, þá var erkibiskup á skipum, en Búrizleifr ætlaði at svíkja erkibiskup á þessi stefnu, ok þótti þá unnit allt, ef hann yrði afráðinn; hann bað erkibiskup fara á land upp, ok talast þar við, ok kallaðist mjök mundu hans forsjá hlíta um sætt þeirra Knúts konúngs; en erkibiskup vildi eigi á land gánga, þvíat hann grunaði þat, sem var, at Búrizleifr mundi um svik búa, ok varð ekki tal þeirra. En Búrizleifr hafði svá hólpit borg sinni, at hann lét flytja til vist, meðan stefnan stóð við Dani. Þétsmessudag sótti Knútr konúngr at borginni, ok barðist, ok fékk eigi þar unnit hana, ok lá þar síðan 6 daga kyrr, en fór síðan í braut, þvíat þá var mjök lokit vistum; en Vindr lögðu eptir, ok drápu 60 manna af Dönum. Síðan fór Knútr konúngr heim með allt lið sitt. Þetta þháust bauð Knútr konúngr út leiðángri, 7 nóttum fyrir Mikjálmessu, ok fór til Rænga, ok hafði þaðan lið mikit, ok fór þaðan til Tribuðiz¹⁾ ok svá upp á Tripipen²⁾, ok herjaði þar, ok brendi landit allt, hann reið til kaupstaðar þeirra ok brendi hann. Þá mættist þar allt lið Knúts konúngs, ok láu þar 3 nætr, en skip þeirra láu við Strælu; en um morguninn eptir fóru þeir til Tíkareyjar³⁾, ok vildu brenna upp Voztrósu, en veðr var í móti, ok máttu þeir því eigi

1) Tribuzis, C. Búris, S.

2) Tribipen, C., Bipen, S. 17.

Trikareyjar, C.

brenna. Búrizleifr spurði þetta, ok fór til með 2 skipum, ok vildi gjöra sætt við Knút konúng, en þar bjuggu raunar svik undir. Þá hafði Knútr konúngr eigi vist til at fæða liðsitt, ok fór síðan heim til Danmerkr. En at vâri bauð Knútr konúngr út leiðangri af Danmörku, þar var þá enn í liði Absalon erkibiskup ok Ásbjörn biskup ok margir aðrir ríkir menn; þeir höfðu mikinn her, ok fóru til Valagust, ok brendu tveimmegin árinna¹⁾, ok fóru svâ fram til Steinborgar, ok brendu landit allt; en Búrizleifr komst nauðuligâ undan; hann kastaði sér af hestsbaki yfir einn garð, ok komst svâ í borgina; þá kom at ríðandi Knútr konúngr ok Absalon erkibiskup, en Búrizleifr báknaði þá til þeirra, ok bað sér friðar, ok beiddist at tala við þá, en þeir báðu hann senda menn til þeirra með eyringum sínum, slíkum sem hann vildi flytja láta. Ok er sendimenn hans komu til Ásbjarnar biskups, báðu þeir-hann flytja mál Búrizleifs við konúng ok erkibiskup, at þeir gæfi honum leyfi til at gánga út af borginni at tala við þá; þeir sögðust vildu tala við hann með trú, ok sögðust eigi vera svâ ótrúir sem hann. Búrizleifr segir, at hann vill gjarna halda trú við þá, ok bað taka stefnu meðal konúngs ok hans, ok kveðst mundu koma á 3ja náttu fresti á fund Knúts konúngs. Knútr konúngr sagði, at hann vill þá stefnu setja honum, en þó vill hann brenna landit á

¹⁾ Rin, l. v. C. S. V.

meðan, eptir því sem hann hefir áðr ætlat, ok bæ þann, er stóð fyrir borginni. Búrizláfr bað konung brenna þat, er hann vildi, en hann sagði þó vilja koma á konungs fund, en bað konung gefa frið bæjum¹⁾ þeirra ok musterum, þeim er þar voru. Þá komu konur af bæjum, ok féllu til sóta konunginum, ok báðu at hann lèti eigi brenna bæina, ok þat veitti konúgr þeim. Eptir þetta fór konúgr á land upp at brenna, ok var á landi uppi um nóttina, ok brendi þar víða; en um morguninn eptir fór konúgr til skipa; þá kom Búrizláfr á fund Knúts konungs ok erkibiskups, ok bað þá miskunnar, ok setti þá konungi gisla, enna beztu manna sonu, er á voru landinu, ok gaf konungi 300 marka, en erkibiskupi 800 marka. Tók þá Knútr konúgr vald ok gæzlu yfir öllu Vindlandi, ok fór síðan heim til Danmerkr.

Andlát Búrizláfs.

130. En um vârit [fyrir páska, þá²⁾ kom Búrizláfr á fund Knúts konungs í Róiskeldu, ok var með honum um páskana í allmiklum kærleikum, ok bar sverð fyrir konunginum. En er Búrizláfr fór heim, gaf Knútr konúgr honum góðar gjafir; skildu þeir með vináttu. En annat vâr eptir [um föstu³⁾ tók Búrizláfr sótt, þá sendi hann orð ráðgjöfum sínum, ok átti tal við þá, ok sagði, ef hann risi upp úr þeirri sótt, at hann vildi finna Knút konung, en ef þess yrði

¹⁾ konum, C. ²⁾ eptir, C, S, F. ³⁾ páska, C.

eigi auðit, þá bað hann konúnginn skipa ¹⁾ landinu, eptir því sem hann vildi; hann bað ok konúnginn fyrir guðs sakir veita börnum sínum vináttu, ok skipta öllu þeirra í millum, eptir því sem hann vill, þvíat hann sá at Jarizmarr bróðir ²⁾ hans hafði þess atnotit, at hann var jafnan trúr Knúti konúngi. Af þessi sömu sótt andaðist Búrizláfr hertugi um föstu. Eptir þetta fóru menn Búrizláfs á fund Knúts konúngs, ok sögðu honum andlát Búrizláfs, ok þær orðsendinga, er hann hafði sendt til Knúts konúngs, ok báðu konúng hjálpa sonum hans, ok skipta svâ öllu þeirra í milli, sem hann vildi. Síðan tóku þeir stefnu í milli sín við Vorðúngaborg ³⁾, kom þar þá Nikulás ok Heinrekr, synir Búrizláfs, ok skipti Knútr konúngur þá landinú meðal þeirra, ok setti til gæzlu menn með þeim. Hafði nú Knútr konúngur sett sína gæzlu ok forsjá yfir allt Vindland með ráði Absalons erkibiskups, ok er nú landit allt undir þeirra valdi. En í þeim bardögum öllum, er þeir áttu við Vindr, síðan Valdimarr konúngur Knútsson læzt, þá var Absalon erkibiskup formaðr ok ráðgjafi Knúts konúngs, ok eigi hefði þeir þvílíkan sigr unnit, ef eigi hefði hann við varit ⁴⁾, þvíat hann hefir mestr hermaðr verit nálíga ok bardagamaðr hingað á Norðrlönd. Núlýkr hær at segja frá Danakonúngum.

¹⁾ Skipta, C. ²⁾ móður bróðir, C. ³⁾ S. V. C. Norðúngaborg.

⁴⁾ með varit, C.

SÖGUBROT

OK

PÆTTIR

VIÐKOMANDI DANMERKR SÖGU.

Fyrsta brot.

1 *). Svá er sagt, at Arnúlfus hét einn heilagr maðr, hann var fyrst jarl á Saxlandi, enn síðan erkibiskup. Hans son var Angenses her- togi á Frakklandi, hann átti Beggam Pippíns- dóttur: Pippín hét þeirra son. Hans son var Karlamagnús keisari. Karlamagnús var konúngr yfir Frakklandi fjögr ár hins fjórða tigar; enn síðan var hann keisari 12 ár. Á hans dögum voru þeir stólkonúngar, Mikkael, Nízofórus ok Leo. Karlamagnús átti Hildigarðen drotningu; þeirra son var Hlödver, er ríki tók eptir föður sinn, ok var keisari 7 ár ok 20. Hann læk aldri nè hló. Á þeim tíma er Karlamagnús ríkti, var sá konúngr, er Góðefriðus hét, hann drap Hrærek Frísa- höfðingja, ok skattgildi Frísi; síðan fór Karla- magnús mót Góðefriðó; þá var Góðefriðus drepinn af sjálfs sins liði, en Hemíngr bróð- ir hans tekinn til konúngs, ok hèlt hann fram liði til móts við Karlamagnús konúng, þar til þeir fundust við á, þá er Egðera heitir, þar sættust þeir; en Hemíngr andaðist vetri síðar.

*) *Spi Ol. Trygss. 1, 63/*

Þá gerðust konungar á Jótlandi Sigröðr frændi Góðefríði, en annar hét Hríngr. Þeir drógu lið at sér báðir, ok áttu mikla orrostu, ok lauk svá, at hvártveggi fèll. Í þeirri orrostu fèllu 10 þúsundir ok 8 hundrut ok 60 manna. Þá tók konungdóm sá maðr, er Hárekr ¹⁾ hét. Hann var 5 vetr konúngr, áðr hann barðist við Reinfríðum, son Góðofríði. Í þeirri orrostu hét Hárekr því til sigrs sér, ef hann kæmist or þeirri orrostu, at taka skírn með öllu skuldaliði sínu. Í þeim bardaga fèkk hann sigr, ok fór litlu síðar með konu sína ok Hárek bróður sinn ok mikit Danalið til móts við Hlödvi konúng, son Karlamagnúss, er þá var keisari; var Hárekr þá skírðr ok hans menn í Meginzuborg á dögum Paskalis páfa. Fór þá Hárekr aþtr í Danmörk, ok með honum Ansgaríus biskup, ok skírði hann þar mart manna. Hárekr ¹⁾ varð sótt dauðr, en Hárekr frændi hans tók konungdóm, ok ræð fyrir Jótlandi, þar til at Guttormr móðurbróðir hans barðist við hann; þá var liðit frá hollgan vârs herra Jesú kristí 8 hundruð ára ok 60 ok 2 ár. Í þeirri sókn fèllu þeir báðir, ok allt konungakyn, þat er með þeim var, nema einn sveinn lifði eptir, sá er Hárekr hét, ok varð hann konúngr síðan. Ansgaríus biskup fór þá enn til Danmerkr á fund Háreks, ok skírði hann. Hárekr lét gera kyrkju í Rípum, en Hárekr ¹⁾ hafði áðr látit gera í Heiðarbý. Ans-

¹⁾ Haraldr, *Ol. Trygss. allstaðar.*

garíus biskup andaðist 3 vetrum eptir bardagann þeirra Háreks ok Guttorms. Þá er sagt at Hárekr kastaði kristni, ok dó litlu síðar.

Eptir þat voru konúngar heiðnir Sigfreðr ok Hálfván. Rimbertus var biskup eptir Ansgaríum. Á 12ta ári hans biskupsdóms andaðist Hlöðver keisari, son Karlamagnúss. Hann átti 4 sonu, er svá hétu: Lótariús, Hlöðver, Karl, Pippín. Þeir skiptu ríki með sèr at jafnaði, ok hafði Lótariús Rómaríki, Borgúndíam ok Lótaringíam; en Hlöðvir hafði Frakkland ok konúnga nafn; Karl Valland; Pippín Eqví-tanníam. Þá er Rimbertus hafði verit 12 ár biskup, herjuðu Danir ok Norðmenn á þat land, er kallat er Kerlíngaland; en at móti þeim gerði Hlöðver Hlöðversson úngi, hann drap af hermönnum 13 þúsundir; enn 5 vetrum síðar andaðist Hlöðver. Á því ári leituðu Danir ok Norðmenn at hefnast; þeir fóru upp eptir ánni Rín, ok brendu þar allar borgir ok kyrkjur, ok (höfðu) hina æztu kyrkju at hrossahúsi í borg þeirri, er Aqvisgranum heitir. Þeir brendu Kolni ok allar borgir upp með Rín til Meginzu. Þá gerði Karl bróðir Lótarií lið móti þeim; þeir fundust við á, þá er Mosa hét. Í Danaliði voru þeir konúngar Sigfreðr ok Guðfreðr ok synir Ragnars loðbrókar. Þeir sættust við keisarann, ok létu skírast. En litlu síðar rufu þeir allt sáttmálið, ok herjuðu á Vestr-Frakkland allt til Parísborgar, ok brendu hana. Þá kom mótf

þeim með miklum her Arnaldr, er þá var keisari, ok drap af þeim 9 hundruð manna. Eptir þat stöðvaðist Dana her. Þá var liðit frá higatburð vârs herra 9 hundruð vetra. (Enn 17) vetrum síðar var Húnó vígðr biskup í Brimum á Saxlandi. Á 12ta ári þaðan frá fór Heinrekr, er fyrstr var keisari með því nafni, í Danmörk, ok færði Dani til kristni bæði með blíðmælum ok ógnarorðum, ok létti eigi fyrr, enn þeir játtuðu at taka trú rétta. Síðan fór Húnó biskup til fundar við Fróða konúng, er þá ríkti á Jótlandi, ok skírði hann þá ok alþýðu. Voru þá gervar upp kyrkjur, er eyðst höfðu í Heiðabæ ok Rípum. Þá var ok í Árósi. Eptir þat sendi Fróði konúngur menn til Rómaborgar, ok lét vígja 3 biskupa til Jótlands at ráði Agapítí papa. Var Hereðus vígðr til Heiðabæjar, en Líbedagus til Rípa, en Rímbrondus til Áróss. Þat var 900 ok 40 vetra ok 8 árum eptir holdgan vârs herra Jesú kristí, á 12ta ári konúngdóms Ottónis mikla. Þar var fráhorfit konúngatali, er þeir ræðu fyrir Danmörk Sigfreðr ok Háldán. Eptir þat ræð sá konúngur fyrir Dönum, er Helgi hêt, hann átti bardaga við Ólaf Sviakonúng, ok fêll Helgi þar; enn Ólafr ræð síðan leingi fyrir Danmörk ok Svíþjóð, ok varð sótt-dauðr. Eptir þat tóku ríki í Danmörku Gyrðr ok Knútr.

2*). Hlödðver keisari Hlödðversson, sonarson

*) Sjá *Ol. Trygsa.* 1, 65.

Karlamagnúss keisara, ríkti með bræðrum sínum 16 ár ok 20. Eptir þat ríkti Karl son hans með bræðrum sínum 11 ár; hét annar Karlamagnús ¹⁾, en annar Hlöðver. Í þann tíma byggðist Ísland. Þá ræð fyrir Danmörk Gormr hinn gamli, en fyrir Noregi Haraldr hinn hárfagri. Eptir Karl Hlöðversson ríkti Arnaldr, son Karlamagnúss ²⁾, 12 ár; þá Hlöðver son Arnalds 12 ár; þá Konráðr Konráðsson 12 ³⁾ ár, hann var fyrstr keisari af þeim mönnum, sem ekki voru at lángfeðgatali komnir frá Karlamagnúsi keisara. Eptir Konráðr ríkti Heinrekr 18 ár; þá Ottó hinn mikli son hans 30 ára ok 8 ár; þá Ottó hinn raudi son hans 9 ár ⁴⁾. Í þann tíma var Haraldr Gormsson konúngr at Danmörku ok Noregi; Hákon Hlaðajarl hélt af honum ríki í Noregi, sem fyrr er sagt; var þá vinátta þeirra góð. Sendi Hákon jarl Haraldri konúngi á einu sumri 60 hauka, en galt öngva skatta, þvíat Haraldr konúngr gaf honum upp alla skatta í Noregi til starfs ok kostnaðar, ok hafði til at verja landit fyrir Gunnhildar sonum.

3*). Svá segir heilagr prestur Beða í aldarfarsbók þeirri, er hann gerði um landskipan í heiminum, at eyland þat, er Thíle er kallað í bókum, liggi svá langt í norðrhálfu heimsins, at þar komi eigi dagr á vetrinn, þá nótt er

¹⁾ Karlómannus, *Ol. Trygss.* ²⁾ Karlómanni, *Ol. Trygss.* ³⁾ 7, *Ol. Trygss.* ⁴⁾ þá Ottó hin úngi, son Ottu hins rauða, 18 ár, *b. v. Ol. Trygss.* *) *Sjá Ol. Trygss.* 1, 110. *fg.*

leingst, en eigi nótt á sumar, þá dagr er leingstr. Fyrir því ætla menn, at Ísland sé Thíle kallað, at þat er víða á því landi, at sól sæst eigi á vetrinn, þá dagr er skemstr mikinn hluta vetrar, ok mikinn hluta sumars skín sól víða á landinu bæði nótt ok dag. En Beða prestr andaðist 800 ¹⁾ ok 35 ára eptir holdgan vârs herra Jesú kristí, meir en 100 ára fyrr enn Ísland byggðist af Norðmönnum. En fyrr höfðu þar verit þeir menn, er Norðmenn kalla Papa; þeir hafa verit kristnir, þvíat fundust eptir þeim írskar bækr, bjöllur ok baglar, ok enn fleiri hlutir, þeir er þaðan mátti skilja, at þeir höfðu kristnir verit, ok komnir til vestan um haf; vísa ok svâ til enskar bækr, at í þann tíma hæfi verit farit milli landanna.

4. Þá er Ísland fannst ok byggðist, var í Rómaborg Adriánus papa, en eptir hann Jóhannes papa, sá er hinn 5 var með því nafni í postuliga sæti; en Hlödver Hlödversson keisari fyrir norðan fjall; en Leo ok Alexander son hans fyrir Miklagarði; þá var Haraldr hárfagri konúngr yfir Noregi, en Eirekr Eyvindarson ²⁾ yfir Svíþjóð ok Björn son hans; Gormr hinn gamli at Danmörk; Elfráðr konúngr á Einglandi ok Játvarðr son hans; Kjarlfall at Dýflinni á Írlandi; en Sigurðr jarl ríki at Orkneyjum, bróðir Rögnvalds Mærajarls.

5 ³⁾. Svâ segja ok fróðir menn, at frá

¹⁾ 700, *Ol. Tryggs. röttara.* ²⁾ Eymundarson, *Ol. Tryggs.*

³⁾ *Ol. Tryggs.* 1, 112. *Rímbegla* 3, 2.

Staði sè 7 dægra sigling til Horns á austanverðu Íslandi; en frá Snæfellsnesi, þar sem skemst er til Grænlands, 4 dægra haf í vestr at sigla; en ef siglt er or Björgvín til Hvarfsins á Grænlandi í vestr fullt, þá mun siglt verða tylft fyrir sunnan Ísland. Frá Reykjanesi á sunnanverðu Íslandi er 5 dægra haf til Ölduhlaups á Írlandi í suðr fullt; en frá Lánganesi á norðanverðu Íslandi 4 dægra til Svalbarða við hafsbotn.

Hér segir hversu Ísland hefir fyrst fundizt.

6. Svá segist, at menn skyldu fara af Noregi til Færeyja; nefna menn þar til víking einn, er Naðr hét; þá rak lóngt vestr í haf; þeir fundu þar land mikit; komu þeir austan at landinu, ok gengu þar uppá land á fjall eitt hátt; þeir sá eingi likendi til þess, at þetta land væri bygt. Þeir fóru aptr til Færeyja um haustit. Hann gaf landinu nafn, ok kallaði Snjóland.

7. Maðr hét Garðarr Svavarsson, svenskr at ætt, hann fór at leita Snjólands eptir til-vísan móður sinnar framvísar. Hon kom at landinu fyrir austan Horn ið eystra, þar var þá höfn góð. Garðarr sigldi umhverfum landit; vissi hann af því at þat var eyland. Hann hélt inn á fjörð þann, er heitir Skjálfandi; hann lagði til hafnar fyrir austan fjörðinn, ok var þar um vetrinn, ok gerði sèr hús, ok því heitir þar Húsavík. Garðarr fór til Noregs, ok lofaði mjög landit; var þat þá kallat Garðarshólmi.

Garðarr var faðir Una, föður Hróa Túngu-
goða.

8. Flóki Vígvarðarson lét víkingr mikill, hann leitaði Garðarshólma; hann flutti með sér 5 hrafna. Hann kom at í Vazfirði; honum var geingið upp á fjall eitt hátt, ok sá norðr yfir fjöllin fjörð fullan af hafíssum, því kölluðu þeir landit Ísland, sem síðan hefir heitið. Eirekr rauðr Þorvaldsson, þeir voru landnámamenn fyrir sunnan. Nefndr Eiríkr fann Grænland at tilvísan Öndóttis kráku, ok til þess at menn væri fúsari til þar at byggja, gaf hann þat nafn landinu, sem síðan hefir haldizt, (at þat skyldi heita Grænland). Hans son var Leifr hinn hepni; var hann því svâ kallaðr, at hann barg skipshöfn í miðju hafi. Liggja þessi lönd Ísland ok Grænland vestust, svâ at menn viti, at bygð sè í þessum þriðjúngi heims.

9*). Upphaf allra frásagna í norrænni túngu, þeirra er sannindi fylgja, hófst þá er Tyrkir ok Asíamenn bygðu norðrit; því er þat með sönnu at segja, at túngan kom með þeim norðr higat, er vèr köllum norrænu, ok gekk sú túnga um Saxland, Danmörk ok Svíþjóð, Noreg ok um nokkurn hluta Einglands. Höfuðmaðr þessa fólks var Óðin, son Þórs, hann átti marga sonu. Til Óðins telja margir menn ættir sínar. Hann skipaði sonum sínum til landa, ok gerði höfðingja. Einn af sonum hans er nefndr Skjöldr,

*) Sjá Rimbeglu 3, 1.

sá er land tók sèr, þat er nú heitir Danmörk. En þá voru þessi lönd, er Asíamenn bygðu, kölluð Goðlönd, en fólkið Goðjóð. Þar voru sett endimörk milli Skjaldar ok Íngifreys, bróður hans, er þat ríki bygði, er nú kalla menn Svíaríki. Óðin ok hans synir voru stórum vitrir ok fjölkunnigir, fagrir at álitum ok sterkir at affli. Margir aðrir í þeirra ætt voru miklir afburðarmenn með ýmisligum algerleik, ok nokkura af þeim tóku menn til at blóta ok trúá á, ok kölluðu goð sín. Skjöldr var mjög ágætr, ok hafði undir sik mikit ríki. Í hans ríki var ár mikit ok friðr góðr. Hann átti einn son, er Leifr het, þvíat hann leifði honum land ok lausafè; á hans dögum var svá góðr friðr, að í hans ríki varð ekki víg, ok fyrir því var hann kallaðr Friðleifr; hann var hinn mesti spekingr. Hans son var Fróði; hann var svá vitr ok margkunnigr, at af hans nafni er hver sá fróðr kallaðr, er margkunnigr er. Á dögum Fróða var svá mikill friðr, að eingi vildi mann drepa, þó að sæi fyrir sèr bundinn föðurbana sinn eða bróður. Þá lögðust niðr rán ok stuldir, svá at gullhríngr lá marga vetr á þjóðleið á Jalángs heiði. Þat er ætlan manna, þá er Fróðafriðr var, at í þann tíma væri í Rómaborg Ágústus keisari, sá er frið setti um allan heim; þá var Krístr borinn. Þá er Friðfróði reð ríkinu, var ár svá mikit, at akrar vorðu sjálsáðir, ok þurfti eigi við vetri at bú-

ast. Þá fannst í jörðu allskonar málmr. Þat var á einu ári, þá er Fróði var gamall, at reiðarþrumur komu stórar ok eldíngr; þá hvarf sól af himni, ok skalf jörð, svâ at björg hrutu or stað; þá komu björg or jörðu upp, ok viltust allir spádómar.

10 *). Hèðan skulu vèr víkja austr í Asíam, ok þaðan í vestr, ok segja hversu lönd hafa byggzt í fyrstu. Egyptaland bygði fyrstr Mesraím, sonr Kams Nóasonar. Til norðrættar frá Indíalandi er Kvennaland, þar er eingi karlmaðr; vísar svâ til, at konur hafi þar tvenna getnaðarlimu. Þar nær er Albaníaland, þar eru menn bornir svâ hvítir sem snjór, en þeir sortna, svâ sem þeir eldast; þar eru ok svâ stórir hundar ok sterkir, at þeir bana bæði yxnum ok hinum óörgum dýrum. Parcíaland stendr enn í Asía, þar bygði Assúr, sonr Sems Nóasonar. Þar er ok Persíðaland, þar bygði Elím, annar Sems son. Alls eru talin í Asía-þriðjúngi 400 ok 6 þjóðlönd; en þar ero túngur 7 ok 20.

11. Í Evrópa er austast Cithía, þat köllum vèr Svíþjóð hina miklu; þar præðikaði Filippus postuli. Garðaríki, þar stendr Palteskja, ok Kænugarðar. Þar bygði fyrst Magogg, sonr Jafets Nóasonar. Þar er ok Kúrland ok Kirjálaland, Sámland, Ermland; Vindland er vestast næst Danmörku. En austr frá Polena er Reiðgotaland, ok þá Húnaland, Saxónía eða

*) *Sjá Rímbe glu 3, 9.*

Germanía, þat kallast nú Saxland. Áin hin mikla, Danúbíus, fellr milli Saxlands ok Griklands. Trácia þat er allt eitt ok Grikland, þar bygði fyrst Tíras, son Jafets Nóasonar; frá honum er komin þjóð, sú er Tyrkir heita. Hjá Trácia stendr Úngaraland ok Bolgaraland. Á Griklandi stendr fjall, þat er Olympus heitir, þat tekr or skýum upp; þar getr stein, er abeston heitir, sá má eigi kólna, ef hann er heitr gjörr um sinn. Apúlealand er fyrir vestan Grikland, þar er borgin Bár, er Nikolás hvílir, ok Montakassín, er dýrkast Benediktus ábóti; þar er ok Mikkaels hellir. Hjá Ítalía stendr Lángbarðaland, þar hvílir hinn mikli Ágústínus, hvern þángað flutti or eyjunni Sarðínía Liðbrandr konúngr. Vestr af Púl er Kampanía. Vestr þaðan liggja Spánlönd, þar liggr hjá ey, er Gaðis heitir; þángað til tekr Evrópa, en þaðan frá Afríka.

12. Hèr næst skulu vèr telja lönd í Afríka, fyrst Serkland, sem fyrr segir, þar bygði fyrst kyn Kams Nóasonar. Þat er greinanda, at mörg lönd eru þau, at tvenn nöfn eiga; svá sem er Serkland ok Kaldea. Arabía, þat köllum vèr Rabítaland, þar bygði fyrst Kanán son Kams. Á Rabítalandi stendr fjall, þat er Sýna heitir, þar gaf guð lög Móyse, þau er síðan hétu Móyses lög. Kartago heitir borg, sú er æðst er á allri Afríka. Á Númídía er sú borg, er Yppon heitir, þar var

Ágústínus hinn mikli. Á Gjetúlía er sú þjóð, er eigi sakar eitri.

13. Nú skal enn aptr hverfa til Evrópam, ok taka þar til, er vèr gengum brott um stundar sakir, at í þá ey, sem værnefndum fyrr, ok Gaðis heitir, kom Erkúleus, hann fór víða at kanna heiminn, ok kallaðist hann kominn þá til heims enda; hann gerði þar 2 stólpa til marks, hvar hann kom framast, ok heita þat Erkúles stólp-ar, þar standa þeir enn. Á Yspanía stendr Galicía, þar hvílir Jakóbus postuli, bróðir Jóhannis. Næst Vallandi er Flæmíngjaland, en þar næst Frísland. Mundíufjall gengr frá Feneyja botnum austan ok vestr á Spánland. Hjá Saxlandi liggr Holtsetaland, en þar næst Danmörk. Brútus er maðr nefndr, hinn fjórði af Enea, er kominn var af Trójumönnum, skipt var nafni Brútí, ok kallaðr Brittó; af hans nafni tók nafn Brittannía, þat heitir nú Eingland, en fyrrum Bretland. Á Einglandi er Lundúnaborg. Suðreyjar liggja nærri Írlandi; 10 eru bygðar Suðreyjar. Orkneyjar eru bygðar 25; þar er biskupsstóll, er heitir í Kyrkjuvâgi, þar hvílir hinn heilagi Magnús jarl. Hjaltland er næst Orkneyjum, þar er erkidjâkn; þar nær Færeyjar, þær ero 18 alls; þar er biskupsstóll, er heitir í Kyrkjubæi.

Annat brot.

1. Svá segir í Hamborgar istoría, ok kallast sá meistari, er gjört hefir bókina, flest allt hafa ritat eptir fyrirsögn Sveins Úlfssunar af tíðendum Dana ok Svía, at Otta keisari hinn rauði, er fyrstr var með því namni, þá er hann hafði aptr unnit öll þau ríki undir keisaradóminn, er undan höfðu gengit, síðan Karlamagnús keisari andaðist, fór hann með her sinn uppá Dani á tólfta ári ríkis síns; ok þegar hann kom norðum Slesvík, þar sem Danaríki tók til, eptir því sem þeir höfðu löndum skipt, Heinrekr keisari faðir hans ok Gormr konúngr gamli í sætt sinni, eyddi hann landit með eldi ok járnum, hvar sem hann kom, allt þar til er hann kom þar, sem síðan heita Ottusund. Síðan snérist hann suðr aptr, ok þá er hann kom til Slesvíkr, kom í móti honum Haraldr Gormsson, ok hélt orrostu við hann, ok varð sigraðr, ok flýði til skipa. Eptir þat gaf hann sik í keis-

arans vald, ok fékk keisarinn honum aptr ríki sitt, ok hèt Haraldr at láta skírast, ok at kristna alla Danmörk. Var þá Haraldr konúgr skírðr ok kona hans Gunnhildr drotning, ok sun hennar úngr, er keisarinn veitti guðsifjar, ok lét kalla Svein-Ottó. Þá var skipt Jótlandi í þrjú biskupsríki, ok vígði Aðaldagr Brima-erkibiskup fyrst 3 biskupa til ráðinna biskupstóla: Harald í Slesvík, Leifdag til Rípa, Reginbrand til Áróss. Haraldr konúgr blátönn hël't vel trú, meðan hann lifði.

2. Hér segir ok svá, at Haraldr konúgr sendi sun sinn til Englands, þann er Hríngr hèt, með her, þvíat Danir höfðu haft þar jafnan vald of 100 vetra, síðan er Guðröðr vann eyrna ¹⁾, ok er Hríngr hafði unnit eyrna ²⁾, var hann svikinn ok drepinn af Norðimbrum. Þess er ok getið þar, at Haraldr konúgr kom Hákon [Noregs höfðingja til ríkis ³⁾], er áðr var í brottrekinn, ok gerði hann sáttan við kristna menn.

En þá er Haraldr tók at eldast, vildi Sveinn sun hans taka ríki af feðr sínum, ok styrktu hann til þess þeir höfðingjar, er Haraldr hafði nauðgat til kristni; tóko þeir Svein til konúgs, en köstuðu kristni. Þeir lögðu bardaga við Harald konúgr. Haraldr konúgr fór til orrostu nauðigr í móti syni sínum, svá sem Davíð í móti Absalóni. Or þessi orrostu flóði Haraldr

¹⁾ England, F.
ríkis, F.

²⁾ landit, F.

³⁾ blótjarli til Noregs

konúngr sárr til Vindlands, ok andaðist við Jómsborg allra heilagra messudag. Lík hans var flutt til Róiskeldu, ok jarðat at Kristskirkju, þeirri er hann sjálfr lét gjöra. Hann var konúngr 50 ára.

3. Eptir Harald konúng blátönn tók ríki Sveina sun hans, ok hèlt illa kristni. Hann var hertekinn tysvar af Vindum, ok leystur út stórmiklu fè. Eptir þetta fór Eiríkr hinn sigrsæli, Svía-konúngr, út í Danmörk með allmikinn her, ok barðist við Svein margar orrostur á skipum, þar til er mánkaði styrk Dana, svá at Sveinn varð landflótti, ok flýði fyrst til Noregs, ok vildu Norðmenn ekki við honum taka; fór hann þaðan til Englands, ok vildi Aðalráðr konúngr hann ekki þar, fyrir sakir úfriðar þess, er Danir höfðu jamnan þar gert. Eptir þat fór hann til Skotlands, ok tók Skotakonúngr hann vel; var hann þar til dauða Eiríks konúngs, ok hefir Sveinn konúngr svá sagt Úlfssun, at móðurfaðir hans tæki makliga hefnd fyrir þat, er hann hafnaði réttum guði, er faðir hans hafði tignat.

4. Eiríkr konúngr ræð nú bæði Svíum ok Dönum, ok var heiðinn ok úvin kristinna manna. Svá stendr þar í bókinni, at Ottó keisari hinn þriði með því namni hafi herjat í Danmörk, ok sigrað Eirík konúng. En frá því segir glögliga, at keisari ok erkibiskup af Brimum hafi sendt til Eiríks konúngs Poppó biskup af Slesvík, at

boða honum kristni, [ok veita keisaranum þvílíka lýðni, sem Haraldr Gormsson hafði veitt hinum fyrra Ottó¹⁾. Eiríkr konúgr bað biskup sýna sér nokkurn mátt guðs síns. Þá bar biskup glóanda járn í hendi sér, ok sýndi konúnginum úbrunna hönd sína; ok áðr allan grun tæki af heiðnum mönnum, lét biskup vexa kyrtil sinn, ok fór í, lét síðan slá í eldi, ok stóð hann heill, þá er kyrtilinn var brunninn. Eptir þat lét Eiríkr konúgr skírast ok mörg þúsundrat²⁾ manna. Voru þá ok sendir menn til Svíðjóðar at boða kristni. En Sveinn konúgr Ulfsson segir svá, at Eiríkr konúgr hafi kastat kristni ok dáit heiðinn. Í þessum úfriði hyggjum vèr verit hafa Hákon jarl, ok barizt við Ottó keisara, sem segir í Vellheklum, ok veitt lið Eiríki konúgi vin sínum eða mági.

5. Eptir dauða Eiríks konúgs tók ríki Ólafr sun hans í Svíðjóð, en Sveinn kom þá aptr í Danmörk. Sveinn skildi þá, at guð var honum þá reiðr, ok hèt at snúast til kristni, ok boða fólkinu rétta trú. Eptir þat sættust þeir Ólafr konúgr ok Sveinn konúgr, svá at Sveinn konúgr skyldi hafa ríki sitt, ok fá Sigríðar hinnar stórráðu, móður Ólafs konúgs; síðan skyldu þeir báðir láta kristna lönd sín. Þá er fullkomin var sætt konúganna, eggjaði Sigríð drotning hin stórráða, at þeir skyldi ráða³⁾ Ólaf Tryggvasun Norðmannakon.

1) v. í F.

2) þúsundir, F.

3) frá löndum, b. v. F.

úng, er Danir kölluðu ¹⁾ krakabein; [ok nokkuru síðar héldu þeir við hann hina snörpustu orrostu suðr undir Vindlandi, ok þar féll Ólafr Noregs konúngr, at sögn Dana ok flestra manna annarra ²⁾; skiptu þeir þá Noregi með sér, þrír höfðingjar: Ólafr sænski, Sveinn konúngr, Eiríkr jarl Hákonarsun.

¹⁾ Krakalegg eðr, *b. v. F.*

²⁾ sem þeir gerðu síðan, *F.*

SöguÞáttur

af

Hákoni Háreks syni.

1. Kapítuli.

Í Noregs konúngs ríki austr í Víkinni var einn ríkr bóndi, Hárekr at nafni, svá auðigr at hann átti 12 búgarða fyrir utan þann höfuðbæ, er hann sat á sjálfr; á sjónum hafði hann mikinn fjárafla, svá at hans kaupferðir rákust til allra landa í Austrveg ok Þýzkaland, Flandr ok England. At því skapi var ríkdómr hans í dýrgripum ok lausafè. Þrjár höfuðveizlur hélt hann á hverju ári, jólaboð ok miðsvetrar ok at páskum. Svá var hann maðr vinsæll af sínum frjálsleik, at allar bygðir lofuðu hann. Sun átti hann einn, er Hákon hét, hann var vænn maðr ok vel fallinn. Nú liðr svá dögum, at Hárekr bóndi gengr fram til frænda sinna, leifir hann þá syni sínum eingetnum alla fullsælu eptir sik. Ok sem Hákon hefir ísezt erfðina, kvàngast hann með ráði frænda sinna, ok fær góðan kost af göfgri ætt; ok er þeirra brúðkaup er umgört, sèr húsfreya brátt, at mikit æskumót

er á framferði bónda hennar, þvíat hann vill halda rausn alla eptir föður sinn, enn addrættir ok útvegar Háreks ero foknir, þvíat Hákon hugsar meir uppá leik ok lausung með dagligan kost ok mildrykkjur enn febrögð ok geymslu. Húsfrú tekr hann orðum, því hon var roskin kona ok forsýn, ef hon nokkru ræði. Hon spyr, hversu hann ætli til: því góðsi þínu dugir þat ekki, þótt þat standi á mörgum fótum, at þú tærir út tveim höndum, en vanrækir allan umgáninginn, ok væri þat mitt ráð, at þú legðir af þrjár höfuðveizlurnar, þvíat engi skylda mán á vera, at þú haldir þeim eptir föður þínum. Enn þó hon talaði um þetta, þá lét hann sem hann heyrði ekki, ok sagðist eigi nenna at affeðrast svá mikit, at kasta niðr stórmensku hans. Þú mánt ráða, segir hon, en eptir ár liðit skal ek segja þér, hvat þú spennir, því ek skal tilhugsa. Heldr hann nú fram sama með vinsemdum miklum, seldi hann svá góðs sitt, at hann tók orðlof í móti. Enn eptir ár liðit spyr húsfreyja, hvat hann hugsir um góðs sitt? Hann segist þar lítit tilleggja. Þá kann ek segja þér, segir hon, at öll þau för með kaupreyri, er faðir þinn leyfði þér, ero svá strokin, at eigi áttu rúm í einu skipi. Hákon svarar at ekki mán hindra. Liðr enn nú ár. Þá segir húsfreyja, at allir þeir 12 búgarðar eru eyddir ok etnir, ok segir nú nauðsyn, þótt seint sé, at minka veizlurnar. Hákon segir, at enn vel

duga myndi: því við eigum úgrynni fjár í gripum ok gersemum, bæði mundar þíns ok erfðar minnar. Húsfreya segir: ef þú heldr hit sama fram, er fè allt uppgengit eptir ár liðit." Heldr Hákon rausn sinni, ok er þar kemr tíma, at búast skal til páskaveizlunnar, segir Hákon húsfreyu, at þessa veizlu vill hann með allri mekt gjöra láta, ok eingan lut tilspara. Húsfreyu fanst fátt um, enn þó gjörir hon, sem honum líkar, sakir þeirrar ástar, sem hon hafði til hans. Var þat boð svá fjölmennt, sem aldrei hafði fyrr verit, ok með miklu kappi, at stóð í staunginni. Ok affarakveld veizlunnar, sem frá skal ríða um myrgininn eptir, er drukkit lengi á nótt fram; en er þat þraut, gánga menn ölgvaðir at sofa. Svaf Hákon í lokhvílu. Ok er þau hjón koma í sæng, talar hann svá til hennar: maklig ertu, sæti mín! segir hann, at ek gefi þér fögr orð með sannri elsku fyrir svá góða hlýðni ok eptirlæti, sem þú hefir mér veitt í okkar samvist; en ek legg þar í móti meingjörðir, fyrst einræði mitt, enn nú þó þat á ofan, er því meir ángrar þitt augabragð, frænda minna ok fóstbræðra; vil ek með eingu móti vera hær í mínu landi, ok því berst ek þat fyrir, at leynast brott einmani rétt á þessari nóttu, ráði guð hvat ek tek við! enn tveggja hluta bið ek þik, þat annat, at þú látir seint upp lokhvíluna á myrgin, þvíat því lengr fæ ek stundir at fríast, þó mín sò leit; sú er bæn önnur, at þú biðir mín af

Þeirri dygð, sem þú kys þér til handa. Við þessa ræðu grætr hon stórliga ok sárlega, ok eptir tárblendinn koss skilja þau nær at miðri nóttu, gengr hann út lágliga af bænum, ok þegar fram í mörkina, er nærri stóð, fer hann allt til dags, en felr sik síðan.

2. Nú er til at taka í bænum, at þjónostumenn ok margir af bóndum bíða langt á myrgin fram fyrir lokhvílu Hákonar, því húsfreya lætr eigi heyra til sín. Í því hvíslast þeir, at Hákon máni sofa sakir lángrar náttsetu; ok er þeim þykkir or hófi ganga, sem til borðs vildu ok ríða brott síðan, klappa þeir á sængina, ok spyrja, hvat um er? Húsfreya spyr, hvat tídt er? Þeir segja bónda mál at klæðast. Hon segir, at bóndi væri þar ekki. Nú er gengit í kjallara ok öll hús, þau er hans var von; en er hann fanst ekki í bænum, snýst þessi hátíð í sút ok grát, hlaup ok hark aptr ok fram í allar ættir frá bænum, allt fram til middags eðr meir, ok svá mikinn harm báru hær margir menn af, at þeim bættist seint. Nú er at víkja til Hákonar, at hann vendir sínum vegi austr til landsenda, bar honum svá til, at þokur dimmar geymdu hans, þar til at einn myrgin ber hann fram or mörkinni ok myrkrunum, er hann þá kominn fram at sjó á höfða nokkurn, ok svá brátt sér hann, at búza nokkur leggr upp á þat sama lægi, ok var skip þat mikit stórt, ok sem þeir hafa lægt segl sín, kallar Hákon á skipit, ok

biðr sèr flutnings út þannig; ok sem þat veitt ist, gengr hann fyrir skipherrann; er Gyrð hèt, hann var maðr dansk, ok einn af hirð Sveins konúngs Úlfssunar, er þá røð fyrir Dana- veldi, hefir hann gert kaupferð til Englands með konúngsins varnað, ok er nú aptr kváminu með hlöðnu skipi. Hákon skiptir nú um nafn, ok segist Vigfús heita, biðr formanninn fars ok kostar á fund Danakonúngs, segist maðr fél- laus en góðrar ættar or Noregi, segir ok þat hug sinn, ef hann skal giptu fá, at hann mun hana hjá Danakonúngi upptaka. Nú veitist honum þetta, því maðrinn var vænn til liðs, en Danir vissu örleik ok góðvilja konúngs. Litlu síðarfellr til fagrt leiði, ok sigla þeir til Sjólands, því þeir spyrja, at Danakonúngr sitr þar; ok sem fyrst mega þeir, sækir Gyrðr á fund kon- úngs ok Vigfús hinn norræni með honum. Þeir koma svá til bæarins, at konúngr sitr yfir borð- um, ok gánga fyrir hann. Konúngr tekr Gyrði harðla blídt, ok spyr at Englandsferðum. Hann lætr vél yfir; ok sem þat er úti, spyr konúngr, hverr sá sè hinn úngi maðr? Vigfús nefndi sik, ok biðr konúng þarmed nokkrar ásjár. Kon- úngr spyr, hvat hann hefði til at þjóna höfð- íngjum? hvert hann væri hagr eða listvanr í nokkru? Hann segist eingan lut til lista hafa, at þjóna konúngi: utan hugboð mitt, at hjá yör mæn ek gæfu fá. Konúngr segir sèr því vand- ala um.

3. Síðan lætr konúgr kalla einn járnsmið, þann er beztr var í garðinum, ok segir honum svá: hér er einn ungr maðr, er þú skalt meðtaka, ok kenna honum járnsmið, ef hann fær numit; geym ok þess, at þú sèrt vel við hann, ok öfunda hann ekki, þótt guð gefi honum skilning, sem oss þykkir góð ván í. Smiðrinn játar hér um konúgs vilja, ok fara þeir báðir samt í smiðju, ok er fljótt til frásagnar, at nám þetta gengr fram svá greidt með góðum skilningi, at eptir 6 mánuði er lærisveinn líkr meistara sínum, en því frammar sem áleið, svá at Vigfús er nú orðinn formentr á járnsmið yfir alla menn í Danaveldi. Eptir ár liðit koma þeir báðir samt fyrir konúng, segir þá hinn gamli smiðr, hvar kvâmit er. Konúgr gefr honum góða þökk, ok kallar nú silfrsmið, ok leggr Vigfús honum í vald. Er hann nú fljóttækari á þá list, heldr enn þá, sem hann hafði fyrr, svá at eptir 6 mánuði segist meistarinn ekki til hafa at kenna honum, ok þat sama segir hann konúngi. Konúgr skipar þá Vigfúsi í þriðja skóla til gullsmiðar, at grafa, steinsetja ok amalera; ok eptir átta mánaði kemr meistarari fyrir konúng, ok segir sik á enda at læra þann mann, því svá klókan ok kænán til alls hagleiks með málm at vinna segist hann aldrei sèð hafa, kveðst ok þat hyggja, at hverja list, er hann legði fyrir sik, mundi hann fá umfrám aðra menn numit. Konúgr varð nú glaðr við, ok skipar

Vigfúsi í fjórða skóla til steinsmiðar, at sníða, líma ok niðrsetja eptir steinmeistara reglu; er þessi list úti eptir ár liðit, svá hér um fer sem um aðrar greinir; er hann frábær öðrum mönnum bæði um fljótaleik ok fagrleik. Er þat liðit, at hann sè lærisveinn; fer hann til, eptir konúngs skipan, at gjöra með járnri þau hnossasmíði, sem konúngr vill hafa til sæmdar ríkinu; gekk þat um eitt ár. Þakkar konúngr honum störfin, ok býðr honum leigu sína. Vigfús segir því valda gæfu konúngs, at hann kann nokkut, ok kallast hann eingrar leigu makligr. Konúngr lætr sèr mikla, er hann vill til eingis vinna. Vigfús mælti: þat skal eigi vera, mán ek þat kjósa, segir hann, er mèr sýnist fegrst, ok mèr mán at þeztu verða: ek bið yðr, at þèr gefit mèr heilræði nokkut. Konúngr segir: þú þykkir mèr undarligr maðr, neitar peníngum, en [beiðist slíks; eðr hverr segir þèr, at ek sèr forspár eða spekingr? Vigfús svarar, ok kvaðst hafa þat á sjálfum sèr reynt, at hann er bæði spakr ok forspár. Hér kemr þá um síðir, at konúngr svarar: þat er mitt ráð, at þú trúir aldrei lágum manni ok rauðskeggjuðum. Vigfús þakkar framlægit sem hina vænstu gjöf. Nú fer hann til annat ár, ok smíðar konúngi gull ok gersemjar með svá fásènum ¹⁾

¹⁾ Frú merkinu vantar í S, a. hvar orðinu hefir er innsmeigt í staðinn; en í tveimr af þeim fylgjandi brotum í S. finnst þat.

hagleik, sem allir dást at. Eptir þat ár liðit fór öll orðræða með þeim Vigfúsi ok konungi á sömu leið, sem fyrr var talit. Konúngr býðr fè, en Vigfús krefr enn heilræði, ok þar kemr enn þófinu, at konúngr lætr til, ok mælti svà: hver fjölskylda sem þik stendr, þá geym þess, at þú gakk eigi frá messuembættinu, fyrr enn þat er lukt, ef þú ert innan kyrkju staddr. Vigfús þakkar heilræðit, ok tekr nú næsta ár stein-smíði, ok gjörir Danakonungi höll svà væna, sem aldrei sást önnur jafnvæn í því landi.

4. Enn eptir smíðaða höllina finnast þeir um vârit konúngr ok Vigfús, sem menn taka at búa kaupferðir sínar; þakkar konúngr honum þá enn starfit, ok spyr, hvat honum er þá skapfellast at taka í aðra hönd. Vigfús segir: þat er heilræði, konúngr! Sveinn konúngr talar þá: hví mân hinn sami maðr svà fallinn, vitr ok frábærrar greinar, en í öðru lagi svà fyrir-látr¹⁾, sem vèr þættumst mega til háðs virða, en þó mántu enn ráða. Þat ráðum vèr þèr, ef þú verðr allreiðr með víghug til nokkursmanns, at þú haldir þik í minning guðs, ok lesir helga bæn, *pater noster*, í nafni guðs föðurs; ok ef eigi rennr af við þetta, skaltu lesa aðra *pater noster* í nafni guðs sunar; ok ef eigi linast enn við þetta, skaltu lesa þriðju *pater noster* í minning heilags anda; ok ef eum lystir þik sama verks, mántu vinna, nema guð banni, ok leggi til nokkra líkn. Vigfús þakkar heilræðit eptir vanda, ok

¹⁾ flatr S, a.

sþyr, hvat nú skal hann gjöra framleiðis? Konúngr segir, at þat skal hann gjöra, spázera með honum litla stund. En þá konúngr er af staðnum farinn á bryggju, flýtr þar fyrir einn knörr hlaðinn til hafs, tjaldaðr ok albuinn. Þá segir konúngr: störf þín, Vigfús! eru mikils verð, þótt vèr leggjum lítit fram; knör þenna til Englandsferðar skaltu albuinn eiga, höfum vèr þat hugsat, at þú munir fara á knerinum til Englands, ok dveljast þar í vetr, þvíat þar liggir afli fyrir, ef Englakonúngr lætr þik smiða, sem mik varir, því at hallir í Englandi eru á fyrnsku hátt; haga svà góðsinu, sem vèr leggjum til, halt því fram til ávaxtar, þvíat tíð er góð í Englandi, en farmr á knerinum mun þèr eigi bregðast ¹⁾; skipmenn þínir eru í þínu valdi, þætti oss ráð, sem þú kæmir fram, at þú hlífðir þínum kosti, ok fengir þeim [byrðing nokkurn²⁾] aptr hingat, því at eigi mán þik menn skorta at vári, ef þú vilt til Noregs fara at vitja ættjarðar þinnar, sem oss þykkir vãn. Vigfús þakkaði konúngi allan sóma, fyrst mentina, þar með fjár útlátin, ok síðan heilræðin, ok segist því launa skyldu, at frægja hann yfir alla konúnga.

5. Síðan tekr hann orðlof af konúnginum til brottferðar, stígr síðan á skip sitt, ok siglir þegar í haf, ok kemr fram til Englands með heilu ok höldnu, ok fer svà með öllu, sem Danakonúngr hafði tillagt. Vigfús sendir aptr menn, en skipar upp góðsit, var þar hverr peningr val-

¹⁾ rjúfast S, a.

²⁾ létibyrðing S, e. 554, h.

inn í, [ok er um mest mátti velja ¹⁾] í Englandi. Brátt býðr konúgr honum á sinn fund, því honum var brátt flutt, hver maðr hann var í meistaradómi, hvat sem kjósa vill. En sem þeir finnast, spyr konúgr, ef hann vill smíða nokkut, segist hafa forna höll til niðrtöku. Vigfús segir: er þat eigi ráð Danakonúgs, at ek vinni þat, fyrir mik er lagt, ok mér er möguligt þenna næsta vetr? En svá fer þat til efnis, sakir þraungleika tímans, at konúgr skipar tveimr meisturum at smíða höllina, er sá annarr enskr, en Vigfús annarr, skal sínum megin smíða hvern þeirra með tilskipuðum starfsveinum, því konúgr vildi sjá, hvern hagari var, eða hvern fljóttari var; en þar er jafnaðr ²⁾ tilbúnaðr eptir konúgs skipan; sá enski meistari hefir 12 ³⁾ fylgðarmenn, en Vigfús 7 ⁴⁾. Fara þeir til, skipa niðr grundvöll, ok reisa síðan. Hefir hinn enski þat starf fyrirfram, at hann riðr þar til, er grjót var valit, ok segir fyrir, hvern þar skuli telgja eðr tilbúa⁵⁾; liðr nú svá smíðinni. Konúgr undraðist mjök, at Vigfúsi gekk miklu fljóttara, þótt hann væri miklu liðfærri; konúgi miklar þat með sjálfum sèr, at hinn útlendi skal yfirbera þann, er enskir kalla meistara, þvíat sá er orðrómr í öðru lagi, at fegrð á smíðinni beri eigi minnr af enn fljótvirki.

6. Svá bar til eitt kveld, sem smíðirnir hafa úti sitt dagsverk, at konúgr kallar hinn

²⁾ er mest mátti umvelta S, a. b. ³⁾ ei jafnari S, a.

⁴⁾ 20 S, a. ⁵⁾ 5 S, a. ⁶⁾ smikka S, c. 554, h.

enska smið, ok leggr honum stórar ávítur, at einn danskr skal fyrir sitja hans kunnáttu, ok svá máni hann tapa sínu lofi, at þat fáist aldrei síðan. Hinn enski segir: herra minn! mér þykkir vãn, at yðr virðist svá, ok því nauðgast ek til, at segja yðr þat, þèr vitit eigi áðr, þó mér þykki mikit fyrir upp at kveða: efni eru eigi betri um þenna danska mann, enn smiðir hans flytjast ok fegrast með því fulltíngi, sem eingi góðr maðr skyldi hafa; mínum lagsmönnum er þat kunnigt, at vèr höfum mælt ok mindat vegginn viðr þat sjálft, er hann fór til húss at kveldi; en at morgni er hann miklu hærri, ok því er þat eigi mitt at keppast þar við. Konúngr segir, at eigi má þetta satt vera. Hinn enski segir, at hann skuli láta kalla á þá kompána, svá þeir komi þar, ok heyra, hvat þeir segja. Sem þeir kvámu, eru þessi mál borin fyrir þá, bjóða þeir eið sinn, at þat sè hvert orð satt, sem meistarinn sagði hèr um, ok svá fer fram, at þeir sverja bókareid hèr um, at Vigfús er fordæðumaðr. Eptir eiðinn unninn gengu þeir út, en konúngr fer í ráð með meistararum enska, hvat fram skal fara, ségir sèr eigi vera þat þekkt, at svá bölvuð smiði sè yfir sínu höfði, því hann segist eigi vita, hverr voði í megi vera: en hvernin skulum vèr hann af dögum ráða, svá oss verði ámælislaust? því eigi sýnist þessi maðr lögliga drepinn, ef vèr látum hann drepa ekki utan fyrir smiðina, svá mikla frægð sem hann hafði með Dönnum. Meistar-

inn segir: Þar finnst ráð til; þér skulut nú í stað fá mér glófa yðar, með þeim boðskap til Vigfúss, at þér lofit mjök hans meistaradóm, ok skipi þér honum frá þessari stundu alla for-sögn ok skipan verksins, ok því bjóði þér með jartégn glófans, at árla á myrgin fyrir sól skal hann riða fram til þræla, at fylla þat starf, er ek hefi áðr haft. Þegar ek hefi borit honum þetta yðar boð; skal ek riða fram til þrælanna, ok segja þeim þar hans tilkomu snimma á myrgin, ok þar með yðar vilja, at þeir brenni hann á báli, hverja mind sem hann hefir tekit á sik, sakir sinnar fjölkýngi. Þessi ráð samþykkti konúngr. Fer þá meistarinn, ok ber Vigfúsi glófann með öllum orðum, sem fyrr var talat, fær sér þegar hesta, ok riðr í mörkina, ok býðr þrælum danska smið at brenna at morgni, hvert álit sem hefði. En Vigfús hugleiðir hit fyrsta heilræði Sveins konúngs, því þat stóð ¹⁾ uppá þenna sama sendiboða: at hann skyldi eigi trúa lágum manni rauðskeggjuðum; því at meistarinn átti þetta, því hann var bæði lágr ok rauðskeggjaðr. Hér af leiðir honum svá mikit ángr, at hann vakir út alla ²⁾ náttina, því honum er brjóstfast at geyma heilræðit, en í öðru lagi sýnist honum fárlegt, at hlýða eigi konúngs boði; en þetta ræðr hann af, at þegar í óttu riðr hann fram á veginn,

¹⁾ hlýddi S, e. 544, h.

²⁾ af í gegnum S, a.

ok sem kvámit er sólarroð, verðr fyrir honum eitt þorp sæmiligt, ok þegar sem hann kemr inn í þorpit beinan veg um strætít, heyrir hann at annann veg út við múrinn er hríngt til messu. Þar víkr Vigfús at kapellu, ok stígr af hesti sínum, gengr inn ok litast um, sèr hann at þar er gamall prestr mjök úskygn ok seinfær, ok því þykkir honum sakir sinnar farfýsi, at hann máni aldrei framkvámast, ef hann bíðr. Til minnis kwam honum annat heilræði Sveins konúngs, at hann bauð honum at hlýða messunni, en eigi að heldr þolir hann kyrr; stökr hann upp, ok stígr á hest sinn, ok reið sinn veg; en sem hann ætlar rétt út at ríða annars vegar af þorpinu, klíngir í kapellu nokkurri rétt við hliðit, hann stígr nú af baki, ok hugsar, sem var, at hær máni klíngja til upphafs ¹⁾; hann gengr inn, ok fellr fram, ok sem guðs líkami var útdeildr, þá hugsar Vigfús at bæta úhlýðni sína við Svein konúng, ok bíða blessanar eptir messuna, hvat sem tíma líðr, ok svá gjörir hann. Skýtr nú sólunni hátt ok vel á lopt, því dvalir þessar drógo tímenn. Stígr hann nú á bak, ok ríðr ákafliga, ok léttr eigi fyrr, enn hann kemr fram.

7. Nú skal greina hvat hinn enski meistari hafðist at; hann vakir nú um tíma yfir þeirri gleði, at Vigfús máni snimma af lífi tek-

¹⁾ upphalds *S*, a. upphalds *seinna lag fært til upphafs S*, b. messu upphafs *S*, c. 544, h.

inn þann dag, ok því ríðr hann sem fyrst lýsti af degi, því messur dvöldu hann hvergi, kemr hann fram í mörkina, ok vill segja konungi sem greiniligast frá, hvat gjörzt hafi; ok svá fljótt sem hann ber at fram, umkringja þrælarnir hann, grípa hann, ok draga grimmliga at bálinu, er þeir höfðu áðr ákafliga ¹⁾ uppgeyst ²⁾. Hann kallar ok spyr, hví þeir kvæli hann? em ek enskr maðr ok vin konúngs. Þeir svara: hygg þú, bölvuð fordæða! at vèr vitum eigi ílsku þína, at hverjum ham sem þèr líkar máttu kasta yfir þik, sem hinn enski maðr sagði oss í nátt, ok því skal eldr gleypa þik. Lèto þeir hann svá strax fram á bálit; ok þar brennr hann til kola, illr maðr ok svikafullr, er sèr beó sjálfr gröf þá, er hann í fèll með réttum dómi guðs. En er þrælarnir standa yfir eldinum, ok tala með sèr, hversó íllmenni þetta fór af heiminum, reið Vigfús fram at þeim, ok spyr hví þeir sèu iðjulausir? Þeir segjast unnit hafa hit þarfasta myrginverk í aftöku þess galdramanns, er kvam af Danmörk í haust. Vigfús þagnar þá, ok sá hvat honum var ætlat, ok hve málit var umturnat, skilr nú at messan dróg hann undan dauða, en sá fèkk víti, er tilvann. Miklar þakkir gjörði Vigfús guði með sjálfum sèr, segir nú þrælunum fyrir um verk, ok ríðr síðan heim til smíða sinna. Er nú svá

¹⁾ uppætt eðr *b. v. S, a.*

²⁾ upptendrað *S, c. 554, h.*

skipat um daginn, sem konúgr kemr at sjást um at vana: Vigfús stendr á smíðsinni, enn audt er annann veg til móts. Konúgr undrar þetta ok þegir, því skipan er völtin, eigi ¹⁾ sem hann hugði til. Vigfús talar þá: guð vissi gjörr enn þér, konúgr! hvat rétt er ok att, því þér urðut sviknir með falsi at dæn ángan dóm á saklausan, því tók illr maðr ránglæti sitt, má mér því Sveinn konúgr hugkvæmr vera, ok mánot þér konúgarnir vera því úlíkari, sem meir er at reynt; ok svá lýkr ræðu þeirra, því konúgr gengr frá, af því hann sèr sik [offara orðinn ²⁾]. Ok litlu síðar talar hann til Vigfúss, ok snýr ³⁾ til blíðu, ok segist bæta skyldu, áðr þeir skilja, hvat honum hefir yfirsèzt af rógi ok meinsæri vondra manna, ok biðr konúgr Vigfús nú, at hann taki niðr til grundvallar allt þat verk, er hinn enski meistari hafði gjört, ok láti allt smíðit verða með einu formi. Vigfús gjörir nú svá, ok verðr höllin alsmíðut, áðr skip gánga brott af Englandi um sumarit. Konúgr gjörir þá veizlu stóra, [sem hann drekkr Vigfúsi sakir ⁴⁾ hallarinnar. Lofa Englismenn mjök smíðit, sem verðugt var. At þeirri veizlu liðinni ⁵⁾ gefr konúgr Vigfúsi 2 skip hlaðin vænum kosti, ok þar með gefr hann honum blídt orðlof. Byrjar nú Vigfús ferð sína til Noregs, hefir

¹⁾ v. í S, a. ²⁾ ófara hafa orðit, S, e. 554, h. ³⁾ snýst S, e. 554, h. ⁴⁾ s. h. drekki hóf 554, h, S, c; er h. drechar handsal S, b. ⁵⁾ v. í S, b. S, e. 554, h.

hann knörinn Sveinsnaut ok þar til annat skip jafnmikit, er hann keypti í Englandi; þetta hleðr hann hváttveggja með ávinníng fjár þess, er Danakonúgr gaf honum. Þessi 4 skip býr hann forkunnarliga vel með hagleik sínum, fèkk þar til gylta veðrvita ok stöfuð segl með ýms-um litum.

8. Síðan leggr hann út af Englandi, ok fær góða byri, kemr hann eitt kveld undir Noregr rett í sitt ættland í Víkinni; hann leggr skipunum í eitt leyni, en stígr í bát með nokkra menn, ok rær upp lágliga fyrir þann bæ, er hann hafði forðum fráhorfit; hann gengr einn á land ok upp í bæinn, lízt honum þar illa á, svá at mikil reiði fyllir hann þegar, því bærinn er víða bættr ok nýbræddr, ok því þykkir honum víst; at sú kona, er hann átti, máni hafa tengit sér nýan bónda, gengr hann upp í herbergi þau, er honum vâru kunnig, ok fer leitandi hvar húsfrú máni sofa; þvíat lokhvíla, er fyrr var getit, var vanrækt. Upp kemr hann í lopt nokkut, þar er sæng ein, þar sér hann liggja húsfreyu sína, ok fagran mann í faðmi henni, þykkir honum nú at sýnu gánga, at hann hafi rétt hugsat, ok svá dauðligt hatr fylði hans hjarta, at þessa manns líf vill hann í stað brott taka; ok með guðs vilja kemr honum til hugar hit þriðja heilræði Sveins konúngs, at honum er bannat at vega svá fljótt, sem hann fýsir. Hann gengr nú brott frá sænginni, sem lengst mátti hann

innan húss, ok ætlar þar at standa, meðan hann les *pater noster*; þat fer eigi svá, því reiðin hafði raðat honum mjök at sænginni, þá er úti var. Hann hopar annat sinn, ok hugsar með sér, hvat er hann þolir, þá skuli hann launa lífgjöfina í Englandi ok halda heilræði; fer nú rétt sömu leið ok fyrr. Frá dregr hann sík þriðja sinn, ok sem bænin er úti, er hann kvámminn at sænginni með brugðnu sverði, þrífir hárit á hinum unga manni, ok ætlar at rykkja höfðinu fram á stokkinn, því hann lá ofar í sænginni. Við þenna rykk vaknar húsfrú, ber þegar skyn yfir, hvat um er, ok kallar svá: sonr okkar, Hákon minn! segir hún. Hann kastar sverðinu, ok biðr guð gæta sín. Verðr þar síðan svá mikill fagnaðarfundr, at eigi er auðvelt at greina, því þau glöddust bæði fyrir önd ok líkama af því er guð hafði nú þeim veitt. Þá segir hún, at þenna pilt bar hún í kviði, er þau skildu: ok heitir hann Hárekr eftir föður þinn. Spyr síðan hvert þeirra annat af sínum farsældum ok framferðum. Segir hún at frændr hans ok félagar hafi sýnt henni svá mikinn manndóm, at hún hefir haft alla luti nóga síðan hann fór burt, bæði til kostar ok uppsmíðis. Hann segir at svá sem morgnar máni hún sjá mega hans fararblóma. Skilja þau síðan. Fer hann til skipa, ok lætr heimta út á rétta rúm¹⁾. Um myrgininn sem sól rýðr fjöll, fær hann

¹⁾ raun S; a. árar í rúm S, c. 554, h.

fagrt kul at landinu. Hans siglíng var svá væn, at hvert mannsbarn fór at sjá, ok margir hugðu, at þar mundi sigla einn konúngr; svá siglir hann at landi, lægir seglin, hleypir akkèrum, ok lætr bryggjur á land upp. Þá þekkja landsmenn, at þar er kváminn Hákon, ok verðr nú mikill fagnaðr í öllum þeim bý, er umbergis lá, eflist þar ok sama dag en bezta veizla. Segir hann þá frá ferðum sínum, ok þakkar frændum ok vinum alla þeirra dygð. Hvat höfum vèr lengr frásögu þessa mánnis, en alla sína lífdaga upp hèðan hèlt hann sínum sæmdum, því þá heill ok hoskleik hafði hann fengit í fundi Danakonúngs með hagleik ok frábærum meistaradómi, at aldrei kunni hans góðs á grunn at gánga, heldr keypti hann apte allar þær jarðir, er áðr [lèt hann fyrir glutr ok vangeymslu, ok beó síðan um nægtir. Ok höfum vèr eigi fleira frá honum at segja, lýkr hèr svá þessa sögu Hákonar ens norska.

*) höfðu glytrast S, e. 554, h.

Af ágirnd Absalons erkibiskups ok af einum bónda ¹⁾).

Svá er lesit, at ²⁾ í Danmörku sat einn erki-
biskup Absalon at nafni, í nafnfrægum stað, er
Lund hét ³⁾; hann var merkiligr maðr ok mik-
ill skörúngr í mörgu lagi, en mjög ágjarn til
fjár, sem lýsist í sögunni. Hann hafði eftt ok af
grundvelli uppreist [eitt svartmúnkaklaustr með
föðurleifð sinni ⁴⁾ með ríkum próventum ⁵⁾ ok
vænum herbergjum ⁶⁾. Er þat þessu nærst
segjanda, at akr einn harla ⁷⁾ góðr lá til kyrk-
junnar ⁸⁾ í Lund, var þat en mesta gersemi;
átti kyrkjan hálfan, en bóndi einn hálfan; [óx
þar et bezta aldini ⁹⁾. Biskupinn fálaði marg-
an dag at bónda hans hluta í garðinum ¹⁰⁾, sagði

¹⁾ þannig B; vantar í A. ²⁾ v. í B. ³⁾ heitir, B.

⁴⁾ einn svartmúka lifnað, B. ⁵⁾ presentum, B. ⁶⁾ þat

klaustr kallaði hann *Saram* (*Soram*), var þat ekki nærri erki-

stólnum í Lund, heldr svá sem stór dagferð, b. v. B. ⁷⁾ vænu

ok, b. v. B. ⁸⁾ eigná, b. v. B. ⁹⁾ ok brást akrei, B.

¹⁰⁾ akrinum, B.

honum vera miklu hentara lausa góz eða sú jörð, sem hann ætti einn alla aftekt af. En á hverjum árgangi var þat vani millum kyrkjunnar ok bóndans, at skipta ávextinum með mælum, var þat beggja gagn eða skaði, hvert ábati eða brestr í varð. Nú svá opt sem biskup falaði, svá opt synjar bóndi sölunnar, ok segir þat forna eign sinna lángfeðga, ok því vill hann eigi afganga. Ok sem þat er alreynt, ferr erkibiskup í fors mikit; ok einn tíma, er þeir talast við, segir hann, at heilög kyrkja skal frá þeim degi aungvan hlut ¹⁾ við hann eiga, heldr skal á nefndum degi skipta akrinum bæði til jarðar ok aftektar. Bóndi lætr sér [þetta líka ²⁾], þvíat honum þikrir harðna sambúðin í hverju. Líðr nú þar til at hvorirtveggju koma til akrskiptis; er þat sumartími, ok akrinn sem fegrstr ok fýsiligastr ágjörnum manni. Erkibiskup vill hafa þann hátt á skiptinu, at vaðr sè dreginn yfir þveran akrinn ³⁾; hann vill ok öngum tilhlíta ⁴⁾ utan sér, at halda öðrumegin ⁵⁾ við bónda; ok nú þann tíma, [sem jörðin lægist millum hálsanna, leitar vaðrinn at jörðinni, ok berr eigi svá skírt eða merkiliga, hverja hann ⁶⁾ gjörir yfir þveran akrinn. Erkibiskup kallar

¹⁾ reikning eða mæling; *B.* ²⁾ vel líka, at hafa sitt frjálst, þótt skipti þetta væri nýting erkibiskups, *B.* ³⁾ réttýnis, *b. u. B.* ⁴⁾ athlýða, *B.* ⁵⁾ vaðinn annann veg til móts, *B.* ⁶⁾ er lengist vaðrinn milli hálsanna fálíga, leitar hugrinn jarðar optir náttúru ok berr að svá skírt ok, merkiliga, at glöggliga sér hverja rígu, *B.*

þá: rétt ¹⁾ betr ²⁾, bóndi! segir hann. Bóndi hugsar svá gjöra; en sakir þess, at svá fallinn strengr, sem kunnigt er, þarf örugt átak, áðr hann lyptir sér, nýtr bóndi afls, ok kippir röskliga vaðnum, þvíat hann hugði haldit annann veg eigi bila. En þat fór annann veg, þvíat erkibiskup hrapar ³⁾ við rykkinn, ok fellr áfram, svá ófímliga ⁴⁾, at jarðfastr steinn [var í akrinum fyrir ⁵⁾ honum, ok þar kemr hann á, svá at blæðir; stendr upp síðan, ok kastar vaðnum, segir at fullskipt sè akrinum, síðan hann er skemdr med öfund; þarf eigi hér langt um (at tala) utan á engu stendr öðru, enn bóndi sè fallinn í herra pávans bann fyrir öfundarþátt ok áverka ⁶⁾; ok yfir hann skal lýsast þat sama bann um alla *próvincíam*, utan hann gefist á dóm heilagrar kyrkju ok skipan erkibiskups. Sá verðr endir á þessu, at bóndi vill heldr lúta, enn láta kristiligt samneyti, þvíat hann kennir herða mun, en væntir at þetta mál komi undir annann dóm um síðir, ok gengr til ⁷⁾ lausnar. En dóm uppsagðan í milli sín oc kyrkjunnar heyrir hann þann tíma, sem erkibiskup hefir sik fyrirhugsat; en þat er fljótt í úrskurðinum, at þann hálfan part, sem bóndi átti í akrinum,

¹⁾ hertu, B. ²⁾ vaðinn, b. v. B. ³⁾ reikar, B. ⁴⁾ óvarliga, B. ⁵⁾ í akrelandiinu verðr undir, B. ⁶⁾ viljanliga veittan meðr undirhyggju, b. v. B. ⁷⁾ fórtu ok, b. v. B.

skal hann leggja til kyrkjunnar, kallar hann þetta minningar-hót ¹⁾, en [aungvan dóm ²⁾] fyrir svá stórt afbrot. Bóndi lætr sér fátt um finnast, þvíat nú lýkr upp fyrir honum, hvern veg lagit var þetta mál, herra þó allt eins hraustliga sinn skaða, ok veitir erkibiskupi sömu lýðskýlðu, sem fyrr [hafði verit ³⁾]. Líða nú þaðan tímar, þar til at sami bóndi tekr banasótt, ok kallar til sín heimugligan klerk, at gjöra sína nauðsyn, ok þiggja tilskipat sakramentum af heilagri kyrkju, ok í millum annara greina ⁴⁾ seigir hann svá til prestsins: sèra minn! segir hann, ek veit, at þú ert röskr maðr ok einarðr, því vil ek gefa þèr þann bezta hest, er þú kys af minni eign [ok þar með þýzkan söðul ok bitill ⁵⁾], til þess at þann tíma er ek em andaðr, herra þú erindi mit Absalóni erkibiskupi, svá fallit, at ek stefni honum fyrir dómstól himnakonúngsins, at svara mèr þar um akrinn ok þær greinir fleiri, sem þar til lúta. Prestrinn [jatar gjöfinni ⁶⁾], því hún var fögr, en þikir þó [á skafit ⁷⁾] nokkut. Gjörir bóndi litlu síðar [sinn enda ⁸⁾], ok fèkk fagrt andlát fyrir manna ógum. En prestrinn gjörir, sem hann hafði játað, skundar á fund erkibiskups ok kemr svá í staðinn, at hann sitr yfir borðum

¹⁾ lagfært fyrir hat *A.* hét, *B.* ²⁾ aungva bát, *B.* ³⁾ án umlestas fyrir nokkrum manni, *B.* ⁴⁾ í sinni skipan, *b. v. B.* ⁵⁾ með þvílíkan söðul ok beizl, *B.* ⁶⁾ þakk-ar gjöfina, *B.* ⁷⁾ óskafereð, *B.* ⁸⁾ sín erendi, *B.*

fyrri ¹⁾ máltíð, gengr inn í höllina fram fyrir hásetit, ok heilsar uppá erkibiskup, ok segir svá síðan: sá bóndi, er hann nefndi eignarnafni, er nú farinn fram af veröldinni, segir hann, ok bað mik bera yðr þau orð, herra! af sinni álfu, at hann stefndi yðr fyrir háseti himnakonungsins, at svara honum þar fyrir akrskiptið forðum. En á sama augabragði ok prestrinn hafði úti sitt mál, hnè erkibiskup aþtr at dýnunum ²⁾ örendr í stað. Aflaði þetta mikils ótta um allt ríkit, sem enn mun síðar getit verða. En nú skal fyrst víkja til þess klaustrs ³⁾, er fyrr nefndum vèr; þat gekk svá til sama dag, sem erkibiskup var bráðlátinn, at eptir *completórium* síð um kveld, sem bræðr hugðust at fara til svefnis, ok þeir höfðu enn eigi spurt af hans annláti, þá kom hryggilig rödd [af altarishorninu ⁴⁾], svá talandi með lágri ok mæðiligri raust: [*Sora! Sora* ⁵⁾!] *pro me supplex ora!* Þat er skilníngr þessara orða, at röddin biðr lifnaðinn ⁶⁾ mjúkliga minnast sín í augliti guðs. Birtist enn í þessu [sæt myskun ⁷⁾] almáttigs guðs, þóat erkibiskupinn yrði brotligr í sínu lífi fékk hann ⁸⁾ orlof framliðinn at vitja þángat til hjálpar ok huggunar, sem hann hafði ⁹⁾

¹⁾ hina fyrri, *B.* ²⁾ stólnum, *B.* ³⁾ Saram, *b. v. B.*
⁴⁾ upp við altarið, *B.* ⁵⁾ Sara! Sara, *B.* ⁶⁾ biðja
fyrir sér ok, *b. v. B.* ⁷⁾ réttlætisdómur, *B.* ⁸⁾ eigi
heldr, *b. v. B.* ⁹⁾ þó, *b. v. B.*

mestu verðskuldat ¹⁾, því [at síðan bræðr frétu dagstætt andlát erkibiskups, tók af þeim allan efa, at hans önd hafi þá krafít bænafulltings ²⁾. En nú er þar nærst at víkja með fljótu máli til þess efnis, hver ótti var um ríkit af þessum hlut. Þat gjörist litlu síðar, at einn illvirki var gripinn af valdsmanni, járnaðr ok í dýflizu settr; hann var svá [baldinn ok gráligr í ³⁾ sinni illsku, at hann varði með lygðum ok mein-særum allar sínar ⁴⁾ sakir; ok svá sem hann sat í járnum dag ok nátt, hafði hann heyrt fagnaðarlaus hvað framfór í millum erkibiskups ok bóndans; því smíðar hann sér ráð, ok fær komit þeirri flugu í munn eins skiptings, at bera stefnu hans þeim herra-manni, sem hann hafði fángat, en ⁵⁾ sú stefnan var á nokkut líkan hátt ok en fyrri, utan þat bar í meðal [sem ván var ⁶⁾, at sjá stefnir til ens neðra höfðingjans, er öngum dæmir gott. Fór hér svá at, með miklum klókskap þessa óvinar ⁷⁾, at réttarmaðr ⁸⁾ treystist eigi fram at halda við hann lögligri kvöl, ok lét hlaupa [undan ribbalda ⁹⁾, hvert er honum líkaði. Af fyrra efni gefr vel at skilja, hversu formanni ¹⁰⁾ kyrkjunnar [er þat

¹⁾ verðskuldan í *B.*

²⁾ Þó bræðr væru honum um gott

skyldugir, stóðaði honum ekki framliðnum kraptr þeirra

bæna, því úr helvíti er engin endrlausn, *B.* ³⁾ *lagfært*

fyrir griottligr í A. vondrok óguðligr af, *B.* ⁴⁾ illsku

b, v. B. ⁵⁾ þviat, *B.* ⁶⁾ *v. í. B.* ⁷⁾ illmemnis, *B.*

⁸⁾ valdsnáðrinn, *B.* ⁹⁾ lausan, *B.* ¹⁰⁾ formenn, *B.*

geymanda, at auðga ¹⁾ hvorki sik nè sína kyrkju með rángfengnum fjárlut, þvíat reynd er ráðvendni drottins þar um, at eigi vill hann þat þiggja, sem [eigi er lögliga ²⁾ aflat. Amen.

- ¹⁾ eru gjarnir at auðga sik af kyrkjunnar eignum, ok mega þeir taka sér þetta æfintyr til viðvörunar at eigna, *B.* ²⁾ með röngu er, *B.*
-

Registri

yfir

öll manna ok þjóða nöfn, sem finnast
í þessu bindi.

-
- Absalon Davíðss. 418.
Absalon erkibiskup, 352.
367-69. 373-402. 440-446.
Aðalbrikt greifi, 380.
Aðaldagr biskup, 418.
Aðalráðr Englakonúgr,
Játgeirsson, 109. 158-61. 184-85. 189-90. 194. 199-200. 419.
Aðrianus páfi, 410.
Agapitus páfi, 408.
Ágústínus, 415-16.
Ágústus keis., 413.
Áki, 231.
- Pálnatókason, 55. 68. 76. 77. 90. 91. 152. 165. 171. 175.
Áki Tókason, 43-50.
Alexander páfi, 394.
Alexander stólkonúgr, 410.
Alexis konúgr, 315-16.
Alfifa Álfrúns dóttir jarls, 162. 200. 201.
Álfrún jarl, 200.
Álrekr eða Eiríkr strjóna, 159. 161-62.
Angises hertogi, 405.
Ansgarius biskup, 406-7.
Ármóðr, 126. 169. 171.
Arnaldr, 408.
Arnaldus Karlamagnúss. 409.
Arnfinnr jarl, 1.
Árni Ármóðsson, 126.
Arnoddr kertasveinn, 71.
Arnór jarlaskáld, 209.
Arnúlfr helgi, 405.
Ásbjörn Eydanajarl, 216-221. 252. 262-79.
- snara, 369-70. 373. 387. 400.
Asiumenn, 412-413.
Askell erkibiskup, 34. 1352. 373-74. 377. 391. 392.
- Erlíngsson, 212.
Áslákr hólmkalli, 1. 15-16. 132-33. 166. 170-72.
Ásley, 368.

- Assír, 414.
 Ástráðr Þorgunnunson, 238-40. 251. 255-59. 271-72. 278. 282-93.
 Ástríðr Bárizlafsdóttir, 99. 100. 104-7. 112-15. 156-75.
 - Sveinsdóttir, kona Úlfs jarls, 183. 187. 206.
 Atli svartí, bóndi, 52. 55.
 - Sveinss. 372.
 Auðun, 159-60.
 Austrvegsmenn, 226.
 Austr-Vindr, 380. 386. 398.
Baldvini hertogi, 227.
 246-47. 262. 282-93.
 Beða prestur, 409-10.
 Egga Pippínsd. 405.
 Benedikt Sveinsson, 212. 227. 238-40. 251. 265. 269-78. 309.
 - abóti, 415.
 Bersi Skáldtorfuson, 204.
 Birgir bryti, 42.
 - jarl brosa, 335. 396.
 Bjarni biskup, 163.
 - Svíakonungur, 180.
 Björn, 302-4.
 - brezki, 50. 51. 68. 70-73. 93. 98. 111-12. 126-27. 143. 153-56.
 - Eiríksson, 410.
 - jarnríða Haraldss. kesju, 183.
 Björn Sveinsson, 212. 218.
 - Úlfsson jarls, 183.
 Blakmarr, 251. 271-73. 278.
 Blóð-Egill, *sja* Egill Ragnarsson.
 Bóthildr Hákonard. 302.
 - frú Þorgautsd. 302. 310.
 Bretar, 70.
 Brimiskjarr jarl, 26. 29. 31. 41.
 Brittó, 416.
 Brútus, 416.
 Búi dígrí Vesetason, 77-78. 82-92. 110. 115-16. 119. 126. 150-31. 136. 139-41. 144-45. 151. 157-58. 165-66. 170. 173. 183.
 Búi zlafr konungur, 73-74. 97-100. 104-7. 183. 327. 394. 397-401.
Dalemarr, 383.
 Davíð konungur, 418.
 Dómaburr, 378.
Eðla drottning Baldvínad.
 227. 251. 262. 282. 287. 290.
 Egill Ragnarss. 231-42. 245.
 Einar litli, 127.
 - prestur Skúlason, 353.
 - Skálaglam, 127-30. 144. 158.
 Eiríkr Byrgiss. 396.
 - Eiríkss. Svíakon. 396.

- Egill (Blóð - Egill) Ragn-
arsson, 231-42. 245.
- Eilífr Þorgilsson, 158,
160-61.
- Eiríkr jarl Hákonarson,
118-19. 121-22. 125-30.
131-5. 144. 151-57. 168.
174-75. 183-84. 186.
195. 198. 200. 421.
- Eymundars, 410.
- eyminni Danak, 311-12.
319. 335-49. 353. 378.
384.
- konúgr góði Sveinsson,
212. 227. 244. 250-51.
265. 270-71. 273. 277-
78. 294-320. 338. 348.
- helgi Játvarðsson Svía-
konúgr, 318.
- konúgr lamb Hákonar-
son, 311. 348-50. 373.
- Svíakonúgr sigrsæli, 180.
419-20.
- Þorvaldss, 412.
- Elfráðr konúgr, 410.
- Elím Semss, 414.
- Ella, 187.
- Ellisif Jarizleifsd, 210.
- Emma Rikgarðsd. drotning
Aðalráðs ok Knúts, 159.
161-62. 189-90. 199-
200.
- DANSKAN SÖCURI
- Eneas, 416.
- Engilborg Eiríksdóttir,
396.
- Engilborg eða Ingibjörg
H Haraldsd. konúngs, 324-
27. 335. 342. 388.
- Valdimarsd. Knúts, 396.
- Erlíngur Hákonarson, 135.
- skakki, 388.
- af Skugga, 118-20. 126.
- Evgeníus páfi, 351.
- Eyjólfur Valgerðarson,
42-43.
- Eyleadíngar, 382-83.
- Eymundur Sveinsson, 212.
- Eyvindr bifra, 218-22.
252. 262-63. 268-69.
275-77.
- Filippus pestali, 414.
- Filippus Frakkakonúgr,
396.
- Fjónbúar, 67. 351.
- Fjölneir Tókason, 43-46. 55.
64-65. 70-72.
- Flóki Vígvarðss, 412.
- Flæmingjar, 292.
- Fólkráðr greifi, 355.
- Friðleifr Mjúklátss, 375-
376.
- Skjaldars, 413.
- Friðrekr keisari, 354-56.
397.

Frísir, 405.

Fróði konúgr, 408.

Fróði Friðleifss. 413-14.

Fýriselta, 180.

Garðar Svavarss. 411-12.

Gautar, 358.

Geira Búrizláfss. 99.

Geirmundr, 167.

Geirprúðr, Heinreksd. hert.

375. 381. 391-92.

Góðefriðus konúgr,

405-6.

Goðjóð, 413.

Gormr konúgr barnlausir,

1. 2. 3.

- konúgr heimski eða

gamli, 3-18. 67. 183.

205. 409-10. 417.

Grikkjar, 315.

Guðbrandr úr Dölum, 126.

142.

- hvíti, 120. 144-45.

Guðfreðr, 407.

Guðini jarl, 191-94.

Guðröðr, 418.

Gullharaldr Knútsson, 19-

25.

Gunnhildr Búrizláfss. 99.

104-7. 183. 418.

- Knútsdóttir, 162. 200.

206.

- konúgamóðir, 18. 21-

26. 409.

Gunnhildr Sveinsd. jarls

Hákonars. 212.

Guttormr Sveinsson, 212.

- móðurbróðir Háreks,

406-7.

Gvenmarr Ketilss. 372-74.

Gyða Haraldsd. konúgs

Guðinas. 194. 324.

- Sveinsd. konúgs, 183.

- systir Úlfs jarls, 193-94.

Gyrðr Danakonúgr, 408.

- skipherra, 426.

Göngulrólf, 189.

Hákon jarl Eiríksson, 183.

200-1. 302.

- jarl Ívarsson, 311.

- norræni Sunnifuson, 311.

348.

- jarl Sigurðarson, Hlaða-

jarls, 18-32. 35-43. 110.

113-37. 142-57. 165.

168-71. 179-83. 186.

318. 409. 418. 420.

- úngi, Noregs kgr. 396.

- Hárekss. 422-39.

Háleygir, 42.

Hálfván konúgr, 407-8.

Hallendingar, 224-25. 338.

351.

Hallkell, móðurbróðir

Ólafs helga, 210.

Hallsteinn kerlingarbani,

126. 155.

- Hallvarðr, 1.
 - af Flyðrunesi, 127.
 - háreksblesi, 187.
 - helgi, 345.
 Haraldr *sjá* Strút-Haraldr.
 - gilli, 342-44.
 - biskup, 418.
 - Gormsson, 8. 14-32. 35-39. 41-43. 45-49. 51-67. 164. 179-83. 205. 409. 417-420.
 - gráfeldr, 18. 20-25.
 - Guðinason Englakonúngr, 194. 324.
 - hárfagri, 409-10.
 - Gunnbildarson, 179.
 - Haraldss. kesju, 318.
 - hein Sveinsson, 212. 214. 216-23. 226.
 - kesja Eiríksson, 311-12. 318-19. 336-40. 343.
 - jarl *sjá* Klakk-Haraldr.
 - kenningarson Knúts, 162.
 - Knútsson, 200-1. 205-6.
 - konúngr Sigurðars. 210-11. 215. 230. 243. 294. 302.
 - Sveinsson, 183. 185.
 - konúngr Valdimarsson, 194. 324-27. 335. 388.
 Harðvígr erkibiskup, 354.
 Hárekr konúngr, 406.
 Hárekr konúngr, 406-7.
 - - 406.
 - bóndi, 422.
 - Hákonars. 438.
 Haukr, 16.
 Hávarðr höggvandi, 115-16. 136-37. 145. 165. 170. 172.
 - uppsjá, 127.
 Heiðrekr strjóna, 199.
 Heinrekr 1ti keisari, 408.
 - Búrizláfsson, 402.
 - halti Sveinsson, 333-41.
 - 3ði keisari mildi Konráðss. 162. 200. 409.
 - valdsgreifi Heinrekss. 375. 380.
 - keisari Heinrekss. keis. milda, 301-6. 310. 313. 320.
 - Englakonúngr, 375.
 - Heinrekss. keisara, 320-21. 328-29.
 - hertogi Konráðss. 354-56. 360-1. 375-76. 379-81. 386. 391-93.
 Helgi Danakonúngr, 408.
 Hemíngr Strútharaldss. 107. 159. 161-62. 187.
 - 405.
 Hereðus biskup, 408.
 Hildigarðis drotn. 405.

- Hildigunnr kona Veseta, 77.
 Hlöðver Arnaldison, 409.
 - Hlöðverss. 407-10.
 - Karlamagnúss. 405-7.
 Hringr, 416.
 - Haraldss. 418.
 Hrói tungugoði, 412.
 Hrærekr Frisahöðingi, 405.
 Húnó biskup, 408.
 Hyrningr greifi, 391.
 Hörðaknútr Knútsson, 162.
 200-1. 205-6.
 Íngi Haraldss. gilla, 344-
 45. 375.
 - Steinkelss. Sviak. 318.
 Íngibjörg Óttarsd. 47-49.
 - Þorkeldsd. 111. 153. 155-
 56. 167. 176.
 Íngifreyr, 413.
 Íngigerðr Ólafsd. sænska,
 210.
 - kona Strútharalds, 77.
 - Þirgisdóttir, 335.
 Íngimarr, 373-74.
 Íngiriðr Haraldsd. 294.
 - Sveinsd. 212. 237.
 Íngvar kveisa, 353. 364.
 366. 372.
 Irpa, 135-37. 142.
 Íslendingar, 181.
 Jafet Nóas. 414-15.
 Jakóbus postuli, 416.
 Jarisláfr, eða Jarizleifr
 Valdimarsson, 210. 324.
 Jarizmarr, 398. 402.
 Jarmar, 384.
 Játgeirr Aðalráðsson, 190.
 194-95.
 - faðir Aðalráðs, 184.
 Játmundr Aðalráðss. 161-
 62. 190. 194-5. 199-200.
 - konungur helgi, 184-85.
 Játvarðr enn góði Aðal-
 ráðss. 190. 194-95. 206.
 - Elfráðss. 410.
 Játvigr Aðalráðss. 190.
 194-95.
 Jóhannes páfi, 410.
 - guðspjallamaðr, 416.
 Jómsvíkingar, 76-81. 88-
 125. 134-58. 179. 183.
 186.
 Jón Sörkviss. Sviak. 335.
 Jótar, 382-83. 391.
 Júlíanus níðingr, 184.
 Kálfr Mánason, 214. 216.
 Kam Nóas. 414-15.
 Kanán, 415.
 Karl, 358.
 - Hlöðverss. 407.
 - Hlöðverss. 409.
 - Knútss. helga, 227. 262.
 290.
 - Sviakgr. Sörkviss. 335.
 Karlamagnús Hlöðverss.
 409.

- Karlamagnús, 1.405-7.417.
 Kassamarr, 381. 394.
 Katrín Eiríksdóttir, 318.
 - Íngadóttir, 318.
 - Knútsdóttir lávarðar, 335.
 Ketill biskup, 338.
 Kjarfall konungur, 410.
 Klakk-Haraldr jarl, 3-14.
 Knútr, 2. 3.
 - 358.
 - Eiríkss. Sviakgr. 318.
 - Danakonungur, 408.
 - lávarðr Eiríksson, 310. 312. 319-42. 350. 371. 387.
 - Gormsson, 8. 14-19.
 - jarl Hákonarson, 318.
 - Haraldss. kesju, 318.
 - Magnúss. Nikuláss. 327. 349-69. 373.
 - Sveinsson, hinn ríki eða gamli, 158-62. 183-207. 215. 243.
 - Sveinsson, 212.
 - helgi Sveinsson, 212. 214-81. 297. 307-9.
 - Sveinsson Áskelss. eða Knútr á Sóla, 212.
 - Valdimarss. 381-402.
 Konráðr keisari, 162. 351. 354. 375. 409.
 - markgreifi, 360.
 Konstantín, 368.
 Kristín Björnsd. járnsiðu, 318.
 - Íngadóttir Sviakonungs, 324.
 - Knútsd. lávarðar, 335.
 - Nikulásdóttir, 318.
 - Sigurðard. jórsalafara, 388.
 - Stígsdóttir, 335.
 Kristóforus Valdimarss. 357. 373-96.
 Kúrir, 226.322-23.386-87.
 Leó stólkonungur, 405.
 Leifdagr biskup, 418.
 Leifr Eiríkss. 412.
 Libedagus biskup, 408.
 Líðbrandr konungur, 415.
 Lótariús eða Ljóðgeirr keisari, 329. 407.
 Löðver Frakkakgr. 396.
 Magnús konungur berfætti, 318. 349.
 - blindi Noregs konungur Sigurðars. 335. 342-46.
 - konungur góði Ólafsson helga, 206-14. 311.
 - Erlingss. 388.
 - Haralds. kesju, 318.
 - sterki Nikuláss. 319-20. 327-42. 350.
 - jarl, 416.
 Magogg, 414.

- Málmfríðr Haraldsd. konungs, 324. 342. 388.
- Margrét Eiríksd. 318.
- Ingadóttir, 319. 324.
- Knútsd. lávarðar, 335.
- Markús Skeggjason, 295-317.
- Maurukári jarl Guðinas. 194.
- Merkúrius, 184.
- Mesraím, 414.
- Mikkael stólkonúgr, 405.
- Mjúklátr, 375-76.
- Móyses, 415.
- N**aðr, víkingr, 411.
- Naumdælir, 42.
- Nikulás blaka, 318.
- Búrizláfss. 402.
- Magnúss. Nikuláss. 327. 415.
- skata, 351.
- konúgr Sveinss. 212. 312. 319-20. 324. 327-32. 336-42. 344. 349.
- Stígsson, 335.
- detta, 358.
- Nizóíórus stólkonúgr, 405.
- Norðimbrar, 418.
- Ó**ðin, 412-13.
- Ólafr Bjarnason konúgrs, 180.
- Ólafr helgi Haraldss. 183-84. 200-1. 207.
- kyrri Haraldsson, 212. 237. 242-45. 294.
- Haraldsson kesju, 318. 349-50.
- glugg, 351.
- Sveinsson, 212. 227. 245-48. 281-88. 292-96.
- sænski, Sviakonúgr, 183-84. 186. 207. 408. 420-421.
- Tryggvason, 32-39. 99. 183-84. 186. 420-21.
- Þórðarson, 396.
- Ólöf Stefnisd. 50-1. 55. 73.
- Otta keisari enn rauði, 26-29. 31-39. 179-80. 409. 417. 420.
- Heinrekss. 375. 396.
- Ottar jarl, 40. 45-49.
- svartí skáld, 185-91. 194-96.
- Ottó - Sveinn *sjá*: Sveinn Haraldss. tjúguskegg.
- Ottó mikli keis. 408. 409.
- Ottó 3ði keisari, 419-20.
- P**álmar, 251. 271. 273. 276. 278.
- Pálnatóki Pálnirss. 49-80. 88-99. 107. 111. 182.
- Pálnir Tókason, 43-50.

- Paskalis páfi, 300. 310.
 406.
- Pètr biskup, 338.
- þenja, 369. 372-73.
- mágr Absalons biskups,
 369.
- Pippín Arnúlfss. 405.
- Hlöðverss. 407.
- Pízámarr, goð, 386.
- Plógr svartí, 346-48. 353.
 372.
- Poppó biskup, 37-8. 419.
- Priða, 397.
- Puruvit, goð, 385.
- Ragnar**, faðir Bloð-Egils,
 231.
- loðbrók, 407.
- Ragnhildr Eiríksd. 311.
- Magnúsd. berfættis, 318.
 349.
- Magnúsd. góða, 311.
- Sveinsdóttir, 212.
- Raumdælir, 42.
- Reginbrandus biskup, 318.
- Reinfríðus son Góðefríði,
 406.
- Ríkarðr Rúðujarl, 159.
 189.
- Villhjálmss. 189.
- Ríkiz Valdimarsd. 396.
- Birgisd. jarl, 396.
- Ríkiza Búrízaláfsd. 327.
 349. 354. 358.
- Rímbertus biskup, 407.
- Rímbrondus biskup, 408.
- Rínvít, goð, 385.
- Rípa-Ulfur, 352-74. 359.
 364. 372.
- Róbert jarl Villhjálmsson,
 189. 200.
- Rængar, 377-85. 398.
- Rögnvaldr Mærajarl, 189.
 410.
- Saumæsa** Atlad. 52-56.
- Saumæsu - Sveinn sjá:
 Sveinn Haraldsson tjúgu-
 skegg.
- Sem Nóason, 414.
- Sigfræðr, 407-8.
- Sighvatr skáld, 200. 202.
 204.
- Sigríðr stórráða, d. Sköglar-
 tosta, 183. 207. 420.
- Sigröðr, 406.
- Sigurðr íóstbróðir Tóka-
 sona, 47-48.
- Haraldss. gilla, 344-45.
- Hlaðajarl, 18.
- jarl ríki, 410.
- koníngur jórsalafari, 316.
 324. 335. 342. 388.
- kápa Vesetason, 77-78.
 82-88. 91. 111. 115. 126.
 141-42. 157.
- steiklíngur, 126.
- sterki, 339-40.

- Sigarður Sveinsson, 212-13.
 Sigvaldi Strútharaldsson,
 77-81. 88-115. 119.
 124. 126-31. 135-41.
 143. 156-57. 165-66.
 169. 172. 183.
 Sjólendingar, 351. 360.
 391.
 Skánungar, 225. 338. 351.
 360. 391.
 Skjaldmeyar - Einar *sjó:*
 Einar skálaglam.
 Skjöldr Óðinss. 412-13.
 Skopti-Karkr þræll, 135.
 147.
 Sköglar-Tosti, 183. 207.
 Sóna Ebbason, 384-85.
 Stefni jarl, 50-1. 62. 67-8.
 Steinkell Sviakgr. 211.
 Steinn Herðisarson, 215.
 Stígr hvitaleðr, 335.
 Strút-Haraldr jarl, 77. 79.
 81-88. 92-93. 107-8.
 115. 187.
 Styrbjörn sterki Ólafsson,
 180.
 Styrkarr af Gimsum, 126.
 Suðrmenn, 352-55. 381.
 Súfía Valaðarsd. 357. 396.
 Sunnifa Hákonard. 311.
 348.
 Svantaviz, goð, 384.
 Sveinn Askólsson, 212.
 Sveinn biskup, 385.
 - Búason, 151. 157.
 - Eiríksson eymuna 349-
 72.
 - jarl Guðinas. 194.
 - jarl Hákonarson, 120-
 22. 125-26. 130-31.
 - 135. 145. 200. 212.
 - Haraldss.tjúguskegg, 53-
 73. 76-77. 81-115. 154.
 158-59. 180-86. 205-6.
 306. 418-21.
 - Knúttss. ok Alfífu, 162.
 200-1.
 - Sveinss. konungs Úlfssonar, 212. 333.
 - Sveinsson, 212.
 - konungur Úlfsson jarls,
 183. 206-220. 222. 330.
 296. 302. 333. 417. 419-
 20. 426-30. 433-37.
 - Þórgunnuson, 238. 239-
 40. 251. 255-57. 271-
 73. 278. 282-93. 313.
 Sverrir Noregs konungur,
 318.
 Sörkvir Karlsson Sviakon-
 ungr, 335.
 - konungur Kolss. 354. 358.
 360.
 Tetizláfr konungur, 384.
 Tíras Jafetss. 415.
 Tjarnaglófi, goð, 386.

- Tófa Strútharaldsd. 77. 87.
88. 115. 157.
- móðir Kristófers Valdimarss. 357. 396.
- Tóki, 43-44.
- Tólar verpill, 252-55. 263. 270. 280.
- Tóli, 257-62.
- Hemingsson, 366.
- Tosti jarl Guðinason, 194.
- Trójumenn, 416.
- Tryggvi, 36.
- Turupið, goð, 385.
- Tyrkir, 412. 415.
- Úlfhildr Aðalræðsd. 159. 162.
- Úlfkell snillingr, 159. 162. 198.
- Úlfnaðr bóndi, 193.
- Úlfr, 123-24. 159.
- ubbi Sveinsson, 212.
- jarl Þorgilsson sprakaleggs, 183. 187. 191-93. 206.
- Uni Garðarss. 412.
- Urguþrjótr jarl, 26. 29. 31. 41.
- Vagn Ákason, 77-112. 116-19. 122-24. 126. 131-33. 139-46. 152-56. 165-66. 171-76. 238.
- Valaðar konúgr, 357.
- ValdimarBirgiss. jarls, 396.
- konúgr Jarizláfsson, 194. 324. 342.
- Knúts. lávarðar, 335. 348-402.
- gamli Valdimarss. 396.
- Valþjófr jarl Guðinas. 194.
- Vendilbyggjar, 252.
- Veseti, 77-90. 157.
- Vestr-Vindr, 398.
- Víðgaur, 322-27.
- Vígaglúmr, 129-32.
- Vígfús norræni 426-37.
- Vígaglúms. 129-30. 133. 172.
- Vilhjálmr digri Heinrekss. 375. 396.
- lánspjót, 189.
- Rikgarðss. 159. 189. 200.
- Vindr, 207-8. 233. 245. 249. 303-7. 374. 376-7. 380-83. 389-99. 402.
- Væringjar, 162.
- Yrjarskeggi, 126.
- Þéttleifr Eðlaron, 352-53. 359. 364. 366. 368-79. 372.
- Þingamaunalið, 158. 184-85.
- Þjóstólfr Alas. 345-46.
- Þór, 412.
- Þóra Skagadóttir, 150.
- Þórarinn loftunga, 203-4.

- þórðr, 159-60.
 - Kolbeinsson, 188. 195-199.
 - skori, 252-63. 279-80.
 - Örvahönd; 129-30. 158.
 Þorgautr fögrumskinna
 Úlfsson, 302.
 Þorgerðr hörðatröll eða
 hölgabrúð eða hörðabrúð, 134-37. 142. 172.
 Þorgils sprakalegg, 183, 187. 206.
 - Sveinsson, 212.
 Þórgunna Vagnsdóttir, 238.
 - Vesetadóttir, 77.
 Þórir biskup, 338.
 - hjörtr, 126.
 Þorkell auðgi, 129. 158.
 - háfi Strútharaldsson, 77-81. 88. 91. 107-10. 126. 141-42. 157-59. 161-62. 165. 187.
 Þorkell leira, 111. 126. 145-53. 175.
 - miðlángur, 121. 126. 139-40.
 Þorleifr skúma, 129-30. 133. 144-45. 158. 172.
 Þorleikr fagri, 208. 211.
 Þorvör kona Tóka, 43-44.
 Þrændir, 42.
 Þyri Haraldsd. kona Styrbjarnar, 180.
 - Klakk - Haraldsd. danmarkarbót, 3-8. 11. 16-17.
 Æsa sjá: Saumæsa.
 Ögmundur hvíti, 116-19. 126.
 Öndóttir kráka 412.
 Önundur Ólafsson Sviakou-úngr, 209.
 Özur erkibiskup, 313-14. 319. 337-39. 349. 373.

Regist r

yfir

öll landa, staða ok fljóta nöfn, sem finnast
í þessu bindi 1).

- Affrika, 415.
Álaborg, 353.
Albaníaland, 414.
Alsey, 231.
Alviðra, 129. 158.
Analöng, 382.
Apasýsla, 357.
Apúlealand, 415.
Arabía, 415.
Arkún, 344 378. 384.
Aqvāsg ranum, 407.
Áros, 229-30. 403. 418.
Ásbjarnarbúðir, 252.
Asía, 414.
Assatún, 194-95.
Ásund, 383. 386.
Atripiðen, 391.
Austbú, 358.
Austrlönd, 14.
Austrvegr, 39. 180. 184.
216. 294. 322. 324. 335.
422.
Bár, 299. 415.
Basta, 317.
Beltissund, 230.
Björgvín, 411.
Bleiking, 363. 386.
Bólgaraland, 415.
Borgúnðarhólmur, 63. 77-9.
83. 88. 140. 151. 157.
231-33. 235. 237-8. 363.
Borgúndía, 407.
Bramnes, 391.
Brandfurða, 194.
Breiðafjörðr, 158.
Bretland, 50-1. 62-3. 68-9.
73. 93. 98, 111. 156.
Brimar, 300. 354. 408.
418-19.
Brittannía, 416.
Brúnsvík, 354-55. 375-76.
379, 393. 396.
Búaporp, 369.
Burstaborg, 392.
Burakyrkja, 159-60.
Böku, 382.
Dalir, 126. 142,
Damiað, 396.

1) Ur. registrinu er viljandi slept *Danmörk, Norveg ok Sví-
þjóð*, vegna þess þau nöfn koma svá oft fyrir í sögunni
að mikils til of langt yrði upp að telja.

- Danaskógar, 191-95.
 Danavirki, 28. 32-35.
 Danúbíus, 415.
 Dímin, 380-81. 393.
 Dúbbín, 351.
 Dunzarbrú, 381.
 Dýllin, 410.
 Dýrafjörðr, 129. 158.
 Egðera, 405.
 Egiptaland, 414.
 England, 159. 161. 184-
 89. 194. 199. 200. 202-
 3. 205-6. 243-44. 410.
 412. 416. 418-19. 422.
 426. 430-31. 436-37.
 Erkúlesstólpar, 416.
 Ermland, 414.
 Erri, 208. 231. 363.
 Ekvítania, 407.
 Evrópa, 414-16.
 Eyland, 307. 387.
 Eyrarsund, 225. 230. 238.
 279. 390.
 Eystrasalt, 15.
 Eyvindarbúðir, 252.
 Falong, 377.
 Falstr, 231. 360. 362-63.
 Farðhús, 358.
 Fencði, 299.
 Fencyabotn, 416.
 Finneiði, 358.
 Firðir, 158.
 Fjón, 43. 47-49. 51. 53. 55.
 58-62. 77. 90-91. 153.
 156. 209-31. 250. 257.
 261-62. 266. 281. 286.
 308-9. 352. 360-61. 363.
 Flandr, 422.
 Flatsmynni, 393. 398.
 Fors, 345.
 Fljót, 187.
 Flyðrunes. 127.
 Flæmingjaland, 202. 227.
 246-47. 262. 282. 287-
 88. 292-93. 416.
 Fótvík. 337-40.
 Frakkland, 313. 405. 407.
 Freysmosi, 369.
 Frisland, 355. 416.
 Fúir, 393.
 Fúznon, 393.
 Fýrileif, 342.
 Fýrisvellir, 180.
 Færeyjar, 411. 416.
 Gaðisey, 415-16.
 Galízuland, 302.
 Galicía, 416.
 Gandvík, 43.
 Garðarshólmi, 411-12.
 Garðaríki, 194. 201. 210.
 212. 294-95. 335. 354.
 414.
 Garðsborg, 383.
 Gautelli, 207. 240.
 Gautland, 39. 40. 45. 47.
 49. 354. 394.

- Geitisey, 391.
 Geitsbekk, 354.
 Germanía, 415.
 Gjetúla, 416.
 Goðlönd, 413.
 Gorgasía, 392.
 Graðarheiðr, 371.
 Grikkland, 415.
 Groz, 381.
 Grozvin, 393.
 Guðakrsá, 375.
 Gunnhildarmýri, 26.
 Grænasund, 379. 391.
 394-95.
 Grænland, 411-12.
 Halland, 59. 211. 222.
 224. 230. 337. 343. 358.
 363.
 Hálogaland, 126.
 Háls, 22. 179. 181.
 Hamrasund, 121.
 Haraldseið, 230.
 Harund, 125.
 Harundarfjörðr, 125.
 Heðinsey, 374. 378. 382-3.
 Heiðabær, 207. 229. 312.
 319-322. 330. 341. 353.
 355. 359. 383. 392. 406.
 408.
 Helganes, 209.
 Hemingaborg, 188.
 Hereyjar, 122. 124.
 Hjaltland, 416.
 Hjarrandasýsla, 252.
 Hjörúngar, 125.
 Hjörúngavágr, 122-25. 158.
 168. 183. 186.
 Hlaðir, 120.
 Hlèsey, 230.
 Hlýrskógshaiði, 207.
 Hólmgarðr, 194. 210.
 325-27.
 Holtsetaland, 3. 5. 9. 14.
 179. 416.
 Horn, 411.
 Hringmarahaiði, 198.
 Hringstaðir, 214. 331. 334.
 364-65. 387. 395.
 Húnaland, 414.
 Húsavík, 411.
 Hýlingstaðir, 355.
 Hyljumynni, 390.
 Höfn, 208.
 Höð, ey, 122-23,
 Höfuðey, 345.
 Indíaland, 414.
 Írland, 32. 73. 410. 416.
 Ísafjörðr, 182.
 Íseyri, 84.
 Ísland, 42. 58. 181. 409-12.
 Ítalía, 415.
 Jaðar, 164.
 Jalángrshaiði, 337. 413.
 Járnloka, 387.
 Jóluhólmar, 369.
 Jóm, 74.

- Jómsborg, 74-75. 79-80. 88-97. 100-8 116. 179. 207. 389. 419
- Jórsalaborg, 351.
- Jórsalir, 312. 291-92.
- Jótland, 207-8. 211-14. 229-31. 251-52. 286. 330. 338. 341. 346. 351-60. 363. 369. 383. 406. 408. 417.
- Jótlandssiða, 230.
- Jöfnfjörðr, 211.
- Jörúngr, 230. 338.
- K**aldea, 415.
- Kálfá, 267.
- Kálflundi, 359.
- Kampanía, 415,
- Karenz, 385.
- Kartagó, 415.
- Kerlingaland, 407.
- Kipr, 316.
- Kirjálaland, 414.
- Klerivás,, 392.
- Kolni, 407.
- Konungahella, 354.
- Kormíng, 370.
- Kotskógaborg, 393.
- Kúaviz, 379.
- Kúrland, 322. 414.
- Kvennaland, 414.
- Kyrkjubær, 416.
- kyrkjuvogr, 416.
- Kænugarðr, 414.
- Láland, 231:
- Landesberg, 360.
- Lángaland, 231.
- Lángbarðaland, 415.
- Lávarðsskógr, 335,
- Líðandisnes, 41. 181.
- Ljóðhús, 354.
- Limafjörðr, 9. 10. 13. 14. 22. 179-87. 229-30. 244. 249. 255.
- Linðisey, 188.
- Lótaringía, 407.
- Lúka, 301.
- Lundúnaborg, 158. 162. 195.-99.
- Lundr, erkibiskupssetr, 230. 313-14. 319. 337-38. 349-50. 393. 440.
- Lýngbýr, 360.
- Læradalr, 41. 181.
- Lögrinn, 180.
- M**ársey, 180.
- Másnes, 378.
- Meðalfararsund, 230. 266. 360.
- Meginzuborg, 406-7.
- Mikkaelshellir, 415.
- Mikligarðr, 161. 315-16. 410.
- Mildin, á, 355.
- Mildinborg, 355.
- Montakassín, 415.
- Mosa, á, 407.

- Morstr, 202. 206.
 Mundiufjall, 416.
 Mæri, 183.
 Mön, 231. 373. 395.
 Naunudalur, 121.
 Niðarós, 201.
 Nizi, 211.
 Norðimbraland, 189. 191.
 Normandi 189. 200.
 Norðmæri, 120.
 Norðvík, 195.
 Númiðía, 415.
 Óðinsey, 230. 266-7. 281.
 309. 350. 352,
 Ólimpus, 415.
 Orkneyjar, 410. 416.
 Ottusund, 417.
 Osló, 345.
 Palteskja, 414.
 Parcíaland, 414.
 Parez, 382.
 Parísborg, 407.
 Peitulönd, 26.
 Persiðaland, 414.
 Placentía, 301.
 Platsmynni, 392.
 Plógssýsla, 346.
 Políaland, 357.
 Primsigð, 125. 134.
 Púl, 415.
 Rabítaland, 415.
 Ragnarsstaðir, 231.
 Ramsjór, 369.
 Randárós, 262-3. 370. 388.
 Rauðstokk, 354.
 Raumaríki, 345.
 Raumsdalr, 120.
 Re, hérað, 378.
 Reiðgotaland, 414.
 Reykjanes, 411.
 Rín, 407.
 Rípar, 229-31. 338. 347.
 359. 406. 408. 418.
 Rogaland, 120.
 Róiskelda, 67. 159. 230.
 319. 336-38. 858-60.
 363. 365. 373. 401. 419.
 Róm, 162. 202. 299. 300.
 408. 410. 413.
 Rómaríki, 407.
 Ræng, 386.
 Sámland, 322-23. 414.
 Sámsey, 230.
 Sardinía, 415.
 Sauðúngssund, 183.
 Saxland, 1. 14. 26. 28. 39.
 179. 184. 206. 300-3.
 320-21. 354-55. 380.
 Serkland, 415.
 Sjóland, 46. 59. 77. 83.
 101. 108. 157. 182. 208.
 221-22. 227. 230-1. 249.
 319. 331. 336. 352-53.
 356-63. 373. 405. 408.
 412. 414-16. 426.
 Skáleyjar, 158.

- Skáney, 209. 211. 224. 230-31. 313. 335-38. 350. 352. 363.
- Skaparödd, 378.
- Skjálfandi, 411.
- Skotborgará, 207.
- Skotland, 73. 201. 419.
- Skuggi, 118. 126.
- Slángaþorp, 351.
- Slesdyr, 31-32.
- Slesmynni, 28.
- Slesvík, - 159-61. 322. 417-19.
- Slétta, 355.
- Snjóland, 411.
- Snæfellsnes, 411.
- Sogn, 42. 181.
- Sóla, 212.
- Sólund, 42. 181.
- Spánlönd, 415-16.
- Stað cða Staðr í Norvegi, 42. 122. 181.
- Steinborg, 389. 400.
- Stiklarstaðir, 201.
- Stólp, 381.
- Stræla, 377. 379. 382-83. 391. 399.
- Suddaþorp, 214.
- Suðrbú, 358.
- Suðreyjar, 416.
- Suðrlönd, 24.
- Sumarstaðir, 360.
- Sundbýr, 358.
- Summæri, 122.
- Svalbarði, 411.
- Svöldr, 184. 376. 384.
- Sýna, 415.
- Sævarenði, 255. 257. 261.
- Tempsá, 159. 195-97.
- Tesa, 189. 191.
- Thíle, 409-10.
- Tíkarey, 399.
- Tracia, 415.
- Tribúðiz, 399.
- Tribúzis, 384. 391.
- Tripípen, 399.
- Túnsberg, 116. 345.
- Úlfasund, 122.
- Úngaraland, 415.
- Urk, 375.
- Usa, 189.
- Usna, 386. 394.
- Valagust, 379-82. 393-94. 398. 400.
- Valbúrshérað, 360.
- Valland, 189. 200. 407. 416.
- Valúng, 377. 382.
- Vazfjörðr, 412.
- Vebjörg, 216. 223. 229-30. 286. 353. 357. 359. 369. 370-71.
- Vendill, 338.
- Vendilskagi, 230. 252. 282.
- Verandi, hérað, 356.
- Vestr-Frakkland, 407.
- Vestbú, 358.

Vík, 382.

Vikin í Norvegi, 41. 111.

116. 118. 155-56. 345.

388. 422. 437.

Víkingavöð, 369.

Vínborg, 393.

Vindland, 73. 106-7. 179.

207. 213. 233. 249. 201.

7. 344. 363, 373-81.

389. 392-94. 397-98.

401-2. 414. 418. 421.

Vizmarhöfn, 351.

Vorðungaborg, 402.

Voztrosa, 399.

Yppon, 415.

Yspanía, 416.

Þjórslunðr, 231.

Þorsteinsporp, 352.

Þrandheimr, 120.

Þýzkaland, 422.

Ægisdyr, 28. 31.

Önundarfjörðr, 126.

Prentvillur:

- B*ls. 28 *L.* 16 *les:* Danmörk eða elle.
— 29 — 3 — nakkvars.
— 43 — 19 *fyrir* Þorvor *les:* Þorvor
— 68 — 5 *les:* erfsgerðin.
— 185 — 5 — runi.
— 396 — 17 *fyrir* Firíkr *les:* Eiríkr.
-

þox þ magar linc z gop ym z þa j. gopar gaur ap. kuno apent þer
jbrax z þe h m m: pœv n. sic þar t z h ker her. lne mpclo þan
þa:œ hax j. sũþalard z kōj lard z tok þ kre lne z kō alld sũþan
t rikis linc

Ny ē þar t uall at taka z þeo feþgar hax z G. k. at þyr þo
No lumbpœk þeg z hax hax þ noccœn krapn allde linc. þatok
G. k. þrap at þ pecc h m scip noccœ z leyth h s jbrax. hax þ h m
yete j dauð ky z hax þ þar þa þ þ d z ē þ hax þ m n þ ar ym hax þ
þa z þ. f. at hax beiddi þes. G. k. s. þap. f. at h seþild i þa h m linc
z gyt z rik t gaur z þoraþa seþ klac hax aye h hax þ þ m t
knyte euf þecc h ē ap þof. linc z h beiddi þap þ ē þ lagt at þ þoc
lu mull lag þ x a j malle þa broþra knyxt z hax z þore hax þa
gor mikni llum þ j h m peccna z gyt m af at ē ind þ þar m h e. þes
z þ gœt þ. i. h m linc at. i. hax t œ hax z t dan o k seþ hax z þa þa
t at hax a þar pecc seþ z hax þ h hax þ v h m t j altr. lard. linc
jauare lard z þes gœt þ at. G. k. s. h d r m t holl seþ t d x at bio
þa knyte h m t t linc at joly m z ny z at þ koni. þa þ r knyte
þerman z h þœv n z hax þ h. m. linc eu s hax þ h t æt þ m þ r
na at h kōj linc j m o þ at þ ayl. d. jola z linc dag linc. Oc þ lard
kyell d kœt þar hax broþ h m. i. linc. t. x. h þ kōm h œ a y
þra lallt z hax þ h þar legte j m ky þ h m t. H v þ hax þ
þar þar þ. knyte þ broþ h. m. linc z m h x m a þœka þ j
allan z g x k hax þ malle þa broþra. Oc þ þ m linc h klax
z þœra þ þapn linc z linc seþ h t scarar linc þa m: o k. k. broþ
m m o k. þ þ z þar þ t tekio hax. b. l. z þ æt z þill h þia x þ o t
þ hax þ linc m h a taka þ þapn linc z þax t þar u z œiar. k. linc

Prentvillur:

- B*ls. 28 *L.* 16 *les:* Danmörk eða elle.
— 29 — 3 — nakkvars.
— 43 — 19 *fyrir* Þorvor *les:* Þorvör
— 68 — 5 *les:* erfisgerðin.
— 185 — 5 — runi.
— 396 — 17 *fyrir* Firíkr *les:* Eiríkr.
-

3 2044 014 717 987

**THE BORROWER WILL BE CHARGED
AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS
NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON
OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED
BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE
NOTICES DOES NOT EXEMPT THE
BORROWER FROM OVERDUE FEES.**

**Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 (617) 495-2413**

CANCELLED

MAR 15 1997

WIDENER

